KELÉNYI

Csucs Ferenc,szobrász Szül.1905-ben Szentesen.Képző-
müv.Főiskolát végzett.Itáliában jár tanulmányúton.
É.MEI,PLAKETTJEI:.-1948.-LADISLAUS,trónon ülő király
szemben a römi kártya jelvényeivel,Lenn:MAGISTER CIVI
UM AETERNUS/TORBAGYIENSIS/ET L.H/SYMBOLA SUNT ODIONS.A
MCMXLVIII,bagoly könyvvel, a könyvön:ALBUM/DIES/NOMIN/
27 JUNI.Signatura:THICS/=tervezte Huszár,Kelényi,Csucs
14/94/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Csúcs Ferenc szobrászművész érmei és
plakettjei/folyt/ 11/8 91.old.

AZÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ 1957. XIII. 6. Bp.

Keleti Imre

BJ: A képzőm. főisk. évvégi kiáll.

Irodalmi Ujság 1955 okt. 27 n. [illegible]?

Budapesten 1920-ban születtem. Már gyermekkoromban jelentkezett bennem a rajzolás és festés iránti hajlandóság, de családi körülményeim és az akkori idők nem tették lehetővé számomra a tanulást, illetve valamely művészeti iskolába való felvételemet. Szakmunkás lettem, s csak 1946-ban kaptam meg — mint sokan mások — azt a lehetőséget, hogy e téren művészeti szakemberek vezetésével működő képzőművészeti szakkörben képezhessem magam. A csepeli szakkörbe jártam és Lelkes István is foglalkozott velem.

1949-ben kerültem a Képzőművészeti Főiskolára, ahol Bencze László és Domanovszky Endre voltak a mestereim. 1956-ban diplomáztam és lettem egyben a Képzőművészeti Alap tagja, majd később a Képzőművészek Szövetségének is. 1956 óta minden országos tárlaton szerepeltek képeim.

Első önálló kiállításom 1970-ben volt Budapesten a Mednyánszky Teremben. 1974-ben Kaposvárott a Vaszary János Teremben, 1976-ban Békéscsabán a Munkácsy Mihály Teremben, 1980-ban Miskolcon a Szőnyi István Teremben, 1982-ben Dunaújvárosban a Képcsarnok Bemutatóteremben állítottam ki.

KELETI JENŐ

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

KELETI JENŐ

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1984. SZEPTEMBER 20-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
BENCZE LÁSZLÓ
KOSSUTH-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ

MEGTEKINTHETŐ:
1984. SZEPTEMBER 20—29-IG

DERKOVITS TEREM
BUDAPEST, VI., LENIN KRT. 63.

F. k.: Köteles István — 84-1527 GENERALART Dorogi Ny

Keleti Jenő

Szobor, olaj

Akt, olaj

Keleti Jenő kiállítása, Bp.
Medgyaszky terem 1971

Keleti Jenő

Ogy szobrász feje, olaj

Anya, olaj

Keleti Jenő kiállítása, Bp.
Medvyánszky terem 1971.

Keleti Jenő

KELETI JENŐ festőművész tárlata tegnap nyílt meg a Képcsarnok Vállalat miskolci Szőnyi István kiállítási termében. A művész ötven alkotását tekinthetik meg az érdeklődők.

Magyar Hirlap 1980/9/26/15

Keleti Jenő

A Képcsarnok kaposvári Vaszary János termében 1974. május 9-én kiállítása nyílt.

Népnapa, 1974. május 8 102elf. 105 sz. 4k.

Keleti Jenő

festőművész kiállitását V.9-én Kaposvárott,
a Képcsarnok Vállalat Vaszary János termében
nyitották meg.

Magyar Hirlap 1974/127 8.

Keleti Jenő

Tene, olaj

Keleti Jenő kiállítása, Bp.
Medvyánszky terem, 1971.

Keleti Ferő

Plasztikus csoport, olaj

figurák, olaj

Keleti Ferő kiállítása, Bp.

Mednyánszky terem, 1971.

Keleti Jenő

Profilok, olaj

Vörös-fekete kontraszt, olaj

Keleti Jenő kiállítása, Bp.
Medrzycki terem, 1971.

Keleti Jenő

Rusztikus felület, olaj

Vörös-szürke csoport, olaj

Keleti Jenő kiállítása, Pp.

Mednyánszky terem, 1971.

Keleti Jenő

Tömeg, olaj
Memento I. olaj

Keleti Jenő kiállítása, Bp.
Medgyánszky terem, 1971.

Keleti Jenő

Memento II. olaj

Katarzis, olaj

Keleti Jenő kiállítása, Bp.

Medrujánszky terem, 1971.

Keleti Jenő

Önarckép, olaj
Kompozíció zöldben, olaj

Keleti Jenő kiállítása, Bp.
Medvetánc terem, 1971.

„Keleti Jenő"

Szürke variáció, olaj

Törölelt formák, olaj

„Keleti Jenő" kiállítása, Bp.

Medgyaszay terem, 1971.

Keleti Ferenc

Színkompozíciók, olaj

Hóvirágok, olaj

Keleti Ferenc kiállítása, Pp.
Mednyánszky terem 1971

Keleti Ferenc

Hat kis fej, oloj
Három fej, oloj

Keleti Ferenc kiállítása, Pp.
Medvetánc sor, terem 1971.

„Keleti Jenő"

Variációk I., olaj
Variációk II., olaj

Keleti Jenő kiállítása, Bp
Medgyaszay terem 1971.

Keleti Jenő

Gyárudvar, gemache
Műhelyek, —"—

IV. Orszagos Akvarell Bienmálé
Eger, 1974.

Keleti Jenő

Kétfigurás – sorozat I. IV. V.
gouache 20x28

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – sept. 16.

Keleti Jenő

Három -oszlophoz kötözött- férfialakot ábrázoló metszetét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. jan. 27.
XVII. évf. 4. sz. 10. lap.

Keleti Jenő
festőművész kiállítása az ősszel
pesti bemutatóteremben lesz.

V. T. Uy képzőművészeti bemutatóterem
nyílik Nyíregyházán.

Magyar Hírlap 1971/207 Pold.

Keleti Jenő

Férfi arcot ábrázoló képét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. márc. 17.
XVII. évf. 11. sz. 5. lap.

Keleti Jenő

Lányok (grafika)

Népszava, 1973. dec. 9. 101. éf. 288 sz. 8 p.

Keleti Jenő

Strandon (grafika)

Népszava, 1973. dec. 8. 101. évf. 287sz. 6r.

Keleti Jenő

Munkások (grafika)

Népszava, 1973. nov. 3. 101. évf. 258 sz. 5 p.

Keleti Jenő
festő

Keleti Jenő négy évig tagja volt a Fiatal Művészek stúdiójának. 1954 óta rendszeresen szerepel országos tárlatokon.

—: Ki állítási naptár
Művészet, 1974. május – 48 lap.

Keleti Jenő
festő

Kaposvári kiállításán Keleti Jenő tájképeket, zsánerképeket mutatott be. Derűs, életi gazdag alkotások a képek.

—: Kiállítási naptár
Művészet, 1974. május — 48 lap.

Keleti Jenő
festő

Keleti Jenő elemte gyári témájú
képekkel (Hajógyár, Kovácsműhely)
szerepett. A továbbiakban portrékat
és tájképeket festett.

—: Kiállítási naptár
Művészet, 1974. május – 48 lap.

Keleti Jenő
festő

Keleti Jenő tanulmányai a Képzőmű-
vészeti Főiskolán Benczúr László és
Domanovszky Endre mesterek.

— : Kiállításai naptár.
Művészet, 1974. május – 48 lap.

Keleti Jenő
festő

A haposzári Vaszary János Terem-
ben rendezte kiállítását Keleti Jenő
festőművész május 9-én. Ez a
művész második önálló tárlata.

—: Kiállítási naptár.

Művészet, 1974. május - 48 lap.

Keleti Jenő
festő

1920-ban született Keleti Jenő, aki 1945-ig lakatosként dolgozott a csepelé gyárban. 1949-ben került a képzőművészeti Főiskolára

—: Ki állítási naptár.
Művészet, 1974. május - 48 lap.

Keleti Jenő

május 9-én látható
nyílik a Képcsarnok Kaposvári
bemutató termében

május 8
Gold

Kalati Jenő, jestő

A Medvyánszky Teremben nyílik meg tárlata.

— : Hír

8.

Népszabadság, kp. 1971. szept. 26.

Keleti Jenő, Jertő

Kiállításra nyílik meg a
Medgyaszay Teremben.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1971. szept. 29.

Keleti Jenő, festő

Kiállítása nyílik meg
a Medgyaszay-teremben.

— : □ Keleti Jenő ... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. okt. 1.

Keleti Jenő festőművész

Viállítása nyílt a Medgyánszky

teremben

Magyar Nemzet 1971 szeptember 29

4. old.

Keleti Sarló

2

„Fesfifej" c. Zipe emlékve

Magyar Nemzet 1971 október 8
4. old.

Keleti Jenő festőművész

1

Szállítása nyílt a Medvyánszky

Teremben.

Magyar Nemzet 1971 október 8

4. old

Keleti Jenő, pestő

Kaposvárok nyílik meg túrlata. (V. 9.)

— : □ A Képcsarnok ... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. máj. 8.

Keleti Ferenc grafikus

A csepeli képzőművészek kiállításán, a Csepeli Galériában szerepelnek grafikái.

-nánay-: Kollektív tárlatok Csepeken.
Csepel, 1974. nov. 29.

Keleti Jenő
fiszlő

„Szürke fej" (repro)

Bencze László: Keleti Jenő képei.
Művészet, 1972. január – 46 oldal

"Keleti Jenő
festő"

Keleti Jenő 1949 és 1955 között a Főiskolán Bencze László növendéke volt 29-évesen, mint a Csepeli Vasmű géplakatosa iratkozott a Főiskolára

Bencze László: Keleti Jenő képei
Művészet, 1972. január - 46 oldal.

Keleti Jenő
festő -

Első önálló kiállítása a Medunyánszky
Szemben, 1971 októberében volt az
51 éves művésznek. Kiállításán 30
és néhány mű kipreseli 10 év munkáját.

Bencze László: Keleti Jenő képei.
Művészet, 1972 január - 46 oldal.

Kelcti Jenő
fettő -

A kiállítás on szerepel a „Vas fej", a „Jene" ennü hét hulásztikus hép, valamint a „Variációk", „Hat his fej", „Szinkomposíciók" stb.

Bencze László: Kelcti Jenő képei.
Művészet, 1972 január - 46 oldal.

Kelti Jenő
festő-

Legújabb képei a „Fejek", a „Tömeg", az „Emberség", a „Katarzis", a „Memento" szigetalanságot ázasztanak.

Benze László: Kelti Jenő képei.
Művészet, 1972 január - 46 oldal

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

Keleti Jenő

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 SEP. 25

Kiállítások

1971

HEGEDŰKINCSEK MAGYARORSZÁGON. Kiállítás a Magyar Nemzeti Múzeumban, szeptember 24-től.

PEST MEGYEI KÉPZŐMŰVÉSZEK TÁRLATA. Kiállítás a Nemzeti Galériában. Megnyitó: szeptember 25-én.

ORSZÁGOS FOTOSZAKKÖRI KIÁLLÍTÁS a Fővárosi Művelődési Házban. Megnyitó: október 1-én.

A KÍNAI REKESZZOMÁNC MŰVÉSZETE. Kiállítás a Kína Múzeumban, szeptember 28-tól.

JAPÁN MŰVÉSZETE A MEIDZSI-KORSZAKBAN (1868—1912). Kiállítás a Kína Múzeumban, szeptember 28-tól.

KELETI JENŐ festőművész kiállítása a Mednyánszky Teremben. Megnyitó: október 1-én.

SEGELY

Szekulity Péter:

KÉT NYELVEN

Keleti Jenő

A Mednyánszky-Teremben nyitják meg a müvész kiállitását október 1.-én,-közli lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. szept. 25.
XV. évf. 39. sz. 2. lap

Keleti Jenő" munkásfestő.

Magyar Nemzet.
1949. VII. 23., 2. old.
(: Gyászmot :)

Keleti Jenő

Pizoszuhás nő prepró i képe szerepel az alábbi táslaton

Kovács Gyula: Studió 1958-68

Művészet 1969 IV-sz. 3 old.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Keleti Jenő
festm.:
Barkácsoló gyermekek olaj 75x80

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti
Kiáll.Herman Ottó Múzeum.1962.Nov.Kat.

MDK

Keleti Jenő

Gépjavitó, o.

Dolgozó e mberek között kiáll. Ernst Muz.
1964. máj.

Keleti Jenő MDK

Hajógyár, olf.

Vizrebocsátás előtt, olf.

Mücsarnok 1960 VIII.Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Keleti Jenő festő

Artner T.: A Képzőmű Főiskola évadzáró kiáll.
Szabad Nép 1956. jul. 6.

MDK

Keleti Jenő 30 é. géplakatos Csepel

Boldog ifjuság

Ifjuságí képzőm. és Iparm. kiáll. M.Szal. 1950.

m.

10 l.

Keleti Jenő MDK

Önarckép, fametszet

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.k.

Keleti Jenő festő

Asszonyfej c.

müve az Álló Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva. A Képzőművészeti Alap vásárlása.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. 4.l.

KELETI JENŐ

Család olaj

Fiatal képzőművészek és zeneművészek kiáll. 1955

Jakob Alt:

Mohács látképe (Adolf Kunike vajza után)

Magyarországi városképek

Magyar Nemzeti Múzeum

Katalógus: Rózsa György

MDK

Keleti Jenő

Pirosruhás nő, o.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

IFJ. KELETI JENŐ

„FÉSZER"

Metszet, repr.

Magyar Ifjúság, 1971. szept. 10.

Keleti Jenő

Müvének repr.-ját bemutatja a lap.
Vizmelletti épület-részletet ábrázol a rajz.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. aug. 21.
XV. évf. 34. sz. 5. lap

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1973 JUN 14.

Jenő Keleti

1021

Jenö Keleti: Stilleben (Ölgemälde)

Ausstellungschronik

STILLEBEN

Es liegt uns fern, den vor Jahrhunderten geprägten Begriff der Kunstgeschichte — Stilleben — reformieren zu wollen. Andererseits müssen wir anerkennen, daß sich die Grenzen des im klassischen Sinne verstandenen Stillebens verschoben haben. Die folgenden Ausführungen werden zeigen, wie und in welcher Richtung sich diese Veränderungen in der heutigen ungarischen Kunst vollzogen haben.

Im Erdgeschoß des zehnstöckigen Verwaltungsgebäudes am Vörösmarty-Platz befindet sich ein Ausstellungsraum, der Csontváry-Saal. Hier gaben geladene Künstler mit ihren Werken einen Überblick über das Stilleben in der modernen ungarischen Malerei. Die Veranstalter hatten die besten ungarischen Maler aufgefordert, Werke zu diesem Thema einzusenden. Ihr Verdienst ist es auch, daß sie sich bei der Auswahl der Bilder nicht streng an die schulmeisterhafte Auffassung der Stilleben-Interpretation hielten. Sie akzeptierten also nicht nur die naturalistische Wiedergabe des Gesehenen als Stilleben. Allerdings muß doch erwähnt werden, daß auch derartige Bilder Eingang in die Ausstellung fanden, die, zwar völlig korrekt, die eingepaukte Lektion lediglich schülerhaft vortragen. Und das ist doch wohl etwas überholt. Beim Betrachten niederländischer Stilleben aus dem 18. Jahrhundert möchten wir am liebsten die Eßwaren, Blumen und Gegenstände berühren, um uns von ihrer Echtheit zu überzeugen. Die Vollkommenheit der Darstellung löst den ästhetischen Genuß aus. Über ein zeitgenössisches Stilleben, das sich so an uns „heranmachen" möchte, schmunzeln wir heute nur noch.

Dann ist da das Erbe von Cézanne, das dem Stilleben des 20. Jahrhunderts deutlich seinen Stempel aufdrückte. Auch mit diesem Erbe kann auf verschiedene Art und Weise gewirtschaftet werden — treu, servil oder erneuernd, weiterentwickelnde Beispiele gab es für alle drei Möglichkeiten. Die kubistischen Stilleben vertrugen sich gut mit den Bildern konstruktivistischer Anschauung. Vergessen wir jedoch nicht, daß Picassos, Braques, Mondrians beispielgebende Schöpfungen vor mehr als einem halben Jahrhundert entstanden sind und heute bereits historische Bedeutung haben. Die Ausstellung zeigte natürlich auch jüngere Inspirationen. Die schwächeren unter ihnen kokettieren mit der Op-art, die besseren machen von den Ergebnissen des ungarischen Post-Nagybánya-Stils und des jüngeren, etwa zehn — fünfzehnjährigen Surnaturalismus (auch er ist auf ungarische Vorgänger zurückzuführen) Gebrauch.

Das Stilleben gehört zu den Kunstgattungen, die den Käufer am leichtesten erobern, am schnellsten an Zimmerwänden auftauchen. Gerade deshalb darf es nicht anspruchslos sein, gerade deshalb ist von ihm eine Aussage zu erwarten. In dieser Hinsicht gibt es auf dem Gebiet der ungarischen Stilleben-Malerei noch einiges zu tun.

Im Ausstellungssaal des Bulgarischen Kulturzentrums (Népköztársaság útja) zeigte

TAMÁS DARABONT

seine besten Arbeiten der letzten Jahre. Dieser Künstler malt eine eigenartige stille Welt. Eigentlich sind seine Bilder keine Stilleben, jedenfalls erscheinen sie nicht als solche auf den ersten Blick. Er zeigt Landschaften, Menschen, Konstruktionen geheimnisvoller mystischer Bestimmung. Die ständige Bewegung des Lebens fehlt ihnen dagegen. Starre Stille umgibt sie, sie scheinen unvergänglich und unbeweglich zu sein. Manchmal hat man den Eindruck, die geheimnisvollen Konstruktionen bewegten die Menschen, die sich dem obersten und unergründlichen Willen der Konstruktionen wehrlos fügen, bald aber müssen wir feststellen, daß ihnen nicht Bewegung, sondern Unbeweglichkeit aufgezwungen wird. Alles und jeder wird zum leblosen Gegenstand, die Welt erstarrt zum Stilleben.

Die innere Logik der Bilder und die Absicht des Malers sagt uns, daß es schade um diese Welt sei, bietet sie doch unzählige Schönheiten. Die Landschaften zum Beispiel sind einfach ergreifend schön. Darabont versteht es ausgezeichnet, die Landschaft möglichst um eine Nuance noch ansprechender zu zaubern, als sie ohnehin ist. Wenn das nicht möglich ist, erfindet er Landschaften, die schöner sind als die Wirklichkeit. Auch seine Frauengestalten sind außergewöhnlich schön — nicht etwa im Sinne protziger Filmstars oder Sexbomben, sondern an Renaissance-Madonnas erinnernd, die den Betrachter durch ihre eigentümliche Anziehungskraft bestricken.

Im Kammersaal der Kunsthalle stellte

ETA ERDÉLYI

Ölgemälde und Wandteppiche aus. Auch diese Schöpfungen sind keine Stilleben im klassischen Sinne des Wortes. Dennoch erscheinen sie als solche — und manchmal sogar eingestandenermaßen, obwohl sie nicht mit diesem Vorsatz geschaffen wurden.

Die Bilder sind fast ausschließlich Varianten eines einzigen Themenkreises, sie stützen sich auf die Pfeiler Menschlichkeit, Kind, Rose. Die größten Kompositionen zeigen Menschengruppen vor einem grünen Hintergrund. Unter grünen Bäumen stehen in verschiedenen Grüntönen gemalte Menschen in fast überirdischer Ruhe und Harmonie: wohlproportionierte Männer und graziöse Frauen — wie eine modernere und grünere Fassung von Boticellis Primavera. Neben diesem Bild hängt ein grüner Wandteppich, in dessen Mitte eine gewaltige grüne Rose prangt. Es macht den Betrachter fast verdutzt, welchen Akzent das Grün in Eta Erdélyis Kunst besitzt. Wahrscheinlich ist die Bedeutung, die Symbolik dieser Vorliebe gar nicht schwer zu enträtseln, doch ist grün die Farbe der Ruhe, aber auch der Hoffnung.

András Kenessei

Kunstgegenstände, Gemälde, Juwelen

ANTIQUITÄTEN — OFFIZIELL BESTÄTIGT

In den vergangenen Jahren ist es — vor allem in Amerika und in den westlichen Ländern Europas — Mode geworden, die Wohnungen mit Petroleumlampen, Mörsern und Bügeleisen aus Großmutters Zeiten zu dekorieren. Ähnliche Gegenstände suchten und fanden die Ausländer auch in Ungarn und finden sie auch heute noch.

Die Dorfbewohner gingen auf den Dachboden oder in die Keller, durchwühlten ihre Kammern und trugen das plötzlich wertvoll gewordene alte Gerümpel in Antiquitäten-shops, wo es für gutes Geld gekauft wurde.

Die Konsumtourist-Geschäfte bieten selbstverständlich nicht nur alte Petroleumlampen, Mörser und Bügeleisen, sondern antike Kunstgegenstände, altes Porzellan, Münzen, Bauernmöbel, Gemälde, Gobelins, Goldschmiedearbeiten. Während die Intertourist-Läden nur Erzeugnisse von heute verkaufen, spezialisieren sich die Konsumtourist-Geschäfte auf Antiquitäten. In Ungarn stehen alte Gemälde, Kunstgegenstände und Juwelen unter Schutz, was praktisch so viel bedeutet, daß sie nur innerhalb des Landes verkauft werden können.

Konsumtourist kann Ausländern im Sinne der diesbezüglichen Verordnungen nur Kunstgegenstände, Porzellan, Juwelen verkaufen, die nicht älter sind als 80—100 Jahre.

Dennoch ist das Interesse auch dafür sehr groß, vor allem deshalb, weil an jedem einzelnen Gegenstand das Zeichen des einen oder anderen Museums zu sehen ist, das die Echtheit beweist. Außerdem stellt Konsumtourist über den verkauften Gegenstand, den der Ausländer zollfrei mitnehmen kann, eine Quittung aus. Die

Konsumtouristgeschäfte verkaufen ebenfalls Münzen, die nicht älter sind als 100 Jahre und auch solche, die aus dem Ausland stammen. Auch die neuen Goldmünzen werden von Konsumtourist in Umlauf gebracht, wie z. B. die vor einigen Jahren herausgebrachten Zrínyi- und die in der letzten Zeit erschienenen Bartók- und Kodálymünzen. Diese Münzen kosten im allgemeinen 250 Dollar, für die Zrínyigoldmünze zahlt man jedoch im Ausland sogar 800 Dollar.

Eine große Nachfrage seitens der Ausländer besteht für die antiken Goldjuwelen, deren Karatgehalt auf jedem Stück einzeln angeführt ist. Im Ausland kamen die Möbel im ungarischen Volksstil in Mode, die ebenfalls in den Konsumtouristläden verkauft werden.

Konsumtourist verkauft seine Waren nicht nur ausländischen Touristen, sondern auch ausländischen Händlern, die all jene Antiquitäten und ungarischen Möbel en gros kaufen, die man aus dem Land ausführen darf und die — besonders seit dem großen Aufschwung des ungarischen Fremdenverkehrs — nicht nur in Europa, sondern auch in Übersee sehr gefragt sind.

(ják)

Mitten am Rande

Ausländer am Apparat

Mein innigstes Mitgefühl gehört dem Ausländer, der in Ungarn telefonieren will. Dem Fremden bereitet ja das Telefonieren immer und überall gewaltige Schwierigkeiten, denn er ist der Landessprache nicht mächtig, versteht nicht, was man ihm sagt und wird auch vom Gesprächspartner vielfach nicht verstanden; er nur wurden einige Seiten herausgerissen, darunter auch die, auf der die gesuchte Nummer steht.

Nehmen wir an, daß wir ausnahmsweise Glück haben und keiner der angeführten Fälle zutrifft, d. h. es gibt ein komplettes Telefonbuch, wir finden die gesuchte Nummer, das Telefon funktioniert und wir können wählen. In diesem Falle Geduld reißt und wir an den Apparat schlagen, öffnet sich ein wahres Füllhorn, und aus dem Apparat strömen unaufhörlich die Forintstücke.

Ich sagte Forintstücke? Ja, ich habe beinahe vergessen zu sagen, das auch dies nicht so einfach ist. Denn es gibt Apparate, die mit einem Forint gespeist werden wollen und wieder andere, die mit dem sog. Tantus funktionieren — einer Münze, die man gewöhnlich in Tabakläden für einen Forint erstehen kann. Allerdings kann man auch in dieser Phase Überraschungen erleben, denn in Tabakläden, wo es kein öffentliches Telefon gibt, sind Tantus-Münzen in jeder Menge erhältlich, schon weniger

Keleti Jenő

„Kialtó" és „Komikum" c. festménye (ezt-)

szerepel a csepeli kép-műv.

Kiállításán

Csepel János: Kiállításait tükrében

Csepel 1968 XII. 20.

Keleti Jenő

Szobában - rézkarc Bp.1962.

248x290 mm. 100.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ 211.l.
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1969 JAN 31
CSEPEL

1021

Keleti Jenő

(Keleti Jenő rajza)

gyan került — anélkül is látható —, bontatlan golású anyag a hulladre? A kérdésre megtal magyarázatot, de az ok a selejtezésre indította rendelőt, homályban Két vállalat között el tük a nyomot. Kevés az anyag, így jóformán „szóbeszédre" hagyatt tunk. Két év távlatából nehéz igazságot tenni. Két év távlatából mindenki azt mond, amit akar...

A rendészet megállapította a felelős személyt, illetve személyeket. Eszerint *Kakas István, a Transzformátorgyár* műszaki fejlesztési osztályvezetője adott utasítást az elfekvő elektródák kiselejtezésére — anélkül, hogy megnézte volna azokat. A vállalat szakembereiből álló bizottság pedig Kakas István szóbeli tájékoztatása alapján — szintén anélkül, hogy megnézte volna — hulladéknak minősítette a

kemény valutáért

vásárolt elektródákat.
De hallgassuk meg az osztályvezetőt az előzményekről:

— Nekünk nem volt szükségünk a húsz mázsa hegesztőanyagra. Megpróbáltuk értékesíteni, de nem tudtuk. Ezért döntöttünk a kiselejtezés mellett.

— Az ügy még 1962-ben kezdődött, amikor vállalatunknál hozzáfogtak a hegesztési készletünket, ekkor hulladék értékben — *háromezer forintért — a martinba* küldtük. Egy részét ott fel is használták, de az utolsó szállítmányt visszatartották, és ide-oda rakosgatták, mert az ötvözet minőségét nem akarták elrontani. Később az a mennyiség visszakerült hozzánk. 68 elején még egy utolsó kísérletet tettünk: milyen hegesztésre tudnánk felhasználni a megmaradt elektródákat? Minőségi varratot azonban ezúttal sem tudtak készíteni velük. Év végén ezért én adtam utasítást, hogy a kiselejtezett anyagot szállítsák a hulladékba. Belátom, a hibát én követtem el. Bizonyára a bontott csomagolásból vettük az utolsó kísérlethez is a mintát, s emiatt bizonyult használhatatlannak. A jó és originált csomagolásuakat meg sem vizsgálva küldtem a szemétbe. Én vagyok ebben a hibás. Vállalnom kell érte a felelősséget.

Az utolsó írásos bizonyíték a Fémmű értékesítési osztályának levele, amely a Transzformátorgyárral közli, hogy az említett kétfajta anyagot a társvállalat hajlandó megvásárolni. Az utána

Keleti J.

Szerepel a csepeli művészek kiállításán a XXI. kér. Négyfront Klubjában

Szovalista Művészetért 1968 XII.

Keleti Jenő, festő

Fiatal Képző- és Iparművészek kiáll. Ernst Muz. 1955. jun.

Keleti Jenő
Család, olaj
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. 18 l.

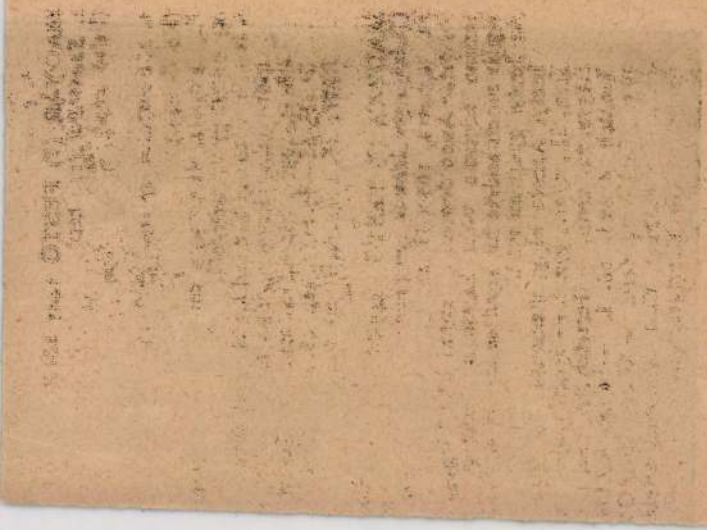

12. kép. *Magyar (?) festő 1445 körül: Hár*
alvó apostol.

MDK

Keleti Jenő,

Ernst Anz. 1955 jun.-jul.: Fiatal Képző- és Iparmüv. kiáll.

MDK

Keleti Jenő festő

Család

Artner T: Fiatal képzőművészek és iparm.kiáll.
Szabad Nép, 1955. jun. 29. 4 l.

KELETI Jenő

Galád,

Dutka M: Fiatal művészek az Ernst Museumban
Irodalmi Újság 1955 II évf. 25. sz. jún. 18.
3 l.

Keleti Jenő

A békéscsabai Munkácsy Mihály Muzeumban Balázs Irén fal és tértextil kiállítása szeptember 26.-ig tart nyitva, ugyanitt Keleti Jenő festőművész kiállításának megnyitója szeptember 23.-án lesz.
A kaposvári Somogyi Képtárban Bráda Tibor Kovács Péter, Leitner Sándor, Szentgyörgyi József és Topor András festőművészek kiállítása megtekinthető október 10.-ig.-közli a lap kulturális eseményeket ismertető r
rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. szept. 18.
XX. évf. 38. sz. 8. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 187-548, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Keleti Jenő

Megnyílt Keleti Jenő kiállítása a békéscsabai Munkácsy-teremben

Dr. Párzsa János, a békési alkotóklub vezetője megnyitja a kiállítást. Mellette Keleti Jenő és Odor Béláné, a Képcsarnok Vállalat békéscsabai bemutatótermének vezetője

(Veress Erzsébet felv.)

...tól pentekig reggel 8 ór...
tól este 6 óráig, szombaton ...
órától 12 óráig tart nyitva. M...
vel az áruátvevőhely nyitva ta...
tási idejét heti 35 óráról 54 ór...
ra emeltük, minden bizonny...
várakozásmentesen tudjuk f...
gadni a beadó ügyfeleinket. E...
zományi Áruház, Békéscsaba.

* * *

A békéscsabai Városi Tanács V. B. termelési, ellátásfelügyeleti osztálya tájékoztatja a lakosságot arról, hogy a város területén az alábbi vendéglátó egységek lettek tej és felvágatlan kenyér vasárnap délelőtti árusítására kijelölve: Csaba étterem István kir. tér 2., Kossuth étterem Kossuth tér 8., Büfé Tanácsközsársaság u. 7., Falatozó Áchim L. A. lakótelep, Eszpresszó Lencsési út, Kakas étterem Tanácsköztársaság u. 79—81., Fehér Galamb étterem Kulich Gy. ltp., Otthon étterem Orosházi u. 55., Eszpresszó Tavasz u. 39.

A Hajtóművek és Festőberendezések 5. sz. gyára, Békéscsaba, Kazinczy u. 7.

pályázatot hirdet

— erősáramú nagyberendezések külföldön történő szereléséhez —

volt munkatársainak.

A gyászoló család

Köszönetnyilvánítás

Fájó szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretett feleségem, édesanyánk, rokonunk,

PSZOTA FRIGYESNÉ

szül.: Székely Julianna

temetésén megjelentek, fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Külön köszönetet mondunk a II. sz. téglagyár vezetőségének és dolgozóinak.

A gyászoló család

GYÁSZHÍR

Fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett nagyapánk, apósom,

ID. DARIDA GYÖRGY

KELETI JENŐ festő
Budapest, 1920

1956-ban szerzett diplomát a Képzőművészeti Főiskolán Bencze László és Domanovszky Endre növendékeként. 1957 óta kiállító művész; önálló tárlata 1971-ben volt a Mednyánszky Teremben. - A világ sokrétű, bonyolult mozgását kutató festő, életjelenségek, lelkiállapotok, jellemek foglalkoztatják. Munkáit nyugtalan, expresszionista hangütés, a festék anyagszerűségeire építő, érzékletes formálás jellemzi.

Művészéletrajzok 1975

Keleti Jenő festő

a Csepel Galériában márc. 20-ig látható a csepeli képzőművészek közös kiállítása, melyen szerepel a művész „Ipartelep" c. képe. (sulítve)

-jakubovits-: Kiállító és nező, munkás és művész.
Csepel, 1977. márc. 18.

Keleti jenő, Jestő

L.: Lenkey Zoltán

8.

–: Kiállítások

Esti Hirlap, Bp. 1970. szept. 23.

Keleti Jenő

1920 Bp –

1956-ban nyerett diplomát a Képzőművészeti Főiskolán, ahol Benczé László és Domanovszky Endre voltak a mesterei. 1957 óta vesz részt hazai Ziállításokon. Önálló Ziállítása Bp-en 1971-ben a Medvyánszky Teremben, 1974-ben Kaposvárott a Vasvary Teremben volt

K.s. Ziállítása Bélésszabán a Munkácsy Teremben

1976 IX. 23 – X. 7.

Kelcti Jenő

1971. X.1 – X. 15. között kiállít a Medvyánszky Teremben.

Műgyűjtő, 1971/3.32., Kiállítási naptár

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

KELETI JENŐ
IFJ. KELETI JENŐ

FESTŐMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÁSÁRA
1987. MÁJUS 27-ÉN
SZERDÁN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
DR. LOSONCI MIKLÓS
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MEGTEKINTHETŐ
1987. MÁJUS 27–JÚNIUS 10.

KÉP CSAR NOK

IVÁNYI–GRÜNDWALD TEREM
KECSKEMÉT, PETŐFI U. 4.

Felelős kiadó: Képcsarnok Vállalat, Köteles István igazgató
Budai Reklám Propaganda Szolgáltató és Kivitelező Kisszövetkezet

id. Keleti Jenő festő

Az 1947-ben alakult csepeli képzőművészeti kör közösségéből indult el alkotó munkájára.
A kiállításon szerepel szálkás rajzú „Férfifej"-e. (említve)

-N-: A képzőművészkör jubileumi kiállítása.
Csepel, 1972. dec. 29.

Keleti Jenő
festő

„Piros ruhás nő"
(repro)

Szovák Gyula: Stúdió 1958-68.
Szünészet, 1969. április - 3 lap.

MDK

Keleti jenő

Vasuti hid, of.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Műcs. 1962. 14.l.

MDK

Keleti Jenő

Barkácsoló gyermekek, of.

7. miskolci o. képzőm. kiáll. 1962.nov.
Herman O. Muz.

MDK.

Keleti Jenő

Kiállitási kritika

Nógrád 1966 okt.3o.

MDK

Keleti Jenő

Épitkezés, of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.

1961.

Keleti Jenő MDK

képei is látható a Képcsarnok vállalat komlói kiállitótermében.

Uj Komló 1963. máj. 7.

11
147

MDK

Keleti Jenő

Hajógyár, of.

Vizrebocsátás előtt, of.

VIII. M. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

MDK.

Keleti Jenő

Kiállitási kritika

Csepel 1965 okt.1.

MDK

Keleti Jenő

Kovácsmühely, of. vázl.

Gépállomás, of.

Hajógyári munkások, of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1960. nov.

Keleti János, festő

MTA

Emlékezésre érdemes.

Rónai Gyula: Megyei Képzőművészeti Kiállítás Miskolcon 9.

Bp. 1964. dec. 31.

NÉPSZABADSÁG

MDK

Kéleti Jenő

Munkás-képzőművészeti kiáll. Csepelen. Szabad Nép, 1949. okt. 14.

MDK

Keleti Jenő

Önarckép fametszet 11x14

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 32.1.

Keleti Jenő

MK

Szerepelt a német művészszövetség berlini pavillonjában /Unter den Linden/ rendezett magyar művészeti kiállításon.

~~XXXXXXXXX~~ V. suti hid

c

Uhlitzsch Joachim: Entwicklungsprobleme ungarischer Kunst.
NEUES DEUTSCHLAND 1962. szept. 14.

MDK

Keleti Jenő

Tanulás este

Magy.müvészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

MDK.

Keleti Jeno grafikus

"Önarckép" /fametszet/

VI.Magyar Képzömüvészeti Kiállitás
Mücsarnok,1955. 32.1.

Keleti Jenő, festő

MDh

festői gazdagodása felismerhető.

Péter Imre: A fiatal képzőművészek Stúdiójának kiállítása az Ernst Múzeumban

Népszabadság Bp. 1960. febr. 5. 8. l

MDK

Keleti Jenő festő

FAE: A csepelá dolgozók képzm.kiáll. Szabad Nép
1949. jan. 11.

Keleti Jenő

MDK

hódmezővásárhelyi művész

szerepelt a kiállitáson.

"Háztetők"

Dr. Tóth Ervin: A tiszántuli képzőművészek II. vándorkiállitásáról.
HAJDU-BIHARMEGYEI NAPLO, 1958. aug. 24.

Keleti Jenő MDK

Leányfej, olf.

Asszonyfej, olf.

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Keleti Jenő MDK

Vasuti hid, olf.

Mücsarnok 1962.IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Keleti Jenő

MDK

Leányfej, o.

Asszonyfej, o.

X. Magy. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1965.

Keleti Jenő

MDK

Leányportré, olf.

VIII. Miskolci Orsz. Képzőmű Kiáll. 1964

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Keleti Jenő

Somogyi Néplap

1973 FEB 25

1024

INTERIEUR

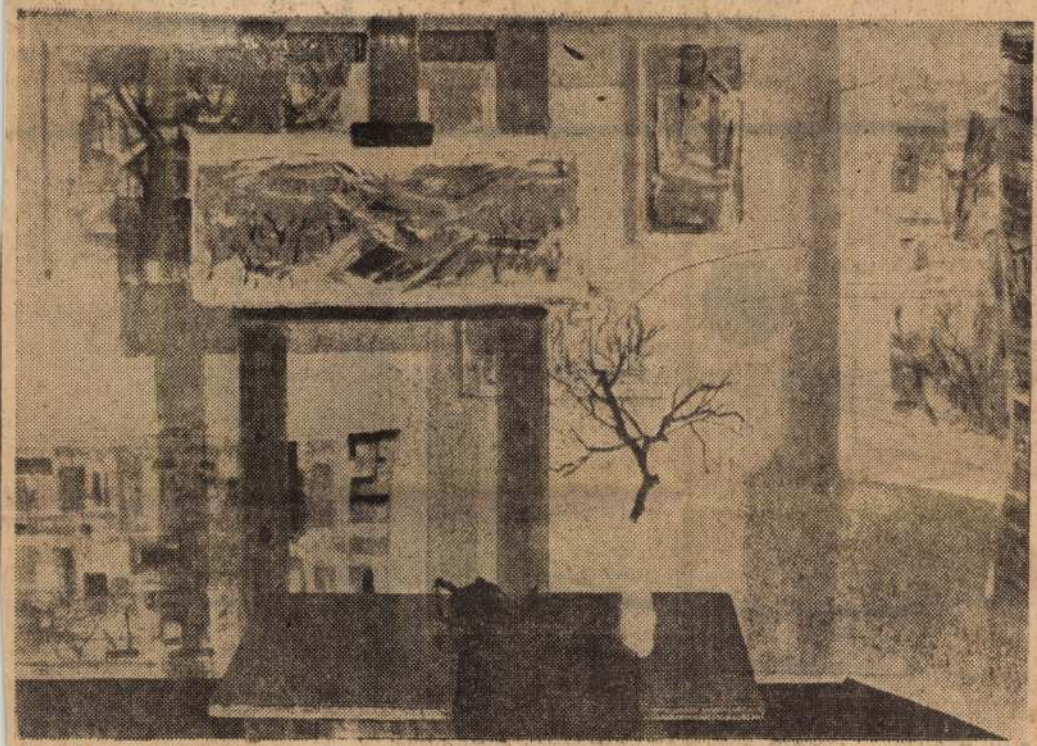

Keleti Jenő festménye. *(A Vaszary János Kiállítóterem anyagából.)*

— Hiszen régen volt, maminkó, nem is csoda — mondta Sanja.

— Még bizony... De ti nem felejtettétek el. Talán el se tudjátok képzelni, milyen öröm nekem, hogy nem felejtettétek el...

A két fiatal tanácstalanul összenézett.

Hallgattak. N
lázottak.

És érezték
csend némaság
falazta őket.
üllek a patak
ban.

*Scepanovic a s
nemzedékének l

Dudás

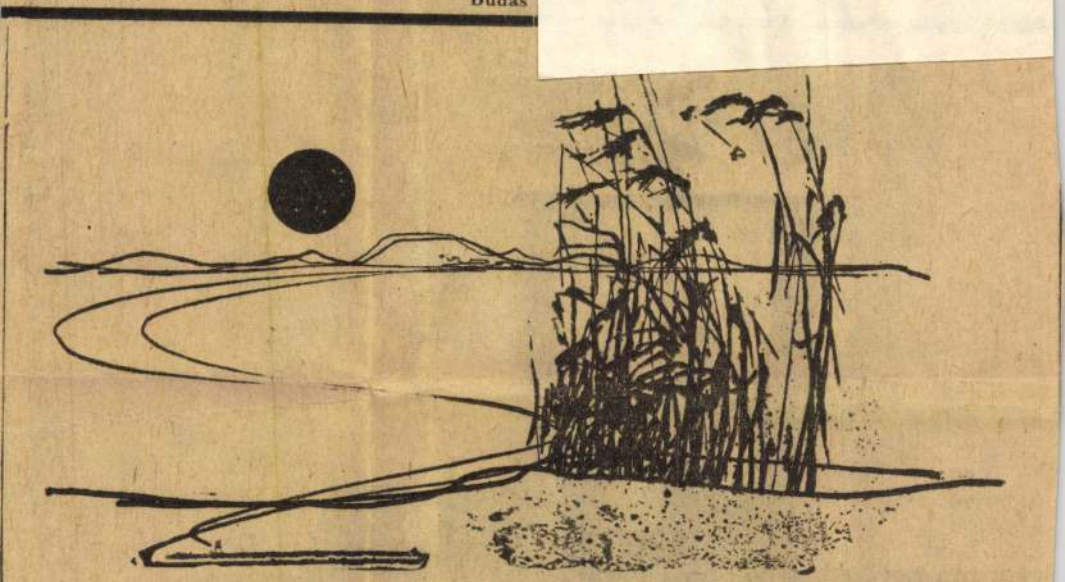

Téli Balaton-part.

(Stolz Mihály grafikája.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSEPEL

Keleti Jenő

1965 NOV 19.

1021

Keleti Jenő és Kovács Sándor kiállítása

November 20-án, szombat délután 2 órai kezdettel nyitják meg Keleti Jenő és Kovács Sándor csepeli festőművészek kiállítását, a Hazafias Népfront kerületi székházában (XXI., Kalamár József utca 18.). Megnyitó beszédet mond Lelkes István festőművész. A kiállítás, mely naponta 10-től 18 óráig tart nyitva, a Hazafias Népfront XXI. ker. Bizottsága és a XXI. ker. Tanács VB népművelési csoportja rendezi.

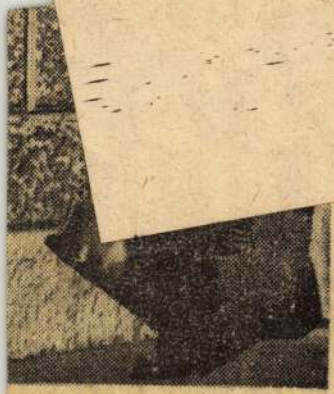

(Foto: Kovács Gyula)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSEPEL

1967 SZEP 1.

Keleti Jenő

1021

Keleti Jenő: Utcán

A

TAMÁSI I

„A munkások közé megyek, elvégzem jól én a munkámat"
JÓZSEF ATTILA

OTT ÁLLTAM a Múzeum körúton, és odáig merészkedtem, hogy néhány lépésnyire megközelítettem Móricz Zsigmondot, aki valakikkel egy könyvsátor előtt beszélgetett.

Akkoriban Móricz bűvöle-

Tolnai Lajost, azok mögö
meg Petőfit és Vörösmarty
s nekem mindez belesűrűsö
dött Móricz Zsigmond alak
jába. S a pár lépésről hang
ját is hallani véltem, de nen
találtam elég mélynek és te
lizengésűnek, hozzá elég
méltónak, s így egyik vé
konypénzű beszélgetőtársa
hangjának tulajdonítottam,

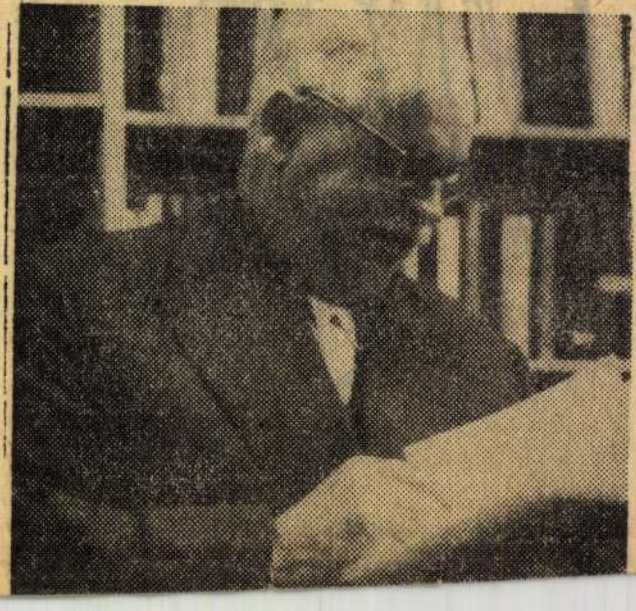

ifj. Keleti Jenő

Említve

Imre Erzsébet: A művészet újottban

Szepel, Bp. 1970. már. 6.

MDK.

ifj.Keleti Jneő

Kiállitási hir

Csepel 1967 juni.23

MDK.

ifj.Keleti Jenő

Kiállítási kritika

Csepel 1966 dec.16.

ifj. Keleti Jenő, grafikus

Fészer, metszet
repr.

Magyar Hjúság, 1971. szept. 10. 14. l.

Ifj. Keleti Jenő festőművész

A Palotai Tárlat helyiségében Ifj. Keleti Jenő kiállítása november 25.-ig,
A Studió Galériában Veszely Ferenc november 27.-ig,
a pécsi Képcsarnokban Dezső József kiállítás november 27.-ig tekinthetőmeg.
a Szegedi Gulácsy Lajos Teremben Zalavári Miklós november 18.-án,
a Műcsarnokban Rátonyi József november 13.-án,
Az Orvos Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének székházában Balogh Ferenc november 13.-án nyitja meg kiállitását, -köli a kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. nov. 13.
XX. évf. 46. sz. 6. lap.

Ifj. Keleti Jenő

Konstruktív tájképekkel szerepelt
a művész a tárlaton.

Akácz László: A „Csepeli Képzőművészek"...
Tiehor, 1977. március 20 - 41 lap.

ifj. Keleti Jenő festőművész

Hat festőművész kiállitásáról ad hirt a lap -kulturális eseményeket ismertető- rovata:
ifj. Keleti Jenő, Jávor Piroska, Kaponya Judit, Dohnál Tibor, Végh András, Leitner Sándor nevét sorolja fel.
Október 6.-án nyitják meg ifj Keleti Jenő kiállitását a Józsefvárosi Művelődési Házban.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. okt. 4.
XIX. évf. 4o. sz. 8. lap.

ifj. KELETI JENŐ grafikus
Budapest, 1943

Grafikusi müveltségét autodidaktaként szerezte, sokban hatott rá édesapja, Keleti Jenő festőművész is. 1971-ben felvételt nyert a Fiatalok Studiójába, azóta szerepel a tárlatokon és pályázatokon. - Figurális érdeklődésü, napjaink problematikái iránt érzékeny művész, kedvelt műfaja a litográfia és a linómetszet.

Művészéletrajzok

Ifj. Keleti Jenő

A Csepeli Galériában megnyílt a csepeli képzőművészek közös tárlata, melyen a művész képei szerepelnek.

Akácz László: A Csepeli Képzőművészek Tavaszi Tárlata.

Tükör, Bpest, 1947. márc. 20.

Ti Keleti Jenő

gyárváros c. festménye (eml.) I. díjat kapott az alábbi tárlaton Csepelen

B.K.: Jubileumi képzőművészeti kiáll. a hűszaki klubban

Csepel 1969 III. 28

ifj. Kelety Jenő

„Portré" c. rajza a

6. oldalon

Népszava 1971 október 30

ifj. Keleti Ferenc grafikus

A csepeli képzőművészek kiállításán, a Csepeli Galériában szerepelnek grafikái.

–nánay–: Kollektív tárlatok Csepelen.
Csepel, 1974. nov. 29.

Népszava

102

Ifj. Keleti Jenő

Ifj. Keleti Jenő: Merengő

1973 MÁR 4

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-720

ri a műhelyt. Reg
bevásárol is.
vagyok fáradt —
— Van ebben séta
. És nem vagyok fö-
Az üzemnek fontos
et elvégezzem.
módszer, de lenne
étezniük és dolgoz-
ene a szb-k társa-
sítási tanácsában
gügyi albizottságok-
smamáknak a mun-
szükségük van a jó-
felvilágosításra,
-nevelésre. *Míg a*
k minden terhes nőt
nak az otthonukban,
elyen töltött nyolc
en látogatás, gondo-

lás, az iparban sok
egoldják már a ne-
ai munkahelyeken
rhes anyák harmo-
felelő foglalkoztatá-
vannak fehér fol-
llyen helyeken nem
oraszülések. Vagyis
nemcsak általában
ani.

Salgó Rózsa

gyar zenét, hiszen a mi fiatal-jaink is részt vesznek majd minden eseményen, a dalok fesztiválján is.

A Baranya megyei fiatalok Mohácson találkoznak majd, még a VIT előtt. Itt bemutatják azokat az ajándékokat is, amelyeket ifjúmunkások, szakmunkástanulók készítettek, s küldenek Berlinbe, ismeretlen barátaiknak.

Így tesznek a többiek is, fiatalok, VIT-re készülők és itthonmaradók. Nemcsak nálunk, az egész világon. Már tudják a X. világifjúsági találkozó jelmondatát: „Az imperializmusellenes szolidaritásért, a békéért és barátságért!"

(p. v.)

ifj. Keleti Jenő, grafikus

Metszet: Rejtz

ifj. Keleti Jenő: Pipáró

M. 7.

Népszabadság Bp. 1972 febr. 13.

ifj. Keleti Jenő, grafikus

Rajz:

Repr.

ifj. Keleti Jenő: Konyhasarok M. 8.

Népszabadság, Bp. 1972. jan. 9.

ifj. Keleti Jenő, grafikus

Metszet:

Repr.

ifj. Keleti Jenő: linóleum metszete M. 8.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 5.

ifj Keleti Jenő"

Bemutatott művei: „Asszony", lino, 26x15;
„Férfi bottal", lino, 25x17.5 cm.
„Magány", lino, 29x23 cm.

Katona László: VI. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1971

Ifjú Kelety Jenő
grafikus

Méltatás.

Borbélytrászló: A VI. miskolci országos grafikai.
Művészet, 1972. junius - 45 oldal

ifj. Keleti Gyula grafikus

a 25 évvel ezelőtt alakult Gépell képzőművészeti kör körönéből indult el alkotó útjára.

a kiállításon grafikai lapjai szerepelnek.

-N-: a képzőművészkör jubileumi kiállítása.
Gépel, 1942. dec. 29.

ifj. Keleti Jenő grafikus

a zárkevei Savoyai kastély

kupolatermében nyílt kiállítása

junius 23

4. old.

ifj. Keleti Jenő, grafikus

Mehet: Repr.

ifj. Keleti Jenő: linóleummetszete M, 8.

Népszabadság, Bp. 1972. jún. 18.

ifj. Keleti Jenő

Magány linó 29x23

6. Miskolci Országos Biennálé 71
Grafika

ifj. Keleti Jenő

1. Asszony linó 26x15

2. Férfi tottal —"— 25 x 17,5

6. Miskolc Országos Bienniálé 71
Grafika

ifj. Keleti Jenő, grafikus

Metszet:

Repr.

ifj. Keleti Jenő: linóleummetszete

M.7.

Népszabadság, Bp. 1972. máj. 28.

150.

ifj. Keleti Jenő, grafikus

Két linóleum metszet:

Repr

ifj. Keleti Jenő: x Ballada

xx Bűnhődés

M. 8.

Népszabadság, Bp. 1972. júl. 23.

Ifj. Keleti Jenő

„Munkáscsó" a rajta a
10. oldalon

Nápsava 1972 augustus 20

"Ifj. Keleti Jenő", grafikus

Rajz.

Kép.

"Ifj. Keleti Jenő": rajza M. 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. szept. 8.

Ifj. Keleti Jenő grafikus

A Csepeli képzőművészek jubileumi tárlatán szerepelnek művei, három grafikája.

Banos János: Képek, szobrok, szőnyegtervek.

Magyar Papír, 1975. ápr. 28.

Mj. Keleti Jenő

„Merengő" a rajza
a 8. oldalon

Népszava 1973 március 4

Kelleti Jenő festőművész

Kelleti Jenő és Domborovszky László festőművészek munkáiból kapott, illetve Budapesten rendezett képcsarnok kiállítást.

Nógrád, 1944. május 10.

ifj. Keleti jeno

grafikus, a Csepel Vas es Femmuvek dolgozojanak kiallitasa nyilt meg Rackeven a Szavoyai kastelyban.

Magyar Hirlap 1974/171 13.o

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 OKT 27
CSEPEL

1021

80 ÉVES A CSM

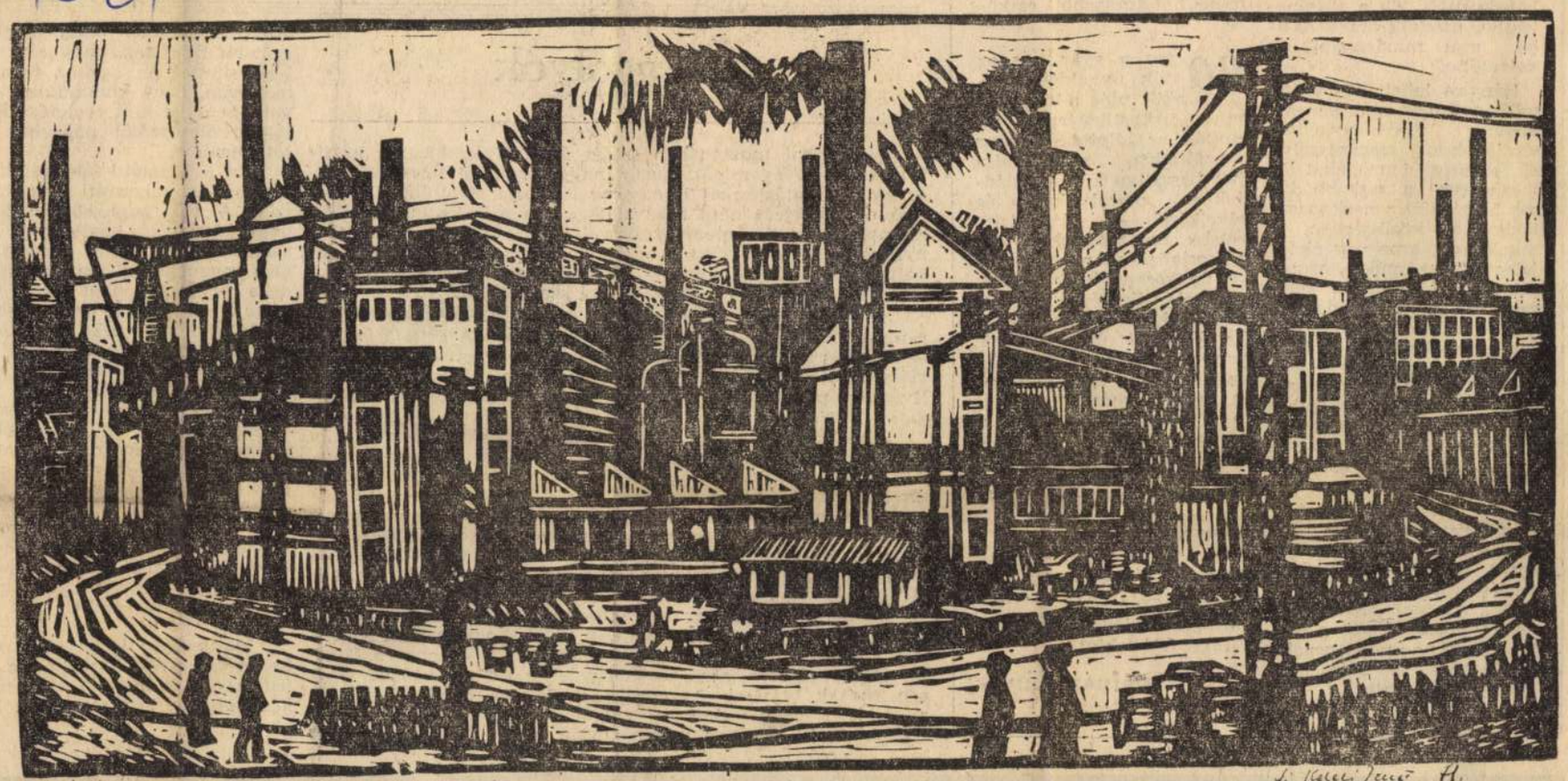

Ifj. Keleti Jenő: Gyár

zuk alól kikerült termékek — amelyek elárasztották a világot — megmondhatói számuknak s kilétüknek; beleépültek ők a történelembe, utódaik arcvonásaiba, mai mindennapjaink szövetébe.

Hányan lehettek? Talán milliónyian is, akik káromkodva, reménykedve, sztrájkolva, meghajszolva és sokszor önmagukat is meghajtva a nagyobb darab kenyérért, megkapaszkodtak a közösségben, a munkában, amely az életet jelentette számukra, az oltalmat, a félfeudális, burzsoá-reakciós társadalommal és állammal szemben. Így hányta-vetette őket — akaratuk ellenére — a történelem nagy hullámverése háborúból háborúba, egyik gazdasági válságból a másikba.

„De a burzsoázia nemcsak a fegyvereket kovácsolta, melyek halálát okozzák, megszülte azokat a férfiakat is, akik a fegyvereket forgatni fogják — a modern munkásokat, a proletárokat. . Az ipar fejlődésével nemcsak szaporodik a proletariátus, hanem nagyobb tömegekbe is zsúfolódik, ereje gyarapszik, s ezt

tudomány termelőerővé válik, az ember szolgálatába állítva a természet titkainak ellesésével készült mind hatalmasabb eszközeit.

80 éves a gyár... s az apák nyomdokába — akik még a kapitalizmus farkastörvényein tanulták az életet, sokszor megfáradva, majd újra harcbaszállva a családjukért, osztályukért és elveikért — új, tettrekész nemzedékek léptek, a szocializmus, a szabadság táguló korszakának nemzedékei. Felkészülten, a friss tudás birtokában, reális álmaikat új, nagyszerű tervekbe öntve készen állnak ők is az újabb harcra, amely más minőségű már, mint a régi volt — a holnapért. A ma tizenhat—húszévesei a kétezredik és az utána következő évek, évtizedek veteránjai lesznek, szemük elé tárul a szocializmus kiteljesedő világa, amelyet maguknak és utódaiknak építenek... A 80 éves gyár — tisztelettel vállalva az elődök harcát — a jövő felé tekint.

Czirfusz János

tatott szerelvények szállították. Ezek a vonatok a Vágonia állomásról indulva, Pesterzsébet érintésével jutottak Csepelre, természetesen zsúfolva. A pesterzsébetiek nagy része gyalog tette meg ezt az utat, majd sok év múlva már kerékpárral közlekedtek, ugyancsak nagy tömegekben.

délután 2 órakor kiengedtek. [illegible] állították, s ahogy mentek el [illegible] mindig odaütötték a betonfalhoz.

Üveggolyók

Nem látni mostanában színes üveggolyót, házilag készített fapuskát és csigát, amely ha ostorunktól üzve pörgött-forgott, a fantáziánkat is meg-meglódította. S eltűntek a csepeli rétek, Tepsis néni házával és a ma már kedvesnek tűnő zsémbes, goromba megjegyzéseivel. A Deák Ferenc utcából nyíltak a rétek, tavaszi és nyári vadvirágaikkal, mint az égbolt térségei. Csakhogy nem csillagot mentünk szedni, hanem — a magunk módján — hadijátékot szerveztünk.

A fapuskákból babszemeket lődöztünk. Elfogadtuk parancsnoknak Fricit, közülünk a legidősebbet. A Friss Újságból — mi másra is lett volna jó? — csákót gyártottunk. Ahol kerítés állta útunkat, azt a világot is meg akartuk ismerni. Ilyenkor pattant elő Tepsis néni, aki félretette vallásosságát...

Elmerészkedtünk az újonnan épült Munkásotthonig is, a kőkerítését nagyon magasnak láttuk. Forgalma a hétvégi estéken és vasárnap délelőtt lendült fel. söntésében folyt a bor, a sör. Biliárdcsatákat is rendeztek egyik szobájában, a másikban sakkoztak, kártyáztak, vitákba keveredtek. Színházterme pedig az operettek hívó szavára, csaknem mindig megtelt. A „Mia bella szinyorina" dallama a gyerekek fülébe is belopta magát, s bár a szövegét hiányosan ismertük, de dúdoltuk, korántsem hamis átéléssel.

Csepelnek akkoriban száz kocsmája volt, a bort az utcán át is mérték, azt viszont senki sem tudta, hogy mennyi a „butélia". A népgyűlésről is fogalmat alkothattunk éppen a Munkásotthon udvarán, ahol jó időben fel-felállt egy szónok. Szépen tudtak beszélni. Az egyiküket Spitzer bácsinak hívták, mi tudtuk, hogy otthon — nálunk, a Bayer-házban — sok gyerek várja, pucérak valamennyien, s nyitott szalmazsákon alusznak. Spitzer bácsi mégis mélt[illegible] szüleim beszélték, hogy egy mozgalm[illegible] lyettesítette. Az egyház nem akarta [illegible] mondván, hogy kommunista volt. Már[illegible] volt, nem lehetett temetés! Így tehát S[illegible] jelmezkölcsönzőtől papruhát. S megindí[illegible] tót mondott...

Én a Nicoletti-féle vendéglőbe jártam [illegible] legmunkán dolgozott a durvahengerdében, s[illegible] volt. A vasárnapi ebédre összpontosítottunk [illegible] hogy édesanyám egyike volt a legtakarékosabb [illegible] akit a Föld a hátán hordott. Csak fizetésnapon [illegible] meg magunknak, hogy átszaladjak a henteshez s kérjek tíz deka füstöltszalonnát, szép vastagot és húsosat. Öten-hatan voltunk rá, persze, hogy a kenyér még vastagabb volt. S bevásárláskor a tíz deka keksz jelentette a csemegét.

Amikor sztrájk zajlott, a legínségesebb idők jártak. Szomszédasszony, nincs egy főznivaló kanál zsírja? Egy fej vöröshagymát is adhatna, tudja, hogy visszaadom. Tej helyett rántottlevest reggeliztünk, s az illatát szagolgattuk, hogy azzal is jóllakjunk. A munkásember összetartott. Ha a Bakos bácsinak — aki cipész volt — fájt a gyomra s elküldött orvosságért, hat fillért nyomott a markomba, hogy adjam át a mamának. Mintha magamra akartam volna költeni.

A Bayer-ház felfogta a viharokat, az élet ütéseit. Talán, mert sok lakója volt, s annyi gyereke, mint égen a csillag. Haragudhattunk-e Groó nénire, aki ha kölcsön akartak tőle kérni, kinézett a konyha ablakán, majd visszarántotta a függönyt s azt kiáltotta: „nem vagyok itthon!" De később ő jött át — egy tányér ételtel.

★

Mostanában ismét rétek nyílnak a Deák Ferenc utcából. Lebontják a régi házakat. Az új városközpont magasodik, terjed, kéri a házhelyeket, a telkeket. Gyerekeket is látok itt kószálni. Mintha sudárabbak lennének.

Hajtun József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ifj. Kelleti Jenő

1972 MÁJ 28

Népszabadság

IFJ. KELETI JENŐ
LINÓLEUMMETSZETE

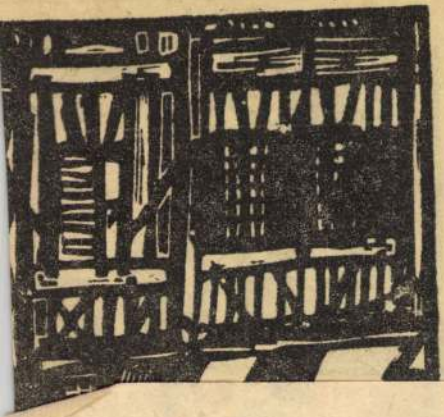

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

Ifj. Keleti Jenő

1972 SEP 8

1021

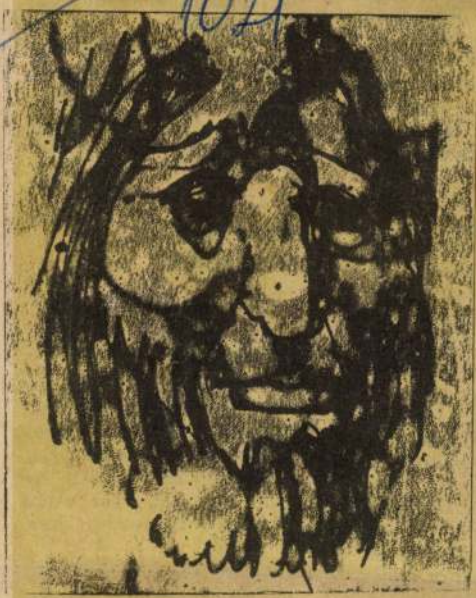

IFJ. KELETI JENŐ RAJZA

n található Kecske-
legújabb iskolájá-

zenhat tanterem,
re tervezett konyha,
y előadóterem, kor-
n felszerelt fizikate-
s tornaterem. Na-
örültünk ennek a
új iskolának, ezt a
tanári kar nevében
ondhatom. A ma-
nevében meg csak
– ha már az úi-
gok jegyében készül
riport – bár peda-

Az ígéretek, a „meglátjátokmindentkijavítok" fogadkozások ideje.

Itt Kecskeméten és szerte az országban, ahol 1972. szeptember 2-án, 130 ezer elsőosztályos és több mint 55 ezer elsős középiskolás kezdte meg a munkát.

Nekik és valamennyi diáknak kívánunk sikeres és szerencsés, eredményekben gazdag, új tanévet.

– bedecs –

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1972 DEC 22.

1021

Ifj. Keleti Jenő

DÓZSA NÉPE–IFJ. KELETI JENŐ METSZETSOROZATA

HEINRICH BÖLL

AZ ÉN RAJNÁM

FORR...

A NÁLUNK IS NEPSZERŰ IRÓ AZ IRODALMI NOBEL-DÍJ 1972. ÉVI KITÜNTETETTJE

FORDÍTOTTA: KISS ENDRE

Mindent készséggel elhiszek a Rajnának: csupán nyárias derűjének nem tudtam hinni soha, kerestem ezt a derűt, de sohasem találtam, talán szememben vagy kedélyemben a hiba, ami megakadályozott abban, hogy felfedezzem.

akik Hollandia felé sodródtak a jégtáblákon, nyugodtan tovahaladva hatalmas, csodálatosan elegáns taxijaikon.

Sok héten át maradt csendes a Rajna: a keskeny, szürke erek látszottak csak a nagy fehér táblák között. Sirályok siklottak a hidak

logos hadaknak, és a nyugati részen már akkor álltak a kereskedők, tisztviselők, tisztek villái, a melegvízű fürdők, úszócsarnokok; az új kor még nem érte utol egészen ezt a fényűzést, ami most tíz méter mélyre eltemetve fekszik gyermekeink játszóterei alatt, az

tené, torkolatához közeledve egyre komolyabb lesz, amíg el nem hal az Északi-tengerben, és vizei nem elegyednek a nagy óceánéval; a kecses közép-rajnai madonnák Rajnája Rembrandtot érinti, és elvész az Északi-tenger ködében.

ifj. Keleti Jenő

Fk.: Fegyó János
74.715. Texgraf-Dunaharaszti

ifj Keleti Jenő

A RÁCKEVEI ÁRPÁD MÚZEUM

szeretettel meghivja a Savoyai kastély kupolatermébe

1974.junius 22.-én 16 órakor

az első kiállitók sorozatban

ifj. KELETI JENŐ

grafikus müvész

tárlatának megnyitására.

Megnyitót mond SOMOGYI JÁNOS festőmüvész

Megtekinthető: hétfő kivételével 10-18 óráig

Tisztelem a munkát és a munkást, kiváltképp az alkotót. Magam is munkás vagyok, közöttük élek. A zenében és az irodalomban a mély, emberi érzéseket tükröző müveket szeretem, és ezt munkáimban is követni kivánom. Sokat tanulok és dolgozom, ugy érzem, hogy tevékenységem korommal növekedve érik.

Ez az első önálló bemutatkozásom.

Kérem, fogadják szeretettel.

ifj. Keleti Jenő

„Dózsa népe" c. metszetének reprodukciója a 9. oldalon

Nápszava 1972 junius 24

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

ifj. Keleti Jenő.

1971 OKT 30

1021

Ifj. Keleti Jenő: Portré

kerülhetetlen végzet sem. Az embernek, mióta megjelent a földön — küzdés az osztályrésze. Örök támadásban és védekezésben teltek napjaink, s nem menekülhetünk a „dolgok" elleni harc elől most sem.

Mi tehetünk hát?

Mit tettünk a félelmet keltő villámlás ellen? Kifürkésztük mibenlétét és úrrá lettünk felette. Ugyanezt tehetjük a fejlődés szülte új hatalmak ellen is. Azaz: nem elég a húsz évvel ezelőtti tudományunk, nem elég a világot egyszer megtanulnunk, hanem örökké tanulmányozni kell.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 SEP -8
Népszabadság
Ifj. Keleti Jenő

NÉPSZABADSÁG ✦ VASÁRNAPI MELLÉKLET

EGYSZERVOLT JÖVŐIDŐ

1021

IFJ. KELETI JENŐ RAJZA

NÉPSZABADSÁG ✦ VASÁRN

MOS RAJZA

Ifj. Keleti Jenő
grafikus

A Csepel Galériában nyílt
ifj. Keleti Jenő tárlatra.

— Kiállítási naptár
Művészet, 1975. márc. – 49 oldal

MDK.

ifj.Keleti Jenő

Pályadijnyertes munkáiról

Csepel 1967 febr.17.

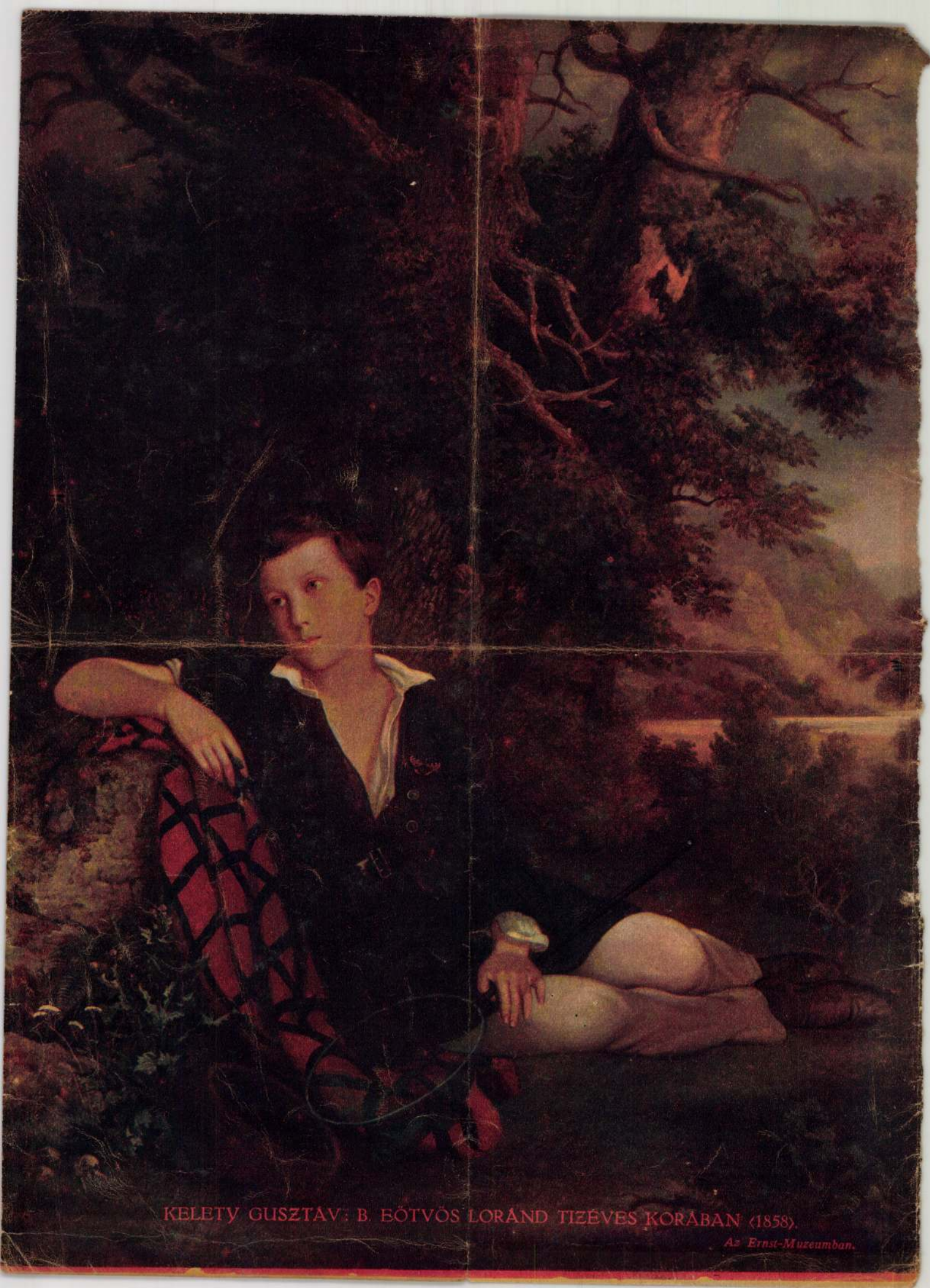

KELETY GUSZTÁV: B. EÖTVÖS LORÁND TIZÉVES KORÁBAN (1858).

Az Ernst-Muzeumban.

A LEGSZEBB MAGYAR KÉPEK.

KELETY GUSZTÁV: EÖTVÖS LORÁND BÁRÓ GYERMEKKORI KÉPMÁSA.

A mult század közepén is voltak művészetkedvelő magyar emberek, akik számon tartottak minden magyart, aki ecsetet vett kezébe; a nagy közönség azonban csak két nevet ismert: *Barabás Miklóst*, a nagy magyar figurális festőét és *Markó Károlyét*, a nagy magyar tájképfestőét. Markó Károly távol Olaszországban élt; csak egyszer látogatott haza. Hogy honfiérzése megmaradt, megmutatta hazai kiállításokra küldött képeivel. Közönségünk hódolattal hajolt meg e művek előtt s a mester sikerét, mint magyar kulturértéket könyvelte el.

Markó Károly abszolut tekintélyének tudható be, hogy ma, amikor XIX. századi tájképfestészetünkről beszélünk, *Markó-iskolát* emlegetünk, holott Markónak tulajdonképpen nem volt iskolája. Visszavonult, magábazárkózott ember volt a mester, aki ritkán fogadott tanitványt műtermébe. Életirója, *Szana Tamás* is csak egy igazi tanitványát ismeri, a nagytehetségü *Szilassy Gézát*, aki munkásságának azonban alig maradt nyoma. Műtörténelmünkben egyébként *Ligeti Antal* szerepel, mint Markó művészeti hagyatékának letéteményese.

Ligetivel azonban nincs befejezve a Markó-hatás története. Ligeti megkezdője egy sornak, amelyben széptehetségü, jóizlésü művészembereket találunk; ilyenek különösen *Kelety Gusztáv*, *Telepy Károly*, *Brodszky Sándor* és *Molnár József*. A sorrendet aszerint adtuk meg, amint Markóhoz tartozásuk a köztudatba átment. *Kelety Gusztávot* (1834—1902) első hely illeti meg azért is, mert ő sokoldaluan tudott belenyulni művészeti életünkbe: azonfelül, hogy kitünő piktor volt, jeles szervező erő és ügyes tollu esztétikus.

Tehetségét atyjától örökölte. Atyja, a drezdai *Klette Ferdinand* a napoleoni háboruk alatt jött Magyarországba, ahol József nádor gyermekeinek lett rajzoktatója. Egy ideig Pozsonyban lakott. (Pozsonyról készitett rajzát Roberts metszette acélba.) 1841-ben az ujonnan alakult *Pesti Müegylet* mübirálójává választotta. — Enynyit tudunk az apáról. Ez a szerény élet bontakozott ki erősebben fiaiban: *Károlyban*, a kiváló statisztikusban és *Gusztávban*, a festőben, akiket már Kelety néven ismerünk. Nevük magyarositása az 1860-as évek körül történt meg, amihez később magyar nemesség járult.

Kelety Gusztáv eredetileg jogásznak készült. Jogi tanulmányait Pesten és Bécsben végezte. Rajzolgatni, festegetni már ekkor is szeretett. Bécsben a nagynevü *Rahl* műtermébe járt el, hogy festőismeretelt gyarapitsa. Rahlnál kedvelte meg az alakrajzot. Amikor jogi tanulmányait befejezte, érte őt báró Eötvös József meghivása: vállalja el fiának, Eötvös Lorándnak — később tudományos életünk büszkeségének — nevelését. Neki való környezetbe került igy a fiatal Kelety 1858-ban. A gondjára bizott gyermek maga ragyogó tehetségü volt és szeretetreméltó; az egész család rajongója a természetnek. Valamennyien lelkesedtek a Svábhegyen berendezett szép második otthonukért, amelyet még télen sem hanyagoltak el. Keletynek itt módjában volt elmerülni a természetbe, ami pedig a festést és rajzolást illeti, a ház apró népe beállt művésznövendéknek, amiről e számunk belső részében képek tanuskodnak.

Kelety komoly festményben hagyott emléket az Eötvös-családdal a Svábhegyen töltött időről: megfestette a természet ölén a tizéves Loránd bárót. Ezt a szép alkotást közöljük hátsó fedéllapunkon. Hatalmas fa tövében hever a kedves arcu gyermek; a heverés ugyan nem az a tevékenység, amelyért nevelők lelkesedni szoktak; a mentort azonban ez esetben legyőzte a piktor, aki ugy „állitotta be" modelljét, hogy beilleszkedjék a körötte emelkedő természeti szépségek nyugalmába; a heverést indokolttá teszi, hogy a fiatal báró már játékával is igyekezett a természettudományt szolgálni: gyüjtő céllal lepkét kergetett s ezért megillette a nyugalom. A fa a *Normafára* emlékeztet, mely később is állandó témája maradt Keletynek; a táj többi része: ideális tájkép zugligeti hatások alatt.

Egyik első komoly képe ez Keletynek, mégsem sablonos, aminthogy tájképmüvészetének egyik jellemzője, hogy saját hangulatát mindig beleviszi a táj hangulatába. Erre különösen jó példa ismert festménye, a *Szamüzött parkja*. Ez már erős továbbfejlesztése *Markó* művészetének, amelynek Kelety feltétlen tisztelője volt. Ő Markó első életirója és esztétikai ismertetője is. A szavak, amelyekkel Markó tájképfestészetét ismerteti, sokban a maga művészetére is vonatkoznak:

— Szélvészt soha, csak szellőt; hullámtorlatot nem, csak csillogó habocskát; rengeteg erdőt nem, csak berket és ligetet; vadon pusztát nem, csak virággal hímes mezőt; általában az elemeknek nem pusztító hatalmát, csak gyönyörködtetve enyelgő játékát ecseteli hiven és sikerrel: nem is széles vonásokban, hanem a természet mikrokozmoszában buvárkodó, kéjelgő, mondhatni dőzsölő részletezés és apróra megfigyelő gyöngéd utánzás modorában.

Kelety Gusztáv ismeretlen képe 1861-ből. Idealizált tájkép a Svábhegyről.

Kelety, amikor Eötvöséktől eltávozott (1861-ben még a Svábhegyen volt), *Münchenbe* ment, honnan mint kész művész került haza. Itthon erős lendület volt tapasztalható a művészet berkeiben. Most nyilt alkalma Keletynek sokoldaluságát érvényesiteni. Meg is tette: festett, irt, szervezett, tanitott. 1871-ben igazgatója lett a rajztanárképző-intézetnek, ma *Képzőművészeti Főiskolának*. Esztetikai cikket egész kötetre valót irt; halála 1908-ban következett be.

KELETY LÁSZLÓ

KELETY LÁSZLÓ kolozsvári származásu, Majna-Frankfurtban élő festőművésznek kiállitása nyilik májusban, a parisi Galerie Horizon termeiben./rövid hir./

Utunk, XXXIV.évf. 21./1595./ sz. 1979. május 25. 8.old.

KELETY LÁSZLÓ

Marton Lili:
Festőművész - akinek nincs ecsetje.
/Kelety László kolozsvári születésü,
majna-frankfurti müvészről./

Utunk, XXXV.évf., 41. /1667./ sz.
1979. okt. 10. 7.old.

Kemenes Fanny, jelmeztervező

L. Kézdi Lóránt

Tenesik Flóra: Szcenográfia '80

2

Esti Hírlap, Bp. 1980 okt. 2.

KELETI Károly festő

KOREN Emil: Budavári két templomunk
Bp. ~~Evang~~ Budavári Ev. Gyülekezet, 1990 64 p. ill.
Bécsi Magyar Ly
~~Dísztér~~ Ev. tpl 25 62.,
Dísztéri Ev. tp 13-25
Kimnach Lajos budai epitómester 11 p. szk.
Kallina Mór oltarterve 15. p. bécsi. 29. p. szk.
Keleti (Klette) Károly festő oltaka 16. p.
Siekely Bertalan ~~bécs~~ levő kepesei 16. p., 37-38. p.

eredeti tervek

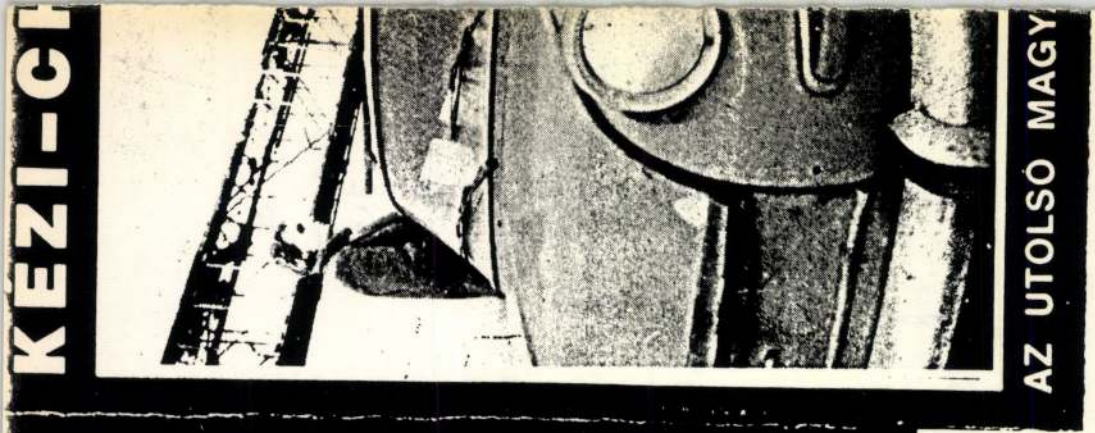

KÉZI-CHOPIN • AZ UTOLSÓ MAGYAR PLAYBOY

ÁLOM-ÁLLOMÁS · UTOLSÓ MAGYAR PLAYBOY 1. · AZÓTA MÁSOK A SZEREPEK · ELŐ A GITÁRT! · UNITED HUNGARIAN BOYS
BÁRSONY BÁR · „THE DINAMO BROTHERS" · SOKÁIG ÉLJEN A KOMMERSZ! · AZ UTOLSÓ MAGYAR PLAYBOY 2.
· NÉPSPORT (befejezetlen)

MDK

Keleti Jolán

Erdélyi képzőm. karács.kiáll. Kolozsvári Műcs.
1943.

Kelete Károf festő

Budapesti Mislap, 1882, II. 18.

49. n. 1. o. Mennhárom itthon II.

Kelebi Károly

Müve szerepel Kovács Anxtal

gyüjteményében Debrecenben

Mügy üjtő 1975/1

8.old.

M.D.K.

Keleti Károly

"Tájrészletei"-t kiemeli Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1899. május hó
321-352. lap

Kelety

egzotikus, közel-keleti tájakat ábrázoló festő. Művei: pl. a Tudomájos Akadémia előadótermében.

Perneczky Gyula: Tanulmányút a Pávakertbe
Bp. 1969.
20.o.

Keleti Károly

Művének nevével a
Műcsarnok 75 éves jubileu-
mi kiállításain.

N. M. 936. V. 3.

Kelety Károly

Műve szerepel a pósta-
takarékpénztár jubiláris
auzciójáu.

D. H. 936. II. 11

MDK

Keleti Károly

1870-71. KT-beli tagja.

MDK-A-1-1/545.

Keleti Károly

a régmultat legfőképpen a Szépm. Muz. idézi elénk a MAPE kiállitásán.

Kézdi Kovács L.: A Mücs. őszi tárlata.
P. H. 931. X. 18.

MDK

Kelety Károly

A poprádi tó, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50 - 134.l.

Keleti Károly

Alkotása szerepel a Műcsarnok őszi tárlatán.

P.H.931.A.16.

M.D.K.

Keleti Károly

Tájképeivel szerepel a müvész a Mücsarnok karácsonyi kiállitásán, -mint a Képzőmüvészet c. rovat hirül adja.

Képes Családi Lapok, Bp, Bp. 1885. dec. 27. VIII. évf. 14. sz. 223. lap

Keleti Károly, festő

József nádor udvari festője volt. A bécsi és a müncheni Akadémian tanult, Eötvös József házában nevelő volt. és művészi tanácsadója lett. Eötvös nyugatra küldte a művészoktatás tanulmányozása céljából. A francia, belga és a német iskolákat személyesen kereste fel. Az angliaiaknál közvetet for asra tamaszkodott. 37.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/ oktatási rendszere és forrasai 37.old

Müv.Tört.Ert. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Keleti Karoly, festő

A tizéves Mintarajztanoda igazgatója a M.Kir.Iparmüvészeti tanoda és az azzal kapcsolatos "müfaragaszati tanmühely"avatasi ünnepélyén /1880/szerény programmal lépett a nyilvánossag elé."Egyelöre a müvészziebb jellegü fa-és butoripar iskloaszerü támogataaásban". 39.old.

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/ oktatasi rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

K e l e t i K á r o l y
festő

Fővárosi Lapok.1868.dec.30. /Fővárosi hirek./

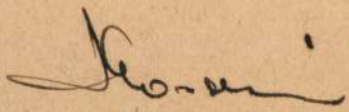

5/. Kelety Károly, statisztikus /Klette/ MDK

Klette Károlynak két nevezetes fia volt, Pozsonyban született mindakettö. 1861-ben magyarositották meg nevüket. Kelety Károly hirneves statisztikus volt. A stat.hivatal elött elterülö tér az ö nevét viseli.

Csatkai Endre dr.: József nádor udvari festöje Sopronban.
Soproni Hirlap. 1939. jan.6. 3.l.

Keleti Károly itj.

festő

Lásd

électrajzát archipé-

vel.

Vas. Ujs 1871. 20 nám

okv: felh

Keleti Károly

Szód

Ornag Vilag. 1892.
378 l. arcvonal

Keleti Karoly

vrod

Visszatekintés a IX. nemzetközi Statisztikai Kongresszusra. Vas Lys 1876. 48 sz. Keleti K arcképével.

Kelete Karol

1833–1892

Aeffés életrajzen

arczképpel

leírd

Vas. Ujs

1892.

32 szám

Keleti Károly

univerz? Mitt. Pozsony
Wod 1833

BPo 435 l.

ert a forrást
egetl. lásd is

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Keleti Karoly,

minszeri tanacsos, az orsz.

ptal. hivatal. gazgatója

1892. majus 30. 59

éves Eorabán

Vas. Vjs 1892. 410 l.

Keleti (Klette) Károly itj.

A pesti műegylet 1854. évi kiállításain: (jun.-jul.) Tehén-istálló, olajf., (30 p. frt.)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Keleti Jenő festő- és grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1980 SEP 28.

1021

1980. szeptember 28., vasárnap

Keleti Jenő képei a Képcsarnokban

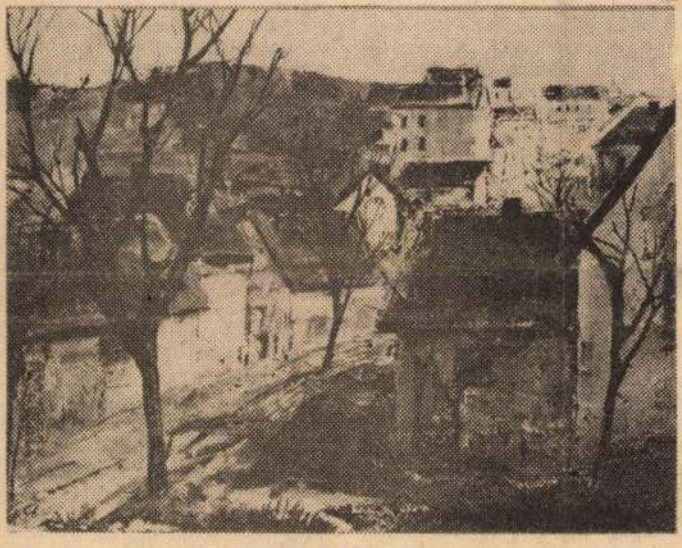

Egy kép a kiállításról: Házsor a dombon.

Későn beérett, már felnőtt fejjel a művészetek felé fordult, szakkörökben edződő tehetségével meglett emberként a Képzőművészeti Főiskolára került és ott Bencze László és Domanovszky Endre tanítványaként diplomát szerzett festőművész, Keleti Jenő munkáival ismerkedhet csütörtök óta a miskolci művészetkedvelő közönség. A Képcsarnok Vállalat Szonyi István-termében negyvennél több képét állította ki a művész. A tárlat csütörtökön délután nyílt meg és október 9-ig látogatható.

Jó hangulatú, kiegyensúlyozott tárlat a Keleti Jenőé. Negyvennél több, itt bemutatott képe két csoportra osztható: tájképekre és csendéletekre. Emberi történések, emberi cselekvések, gondok nem jellemzők munkáira, az ember ritkán, s mellékszereplőként van jelen képein. Csendélet és tájkép viszont nemegyszer sajátosan ötvöződik, például, ha a csendéleti téma az ablak közelében jelentkezik és a háttérben látható az utca, a domboldal, vagy a zsúfolt város. Tájképei között a többség városi utca, egymásra zsúfolódó házsorok megjelenítése, ritkábban falusias házsor, háttérben dombokkal. Egyes témái vissza-visszatérnek; akadnak képek a tárlaton, amelyek között meghökkentő a hasonlóság, csaknem az azonosság. Csendélet ablakkal és képpel munkáinak gyakori témája, csakúgy mint a görög tengerpart egymásra torlódó, agyonzsúfolt utcái. A mediterrán táj roppant nagy hatással lehet a festőre. Nemcsak a téma gyakori visszatérése árulkodik erről, hanem az is, ahogyan a hazai városképet, a hazai utcasorokat megfogalmazza, ahogyan minden városképet mediterrán egymásra torlódással láttat.

Kedvenc színének a kék érződik. Talán ez is a Földközi-tenger kékjétől ered(?), s ez jelentkezik szinte minden képén, hol a szikrázó napfény gyújtotta ragyogásban, hol tompábban. Néhol erős kontrasztként élénk sárga fényekkel. Ritkábban jellemző a barna, vagy a zöld. Valamennyi képe kitűnő színhatású. Talán nem jó e negyvenegynéhány festményt így együtt látni, mert az egyik nyújtotta élményt némileg csökkentheti a másik, a harmadik, az x-edik, a visszatérő témák, a képek hasonlóságai fáraszthatnak, a témaismétlődések — Város este, Barna est, A város peremén, A város szélén, a soksok ablakos kép — esetleg meghökkentenek. De a Képcsarnok műkereskedelmi intézmény, ide nemcsak az esztétikai élményért jönnek az emberek, hanem vásárolni. A vásárló pedig általában nem több képet vesz, hanem kiválasztja a — jelen esetben — igencsak közérthető, nagyon dekoratív, külön-külön igen érdekes és figyelmet érdemlő művek kínálatából a neki leginkább tetszőt, azt megvásárolja és otthonát azzal díszíti. Keleti Jenő képei pedig minden otthonnak értékes díszei, művészi kiegészítői. Ezért állították ki a Képcsarnokban.

(benedek)

1980. szeptember 28., vasárnc

A pártoktatás új éve

A közeljövőben a pártalapszervezetekben megkezdődik az 1980—81-es pártoktatási év, egy hónappal azután, hogy az iskolarendszerű pártoktatásban — a pártiskolákon, a marxista középiskolákban, az esti egyetemeken — már megkezdték a tanulást. A következő napokban megyénkben a tömegoktatás alapfokú és továbbképző tanfolyamainak több mint 40 ezer hallgatója vesz részt a szemináriumok évnyitóján. A politikai oktatás új esztendejének visszatérő eseménye mindig megújulás is, minden évnek van valamilyen sajátos vonása, mindig hoz valami újat. A most induló jelentőségében is felülmúlja a régebbieket: egyrészt mert a pártoktatásban kettős nyitány van, olyan tanévkezdet, amely egyúttal az újabb ötéves oktatáspolitikai időszakot bevezeti; másrészt az idén kezdődik és a következő években folytatódik a XII. kongresszus határozatainak, egész anyagának rendszeres, részletekbe hatoló feldolgozása.

A párt Politikai Bizottsága ez év júliusában megtárgyalta és elfogadta a pártoktatás középtávú tervét, amely szerint az oktatás alapvető feladata a következő években, hogy segítse elő a kongresszus határozatainak megvalósítását. A következő öt évben a fő feladat továbbra is az oktatás minőségének javítása, szemléletformáló erejének növelése. Folytatni kell a Központi Bizottság 1976 októberi határozatának megvalósítását. Kitűzött céljaink elérése, a tömegpropaganda meggyőző és mozgósító erejének növelése megkívánja, hogy közelebb hozzuk a pártoktatást a tudat formálására, a párttagságnak a helyi, konkrét, napi politikai kérdésekben történő eligazítására, a végrehajtáshoz szükséges szemléleti egység megteremtésére. A pártoktatás segítése a magasabb fokú, reálisabb társadalmi önismeret kialakítását, a vitakultúra színvonalának emelését.

Mikor képes a pártoktatás teljesíteni ezt a feladatot? Érdemes felidéznünk Kádár János eltvárs kongresszusi vitaösszefoglalójának azt a gondolatát, amely szerint minden és mindenki legyen az, aminek hívják, ami a rendeltetése. Érvényes ez a pártoktatás foglalkozásaira is, ami szintén az legyen, ami a neve. Vagyis ne legyen iskolai tanóra, ahol előadják a megtanulandókat és számon kérik a leckét. De ne legyen valamiféle vitakör sem, ahol a résztvevők pusztán az aktuális politikai kérdésekről cserélik ki véleményüket. S végezetül ne legyen a munkahelyi demokráciának afféle „pótfóruma" sem, ahol a napi munka megszervezésének és irányításának gondjairól tanácskoznak, vagy társalognak.

Mi legyen hát akkor? A tananyagban szereplő politikai és elméleti kérdések, azok mélyebb összefüggései megvitatásának és megértésének színtere, ahol a hallgatók nem hallgatnak, hanem őszinte eszmecseréken tisztázzák a témával kapcsolatos elvi és gyakorlati problémákat. Ahol a pártoktatás nevéhez méltóan valóban oktatnak és tanulnak, ahol a résztvevők vállalják az adott téma elsajátításával járó erőfeszítéseket. De ahol a tanulás nem afféle „magolás", hanem önálló gondolsükre kivételes gondot fordítottak megyénk vezető pártszervei. A járási jogú pártbizottságok mintegy 150 vezető propagandistája részére augusztusban az oktatási igazgatóságon több napos továbbképző tanfolyamot szerveztek. A pártbizottságok az oktatási év elején és év közben összesen hat alkalommal szerveznek propagandista szemináriumokat, amelyeken elsősorban a kongresszus határozatait dolgozzák fel. A jövőben tovább kell erősíteni az elméleti, módszertani felkészítések alkotó, tapasztalatcsere és fórumjellegét. Felelősségteljes, fontos pártmegbízatás az övék, melynek vállalása és jó elvégzése messzemenő megbecsülést érdemel. Lépést kell tartaniuk az élettel, tudniuk kell a fontos és új, országos és helyi politikai, gazdasági döntésekről állandóan tanulmányozniuk kell a legfrissebb elméleti és politikai irodalmat. Másrészt mindazzal, ami megújul és új, állandóan és gyakorlatiasan frissíteniük és bővíteniük kell a pártoktatás napirenden levő témáit. Vagyis az aktuális politizálást és a helyi politizálást is meg kell valósítaniuk az oktatásban. Nélkülözhetetlen ehhez az irányító pártszervek és az alapszervezetek segítsége.

Régi igazság, hogy minden tudás csak valamilyen gyakorlati tevékenység útján bizonyíthatja be használhatóságát, értelmét. Ilyen szempontból a pártoktatás kifejezetten kötődik a társadalmi aktivitáshoz, amelynek színtere a munkahely, a közélet, a politikai, szervezeti élet. Ha a szemináriumokon megszerzett tudás mint sajátos

M.D.K.

KELETY Károly Jenő

Aradi Történet 322.l.

F. FÜRTH MARGIT: MÁRTA FÉRJHEZ MEGY

Apa megjött üzleti útjáról és míg mosdott és átöltözött, Márta referálta a postát.

— ... aztán itt van még Eckstein Májertől egy levél és még egy ilyen.

— Milyen. Mit akar?

— Partit ajánl.

— No és?

— Tessék, itt van.

— Nem olvastad?

— De igen. De csak tessék elolvasni.

Ebéd után olvasta csak apa a leveleket.

— Add ide, Márta, a másik noteszom. Lássuk csak. Tehát Mikulásra kell menni és Désre. Hova előbb?

Mártától várta a választ erre a kérdésre? Márta nem felelt. Mondja, hogy: nekem mindegy; vagy mondja: mit bánom én! Vagy: honnan tudjam azt én? Vagy: előbb információt! Bágyadt időnyerés és halogatás. Ami belül égeti, arról nem beszélnek.

— ...apa. Ráérünk az egésszel. Egy-két évig ...

Apa nem rosszalón, — de furcsállóan nézett Mártára.

— Tudod, hogy én gyorsan bonyolítok. Itt az idő, a pénz megvan, hálistennek, nincs miért várni.

Apa nem szokott ellentmondáshoz. És Márta úntig hallotta a nagynéniktől: a lány csak veszít az értékéből minden évvel. Érték ... Minden érték csak ez: a fiatalság? De nem ezt felelte Márta. S azt sem mondta: „a házasság ... üzlet?" Erre is tudta előre a választ: üzletnek aztán igazán nem üzlet s ha mégis az, rossz üzlet, mert egy hozomány sem hoz annyit, mint amibe feleség, háztartás, gyerek kerül. Nem kezd vitát Márta arról, hogy háztartás, gyerek, mind csak a feleség számláját terheli-e? Apa nagyon ránézne Mártára és megint azt a következtetést vonná le: ... legfőbb ideje ...

Szelíden és csendesen mondta Márta:

— És ha nem talál apa megfelelőt?

Lehet ám így is beszélni, — gondolta és hangosan nevetve mondta:

— Az embr mégsem ... gyapjú ... mondjuk.

— No. Annyi fiatalember között ... csak választani kell. Gyapjú? ... nem kell-e megkeresni minden árunak a megfelelő vevőjét?

Így jöttek a leánynézők.

— Mártához pap illene — mondta nagymama.

És jött a pap.

Alacsony, vállas, fekete szakállas, cvikkeres. Mikor Márta bejött, apa már belemelegedett az országos felekezeti politikába és csak a pap feszengéséből vette észre, hogy bejött valaki.

— A lányom, — mondta és Márta illedelmesen meghajolt, nem nyújtott kezet, — pap! Tudta, apa azért mutatta be őt, mivelhogy pap! adassék tisztelet! rabbi! Egy rabbit nem mutathat be egy lánynak. A lányt a rabbinak igen.

A nagy ebédlőasztal mellett ült apa szokott helyén, az asztalfőn. Szembe vele ült le Márta. Apa rosszalón nézett Márta blúzára. Kurta az ujja ... Márta önkéntelenül odakapott, ahova az apai szem tűzött s ezzel végleg felhívta a pap nézését és kihívta apa rosszalását. A társalgás Márta és a pap között ehhez képest nehezen indult. Apa politizált, — így találta rendénvalónak, mert egy pap! nem beszélhet lányokkal. Hát jó. Csak ült Márta, mint kirakatban. A pap obligát szólamokkal, kérdésekkel akarta megindítani a társalgást vele és Márta illedelmes igennel vagy nemmel felelt. És eltelt az óra. Lassan, de eltelt. Apa nem marasztalta a vendégét, így beszélték meg előre a sadchennel. Egy pap! egy rabbi! annak vigyázni kell, hogy az egész élete a nyilvánosság ellenőrzése alá vehető legyen és hátha nem lesz házasság, kérem, nem minden lánynézés jelent kérőt és nem minden kérő házasságot. Csak itt volt a városban átutazóban s meglátogatta ezt és ezt s ide is ellátogat.

És jött az obligát levél, diplomáciával megfogalmazott, igenis lehet alkalom másik meghívásra, de semmi határozott nyilvánítás, mert hátha nem hívják meg másodszor? Egy rabbinak vigyázni kell, megakaszthatja a pályáját, ha megtudják, hogy itt s itt kikosarazták.

— Ezt így kell olvasni, — magyarázta a sadchen apának és apa Mártának. — A nigun teszi, a hangsúly, az, hogy hogyan olvassák.

— Apuskám ... mikor a verset magyarázni kell, rossz. Valahol hiba van, vagy az íróban, vagy az olvasóban.

Apa nem felelt. De a szeme azt mondta: „... vers, szóval: vers. Legfőbb ideje ..."

Grosz úr igazán véletlenül esett be. Derült égből villámcsapás, — úgy-e, mama?

— Most mit csináljunk, apa csak délre jön meg és mosás is van, mit üzenjünk vissza?

A szegény jó mama kétségbeesett tanácstalanságában.

— Üzenjük vissza, hogy ne jöjjön.

S. Bernstein (Jeruzsálem): A nyugati fal

S. Bernstein (Jeruzsálem): Kothel Maaravi

— De apa haragudni fog. Üzend, hogy szívesen látjuk.
— Én?
— Apa névjegyén írjál.
— Én?
— Persze, mintha apa írná.

Kezdett az ügy mulatságos lenni és az volt végig. Nagygombos, vadonatúj, túlontúl divatos felöltőben, szarukeretes szemüvegben, szőkén és tunyán jött apja cégének beltagja, általános és egyetlen örököse a Háznak. Délben megjött apa, Márta kiszaladt a konyhába, tálakat elrendezni hirtelen valahogy, közben az irodába és a raktárba is hívták és ment, jó kedvvel libbent ki-be. Délben megjött a lap, — üzenettel, hogy a verse jönni fog. Pesti lapban, ej-haj! kivirágzott kedvvel dévajkodott, ezer elevenítő kérdéssel villanyozta a vendéget. Apa ámulva hallgatott. Alig tudta csalódottságát leplezni. Ez? Nem ben Tóra, a sadchen szépített, nagyított, nincs semmi tudása és ez a Márta... érthetetlen.

— Ej, apa! Csak kell, hogy jó hírét vigye a házunknak! A mama félt, hogy az ebéd nem méltó, hát ellensúlyoztam.

Játék. Játék a szavakkal, időkkel, emberekkel. De az élettel is, az életével!

— Úgy beszél és úgy bánik el az életével, mintha ez így mindegy volna, most mindegy, majd, majd! s elfelejti, hogy csak egyszer élünk, nincs ismétlés.

— Maga mit tenne a helyemben?

— Én? Még kérdi?... Feleségül mennék ahhoz, aki szeret.

Apa, mint rendesen, az asztalfőn ült, kisebbik notesze — nem az üzleti — volt előtte.

Márta is a szokott helyén, a referátum után.

Keserű volt. Torkig volt. Elmerülnek a versek, elmerül ő maga is, ha ez így megy... „Majd mesélek egyszer valakiről, ki tarka szalagokkal játszva kötötte magát gúzsba. Szárnyait kacagva nyirbálta, nyűtte, tépdeste, húzta..." Zsongott benne az álmatlanul átvergődött éjszaka verstöredékeivel, latolgatásával. Menekülni, menekülni! Hova?... Pénz nélkül nem lehet mozdulni, dugdosott külön kis pénze meddig elég? Míg állást kap... Állás. Elhagyni a szombatot, a Szépséget, nem lehet! apai segítség nélkül, apai ellenzéssel elvergődni?... Vergődve, akárhogyan, de szabadon, felszabadultan!

— Lássuk csak — mondta apa. Itt van most soron a varannói és a szarvasi. Melyiket hívjuk meg?

— Nem tudom. Talán nem engem kellene kérdezni.

Fáradt volt s keserű. De apa nagyon csendesen mondta — nem kérdezte — mondta:

— Kit kérdezhetek...

Márta az ajkát harapta. Apa csak nézett maga elé és hallgatott.

Nem köszönt el senkitől, mint sírlátogató elulhavi kora reggeli családi együttes temetőbe menéskor, ünnepélyesen váltva szokásos szólamokat: „imádkozz ki magadnak minden jót", — „köszönöm, mama"...

Délután volt és koratavasz. Gyalog és egyedül, ahogy még eddig soha, ment Márta az anyja sírjára. Minek is, mondogatta magának, mit akarok? mit érek el ezzel? De a lába vitte, vitte gondolattalanul, érzéktelenül fáradtság és minden testtel érzékelhető iránt, át árkokon, pocsolyákon, rögös és hepehupás külvárosi zeg-zugokban, fel a domboldalra. Oh, sír, néma hant, néma, hideg márvány, mit felelhet az égő kérdésre: mit tegyen?

Száraz szemmel meredt Márta a világos tavaszégbe, ami ott távol a Völgy felé szelíd lankákra borult. Bogárkák zümmögtek, madarak cseveteltek, játszi szél borzolta a föld pelyhedző füvét. Béke, béke. Megbékélve nyugszol-e anyám? Te is megharcoltad a harcaidat? Erről nem lehet beszélni soha? Az anyja... Kemény akaratú, sok lányos papi apja házasodni akart, mert pap! nem élhet egyedül, duruzsolták a fülébe, — holott mit érdekelte őt már akkor, a búvárkodó tudóst, asszony! Jó, jó, asszonyt. De annyi lányhoz második asszonyt! El velük tehát, férjhez. „Itt az idő, mondta talán az az apa is, — a pénz megvan, fiatal ember van sok, választani kell csupán."... Anya, tizenhét éves, dalos, eleven kedvű, édes... Az apja diktálta a menyasszonyi levelet, aminek el kellett menni, így akarta az apa. Volt egyéb is, anya, ifjú és édes, dalos anya, mi volt azon túl, hogy gyerek és üzlet és gyerek és üzlet, nőttek a gyerekek és nőtt az üzlet, nőttek a kötelességek és szaporodott a betegség? Ennyi. Ifjú és édes, el se telhettél rövid kis életeddel; igen! apa, józan, emberi, jó apa az ifjú és édes asszonyát gyászolja, nem magát, mint Márta eddig mindig, ó és most is, az anyjában magát siratja, az anyja sorsán keresi a magáét.

Szerelem. Nem. Márta nem szerelmes. Csak melegszik a tűznél, ami feléje árad, mert fázik, didereg a lelke... Nyitott szemmel látja, a szerelem nem olyan egyetlen jelentőségű, ahogy ezt kitartó imádója állítja. Nyitott szemmel, mégis, mégis egy lapra feltenni mindent, arra, hogy szeretik? Mert nem lehet csak üzlet, apa. Ó, üzletnek ez aztán egész rossz üzlet lesz... Csak belül tudjon megmaradni magának. Mert megmagyarázhatatlan kötöttségek feszélyezik és fel kell szabadulni, ettől is szabadulni kell. Férjhez kell menni, nem lehet máskép...

Anya, édes és ifjú, ki teljességében élted az életet, feleltél, anya.

Másnap a reggelinél Márta szórakozottan forgatta üres csészéjét a tányérkán. Fel sem nézve, halkan mondta:

— Összeszámoltam, apa. Eddig tizenegy volt. Én... mondok egy tizenkettediket.

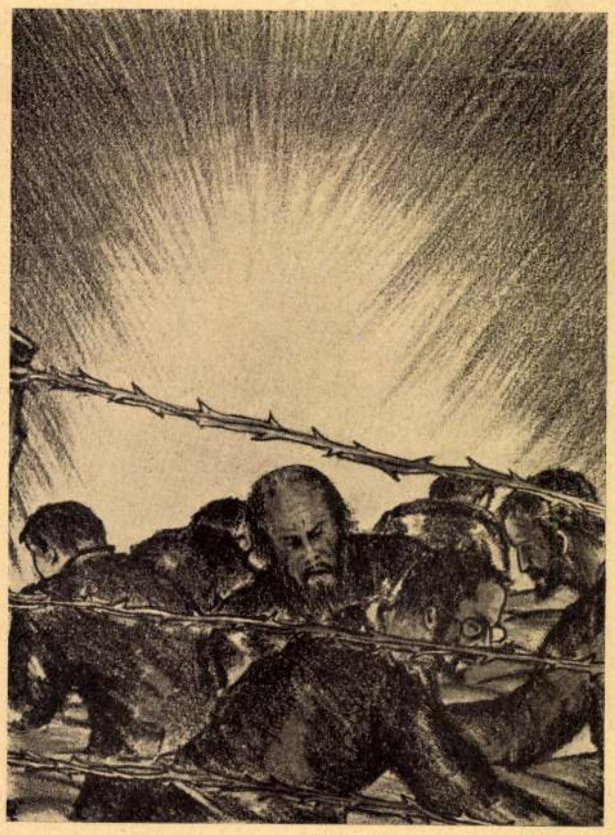

Keleti László: Internáló tábor

PROF. S. KLEIN: ÁLDÁS A TERMÉSTHOZÓNAK!

PROF. KRAUSZ SÁMUEL JUBILEUMÁRA

— *„Mondotta Rabbi Eleázár ben Ázárja: Akiba! Miért foglalkozol Agádával! Törődj csak a Törvény szavával.“* De Rabbi Akiba nem hallgatott barátja intő szavára. Foglalkozott ugyan a Törvénnyel is, de gyakran járt az Agáda útjain. És jól tette, hogy nem engedelmeskedett Rabbi Eleázár ben Ázárjának, mert hol lennének akkor azok a pompás drágakövek, amelyek koronadíszként ragyognak bölcseink mondásai között és R. Akiba neve vésve beléjük.

Ezek a szavak jutottak eszembe, amikor elhatároztam, hogy szeretett barátunk, *Krausz Sámuel professzorról* írok.

Nem egyszer hallottuk és nem egyszer mondották neki: „Miért foglalkozol ezzel a tudományszakkal is, azzal is? Törődj csak a te saját tudományágaddal és akkor ott nagyszerű eredményeket fogsz felmutatni. Légy *egy tudományszak* embere és akkor a legnagyobb leszel benne!“

De *dr Krausz* nem hallgatott az intő szózatokra, hanem ment azon az úton, amelyet még ifjúkorában jelölt ki magának és a tudománynak nem egy, hanem több ágában alkotott kiváló műveket, írt nagy összefoglaló könyveket, cikkeket és értekezéseket mindazokról a kérdésekről, amelyeknek megoldását az új zsidó tudomány tűzte ki célul.

Bizonyára könnyű lett volna az ő számára is, hogy egy vagy két tárgykörben specializálja magát, mint ahogy a legtöbb kutató teszi, — de élénk szelleme és csodálatos szorgalma nem engedték meg, hogy szűk keretek között fejtse ki tevékenységét, hanem arra indították, hogy a zsidó tudomány sok-sok területére vesse termékeny figyelmét. Ma már szemmelláthatók működésének gazdag eredményei és azoknak is fognak számítani mindaddig, amíg a Tóra bölcsessége s a zsidó tudomány művelőkre, tanítványokra talál.

Bizonyára könnyű lenne sok könyvében és rengeteg cikkeiben néhány hibát felfedezni — hiszen olyan egyszerű dolog tévedésekre vadászni —, de ki az az ember közöttünk, aki olyan univerzalizmust tudna felmutatni tudományos tevékenységében, mint jubiláló barátunk?

Dr Krausz Sámuelnek ez a fejlődése azonban mondhatni természetes és következménye annak a helyzetnek, amelyben a zsidó tudomány a legutóbbi évtizedekben található volt. Krausz professzornak nem volt egyetemi katedrája; tanár volt egész életében, amióta csak otthagyta a rabbiszemináriumot; először a budapesti tanítóképzőben, azután pedig a bécsi rabbiszemináriumban. Ezekben a tanintézetekben a tanár nem foglalkozhat a kutatásnak csak egy bizonyos ágával, sok mindenféle tárgykörre kell fordítania figyelmét — amint azt a helyzet megkívánja. Ha pedig a tanár sokoldalú és tehetséges, a tanítással kapcsolatban különböző tudományos problémák nőnek ki, amelyek aztán évről-évre jobban és jobban kiszélesednek.

De Krausz prof., még mielőtt tanítani kezdett volna, megkezdte kutatói pályáját. Még budapesti rabbiképzős hallgató korában több értekezést tett közzé, először magyarul, azután más nyelveken (zsidó tudományos kérdésekkel foglalkozó folyóirat alig volt akkoriban). Ebben az időben jelent meg például kiváló munkája: „Zsidók Hieronymos egyházatya műveiben“. Ebben rámutatott arra a gazdag forrásra, amely a palesztinai zsidó település történetére vonatkozólag az egyházatya írásaiban felfedezhető. Ugyanazokban az években kezdte meg, reményekkel és tudományos lelkesedéssel telve, hatalmas művét *a talmudi irodalom görög és latin kölcsönszavairól*. Valóban csak egy bátor fiatalember, aki nem látja és *nem akarja* látni az előtte lévő akadályokat, vállalhatta ezt a nehéz feladatot. Sokan találnak kivetnivalót ezen a művön. De kérdezzük: a kákán csomót keresők közül ki próbált egy másik könyvet állítani ennek helyébe? Jelentéktelen hibákat kijavítani nem nehezebb, mint hibákat találni, — de *teljes épületet* emelni — hatalmas munka! Ha pedig az épület már biztos talapzatokon áll, nem lesz nehéz betömni a hasadékokat és tető alá hozni a házat. Akkor aztán jöhetnek a „téglahordók“ és pótolhatják azt, amit elmulasztott az építő művész.

Dr Krausz sohasem állított maga elé könnyű feladatokat. Ha valami nehéz munka szüksége merült fel kutató kortársai körében, hozzá fordultak és ő mindig kész volt annak vállalására. Körülbelül húsz évvel a világháború előtt, amikor az európai zsidóság általában, de különösen a német zsidóság boldog fejlődése tetőpontján állott és úgy vélte, örökérvényű értékeket tud teremteni a zsidó tudomány számára német nyelven, hatalmas tervet építettek ki a „zsidó tudomány alapjainak“ lerakására. (Grundriss der Wissenschaft des Judentums.) A berlini Zsidó Tudományos Akadémia foglalkozott ennek a tervnek a keresztülvitelével és Krausz prof. volt egyike a legelsőknek, akik egy nehéz feladat megoldását vállalta magára: *A talmudi archeológia* megírását. Első tette volt Erec-Izráelbe vándorolni, hogy megismerje népünk misna- és talmudkorabeli életének természetes hátterét. Azután aprólékos és szorgalmas munkával megírta az „Archeológia“ három nagy kötetét, amelyhez később egy negyediket is csa-

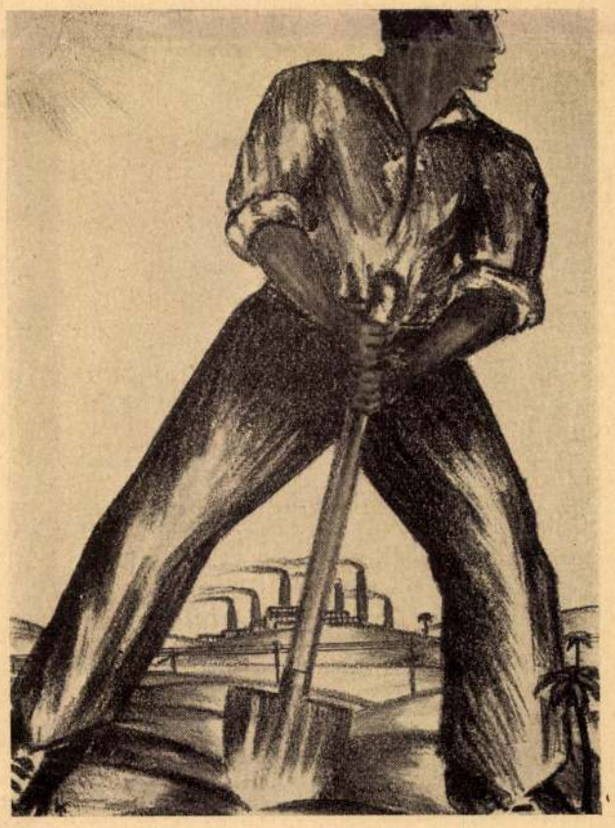

Keleti László: Chaluc

tolt: Templomi régiségek címen. Ennek a műnek nagyobb része rövid idő mulva átdolgozott formában *héberül* is megjelent.

Ez a műve és azonkívül sok más a talmudi irodalommal kapcsolatos értekezése közelhozták őt Palesztinához. Érthető tehát, hogy több történeti műve a palesztinai zsidó település fejlődésével foglalkozik. E művei egyikében az „Antoninus és Rabbi" agádájának problémájával foglalkozva fényt vet a palesztinai agáda több területére. A bizánci császárságban élő zsidók történetéről szóló könyvében néhány fejezetet szentel a palesztinai zsidóság története ama évszázadainak, amelyek megelőzték az iszlám hódítását. Csak néhány évvel ezelőtt derített világosságot a lengyelországi chászidok Erec-Izráelbe való vándorlásának epizódjára. (Rabbi Jehuda Hechászid.) És ki tudná felsorolni mindazokat a cikkeket, amelyekben a Palesztina-kutatás archeológiai és történeti problémáit érinti?

„A jó pap holtig tanul." A belső erő és tűz tovább is hajtják Krausz professzort, hogy tanuljon és alkosson, még azokban az években is, amikor mások már pihenésre vágynak. Csak a legutóbbi napokban érkezett hozzánk az az örömhír, hogy éppen most rendezi sajtó alá „Pótlásait" a Kohut-féle Áruch Completumhoz és hogy rövid időn belül kezünkben lesz alapos kutatásokkal teli műve, amely kiegészíti és kijavítja a jelenleg egyetlen teljes héber lexikográfiai művet.

Arról is hallottunk, hogy ott akarja hagyni a bécsi rabbiszemináriumban elfoglalt tanszékét, valószínűleg nem azért, hogy visszavonuljon a munkától, hanem hogy dolgozószobájában folytassa tudományos tevékenységét.

Fölvetjük a kérdést: vajjon nem lenne-e helyes, hogy annak az embernek, aki tudományos munkásságában állandó kapcsolatban volt életünk forrásával, Erec-Izraellel, — hogy annak az embernek adjuk meg a lehetőséget *művének Palesztinában való folytatására?*

Én nem adhatok feleletet erre a kérdésre. Én csak arról adhatok számot, hogy „Jeruzsálem férfiai", barátainak egy része, bölcsessége tisztelői és volt tanítványai egyesültek egy tiszteletére szerkesztett *jubileumi mű* kiadására, amely méltó kell, hogy legyen annak az embernek nevéhez, amelynek ezt szentelik.

De még a mű megjelenése előtt fogadja a jubiláló tudós egy nálánál jóval fiatalabb barátjának üdvözletét, aki azonban mintegy gyerekkora óta ismeri munkáit és aki mindig örült, ha szomját azoknak a szüntelenül buzogó forrásoknak vizéből csillapíthatta, amelyeket Krausz prof. tárt föl minden szomjúhozó előtt.

Segítse és támogassa őt az Örökkévaló *Cionból* és érjük meg mi is, hogy *hetvenedik születésnapján* egészségben és frisseségben üdvözöljük — *magunk között Jeruzsálemben.*

Keleti László: Bűnbak — Der Sündenbock

Uri Cvi Grinberg: Ő bolond volt

Ő bolond volt,
Mert a pénzt, mit ledobáltak az udvarokba,
nem szedte föl, csak ment és dalolt
udvarról udvarra
az ablakok felé,
csak az ablakok felé:

„Oh elhagyottak, bújjatok ki a takaró ruhákból,
mutatkozzatok meztelenül az utakon.
Emeljetek lobogó kezeket ütő erekkel a lángban izzó napkorong felé.
Ássátok föl a halál kertjeit, hozzátok ki rejtekükből a holtak koponyáit és adjatok beléjük tüzet.

Adjatok tüzet halottak koponyáiba is!
Jaj nekem, óh jaj nekem, — halottak koponyáiba!

És ha a magas falak: emberek kiáltásai a város közepén —
menjetek, véssétek rá vérrel
Mind a szörnyűségeket a falak vakolatára a tető széléig, hogy olvassák és tudják:
Mi történt embertestekkel a hatodik ezredévben!
Ó jaj nekem, jaj, a hatodik ezredévben!

Holdak, vonuljatok nappal is, mint álom a fehér utakra a világ közepében
És vonjátok magatokhoz a befogott lovakat az abrakos zsákokkal.
És meztelen asszonyok is menjenek utánatok az átok dobjaival dobolva kezükben
És hárfapengetők is hosszú kezekkel és a lámpák is, mik égnek az utcákon.
És a karavánok is szekerek ezreivel —
Ó jaj, jaj nekem a világ közepében.

Én kiáltok hangosan a messze sivatag felé: oroszlánok, oroszlánok, király-oroszlánok!
És ők jönnek játszani előttetek — —
Mert mind az ifjak a Vogézek sírjaiban és a Kárpátok rejtekében rothadnak, rothadnak
Nem csókolnak asszonyt, mert rothadnak,
Nem éhesek, mert nincsenek már beleik
Nem isznak szomjasan, mert nincsen ajkuk — —
Ó jaj, jaj, mert nincsen ajkuk!

TOLLHEGYRŐL

STERN SAMU ÜZENETE A KITÉRŐKNEK.

A legutóbbi időben egyre gyakoribb lett, különösen Budapesten, a kitérés. Részben gazdasági, részben gyávasági okokból — de gyakran „meggyőződésből". Mert a kitértek meg vannak győződve arról, hogy a zsidóságon belül nem veszítenek ezért poziciójukból semmit. Tovább is Mizrach-üléseket kapnak zsidó gyüléseken, sőt szónokolhatnak is a zsinagógában a Frigyszekrény előtt és a Tórák nem ugranak ki a helyükről, vagy a zsidó temetőben és a jámbor halottak nem támadnak fel, hogy tiltakozzanak ellene. Most Stern Samu éles üzenetét küldött felejük a hitközségi fehér asztal mellől:

„És fordulok azokhoz, akik a közömbösség lejtőjén egyre mélyebbre csúszva, elidegenednek hitüktől is és egyéni érdekből, konjunktúrából, lelki gyöngeségből, mind nagyobb számban készek immár hitüket elhagyni. Intő szóval fordulok hozzájuk és azt kiáltom feléjük: Ne higyjék azt, hogy ősi hagyományaink elárulásával és ősi hitünk cserbenhagyásával boldogulásukat jobban tudják biztositani. A szökevények önmaguk tagadják ki magukat a mi soraink-ból, — de hiába kérnek befogadást a tulsó oldalon, ott nem fognak befogadásra találni és régi talajukban gyökerüket vesztve, az új talajban gyökeret verni nem fognak tudni! Tanulság lehetne az ő részükre a német példa, de tudniok kellene a kitérőknek azt is, hogy a legostobább antiszemitának is van annyi esze, hogy arról az állásról, melyet mint keresztény akar a zsidótól elhódítani, nem fog azért lemondani, mert most már kitért zsidóval áll szemben."

Csak attól lehet tartani, hogy talán maguk a zsidók fogják a náluk állásokban levő zsidókat leépíteni, hogy helyet csináljanak a kitérteknek az ismeretes „tám hat nur e goj" alapján.

TU FELIX AUSTRIA.

Ausztriának nem kell csatlakoznia a harmadik birodalomhoz. Önálló marad és antiszemitizmusát is önállóan építi ki. Legutóbb megalakította zsidómentes orvosi képviseletét, amely német mintára zsidómentessé teszi az összes betegpénztárakat. Aztán következik a többi lépés, mind „önállóan." Semmi köze Bécsnek Berlinhez, ők külön utakon járnak — csak épp egy pontnál véletlenül találkoznak.

A LENGYEL DILEMMA.

A lengyel antiszemitizmus, mely középkori méreteket kezd ölteni és már-már le akarta tromfolni a harmadik birodalmat is, kissé túllőtt a célon és csakhamar súlyos dilemma elé került. Törvényjavaslatot terjesztettek be a rituális vágás eltiltására, hogy ezzel is lehetetlenné tegyék kétmillió zsidó életét. Mert egymillió már megvolt a rituálítás nélkül is. És erre jött világszerte a felháborodás és tiltakozás az állítólagos „állatvédelem" és kétségtelen emberkínzás ellen. Amerikában bojkottot kezdtek hirdetni és mindenütt keresztülláttak a lengyel szitán. Nos sikerült megoldani a dilemmát. A törvényjavaslatot nem kell elvetni és megmarad a presztizs sértetlenül. Viszont a rituális vágási tilalom alól fel vannak mentve — a zsidók, a mohamedánok és a karaiták. Milyen szerencse, hogy van Lengyelországban néhány „minján" mohamedán és karaita és így nem kell csupán csak a hárommillió zsidóval „kivételezni". Ha nem volna az egész ügy olyan tragikus, emlékeztetni lehetne a szolgabirói parancsra, aki a gyűlölködő szomszéd feljelentésére szigorúan elrendeli, hogy a jámbor zsidó köteles ünnepi sátrát 10 napon belül eltávolitania — tehát egy-két nappal Szukkoth után. Elrendelték a rituális vágás tilalmát szigorúan — nemzsidók számára.

ZSIDÓ HUMOR

AKÁR ÍGY, AKÁR ÚGY...

Egy hétgyermekes chászidtől kérdezte egy hitetlen:

— Mordecháj, miből fog ez a sok gyerek megélni?

Mire amaz felelt:

— Vagy vállalkozók lesznek, vagy tanítók, vagy kereskedők, vagy munkanélküliek. Akár így, akár úgy, nem a magukéból fognak élni és majd eltartja őket az Egek Ura...

FUKAR EMBER HAGADÁJA..

A fukar ember így olvassa a Hagadát:

A fiú megkérdezi: Ma nistane? Miben különbözik ez az éjszaka? Máskor nem engedsz be szegény embert a házadba, most meg azt hirdeted, hogy „mindenki aki éhes, jöjjön és egyék!"?

Mire az Apa felel: Avodim hajinu... Rabszolgák voltunk Egyiptomban Fáraónál és úgy teszünk, mint ő tette. Ahogy Faraó nem tartotta be igéretét, én is csak igérek és nem tartom meg.

A NÉVTELEN ADAKOZÓ...

Gyüjtést indítottak a község céljaira. A zsugori nem akar hozzájárulni. Végül nagy rábeszélés után átad egy csekket. Pár perc mulva visszahozzák a gyűjtők:

— Elfelejtette aláírni a csekket.

— Nem felejtettem el, — felelt a zsugori — de én elvből csak *névtelenül* adakozom...

MOST TUDOM CSAK...

A fukarság mély szatirája a következő anekdota:

A zsugori ember meghalt. Fia a halottaságy mellett állt és nem sírt. Mikor a halottvivők bejöttek és a perselyesek elkezdték csörgetni a perselyeket, a fiú hirtelen sírásba tört ki.

— Miért sírsz éppen most? — kérdezték tőle.

— Most tudom csak biztosan, hogy szegény apám valóban meghalt. Itt vannak a perselyesek és ő nem szökött meg előlük...

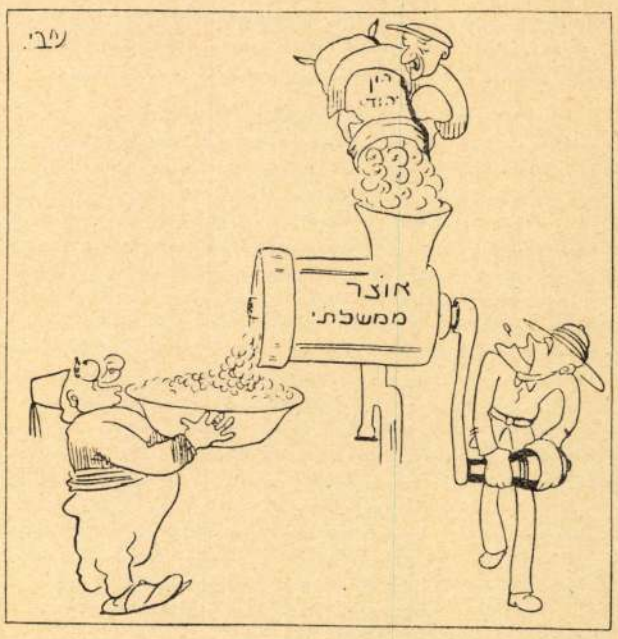

A telavivi „Haarec" héber napilapban megjelent szatirikus rajz. A kormány kincstári darálója. Fönt a zsidó hordja, ontja beléje a zsidó vagyont és az angol hajtja a gépet és az egész az arab tálába hull...

UJ KÖNYVEK

DR H. BRÓDY: MÓZES IBN EZRA VILÁGI VERSEI. Középkori héber költő még nem jelent meg ilyen díszes köntösben, mint Bródy hatalmas Ibn Ezra-kötete, melyet a *„Héber költészetet kutató jeruzsálemi intézet"*, Zalman Schocken áldozatkész alapítása, adott ki. Ezt az intézetet meg kell ismerni közelebbről és keletkezésének története az újabb zsidó kultúrhistóriának érdekes fejezete. A magyarországi származású dr. Bródy Henrik negyven év óta szenteli erejét a középkori héber poézis kutatásának. Sorban kiadta idevágó alapvető munkáit, melyekkel e tudományág élére került a neve. És ekkor a Gondviselés összehozta azzal a férfiúval, aki megadta működésének a megfelelő keretet. A berlini *Schocken* lelkes hívására dr. Bródy otthagyta a prágai főrabbi állást és áttette tevékenységének színhelyét a német fővárosba, ahol megvetette az alapjait a kutatóintézetnek. Az új héber kultúrcentrum csakhamar a harmadik birodalom ütköző kövei közé került. És dr. Bródy odaplántálta az intézetet, ahol a legméltóbb helye van, Jeruzsálembe. Valóságos „kibuc galujot" az, ami itt a szétszórt héber költői kéziratok begyüjtésével folyik. Eredeti kodexek, másolatok, fényképek készültek az intézet számára a világ minden könyvtárába száműzött héber poéták kéziratai után, hogy így együtt legyen az a szellemi kincs, melynek annyi ékes drágaköve kallódott el az idők folyamán. Majdnem minden héber versnek minden variánsa ott található alfabetikusan rendezett acélfiókokban a „Machon"-ban, melynek irodalomtörténeti értéke felbecsülhetetlen. Bródy új műve: *„Mózes Ibn Ezra világi versei"* megismertet bennünket a középkori költészet egyik legmélyebb egyéniségével, akit Juda Halévi és Gabirol mellé állítottak kortársai. Sokáig csak vallásos verseit ismerték és „Haszallach", a vezeklő, a bűnbánatköltő nevet adták neki. Majd felszínre kerültek világi versei és nagyszerű poétikája. Legújabban pedig éppen Schocken megszerezte a 3000 verset tartalmazó bagdadi kéziratot és ebből, valamint az eddigi összes kéziratok felhasználásával és összehasonlításával adta ki *Bródy* Mózes Ibn Ezra költészetének legszebb gyöngyeit. Egyelőre csak a szöveget, a jegyzetek külön kötetet fognak alkotni. Ezt követi aztán a többi héber klasszikusok kiadása a kutatóintézet impozáns programjának megfelelően.

ŐSZI SZÉLBEN VADMADÁR. *Peterdi Andor új verseskötete.* Tág, széles horizontú világot fog át Peterdi Andor költészete. A kis falu, ahonnan eredt, ifjú anyjának arca, a falu tudós asszonyának, Kelmenko Máriának alakja, a két fáradt lovacska, a közeli Balaton kék tükre, a tanyai lány elrejtett szépsége épúgy dalra indítják, mint az afrikai őserdő sohasem látott pompája, vagy a rénszarvas a sarköv hideg égboltja alatt. Érzésvilágában ugyanilyen tág a láthatár. A költő mély, emberi részvéte kiterjed minden teremtményre, minden lélekző életre, akár a nap alatt futja be kis, megszabott útját, akár a homályban született és vész el nyomtalanul. Az emberi élet stációit és köröttük az örökké ismétlődő emberi sorsot töretlen erőben és szépségben buzogó dalokban énekli. A napban tüzelő csúcsok és hegyoldalak után dalolva, emlékezve száll le a völgybe, már ismeri az élet sok, nehéz terhét, ismeri a kórházi ágyat, látja „besuhanni a halál angyalát, amint egy nehéz beteg ágyára repül". Tudja, hogy nemzedéke „esett nemzedék", hallja a végzet örök énekét a világ felett és mégsem veszti el hitét önmagában, költészetében, mindig, mindenkor Isten közelségében van, istenáldotta költő, aki Istentől kapott méltósággal énekli:

„angyaldiák írjaj rangom és nevem
s a planétán túl sem leszek idegen..."

ÉS TEDD RÁ ÉLETEDET... KÓBOR NOEMI REGÉNYE. A zsidóság örök különállását, a szinte áthidalhatatlan különbségeket, a különböző fajtáknak soha egymással összhangzó ritmusba nem hozható sajátosságát akarja megmutatni Kóbor Noemi új regényében. És ezen felül az ember magánosságát, ezt a zsidóságénál is mélyebb tragikumot. Regan Ferenc, e széleslátókörű, tehetséges magyar politikus és ujságíró feleségül veszi a szép, okos Herberg Évát, Herberg nyugalmazott egyetemi tanár lányát. Nagy és mély szerelem kell ehhez a lépéshez, hisz egész családja, környezete ellenzi, hogy a zsidó leányt elvegye. De aligha hogy a szerelem győz és kiteljesedik, máris minden családi ellenzésnél hatalmasabb ellenséges erők indulnak ellene. Ezek az erők nemcsak a külső körülményekből, napi politikából, Regan félreállításából táplálkoznak, hanem mindabból, amit ez a két ember eddigi életéből magával hozott. A belső történésnek feltárásában a legerősebb Kóbor Noemi művészete, itt néha meglepő és megragadó finomságokkal ajándékozza meg az olvasót. A Mult és Jövő közönsége számára külön érdekességet ad a regénynek, hogy Kóbor Noemi a zsidókérdéssel foglalkozva, mintegy véletlenül, mintegy mellékesen, de mégis csak Palesztinára talál. Úgy érezzük, ebben nincs semmi határozott tendencia, semmi kialakult meggyőződés. Egy érzékeny, finom, minden emberileg szép és békítő eszme iránt fogékony művészlélek nyilatkozik itt meg. Ez a megnyilatkozás távol áll minden tudatos cionizmustól, de mégis — vagy talán éppen ezért — sokat jelent. A zsidókérdéssel foglalkozva, a keserű igazságoktól és reménytelenségtől menekülve, a közelben vagy a távolban, reális valóságában, vagy idealizált körvonalaiban, de Palesztina, Erec Izrael képe felmerül és ott világít a horizonton.

Keleti László: Ghetto

Mult és Jövő
1936. ápr.

KELETEI László
?
IA Képz. Főisk. Kvár, grafikus

Banner Erdély

Keleti László

festő

fordítsd a lapot.

INVITATION

A

L'EXPOSITION

DE

LADISLAS KELETI

16 Février — 1er Mars

1932

17, rue Grange-Batelière - PARIS (9e)

Rézletes katalogus a tuloldalon

fordítsam

zománcminiatür „Souvenir" fölirattal.
Biedermeier-kor. Átm. 3 cm.

975, FODELES SZELENCE, teknősbéka egész teknőjéből készült, cizelált

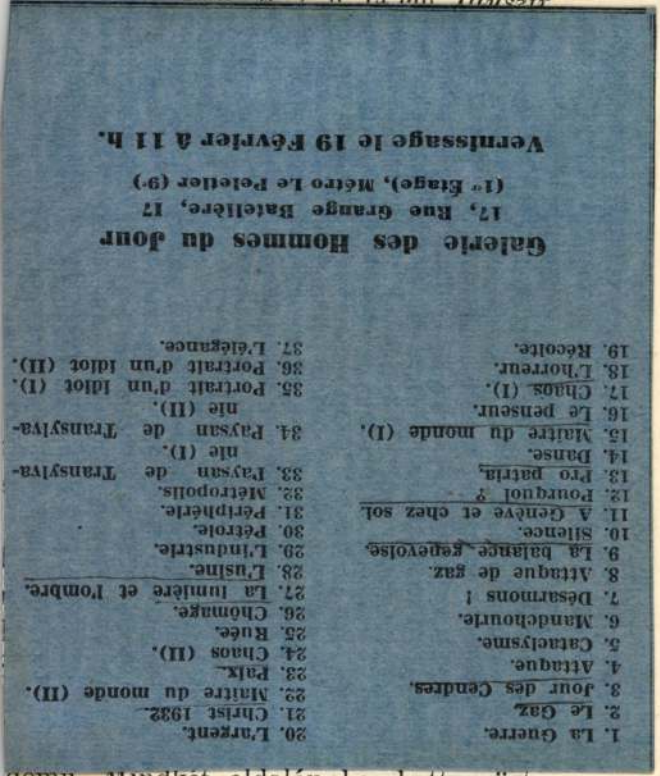

domu. Mindkét oldalán berakott ezüst-

Kelety László albuma

„Izráel húsz éve és a hatnapos háború"

Érdekes album fekszik előttünk Kelety László festőművész munkája, „Izráel húsz éve és a hatnapos háború" a címe.

Kelety László művészi pályája Erdélyben indult, Gyulafehérvárról. Onnan került fel Párizsba tanulni. Tématikája az első világháború utáni zűrzavar volt, az ember a háborúban, a forradalomban, az útkeresésben. Párizsban a „La galérie des hommes du jour" 1932-ben állította először ki a műveit és elsőrangú kritikát kapott. A „La Revue moderne illustrée" kritikusa ezzel a mondattal fejezte be bírálatát: „Kelety László nagytehetségű művész, még sokat fogunk róla hallani."

Ha azok az évek biztosíthatták volna a nyugodt, zavartalan munkát zsidó művészek számára Európában, ez a jóslat hamar be is válik. De a barna áradat elözönlött mindent, Kelety László elől is elzárta az érvényesülés lehetőségét. Roamelyet már a vészkorszak közeledtének nehéz atmoszférája befolyásolt. Ez a sorozat, amelynek annak idején átütő sikere volt, nemcsak azt bizonyította, hogy a művész érzékenyen reagálmániába visszatérve, még évekig helyet kapott Bukarest, vagy Kolozsvár kiállítási termeiben és a műkritikusok akkor is kitűnő és iskolázott művészként becsülték. De zsidó volta szűk keretek közé szorította.

vész érzékenyen reagálta le népének tragikumát, hanem azt is, hogy milyen mélyen gyökerezik ebben a népben.

A most megjelent album voltaképpen a „Bolygó zsidó" folytatása. A bolyongásnak véget vető, az államala-

ORSZÁGÉPITŐK

Az erdélyi zsidó közélet a „népfront" éveiben szövetkezésre törekedett. Cionisták és kommunisták találkoztak a „Zsidó Párt Tanulmányi Köré"-ben, mely 1935-ben adta ki a „Nyugat és Kelet között" című antológiát, benne a jeles írók, újságírók, festők, komponisták munkáival. Kelety László egyik rajza is díszítette ezt az antológiát.

Ebben az időben készült Kelety László népszerű képsorozata, a „Bolygó zsidó", amelyet már a vészkorszak közeledtének nehéz atmoszférája befolyásolt. Ez a sorozat, melynek annak idején átütő sikere volt, nemcsak azt bizonyította, hogy a műpító, az országát építő és hazájáért harcoló zsidót rajzolja meg ez a 27 kép. Nemcsak a szerző mesteri rajzkészsége, hanem bőséges mondanivalója, őszintesége is megkapja a nézőt, aki a gyönyörű ofszet - nyomással készült rajzokat tartja a kezében.

Kelety László nemrégen alijjázott, de már két évvel ezelőtt kiállított a Bét Cioné Amerikában, komoly sikerrel. Ez az albuma újabb állomása művészi karrierjének, s kiemelkedő alkotása a hatnapos háború után Izráelben megszületett újjászületésnek, amely a kultúrtevékenység minden ágában megmutatkozik.

(b. l.)

jött, s most láttam, mennyivel szebb mindenkinél. Az é
választottam. Mikor meglátott, búcsút vett a többiel
től, s rohant felém. Valósággal lebegett, mint valan
tündér. Abban a pillanatban összeráncoltam a homlok
mat, mert gondolataim a kelleténél messzebbre szálltal
Haza, a Möuvot Gilboá kibucba. Nomi futott igy fe
lém mindig, reá emlékeztet Szofi...

★

Heliopoliszba robogtunk, a villámba. És aznap éjjel kifejtettem Szofinak, hogy ezentul más néven fogom őt szólitani. Jázmin lesz a neve, mert erre a virágra emlékeztet engem. A külsejével és a mámoritó illatával.

Az ötlet tetszett a lánynak, mert igy reagált:

— Milyen kár, hogy nem lettél költő. Azt hiszem, ahhoz van a legtöbb képességed...

Sokat nem beszélhetett, mert ajkaink ujra találkoztak.

★

Közben négy hét telt el. A francia—angol interven-ciótól való félelem árnyékában. Az ezredes — aki az arab világ vezérének játszotta ki magát — ugy viselkedett, mint egy elrettentő erejü legfelsőbb hadúr. Közben tisztjei bárokban töltötték az időt, s nagyszerüen szórakoztak. Volt egy rakás uj fegyverük, a kutya se értett hozzájuk. Lökhajtásos gépeiket nem tudták megfelelően használni. A csatorna lényegében védtelen volt, de ők maguk se tudták.

Én pedig közben a magam saját külön világában éltem. Amelyben lángoló szerelem bontakozott ki egy izráeli kém és egy egyiptomi kopt egyetemista lány között. Lángoló és tiszta szerelem.

★

Mondom, négy hét telt el ebben a feszültségben. Ma elhatároztuk, hogy kirándulunk. Szofi — nemhiába archeológus — megmutatja nekem a legszebb ősi városokat. Luxor környékére mentünk. Nemrég valami nagyon értékes gránitoszlopot tártak itt fel, sokat mondó feliratokkal, s a feltevés szerint sok ásnivaló van itt a közvetlen közelben. Szofi elmondta, hogy szeretne itt dolgozni tanulmányai végeztével. Erről a témáról akarja irni a disszertációját. Buzgón helyeseltem.

Sebesen utaztunk, s nem zavartalanul, mert Szofi az ölemben ült, átkarolt, s minden elképzelhető módon pajkoskodott.

— Vigyázz szivem, ilyen feltételek mellett nem tudok óvatosan vezetni — mondottam kevés meggyőződéssel. Pedig tényleg kezdtem félni valami ostoba balesettől. Másrészt Szofi magatartása nem volt számomra kellemetlen.

Végigsimitottam a testén, s hozzáfüztem:

— Ez a gyönyörüség összetörne. Micsoda nagy kár lenne érte...

De olyan volt Szofi, mint hazája légierejének vezető tisztjei. Nem hallgattak az okos szóra. Ott maradt az ölemben, két kezét sem pihentette, s ugy utaztunk.

ölemben, az ülés másik szélér
kába, a koptok ősi fészkébe
mellett — az ő intésére —
fel, műemlék volt ez a ház.

Mellette egy ösvény kany
rázta, hogy stratégiai szem
rozta meg a városka fontoss
ványok használták, s mindig
pihentek, s rakományuk egy

— Valaha közlekedési csc
mondotta Szofi. — A dél felé
lálkoztak az északiakkal. E
Vörös-tenger felé irányuló k
tották magukat az őseim...

Aztán a távolba mutatott,

— Az ott Berenike városa
nevét? Berenike királynőről.

Hangom megbicsaklott, u

— Berenike? Melyik kors

Szofi szépen, okosan megr
voltam, hogy nem igaz az eg
nevü egyiptomi királynő. Az
Berenike város a Vörös-ten
létesült, mielőtt még megszi
nike hercegnő, aki a Hasmo
nünket, I. Agrippasz lánya
Agrippasznak, Titusz nagy s
nak hősnője.

Egész uton hazafelé azon
hatszáz kilométeres utat Ber
tennem? Ma vizsgáztam Bere

EGY KIS MEC
(1956 október 8, este tiztől n
kairói időszámít

Keleti Magda

szül. Pozsony 1880.

1896/97 I é. vajtyej

Magdolna,
vagy Dolly

122

1907. márczius 12.

Padewieth Tóbiás Máriának: felhivatik a gyűjtött tárgyak haladéktalan beküldésére (193/1907.)

Kelety Magdolna

1896/97–1901/2, 1904/5

Ferkèpzomfoiskèvk

99.l.

kultuszában [illegible]
állóképességében is keresendő. Anyaga
ugyanis nemesfém, elsősorban az
arany, mely úgy a levegő, mint a föld
bontó hatásainak szívósan ellenáll, az
ezüst, mely szintén maradandó anyag.
Díszítésének eszközei a drágakövek, a
zománc, melyek az előrekerülő több-
ezeréves darabokon is teljes érintetlen-
ségükben megmaradtak.

Az első, már művészileg teljesen tu-
datos és fejlett É. az *egyptomi*. Jel-
legzetes sajátossága a síkszerűség és
az ezt jellemző szimmetria, s ezzel
kapcsolatosan a színhatások keresése,
melyet a rekeszzománc hatásának tel-
jesen megfelelő fémkeretekbe foglalt
színes üveg- és porcellándarabokkal
ér el. Az É.-t ugyanaz a szigorú, ne-
mes és erősen stilizáló irány jellemzi,
mint az egyiptomi nagyművészete-
ket. Már a középbirodalom korában,
2000 évvel Kr. e., eléri fejlettsége leg-
magasabb fokát, úgyhogy a későbbi
technikai haladások stílusfejlődést
már nem jelentenek. Az É.-típusok
két ezredéven keresztül ugyanazok
maradnak: karkötők, nyakláncok, fej-
díszek, amelyek egyben rangkülönb-
ség jelzésére is szolgálnak. Gyűrűket
is hordanak, férfiaknál gyakori a
pecsétgyűrű, a IV. dinasztia idején
használatba jön a skarabeus, mely
azután uralkodóvá válik. Felvarrott
É. nem fordul elő, mert az egyiptomi
művészet merevséget és mozdulatlan-
ságot követel ezen a téren is. Leg-
gyakoribb és legjellegzetesebb a több
tagból összeállított, gallérszerű, ne-
héz, félmerev nyakék, díszítése át-
tört, síkszerű, színes és alakos, lehe-
tőleg mozgásnélküli, szimmetrikus.
A technika is nagy fejlettséget mu-
tat és az öntés, trébelés, cizellálás
és vésés minden faját éppen úgy
megtaláljuk ezeken a darabokon, mint
a granulírozást, filigránt, niellót, a
zománcot utánzó üvegberakást, s
vétve valóságos zománcot is.

eleti Sándor

ór Bpest

iáll - 292

dviselt mův. Eináll -

, 248, 258 535

haretéren voll -

Keleti Mária, [grafikus]

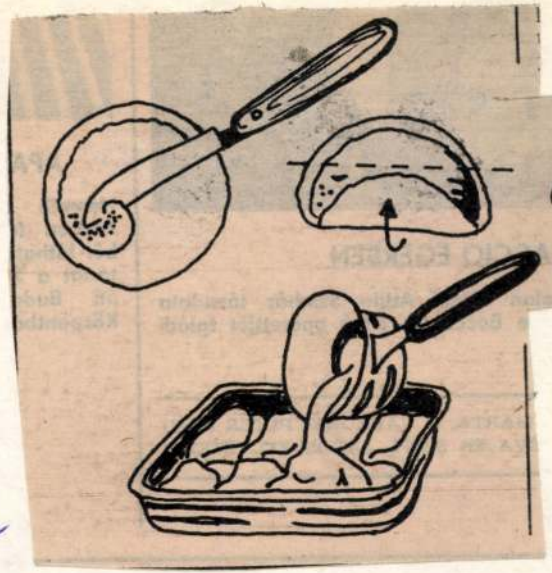

KELETI MÁRIA RAJZA

–, Pihenőnapon

44.

XXIII/40

Új Tükör, 3p. 1986 okt. 5

Keleti Sándor

Állatszobrait porcelánba öntöttik a XX sz. kezdetén.

Molnár László, Herendi porcelánszobrok, Veuprém 6 l.

Keleti Sándor

szobrász

M.D.K

A MIMOSz képzőművészeti és
ipaművészeti iskolájában tanított.

M. Abonyi Arany: Emlékezés Káldor László grafikusművészre
Művészet, 1963. március – 48 lap

Kelchi (Kaufer) Sándor

Kisplasztikus

1908 – 12

Elhunyt 1930. 84. é.

Kelemen Lajos IV. 175.

Keleti Sándor

Nahohlevél dégséges
8 cdm.

Éinnisk 1912/13
29. l.

T. 2068.

lovával
dék előterében paraszt áll, mig
féken a reá bizott szürkét. A
n halászok láthatók. Felirata:

Gruppen.

. 18.1: 31 cm.

Tájképein egyéni színskálával lep meg, széles látású, merész kirúgású természetábrázolással, portréin viszont egy finom izlés szellemes vonalainak ékesszólása ragad magával. A kis gyüjteménynek teljes joggal volt nagy sikere a művészek klubjában és reméljük, hogy mihamarabb része lesz műélvező közönségünknek Bardócz Árpádnak egy teljesebb és nagyobb arányú megjelenéséhez. Kevés művész van, akit művészi egyénisége inkább predesztinálna a sikerre.

A PÁRISI ŐSZI SZALON

November 2-án nyilt meg ünnepélyes keretek között a Szalon Őszi Tárlata (Salon D'Automne). Kétezernél több kép, sok szobor tömi meg a hatalmas termeket. Csatlakozik ennek keretébe egy-két emlékkiállítás is. Az anyag, beleértve a szobrászatot és a grafikát is, középszerű. Nem látni hosszú évek studiumain keresztül leszürt eredményeket, grandiózus hatású alkotásokat, melyek akár színben, akár formában messze fölül haladnák az átlagot.

A képeket nézve színkeresés kiállításának lehetne nevezni. A kompoziciók, fejek, aktok, tájképek, csendéletek legtöbbnyire ezt mutatják. A nagy anyagban ott látjuk a külváros rongyos koldusait; a bretonni komoly, csontos arcú halászokat; aktokat napsütésben; sok helyen a Szajna part romantikáját; majd a távolban megcsillanó tengert, a rajta lévő hajók napsütötte vitorláival. Bő anyag színelmélyedésre s ezen keresztül színfokozásra.

A szobrászat nincs ennyire gazdagon képviselve. Legtöbbnyire elmélyedéssel készült studiumok (fejek, aktok). Tarkítva egy-két érdekes Rodin-hatású portréval.

A grafika nincs külön teremben, hanem a képek között kapott helyet, miáltal változatosabb hatást mutatnak a falak. Köztük egy-két nagyon szép megoldással is találkozunk.

A világ mindenféle nemzetségű művésze állít itt ki, közülök leginkább a japánok tartották meg nemzeti karakterüket. A magyarok kevés számmal, de annál tartalmasabban szerepelnek. Így: *Bartha* Viktor, *Basch* Andor, *Basch* Edit, *Berry* Emil, *Fodor* Mária, *Keleti* Sándor, *Korda* Vince, *Medgyes* László, *Nemes* József, *Székely-Kovács* Olga, *Tóth* Sándor, *Varga* Albert, *Viski* János.

(S. L.)

CSILLAG JÓZSEF RÉZKARCAI BRUXELLESBEN

A Galeries des Artistes François előkelő kiállítási helyiségében magyar művész sikerének asszisztált a belga főváros közönsége ezekben a napokban. Egy fiatal magyar festőművész, *Csillag* József, akinek a nevét majd itthon is emlékezetébe fogja vésni a tárlatok közönsége, egy pasztell- és rézkarcsorozattal vonta magára a belga műbarátok figyelmét. A brüsszelli *Journal* hasábos cikkben méltatja a fiatal magyar piktor tehetséges képeit és nem győzi eléggé dicsérni azt az ösztönösen finom megérzését, melylyel a természetből a pittoreszk hatásokat kiválogatja és témáit a közvetlenség egyszerü gesztusaival feldolgozza. A belga ujság valóban szerencsésen tapint rá ennek a kitünő piktornak művészi egyéniségét jellemző erényeire. Mi, akik már tárlatainkon való első jelentkezése óta figyelemmel kisérjük, jól ismerjük azt az anyagot, mely most Bruxellesben megint egyszer sikert hozott egy érdemes magyar művésznek. *Csillag* József még nem kész piktor, még sokat, nagyon sokat kell neki tanúlni. Meg van azonban benne az, amit megtanúlni nem lehet. Festői intelligencia dolgozik benne. Tévedhetetlen szimat vezeti ott, ahol a tudás legtöbbször megbukik. Igaza van a *Journal*nak: ösztöne vezeti rá, mit és hogyan csináljon. Ez magyarázza meg azt is, hogy sikere gyorsan fog terjedni és megjósolhatjuk, hogy azok a színes rézkarcok, melyeknek a belgáknál hangos sikerük volt, csakhamar népszerűek lesznek idehaza is. Ez a siker azonban, szeretnénk, ha tartós lenne. Csillag József tehetsége ezt megérdemelné. Ennek azonban van egy komoly feltétele: sokat, nagyon sokat kell tanúlni még Csillag Józsefnek, hogy eltünjenek munkáiból azok a nivóbeli egyenetlenségek, melyek ma még szépséghibaképen jelentkeznek értékes munkáiban.

FRANCIA SZOBRÁSZ: AKT (KARRARAI MÁRVÁNY)
Dr. Gaál Endre gyüjteményéből

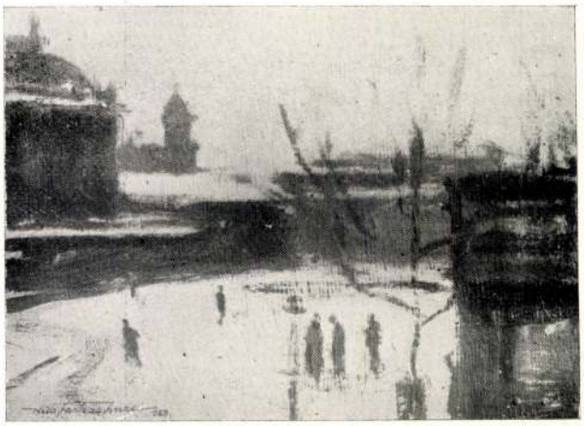

KISS FARKAS IMRE: NYUGATI PÁLYAUDVAR TÉLEN

PAP DOMONKOS: PESTHY PÁL ARCKÉPE

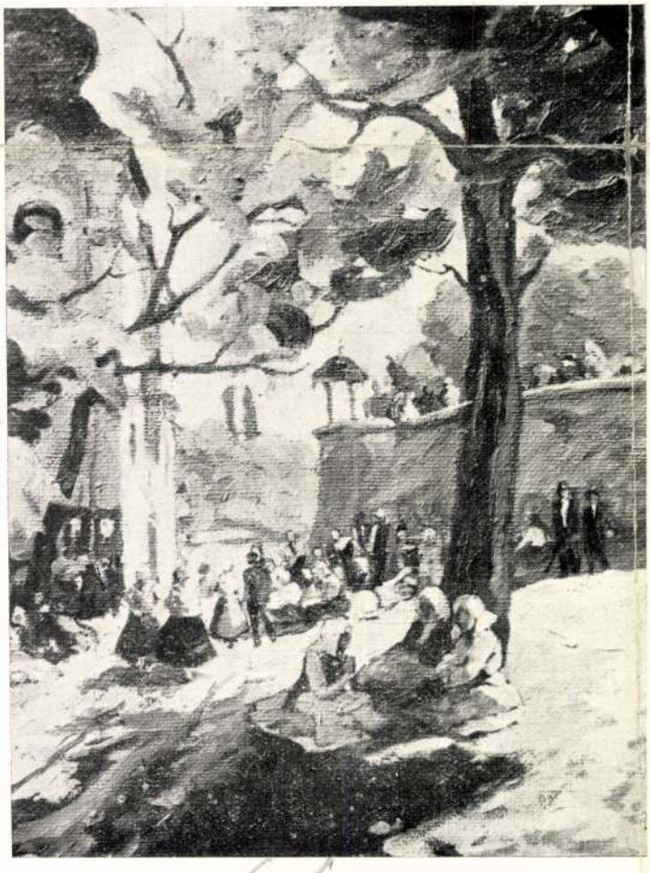

Ifj. GAÁR VILMOS: VASÁRNAP

GOSZTONYI ALICE: FÜRDŐZŐ NŐ

A FÜGGETLEN MŰVÉSZEK TÁRSASÁGA KIÁLLITÁSÁRÓL

Keleti Sándor

nobrair

l.

Ipanm. ink. cit

1912-13. 22. tabla

ÖZV. TAHY LÁSZLÓNÉ URHÖLGY GYÜJTEMÉNYE

VALAMINT FŐÚRI ÉS MÁS MAGÁNTULAJDONBÓL SZÁRMAZÓ FESTMÉNYEK, BUTOROK, SZŐNYEGEK, PORCELLÁNOK, DÍSZTÁRGYAK STB. KERÜLNEK ÁRVERÉSRE

BUDAPEST, 1940
GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA MŰVÉSZETI INTÉZETE KIADÁSA
VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

Kelety Elek (Alex)

nobrász, vül. Bpest.

l.

Párisi Salon 1931

3729. n.

MDK.

Keleti Sándor

Szemelvények az iparművészeti iskola munkáiból.
Magyar Iparművészet 1912. 238.l.

Keleti Sándor

nebrán

Magyar alakok,

repr.

Évmisk 1912/13

Viselet.

Harum basa.

A teljes felszerelésbe
lábhoz eresztett kovás puská
dig görbe kardjának markolat

Wahrhaffte Abbildu
Von denen aus Sclavonien nac
Armee abgegan-
genen 3. biss 4000 Mann Pandu
ausgerüstet
seyn, deren einer 50 Mann an
Obrist de la
Traencke comandirt wird. Die
empfangen
dahero keinen ordentlichen So
dem Feld aber
geben sie weder dem Feind Qua
dergleichen an.
legalól középütt: Elias Back

Rm., mér. a rl. 28.8:

Keleti Sándor

Alakrajzból elsőrendű

Érettségi 1913-14

MDK

Keleti Sándor

Szinpadi proscenium-részlet. Repr.

Czakó Elemér: Az O.M.Kir. Iparművészeti Isk. évkönyve. 1913-14. Bpest. 1914.

Keleti Sándor MDK

Theatralia, szobor

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

MDK

Keleti Sándor szobr.

Művészet 1916. 3.1.

MDK

Keleti Sándor

Művészet 1916. 3.1.

Keleti Sándor MDK

Teatralia, szobor

Műcsarnok 1919. Katviselt művészek kiáll.

Keleti Sándor MDK

Hadszintér /Tömösi-szoros/, olf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Keleti Sándor MDK

Hadszinér Zernesten, olf.

Mücsarnok 1919. Hadvise-lt Müvészek kiáll.

MDK

Keleti Sándor

Hadszintér, Strzelbize, olf.

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

MDK

Keleti Sándor

Hadszintér, of.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.

17 l.

MDK

Keleti Sándor

Hadszintér Zernesten, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

18 l.

MDK

Keleti Sándor

Hadszintér, of.

Hadviselt művészek kiáll. Mücs. 1919. márc.

19 l.

MDK

Keleti Sándor

Teatralia, szobormü

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
28 l.

Keleti S.

1920. reprezentatív

kiáll. Nemzeti szalonban

A bün, brow.

Lebetek, Hunapentelei VI. 70.

Keleti S. szobrász
A Bün, bronz
Magyar Reprezentativ kiállitás
Nemzeti Szalon, 192o nov

Ltsz. 8027. és 8028.

Keledi Sándor iparművész

Népszava 1920. május 23. 7. o.

Kelety S.

Nobain

1.

Nemzeti Szalon

1920. nov. - dec

Budapest, 1939 augusztus 31.

előadó

Kelety Sándor

„Kabaré" – porcelán 1924.
/Herendi Múz./ Lepr.

Dr. Sikota Győző: Herendi porcelán 100.
Művészeti Kiadó 1970.

Kelety Sándor

1924-ben a Herendi porcelángyár alkalmazta.

dr. Sikota György: Herendi porcelán 69.
Művészeti Kiadó 1970.

MDK

Zelati Sándor, festő
részt vett a Salon National/Grand
Palais/ kiállításán.

Ujság, 1926 V. 21. - Magyar Művészek Párisban
és Németországban.

Keleti Sándor

Művével nevepel a Salon d'Automne párisi kiállitásán. Kiemelik egy maesta Kompozíció-szobrát.

m. H. 929. XI. 10.

MDK

Keleti Sándor

A párisi őszi szalon. /K. L. cikke/ Képzőművészet
1929. 25. sz. 235 l.

MDK

Keleti S.

Allegória. Bronz.

Árverési Csarnok aukció kat. 1931.dec. 4.sz. 57.1.

Kelety Sándor

227	Kakas	fehér	121.—
228	Kakas	fehér	12.50
229	Kakas	szines	25.50
230	Kacsapár	fehér	99.—
231	Kacsapár	fehér	12.50

Herendi porcellánok

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

232	Kacsapár	szines	27.—
233	Veresbegypár	szines	25.—
234	Sárgarigópár	szines	66.—
235	Sárgarigópár	szines	31.—
236	Farkaskutya	fehér	35.—

Keleti Sándor
nebrán

l.

Ruzicska Herend
64. l.

Grandi da Ferrara.

an 1492 és 1499 közt.

erében jobbról egy idősebb férfi
larabokra vagdalt fiatal ember
eiben a meggyilkoltnak bal lábát
van. Balról pedig a hajó közé-
ök az öregebb rémületében kezeit
ob közönyösen néz az esemény
n hegyek között város kőfalait

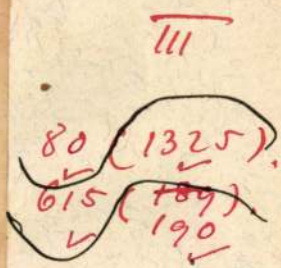

cm. — Lelt. sz. 1325. — Vétetett
Venice Art Co-tól 400 lirán (370 K).

ıs 18-án (148–95). — Az elszámo-
és az 1895 november 28-iki 61301
Az elszámolást elfogadta az 1900
–900) és az 1901 augusztus 26-iki
1).
lajstr. 23. l. — Verzeichniss N° 57.

80

DISZITŐ
SZOBRÁSZAT.

Szinpadi
proscenium-részlet
Keleti Sándortól.
Tanár Simay Imre

Czakó Elemér: A O. M. kir. Iparművészeti Iskola évkönyve. 1913-14. (Budapest 1914)

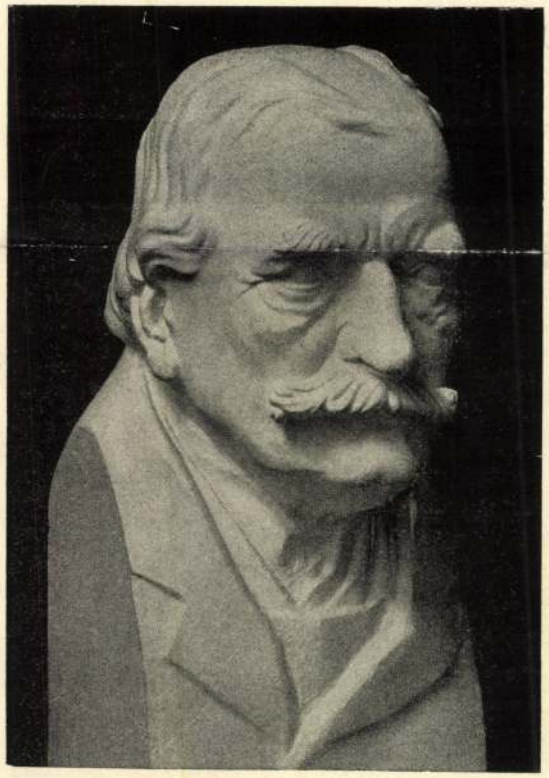

DISZITŐ SZOBRÁSZATI
munkák az I. és II. évfolyambeliektől.
Tanár Mátrai Lajos.

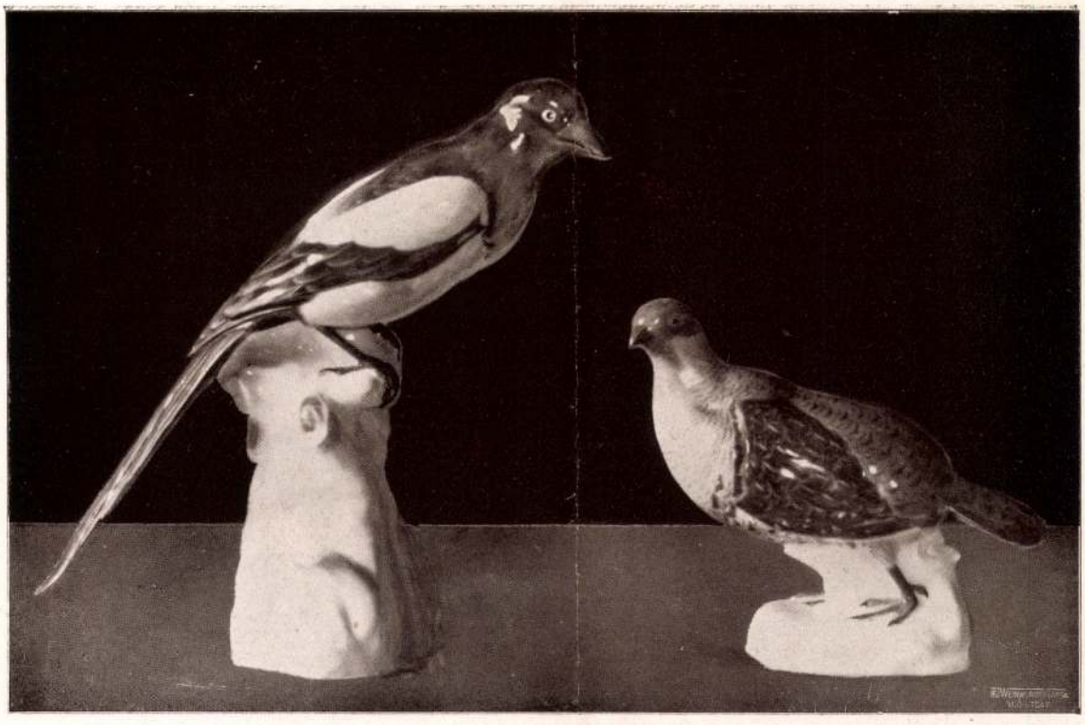

A Herendi Porcellángyár újabb állatszobrai. ✦ Neuere Tierfiguren der Herender Porzellanfabrik.
Figurines de la manufacture de porcelaine de Herend.

Magyar Iparművészet
1927.

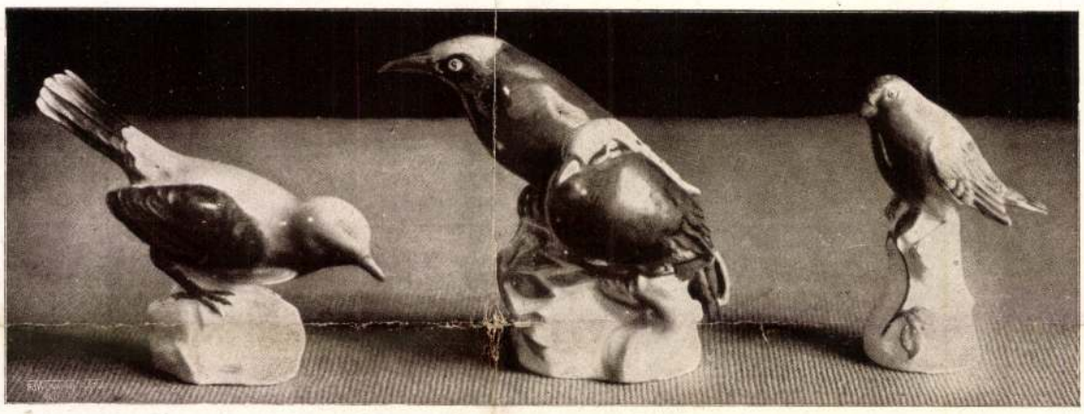

84 A Herendi Porcellángyár újabb virágvázái és madárszobrocskái. ◆ Neuere Blumenvasen und Vogelfiguren der Herender Porzellanfabrik Vases et oiseaux de la manufacture de porcelaine de Herend.

Fotó: Kolozs Ágnes

Skandináv design a mítoszon túl című kiállítás (részlet) / Scandinavian Design beyond the Myth. Detail of the exhibition

szélesebb körben az egész világ művészeti arculatának fejlődésére, a kiállítás alkalmával 2003-ban átfogó könyvet jelentettek meg angol nyelven. A *Skandináv design a mítoszon túl – Ötven év tárgykultúrája az északi országokból* című kötetet az Arvinius Förlag adta ki Stockholmban. A szerkesztők Widar Halén professzor és Kerstin Wickman professzor, a kiadó szerkesztője *Ulf Beckman*.

Scandinavian Design beyond the Myth

Fifty years of design from the Nordic countries A travelling exhibition

The exhibition marked the 50th anniversary of Scandinavian Design, the design movement launched at the beginning of the 1950s with ideas and concepts since then universally established and often represented in exhibitions, publications and the media. During the last fifty years a great number of designers throughout the world have been inspired by the simple, solid elegance of the uncomplicated and functional design trend of the Nordic countries.

For the anniversary Scandinavian countries have produced a coordinated exhibition reflecting Scandinavian design from the historical perspective. The exhibition of 200 objects from arts and crafts to industrial design hosted by the Museum of Applied Arts in Budapest from 18 January to 6 March 2005 represents the diversity of Scandinavian form language.

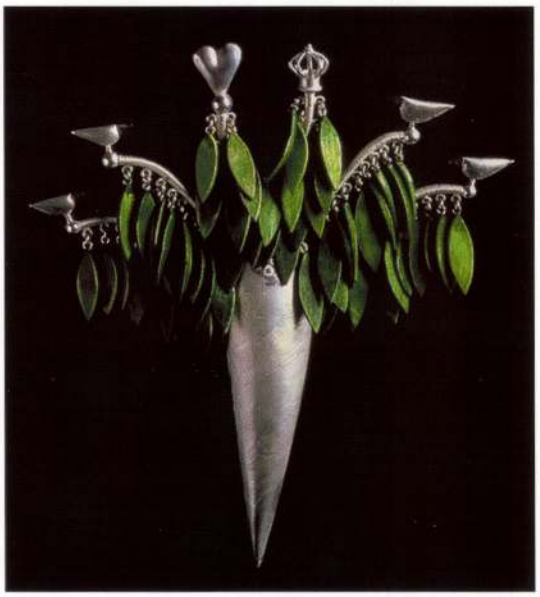

Konrad Mehus (Norvégia): Sárgarépa-bross / Konrad Mehus (Norway): 'Carrot-brooche' [*1991*]

A kiállítás megtekinthető az interneten a www.scandesign.org honlapon.

(Skandináv design a mítoszon túl. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2005. január 18–március 6.)

Vari.art

Kelle Antal meditációs játékai

Kelle Antal meditációs játékokat készít, olyan Spielobjekteket, amelyek mozgatható, átrendezhető szoborként, műtárgyként értelmezhetők. A meditációs játék kifejezés *Mérő László* matematikustól, játékelmélettel foglalkozó gondolkodótól ered. Kelle érdeklődése néhány éve fordult a meditációs objektek felé, bár játékok tervezésével, játéktörténeti kutatásokkal és a hazai játékkultúra fejlesztésével már több évtizede komolyan foglalkozott. A mostani kiállítás az utóbbi másfél év

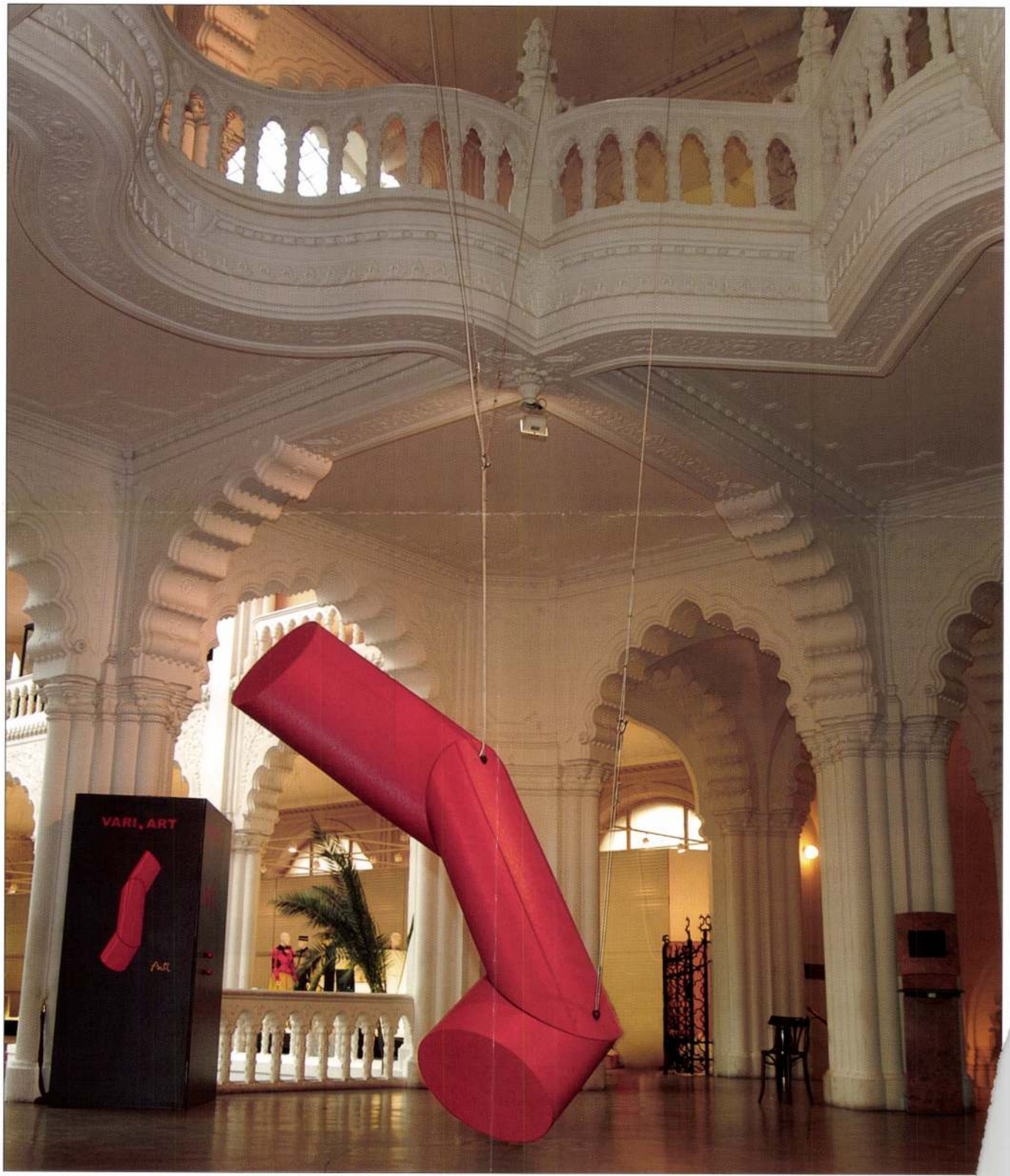

Fotó: Oravecz István

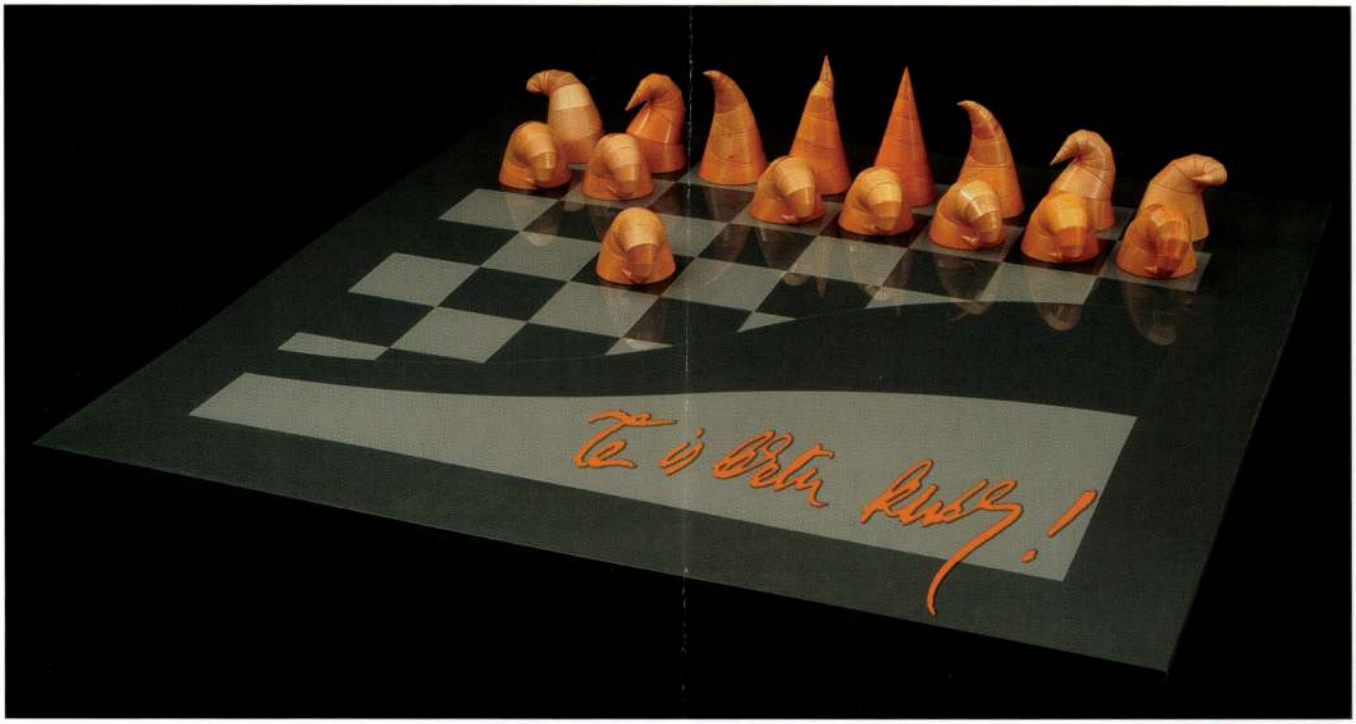

Fotó: Oravecz István

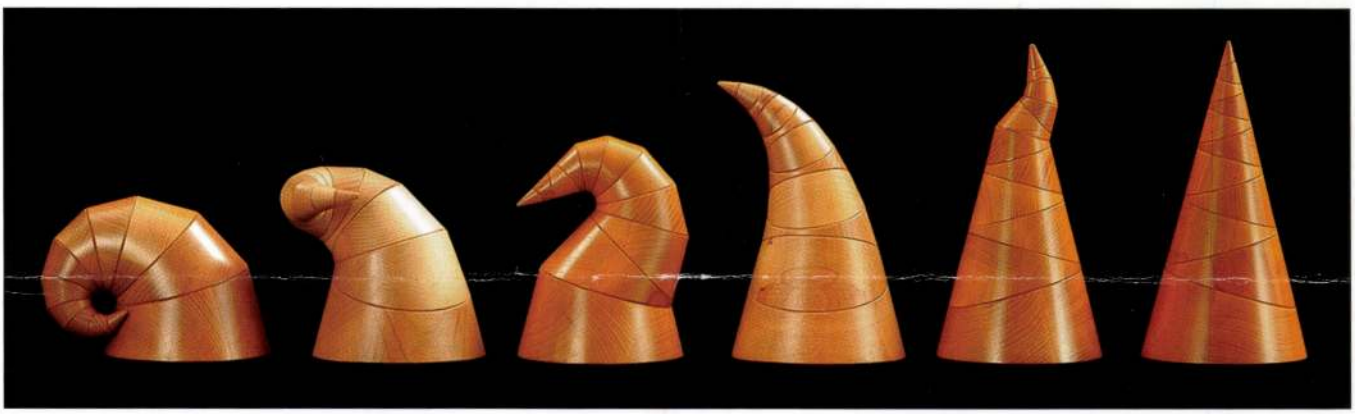

Fotó: Oravecz István

Kelle Antal: Modern népmese (op. 267) / Antal Kelle: Modern Folk Tale (op. 267)
[2004] bükkfa, plexi, panel, műanyag / beech-wood, fibreglass, panel, plastic [160x160x80 cm]

←

Kelle Antal: Mozgó plasztika – elektromos vezérléssel (op. 283) / Antal Kelle: Moving sculpture with electric control (op. 283)
[2005] faváz, textil-bakelit héj, ólom, ajtómű, vasszerkezet wood, textile bakelite ell, lead, gear, iron struction [max. cm x ø30–60 cm]

anyagából nyújt válogatást. Ezek az alkotások nem ismerik a befejezettség fogalmát, az egyes műveknek nincs kitüntetett olvasatuk, a variációk egyenértékűek egymással, nincs jobb vagy kevésbé jó megoldás. A mű azonosságát a részekből felépülve nyeri el, s az értelemegész a variációsorokon keresztül, az állandó átalakulási képesség révén születik meg. Absztrahált formái felkínálják magukat a játszásra, s a kiállítás, a művek befogadásához elengedhetetlenül szükséges az egyéni aktivitás, az együttjátszás hajlandósága. Kelle Antal a megszólításunkra törekszik, már a kiállítás címadásával is. A vari.art kifejezés utótagja a .art a netre, s ezen keresztül a meditációs objektekkel kialakítható interaktív kapcsolatra utal.

A geometriai panteonjában használt absztrakt formák több ezer éve élő geometriai szimbólumok, amelyekkel vallási és mitologikus rendszerekben a kozmosz struktúráját írták le, tér- és időbeli síkban egyaránt. Az emberiség a kör, a háromszög, a négyzet által próbált a káoszból kozmoszt teremteni, elrendezni, értelmezni a körülötte lévő világot, vagyis a maga teljességében írni le a valóságot. Elegendő, ha csak a lelki meditáció tárgyául szolgáló tibeti mandalákra vagy a kínai trigramokra, hexagramokra gondolunk. Kelle absztrahált formákból felépülő meditációs játékaiban szintén a világ struktúráját, működési elveit kutatja, s egyetemes kérdésekre keresi a választ: a rész-egész viszonyára, a konkrét és általános különbözőségére, az emberi természet modellezhetőségére vagy az egységes természet absztrahálhatóságára.

Minden játékelmélet alaptétele, hogy a játéknak egészen különleges minősége van, s a játszás során a lét legmélyebb lényege tárul fel előttünk. Ilyen értelemben a játék a meditációhoz hasonlít. A játék értelme önmagában van, *Gadamer*, a hermeneutika atyja cél nélküli értelmességként határozza meg: olyan mozgássorként, amely nem kötődik határozott célhoz, hanem magáért a mozgás kedvéért történik. A játék tehát tiszta energia, amelynek célja egyedül önmaga. A játék az emberi lét elemi megnyilvánulási formája, de nem pusztán biológiai funkció, s nem is pusztán kultúrjelenség; *Huizinga* szerint jóval több a kultúra egyik alkotóeleménél, hiszen maga a kultúra az, amely játékkarakterrel bír. Huizinga és Gadamer

Fotó: Oravecz István

Fotó: Oravecz István

Fotó: Oravecz István

Fotó: Oravecz István

Fotó: Oravecz István

Kelle Antal: Geometriai panteon XII. (op. 250) / Antal Kelle: Pantheon of Geometry, XII (op. 250)
[2004] bükkfa, esztergályozva / beech-wood, turned [ø25 cm]

Fotó: Oravecz István

Kelle Antal Vari.art című kiállítása (részlet) / Antal Kelle: Vari.art. Detail of the exhibition
Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2005 / Museum of Applied Arts, Budapest, 2005

Vari.art

Meditative Games by Antal Kelle

'What's this? A proclamation? No, rather a "whisperation", which may be easier to hear for people with sensitive ears in this noisy world. The word "VARI" is short for "variation" while ".ART" is a form of display taken from the net (computer technology). The two together mean the possibility of interactivity within art. Ever since there have been fine arts, nearly all artists have made variations for themselves of the subjects they were involved in, but in most cases only the final result is shown to the public. Some artists also present their intermediate or favoured versions, while others don't finish working on the same subject for details.

Why can't the creative proves be left open? That is, instead of completing it allowing others the opportunity of becoming part of the creative process by having their own emotions, moods and environment reflected. Let us create objects that involve mobility in their structure, appearance and operation, i.e. the attribute that their form can be changed, arranged in many ways and so they flexibly adapt themselves to their environment, to those that deal with them, while maintaining their own character. I find that this openness or, to use a slightly hackneyed word, interactivity is necessary and timely, and seems to contradict the "Here, take it, I've laid it for you, admire my golden egg!"-type of approach.' *Antal Kelle (Excerpt from the exhibition catalogue)*

is az ünnephez, a lét speciális megtapasztalásához hasonlítja a játékot. Az ünnep azáltal, hogy elidőzésre kényszerít, újfajta időtapasztalattal, az „itt és most" élményével ajándékoz meg minket, amikor is lehetővé válik a lét természetének a megértése. A játék tehát egy létmód és tapasztalat, egy olyan kommunikatív tevékenység, amely során létezésbe kerülhet, megnyilvánulhat valamiféle mélyebb igazság.

Kelle meditációs játékai kockázatvállalásra invitálnak, amennyiben a legnagyobb fokú szabadság kockázatot jelent. A szabályjátékokkal ellentétben itt mi magunk alakítjuk a játék folyamatát. A passzív befogadói állapot és a mechanikus szabálykövetés helyett kreativitása által a játszó teljesíti ki a művet, miközben ismeretlen területekre lép át, s elindulhat egy mélyebb megismerés felé.

Kelle Antal alkotó ember, akinek minden munkája a láthatóvá tett szeretet, nemcsak azért, mert egész lényével dolgozik, szívdobbanásból, s lelke leheletével alakítja a tárgyait, de azért is, mert művei minden egyes részében ott érzem a másik

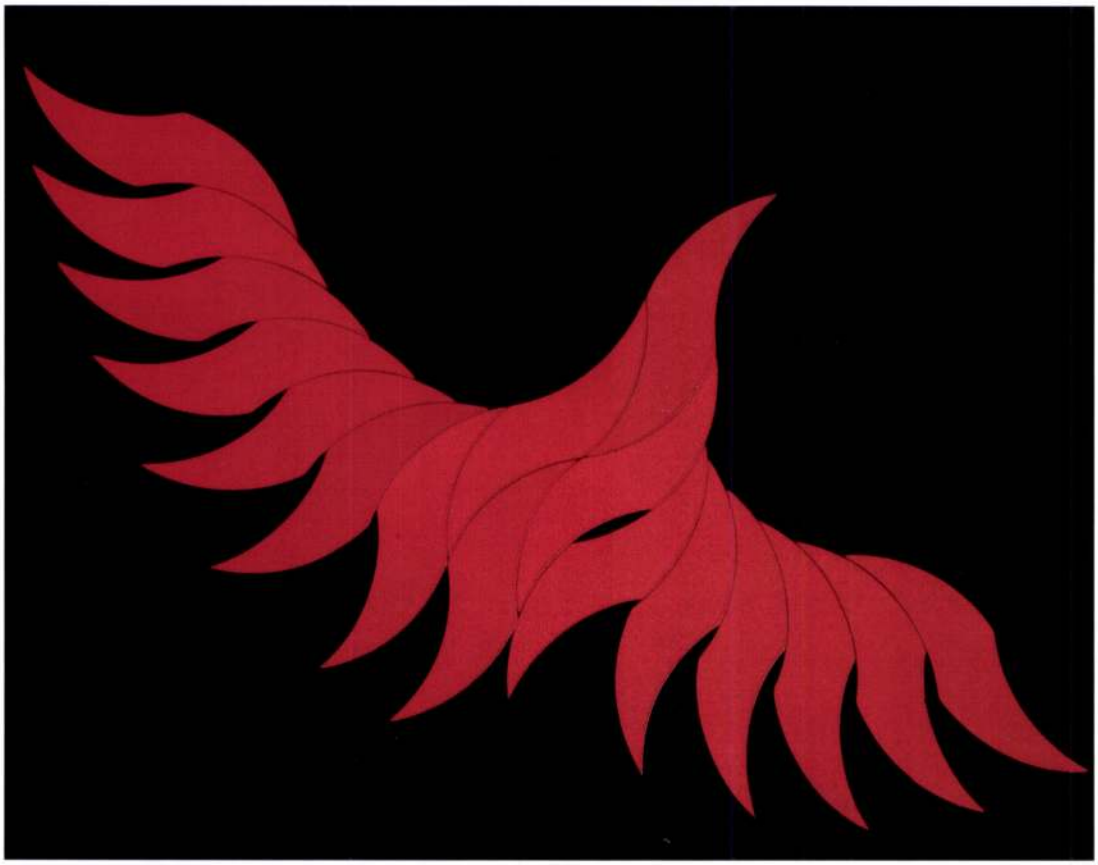

Fotó: Oravecz István

Kelle Antal: Tűzmadár, a Tűz sorozatból (op. 201, op. 200) / Antal Kelle: Firebird (op. 201) from the series Fire (op. 200)
[2003] panel, struktúrlakk, 6 cm-es ívelt érintkezési felületek / panel, structure lacquer, 6-cm arched contact surfaces

Kelle Antal Vari.art című kiállítása (részlet) / Antal Kelle: Vari.art. Detail of the exhibition Museum of Applied Arts, Budapest, 2005
Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2005

Fotó: Oravecz István

Kelle Antal: Művek a Tűz sorozatból (op. 200) / Antal Kelle: Works from the series Fire (op. 200)
[2003] panel, struktúrlakk, 6 cm-es ívelt érintkezési felületek / panel, structure lacquer, 6-cm arched contact surfaces

Fotó: Oravecz István

Fotó: Oravecz István

ember mint alkotó- és beszélgetőtárs, mint egyenrangú partner iránt érzett szeretetteljes figyelmet és odafordulást.

HALASI RITA
a Magyar Iparművészeti Egyetem Ponton Galériájának igazgatója

(Kelle Antal Vari.art – mozgatható és önmozgó szobrok című kiállítása. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2005. január 18–február 20.)

Elhangzott a kiállítás megnyitóján.

„100 év – 100 báb" Londonban

Magyar vándortárlat a Temze bal partján

A Waterloo Bridge bal parti hídfőjénél, a South Bankon épült fel három évtizeddel ezelőtt a the National Theatre (NT) üveg és vasbeton kolosszusa. Az itteni három színpadon naponta tartanak előadásokat, nemcsak esténként, hanem délelőtti matinékat is, a klasszikus *Shakespeare*-drámáktól a legmodernebb kísérletekig. Így a *Magyar Magic – Hungary in Focus 2004* rendezvénysorozata keretében – amelyet a londoni Magyar Kulturális Központ élén *Bogyay Katalin* igazgató koordinált – az Olivier Theatre előcsarnokában helyet kapott magyar vendégkiállítást rengetegen láthatták egyfolytában 2004 nyarán, egy hónapon át.

Korábban Pécs és Budapest, a határokon túl pedig a horvát Zágráb és a belgiumi Gent közönsége ismerkedhetett meg a magyar bábjátszás 1850 és 1950 közötti történetével, *100 év – 100 báb* címmel. A helyszínenként változó vándortárlat anyagát *Papp Eszter* muzeológus, az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet (OSZMI) Bábgyűjteményének fiatal vezetője válogatta, a fotó és látvány *Imre Barnabás* munkája. Magát a Bábgyűjteményt *Belitska-Scholtz Hedvig* hozta létre 1972-ben, amely azóta az intézet önáló táraként működik. Feladata a bábművészet dokumentumainak lehetőség szerinti teljes körű gyűjtése és feldolgozása. Anyaga több gyűjteményi egységbe rendeződik. A tárgyi emlékek részlege több száz bábot és díszletelemet foglal magában a hazai bábművészet legkülönbözőbb ágazataiból, a vásári bábjáték 19. századi marionettjeitől a 20. század harmincas éveinek avantgárd bábfiguráiig. A képzőművészeti anyag a báb- és díszlettervek, bábos témájú festmények és grafikák tárháza. Itt őrzik – többek között – *Jaschik Álmos* harmincas évekbeli bábterveit, *A. Tóth Sándor* bábos jellegű munkáit vagy *Büky Béla* árnyjátékterveit. A többezres nagyságrendű fotó- és negatívanyag többsége dokumentumértékű vagy olyan ritkaság, mint a világhírű *André Kertész* felvételei *Blattner Géza* párizsi bábszínházáról, a két világháború közötti periódusból. A kézirat-részleg személyes doku-

Fotó: OSZMI

Rév István Árpád a Toldi című mű bábjaival / István Árpád Rév with the puppets of the play Toldi [*1941*]

Hincz Gusztáv hagyatéka: Nagyszarvú ördög, marionett / Devil with big horns, marionette from the bequest of Gusztáv Hincz
1875 és 1892 között, fa, textil, faragott, festett, hosszúság 78 cm / between 1875 and 1892, wood, textile, carved, painted, length 78 cm

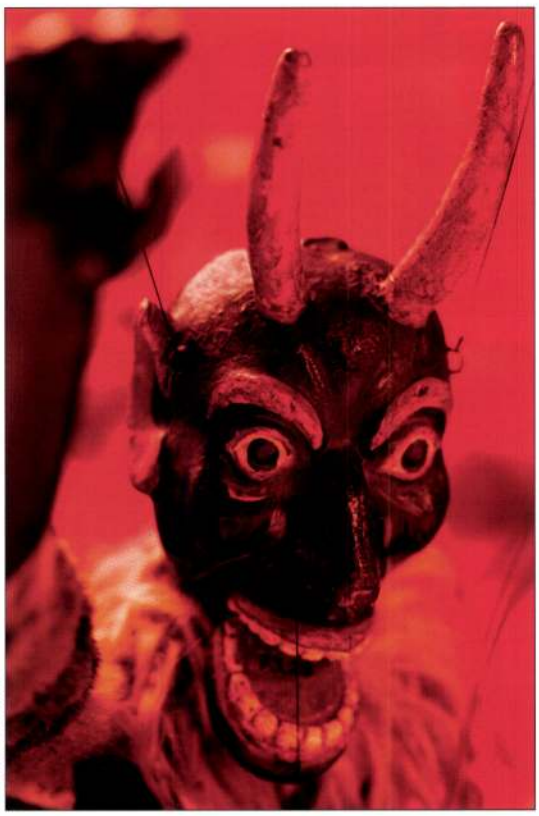

Fotó: Imre Barnabás

'100 Years—100 Puppets' in London

A Hungarian travelling exhibition in the National Theatre

The travelling exhibition '100 Years—100 Puppets' introducing the history Hungarian puppet-show between 1850s and 1950s, was presented at the National Theatre in London as part of the series of events Magyar Magic—Hungary in Focus 2004 in Great Britain.

The material selected from the collection of the Hungarian Theatre Museum and Institute in Budapest ranged from figures of puppet-shows of fairs, of 19th-century marionette theatres, and avant-garde puppets from the 1930s, successful also in contemporary Paris, to characters of the State Puppet Theatre after World War II.
The exhibition also included puppet and stage set designs from the collection of the Institute.

Keleti Sándor, kerámikus M.D.K.

herendi szobra:

Farkas Kulya 165×280 mm fehér

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és dombromüvek. Bp. 1959. 15.old.

KÉKESINÉ ASZTALOS Erzsébet

Cím/Adress:
3240 Parád, Hársfa út 6.

Születési év, hely/Date and place of born:
1953 Parád

Tanulmányok/Studies:
Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola, üveg szak 1967–71

Díjak/Prizes:
Ipari formatervezési nívódíj
– Spirál levegőszálas széria 1985
CEVIDER 88. Spanyolország, Valencia
Nemzetközi pályázat, Nagydíj

Csoportos kiállítások/Group exhibitions:
Budapest Ipari művészet 1972
Salgótarján 1974
Budapest 20 x üveg 1978
Budapest Iparművészeti Jubileumi kiállítás 1980
Budapest FIM Stúdió 1981
Ferencvárosi pincetárlat 1981
Budapest Vigadó „Az üveg" 1982
Sopron – Parádi üvegművészet 1986

Kiállított művei:
„Miláno" I–XVI
asztali kehely és díszmű széria ólomüveg
I–V. 16 x 18 x 14 cm
„Aventura" ólomüveg
II. 16 x 27 x 12 cm
III. 11 x 15 x 10 cm
IV. 8 x 14,5 x 10 cm
V. 17 x 12 x 12 cm
„Spirál" kehely + palack

I, Tihanyi Üvegtriennálé, Tihanyi Muzeum, 1990. VI. 2–X. 31.

HEFTER László

Cím/Adress:
9021 Győr, Bajcsy-Zs. u. 32.

Születési év, hely/Date and place of born:
1943. Budapest

Tanulmányok/Studies:

Magyar Iparművészeti Főiskola	1974

Egyéni kiállítás/One man exhibitions:

Győr	1979
Győr	1983
Győr	1986

Művei közgyűjteményekben/Works in public collections:
Győr, Múzeum

Köztéri művei/Mural works and works at public places:

Hotel Gellért – üveg előtető	
Sopron – színes ólmozott üvegablak (kollégium)	
Bükkfürdő Hotel – színes ólmozott üveg	1986
Mátraháza SZOT üdülő – színes ólmozott üveg	
Lehnice (Csehszlovákia) Irodaház – színes ólmozott üveg	1988
Jennensdorf (Ausztria) Hotel – színes ólmozott üveg	1988
Budapest Kereskedelmi Bank – színes ólmozott üveg	1989
Győr Hitel Bank – színes ólmozott üveg	1989

Kiállított művei:
Prizma I./Prism I.
antik üveg, ólomkeretben 30 x 30 cm
Prizma II./Prism II.
antik üveg, ólomkeretben 30 x 30 cm
Prizma III./Prism III.
antik üveg, ólomkeretben 30 x 30 cm

M.D.K.

Kelely Sándor, keramikus

Herendi szobrai:

Karas, nagy 400 x 345 mm fehér

Kacsapár, nagy 195 " " "

É.M. Árjegyzék, Herendi porcelán szobrok és domborművek. Bp. 1959. 6.old.

M.D.K.

Kelety Sándor, keramikus

herendi szobrai:

Papagáj, álló, jobbra néz 243 mm
szinezett + arany

Papagáj, ülő balra " 182 mm "

É. M. Árjegyzér. Herendi porcelán-szobrok és dombormüvek. Bp. 1959. 5. old.

M.D.K.

Kelety Sándor keramikus

herendi szobrai:

Vörösbegypár	120 mm	színes
Sárgarigópár, nagy	158 " "	"

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és domborművek. Bp. 1959. 7.old.

M.D.K.

Keleti Sándor, keramikus

két papagály szobrocs-
kájának képe

Herendi porcelán 1839-1954. Kiállitás. Bp. 1954.
Dobrovits Aladár előszavával. 22.képold.

Kelety

A fűv. kiáll. a Műcsarnokban. Magyarság. 1924. febr. 13 10. 14. l.

Kelevízi rk. templom.

a Bold. Szűz tiszteletére
(Somogy vm.)
1755-ben helyreállíttatta
Bíró Márton püspök

Pehm. Geo. l

M.D.K.

Kell Dezső, tapolcai mérnök

tervei szerint teljesen
átalakítják és kibővítik a
tapolcai izr. templomot.

k Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.
ápr. 26. sz. 7. old.

M.D.K.

Kelle János

Pécsi festőművész kiállit a Mücsarnok kamaratermében.

Három pécsi festő a Mücsarnok kamaratermében

Népszava 1959. okt.18. 4.old.245.szám.

Kelle János festő

Tárlatvezető volt

„Pécsi Kotesz"

Pécsi Héffő. 1948. II évf. nov. 1.2.l.

MDK

Kelle János festő MDk

Tárlatot vezetett.

„Pécsi Notesz"

„Pécsi Hétfő. 1948. II évf. okt. 18. 2. l.

Kele Judit

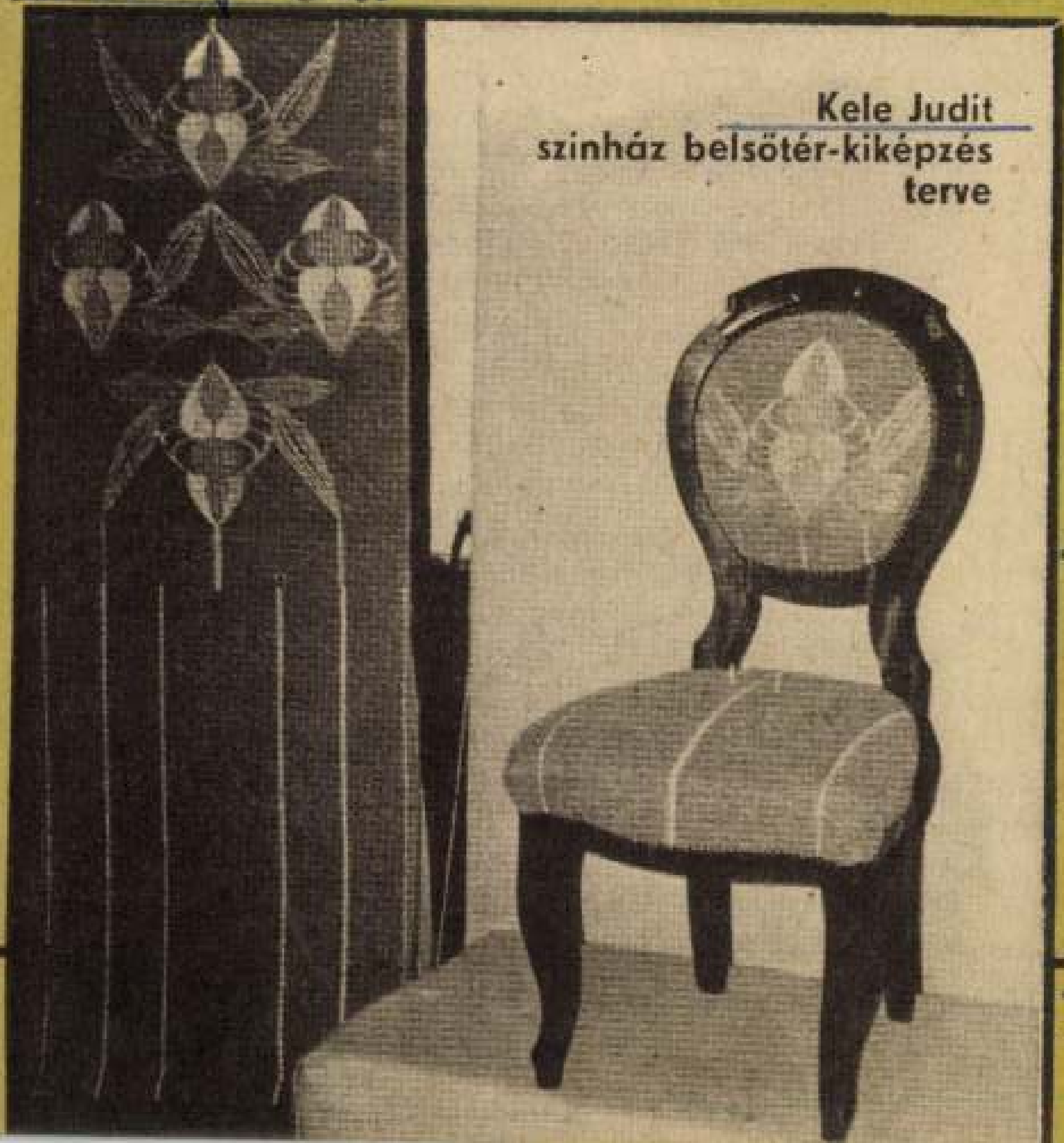

Kele Judit
szinház belsőtér-kiképzés
terve

érdekelte a gyerekeket. Észrevették, hogy a nyers deszkákból álló díszlet időnként olyan megvilágítást kap, mintha karók lennének, meg hogy a vetített képek *Derkovits* Dózsa-sorozatának egyes darabjai, és hogy ez a színpadkép milyen jól illik a darabhoz. Megfigyelték, hogy Gergely és György ruházata, hajviselete mennyire hasonló, s hogy ez is azt húzza alá, ami az illyési szövegben benne van: *„egy füst két lángja, egy lelkiismeret kétféle kínja"* a két testvér alakja. Megkérdezték, miért iktattak be ebbe az előadásba két narrátort, akik korabeli krónikák, leírások, bullák, jegyzőkönyvek, ítélkezések szövegével tették világosabbá a kort, a dráma problematikáját, s egymásnak felelve mondták ki: ez épp a világosabbá tételre szolgált. Észrevették, hogy a drámát záró sorok egy versből valók, s

MDR.

Kelle Sándor festő

Megemlítve a tárlaton szereplő festők nevekozot.

Nikelszky Géza: „A pécsi képző-művészek nagy tárlata"

Dunántúli Népszava. 1946. II. évf. máj. 19. 6. l.

KELLE ANTAL

Magyar iparművészet az
ezred fond

188.l.
194.l.

003

Kelle Antal

Magyar Iparművészet az

ezred foRdulón 2003

154.l.

KELLE ANTAL
„TÉRTERVEZŐ"

WOLF MAGDA: A MADÁRCSIK-KELLE HÁZASPÁR

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1995, 5-6, 20-21

tura"/ és a zárt,/ "a
ra applikált oszloprendeke
"xxxxxx columna quadrangul
lyan pillérnek, aminek a n

A "columna quadrangul
és ~~de~~ ugyanakkor szer
nak ~~nevezi~~, ~~mer~~ mivel elméletileg
~~xxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~
zeli el, amit ~~xxxxxxxx~~ vá
tartanak. A valóságos bar ~~kivi~~
hogy ezt a váz rendszert
hordó ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ /
"ornamentumokkal", Ezek a falt
is eltérő ~~xxxxxxx~~ diszit

Kelle Sándor

1)

Képzőművész.

1961-ben és 1962-ben alkotói ösztöndíjban részesült.

1963-ban sgraffitó kompozicióval díszítette a Tanárképző Főiskola új épületszárnyát.

Jelenkor, 1965. 6. sz. 544. old.

Kelle Sándor. 2)

1963-ban a „Művészeti díj"

I. díját ítélték meg részére.

1957-ban a Székesfehérvárban rendezett kiállításon művét emlékplakettel tüntette ki.
1959-ben pályázattal egybekötött kiállításon pályadíjban részesült.

Jelenkor, 1965. 6. sz. 545. old. – 546 old.

Kelle Sándor

... a posztimpresszionizmusból jutott el ehhez a mostani korszakához, melyben már a konstruktív fogalmazás az erősebb, megőrizve a nép és táj s benne saját szinvilágát...

Kocsogh Ákos: Pécs és Baranya művészei a Nemzeti Galériában.

Zelenkor XII. évf. 7-8. sz. 1969. júl.-aug. 726. l.

Kelle Sándor Képzőművész

MDR.

Művét állami vásárlásra szemelték ki.

„A pécsi képzőművészek sikere."
Dunántúli Népszava 1946. II. évf. máj. 26. s. l.

A Pécsi Galéria
tisztelettel meghívja

KELLE SÁNDOR

festőművész
gyűjteményes kiállításának megnyitására
a Széchenyi téri kiállítóterembe

1984. május 4-én, pénteken
délután 4 órára

Megnyitja:
SOLTRA ELEMÉR
festőművész

Közreműködik
a Pécsi Építők Madrigálkórusa
Vezényel: JANDÓ JENŐ

A kiállítás május 27-ig,
naponta 10—18 óráig tekinthető meg,
kedd szünnap.

PP.

PÉCSI GALÉRIA

PÉCSI GALÉRIA * Pécs * Széchenyi tér * Pf. 162 * H—7601

Szabó Júlia

Budapest I.
Gellérthegy u. 5.

1016

Skelle Sándor
festő

M.D.K.

A Műcsarnokban kiállításon vesz reszt

Magyar Nemzet, 1959. okt. 25
Kiállitások.

Gl.

Kelle Sándor
festő

M.D.K.

A Műcsarnokban van kiállítása.

„Magyar Nemzet", 1959. okt. 18.
Kiállítások.

4 l.

Kelle Sándor

festő

M.D.K.

A Művészeti Alap megnyitotta a kiállítást

Magyar Nemzet, 1959. okt. 4.

Napló

9.

M.D.K.

Kelle Sándor

festő

A Műcsarnokban részt vesz egy kiállitason.

Magyar Nemzet, 1959. okt. 4.

Kiállitások

4 e

MDK

Kele Sándor, festő.

31. l.

Ernst Mayr. - Vidéki mův. kiadl. - SzM 1955 - Artner 5.

MDK

Kelle Sándor

Zongoránál, of.

Parkrészlet, of.

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ. 2.kiáll. Mohács, 1944.
6 l.

MDK.

Kelle Sándor

A müvész fényképe

Dunántuli Napló 1965 ápr.13.lap -

MDK.

Kelle Sándor

A paksi művésztelepen vendégeskedett

Tolnamegyei Népujság 1965 julius 8. lap-

Kelle Sándor, 3).

Baborcszállási tárlatán alapfestményekkel szerepelt.
1963-ban 25 éves művészi működése eredményeinek kiállítása a múzeumban volt.

Jelenkor, 1965. 6. s. 547. old.

Kelle Sándor

Festő két képe

Jelenkor 1965 12 n. 1105, 1143 l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

n: . . . . . .

. . . . . .

Kelle Sándor, festő M Dh

A Műcsarnok kamaratermében kiállító pécsi festő a pécsi Pedagógiai főiskola tanára. Szívesen festi a régi, patinás Pécset és szívesen festi a kevésbé hangulatos, de frissebb mai Pécset.
Szépek kisméretű olajpasztelljei: a falurészlet, a Pitenő bányász. Szép az édesanyáról festett portréja.
Péter Imre: Tegyretek kiállításokról

Népszabadság, Bp. 1959. okt. 17. 8.1

Kelle Sándor
festő

M.D.4

Pasztelljeit mutatta be a
tailaton

(Katona) Egy kép kiállításról

Dunántúli Napló, 1957. jun. 9.- 3 lap

Kelle Sándor festő.

MDR

Neve szerepel -a többi felsorolt képzőművész között.

„Képzőművészeink jövő munkássága".
Dunántúli Népszava. 1946. II. évf. jan. 10. 4. l.

Kelle Sándor festő. MOK.

Neve megemlítve a kiállítók között.

Nikelszky Géza: „Bolvári, Erdi, Kassó kiállítása a Baranyavármegyei Múzeumban".
Dunántúli Néplap - 1946. II. évf. jan. 13. 5. l.

Kelle Sándor

Vasasi akna c. képe (ebben szerepel a Baranya megyei művészet) tanácskoztársasági kiállítások Pécsett

Romváry Ferenc: Képzőművészeti kiállítások az évfordulójegyében

Dunántúli Napló 1969 III. 30

Kelle Sándor

Kompozíciókkal szerepel az alábbi tárlaton

N. N.: Megnyílt a pécsi és baranyai Képzőművészek tárlata a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1969 V. 4

KELLE SÁNDOR / Pécsi festő

1.) Este az ürögi völgyben pasztell, 28x32
2.) A gépállomás szilvása -"- 30x42
3.) Havas út az aknához -"- 30x42
4.) Szeles november olaj, 50x65

Vidéken élő képzőművészek kiállítása 2. Bp., 1955.
/Kat./

15

Kelle Sándor

Képekkel szerepel az alábbi tárlaton

Rózsa Gyula: Modernisták és Kosszerűek a ~~[illegible]~~ pécsi művészet kiáhításán a Nemzeti Galeriában

Nagyabadság 1969 V. 23

Kelle Sándor

és Soltra Elemér pécsi festőművének kiállítása nyílt Jugoszláviában, Eszéken.

Magyar Nemzet 1968. jún. 21. 4. o

Kelle Sándor

Szerepel az alábbi tárlaton

Németh Lajos: Pén és Barany-
képzőművészeinek kiállítása a
Nemzeti galériában

Dunántuli Napló 1969 V. 18

Kelle Sándor

Kiáhítás – nyílik a pécsi Bartók klubban

N.N: Pécsi festők az értelmiségi klubokban

Dunántúli Napló 1969 VIII. 1

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Kelle Sándor

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

1970 JUN 5

SOMOGYI NÉPLAP

Kaposvár

4021

— **Tárlatnyitás.** Vasárnap délelőtt 11 órakor dr. Kanyar József nyitja meg a múzeum kiállításában az intézmény új kiállítását, Kelle Sándor és Soltra Elemér festőművészek tárlatát.

— **Tönkretette a telefont** a fővárosban Zsankó János

Kelle Sándor

Kendős lány szepr. olaj

Dél-dunántúli Képzőművészek
Kiállítása 1968 1969

Kelle Sándor

1. Kendős lány olaj 60×50
2. Hárman olaj 91×122

Dél-dunántúli. Képzőművészek
Kiállítása 1968 1969

Kelle Sándor
fs bőművén

az eszéke képrőműveneti kiállításon

Beszédet mondott

Dunántúli Napló 1966. okt. 8. 1

Kelle Sándor
festő
Pécsett dolgozik

Dunántúli Napló, 1967. jul. 23.
Hoppei kiállítás

Kelle Sándor

Művével szerepel a pécs-
balatonyi Képző művészek tárlatán
a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet
1969 május 4

Kelle Sándor

Olajfestménnyel és grafikákkal szerepel a Baranya megyei felszabadulási pályázatan

Háss Éva: Képzőművészeti szerepszemle

Jelenkor 1976 ápr. 341 old.

Kelle Sándor

M.D.K.

Művei a kiállitáson

Bascsarsija
Rajzok

Láncz Sándor: A Dél.Dunántuli képzőművészek kiállitásáról
Somogy megyei Néplap 1965. febr. 28.

Kelle Sándor, festő

MDK.

A Műcsarnok Kamara-terméten a pécsi művének kiállításának egyik réntvevője.

– Kiállítások

Népszabadság, bp. 1959. okt. 11.

8.1

[Vidéki]

MDK

Kelle Sándor

Őszi parkhangulat, szén és akv.

Kapálók, vf.

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. 2.kiáll. Mohács, 1944. 6 l.

MDK

Kelle Sándor

Oroszok, vf.

Házak, dombok, vf.

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. 2.kiáll. Mohács, 1944.

6 l.

MDK

Kelle Sándor

Tanya, vf,

Feri, vf

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. 2.kiáll.
Mohács, 1944.
6 l.

MDK

Kelle Sándor

Tanya, vf.

Feri, vf.

Pécsi Képzőműv. .... Társ. 2. mohácsi kiáll.
1944. jan. 6 l.

Reprodukciók /2

Kelle Sándor : Öreg nővérek
Gulyás Jenő : Olvasó nő
Srlávik Lajos : Táj.
Kerti Károly : Aktok
Pallai József : Öreg tölgy
Tóvári Tóth István : Hadifogolyok

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1958.
Kat.lev. Csch Miklós / Székesfehérvár, István kir. múzeum közleményei D. sor 14./

MDK

Kelle Sándor

K.állitási hir
Zalai hirlap 1968 máj.3.

Kelle Sándor

repr.:

Pécsi utca

Mai magyar festészet kiáll. Nemes, Galória

MDK

Kelle Sándor

olaj:

Pécsi utca

Bascsarsija

Tavasz

Mai magyar festészet kiáll. Mohács, Galéria

Kelle Sándor

A Magyar Köztárs. 50. évf. alkalmából megbízdelett pájakatou réntvet és megbízást kapott.

Dunántúli Napló, 968, jun. 30, „Jubileumi művészeti pájakat —

Kelle Sándor

Portréit emelik ki („Anyám"), továbbá „Az Öreg Pécs", és „Uj Pécs" c. müveit. Müvek jegyzéke: (Mt.

Öreg parant, 1948, hén-arv, 60×80

Buzakeresztek Nádasdon, 1950, pant, 30×42 cm.

Sándor, Simon Béla

Soltra Elemér festőm. Fehérte János szobrásm. Kiall. kat. bev. (Sch. Mihály, 1959-

Kelle Sándor

Csendes udvar, 1957, olaj. 50 x 65 cm.
Sétatéren, " " 30 x 42 "
Udvarrészlet, " " 30 x 42 "
Árkoló, " " " " "
Préshár tavasszal, " pant. 21 x 30 -
Öreg növéret, 1958, olaj, 50 x 65 "
Vázatorzó leány, " " 50 x 60 -

Kelle Sándor, Simon Béla,
Soltra Elemér festőm. Fetele János
szobrásm. Kiall. kat. bev. (Sch. Miklós, Bp. 1959.

Kelle Sándor

Bajai bárzár, 1958, o., 50×60 cm
Szelmarasztat, " " 30×42 "
Kapáson, " " 30×42 "
Parantlej, " pant. " " –
Lazodalomután, 1959, o., 60×80 cm
Anyám, 1959, o., 40×50 cm (Janus P. Mus. Mal., Pécs)

Kelle Sándor, Simon Béla, Soltra Elemér festőm. Fehete János szobránm. Kiall. Kat. bev. (Sch. Miklós, Bp. 1959.

Kelle Sándor

Falurészlet, 1959, o., 40×50 cm
Udvarház előtt, 1959, o., 40×50 cm
Új Pécs, " " 50×65 "
Öreg Pécs, " " 50×60 "
Régi Pécs, " " " " "
Táj Malácottal, " " 30×40 "
Pihenő Bányán " " 30×42 "
Préshárat Deindolban, " naut. " " "

VÉGE

Kelle Sándor, Simon Béla Soltra Ebenő festőm., Fetete János nobránm. Kiáll. Bp. 1959. kat. bev. Chek Miklós.

Kelle Sándor

Pécsi utca c. képe (eml.)

szerepel a mohácsi Galéria kiállításán

Hárs Éva: A mai magyar festészet Galériája mohácson

Jelenkor 1968. 7-8 n. 703 old.

Kelle Sándor

A Jelenkor gyo-krom körli mutvait.

Dévényi Ivón: Képzőmutvészet a Jelenkorban

Jelenkor, 1968 X.n. 883 old.

KELLE Sándor/ Pécs

1. Öreg művészek olaj 50 x 65
2. Téli reggel olaj 60 x 80

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1958.
Kat. bev.: Csoh Miklós

/Székesfehérvár, István király Múzeum
körlemenyei D sor 14./

Kelle Sándor

Festményekkel szerepel az alábbi tárlatok

Horváth György: Pécsi és Baranya megyei képzőművészek kiállítása a Nemzeti galériában

Magyar Nemzet 1969 V. 13

NOUVELLE

Kelle Sándor: Vasasi akna

dalmi ügy, akkor az együttműködés nemcsak az „avatottak" között, hanem a társadalom különböző kategóriáit, egységeit, csoportjait összefogó üzemi, vállalati intézményi, szövetkezeti szervek együttműködésére egészében véve vonatkozik.

Ez nem megy önmagától, és nemcsak a tanácsi szervek feladata, hanem mindenkié, aki emberekért felel. Az együttműködés tehát mindezekkel a közvetve vagy közvetlenül népet művelő

biztosítaná, úgy, hogy Pécsett először egy, aztán minden kerületben egy-egy ilyen barkács-házat hoznánk létre. Ebben a fém megmunkálásától a fa, a műanyag, az agyag, a papír, az elektromos barkácsigényeket lehetne szolgálni, ugyancsak a szabad idő hasznos kitöltésére ezres nagyságrendű résztvevőkkel. De ki adna ehhez anyagi fedezetet? A tanácsi szervek minden fillért, lehetőségeik maximumát fordítják a kulturális életre. Kihez forduljunk? Kérdem.

MDK

Kelle Sándor, festő

Egyéni hangulatú stilizált tájein olykor a puszta dekorativitás kísért.

Rózsa Gyula: Modernisták és Konzervák 7

Népszabadság, Bp. 1969 máj. 23.

MDK

Kelle Sándor

Oroszok, vf.

Házak, dombok, vf.

Pécsi Képzőműv. .... Társ. 2. mohácsi kiáll.
1944. jan. 6 l.

MDK

Kelle Sándor

Őszi parkhangulat, szén és akv.

Kapálók, vf.

Pécsi Képzőmüv. .... Társ. 2. mohácsi kiáll.
1944. jan. 6 l.

MDK

Kelle Sándor

Zongoránál, of.

Parkrészlet, "

Pécsi Képzőműv. .... Társ. 2. mohácsi kiáll.
1944. jan. 6 l.

Kelle Sándor festő MDK

„Őszi domboldal" c. vízfestményét megvásárolta a Kultuszminiszter.

„Kultuszminiszter az – Új Szinek – tárlatán".

Dunántúli Népszava 1947. III. évf. 13. 6. l. máj.

Kelle Sándor festő (tanár) MDK.

Neve megemlítve

„A képzőművészeti szabad liceum tanévzáró kiállítása."

Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. júl. 1. 6. l.

11

Kelle Sándor festő MDK.

Neve megemlítve

„Nikelszky Géza jubiláris képkiállítása".
Új Dunántúl 1947. IV. évf. okt. 12. 6. l.

Kelle Sándor festő

MDK.

Neve szerepel.

Béky Júlia dr.: „Két Kiállítás".

Hj Dunántúl. 1947. IV. évf. szept. 4. 3

MDK.

Kelle Sándor festő

Párlatvezető.

„Új Színek kapkiállítása".

Új Dunántúl. 1947. IV. évf. máj. 4. 7. l.

MDK

Kelle Sándor festő

„Új tónek" c. Kiállitáson szerepel

„Művészet"

Új Dunántúl. 1947. IV. évf. ápr. 26. 4. l.

MDK.

Kelle Sándor festő

A képzőmüv. szab. szervezetének titkára lett.

„Művészet"
Uj Dunántúl 1947. IV 10. aug. 20. 7. l.

Kelle Sándor festő MDR.

1944-es művein a Romantika érződik. („Felesége" és „Mária")
1944-47 ig igen sokat fejlődik (= „Domboldal", „Olvadás", „Püspöktemplom", „Felesége portréja") – Gyermek portréi, „Mesesorozata" kiváló.

„Új Színek" kiskiállítás.

Új Dunántúl. 1947. IV. évf. ápr. 27. 6. l.

Kelle Sándor festő

RDK

Neve szerepel a Kiállítók között.

„Új Színek-képkiállítás megnyitása"

Új Dunántúl 1947. IV. évf. ápr. 30. 3. l.

Kelle Sándor festő. MDK.

„Scitovszky téri részlet" és
„Ketten kicsi Marikámmal" c. képeit említi

„Farassi csoportkiállítás Pécsett".

Új Dunántúl. 1947. IV. évf. márc. 13. 3. l.

Kelle Sándor, festő

17 Dk

A Viharsarokban vándorkiállításon mutatják be Kelle Sándor és még három más pécsi festő alkotásait

A békéscsabai Munkácsy Múzeum után most a gyulai Erkel Múzeumban állították ki alkotásaikat.

—: Röviden

Népszabadság Bp. 1960. jan. 21. 6. l

MDE

Kelle Sándor festő

Szerepel a kiállítók között.

„A modern képtár téli tárlata a Városi Múzeumban."

Dunántúli Néplap. 1947. III. évf. dec. 22. l.

Kelle Sándor festő

MDK.

Szerepel a Vidéltatson.

„Képzőmüvészet..."

„Dunántúli Népszava, 1947. III. évf. nov. 30. 4. l.

Kelle Sándor festő

MDK.

Megemlítve a többi kiállító között.

„Kultuszminiszter az „Új Stílek" tárlatán.

Dunántúli Népszava. 1947 III. évf. máj. 13.
6. l.

Kelle Sándor festő. MDK.

Szerepel a bpesti Kiállításon.

„Pécsiek a nemzeti Kiállításon."

Dunántúli Nápszava, 1917. III. évf. márc. 27. 6. l.

Kelle Sándor festő

MDK.

előadást tartott a „nő a művészetben" címmel.

Délmagyarországi Néplap. 1942. III. évf. márc. 19. 3. l.

MDK.

Kelle Sándor festő.

Neve szerepel tárlatvezetőként.

Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. III. 11. s. l.

Kelle Sándor festő MDK.

A. családi élet belső melegét ábrázolja legjobban.

Nikelszky Géza: „Új Szinek - tárlata."
Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. ápr. 27. 6. l.

Kelle Sándor festő. MDK

Szerepel a kiállítók között.

„Grafikai kiállítás."

Dunántúli Képszava. 1947. III. évf. máj. 11. 5. l.

Kelle Sándor festő MDK.

Tárlatvezető volt az Éber családi kiállításánál

„Ébereh kiállításának megnyitása"

Dunántúli Napszava. 1947. III. évf. apr. 15. 5. l.

Kelle Sándor festő

MDG.

Előadást és tárlatvezetést tart az „Új Színek" képkiállításon.

„Új Színek" Képkiállítás ---
Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. máj. 4. 6. l.

Kelle Sándor festő

WDK.

Neve szerepel az előadók között.

„Képzőművészeti előadások"

Dunántúli Népszava. 1947 jan. 25. III. évf. 4. l.

MDK.

Keil Sándor fest.

Neve szerepel a Kiállítási Közlöny

Kikelaky Géza: „Budapesti és pécsi képzőművészek együttes csop. kiállítása"

Dunántúli Népszava. 1946. II. évf. dec. 8. 8. l.

Kele Sándor festő

MDK.

„Új művei televannak forrongásokkal."

Nikelszky Géza: „Ri idei első gyűjteményes tárlat a baranyavármegyei műzeumban."

Dunántúli Népszava. 1977. III. évf. márc. 11. 5. l.

Szelle Sándor festő

MDk.

„Őszi domboldal" nagy sikert aratott.
Vízfestmény. Ugyancsak feltűnt: „orosz fejei".

„A kultuszminiszter az „Új Színek" tárlatán".
Dunántúli Nepszava. 1947. III. évf. máj. 13. 6. l.

MDk.

Kelle Sandor festő

„Mohácsi szőllőhegy" c. művével szerepel a képtárban.

Nikelszky Géza: „Pécs állandó képtára a városi Múzeumban."

Dunántúli Népszava 1946 II. évf. szept. 15. 6. l.

Kelle Sándor festő. MDK.

„Dolgozó munkásoli" és „Táj" c. alkotásai-
val szerepel a Kiállításon.

Nikelszky Géza: „Képzőművészeink Őszi Tárlata"
Dunántúli Népszava: 1946. II. évf. nov. 10. 6. l.

Kelle Sándor festő

MDP.

A város tulajdonába került a festő egyik alkotása.

„Modern pécsi képtár Pécs-Baranya régi művészete a Város Múzeumában"

Dunántúli Népszava · 1946. IV. évf. szép. 18. 6. l.

Kelle Sándor festő. MDK.

Neve megemlítve a grafikai kiállítással kapcsolatban.

„A kultuszminiszter képet vasárolt három pécsi festőtől".
Pécsi Hétfő, 1947. I. évf. máj. 12. 2. l.

f

24

Kelle Sándor festő. 1 Dk.

„Őszi domboldal" c. festményét vásárolta meg a minszter.

„A kultuszminszter képet vásárolt házom pécsi festőtől.

Pécsi Héffő. 1947. I. évf. máj. 12. 2. l.

Zelle Sándor festő. MDK

Neve megemlítve az „Ily tömeli"
kiállítás kövött.

„Pécsi Kötöz"

„Pécsi Hétfő" 1947. I. évf. ápr. 28. 2. l.

Kelle Sándor festő

Neve megemlítve

Vándortárlatok szervezése

Dunántúli Népszava 1948 IV. jan. 22. 4.

Kelle Sándor

neve emlékére

– Pécsi és Baranya megyei képzőművészek vándorkiállítása
a Nemzeti Galériában –

Magyar Nemzet
1969 május 13

Kelle Sándor

festő

Két ive leszűkült a „Tavasz", „Nyár", „Ősz", „Tél" vegyes technikájú sorozat.

Tóth Ervin: Mozgás és nyugalom - -

MŰVÉSZET, 1970.szeptember - 34.lap

Kelle Sándor
festő -

Kiállításán bemutatta a „Vendős lány" c. képet, valamint a „Fa tavasszal" c. művet

Tóth Ervin: Mozgás és nyugalom - -
MŰVÉSZET, 1970.szeptember - 34.lap

Kelle Sándor

festő

A debreceni TIT Csokonai

Klubjában mutatta be művét.

Művei a táj és az ember kapcso-

latáról szólnak.

Tóth Ervin: Mozgás és nyugalom –

Műveszet, 1970. szeptember – 34 Cap.

Ilelle Sándor

festő

Szereti Bene Géza és Gadányi

festői és tartalmi világát.

Tóth Ervin: Mozgás és nyugalom - -

MŰVÉSZET, 1970.szeptember - 34.lap

Kelle Sándor

festő

A teret és formát rendszerező
hedve a legelhihetőbben a
„Banányai évszakok"-ban tárul
fel.

Tóth Ervin: Mozgás és nyugalom - -

MÜVÉSZET, 1970.szeptember - 34.lap

Kelle Sándor

Műveit ~~amt~~ bemutatták az Eszéki Galériában.

Dunántúli Napló 1968 IX. 6. 4.

11.339.

Kelle Sándor festőművész

műveiből kiállítás nyílik
ma Debrecenben a TIT Csokonai
Klubjában

Magyar Ifjúság 1970 április 26
10. old.

- Napló -

Kelle Sándor

ketten nép.
olaj farost 91 × 122

Pécs é: Baranya képző-
művészeinek kiállítása

Kelle Sándor

Határon repr.
olaj farost 91×122

Pécs é: Baranya képző-
művészeinek kiállítása.

Kelle Sándor

1. Utcarészlet délről 1964
   o. farost 83x125
2. Tüzes barázdák 1967
   o. farost 100x160

Pécs és Baranyai képzőművészeinek kiállítása

Kelle Sándor

1. Hárman 1968
O. farost 91x122

2. Fa tavasszal 1966
Vegyes technika 30x43

Pécs és Baranyakepző
műveszeinek kiállitása

Kelle Sándor

1. Ormánsági változat 1968
   o. farost 91 x 122

2. Kötött 1968
   o. farost 91 x 122 cm

Pécs és Baranyai képző-
művészeinek kiállítása

Kelle Sándor

1. Baranyai évszakok I.
Vegyes technika 62×86

2. Baranyai évszakok II.
Vegyes technika 62×86

Pécs és Baranyakepző
művészeinek kiállítása

Kelle Sándor

1. Fa ősszel 1966
Vegyes technika 30x43

2. Kendős lány 1966
Vegyes technika 30x43

Pécs és Baranyakepző
műveszeinek kiállítása

Kelle Sándor

1. Ködben 1968
Vegyes technika 62 x 86

2. Együtt 1968
Vegyes technika 62 x 85

Pécs és Baranyakepző
művészeinek kiállítása

Kelle Sándor

1. Baranyai évszakok III.
Vegyes technika 62x86

2. Baranyai évszakok IV.
Vegyes technika 62x86

Pécs és Baranyakepző
művészeinek kiállítása

Kelle Sándor

Grafikáiból kiállítása lesz a Hislapolvasóban

N. N.: Elkészült a pécsi kiállítások programja

Dunántúli Napló 1971 I. 7.

Kelle Sándor

„Tüzes barázdák" c. képe

emlitve – szerepel a „Pécsi és Baranya megyei Képtőművészek tárlatán a Nemzeti Galériában

Képtőművészet

Vigília 1969 július
490. old

Kekti Ottó

Sóvár Ujság.
1929. IX. 13., 7.
(:Hír.:)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
HIRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 188-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1970 DEC 19

1021

Gondolatok egy kiállításról

Az indító állomásra — Kelle Sándor esetében Mohácsra — való visszatérés mindenkor hasznos az alkotó és a környezet számára is. Mindketten tájékozódnak, mérlegelnek, végigtekintenek a megtett úton és értékelik az elért eredményeket.

Vonatkozik ez Kelle Sándor festőművészre is. A pécsi festő, aki Mohácsról indult, és ez az első kiállítása itt a városban.

Kelle Sándor képei az ember és a táj kapcsolatáról vallanak. A jelenségeket összefüggéseiben vizsgálja, és a lényeget keresi. Feltárja, vizsgálja az ember és környezetének viszonyát, szimbolista expresszív nyelvezetével, gondolatait, tépelődéseit rendteremtő szándékkal képpé ötvözi. Határozott, erőteljes nyelvezete megsejteti, hogy lírikus alkattal találkoztunk. Érzelmekkel átszőtt lírája déli eredetű, színes, erőteljes. Ezt az ellentétes építési móddal éri el. Mozgást, és nyugalmat a foltok, vonalak színes ritmusával fokozza. Friss, egészséges, tiszta hangképeket használ, amelyeknek alapakkordjaival tartalmi kifejező erőt szolgál. Nála a vizuális kifejezés átgondolt formarendet kíván. Formáit a geometrizált és játékos közvetlenség együttesében rendezi, a képsíkkal párhuzamos téri rendben.

Természetélmény az indítója a Baranyai évszakok sorozatának, amely a Magyar Nemzeti Galériában is szerepelt. A sorozat természeti formát, évszakonkénti váltakozását, az alkotó ember életritmusát és lehetőségeit, életfilozófiájának megfelelően szimbolizálja. A figurális kompozíciói közül a Barátnők című képét emelném ki. Csinos, fiatal nők vidámsága, játékossága, önmutogatása üde foltját képezi a kiállításnak. Ketten című alkotása nem figurális, a szó szoros értelmében, de szimbolikusan mégis az. A férfi és női karaktert jelző formák emberpárra utalnak.

Különös színfoltja az a három kép a kiállításnak, amelyben a Mohácsra visszatért festő arról beszél, hogy az ő kedves városa milyen vizuális gondolatokkal gazdagította őt. A Duna-sor házai szinte úgy ülnek egymás mellett, mint a hajók és uszályok a vízen. Ezek a városképek nem az emlékképekből álltak össze, konkrét, megnevezhető nézőpontból tárulnak elénk. Utca Mohácson című képén a zegzugus utcák, a kutak játékos formái, a motívumok, a képmező nyugodt és nyugtalanabb foltjai, mint a délszláv szőttesek, hímzések öltései kapcsolódnak össze. Az Este Mohácson című alkotása csendes, intim világával ragadja meg a nézőt.

Kelle Sándor visszatérése pályáját kezdő állomására — mint ezt a most látható kiállítás is dokumentálja — hasznos volt, s ez a találkozás nagy öröm valamennyiünk számára.

M. L.

Kelle Sándor

ő-átképzős

ot indít

8 általános iskolai végzett-
üli férfi dolgozók, akik ked-
ásához.

rtama: 3 hónap.

vevői heti 1 napos elméleti
ti 4 napos gyakorlati okta-
, hószigetelő brigádokba be-

el után, szakmunkás beso-
elszámolásuk teljesítménybér-

gész éven át biztosított pé-
ki munkahelyeinken.

vagy írásban a vállalat köz-
vezetőnél, a Szerelőipari Fő-
i út 56. sz. alatt.

TÜDŐGYÓ
munkásokat
zókat vesz

BERUHÁZ
képzettségg
keresünk.
si igény"
hirdetőbe

CSERKÚT
elfoglaltság
nem nyu
KRUM kar
házban.

FÉRFI lakatos szakmunkást azonnal felveszünk. Jelentkezés Pécs, Bem u. 22. Selmeci kartársnál. (2136)

GYORS- és gépírónőt felvesz az Építőgépgyártó V. 7. sz. Gyára, Pécs, Vasút u. 2. Jelentkezés a munkaügyön. (2137)

A B. m. ÁLLAMI Építőipari Vállalat éjjeliőröket — lehet nyugdíjas is — vesz fel. Jelentkezés a vállalat üzemrendészetén. Pécs, Rákóczi út 56. szám alatt. (2056)

MAGYAR Pamutipar Bp., IV. ker., Újpest, Erkel u. 30. felvesz szakképzett szövőket, fonókat, továbbá lányokat 15 éves kortól betanulónak. (2676)

FELVÉTELRE keresünk: hegesztőket, lakatosokat, betanított és segédmunkásokat. I. sz. Gépjavító Állomás. Bonyhád. (2065)

re.
54)
lk-
és
lo-
ze-
lai
68)

segédmunkási,

valamint könnyű munkára
NŐI SEGÉDMUNKÁSOKAT
felvesz a
PANNONIA ÁFÉSZ,
Pécs, Zrínyi utca 2. szám.

LEGALÁBB 8 általánost végzett 18—30 éves korú nőket gépkönyvelőnek, valamint egy takarítónőt felveszünk. Számítástechnikai Vállalat, Tüzér u. 3. (3867)

TERMELŐSZÖVETKEZETÜNK keres azonnali belépésre mezőgazdasági mérnöki végzettséggel, legalább 5 éves gyakorlattal mezőgazdasági mérnököt. Jelentkezés levélben. Lakás biztosítva. Jánoshalma. Petőfi Tsz. (3860)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1969 MÁR 12

DUNÁNTÚLI
NAPLÓ

1021

1969. március 12

Kelle Sándor

Képkiállítás Bólyban

Kelle Sándor festőművész nyitotta meg a bólyi művelődési ház nagytermében a Pécsett és Baranyában élő képzőművészek huszonnyolc alkotásából álló kiállítását. A tárlat március 15-ig áll nyitva.

A kiállított képek színvonala dicséretreméltóan magas; igazán figyelemkeltő kiállítás. Az anyag fele olajfestmény, a másik fele pedig grafikai jellegű munka, de két zománcképpel is találkozhatunk. Az alkotások felsorolásának nem lenne sok értelme a képek egyidejű bemutatása nélkül. Annál több hasznát látnánk annak, ha a bólyiak és a környékbeli lakók mind többen megtekintenék a március 15-ig nyitvatartó kiállítást, mert ezzel egy komoly esztétikai élménnyel válnak gazdagabbá.

A kiállító művészek: Bérczes Gábor, Bizse János, Cseh László, Erdős János, Haraszti Pál, Horváth Olivér, Kelle Sándor, P. Kovács Júlia, Platthy György és Simon Béla. A 10 művész neve nem ismeretlen a megye közönsége előtt, hiszen különböző kiállításokon már többször találkozhattunk műveikkel.

Kelle Sándor meleghangú megnyitójában elmondotta, hogy egy színvonalas kiállítás megtekintése mindig élményt jelent a művészeteket kedvelők számára. Örömének adott kifejezést, hogy a bólyiakkal találkozhatott, mert — mint mondotta —, csak annyit tudunk egymásról, amit a sajtóban híranyagként olvasunk. Ez azonban nem elegendő, mert az alkotóművésznek több eleven életélményre van szüksége, jó, ha ott él az embersűrűben, munkasűrűben; a közönség részéről pedig egyre inkább kívánatos, hogy kiállításokat, műtermeket látogasson. Az elevenebb kapcsolat megteremtése érdekében a pécsi képzőművészek eljöttek bemutatkozni.

A kiállításon megjelent még Bizse János festőművész és Rétfalvi Sándor szobrászművész, a Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-dunántúli Területi Szervezetének Baranya megyei titkára. Ennek a kiállításnak a megnyitója így egyben művész-közönség találkozó is volt. Bóly érdeklődő közönségének alkalma nyílott a művészi alkotás problémáinak megismerésére.

A megnyitót tárlatvezetés követte. Öröm volt nézni, ahogy egy népes csoport képről képre követte Kelle Sándort, aki elmondta, hogy milyen elemekből épül fel egy-egy kép.

Erre a kiállításra a bólyi községi tanács segítő közreműködésével került sor. Érdemes volt megrendezni, mert eddig már több százan látogatták a — többségében baranyai témájú képeket tartalmazó — tárlatot. A vendégkönyv tanúsága szerint a látogatóknak is nagyon tetszenek a szülőföldünket ábrázoló alkotások.

Ennek a kezdeményezésnek csak örülnünk lehet. A bólyi kiállítás azon-csupán az első lépést jelentette, mert célunk, hogy ezt az ígéretes fellépést több ehhez hasonló kövesse Baranya megyében.

Auth András

Tolna megyei Állami

A lakosság szolg

A v

Új utak épülnek - a buszjáratokró

A több mint hétezer fő számláló Vasason a tanács irányításával felmérik a település gondjait és a megoldásra váró feladatokat rangsorolják. A tanácsi kerendeltség, a Hazafias Népfront, az állandó bizottság már eddig is számos megoldásra váró feladatot gyűjtött össze. A gondol közül néhányat kiválasztottak és arra kértek bennünket hogy a kérdésekkel keressük meg a válaszadókat.

— Bár némileg javult, d még mindig nincs megoldv a közlekedésünk. A napokba Pécsett bányásztanácskozá volt. Reggel 8 órakor minteg 40 bányász állt a buszmeg állónál, de hiába... Mi, va sasiak, ha Pécsre utazunk, forintot fizetünk a 48-as térig Ha valaki tovább akar utazn ismét 2 forint. Egy út odá vissza 12 forint! Kissé drág — Nem szólva arról, hogy est 7 óra felé alig lehet feljutn a buszra hazafelé...

Asszonyi László, a 12-e AKÖV menetrendi csoportve zetőjének válasza:

— Először az utazási költ ségről. A tarifarendezés sorá így állapították meg a díja ezen pillanatnyilag változtat ni nem tudunk. Mint az új ságban is olvashattuk, szó va Pécs közlekedésének átszerve zéséről. A közlekedési tanul mánytervet az UVATERV k szíti — megvitatásra kerü Felmerült: legyen az autó buszállomás a Budai vámná Ha az elképzelések valóra vá nak, úgy a Budai vámig mi den valószínűség szerint 2 fo rint lesz a buszjegy ára Va sasról. Ami a járatsűrűség illeti: az elmúlt hetekben 13-as és 14-es vonalán töb busz közlekedik. Az viszon igaz, hogy 13.45-től 14.45-ig tehát egy órán át nincs bus Vasasra, este 7 óra felé pe dig valóban „dugig" vannal a járatok Annyit már mos mondhatok, hogy a napokba ismételten megvizsgáljuk vasasi buszjáratokat, megnéz zük milyen lehetőségeink van nak a további javításra. A utasáramlást mi is állandóa figyeljük, de ettől függetlenü köszönettel veszünk minde olyan bejelentést, amely se gíteni igyekszik a jobb közle kedést.

— Vasas 1955. január 1-től Pécshez tartozik, csak a post akarja ezt nehezen tudomásu venni. Ha valaki Vasasról, te hát lényegében Pécsről aka Pécsre telefonálni, csak inter urbán tud. Így egy 3 perce beszélgetés 4,50 forint. Miért

Kántor Sándor, a Pécs Postaigazgatóság helyettes vezetőjének válasza:

— Ismerjük ezt a helyzet, azonban pillanatnyila nem tudunk változtatni. A vasasi hálózat ugyanis nincs bekapcsolva a pécsi egységes hálózatba. A bekapcsoláshoz új kábelhálózatot kellene épí teni. Az építés nagy költség de az átszervezésnek más aka dálya is van: a pécsi központ túltelítettsége, újabb állomá sok már nem kapcsolhatól rá. Javít ezen a helyzeten a 1971-ben belépő új 12 ezres automata, — de még ezze sem hárul el a második aka dály: az új kábel lefektetés

---

Pénteken — döntő

Szocialista

Kelle Sándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

Két pécsi művész tárlata

Vasárnap délelőtt sok művészbarát eljött, így szép érdeklődés mellett nyílt meg a kaposvári Rippl-Rónai Múzeum új képzőművészeti kiállítása a múzeum képtárában.

A tárlat két pécsi festőművész: *Kelle Sándor* és *Soltra Elemér* mintegy félszáz alkotásából rendeződött kiállítási anyaggá. Az egybegyűlt érdeklődők, kaposvári művészek, pályatársak előtt *dr. Kanyar József*, a kaposvári megyei levéltár igazgatója mondott lírai hangú bevezetőt. Hangsúlyozta: mindketten — bár alkatilag és alkotómódszerében eltérnek — a dunántúli tájban gyökereznek; a pannonvidék szerelmesei.

Kelle Sándor és Soltra Elemér tárlata a nyári szokásos állandó Rippl-Rónai kiállítás előtt a művészeti évad záró kiállítása.

AFÉSZ kereskedelmi osztály, Kaposvár, Budai Nagy Antal u. 9. (7662)

16 évet betöltött lányokat szövőnőnek fölvesz a Pamuttextilművek Jacquard Szövőgyára. A betanulási idő 12 hét, ez idő alatt havi 1050 Ft bruttó fizetést és napi 1 Ft-ért ebédet biztosítunk. Lakást minimális térítés mellett leányotthonszerű elhelyezésben adunk. Jelentkezés írásban a PTM Jaquard Szövőgyár üzemgazdasági osztályán. Bp., XIII., Szekszárdi u. 19—25. (361)

Azonnali belépéssel keresünk fiatal férfiakat lisztleszedő és gabonakirakó munkakörbe. Nagymalom, Kaposvár. (94448)

Fölvételre keresünk munkakönyvvel rendelkező női munkaerőket szövődei betanított és segédmunkára. A vállalati kollektív szerződésben biztosított kedvezmények[illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kelle Sándor
JELENKOR

1965 — 17

1021

KELLE SÁNDOR: Dalmát városrészlet

1105

Délszlá

ZSANDÁRO

Zsandárok jönnek lefelé,
Fujják a zsandár-éneket,
Fujják a zsandár-éneket,
Hozzák a levágott fejet.
Sokaság csődül hirtelen,
De a fej nékik idegen.
Gyere ki mamó, úgy lehet,
Te ezt a fejet ismered!
Kijön a mamó, rátekint,
Ráismer, tüstént fölsikít,
Fölsikít, sírva fölkiált:
„Jaj szegény fiam, jaj Sztoján!"
Szólnak a zsandár katonák:
„Mamó, derék a gyereked,
Megérdemelte tejedet,
Nem dajkáltad te hasztalan.
Kilenc hegyet is bejártunk,
Mire fiadra találtunk,
Kilenc bilincset raktunk rá,
Mire ejtettük rabunkká,
Kilenc késünket eltörtük,
Mire fiadat megöltük!"

FALUN ÁLTAL FUT EGY SZARVAS

Falun által fut egy szarvas,
Fut egy szarvas, Istent kéri:
„Adj istenem arany szarvat,
Szétdöndölöm fönn az erdőt,
Lássam, mi van fönn az ormon."
Fönn az ormon három ágy van,
Három ágynál három úrnő,
Mind a fiát csicsijgatja,
Mind a három találgatja,
Neve mi lesz a fiának.
Megszólal a legidősebb:
„Enyém neve tüzes nap lesz."
Megszólal a második is:
„Enyém neve fényes hold lesz."
Megszólal a legifjabb is:
„Enyém neve gyenge harmat."

Kelle Sándor
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÖ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1970 MÁJ 24.
1021

MŰTEREMLÁTOGATÁS

KELLE SÁNDOR

A Széchenyi tér 2. számú ház harmadik emeletén csodálatos műterem fogad. A műteremlátogatások néhány éve alatt sokszor tettem már műteremlátogatást ott, ahol műteremnek nyoma sem volt, vagy olyan kis helyiségekben, amelyeket az tett műteremmé, hogy annak használták. De Kelle Sándor műterme építészeti remekmű is: a fa-álmennyezet, a galéria vaskorlátja, az egész célszerű és kellemes környezet valóban alkalmas arra, hogy az alkotómunka megfelelő környezetét biztosítsa.

— Ismertem ezt a műtermet korábbról — mondja Kelle Sándor —, mert hajdanán, a felszabadulást követő nagy lelkesedések és közéleti munkák idején itt vezettük a képzőművészeti szabadiskolát, ahonnan például Garányi, a neves kerámikus, vagy Bokros László, a szintén jónevű festő is kikerültek. Akkoriban alig festettünk, mert a népnevelés, a közélet teljesen lefoglalt bennünket, gyárról gyárra, üzemről üzemre jártunk. Amikor aztán öt évvel ezelőtt nekem ítélték ezt a műtermet, elmondtam, hogy a régi formájában alig alkalmas a munkára. A városi tanács, majd a PIK valóban szívügyének tekintette a dolgot, és igaz, hogy három évig tartó munkával, de végül mégiscsak elkészült a műterem.

MŰTEREM

Több mint egy éve itt dolgozik Kelle Sándor, és azóta a következő kiállításai voltak: Eszéken, Debrecenben — éppen legutóbb —, Pécsett a Bartók klubban a múlt év őszén. Most készül Kaposvárra, ahol Soltra Elemérrel lesz közös kiállításuk, a Rippl Rónai Múzeum meghívására, majd Mohácson lesz még az idén önálló tárlata, végül pedig három év múlva itt Pécsett egy nagy kiállítása.

— Erre próbálok már most készülődni — mondja. — Új anyagot szeretnék bemutatni, összegezni azokat a törekvéseimet, amelyek az utóbbi néhány évben, például a Nemzeti Galériában rendezett kiállításon szerepelt képeimben testet öltöttek.

Dombok, fák, víz és az ember. A motívumok köre viszonylag szűk. De a *Baranyai évszakok* négy képe vagy a *Ketten* és a *Hárman* különös szimbóluma azt mutatja, hogy az embernek és a tájnak érdekes harmóniájával kísérletezik Kelle Sándor.

— Szeretem a dunántúli dombos tájakat, a Balatont, újabban izgat a Pécsi tó vidéke is: kijárok vázlatokat készíteni, ebben a kis füzetben rögzítem első benyomásaimat, aztán nagyobb és már bizonyos fokig elvontabb vázlatok készülnek, és sok előkép után jön létre végül az a kép, amit összegezésnek érzek.

Sok vörösben, sárgában izzó kép sorakozik a műterem padlóján: a *Tüzes barázdák* előképei. De vannak itt szép számmal olyan vázlatok is, amelyek talán a közeljövőben válnak csak végleges képpé.

— Amennyit lehet, annyit kint tartózkodom az emberek és tájak között, próbálom megfigyelni, rögzíteni a dolgokat. Mindez persze mégiscsak egy-egy általánosabb igazság képben való megfogalmazása érdekében történik. Úgy érzem, most már társadalmi kérdések ilyen összegzésére is vállalkozhatom, ember és táj egy másféle kapcsolatának kifejezésére.

FESTŐNŐ

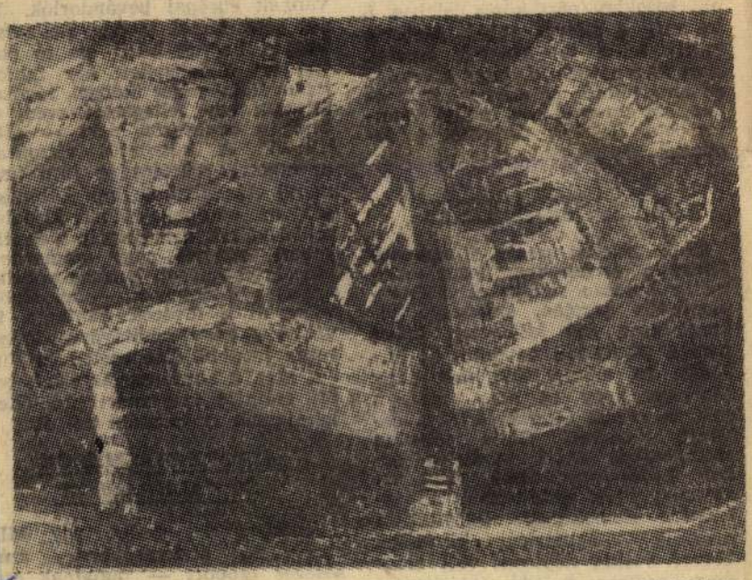

HÁRMAN

Foglalkoztat egy gondolat: a rendezett, szép barázdák, az ember kezenyomát viselő föld és a feltépett, megszaggatott, a pusztulást idéző föld kontrasztja. Hogy mindebből mikor és hogyan lesz kép... az a jövő dolga.

Korszakok, megtorpanások, tanítás és festés váltakozó terhei közepette jutott el Kelle Sándor életének egy olyan időszakához, amelyet ő maga így jellemez: most úgy érzem, mindent meg tudok csinálni! Tele munkakedvvel és lelkesedéssel és gondolattal, festéknyomoktól tarka kék munkaköpenyben, az ecsetekkel teli köcsögök és jókora vásznak között, beömlő délelőtti fényben dolgozik a remek műteremben, ahová delente behallatszik a városháza toronyórájának figyelmeztető ütése.

H. E.

Latin-amerikai útinapló

A HOSSZÚ ORSZÁG

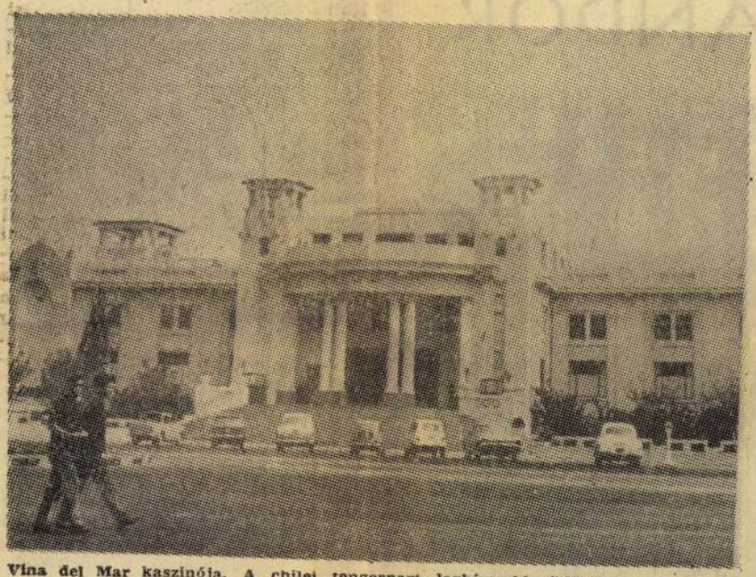

Vina del Mar kaszinója. A chilei tengerpart leghíresebb üdülőhelye bevonult a történelembe, mert falai között jelentkezett először 1969-ben a latin-amerikai országok egységtörekvése — az USA ellenében.

Városok jövője — a jövő városai

John McHallnak, a New York-i állami egyetem munkatársának nézete szerint a jövő városai differenciáltak lesznek. Az egyes városokban az emberek tevékenységének csak egy meghatározott része zajlik majd le.

A rendezvények városában különböző hivatalos akciókat, állami és nyilvános jellegű ünnepségeket rendeznek majd. Az ilyen városok előhírnökei az „olimpiai" falvak.

Az egyetemi városok már ma is léteznek. A tudományos városokban a tudományos-műszaki tevékenység összpontosul majd. Először a második világháború után kezdtek építeni ilyen központokat.

Sok régi város a művészeti élet központjává válik. Ezek lesznek a fesztiválvárosok. Ilyen Velence és Cannes, a filmfesztivál városai, Salzburg, ahol zenei fesztivált, Avignon, ahol pedig a színjátszók fesztiválját rendezik meg.

Az üdülővárosok kizárólag a pihenést és szórakoztatást szolgálják majd. Ilyen például Saint Tropez vagy Las Vegas.

A távközlési városok megalapítását a rádió és a televízió új műszaki vívmányai teszik szükségessé. Itt lesz majd a rádió, sajtó, televízió, reklámügynökségek és különböző hivatalok központja.

Külön városokat építenek majd a különböző országos és nemzetközi értekezletek és

Pudahuelből, Santiago repülőteréről a város felé haladva az országutat szegélyező kerítéseken, a házak falán az utas tarka feliratokat lát, s egy csapásra megérzi az elnökválasztási év politikai hangulatát. Nem kell sok előképzettség ahhoz, hogy kitaláljuk: a legtöbbször szereplő név, — Alessandri — a jobboldal jelöltjéé, neki lehet, van is a legtöbb pénze a választási kampányra. A jelenlegi elnök pártjának, a kereszténydemokratáknak emberét piros-kék színnel, Chile nemzeti színeivel népszerűsítik. De Tomic neve mellett már gyakran találkozni ilyen gúnyos felirattal: „Blabla"... Aztán a népi egységet hirdető jelszavakat lehet olvasni, Allende nevével, aki hat baloldali párt közös jelöltje. S ha már a félórás autóút olvasnivalóit mind fel akarjuk sorolni, nem hagyhatjuk ki, hogy a Lenin-centenáriumra is számos jelmondat figyelmeztet —, chilei kommunista fiatalok festették a falakra.

HA KEVÉS A ZSOLD

Chile érdekes ország. S nemcsak földrajzi értelemben. (4200 kilométer hosszan nyúlik el a Csendes-óceán partján, szélessége viszont csak 180 kilométer, keleti határa az Andok havasain át húzódik, az ország földjének nagy többsége hegy és hegy, igaz, a mélyén rézzel és más értékes ásványi kinccsel.) Chile politikai szempontból azért kivételes ország Latin-Amerikában, mert viszonylag itt a legfejlettebb a parlamenti demokrácia. (1938-tól a második világháborút közvetlen követő évekig népfront volt uralmon, számos haladó intézkedést hozott.) Legális itt és jelentős tömegbefolyással rendelkezik a kom-

híre egy katonai puccskísérletnek Gamboa nyugalmazott tábornok é tucatnyi tiszttársa lakat alá kerül Sok bántódása nem lesz, akárcsal Roberto Viaux tábornoknak, ak 1969 őszén próbálkozott katona hatalomátvetellel, amikor katonái val megindult a Tacna-tüzérezred vörös téglás, középkori bástyáka giccsesen utánzó laktanyájából Viaux megúszta azzal, hogy ku darca után háziőrizetre ítélték...

A katonai államcsíny-kísérletel oka — anyagi természetű. Rosszu fizetik Chilében a katonákat! Persze, nem csupán a katonáknak van okuk a panaszra az élet állandó drágulása miatt. Az örökös inflációra jellemző, hogy a legutóbbi pénzreform során, amikor új pénzegységként az escudót vezették be, a régi pesót 1000:1 arányban váltották át. (Aminek a következménye, hogy a chileiek még ma is ezresekben számolnak...)

ÉVI 845 MILLIÓ DOLLÁR — RÉZBŐL

Alejandro Hales Jamarne Hale bányaügyi miniszterrel sikerült ta lálkoznunk, — akárcsak Peruban itt is ez az egyik legfontosabb mi niszteri tárca. A legfrissebb, 1969 es gazdasági adatokból idéz: a ország teljes exportja 1061 milli amerikai dollár volt, ebből a bá nyászat 942 millióval részesedet Csak a réz-export 845 millió dol lárt tett ki! Kulcskérdés tehát rézbányászat fejlesztése, az expor növelése. Hogyan? Chilében is ál lamosítani akarják az amerika kézben lévő bányákat, úgy min Peruban, a különbség csupán a hogy lassabb ütemben, nagyob kártalanítással...

Santiagó külső képe sokban em lékeztet az európai városokra. Ta lán azért is, mert szépszámma vannak európai bevándorlók. (Sa ját szememmel láttam Bellavistá ban, a hegyek közti kis tó part ján ezt a jelenetet: egy fahído szőke fiatalember üldögél, távolabl feltűnik egy jellegzetes arcú, ős férfi, s odaköszön neki — „Hei Hitler!" A köszöntés viszonzás ugyanaz... Történt ez 1970 tava szán!) Az üzleti életben különöse sok az európai. Chilei kispolgá rokká váltak, gyarapítván a Santia goban amúgyis nagy számarány kispolgári réteget. E réteg politika súlya is tekintélyes, — az elnök választás a főváros, Santiago, to vábbá a nagy kikötőváros Valpa raiso, továbbá Concepcion és Vin del Mar, a konferenciák színhelyé ül szolgáló tengerparti üdülőhel lakosainak szavazatain dől el.

ÁLFORRADALMÁROK ÉS BANKRABLÓK

A kispolgárt pedig, egy MI elnevezésű ál-forradalmár, szé sőséges csoport — tagjainak szá mát összesen százra becsülik! riogatja. Itt-ott robbantgat, gyú

KELLE SÁNDOR FESTMÉNYEI
Kaposvár, Somogyi Képtár

Miképpen vannak kísérletező, a művészet válságát, átmenetiségét valló alkotók, azonképpen vannak a tradíciókat tovább éltető, a kipróbált, hagyományos értékekhez ragaszkodó festők is. A közelmúltban a hetvenedik évét betöltött, Pécsett élő Kelle Sándor az utóbbiak közé tartozik. Gyűjteményes kiállítása arról győzi meg a nézőt, hogy Kelle szerencsés festő: idegeiben érzékeli a művészet legfrissebb (állandó?) válságát, ismeri az átmenetiség jeleit, de tekintetét az állócsillagokra függeszti, a teremtés, az alkotás, a szellem, a szépség értelmében és értékében hisz. Toleráns művész: türelmes, befogadó, a tőle idegen értékeket is ismeri. Képeiből hiányzik az erőszakosság, a fanatizmus, az elfogultság, az agresszivitás. Elfogadja a maga részértékét, de a teljesség elérésére törekszik. Az állandóság, a folytonosság művésze, de akiben él a szerves, belső megújulás igénye is. Művészetének alapvonása az öröm, képeiben derű és nyugalom, rend és kiegyensúlyozottság, boldogság és harmónia van. Derűje azonban nem a viccet

mesélő ember könnyedsége és harsányasága, hanem a szenvedést isme-

KELLE SÁNDOR
Új Tükör XXII. évf 8. sz. 1985. 4. p.

rő, a fájdalmat feldolgozó, szublimáló kedély megnyilatkozása. Ami a képek megfogható, érzékelhető, tárgyi világában jelen van, az a legtágabb értelemben vett természet. Tájak, évszakok, városok. És leginkább fák, Gadányi Jenő magányos, párosával vagy hármasával álló fáinak rokonai. Ma, amikor már a természetvédelem is kevés, és valódi embervédelem kellene, Kelle Sándor fái, tájai és évszakai, völgyhajlatai és városai az emberi élet szimbólumaivá, a legmélyebb humánum jelképeivé nőnek: a valóság védelmében, a teljesség igényéért, az értékek megőrzéséért perelnek. *(Képünkön a művész tusrajza)*

Tüskés Tibor

19

19

1922: 1-2. sz. F.

1940/1941: 4. sz.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-008, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

DEC 25

OLVASÓINKHOZ!

Közöljük kedves olvasóinkkal, hogy lapunk legközelebbi száma december 29-én, kedden reggel jelenik meg.

102

— **2000-en tekintették meg Mohácson,** a Kossuth Filmszínház modern kiállítótermében Kelle Sándor festőművész képkiállítását, amely ebben az évben megjárta Eszék, Pécs, Kaposvár, Debrecen kiállítótermeit. A kiállítás december 21-én zárult.

Kelle Sándor

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Kelle Sándor

1976. OKT. 6.

Huszonkét olajkompozíció

Holnap nyílik Kelle Sándor kiállítása

Itt kezdett Mohácson. A mai negyvenévesek még élénken emlékeznek egykori rajz és művészettörténet tanárukra, Kelle Sándorra. A gimnáziumban tanított 1938-tól 1946-ig.

— Akkoriban a baranyai képzőművészek fiatal hajtása éppen Mohácson tevékenykedett — mondja Kelle Sándor. Ezidőtájt végezte el a Képzőművészeti Főiskolát és jött Mohácsra Kolbe Mihály, Martinszky János és felesége, Virányi Endre és én.

Kelle Sándor több, mint tíz éve már a Pécsi Tanárképző Főiskola rajztanszékén tanít. Az Országos Képzőművészek Szövetségének tagja és mint ilyen, gyakori vendége az országos kiállításoknak. Az érett művész egész piktúrája a Dunántúlból nő ki, nála a természet motívumai szimbólumokká válva jelennek meg képein. Az utolsó három év termésének legjavát ismerhetik meg most a mohácsiak.

— A Városi Tanács és a TIT helyi csoportja meghívásának örömmel teszek eleget, hiszen ez az első önálló kiállításom Mohácson. Régi vágyam volt, hogy egyszer itt is szerepelhessek képeimmel.

— Hány alkotását láthatjuk?

— Férőhely hiányában huszonkét olajkompozíciót állítok ki.

— Ez az anyag szerepelt már tárlaton?

— Pécs, Kaposvár és Debrecen kiállító termeit már megjárta.

— Mohácsi jellegű képpel találkozunk majd?

— Három alkotásom mohácsi ihletésű.

Kelle Sándor nyolcadik önálló kiállítását holnap délután négy órakor Pandur József, a Pécsi Tanárképző Főiskola rajztanszékének tanára nyitja meg a Kossuth filmszínház galériájában. A tárlat három hétig tekinthető meg.

mindegyiket!

mek, állami gazdaságok, termelő-
kezetek szállítással foglalkozó
mberei számára nélkülözhetetlen
sadó. A szerzők minden árucikk-
– az árutól és csomagolási mód-
függően — táblázatban foglalták
a szállításra felhasználható vas-
s közúti teherkocsitípusokat. Így
kemberek az ábrákkal illusztrált
segítségével ki tudják választani
ott áru szállításához optimálisan
nálható kocsitípust és ezzel
s szállítási költséget takarít-
meg.

ÓZÚTI

MDK

Kelle Sándor, festö

Pécsi tájkép. Olf.

Föv.Kpt.-MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947, márc.16.
ápr.6. Kat. 13.

Kelle Sándor

MDK

Szerepelt az 1956.jan 21-én megnyilt kiállitáson.

Németh Béla: Siklóson megnyilott a vidéken élő képzőművészek kiállitása.

DUNÁNTULI NAPLO, Pécs. 1956.jan.24. 3. l.

MDK

Kelle Sándor festőm.

Három pécsi festő. Népszava, 1959. okt. 18.
4. l.

Kelle Sándor

MDK

Az Ernst múzeumban pedagógus művészek állítanak ki. Pesti művész is részt vesz.

Esti Hírlap 134 sz. 1959. jun. 10

Kelle Sándor

MDK

Résztvett az 1957 évi pécsi Őszi Tárlaton.

"Munkába indulnak"
"Csend"

-di-: Gondolatok az őszi tárlaton.
DUNÁNTULI NAPLO, Pécs. 1957. nov. 21.

Kelle Sándor MDK

A Mücsarnokban kiállitó pécsi müvész /"Öreg Pécs", Uj Pécs"/

Esti Hirlap 236 sz. 1959. okt. 8 2 old.

Kelle Sándor ---------- MDK

szerepelt a Baranyai-Pécsi
Képcőmivészek Szinyei csoportjának kiállitásán.

(katona): Egy képkiállitásról.
DUNÁNTULI NAPLO, Pécs. 1957. jun. 9.

MDK

Kelle Sándor

Bascsarsija I.u o.

Dubrovnik, o.paszt.

M. Képzőművészek Szöv. déldunántuli szervezetének kiáll. Osijek, 1966.

Kelle Sándor

Rajzok (5 versből)

Jelenkor 1968 Ü. 396, 409, 414, 433, 462 old

Kelle Sándor, [festő ?]

MDK

„Jún. 13-án Kelle Sándor és Soltra Elemér gyűjteménye képkiállítása nyílik meg az eszéki galériában."

— : Pécs — Eszék

2

ESTI HIRLAP Br. 1968. jún. 13

MDK

Kelle Sándor

Dubrovnik, repr.

M. Képzőművészek Szöv. Külföldi szervezetének kiáll. megnyit 1966.

MDK

Kelle Sándor

pécsi képzőművész pécsi műtermében
munkájával készül a főváros elé.

Esti Hirlap 302 sz. 1958. dec. 24 2 old.

Kelle Sándor festő

MDh.

Megemlítve

„Őszi csop. kiállítás a Baranyamegyei Múzeumban"

Új Dunántúl 1946. III. évf. nov. 9. 2. l.

Kelle Sándor

Tűzes barázdák a műve (emb.)

szerepel a baranyai művészet)
kiállítás a Nemzeti Galériában

D. I. : Képzőművészet

Vigilia 1969 VII. sz. 490 old.

Kelle Sándor

Tárlatánál szóló újságcikk

M. V. Konstor Béla képei
Hajdu-Bihari Napló, Debrecen
1970. máj. 6.

Kelle Sándor

festő

Szerepelt a Pécs és Baranya nagyon képzőművészeinek kiállításán a Magyar Nemzeti galériában.

Műrei: „Baranyai épszakok"; „Baranya napsütében"; „Fa tarassal"; „Hárman".

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások
Látóhatár, 1969. VII - VIII. 740.

Kelle Sándor

szerepel az alábbi

táslatban

Kozogh Ákos: Pécs és Baranya művészei a Nemzeti galériában

Jelenkor 1969 VIII. s. 723 old.

Kelle Sándor

Kiállítása nyílik a kaposvári múzeumban

N.N: Kiállítások, kiskiállítások a somogyi múzeumok jövő évi tervében

Somogyi Néplap 1969 XII. 31

Kelle Sándor

Kiállítása nyílt Pécsett

A Jelenkor híradója
Jelenkor, Pécs 1969. dec. 1152. l.

Kelle Sándor

„Mitterenben"

Jelenkor, Pécs 1964, dec. 1152. l.

Kelle Sándor fest 3. MDK.

Neve szerepel a Kiállítók Körött

„Művészet"

Uj Dunántúl, 1946. III. évf. maj. 26. 5. o.

Kelle Sándor festő. MDR.

Neve szerepel a Kiállítók Közt.

„Pécsi művészek tizedik csoportkiállítása"
Új Dunántúl 1946 III évf. máj. 21. 5 l.

Kelle Sándor festő. 1946.

Neve szerepel egy kiállítással kapcsolatban.

„Rövid bevándorló a múlt évről."
Új Dunántúl 1946. III. évf. márc. 17. I. l.

Kelle Sándor festő

MDK

Zsűrstag

„Tisztújítás"

Uj Dunántul. 1946. III évf. márc. 3. 6. l.

Kelle Sándor festő

III Dkr.

Neve szerepel az új tisztikarban.

„Tisztújítás"

Új Dunántúl, 1946. III évf. márc. 3-6

Kelle Sándor festő

Derkovits Gyula művészetéről tartott előadást.

„Kultúra, Művészet"

Dunántúli Napló 1948. V. évf. dec. 18. 4. l.

M.D.K.

Kelle Sándor
festő

A gyulai Erkel Múzeumban
kiállításon volt részt.

Kiállítások – 39 lap
Művészet, 1960. augusztus.

Kelle Sándor festő

Mint tájkatverető szerepel.

Képkiállítása a Zsolnay-házban.

Dunántúli Napló. 1948. V. évf. nov. 28. 6. l.

Kelle Sándor festő MDk

Mint rendező szerepel.

Nikelszky Géza: „Kaposvári Képzőművészek tárlata Pécsett"

Dunántúli Napló 1948. V. évf. máj 23.6. l.

Kelle Sándor festő.

MDK

Neve megemlítve.

„Cserekiállításra Készülnek a pécsi képzőművészek".

Dunántúli Napló 1948. V. évf. máj. 13. 5.

Kelle Sándor festő MDG.

Neve szerepel

Mikelszky: „Képzőművészeink 50. Tárlata a Városi Múzeumban"

Dunántúli Napló 1949. VI. évf. jan. 9. 6. l.

Rómay Mária

Kelle Sándor: Örök magyarság /pasztell ?/

SZABAD MÜVÉSZET

1948.m jun.6.sz. 207.l.

/M.Kiss P.: A paraszt ábrázolása a magyar festészetben/

MDK

Kele Sándor, Pécs

Esős pécsi táj, of.

Vidéken élő képzőmüv.kiáll. Ernst Muz. 1954.nov.

9. 1.

Kelle Sándor festő MDh.

Külön kiemeli az erős lírai szenekkel festett „Édesapám" c. művét.

„Pécsi képzőművesek kiállítása."

Dunántúli Napló 1950. VII évf. jún. 21.6.

Kelle Sándor fiztő MDk.

Neve megemlítve.

„A déldunántúli képzőművészek napra-
bázi kiállítása".

Dunántúli Napló. 1950. VII. évf. júl. 25. 4. l.

MDk

Kelle Sándor festő

„Bányászok" c. művét emeli ki.

„Megnyílt a dédunántúli festők és szobrászok kiállítása".

Dunántúli Napló 1950 VII-ét. jul. 23. 4. l.

Kelle Sándor festő. M. Dk.

Különösen a kisméretű aquarelljeit dicséri.

„A püspökmádasdi művésztelep kiállítása"

Dunántúli Napló. 1949. VI. évf. okt. 13. 4. l.

Kelle Sandor festő

MDK.

2 x 1'20 nagyságú képen dolgozik; a Börgyár fényezőműhelyét ábrázolja.

„Harihegy" c. képe is kitűnő.

„Festőművészek az üzemekben".

Dunántúli Napló 1949. dec. 29. 4. VI évf.

Kelle Sándor festő MKP.

Munkás - kompozícióját említi meg.

„Munka a művészetben".

Dunántúli Napló. 1950. VII. évf. febr. 24. 4.

Kelle Sándor festő MDk.

„Örök magyarság" c. művét említi.

„A pécsi Képtőművészek szabadság-kiállítása"

Dunántúli Népszava. 1948. IV évf. máj. 14.6.

19 MDK.

Kelle Sándor festő, Pécs,

"Este az ürögi völgyben" /pasztell/

"A gépállomás szilvása" "

"Havas ut az aknához" "

"Szeles november" /olaj/

Vidéken élő képzőművészek kiállitása
Nemzeti Szalon.1955. 15.1.

Kelle Sándor

Képvásárlások a képzőművészeti kiállításon.
Gádor Emil

Dunántúli Napló
Pécs
1926. május 27.

Kele Sándor festő

Baranya megye képzőművészeti I. díját (5000 Ft) kapta 1963-ban

Jelenkor 1966 I. n. 38 old.

Kelle Sándor

Szerepel a déldunántuli
tőrönnüvészek pécsi tárlatán

Hajnal Pakson /szepró/

Jelenkor 1966 V.n. 460 old.

MDK

Kelle Sándor

Kiállitási hir

Magyar Nemzet 1968 febr.4.

Kelle Sándor

MDK

Gádor Emil, Kelle Sándor és Martyn Ferenc festőművészek kiállitása a Baranya megyei Muzeumban.

Dunántuli Napló, 1950. jul. 21.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok.

Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l.
242.l.

Kelle Sándor

Gádor Emil Festőművész levele Kelle Sándorhoz gyüjteményes kiállitása alkalmából.

Dunántuli Napló, 1949. máj. 26.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960. 221-250.l.

241.l.

Kelle Sándor MDK

festőművész

alkotásait mutatja be a
pécsi Képzőművészek Szabadszervezete 57. kiállitása
mely máj 22-én nyilik meg.

Dunántuli Napló, 1949. máj.19.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni
művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960. 221-250.l.

241.1.

Kelle Sándor

MIK

"Nemművészeket, hanem igényes közönséget akar nev
ni a pécsi Képzőművészeti Szabadiskola" Beszél-
getés Gádor Emil és Kelle Sándor tanárokkal
a szabadiskola munkájáról.

Független Nép. 1947. jan. 29.

M.HEIL OLGA-KISS DEZSŐ-TORÖK LAJOS: 1945.
utáni művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960. 221-250.l.

xxxxxxx 238.1.

Kelle Sándor

Kelle Sándor festőművész előadása Derkovits Gyuláról a Batsányi irodalmi társaságban.

Dunántuli Napló, 1948. dec. 18.

M. Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok.

Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250. l.
240. l.

Kelle Sándor MDK

festőművész

tárlatvezetést tart az 1947 márc 11-én megnyilt "Tavaszi Tárlat"-on.

Uj Dunántul. ~~1947~~ 1947. márc 15.

M. Mil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni
Heil művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l.

239.l.

Kelle Sándor

MDK

Bisze János, Gádor Emil és Kelle Sándor festőművészek kiállitása a Baranya megyei Muzeumban.

Uj Dunántul. 1947. ápr.26.27.30.Máj.4.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960. 221-250.l.

239.l.

Kelle Sándor

MTK

Pécs város 1957-ben képet vásárolt tőle.

Pécs Városi Tanács VB. Művelődési Osztály irattára.

H.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960.221-250.l. 249.l.

MDK

Kelle Sándor

pécsi festőművész munkáiról és terveiről.

Dunántuli Napló. 1957. ápr. XX/ 14.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok.1960. 221-250.l. 247.l.

Kelle Sándor

Az első Pécs-Baranyai Országos Kiállítás /megnyilt 1956 máj.6/ alkalmából Janus /Pannonius/ Pannonius emlékérmet kapott.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni Művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok; Bp.1960. 221-250 247.l.

/Janus Pannonius Museum irattára./

Kelle Sándor

MDK

Pécs város 1956-ban képet vásárolt tőle.

Pécs város Tan.VB. Művelődési oszt. irattára.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti élettre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l. 247.l.

Kelle Sándor festő

Két festménye (Kendős lány; Hárman) eucl.

szerepel a déldunántuli-képző mův. III. kiállítások Pécsett

Ramváry Ferenc: A déldunántuli kép. mův. III. kiáll.

Jelenkor 1968 VI. 545 old.

Kelle Sándor

kiállított festményei:

Tavasz a vár alatt. Olaj, 60×80 cm.
Havas udvar. Olaj, 60×80 cm.
Siklósi vár ősszel. Olaj, 40×50 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállítás 1956. Kat. írta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 20 t.

23. l.

Kelle Sándor

kiállitott grafikája:

Havas út az akvákor. Pastell,

30 x 43 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

27. l.

Kelle Sándor

32. Bascsarsija, 1964, olaj
83 x 125 cm. (Répr.)

33. Kilátás a tengerre, 1964. olaj-
pant. 45 x 60 cm.

34. Dalmátváros, 1964, olajpant.
45 x 60 cm.

35. Domonros utca, 1963, olajf.,
60 x 80 cm.

Dunántúli képzőművének kiállításai,
szerkánd. kat. összeáll. Sarkadiné Hős
Éva. Kaposvár 1965. 24-25

Kelle Sándor

Siklósi vár önzel. (repr.)

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 20 t.

MDK

Kelle Sándor

Kiállitási hir

Szocialista müvészetért 1968 jun.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JELENKOR
Kelle Sándor
1968 .5

1021

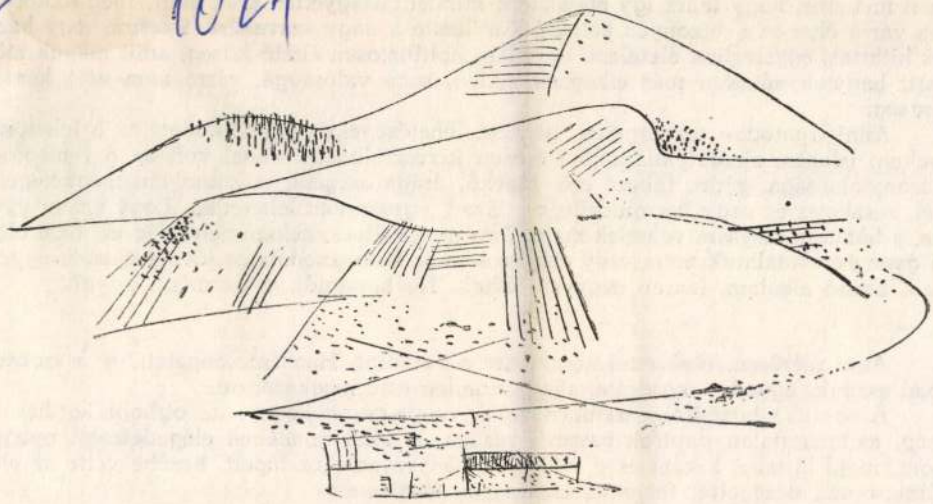

KELLE SÁNDOR rajza

viszek ki, amire egyedül én jöttem rá s kibökték a

Hallgatott, magában Lidát siratta, hogy becsapt
got is, mit akar Anni, kései már az ilyen lázadás é
ezer, igaz, csak ennyi volt, de megbecsülték, külföl
ben mehetne, hogy lehet így elszakadni mindentől
ha várja őket az a bizonyos palota? Kár lenne a
és kitartás, egyszerűen életelem, egyetlen, holtbiz
gött hagytak, minden más elképzelhetetlen, soha
lenség.

Anni izgatottan tervezgetett, pénzen, lehetőségeken gondolkodott és a lehetőségeken, pénzen, akadálytalanságon erősen keresztülhúzott vonal volt az ő remegése, bizonytalansága, gátló, fékező erő, Mackó, drága öregem, te komolyan megbetegedtél, reszketsz és vagy harminckilenc a lázad, egyszerűen lehetetlen, hogy velem gyere, a hátamra mégsem vehetlek majd. Érts meg kedves, nekem nem elég ez, nem elég a gyár és a jutalmuk, nem vagy elég te sem és Lida, csodálatos jövő vár rám, egyetlen, utolsó alkalom, lassan negyven leszek. Ne haragudj, visszamész, ugye?

Anni ráérősen, élvezettel készítgette a vacsorát, Hans rácsöngetett, – a szobádban eszünk, ugye? – kérdezte, ahogy minden este megkérdezte.

A sarokba húzódtak, szemben velük csupa-csupa könyv, az otthoni két-három kép, az íróasztalon papírok összevisszasága. A férfi szemében elégedettség, nyugalom, majd hirtelen kíváncsiság villant, a könyvespolchoz lépett, kezébe vette az elefántcsontot, nézegette, forgatta, csak aztán kérdezte:

– Ma vetted?
– Az öregtől jött. Meg kell köszönni.
– Hát köszönd meg. És írj végre a válásról is.

Kelle Sándor
festő

4 dk

„Fa tavasszal" c. képe a
„szinek gazdagsága tobzódik.
„Téla" című képe gondos
kiállítással tanusbodik.

Hárs Éva: Baranya megyei képző művészek tárlata
művészet, 1968. április – 45 kap.

Kelle Sándor

festő, n. 1913. A képz. Főisk végzett 1938-ban. Mesterse Réti István volt. Festői és nevelői pályáját Mohácsa Tudta. Ma a Pécsi Tanárképző Főisk - művész tanára.

Önálló kiáll. 1947 (Pécs, 1949, Pécs, 1953, Pécs, 1959, Bp., 1953, Pécs,

---

Dunántúli képzőművének kiállítása, Szeknárd. Kat. önáll. Szakadiné Hárs Éva. Kaposvár 1965.

24

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

júniusában
1950-ben Gádor Emillel és Martyn ferenccel közös kiállitása van Pécsett. 307.o.

Sarkadiné Háry Éva/ A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

1953-ban a pedagógus szakszervezet klubjában Szinnyei Merse Pál művészetéről tartott előadást. 305.e.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

A Szabadművelődési Felügyelőség kérésére Gáder Emil festőművész által létre hivott "Képzőművészeti Szabadlíceum"-ban tanított. Itt müv. történetet, alak rajzot és festési alapismereteket tanítottak. 301.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

1949-ben kiállitásáról cikkek a pécsi lapban és a Szabad Művészetben, 300.e.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve./1944-1963/

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

Az 1947-es pécsi kiállitáson dr. Ortutay Gyula közokt.é min. a Múzeum és a Miniszterium számára megvásárolta Őszi domboldal c, festményét. 299.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.A.

Kelle Jánlór, festőművész

Az 1947-es pécsi kiállítása dr. Ortutay Gyula közokt. 2 min. a Múzeum és a Miniszterium számára megvásárolta Oszi domboldal c. festményét. 297.o.

Parkadiné Durs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve 1944-1964.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

1947 ápr.27-én a Megyei Múzeumban "Uj szinek" cimmel kiállitást rendezett Bizse Jánossal és Gádor Emillel. 299.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

A Művészeti Dolgozók Szakszervezetének tagja volt Pécsett, hétfőnként volt művésztalálkozó. 297.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Máz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

N.J.A.

MDK

Kelle Sándor

Szalmalehúzás, olajpaszt.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mucs. 1962. 21.l.

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

1959-ben a Műcsarnokban kiállítása többekkel. Gyula, Szentes, Túrkeve, Békéscsabán, mint vándorkiállítás szerepelt. 314.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

é 1959-ben a Múzeumban kiállitás pályázattal. Pályadijat nyert. 314.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

Kelle,
Kolbe, Soltsz nehezebb utat jár-
tak be, mint mondjuk a fiata-
labb Erdős János...

Kocsogh Ákos: Pécs és Baranya
művészei a Nemzeti Galériában.

Jelenkor XIII. évf. 7-8. sz. 1969. júl.-aug.
726. l.

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

1958 okt.12-én nyilt pécsi múzeumi "Dunántúli tájak" c. kiállitáson szerepelt. A mecseknádasdi müvésztelepen készült képeivel. 314.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963 .

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

1958-ban a Székesfehérváron rendezett "Dunántúli Képző
művészek Kiállitásán" emlékplakettet kapott. 314.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet
20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

.le Sándor festőművész

n M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

1963-ban az I.dijat nyerte el. 312.o. 5000 Forint

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

1962-ben is

1961-ben a Megyei-, Városi-, Szakszervezeti Tanács alkotódíját kapta. 312.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

1960 őszén A Magyar Képzőművészek Szövetsége Pécs-Baranyai Munkacsoportjának öttagu vezetőségébe választották. 312.o.

Sarkadiná Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

1963-ban a Tanárképző Főiskola új épületszárnyát sgraffito kompozicióval diszitette. 313.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 30 éve/-944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

1954-ben a Megyei Idegenforgalmi Hivatal több művészt felkért a környék megörökítésére. A Járási Tanács termében mutatták be ezeket. Köztük e művész képeit is. 309.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20éve /1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

1963-ban 2-3- hetes időszaki kiállitása. 320.o.

A baranya megyei Múzeumok 1963.évi müködése.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőmüvész

Kilátás Lábdihegyről. o.v. 50+60.cm. VI.tábla.
Fekete repr.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőmüvészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

1962-ben a Káptalan utcai Múzeumban kiállitása 25 éves müvészi müködése alkalmából. 315.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/-144-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

1961-ben vidéki, babaroszöllősi tárlata. A pécsi, baranyai tájakról. Olajfestmények. 315 o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

1952 ? 1953?-ban a Nemzeti Szalonban a pécsiek is szerepeltek. ő is kiállított. 308.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Máz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

Alföldi születésü, mégis tiszteli a hegyet. A régi Pécs hangulatos utácskáit, az egymást metsző egyeneseket, az épületek és a táj szerkesztett képi rendet kinálnak palettáján. A Tanárképző Főiskolán tanit.

Remváry Ferenc: A Siklós-Pécs-Baranyai Képtár. 343.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.A.

Aelle Vándor, festőművész

Alföldi születtésű, mégis tisztelt a hegyet. A régi Pécs hangulatos ucacskáik, az egymást metsző egyenesek, az épületek és a táj szerkesztett képi rendet kínálnak palettáján. A Tanárképző Főiskolán tanít.

Homváry Ferenc: A Siklós Pécs-Baranyai Képtár. 343.o.

A Janus Pannonius Máz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

III. terem. Hálók. 1964. olaj 60+80. A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár. 345.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964, Pécs, 1965

М.Д.А.

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

IV. terem. Présházak. 1959. olajpasztell 30+53.
A Siklósi Képtárban kiállitott müve.

Romváry Ferenc: A Siklósi ~~Képtárx~~ Pécs-Baranyai Képtár. 346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

B.D.K.

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

IV. terem. Kövehányó. 1950. olajpasztell 29+42.
A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

В.Р.К.

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

V. terem. Régipécsi házak. 1964. olaj 60+80.
A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

V. terem. Anyám. 1959. olaj. 50+41.
A Siklósi képtárban kiállított műve.

Remváry Ferenc: A Siklós Pécs-Baranyai Képtár, 1964
346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

V. terem. Önarckép. 1963. olaj 60+50.
A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Remváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1964. Pécs, 1965

Kelle Sándor
festő

M.D.K

A pécsi dunántúli találaton
részt vett.

Kocsogh Áthos: Dél - dunántúliak Pécsett.
Művészet, 1966. augusztus - 42 lap

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

IV. tábla. Részlet Domonkos utca. Festménye a Siklósi Képtárban. Fekete repr.

Remváry Ferenc: A Siklós Pécs-Baranyai Képtár. IV. tábla.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

Я. Ц. Я.

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

I. tárlat terem. Mecseki táj. 1963. lav. tus. 20+28.
A Siklósi Képtárban kiállított müve.

Romváry Ferenc: A Siklós Pécs-Baranyai Képtár.
345.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.J.E.

Kalle Ranta, Jaakkimäen

M.D.K.

Kelle Sándor, festőművész

III. terem. Őszi domboldal. 1964. olaj. a Siklósi Képtárban kiállított műve. 60+80.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár. 345.o.

A Janus Pannonius Múz Évkönyve, 1964, Pécs, 1965

M.D.K.

Kelle Gándor, festőművész

III. terem, Oszi dombeldal. 1964. olaj. a Siklósi Néptárban kiállított műve. 60+80.

Komváry Ferenc: a Siklósi Fécs-Baranyai Néptár. 345.o.

Janus Pannonius Múz Évkönyve, 1964, Fécs, 1965

Kelle Sándor festő M.D.K.

Dunántul c. kiállitása Pécsett.

Napló

Magyar Nemzet 1963. május 25. 4.l.

mdk

Kelle Sándor

műveiben „nyugodtságával, pozitív látásmodjával tat"

Bertha Bulcsú. Ösztöndíjas művészek kiállítása
Pécsett

Jelenkor, 1963. 6. sz 560. l

MDK

Kelle Sándor, festöm.

Kévehányók.	olf.
A bodonyi templom.	"
Mecseki falu.	"

Pécs. - M.Képzöm.-k Szab.Szervezete pécsi csoportja.
XVIII.kiáll. IV.öszi csop.kiáll. Kat. 1946.nov.10.-24

MDK

Kelle Sándor, testőm.

Ormánysági udvar. OLK.

M.Képzőm.-k Szab.Szervezete pécsi csoportja. 50.-ik kiáll. 1949. jan.9.-febr.9. Kat./irott./

Kelle Sándor M.D.K.

festő

Jubileumi kiállításán ilmenyberzá-
mokat tartott a Dunántúl embereiről
is tájairól.

—:—

Művészet, 1963. julius – 47 lap

Kelle Sándor, Pécs MDK

Este az ürögi völgyben, paszt.

A gépállomás szilvása, "

Havas ut az aknához, "

Szeles november, of.

Vidéken élő képzőm.kiáll.II. N.Szal. 1955.

15. 1.

mlk

Kelle Sándor

rajzai (férfi léccel)
(Nő korsóval)

Jelenkor, 1962 2. sz 137, 179 l

~~Kelle Sándor~~ Sándor
Kelle Sándor

A közeljövőben Buday Gajossal állit ki
A Janus Pannonius muzeumban.

—: Tárlatvezető az üzemben.

Esti Pécsi Napló. 1962. okt. 17.

Kelle Sándor

MNK

többek közt tőle is vásárolt
Pécs város 1955 évben az összesen 8200 frt.
értékű vásárlása alkalmával.

A pécsi városi tanács művelődési osztályának irattára.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos:1945 utáni
művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960. 221-250.l.

246.l.

Kelle Sándor

Kelle Sándor

Bizse János, Buday Lajos, Gádor Emil, Martyn Ferenc és Soltra Alajos kiállítása. 1956 jan 15-31.

Gádor Emil művészettörténeti adatgyűjteménye.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960. 221-250;l.
246.l.

Kelle Sándor

új munkáiról — műteremlátogatás

tapasztán.

Dunántúli Napló 1965. aug. 19.

Látogatás három műteremben. Bertha Bulcsu.

MDK.

Kelle Sándor

Müveinek dijazásáról

Jelenkor 1966 jan.p.38.

M.D.K.

Kelle Sándor

Müve a kiállitáson

Bascsarsija

Láncz Sándor: A Dél-dunántuli képzőművészek kiállitásáról
Somogy-megyei Néplap 1965. febr. 28.

Kelle Sándor

Részt vett a Magyar Képzőművészek Szövetségének közgyűlésén.

Dunántúli Napló 1966. ápr. 9.

Kele Sándor festő

Szöveg művet nem említ

Dél-dunántúli művészek
kiállítása Pécsett

Perucczky Géza

1966. ápr. 13. Magyar Nemzet

Kelle Sándor festő

Szöveryben említett művek:

Hajnal Pakson

Bascsarsirja

Zalai Hiszap 1966 máj 5

MDK.

Kelle Sándor

Müvészetpolitikai vonatkozások

Dunántuli Napló 1966 ápr.17.

Kelle Sándor festő

Szöregben emlitek műrei:

„Dalmát város"
„Kilátás a tengerre"

Csányi Lázló!
Szekszárdi tudósítás.

Dunántúli Napló 1964 dec. 3.

Kelle Sándor

MK

Részt vett a vidéki képzőművészek kiállitásán a budapesti Ernst Múzeumban 1954 nov. 20-dec.4.
Dunántuli Napló.1954 dec. 19.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányo.. p.1960. 221-250.
244.l.

Kelle Sándor
festő

M.D.K

1954, 1955-ben budapesti kiállítá-
sokon vett részt. 1956-ban Pécsett
az országos képzőműveszeti kiállításon
jelentkezik.

— di —: Kelle Sándor

Dunantúli Napló, 1957. ápr. 14-6 lap.

M.D.Y

Kelle Sándor
festő

1948-ban volt közös tárlata
Gádor Emillel és Bizse Jánossal.
1953-ban újra tárlatot tart
Gádor Emillel

— di — : Kelle Sándor
Dunántúli Napló, 1957. ápr. 14 — 6 lap

Kelle Sándor
festő

M.D.K.

Műleszírében van a „Tavász Vérmén-
den", „A dómtér tavaszi nap-
sütésben", a „Palotabozsóki szilvás",
„Tavaszi este az ürögi réten" képei

– di – : Kelle Sándor

Dunántúli Napló, 1957. ápr. 14 – 6 lap.

M.D.K

Kelle Sándor
festő

Az elmult 12 évben valamennyi számottevő pécsi kiállításon részt vett. Tervei részt vettek az országos képkiállításon és egyéni tárlatot rendezett.

—di— : Kelle Sándor
Dunántúli Napló (1957. ápr. 14 – 6 lap)

Ybelle Sándor
festő

M. D.K.

A pécsi festőművész a bükkösdi
művésztelepre jár dolgozni

—: Bemutatjuk

Dunántúli Napló, 1956. aug. 26-3 lap

Kelle Sarédor
festő

M.D.K

Részt vett a tárlaton

Garami: Dúsgardag nap,
Dunantúli Napló, 1956. május 8 - 3 lap

MDL

Kelle Sándor
festő

"Havas udvar" című képet
is bemutatta a tárlaton

dr. Végvári Lajos: Pécsi képzőművészek a ...
Dunántúli Napló, 1956. május 9 - 3 lap

Kelle Sándor
festő

M.D.K.

A pécsi kiállításon részt vett,

– i. ó.: Már bilyukön vannak a hipek.
Dunantúli Napló, 1956. május 5. – 1 lap

Kelle Sándor

festő

MDL

A tárlaton bemutatta a „Romanya" cimű művét is

Parkadúné Hais Éva: Kiállítás a megyei..
Pumántuli Napló, 1956. jan. 22 - 6 lap

Kelle Sandor
feslő

M.DK

Resit vett a tárlaton.

Nemeth Béla: Szilárson megnyílt a vidéken –
Pumaréttili Napló, 1956. jan 24. – 3 lap

M.D.L.

Velle Sándor

festő

Tárlat veretést tart jan. 22 ben

a Szechenyi Lisi Kunstban,

— : Tartalveretés

Dunantúli Napló, 1956. jan. 20 - 4 lap

Kelle Sándor
festő

M.D.K

Rezit vett a Megyei Tanács
Kultur otthoniab an rende
zett tárlaton.

— Kiállítás
Dunántúli Napló, 1956. jan. 12 - 4 lap

Kelle Sándor
festő

M.Dk

Tájképével vett részt „A vidékre
élő képzőművészek kiállításán"

Debitzky István: Megyénk képzőművészei a fővárosi
Dunántuli Napló, 1956. jan. 11 - 3 kép

Kelle Sándor
festő

M.D.Y.

Romonyán fest a műven,
szabánta és Németi hőrség
két helyi ábrázolását vette
meg.

Szabai János: Találkozás
Dunántúli Napló, 1955. okt. 14 - 4 kap

Kelle Sándor

Szerepelt a Tél-dunántúli képzőművészek tár-latán.

Dunántúli Napló 1967. jul 23

M.D.K

Kelle Sándor

festő

jubileumi kiállításán, a Zsolnay
múzeum kápolnai utcai helyiségében,
„Önarckép", „Öreg Pécs", „Ürögi völgyben"
„Kilátás a Lábdihegyről" „Tenkes
alja", „Bányán" c. képei ke-
rültek bemutatásra.

Bertha Bulcsu: Velle Sándor kiállítása
Napló, 1963. jún. 2. 5. lap

M.D.K

Kelle Sándor
festő

Jubileumi kiállításán, a Zrínyi
múzeum kápolnán utcai helyisé-
gében kiállította „Őszi domboldal"
„Szénaszárítók Bikalon" c. képeit
is kiállította

Sarkadiné Kárász Éva: Még egyszer Kelle Sándor kiállításáról
Napló, 1963. jún. 9. 4. lap

Kelle Sándor

festő

MDK

Műveiből kiállítás nyílt
a járási tanács nagytermében.

[illegible] — : Hírek

Napló, 1963. máj. 25. 2. lap

MDK

Kelle Sándor
festő

A Pécsi Tanárképző Főiskolán nyílottak meg a kiállítást, melyen a főiskola képzőművészeti tanárai állíthatják ki műveiket.

–: Főiskolai napok Pécsett

Napló, 1963 máj. 18 1. lap

Kelle Sándor
festő

MDK

„Szarajevói Bascsarija"
c. műve a dél-dunántúli
képzőművészek első, zala-
egerszegi kiállításán

–Tahács István: A dél-dunántúli képzőművészek
első kiállítása
Napló, 1965. jún. 13. 6. lap

Kelle Sándor
festő

MDK

„Táj" (repr.)

Napló, 1965. aug. 19. 5. lap

M.D.K

Kelle Sándor

festő

repro { „Munkásportré" c. grafikáját
közli a Napló mai száma.

Napló, 1963. nov. 10. 5. lap

Kelle Sándor
festő

M.D.V.

A Képcsarnokban megrendezett
kiállításon mutatta be
képeit.

– Pécsi festőművészek kiállítása a Képcsarnokban
Napló, 1963. okt. 5. 5. lap

Kelle Sándor

festő

MDK

A fárári tanács dísztermében rendezett kiállításon bemutatásra került „Egyházaskozár" c. képe. A képet közli a Napló.

—: Ösztöndíjasok kiállítása

Napló, 1963. máj. 8. 2. lap

Kelle Sándor MDK

festő

rysso { „Halastó a tikali domtok alatt" c. képe jelent meg a Naplóban.

Napló, 1962. szept. 16. 4. lap

Kelle Sándor

festő

MDK

„Portrévázlat a leányfálosból"
c. képét közli a Napló. } repro

Napló, 1962. sept. 16. 4. lap

MDK

Kelle Sándor
festő

„Táj és ember" c.
művé jelent meg
a Naplóban

Napló, 1964. febr. 16. 11. lap

MDK

Kelle Sándor
festő

„Vázlatok" című
grafikája jelent
meg a Naplóban

Napló, 1964 márc. 15. 8. lap

Kelle Sándor
festő

MDK

Szomlathelyen, a képcsarnok
vállalat üzletében nyílt
meg kiállítása.

- kirek -

Napló, 1964. aug. 2. 8 lap.

Kelle Sándor
festő

MDK

A Siklósi Várban állított
ki képeiből.

– B. B. – Megnyílt a baranyai képzőművészek
kiállítása Siklóson
Napló, 1964. jún. 14. 7. lap

MDK

Kelle Sándor
festő

A Képcsarnok Vállalat Kossuth Lajos utcai üzletében mutatott be festményeiből.

Pécsi és Baranya megyei képzőművészek kiállítása
Napló, 1964. május 30. 3. lap

MDK

Kelle Sándor

festő

A Képcsarnok Vállalat nemzetközi
boltjában állította ki
„Olajvidék", „Rálátás a Balatonra",
„Szilvásban", „Csónakok", „Szent
Mihály domb" c. képeit.

-Bertalan Lajos: Kelle Sándor Kiállításáról
Napló, 1964. aug. 16. 7. lap

MDK

Kelle Sándor
festő

„Parasztfiatalok" c. képe
(repr.)

Napló, 1965. ápr. 4. 11. lap

Kelle Sándor
festő

MDK

„Nyári kalapban" c. képe (repr.)

Napló, 1965. ápr. 4. 11. lap

Kelle Sándor
festő

MDK

Egy grafikája a Naplóban

Napló, 1965. márc. 19. 4. lap

Kelle Sándor

A IX. Nemzeti kiállitáson szerepelt.

Pálffy Zoltán: Eredmények, gondok, tervek

Rajztanitás 1963. I. sz. 10.1.

Kelle Sándor

MDK

Szalmalehuzás, olajpasztell

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kelle Sándor

Pécsi festő-rajztanár
Önarckép /repr/.

Rajztanitás 1963. V.sz. 13.l.

Kelle Sándor MDK

Öreg Pécs, 1959, olf.

Régi Pécs, 1959, olf.

Táj malacokkal, 1959 olf.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kelle S. Simon B. Soltra E.

M.D.K.

Kelle Sándor festő , okl. középiskolai rajztanár
a pécsi leánygimnáziumban tanit rajzot.
parasztszármazásu.
A tankerület középiskoláinak rajz felügyelője.
Több önálló kiállitást rendezett.
Mint festőt a parsztság élete , a baranyai tájka érdekl
lik.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 343.1.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

Kelle Sándor festő, rajztanár M.D.K.

A Pécsi Képzőművészet Szabadliceum tanára, 1946/47.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 324.1.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II
Bp. 1965.

Kelle Sándor

festő

MDK

„Zenét-hallgató"
c. grafikáját közölte
a Napló. (repro)

Napló, 1959. okt. 11. 4. lap

Kelle Sándor MOK

festő

A Műcsarnok kiállításán bemutatta az 1948-ban készült „Örég parant" c. olajfestményét is.

L. G. Baranyai festőművészek budapesti kiállítása
Napló, 1959. okt. 6. 5. lap

Kelle Sándor

festő

MDK

Kiállítása a Műcsarnokban nyílt meg. Olajképeket, vízfestményeket, pasztell és grafikai munkákat állított ki.

L. G. Baranyai festőművészek budapesti kiállítása

Napló, 1959. okt. 6. 5. lap

Kelle Sándor MDK

Bascsarsija 1964, olf. 83x125 cm.

Kilátás a tengerre 1964 olajpasztell 45x6o cm.

Dalmát város 1964 olajpasztell 45x6o cm.

Domonkos utca, olf. 1963. 6ox8o cm.

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1964-1965

Kelle Sándor MDK

Bascsarsija repr.

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1964-1965

Kelle Sándor
festő

MDK

A Művészetben megnyílt kiállításon a régi és az új Pécset bemutató festményeit és az „Anyám" c. arckép aratott legnagyobb sikert.

L. G. Baranyai festőművészek budapesti kiállítása.
Napló, 1959. okt. 6. 5. lap

Kelle Sándor

festő

MDK

A Békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban nyílt meg a kiállítása.

— Szűcs

Napló, 1959. dec. 6. 2. old.

Kelle Sándor
festő

M.P.K.

„Elkészült a csatorna", „Kavafelé",
c. festményeit állítottás ki
többek között.

Pécsi festőművészek képkiállítása
Napló 1960. nov. 27. – 3 lap

M.D.K.

Kelle Sándor
festő

A Pécsi Állami Pedagógia Főiskola
dísztermében nyílt kiállítá-
son szereplő festményei.

Pécsi festőművészek képkiállítása
Napló 1960. nov. 27. – 3 lap

Kelle Sándor
festő

M.P.K.

A Kaposvári Rippl-Rónai Múzeumban a „Balaton a festészetben" c. kiállításon szerepelnek képei.

Napló 1962. febr. 10. - 2. lap

Kelle Sándor M.D.K.
festő

A Napló e szám közli
„Kévehányó" c. festményét } repro

Napló 1961. ápr. 30. – 7. lap

Kelle Sándor M.D.K.
festő

A Napló c. száma közli
„Kapások" c. festményét } repro

— : —

Napló 1961. ápr. 30. - 7 lap

M.D.K.

Kelle Sándor festő

gimn tanár

az 1947/48 tanévre a Pécsi Képzőművészeti Szabadliceum elméleti tagozatának vezetőjévé választották.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 329.1.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

Kellé Sándor MDK

Falurészlet, 1959 olf.

Udvarház előtt, 1959, olf.

Uj Pécs, 1959 olf.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kelle S. Simon B. Soltra E.

Kelle Sándor MDK

Parasztfej, 1958 pasztell

Lakodalom után, 1959 olf.

Anyám, 1959 olf.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kelle S. Simon B. Soltra E.

Kelle Sándor MDK

Bajai bárkák, 1958 olf.

Szalmakazlak, 1958 olf.

Kapások, 1958 olf.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kelle S.Simon B. Soltra E.

Kelle Sándor MDK

Öreg paraszt, 1948 szén-akv.

Buzakeresztek Nádasdon, 195o pasztell

Csendes udvar 1957, olf.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kelle S.Simon B.
Soltra E.

Kelle Sándor

MDK

Pihenő bányász, 1959, olf.

Présházak Deindolban, 1959, pasztell

Műcsarnok Kamaraterem 1959 Kelle S. Simon B. Soltra E.

Kelle Sándor MDK

Présház tavasszal, 1957 pasztell

Öreg mövérek, 1958, olf.

Várakozó leány, 1958 olf.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kelle S.Simon B. Soltra E.

Kelle Sándor MDK

Sétatéren, 1957 olf.

Udvarrészlet, 1957 olf.

Arkoló, 1957, olf.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kelle S.Simon B. Soltra E.

Kelle Sándor
festő

M.D.K

A kiállításon bemutatta az „Este az üvegi vörgyben", a „Tavasz Dejindolban", a „Szelvás a gépállomáson" művét.

Sarkadiné Hais Éva: A Baranya megyei képzőmű-
veszeti . . .
Pécsi Napló, 1955. okt. 19 - 4 hp

Kelle Sándor

festő

MDL 1

„Magdi" portréja [redacted] (negro)

— : Harom kép a Megyei Képzőművészeti Kiállításról

Dunaújvárosi Napló, 1955. okt. 29-3 lap

MDK

Kelle Sándor

Gádor Emil és Kelle Sándor pécsi festőművészek kiállitása /Achétz Imre/.

Dunántuli Napló. 1953 dec. 6.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Törk Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp./1960/ 1960. 221-250.l.

243.l.

Gelle Sándor
festő

M.D.K.

A Pécsi Pedagógiai Főiskola
kiállításán vett részt.

Művészeti életünk
Művészet, 1961. április – 42 lap.

Kelle Sándor festő. MDk.

Mint képtárvezető szerepel

„Három baranyai festő Kiállítása"

Dunántúli Napló 1951. VIII. évf. jan. 9. 5. l.

Kelle Sándor festő. MDk.

„Komló" c. műve nem elégjé érett.

Debitzky J.: „A magy. Képzőmův. pécsi csoportjának Ötri kiállítása"

Dunántúli Napló. 1953. X. évf. nov. 7. 6. l.

M. D. K.

KELLE Sándor festő

„A pécsi Pedagógiai Főiskola rajz-
tanszékén tanár
Kiállítása a főiskola díszterében

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 282. sz. 8. l.
nov. 27.

/ Kelle Sándor festő

MDK

Pedagógiai tárgyú falképet fest.

Debitzky J. – „Képzőmüvészeink a virágzó Kultúráért."

Dunaújvárosi Napló. 1954. XI. c. márc. 7. 6. l

Kelle Sándor festő

Neve megemlítve.

Debitzky J.: „Elöljáróban".

Dunántúli Napló: 1954. XI. évf. okt. 17. 6. 1.

Kelle Sándor festő

R.Dk.

Sorra veszi a Pécsett született vagy dolgozott művészeket Madarász Viktor, Munkácsy, Lotz Károly, Székely Bertalan, Horvay János, Kiss György, Zala György, Arnhold Nándor.

Kelle Sándor: „Pécs képzőművészetének helyzete".

Dunántúli Napló 1954. XI év. szept. 12. 6. l

Kelle Sándor festő

M. Dh

„Balatoni fürdőtök, „Legénysállás" nincsen emléti meg

Debitzky J.: „A Képzőmű-Szintlép pécsi csoportjának Olivarell-kiállítása"

Dunántúli Napló: 1953. X. évf. okt. 11. 6. l.

MDK

Kelle Sándor

3 pécsi művésztársával kiállitott a Mücsarnok kamaratermében.

"Falurészlet"

"Pihenő bányász"

Péter Imre : Jegyzetek Kiállitásokról.
Népszabadság 1959. X.17. 8.lap.

Kelle Sándor

MDK

"Öreg Pécs"
"Uj Pécs"

Cs.M. : Négy pécsi müvész kiállitása Budapesten.

Esti Hirlap. 1959. X.8.

Kelle Sándor festő-tanár MDK

Neve megemlítve.

„Sándor-tárlatok szervezése"

Dunántúli Népszava 1948. IV. évf. jan. 22. 4.

Kelle Sándor

MDK

Ez évben másodizben hirdetett ösztöndijas pályázaton kilenc társával együtt elnyerte az SZMT, a Pécs Városi Tanács és a Baranya megyei Tanács müvészeti ösztöndiját.

ESTI PÉCSI NAPLO. 1962. jul. 26.

Kelle Sándor
festő

M.D.K.

Mult évben Sihlás várában
rendezett tárlaton részt vett.

K. Á: Baranyiak Sihlóson
Művészet, 1965. junius – 39 lap

MDK.

Kelle Sándor

Rajzát közli a Dunántuli Napló 1965 márc.1-
száma. 4.lap.

MDK.

Kelle Sándor

Utalás mohácsi munkásságára

Dunántuli Napló 1965. márc.18. 5 lap.

.

MDK

Kelle Sándor

a /Baranya/ megyei KISZ képzőművészeti és népm
művészeti pályázatának biráló bizottságának
tagja volt.

--:E birálták a pályaművek
Dunántuli Napló, 1963 jun 12.

Kelle Sándor

MDK

Szerepelt a pécsi festők "Balaton " cimü kiállitásán a pécsi Képcaarnokban.

--: Pécsi Festők kiállitása a Képcsarnokban. Dunántuli Napló. 1963 okt. 2.

Kelle Sándor

MDK

Élmánygyüjtés céljából egy hónapos ösztöndijban részesitette őt a Baranya megyei Tanács, a Pécs mj. városi Tanács és a Szakszervezetek Megyei Tanácsa.

A Bikali Állami Gazdaságba látogat az ösztöndij ideje alatt.

--: Tiz iró és tiz képzőművész kapott az idén művészeti ösztöndijat.

Dunántuli Napló, 1962. jul. 26.

MDK

Kelle Sándor

a pécsi Tanárképző Főiskola uj épületének homlokfalára készit sgrafitto-tervet

Fényképrepr. Kelle Sáddor és Soltra Elemér a festőművészek közös mütermében dolgozik.

Bertha Bulcsu: Pécsi Mütermekben.
Dunántuli Napló 1963 aug. 19.

A MŰCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

KELLE SÁNDOR
SIMON BÉLA
SOLTRA ELEMÉR
FESTŐMŰVÉSZEK ÉS
FEKETE JÁNOS
SZOBRÁSZMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

Megnyitóbeszédet mond:
KÁNTOR ANDOR
festőművész

1959. OKTÓBER 3-ÁN DÉLBEN 12 ÓRAKOR
MŰCSARNOK KAMARATERME
BUDAPEST, HŐSÖK TERE

F. k.: Luzsicza L.

49923 - Révai, Budapest

Kelle Sándor MDK

Szerepelt a /Baranya megyei/ ösztöndijasok kiállitásón.

Bertha Bulcsu: Ösztöndijas képzőművészek kiállitása.

Dunántuli Napló: 1963 máj. 12.

MK

Kelle Sándor

szerepelt a kiállításon.

B.B.: Megnyilt a baranyai képzőművészek kiállitása Siklóson.
Dunántuli Napló 1964. jun. 14.

MDK

Kelle /Nádor/ Sándor

szerepelt a Képcsarnok Vállalat Kossuth Lajos üzletében rendezett kiállitáson.

-:Pécsi és Baranya megyei képzőművészek kiállitása.
Dunántuli Napló 1964. máj. 30.

MDK

Kelle Sándor

Résztvett a Pécsi Képcsarnok Fiokjánál rendezett kiállitáson.

"Kapáló"

- -: Kiállitás nyilik a pécsi és baranyai képzőművészek alkotásaiból.

Napló 1964. máj. 27.

Kelle sándor

3 Rajz (szepkök)

Jelenkor, 1964, 12 n., 1097 ols.
1147 "
1155 "

Kelle Sándor, [grafikus] MDh

A Jelenkor áprilisi számában rajzokkal szerépel.

– : „Öntöndíjas 2. l.

ESTI HIRLAP

Bp. 1962. ápr. 20.

Kelle Sándor

A kalalópus bevezetője K.S. „ars poetica"-ja, melyből kiderül, hogy az Alföldről származik. Reprodukált festmények: Bodacsony; Baranyai évszakok: Nyár, Ősz; - Műteremben, Festőnő, Háman.

Életrajzi adatok: sz. 1913 Jánoshalma. Középiskola (Kalocsa, Pécs) után Bp., Képzőművészeti Főiskola (1933-1938). Tanára Réti István. Tanulmányútak: Ausztria, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Szovjetunió. 1938 óta kiállít, azóta több, mint 70 alkalommal.

Kelle Sándor festőművész kiállítása. Pécs, Mohács, Kaposvár, Debrecen 1970. Kiáll.-lat. Bev.: Kelle S.

Kelle Sándor

Önálló, ill. csoport kiállításai:

1947. Pécs, Baranya Megyei Múzeum.
1948. " , Városi Múzeum
1953. " , Janus Pannonius Múzeum.
1959. Bp., Műcsarnok Kamaraterme
1959. Szentes, Koszta József Múzeum.
1959. Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum
1959. Gyula, Múzeum
1963. Pécs, Janus Pannonius Múzeum
1964. Szombathely, Képcsarnok
1968. Osijek, Galerija Likovne umjetnosti
1969. Pécs, TIT Bartók Klub.

Kelle Sándor festőművész kiállításai. Pécs, Mohács, Kaposvár, Debrecen 1970. Kiáll. kat. Bev.: Kelle S.

Kelle Sándor

Pályadíjai:

1948. Centenáris pályázat. Pécs város díja II. fokozat.

1956. Janus Pannonius Emlékérem

1963. Baranya Megyei Művészeti díj I. fokozata

1963. Szocialista Kultúráért Érdemérem

Művészetpedagógia tanulmányait Mohácson kezdte 1938-ban a Gimnáziumnál. Pécsre került 1946-ban, ahol a Leánygimnáziumnál, majd a Tanítóképző után 1958. óta a Tanárképző Főiskolán tanít.

Kelle Sándor festőművész kiállítása. Pécs, Mohács, Kaposvár, Debrecen 1970. Kiáll. kat. Bev.: Kelle S.

Kelle Sándor

Képek jegyzéke:

1. Tüzes barázdák	1967.	olaj	90 x 160
2. Ketten	1968.	"	91 x 122
3. Hárman	1968.	"	91 x 122
4. Emlék délről	1964	"	83 x 125
5. Tábor és major	1969.	"	83 x 125
6. Együtt	1969.	vegyestechn.	62 x 86

Barayai évszakok:

7. Tavasz	1968.	" "	62 x 86.
8. Nyár	1968.	" "	62 x 86.
9. Ősz	1968.	" "	62 x 86
10. Tél	1968.	" "	62 x 86.

Kelle Sándor festőművész kiállítása. Pécs, Mohács, Kaposvár, Debrecen 1970. Kiáll. kat.
Bev.: Kelle S.

Kelle Sándor

11. Műtermében	1968.	vegyes techn.	62×86.
12. Baranyai	1967.	" "	62×86.
13. Baranya	1962.	" "	62×86.
14. Kódban	1968	" "	62×86
15. Pincesor	1968	vegyes techn.	62×86.
16. Badacsony	1968.		
17. Kőrösztöri motívum	1967		
18. Baranya napsütésben	1968.		
19. Pécsi Dóm-ból I.	1968.		
20. " " II.	1969.		

Kelle Sándor festőművész kiállítása. Pécs, Mohács, Kaposvár, Debrecen 1970. Kiáll. kat. Bev.: Kelle S.

Kelle Sándor

21. Balaton 1968.
22. Festőnő 1968.
23. Karizás lány 1967
24. Emberpár 1969.
25. Napraforgós 1969.

} vegyes techn. 62×86.

26. Éneklő 1967
27. Fa lavassal 1966.
28. Fa ősszel. 1966.
29. Kendős lány 1966.
30. Hárman 1967.

} vegyes techn. 30×43.

Kelle Sándor festőművész kiállítása. Pécs, Mohács, Kaposvár, Debrecen 1970. Kiáll. zat. Bev.: Kelle S.

Kelle Sándor.

31. Délbarangából 1967. } vegyes tech. 30×43.
32. Berek 1968.
33. Makóoldal 1967
34. Zöld ritmus 1967.
35. Kék-sárga táj. 1969. " " 30×55

Kelle Sándor festőművész kiállítása. Pécs, Mohács, Kaposvár, Debrecen 1970. Kiáll. kat. Bev.: Kelle S.

Keke Sándor

testő

Olajfestményekkel és grafikákkal vett részt ~~Boranya megye~~ a Magyar Képzőművészek Szövetsége Déldunántúli szervezetének, felszabadulásunk 25. évfordulójára rendezett kiállításán.

Hárs Éva: Képzőművészeti seregszemle
Jelenkor, Pécs 1970. IV. 342.

Kelle Sándor, festő

1959-ben a Művelődésügyi Miniszterium 15 festményt vásárolt meg, főleg helyi művészektől, a Pécsi Modern Magyar Képtár számára. Egyet Kellétől is. 222-23-old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. 1967, Pécs, 1968.

MDK

Kelle Sándor

A Pécsett és Siklóson megnyilt országos képző-művészeti ~~kőiskő~~ kiállitáson szerepelt.

"Havas udvar"

Dr. Végvári Lajos: Pécsi képzőművészek a képző-művészeti kiállitáson.

DUNÁNTULI NAPLO, Pécs. 1956. máj. 9.

MDK

Kelle Sándor

Tájképpel

Szerepelt " A Vidéken Élő Képzőművészek Kiállitásán"., mely 1955 decembereben zárult.

Debitzky István: Megyénk képzőművészeis a fővárosi kiállitásokon.
DUNANTULI NAPLO, Pécs. 1956. jan. 11.

MDK

Kelle Sándor

Kiáll. Mücsarnokban. Népszava, 1959. okt. 4.

M.D.K

Kelle Sándor
festő

A budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult, a pécsi tanítóképző tanára. Először 1944-ben mutatkozott be reprezentatív kiállításán.

— di — : Kelle Sándor

Dunántúli Napló, 1957. ápr. 14 - 6 lap

MDK

Kele Sándor, Pécs, Baranya m.

Esős pécsi táj olaj

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20 - dec.4-ig.Ernst Múzeum. 9.1.

-.-

bb. 25. baranyai festőművész kiállitása szombathelyen

Kelle Sándor

vid/sze/pj zs 1021

1964. julius 19.

szombathelyen vasárnap kiállitás nyilt kelle sándor müveiből. a neves pécsi művész zömmel baranyai képeit bemutató tárlatát dr. makra sándor a megyei tanács népmüvelési csoportvezetője nyitotta meg./mti/

-.-

-10-

16.34/-n

összes kenyérgabonatermésüknek mintegy tíz százalékát levágták. három kombájn, egy rendrearató és egy aratógép dolgozott a tarlókon, öt szállitógép pedig a termést vitte a kombájnszérüre.

a celldömölki és a sárvári járásban ezen a napon több termelőszövetkezetben végeztek a buza aratásával. /mti/

-..-

16.10/-n

1612

Kelle Sándor 1913-ban született. Művészeti tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán végezte. 1938-ban — mint Réti Iván növendéke — kapott diplomát. (A Főiskola utolsó éveiben a művészettörténeti tanszék tanársegédeként működött.) Rajzpedagógusi munkálkodását Mohácson kezdi. Már itt is sokat foglalkozik eredeti élethivatásával, a festészettel. Művésszé fejlődése a háborús esztendők okozta kiesések (hadirokkantság) miatt késik. 1946-ban költözik Pécsre. Itt bontakozik ki alkotói munkássága. Először 1944-ben állították ki képeit, majd 1948-tól több ízben szerepelt a különböző nagyobb tárlatokon — Budapesten, Székesfehérvárott, Miskolcon és Pécsett. Az 1956-os pécsi országos képzőművészeti kiállításon a Janus Pannonius emlékéremmel tüntették ki. A Pécsi Pedagógiai Főiskola tanára.

Simon Béla 1910-ben született — Erdélyben. Fiatal éveit Fogarason töltötte. Művészeti tanulmányait Kolozsvárt kezdte. Rövid idő múlva vezető szerepet vitt a kolozsvári művészeti életben (alapító tagja az 1939-ben alakult Barabás Miklós céh-nek). A budapesti Képzőművészeti Főiskolán Szőnyi István növendékeként végezte tanulmányait. 1947-ben a Rippl-Rónai társaság tagjává választották. Első kiállítását 1938-ban nyitották meg Kolozsvárt. Azóta — művészete erőteljes kialakulásával párhuzamosan — több ízben szerepelt a nagy fővárosi és vidéki tárlatokon. Számos műve — állami vásárlás révén került a Nemzeti Galéria tulajdonába. A kolozsvári múzeumban hét műve szerepel. Számos alkotása került külföldi múzeumi és magángyűjteményekbe (Stockholmba, Varsóba és Bukarestbe). Eredményeit — kitüntetésekkel, pályázati díjakkal, ösztöndíjakkal — gyakran honorálták. Legutóbb 1958-ban a Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendeztek kiállítást műveiből, ahol mintegy harminc alkotását mutatták be.

Soltra Elemér 1922-ben született. Tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán végezte — mint Kandó László növendéke, illetve tanársegéde. 1948-ban — a Főiskola befejeztével — Kaposvárott kezdte meg a rajzpedagógusi működését. Pécsre 1951-ben került — mint tanár. Voltaképpen ez időtől kezdve foglalkozik folyamatosan aloktói munkával.

A fővárosi nagy tárlatokon 1953-tól rendszeresen szerepel olajfestményeivel. Munkássága elismeréseként 1956-ban Pécsett az Országos Tavaszi Tárlaton megkapja a Janus Pannonius emlékérmet, majd 1958-ban a Székesfehérvárott megrendezett „Dunántúli Képzőművészet" kiállításán az Alba Regia-díjjal tüntetik ki. 1959-ben az Országos Rajzpedagógiai Kongresszus alkalmával rendezett képzőművészeti kiállításon egyik freskókartonját első díjjal jutalmazták.

MŰVEK JEGYZÉKE:

Kelle Sándor

ÖREG PARASZT, 1948, szén-akvarell, 60x80 cm (magántulajdon)
BUZAKERESZTEK NÁDASDON, 1950, pasztell, 30x42 cm
CSENDES UDVAR, 1957, olaj, 50x65 cm
SETATEREN, 1957, olaj, 30x42 cm
UDVARRÉSZLET, 1957, olaj, 30x42 cm
ÁRKOLÓ, 1957, olaj, 30x42 cm
PRÉSHÁZ TAVASSZAL, 1957, pasztell, 21x30 cm
ÖREG NŐVÉREK, 1958, olaj, 50x65 cm (magántulajdon)
VÁRAKOZÓ LEÁNY, 1958, olaj, 50x60 cm
BAJAI BÁRKÁK, 1958, olaj, 50x60 cm
SZALMAKAZLAK, 1958, olaj, 30x42 cm
KAPÁSOK, 1958, olaj, 30x42 cm
PARASZTFEJ, 1958, pasztell, 30x42 cm
LAKODALOM UTÁN, 1959, olaj, 60x80 cm
ANYÁM, 1959, olaj, 40x50 cm (Janus Pannonius Múzeum tulajdona, Pécs.)
FALURÉSZLET, 1959, olaj, 40x50 cm
UDVARHÁZ ELŐTT, 1959, olaj, 40x50 cm
UJ PÉCS, 1959, olaj, 50x65 cm
ÖREG PÉCS, 1959, olaj, 50x60 cm
RÉGI PÉCS, 1959, olaj, 50x60 cm
TÁJ MALACOKKAL, 1959, olaj, 30x40 cm
PIHENŐ BÁNYÁSZ, 1959, olaj, 30x42 cm
PRÉSHÁZAK DEINDOLBAN, 1959, pasztell, 30x42 cm

Simon Béla

BAROMFIUDVAR, 1938, akvarell, 45x55 cm
HÁZATÉRŐ CSORDA, 1939, akvarell, 30x40 cm
TÉGLAGYÁR, 1948, diófapác, 40x55 cm
UDVARBAN, 1948, akvarell, 40x55 cm
MAROKSZEDŐK, 1946, diófapác, 40x55 cm
KERT ÖSSZEL, 1952, diófapác, 40x55 cm
CIGÁNYLEÁNY FEJ, 1953, akvarell, 35x45 cm
KÚTNÁL, 1955, szénrajz, 55x70 cm
M.-NÉ, NÉPMŰVÉSZ, 1956, olaj, 100x80 cm
FRESKÓTERV, 1957, kréta, 150x170 cm
FEKVŐ AKT, 1957, akvarell, 50x70 cm
FÜRDŐZŐ (freskóterv) 1957, akvarell, 40x55 cm
ANYA, 1957, diófapác, 30x40 cm
SZÜRET, 1958, olaj, 80x100 cm
ÖNARCKÉP, 1958, olaj, 70x80 cm
NÉVA-PARTI LEÁNY, 1958, olaj, 65x50 cm
MOSZKVAI TORNYOK, 1958, diófapác, 45x55 cm
USINAKY TEMPLOM, 1958, diófapác, 45x55 cm
ALSÓSZENTMÁRTONI KERTEK, 1959, olaj, 90x80 cm
PUTRIK A TORONNYAL, 1959, olaj, 86x76 cm
ÖSSZEL A KERT, 1959, olaj, 55x63 cm

Soltra Elemér

SZŐNYEGSZŐVŐK, (gobelinterv) 1958, pasztell, 30x50 cm
A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG MÁRTIRJAI (gobelinterv) 1958, pasztell, 30x50 cm (a Janus Pannonius Múzeum tulajdona, Pécs.)
GYÜMÖLCSÖSBEN, 1958, tus, 20x25 cm
KÖZÖS ÚTON, 1959, olaj, 145x160 cm
LÓVEZETŐ LÁNY, 1959, olaj, 100x120 cm
HALÁS FIÚ, 1959, olaj, 80x110 cm
ZSENNYEI TSZ ISTÁLLÓI, 1959, olaj, 60x80 cm
DÉDANYÁM HAGYATÉKA, 1959, olaj, 80x100 cm
MOHÁCSI KORSÓ KÖRTÉKKEL, 1959, olaj, 40x50 cm
ZSENNYEI TÁJ I., 1959, pasztell, 40x50 cm
ZSENNYEI TÁJ II., 1959, pasztell, 40x50 cm
AZ ISTÁLLÓ FALA, 1959, gouache, 30x40 cm
FŰZFÁK HÍDDAL, 1959, gouache, 25x30 cm
KÉPTERV I., 1959, pasztell, 25x30 cm
KÉPTERV II., 1959, pasztell, 20x25 cm
LOVAK, 1959, tus, 15x15 cm
SZALMAHORDOK, 1959, szén, 15x15 cm

A kiállított 10 szobormű FEKETE JÁNOS szobrászművész alkotása

Simon Béla

KELLE SÁNDOR
SIMON BÉLA
SOLTRA ELEMÉR

FESTŐMŰVÉSZEK

FEKETE JÁNOS

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

A MŰCSARNOK KAMARATERMÉBEN

1959

A három festőművész — akiknek alkotói törekvéseivel itt most megismerkedhet a művészetszerető közönség — a szép dunántúli nagyvárosban, Pécsett él. A nemesarányú öreg épületek varázsa, a környék kivételes természeti szépsége adta sajátos atmoszféra, a lüktető elevenség, ami az életet itt különösen jellemzi — nem maradt hatástalanul munkásságukra.

Művészi fejlődésük — főleg az utolsó esztendők során — erőteljessé, lendületessé vált. Új eredményeikre méltán figyelt fel a szakmai közvélemény (az elismerést egy-egy értékes díj is kísérte) s közös kiállításukat érdeklődéssel várták.

Teljesítményük becsét csak növeli az a körülmény, hogy mindhárman pedagógusi hivatásuk példás teljesítése mellett foglalkoznak a művészet nehéz mesterségével. Együttes bemutatkozásukat nemcsak az indokolja, hogy ugyanazon városban élnek, hanem művészi munkásságuk bizonyos rokonsága is. Jóllehet eredeti, önálló művészek, festői metódikájuk

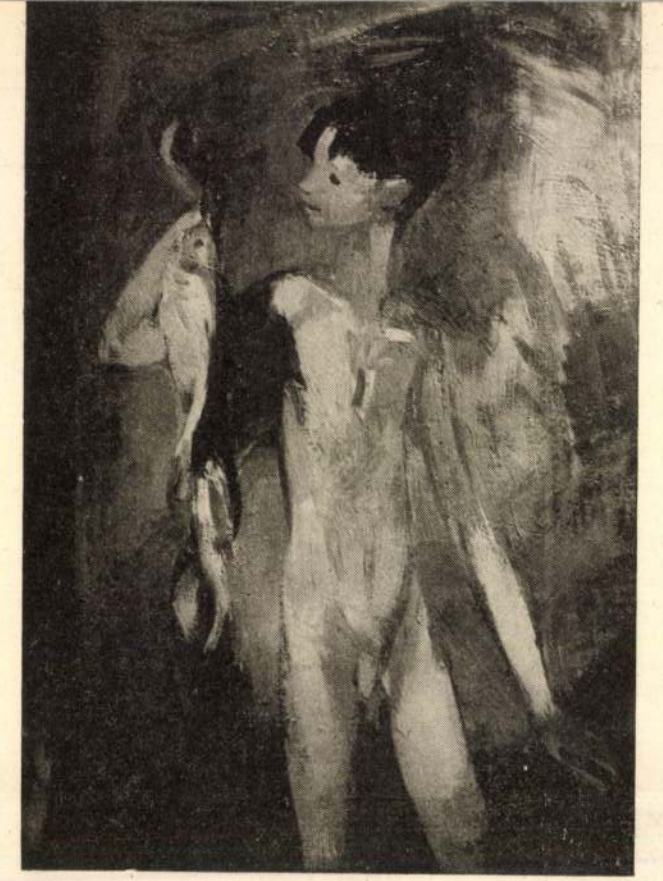

sajátos egyéniségükhöz szabott (témakörük is különböző), mégis vannak olyan vonások, amelyeket mindhármuknál felfedezhetünk. Ilyen közös vonás például festészetük plebejus szelleme, a nagy alföldiekkel rokon népi hangvétel. Mindhárman az egyszerű emberek életével foglalkoznak legszívesebben, az őket környező táj szépségeit keresik leginkább, az ő életük problémáit kísérik figyelemmel, együttérzéssel. Erőteljes belső feszültségektől terhes, „földizű" festészet ez, nem a műtermek zárt világában kispekulált, hanem az élettel szoros kapcsolatban alakult.

Örvendetes az is — s ez ismét közös sajátság —, hogy egyikük sem merül el valamiféle provinciális szűkkörűségbe, élénk figyelemmel kísérik a modern művészet, s benne a hazai piktúra alakulásának új fordulatait. A szélsőségektől, elkalandozásoktól tudatosan tartják távol magukat. A realizmus, az egyszerű emberek számára is érthető természetelvű festészet szféráin belül maradnak — nem kereskednek ködös álomképek között.

De mindhárman sikeresen kikerülték a konvencionális festészet, az „árugyártó" piktúra veszélyeit is — képeik belső meggyőződésétől fűtött őszinte vallomások. A legfontosabb számukra: a mondanivaló igazsága, hitele. Innen van talán, hogy még egy-egy kevésbé eredményes munkájukat is rokonszenvvel vesszük szemügyre, s nagy várakozással tekintünk továbblépésük elé. Ez a kiállítás — azon túl, hogy örömöt szerez a képzőművészet barátainak — minden bizonnyal hozzájárul majd a kiállítóművészek munkásságának további fejlődéséhez is. A tárlat körül kialakuló véleménycsere, a nyilvánosság élénk, sokmindent megvilágosító hatása a legkedvezőbb időben érvényesítheti befolyását.

Művészeink — amint fentebb is említettük — minden rokonvonás ellenére is önálló egyéniségek. Generációs elkülönülés csak a legfiatalabbat (Soltra Elemér) választja külön, Kelle Sándor és Simon Béla körülbelül egy nemzedékbe tartoznak. E két utóbbit is megkülönbözteti egymástól azonban életük alakulásának, egyéniségük kiformálódásának sajátos menete.

Kelle Sándort — aki a legtöbb olajfestménnyel szerepel az együttesben — erőteljes, temperamentumos festőként ismerjük meg. Még az egyszerű, alapjában lírai természetű témáknál is feltűnik ecsetjárásának lendületessége, fesztelen hevessége. Kelle valami különleges belső kényszerben — a vázlatosságig menő egyszerűséggel „dobja fel" ecsetvonásait a vászonra. Érezzük az alkotói munka feszültségét, lázas koncentráltságát. Ez teszi közvetlenné, elhihető erejűvé képeit, ez a természetes vehemencia. Meglepő, hogy milyen sokoldalú

ugyanakkor. Portréiban mély emberismeretről tesz tanúságot (az „Anyám" című képre utalhatunk itt.). De ugyanilyen karaktervizsgáló szemmel nézi a tájat is (az „Öreg Pécs" ódon zamatára és az „Új Pécs" színes képére gondolunk). Kelle Sándor — amint legutóbbi munkái mutatják — most bontakozik ki, most érik egészen jelentős festővé. Értékei rohamos gyarapodását szinte művenként lemérhetjük.

Simon Béla — a csoport legidősebb tagja — a leginkább kialakult egyéniség. Festői alkatának sajátos eredetisége, elfogulatlansága, közvetettség nélkülisége, „ösztönös" természetű alkotóművészt sejtet. Valóban van valami őseredeti rusztikus egyszerűség abban, ahogy Simon Béla megjeleníti a baranyai táj színesen izzó dombjait, fáit, mediterrán kékségű egét, „Putrik a toronnyal" című képén, mint valami barbár jelkép magaslik fel az öreg torony s a lábánál meghúzódó viskók csak fokozzák monumentalitását. Különösen érdekesek portréi — az „M-né, a népművészet mestere" című színes elevenségével, a „Néva-parti lány" érzékeny, romantikus hangulatosságával, az „Önarckép" pedig megnyerő őszinteségével, bátor öniróniájával tűnik ki. Minden ecsetvonásán érezzük, hogy nagyon komolyan veszi feladatát — a művészeti alkotómunka nem játék, elegáns szórakozás számára, hanem élete legfőbb értelme. Innen van művei erős szuggesztivitása is.

Soltra Elemér a legfiatalabb a három művész közül. Vállalkozó szellemével, bátor kísérletező kedvével tűnik ki. Erősen tudatos, meggondolt művész, aki különös gondot fordít a szerkezetre, kompozícióra, — igyekezik elkerülni a véletlenszerűségeket, esetlegességeket. Művei — a táblaképek is — minduntalan arra a gondolatra inspirálják a nézőt, hogy alkotójuk a monumentális műfajokban (például a freskóban) is otthonosan érezné magát. Szélesen felrakott, világosan rendezett foltjai, emberalakjainak nemes pátosza, festésmódjának erőteljes tömörsége — mind erre utal. Legutóbbi munkái (különösen a „Halas fiú") azzal biztatnak, hogy pályája további során — még jelentősebb és konzekvensebb festőegyéniséggé alakul.

CSEH MIKLÓS

Kelle Sándor

Szívből jövő gratulációm!

F. k.: Dr. Papp László

63-1926 Pécsi Szikra Nyomda

MEGHÍVÓ

A JANUS PANNONIUS MÚZEUM

meghívja Önt

KELLE SÁNDOR

DUNÁNTÚL CÍMŰ

KÉPKIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1963. május 26-án, vasárnap déli fél 12 órakor

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

D. FEHÉR ZSUZSA dr.

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

PÉCS, JANUS PANNONIUS MÚZEUM

Káptalan utca 2. szám

KELLE SÁNDOR

TÜSKÉS TIBOR: Műteremben
Pécs, Jelenkor, 1978.

Öt-hat évvel ezelőtt Pécsről a Balatonra utaztam. Vasárnap reggel volt, s Kaposváron a vonatról egy elegánsan öltözött úr szállt le. Kabátja finom, kockás szövetből készült. Bolyhos, világos sálat viselt a nyakán, fekete baszk sapkát a fején. Arca frissen borotválva... Kelle Sándor volt, kaposvári kiállításának megnyitójára utazott. Ahogy az állomás zűrzavarában elvesző alakja után néztem, elgondolkodtam: a festőművészeket én mindig pontosan ilyennek képzeltem. Javakorabeli férfi, aki éppen kiállításának megnyitójára siet. Elegancia, amit nem a szabó, sokkal inkább viselője ad a ruházatnak. Ha fest, félrecsapott sapkáját munka közben sem veszi le a fejéről. Tekintélyes, szimatoló orr. Képeket látó tekintet. A bal karján mintha mindig palettát, a jobb kezében ecsetet tartana. Az utcán, egy hirdetőoszlop előtt is úgy tud megállni, mintha a festőállványra helyezett képét vizsgálná.

Ma is vasárnap reggel van, téli ajándékidő, ragyogó napsütés. Kelle Sándor a Széchenyi tér alsó sarkánál, a tél elől faköpenybe burkolt Zsolnay-kút mellett vár.

– Fordulj csak vissza – mondja. – Nézd a teret, mögötte a Mecseket és az eget. Milyen festői! Fönt, a kép felső szegélyében hideg színek, kékek, acélos szürkék. Lent a dzsámi, meg kétfelől a házak, a kollégium és a Nádor Szálló: melegbarnák és sárgák.

Amikor telefonon megbeszéltük a találkozót, a festő a jó pedagógus tapasztalatával mondta:

– Csak ennyit jegyezz meg: kettő, három, négy. Ezt nem fogod elfelejteni. Kettő a házszám, három az emelet, négy az ajtó...

A két utcára néző, tekintélyes sarokházat a millennium táján emelték. A pécsiek úgy ismerik: Lóránt-palota. Amíg a lift (talán az egyetlen, ami a háború előtt Pécsett magánházban működött) fölvisz a harmadik emeletre, Kelle megismertet műtermének történetével:

– Tulajdonképpen a manzárdig megyünk... A műterem a padlástér beépített része. A háború előtt a Könnyű-féle fényképészeti szalon volt itt. Ma a feleség

a régi lakásban folytatja a szakmát. A háborút követően festészeti szabadiskola működött ezen a helyen. Szántó Karcsi, a szabadművelődési felügyelő Gádor Emilt bízta meg az iskola vezetésével. Bezzegh anatómiát, Bizse rajzot, Cseh Laci festészetet tanított, én szintén festészetet, Gádor is festészetet. Ő vezette, szervezte is az iskolát. Martyn is el-eljárt. Nagyszerű tanítványaink voltak: Tillai Ernő; Kiss Tibor, az építész; Garányi József, a kerámikus; Bokros László, aki később a Képzőművészeti Főiskolára került, ma Szolnokon él, nemrég Pesten nyílt kiállítása; Drégely László, aki a tévénél jónevű díszlettervező; és a legfiatalabbak közül Altorjai István. Akkoriban itt jártak iskolába, itt érettségiztek... Később szegény Buday Lajos műterme volt itt... Tíz évvel ezelőtt pedig én kaptam meg. Gábriel Jóska egyszer azt mondta a tanácson: „Eleget dolgoztál, Sándor. A többiek sorra kapják a műtermes lakásokat, te is megérdemled már, hogy műtermed legyen." Igen ám, mondtam, csakhogy én ismerem azt a helyet: nyáron dupla meleg, télen dupla hideg. „Át fogjuk építtetni" – mondta Gábriel Jóska. Máté Andrást bízták meg a tervezéssel...

Kilépünk a liftből, megkeresem a négyes számú ajtót, keresztülbotorkálunk egy társbérleti előszoba zsúfoltságán, majd a közös helyiség végén föltárul a műterem fehér ajtaja. A Lóránt-palota legtetején járunk. A hajdani fényképészeti műterem apró ablakszemekből összerakott üvegfala az utcára néz. A terem átellenes falán galéria húzódik. A műteremben mértéktartó rend honol. A fal mellett festőállvány, a sarokban háromlábú, a szabadban való festéshez használt, könnyű, tábori felszerelés. Az ablak alatt kettészelt koponya. Népi köcsögökben ecsetek. Az asztalon finom, drága festőanyagok: tubusok, dobozok, üvegek szabályos rendben. A beépített könyvespolcon nagyság szerint sorakozó könyvek.

– A legszebb műterem a városban – csúszik ki számon az elismerés.

– Az, az – erősíti Kelle. – Azt mondta Gábriel Jóska: „Itt van ez a műterem, rendbe kell tenni. Legyen a város szívében egy reprezentatív műterem, ahová bárkit el lehet hozni..." Itt mesterséges fény nélkül tudok dolgozni. Mindig valamilyen szép, ezüstös fényben derengenek a tárgyak.

Elsétálok az üvegfalig, és kinézek az utcára. Szemben, az utca túlsó oldalán a városi tanács egyik irodahelyiségébe látok. Vasárnap van. Egy hivatal vasárnap délelőtti nyugalma! Poros dossziékban alvó aktakötegek. Úszkáló zöldbúrás íróasztallámpák. Tátogó, szomjas fikuszok. Majd hétfőn jön a gépírónő és megöntözi.

Az ábrándozásból zene riaszt. Kelle közben lemezt tett föl, de lehet, hogy a lemez már korábban a készüléken volt, csak el kellett indítania.

– Egy kis hangulatfestésnek... Megismered? Vivaldi. *A négy évszak*ból a Tél. Figyeled? Most olyan a zene, mint amikor esik a hó... – Kelle könnyed ujj-

mozdulatokkal mutatja a szállongó hópelyhek játékát. – Ez meg olyan, mint amikor a jó meleg szobából az ablakon át nézi az ember a kinti hóesést... Amikor téli képeket festek, szívesen hallgatom ezt a zenét.

Észreveszem, hogy a festőállványon két kép fekszik egymás mellett. Az egyik befejezett, a másik még munkában levő. A befejezett képre mutat:

– A téli Balaton. Ugyanaz a kétszólamúság és tételekből való építkezés van meg itt is, mint a zenében. Figyeled? – A képhez siet. – Itt egy amorf forma, itt meg egy geometrikus formarend... Beszélgetnek, válaszolnak egymásnak...

Még mindig nem tudok betelni a műterem tágasságával, harmonikus rendjével, impozáns méreteivel.

– Itt tágas hely van a munkára – mondom.

– A képet csak akkor teszem az állványra, amikor fölvázolom. Nekem egészen sajátságos technikám van: asztalon, vízszintesen festek. Tudod, azért, mert sokat lazúrozok. Munka közben néha beleillesztem a képet a keretbe, és fölrakom az állványra. Ilyenkor megnézem, hogy a kompozíció jó-e. Meg hagyom, hogy a festék kissé lecsorogjon... Nálam a kép a játékos és a fegyelmezett elemek összhangjából születik. – Kelle egy mázas, festett köcsögöt vesz a kezébe. – Nézd meg ennek a mintázatát! Itt a mester határozott vonalakat húzott. Itt pedig hagyta, hogy a festék szétfolyjon, játsszon. Ami ezen a köcsögön megvan, ugyanazt keresem a képeimen. Azt persze tudni kell, hol lehet rögtönzés, hol lehet a játékosságnak, a fantáziának szabad utat adni, és hol kell fegyelmezett rendnek lenni.

– Farostlemezre dolgozol?

– Mégpedig a durva felére. A vásznat kevésbé szeretem. Tudod, én energikusan dolgozom, és nem akarom, hogy az ecset átbökje a vásznat... Most felteszek egy másik muzsikát neked. Figyeld csak meg. Beethoven: *Esz-dúr zongoraverseny*. Nagyon szeretem Beethoven zenéjét. Csodálatos ennek az embernek a muzsikája. Az erő, a kérlelés, az imádság, a lázadás, minden emberi benne van. Figyeled? Egy tömör, megszólító erejű zenekari akkorddal kezd... Most hosszan improvizál a zongora, rendezi a mondanivalóját, meditál. Aztán nekiugrik, és megszólal a nagyzenekar összes hangszere. Végig ezt a kettőt variálja. Ez a zene tudatosan építkezik. Körülbelül ez a festő munkája is. Én is így építem föl a képeimet...

A festő magyaráz, érvel. Néha fürge ujjaival a levegőben játszik, mint egy karmester. Máskor kezét ökölbeszorítja, s ilyenkor mozdulatai olyanok, mint egy bokszbajnoké.

Észreveszi, hogy még mindig ácsorgok. Hellyel kínál. Az asztalon szétteregetem papírjaimat.

– Talán ott kezdjük, hogy a neved... Ugye nem vagy pécsi?

Kelle Sándor nevet.

– A családom a Dunántúlról, Zalából származott az Alföldre. Én meg visszahonosodtam. A nevünket eredetileg egy l-lel írták. Van egy kicsi, szálkás húsú halféle, a pontyokkal rokon, kele. S van egy régi magyar fegyver, a kelevéz. Talán innét származik a szó. Nagyapámat még Kele Mihálynak hívták. De apám nevét két l-lel írták az anyakönyvbe. Nagyapám juhász volt a Duna–Tisza közén. Ő mesélt a dunántúli eredetről . . . Öt-hat éve Bázakerettyén jártam, ott megvan még a név. Sőt, képzeld, találtam egy Kele bácsit is, aki festegetett. Afféle parasztfestő volt. Az apám karakterét láttam az arcában . . . Én már Jánoshalmán születtem. Gondosan őrzöm anyám nyelvének egyéni és tájzamatát. Még a katedrán és a tárlatvezetéseknél is öntudattal és büszkén beszélem ezt a nyelvet. Minden valamire való ember a lelke mélyén dajkál egy emberpárt és egy tájat, ahonnét vétetett. Ez a maga élettartalmának hozzáadásával kifogyhatatlan érzelmek, gondolatok és megnyilatkozások újrateremtőjévé válik. Így vagyok én is: A szónak legyen íze, a mondatnak értelme, az embernek embersége . . . Hogy honnan indultam? Jánoshalma híres almatermő hely Baja és Kiskunhalas között. Ott váltanak át a futó homokbuckák zsíros feketeföldde. Egy tanyát félig eltakaró se sík-, se dombot már hegynek mondanak. Nagyon szorgalmas, színmagyar alföldi nép lakja. Akkoriban látástól vakulásig dolgoztak. Szüleim hajnalban keltek. Tudod, néha reggel ma is úgy érzem, hogy fölraktak a kocsiszalmára, korán van, „aludjon még a gyerek, amíg a kocsival kiérünk a szántóföldre". De jó volt érezni a kocsizörgést, és késleltetni a megállást! Mert az már a hajnali kötélcsinálást jelentette az alig tízéves gyereknek. Talán innét bennem az alföldi ember szívóssága és messzetekintése. Földhöz, fához, vetéshez, aratáshoz tanultam meg hozzámérni az embert . . . De a gyerekkori emlékekből talán ennyi elég is lesz. Nem akarok a múlton merengő öregembernek látszani.

– A rajzolással, az ecsettel, a festészettel mikor találkoztál?

– Hát persze festészet, az nem vett körül. Annál inkább a fülembe cseng az akkor már „okosjuhász"-nak nevezett és templomi előénekessé avanzsált nagyapám szép tenorhangja. Lehettünk vagy három-négyszázan a jánoshalmi elemiben, amikor a kántor énekversenyt hirdetett. A versenyt megnyertem, díjként kaptam egy ezüst ötkoronást, és összesúgtak mögöttem, hogy taníttatni és zenei pályára kéne adni ezt a gyereket. Az ösztöndíj összejött, kalocsai diák lettem. Zenésznek készültem. Nagyon szerettem a muzsikát. Zenekarban hegedültem, énekeltem . . . Hm. Kalocsa . . . Ha hallom a szót, mindig elmosolyodom. Főutcájára szeptember elején szekérrel érkeztünk. Apám ünnepélyesen pipára gyújtott. A negyven kilométeres út után így dukált. Egyszer pityeregve cipőt kértem, mert a kettőstorony városában

már nem illett a csizmaviselés. Csizmás kandúrnak csúfoltak az osztálytársaim... Akárhányszor találkozom Pákolitz Pistával, mindig összemosolygunk. Ő ugyanazt az utat járta, mint én, csak nem Jánoshalmáról, hanem Paksról indult, és hét évvel később. Amit az *Évgyűrűk*ben olyan pompás diákhumorral megírt, én is átéltem. Dr. Rechner Konrád kanonoknál kapott kosztot. Én is. Kész Rózsi néninél lakott. Én is. Mind a ketten gyúrtuk a latint, s körülbelül azonos intenzitással... De Kalocsán a festészet is megérintett. Az egyik hegedűóráról hazafelé tartva az Árpád-féle könyv- és papírkereskedés mellett vitt el az utam. A kirakatban Mussini felírással, színespapír borításban három tubus olajfestéket láttam. Ragyogtak a színek: sárga, piros, kék. Minden nap arra kerültem. Végül nem állhattam ellen a kísértésnek. Egyhónapi zsebpénzemből megvettem a három színt, hazavittem, és a diákládám (ez nagyobb, mint a katonaláda!) oldalfiókjába tettem. Naponta többször lecsavartam a kupakokat, meg-megszagoltam, érezni akartam az olajfesték illatát... Aztán beiratkoztam Gigi bácsihoz, a gimnázium rajztanárához úgynevezett művészi rajzra. Ott Schöffer Miklós nyújtott kezet, és azt mondta: „Nyugodtan ülj le, és fesd meg ezt az ócska lámpást." Afféle poros bakterlámpa volt, valami színes drapériával festőileg körítve. Schöffer egy osztállyal fölöttem járt. Ő tősgyökeres kalocsai volt, én meg falusi kosztosdiák, így nem alakult ki közöttünk barátság. Tudod, Nicolas Schöfferről van szó, a kinetikus művészet vezéralakjáról. A lexikonban azt olvasom, hogy a Képzőművészeti Főiskolán tanult. Két főiskolai értesítőm van, de egyikben sem találom a nevét. Személyesen nem láttam Kalocsa óta. Nem tudom, melyik főiskolán végzett. De nem is ez a lényeg, hanem amit csinál. Az pedig híressé tette.

– Kalocsáról Pestre kerültél?

– Nem. A gimnázium felső két osztályát Pécsen végeztem. Itt készültem a fölvételire Gebauer Ernő festőiskolájában akt- és fejrajzolással. Jó iskola volt, Ernő bácsi szigorúan a szerkezetből indított, logikusan épített rajzokat kívánt. Jó figuralista volt, Székely Bertalan kedvelt tanítványa. Mint ember, Fra Beato Angelico angyali lelkületét örökölte. Ártatlan és tisztalelkű volt, mint egy gyermek. Elmondta, hogy az első világháború idején egyszer a laktanyában festegetett. Meglátta az őrmester, és rákiáltott: „Micsoda maga, festő? Menjen, fogjon fegyvert, mert vegye tudomásul, hogy egyetlen puskagolyó többet ér, mint a maga összes mázolmánya!" Erre Gebauer csak annyit mondott: „Igenis!"... Nagy volt az öröme a sikeres fölvételim után. Később is sokszor jártam nála, barátokká lettünk, én búcsúztattam a sírjánál.

– Ki tanított a főiskolán?

– Réti István. Tudod, az érdekes volt, ahogy bejött... Mindig ünneplőbe

öltözötten járt, de a szavait is ünneplőbe öltöztette. Kedden és pénteken korrigált. Szigorú, zárkózott ember volt. Az egyik lába merev. Nyílt az ajtó, megállt az első állványnál, nézte a modellt, nézte a képet, két-három szót szólt: „Itt a kéz... Itt a fej... Itt a láb..." Nem mondott többet. Nálunk már fáradt volt, nem sokkal azután, hogy elkerültem a főiskoláról, nyugdíjba ment. A legnagyobb dicséretet akkor kaptam tőle, amikor a szakdolgozatomat elolvasta. Azt mondta: „Kolléga úr olyan szép dolgozatot írt, hogy elengedem a szóbelijét." Ez nekem nagy elégtétel volt. Többet nem is láttam...

– Katalógusaidban azt olvasom, hogy pályádat 38-ban Mohácson kezdted. Hogyan emlékszel ezekre az évekre?

– A pályakezdés, az első sikerek, a fészekrakás mindig izgalmas az ember életében. De az én szép fecskefészkemet a háború összetörte. Sajnos, nagyon jól „feküdtem" az akkori katonai kiegészítő parancsnokságok kartotékozóiban, s ha megzördült a falevél, azonnal behívtak. Évente kétszer-háromszor is kaptam SAS-behívót. Lehet-e fiatal festőre és tanárra nézve gyötrelmesebb pályakezdés, mint az enyém? Csak két behívó között állhattam a festőállvány elé. De amikor tehettem, dolgoztam. Mohácson szerettem meg a Dunántúlt. Tevékeny művészkolónia alakult ki ott a 40-es évek elején. Kolbe Mihály, a Martinszky házaspár, Virányi Endre élt akkoriban Mohácson. A kertes kis benyíló udvarunkba egyszer ellátogatott Martyn Ferenc. Megnézte a kert virágait, szép növényzetét, kisétált a nagy udvarrészbe, végigmérte a hatalmas körtefát, aztán a repkényes előszobába lépve visszanézett a lépcsőről a nagy udvar többi lakására, és azt kérdezte: „Érdekes emberek laknak ott?" – Igen – mondtam. „Egy életet lehetne itt végigfesteni, és még csak ki se kellene menni témáért" – mondta. – Témáért nem, csak a viszonyításért – feleltem.

Kelle Sándor üveget bont. Az üveg címkéjének cirillbetűs szövegét szemüveggel vizsgálgatja:

– Aranyérmes, kétszer főzött szerb szilvapálinka.

– Te érted ezt a szöveget? – mutatok a cirillbetűs föliratra.

– Elég jól beszélek szerb-horvátul. Mohácson tanultam meg a sokacoktól meg a pópától. Arra gondoltam, több hasznát veszem ennek a nyelvnek, mint az angolnak. Nagyon sok szerb-horvát barátom van. Többször voltam Jugoszláviában. Szeretem azt az országot. Ösztöndíjjal leküldtek egy hónapra. Akkor nyelvvizsgát is kellett tennem. Ott megvan a bizánci-keleti hatás, meg a nyugati kultúra hatása is. Megfestettem a szarajevói Bascsarsiját...

Koccintunk és iszunk.

– Odlicsnó! Ennyit én is értek – mondom. – Kitűnő pálinkád van... – cset-

tintek a nyelvemmel, és leteszem a kupicát. – A képzőművészet nagy korszakai közül melyikhez vonzódsz igazán?

– A jelenben élek, ezt érzem legközelebb magamhoz.

– A mai magyar festők közül kiket becsülsz, kiket szeretsz?

– Nem tudom, mai magyar festő alatt mit értesz. A ma is élőket, vagy a ma is élőnek számító mestereket, akik talán már meghaltak, de életművükkel meghatározói a mai magyar művészetnek? A pécsi Csontváry Múzeumnak és az ott föllelhető értékeknek nagy tisztelője vagyok. Mindig újat kapok, többé válok ott. Hitben és szakmai ismeretben. Szürrealizmusa, szimbólumrendje ma is időszerű. Színeit nézni: a szakembernek magasiskola, a látogatónak ünnep. Martyn Ferenc is kései elismertetésű. Most itt Pécsett egy környezetbe került Csontváryval. Martyn is, mint minden nagy mester, összefoglal és folytonos megújulás jellemzi. Tanulni kell tőle, nem utánozni . . . Bene Géza és Gadányi Jenő piktúráját szeretem még. Az ő világképükhöz közelállónak érzem magam. Bene megmutatja, hogy a kis méretekben milyen monumentális erő lakozhat. Gadányi a természeti témát költőiséggel és gazdag formateremtő erővel írja át. A látványt látomássá fokozó festői erejükkel ragadnak meg . . . Nem hazaiakat is említhetek?

– Természetesen.

– A mai Jugoszlávia képzőművészei közül sokat ismerek, nagyra értékelem maiságukat. A pécsi születésű Zlatko Pricával érdekes módon ismerkedtem meg. Még hétéves korában elkerült innét, Zágrábban él, a mai jugoszláv képzőművészet kimagasló alakja, művei a világvárosok nagy múzeumaiban megtalálhatók. Egyhónapos jugoszláviai ösztöndíjas időmben látogattam meg először. Elmondtam, hogy a jugoszláviai múzeumokban láttam képeit, a katalógusok adataiból megtudtam, hogy Pécsett született, kikerestem anyakönyvi bejegyzését, s most eljöttem, hogy személyesen megismerjem. Erre ő átölelt, bevezetett a műtermébe, és negyvenöt év után azonmód lerajzolta a pécsi Széchenyi teret, a belőle kiágazó tizenkét utcával. Amikor egy évre rá Pécsett találkoztunk, hagynom kellett, hogy ő vezessen el szülőházáig. A kapu ugyanaz volt, a lépcsőfeljáró is. Megörült az ablaknak, ahová a Mikulás tette az ajándékot, és elszomorodott, mert a kis játszótárs Brigitta már csak emlék volt.

– Hány képet festettél életedben?

– Ezt nem tudnám megmondani . . . Eddig tizenhét önálló kiállításom volt, és mintegy százötven csoportos kiállításon szerepeltem. Most jutottam abba a helyzetbe, hogy mindent rendezzek magam és a dolgaim körül. Szeptembertől nem tanítok a Tanárképző Főiskolán. Most már teljesen festő lehetek. Nagyon vártam

az összegezésre alkalmas időszakot... Adok néhány katalógust, ezekben a szükséges adatokat megtalálod.

A festő a galériára kalauzol. Amíg a polcon válogat, szemlélődöm. Egy állványon élére állított üres léckeretek sorakoznak.

– Háromféle méretet szeretek – mondja a festő. – A hatvanszor kilencvenes, a hatvanszor nyolcvanas és a harmincszor kilencvenes képeket. A nagyobb képeim kilencvenszer százhúszasok.

A sarokban álló heverő takaróján fölfedezek egy madártollat.

Kelle fölmutat a tetőzet magasságába:

– Beköltöztek a galambok a szellőzőnyílásba. Betömtem a lyukakat, de úgy látszik, hiába.

Üvegek címkéjét olvasom: Firnisz, terpentin, pastel fixatief, művész lakklenolaj, dammárlakk.

– Milyen anyagokkal dolgozol?

– Olajfestékkel elsősorban. Szeretem még az olajpasztellt is. Vízfestékkel már régebben dolgoztam. Adós vagyok a grafikával... Van egy sgrafittóm, amit Soltra Elemérrel csináltam a Tanárképző Főiskola külső falára. És van egy harminc négyzetméteres farostintarziám a sombereki téesz ebédlőjében. Ezt Gádor Emillel közösen terveztük... Elsősorban táblaképeket festek...

Kelle megmutatja a farostintarzia tervét, aztán újból leereszkedünk a műterem alsó szintjére, a festmények közé.

Régi pécsi csoportos kiállítások jutnak eszembe. Kelle neve után ezek a képcímek álltak: *Bányatelep* (1959), *Tanakodók* (1960), *Bányász, Bikal, Bikali szénaszárító, Egyházaskozár* (1963), *Bascsarsija, Kilátás a tengerre, Dalmát város* (1965), *Fa tavasszal, Fa ősszel (1966), Baranyai évszakok I–IV. (1968)*... A festő érdeklődésének változása címekben elbeszélve.

– Mik a kedvelt témáid mostanában? – kérdezem.

– Leginkább a tájkompozíciók. Kedvelt motívumaim a dombok, a fák, a vizek. Ezek játéka, egybeszerkesztése érdekel. Az ezekre építhető szimbólumokkal fejezem ki magam. Szeretem a házat is. A figurákat is szeretem táji környezetbe állítani... Szeretek sorozatban, variációkban gondolkodni. Legutóbb a vízzel foglalkoztam, a Dunával és a Balatonnal. Érdekes a kettő közti különbség. Aztán a beállt Duna és a folyóvíz változatai. A jég és a hó motivációja... Sok tennivalóm van még, a vázlataim földolgozásra várnak.

– Tájképeid a természetben vagy a műteremben készülnek?

– Itt! – kiált föl Kelle Sándor. Az ablak előtti polchoz siet, fölmarkol két csomó jegyzetfüzetet, karjait a feje fölé emeli, megrázza: – Csak ezek készülnek

kint, a helyszínen. A vázlatok. Most jöttem meg a nagymarosi művésztelepről. Ott is ilyeneket készítettem. Nézd csak meg ezeket a rajzokat! – A festő végigpörgeti ujjaival a füzeteket. – A természet ma egészen mást jelent, mint régen. A táj szerepe a festészetben is átértékelődött. A látványfestészetnek vége. A nagybányaiak még úgy festettek, hogy a modellel együtt kivonultak a szérűskertbe. Ez csak egy korszaka volt a festészetnek. Ma a tájkompozíciók is a műteremben készülnek. Az alkotó személyisége, egyénisége így sokkal jobban jelen tud lenni a képen. A reneszánsz idején volt egy főúr, aki portrét készíttetett magáról. Amikor elkészült a festmény, megnézte, és azt mondta: „Nem veszem át, mert nem én vagyok. Nem hasonlít rám." „Jó, majd kétszáz év múlva hasonlítani fog" – mondta a festő, és a fal felé fordította a képet. Hát én se lefesteni akarom a természetet. A panoráma szerepét átvette a fényképezés, a színes dia, a film. Egy kritikus egyszer azt írta rólam: „Kelle Sándor hűséges krónikása a baranyai tájnak." Hát krónika ez szerinted? – Kelle a műterem sarkából egy nagyméretű képet húz elő, és a festőállványra helyezi. – *Dunántúli mandulafácska,* ez a címe. Janus Pannonius emlékére festettem. Krónika ez? A kutya fülét! Én szimbólum-jeleket keresek. Ez tájköltészet, és nem krónika. Ez a természet elemeiből való komponálás.

– Az Alföldön születtél, a Dunántúlon élsz. Miben nyilvánul meg a festő számára a két táj különbsége?

– A messze horizont nagynekilódulású embereket nevel, a felhőnézők romantikusok. Az alföldi iskola festői nemes értelembe véve ezeket az eredményeket képviselik művészetükben. Koszta József, Tornyai, Rudnay, Holló László... Dunántúlon a dombok, a hegyek játékosak. Örömükben leradírozzák a sík horizontot, a földtől az égig járják táncaikat. Ez a játékosság, ez a dunántúli alaphang gazdag alakításra késztet. Rippl-Rónait, Vaszaryt, Egryt, Martynt nem az indulatosság, nem a romantikus hangvétel jellemzi.

– Magadat hova tartozónak érzed?

– 1970-es önálló kiállításom katalógusának előszavával felelek. Ez az én ars poeticám: „Életünk ritmusa a természet, az ember és a társadalom mozgásrendjébe ágyazódik: a tavasz-nyár-ősz-tél, a társkeresés és a munka törvényében létezünk. Benne érzem magam ebben a világban. Az együttélésből gondolatok-érzelmek születnek. Keresem az állandót és a változót: a festőileg kifejezhetőt. Bár az Alföldről jöttem, mégis a Dunántúl tart fogva: dombjaiba vésett barázdáiból tüzes bor terem, a fák ízes gyümölccsel kínálnak, életrevaló ember és elhatározás születik. Vize pihentet és játékossá tesz. Mozgás és nyugalom, intim és monumentális váltja itt egymást, összeszövődik ember és táj. Már maga a dunántúli valóság gazdag alakításra késztet. Ösztönzést nyújt ahhoz, hogy kifejezni kívánjam a természet és az ember

ősi együttélését, együttgazdagodását és az ebből származó gondolatokat. De mindenkor a festő nyelvén: színnel, formával, ritmussal."

Amíg olvas, arca egyre jobban áttüzesedik.

– Milyen szép gondolatok . . . Egy író se tudná szebben megfogalmazni – mondom elismerően. – „Dombjaiba vésett barázdáiból tüzes bor terem . . ." „A természet és az ember ősi együttélése . . ." És a nők? Milyen szerepet játszottak életedben a nők?

– Az ars poetica után az ars vitaeről, az életvitel művészetéről kérdezel? A nő és a férfi kapcsolata az élet forrása, éltetője és előrelendítő ereje. Röviden: a fajtám szemérmes volt, hárman voltunk a családban fiútestvérek, lányok csak a távolabbi rokonságban adódtak. Szerintem ez sok mindent meghatároz. Édesanyám szeretete, az ő lelki gazdagsága és gondos szorgalmú lénye véste belém a női eszményképet. Tiszteletet parancsoló magatartásomnak ez az alapja. A játszótárs kislányt megvédtem a verekedő fiúk ellenében, segítettem neki, öröm volt valamit tenni érte. Anyám papnak szánt, de a muzsikálás hangjai és ott, a zenekarban egy lánytekintet más irányba tereltek. A párválasztásban is az anyám alakította eszménykép vezetett. Két lányom van, a nagyobb röntgenszakorvos Kaposváron, a kisebb itt a jogi egyetemen nyelvtanár. Tőlük és tanítványaimtól kapom vissza azt az ajándékot, amit kiváltott belőlük emberi magatartásom.

Sajtostallért ropogtatunk, majd Kelle egy üvegből sárgás fényű bort tölt.

– Saját termés – mondja. – Feleségemnek a Makár dombon van egy kis szőlő öröksége. Egy kis épület is van rajta. Szép hely. A Makár olyan, mint a Badacsony. Akárhonnét nézi az ember, mindig ugyanazt a formát mutatja. Nyáron a műteremben kibírhatatlan. 34 fokra fölmegy a hőmérőben a higany.

– Sok könyvet látok a polcokon – mondom. – A szakkönyvek mellett mit olvasol?

– Költőket. Illyés Gyulát. Gyönyörű vers a *Szekszárd felé*. Bárdosi Németh Jánost a kenyérszagú versek költőjének neveztem el. Csorba Győzőt a komolyságáért szeretem. Pákolitz Pistában mindig az eleven, pajkos kalocsai diákot látom. Aztán Takáts Gyulát, Simon Istvánt . . . Fodor Bandit tizenhárom éves kora óta ismerem . . .

– Tizenhárom éves kora óta?

– Hát persze. Amikor 42-ben haslövéssel feküdtem . . .

– Mivel?

– Miért csodálkozol? Idenézz! – Kelle egy pillanat alatt kigombolja elegáns, hamvaszöld kordbársony zakóját, és fölgyűri fekete-sárga kockás ingét. Hasán keresztben-hosszában forradások. Olyan a bőre, mint a fonott kalács kitüremkedései,

horpadásai. – Ezt nem tudja senki! Hét hasműtétem volt. Pár szilánk még bennem van. Itt vannak a legnemesebb szervek – mutatja, – az uréter, a vese, a máj. Ha ezek közül egy is megsérül . . . Így is majdnem elvéreztem . . .

– A szilánkok még benned vannak?

Kérdésemet mintha nem is hallaná.

– Huszonnyolc éves voltam, élni akartam. Tartalékos tiszt voltam, szakaszparancsnok. Támadásban voltunk, éppen távcsöveztem, amikor váratlanul oldaltüzet kaptunk. Tudod, mi az oldaltűz? Voltál katona? Két géppisztolytár volt a hasamon, azokat érte a találat. Felrobbantak a lövedékek, és teleszórták szilánkokkal a hasamat. Csipesszel szedték ki a derékszíjat, a zubbony foszlányait. Tudom, mi a halál szélén lenni. Augusztus közepe volt. Vittek hátra . . . Ez egy novella, kérlek. Egyszer mondtam már, hogy keresek egy írót, akinek elmondom . . . Szeptikus láz . . . Szív kell hozzá. Ha nincs, nem tudod átvészelni. De eszembe se jutott, hogy ebben meg lehet halni. Halál-gondolatom sose volt. Fegyelmezett ember voltam világéletemben . . . Hát amikor Budapestre hoztak, a kórházban, a mellettem levő ágyon Bandi sógora feküdt. Neki a féllábát vették le. Fodor Bandi akkor mint kisdiák jött sógora látogatására. Azóta tartjuk a kapcsolatot . . .

Kelle visszagyűri az inget nadrágjába.

– Megbántál már valamit életedben? Mi az, amit másképp csinálnál?

– Csak azt bántam meg, ha valakinek szükségtelenül lelki fájdalmat okoztam. Mit csinálnék másképp, ha erre mód volna? A másnapok arra valók, hogy ne essünk ugyanabba a hibába. Egyébként minden maradjon úgy, ahogy történt. Vállalom.

– Melyik emberi tulajdonságot tartod a legértékesebbnek?

– Az értelemtől és az érzelemtől átfűtött emberséget. A céltudatosságot, a szívósságot. Szeretek kiegyensúlyozottan élni. Gebauer Ernő derűs, vidám kedélyét szeretném visszaidézni. Az emberekkel néha ellentétbe került, mert jóhiszeműségét kihasználták. Az állatokat viszont nagyon szerette. Szellemes volt, mindig kész a sziporkázó viszontválaszra. Egyszer templomot festett falun. Reggel munkába indult, és találkozott egy már többször látott asszonnyal, aki éppen a ház előtt a járdát söpörte. Ernő bácsi a tőle megszokott grandezzával, mély meghajlással, kalapemeléssel köszönt: „Kezét csókolom, asszonyom!" Az asszony megijedt, azt hitte, valóban meg akarja csókolni a kezét: „Hagyja csak! Nagyon vizes, siettem ki, nem értem rá megtörölni." Erre Gebauer mester mosolyogva: „Kérem, asszonyom, nem tesz semmit. Ha óhajtja, tisztelettel szárazba teszem."

Az órámra nézek: dél elmúlt. Szedelőzködöm. Keresztülmegyünk a társbérleti előszobán. Vasárnapi ételszag terjeng a levegőben. Rántott hús, sült tészta szaga. Kelle a lépcsőház ablakához hív, és lemutat a városra:

– Egyszer ezeket a tetőket is szeretném megfesteni . . .

BIZSE JÁNOS

Nyár van, rekkenő július, kora délután. Az izzadtság csorog a házfalakról. Az aszfalt folyik az utcán. A fényes szurokban nyomot hagy a pneumatik. Négy órára beszéltük meg a találkozót.

Eredetileg azt gondoltam, majd egyik este kiülünk a sétatéri Kioszk asztalai mellé, az árnyas gesztenyefák alá, hűs söröket kortyolgatunk, beszélgetünk, és lassan elkészül az interjú. De nem. Bizséék, úgy látszik, komolyan veszik a beszélgetést. Itt valóban szabályos műteremlátogatásra kell készülnöm.

Zavaromban korábban érkezem, s hogy elüssem az időt, a Barbakán körüli építkezést nézegetem. Műemlékvédelem címén újkori várépítés... Valamikor itt húzódtak a pécsi vár falai, itt volt a várkapu, a felvonóhíd. Most frissen fejtett köveket vernek szét a súlyos kalapácsok. A törmelékből készül a helyreállított várfal.

Bartók Béla utca 18 – mondogatom magamban. Állok a 18-as számú ház előtt, de ismeretlennek tűnik az épület. Valaki kijön a kapun. – Bizse Jánosékat keresem. – S bizonytalanul hozzáteszem: – Bartók Béla utca 18. – Itt nem laknak – hangzik a válasz. – Ez a Landler Jenő utca.

Átnézek az utca túloldalára, s akkor ismerem meg a házat, ahol Bizséék laknak. Két utcára néz a telek. Két utcáról van a házba bejárás. A deszkakapus főbejárat a Bartó Béla (volt Árpád) utcáról nyílik. A vasajtós hátsó bejárat a Landler Jenő (volt Klimo) utcáról. Innét viszont a ház a 21-es számot viseli. A kapu mellett a falon piros postaláda: Bizsééknek saját postahivataluk van.

Csaknem húsz éve már, hogy először jártam itt. Akkor Bizse bácsit, a lakatost kerestem. József utcai társbérletünk egyetlen ékessége egy Zeiss Ikon zár volt. A forsriftos zárhoz még egy kulcsot kellett csináltatni. Az egész városban nem akadt lakatos, aki vállalta. – Próbáld meg a Bizse bácsinál. Ha ő nem tudja a kulcsról a másolatot megcsinálni, nincs több lehetőség... – mondta valaki. És Bizse bácsi megcsinálta a másolatot.

Most újból itt állok a Bartók Béla utcai ház udvarán. Bizse bácsi, a nagyszerű lakatos és fémműves, különlegesen szép, kovácsolt vasmunkák készítője azóta

Kelle Sándor
Dalmát város
1964
Olajpasztell, farost
60×45 cm

tudunk róla. A továbbfűzés fokozza a homályt, értelmez, bekebelez, ellenpontoz. Jelentésbővítő tevékenység, kontaktus és átjáró az elmúlt, a jelen és a jövő között, létállapot transzformáció. Rejtett szakrális terek és viszonylatok keletkeznek az aktuális bemutatási alkalom, a reprezentációs kiállítási tér igényei és a befogadó emocionális-mentális készenléte szerint. Némelyik elhomályosult mintázatú, elgyötört, becsomózott selyemdarab az egykori szépség sejtelmével a szemlélőt is a színeváltozás mágiájába, a tisztázó, rekonstruáló késztetés varázslatába ejti.

A stoppolás mint kiegészítő, pótló technika Lévai-féle változata maga is amőbaszerűen terjeszkedő szövetkonstruálás, levegőre történő hímzés. A hol sűrűsödő, hol meg veszélyesen ritkulni látszó, elemi négyzetstruktúrát alkotó szövedék, az eldolgozatlanul kanyargó, lebegő cérnavégek a művész számára lehetővé teszik a halmozást, ismétlést, felülírást, s az esendőség, sérülékenység szorongató, óvásra felszólító közegébe vonnak. Az elhomályosult vagy eltitkolt eredetű „vendégszövegek-/szövetek" a dekonstrukciós intertextualitásnak megfelelően viselkednek. E szerint a mű éppúgy, mint használói, szövedékek hálózatának összefüggéseiben léteznek. Az alkotás és a befogadó kapcsolata az ilyenfajta hálók összetett, sokelemű rendszereinek az időfolyamatban haladó érintkezéséből szövődik. A jelentések sok-sok megelőző használat és befogadás ontológiai jelenlétére épülnek, amelyeknek az aktuális szemlélő nem lehet teljes tudatában, csupán a jungi kollektív tudatalatti, vagy a műtárgy mágikus-kultikus aurája kelti azt életre a jelen pillanat számára. A heterogén műszövet határtalanul folytatható, toldalékolható, valamely rész kivágható, más beilleszthető. Sohasem végleges, befejezett korpusz, hanem Jacques Derrida szövegfogalmához hasonlóan egy széttartó hálózat, „nyomok szövete, amelyek vég nélkül valami önmagukon túlira, más elkülönböző nyomokra utalnak". Így viselkedése vagy sokjelentésű, allegorikus, vagy határtalan, értelmetlen, ironikus. Lévai Nóra nem szívesen ad címeket munkáinak. A befogadói vágyak és az értelemteremtő kreativitás ilyen stimulálása is táplálja műtárgyobjektumai intertextuális működését.

Amitől ezek a munkák mindezen túl lefegyverzővé válnak, a felidéző megérzékítés virtuozitása. Az a briliáns rajzkészség, amely néhány vonallal, öltéssel és felvillanó színárnyalattal képes egy El Greco-fejet, egy Watteau-motítumot, egy emberi karaktert, vagy egy rút bogarat a maga szemantikai teljességében elővarázsolni. Ebben a konkrétat a világszerűvel ütköztető közegben válik a fonal- és hajszáldróthálló rácsozata maga is történéssé, jelentéssé.

A nyomott anyag tervező indíttatás utáni fordulat Lévai Nóra pályáján egy ajándékba kapott, leheletfinom, foszladozó és kézhez tapadó, bordó indiai selyemdarabbal kezdődött, amely megerősítésért, folytatásért-értelmezésért kiáltott. Varrás, öltés, rajzolásos kísérletezés során egy németalföldi férfifej bukkant elő, amelyik nem kezdett önálló életet, hanem az alapszövetben teljesedett ki, megőrizvén így mindkét létforma sajátosságát. A flóra és fauna arányai sem jártak másképp. A puszta kiállíthatóságig terjedő konzerválás, nejlonhártyával történő keményítés után, óvatos lépések során jutott a művész a fű, a fém, a rostok, régiségek, sőt a kertbeli természet munkára fogásáig. Ma már egyre textilidegenebb dolgokhoz vonzódik a folytatás szándékával, legyen az akár egy kátrányos kő. Ebben a képzelettel és játékkal teli mágikus világban talán minden lehetséges.

Husz Mária

KITEKINTŐ

Gyenis–Vigh: „Puliszka"
Dél-Franciaország városai
2003 nyara

Koncert – konyha

Komikus, poétikus darab – illatokkal

A történet? Egy nő várja haza a férjét, aki háborúba ment, és a háborúnak már régóta vége. Minden pillanatban készen áll a férfi fogadására, mindennap frissen megfőzi a puliszkát, az örökös puliszkát... Egyszer csak érkezik egy férfi. Talán fogolytársa a férjének, vagy egy etnológus, avagy netán a férje maga? Annyi biztos, hogy együtt énekelgetvén, beszélgetvén egyre közelebb kerülnek egymáshoz, egyre több közös élmény elevenedik fel a múltból. Azoknak a múltjából, akik háborúba mentek és azokéból, akik otthon maradtak, vártak és főztek, hogy ne merüljenek el végérvényesen bánatukban.

Kiindulópontnak és témának ez éppen elégnek bizonyult *Gyenis Katalin* és *Vigh András* számára. A legfőbb törekvésük arra irányult, hogy sikerüljön megteremteniük valamit a hangulatból, amit mindketten átéltek (a múltban). Valamikor, valahol Erdélyben, ők is átvándoroltak falvakon és élvezték a parasztok vendégszeretetét, ahogy az idegent fogadják (ma ez nem ismeretes nagyon a nyugati világban).
Gyenis Kati pécsi származású népdalénekes, a Tükrös, a Muzsikás, a Téka és a Vujicsics együttesekkel dolgozott és dolgozik együtt ma is, jelenleg Franciaországban él. Vigh András magyar származású színész, zenész. Tanulmányait többek közt az Ecole Lecoq, az École P. Lefeuvre nevű intézményekben végezte, dolgozott Peter Brookkal, François Cervantes-szel, játszott Akosh S. Unit, a Viellistic Orchestra koncertjein, számos lemezfelvételen működött közre a legkülönfélébb zenei stílusokban.

Törekvésük eredményeképp egy koncert-színmű jött létre csipetnyi komikummal, finom kis tragikummal, jó adag költőiséggel, valamint konyhai illatokkal. Gyenis Kati a 60 perc alatt valóságosan elkészíti a puliszkát. Van a színpadon sok hagyma, fokhagyma, szalonna és Gyenis Katinak egy nagyon pontos koreográfiája is van, mert a puliszkának a darab végéig mindenképpen el kell készülnie, hogy, a közönség is részesülhessen belőle. Addig pedig hallgatja a zenét, szagol, mosolyog, felvonja a szemöldökét, vagy figyelemmel kíséri az előadás előtt szétosztott szövegfordítást, amely az egyes dalok szövegét tartalmazza francia nyelven. Jelzi a közönségnek, hogy pl. a vöröshagyma feldarabolása közben például mely szövegű dal hallható, vagy hogy a fokhagymaszag felröppenése pillanatában éppen melyiknek kell következnie.

Gesztusokban és színészi játékban visszafogottak, ami logikus és jó is az előadás egészét nézve. Mindent jó arányérzékkel adagolnak a közönségnek, a magyar népzenét, a komikumot, a szagokat és a darab végére mesterien felpörög a hangulat, a ritmus felgyorsul, a szövegek kicsit pajzánok lesznek. Az arcok kipirulnak (gyanítható, hogy a látogató az asszony házában marad), poharak csillannak, kisül a puliszka. Taps. Nagy, kerek fényesség terül el velünk szemben.

Egyszer elhangzott a közönség soraiból az a szó, hogy *charmant*, mintegy jellemezvén a darabot és az előadást. Azt hiszem, ez a legkevesebb, amit mondani lehet. A színpad naivnak és enyhén komikusnak tűnő, illatokkal is beburkolt szférájában ott van az a másik világ is, ami nagyon mély kútfőből jön zeneként és a felidézett emberi kapcsolatok minőségét illetően is. Mindehhez még azt is tudni kell, hogy a két szerző-előadó a „Puliszka" létrehozása közben a helyzeteknek és a szövegfordulatoknak megfelelően improvizált. És mert kedvük szerint tettek mindent, a gesztusokon és a szavakon átsugárzó egyszeri és kétségbe vonhatatlan személyesség teljesen meggyőzővé tudott válni.

Fekete Marianna (Párizs)

Gyászol a pécsi képzőművészeti élet (*Kelle Sándor 1913–2003*)

2003. december 4-én temették el Kelle Sándor festőművészt, aki szinte egész életét Pécsett, a pécsi képzőművészeti élet megkerülhetetlen részeként élte. 1913-ban született Jánoshalmán, 1933–38 között végezte el a Képzőművészeti Főiskolát. Mohácson, majd Pécsett kezdett dolgozni mint gimnáziumi tanár, később, 1950-ben a Tanítóképzőbe került. A Pécsi Tanárképző Főiskola megalakulása után itt volt a Rajz Tanszék docense. Évekig ő vezette a bázakerettyei alkotótábort. 1958-ban lett a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja, 1965-ben belépett a Magyar Képzőművészek Szövetségébe.

Számos elismerés és kitüntetés tulajdonosa. 1948-ban a Centenáriumi kiállítás második díját kapta, 1956-ban a Pécs–baranyai Országos Kiállítás Janus Pannonius Emlékérmét, 1963-ban Baranya megye Művészeti Díját. 1973-ban elnyerte a Munka Érdemrend bronz fokozatát, 1983-ban a Baranya Megyei Tanács Janus Pannonius-díját, 1993-ban a Baranya Megyei Közgyűlés Művészeti Díját, végül 1996-ban megkapta Pécs város díját, a Pro Civitate kitüntetést. Munkái köz- és magángyűjteményekben találhatók, a pécsi Modern Magyar Képtárban találhatók legfontosabb festményei. Temetésén koszorúkat helyeztek el a város és megye művészeti és társadalmi életének képviselői, a Művészeti Kar, az egykori főiskolai tanítványok.

Könyv

Czakó Zsolt pécsi grafikusművész a világ legizgalmasabb 37 tervezője között

Hogyan látják Londonból, a design fővárosából a vizuális kultúra jövőjét? Kik azok a sztárgrafikusok, akik meghatározzák az új irányokat az alkalmazott grafikában? A mértékadó *Thames & Hudson* kiadó nem kevesebbre vállalkozott, mint olyan alapmű elkészítésére, amely nélkülözhetetlen mind a szakma, mind a vizuális kultúra iránt érdeklődők számára.

A szaktekintélynek számító szerkesztő 37 alkotót választott ki: Teal Triggs azokat az egyedi, művészi szellemben készült munkákat méltatja, amelyek a legnagyobb hatással lehetnek a kortárs vizuális nyelv fejlődésére. Olyan világhírű grafikusok közt, mint David Carson, Jonathan Barnbrook, Nick Bell vagy Katherine McKoy, ott találhatjuk régiónkból Ales Najbrtet, a Brnói Grafikai Biennálé igazgatóját és a Magyarországon alkotó Czakó Zsoltot is. Amszterdamtól New York-ig: az ő munkáikon keresztül alkothatunk képet az alkalmazott grafikáról.

Czakó Zsolt, aki régóta aktív résztvevője a nemzetközi művészeti életnek, a jelen válogatásban kísérleti betűképeivel és olyan egyedi hangú főcímeivel szerepel, amelyeket a figyelmes magyar néző a televízióból már ismerhet.
A szerkesztő Moholy-Nagy László és a korai modernizmus örökségét hangsúlyozza az életműben; különösen igaz ez arra a most publikált fotografikus betűkísérletre, amelynek gondolati alapját *Tresz Zsuzsa* jelmeztervező ruhái ihlették. A Czakóról szóló fejezet részletesen taglalja az életpálya több fontos munkáját: köztük a már itthon is díjazott főcímeket, könyv- és plakáttervet, a kereskedelmi kiadványokat és arculati megjelenéseket.

Czakó Zsolt különböző munkáit az elmúlt évek során a legfontosabb külföldi szaklapok és könyvek (Print, Item, Étapes, Creative Review, Zoo, Tribe, Typography Now, Whereishere) gyakran publikálták.

– S –

Pécs, Műhelygaléria
2003. november 8–26.

Gebauer Ernő festőművész emlékkiállítása

Gebauer Ernő pécsi festőművész hagyatékából előkerült, 65 darabból álló kollekciót mutatott be novemberben Pécsett a Műhelygaléria. A galéria gazdája, *Nőt Béla* már néhány évvel ezelőtt is rendezett Gebauer-kiállítást, pécsi magángyűjteményekből válogatva. Gebauer-tanítványként gondoskodó szeretettel, nagy hozzáértéssel rendezte a korábbi és a mostani kiállításait.

A kiállított kisméretű akvarell és temperaképekre, ceruzarajzokra dr. Nagy József pécsi műkereskedő boltjában bukkantunk. Egy ismeretlen fiatalember eladásra szánta, akinek – elmondása szerint – egyik családtagja Gebauer Ernő mellett tevékenykedett, s akkor kapta ajándékba.

Ki volt Gebauer Ernő? 1882-ben született Hartbergben, Ausztriában. Édesapja, aki korán meghalt, erődmérnök volt. Édesanyja, Siebenlist Mária két fiával 1898-ban pécsi rokonaihoz költözött. Ernő a reálgimnázium elvégzése után, 1902-ben felvételt nyert a budapesti Mintarajz-tanodába, ahol Ferenczy Károly és Zemplényi Tivadar korrektúráit hallgatta, majd 1906-ban a művésztanári diploma megszerzése után Székely Bertalan mesteriskolájába jelentkezett freskószakra. Székely Bertalan híres volt szigorúságáról, s azt vallotta, hogy az alkotómunka szellemi tevékenység. Növendékeitől elvárta a rajzi biztonságot, s a vázlatokban előkészített, átgondolt, kiérlelt kompozíciókat. Bizonyára sokra tartotta pécsi tanítványát, mert rábízta a székesegyházban 1887–89-ben festett falképeinek javítását.

Gebauer Ernő Budapesten a Pécsett is sokat foglalkoztatott, szászvári születésű Kiss György szobrászművésznél lakott. Akvarelljei és írásai őrzik ennek emlékét. Első feladatát Pécsett kapta, 1904-ben, a Xavér kápolnában kellett Szent Ferencet megfestenie. Ezután egymást érték a megbízások, egyházi és világi feladatok egyaránt. Az Apolló, a Park mozi majd az Uránia mozi falképeinek festését vállalta.

Ezekre a feladatokra akkor került sor, amikor a város eleven, pezsgő életet élt. 1921-ben alakult tehetséges fiatalokból a Pécsi Művészkör. Tagjai *Stefán Henrik, Johan Hugó, Molnár Farkas, Gábor Jenő* és mások voltak. Igyekeztek lépést tartani a legújabb európai törekvésekkel, a kubizmussal, az expresszionizmussal. Ezek az áramlatok Gebauer Ernőt is megérintették, de egyéniségének megfelelően azokat lecsendesítve használta fel munkálkodása során.

Szőnyi Ottó, neves művészettörténész írta róla: „Hű maradt önmagához, azt adta mindig, amire tehetsége diszponálta és tanulmányai képesítették. Művészetében ötvözte az irányzatoknak technikai vívmányait, de alaptónusán nem változtatott".

1925-ben alakult a Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága, annak titkári feladatait nagy igyekezettel látta el. Előadásokat tartott, grafikai kiadványokat tervezett, festőiskolát szervezett és vezetett Martyn Ferenccel együtt. Templomfestő munkássága is a húszas években bontakozott ki. Hatvan templomot említenek kutatói, ahol freskói fellelhetők. Freskói gazdagították a pécsi Ferences, az Egyetemi (pálos) és Belvárosi templomot is. 1937-ben Aba Novák Vilmos nyerte meg a pécsi temetőkápolna kupolafreskójára kiírt pályázatot. Betegeskedett, s a kivitelezést a megbízható, általa elismert Gebauer Ernőre bízta, aki élete főművét Kaposvárott festette 1948-ban a Hősök templomában. A szentélybe került az utolsó ítélet zöldre hangolt, konstruktív formákból épített víziója.

Gebauer Ernő: Önarckép

A Műhelygalériában kiállított vázlatok, tervek a pécsi, baranyai, tolnai templomoknál vállalt feladatok dokumentumai (Babarc, Duzs, Kárász, Kisvaszar, Lánycsók, Lippó, Liptód, Nagynyárád, Siklós, Versend stb.).

A plébániák, egyházközségek felkérése után felmérést végzett a helyszínen, mérlegelte az adottságokat, a boltozási rendszert, a fényviszonyokat, s pontos, értelmező rajzokat, méretarányos alaprajzokat készített. Ezután került sor a vázlatok és a tanulmányok megrajzolására. A megbízókkal való konzultációk során elkészítette a belső tér látszati képét, papírból az összerakható makettet, s ennek síkjain helyezte el a falképek színvázlatait, s ezt gazdagította egy-egy részlet alaposabb kibontásával. Bizonyára nem volt könnyű eleget tenni a megbízók elvárásának, azoknak meg kellett felelni, s képes volt mindig azokat művészi igénnyel megfogalmazni. A tervek bemutatása és elfogadása után került sor az Egyházművészeti Hivatal engedélyének megszerzésére. Így került a Liptódi tervekre dr. Molnár Ernő főiskolai tanár aláírása és a hivatalos pecsét. Ezt követte az egyházközséggel történő szerződéskötés, amelyre rákerült: Gebauer Ernő okleveles tanár, festő. A duzsi templom falképterveihez mellékelt írásos szerződésben (1928) olvasható, hogy 800 pengőt kapott a művész, ennek 50%-át a munka megkezdésekor, 50%-át a befejezésekor.
Az állványzatról, a hosszabb ideig ott tevékenykedő festő lakásáról és ellátásáról a község gondoskodott. A szakmai ismeretek birtokában otthonosan kellett mozognia a keresztény ikonográfiában, a bibliai témák megjelenítésében. Gyakori volt az Atyaisten, Krisztus, Mária, az angyali üdvözlet, az utolsó vacsora, a mennybemenetel ábrázolása. A Szentháromság mindig a fő helyre került. Az elliptikus, keretelt kompozíciók mellé a sarokra elhelyezett evangélisták és apostolok biztosították az egyensúlyt.

A magyar szentek is igen kedveltek voltak, Szent István, Szent László, Szent Erzsébet, Szent Margit. Azok a templomok, ahol Gebauer Ernő dolgozott, a XVIII–XIX. században épültek. A barokk terek barokkos megjelenítést igényeltek, s ezt várták el a megrendelők is. Művészettörténeti ismeretei segítették ahhoz, hogy előképekhez tudott fordulni, s azokat szerencsésen alkalmazni tudta egy-egy esemény megjelenítésekor. Így került sor arra, hogy Kárászon 1942–44-ben Szent Erzsébet Wartburg várába történő érkezését festve a würzburgi érseki palotában látható, Tiepoló freskójának (1751–53) tanulságait Liptódon a szentélyben a bécsi képtárban látható, Dürer táblaképének (Szentháromság imádása, 1511) kompozíciós megoldását használta fel. Nagynyárádon mesterének, Székely Bertalannak a pécsi székesegyházban látható koronafelajánlási jelenetét (1887–89) igyekezett kis változtatással újrafogalmazni. A szemtanúk visszaemlékezése szerint állványon állva nem volt szüksége a nagyméretű kartonokra, kis vázlattal kezében festette freskóit, szekkóit. A festékcseppek időnként visszahullottak a mester arcára, de bőven jutott belőlük a vázlatokra is. A jól megtervezett, végiggondolt, vázlatokkal, tanulmányokkal előkészített, s a művészben élő belső kép alapján biztos kézzel végezte feladatát. Bravúrosan volt képes bánni a rövidü-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kelle Sándor
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1965 ÁPR. 4.

1021

Pécsi festők galériája

KELLE SÁNDOR ÉS BIZSE JÁNOS KÉT-KÉT MÜVÉT MUTATJUK BE OLVASÓINKNAK

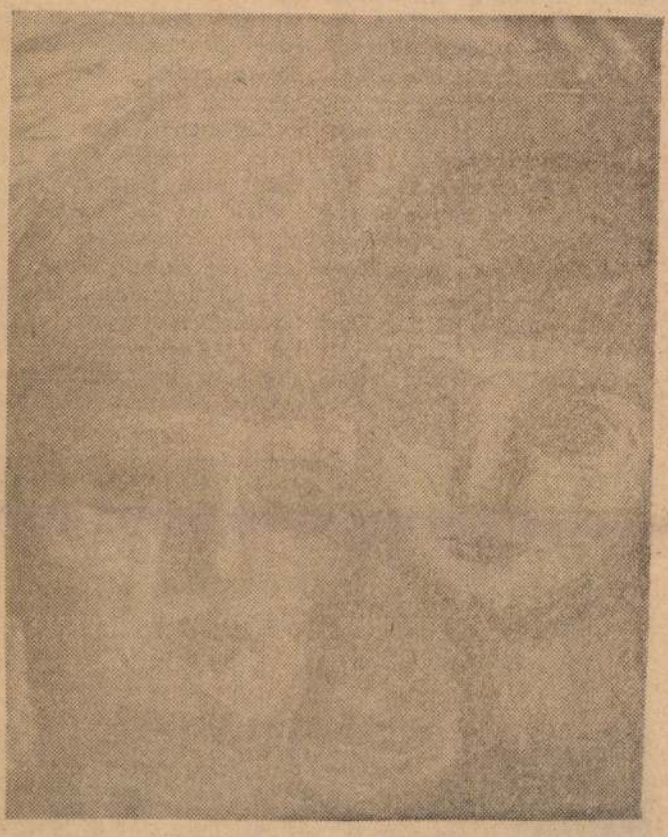

Kelle Sándor: Paraszflatalok

Kelle Sándor: Nyári táborban

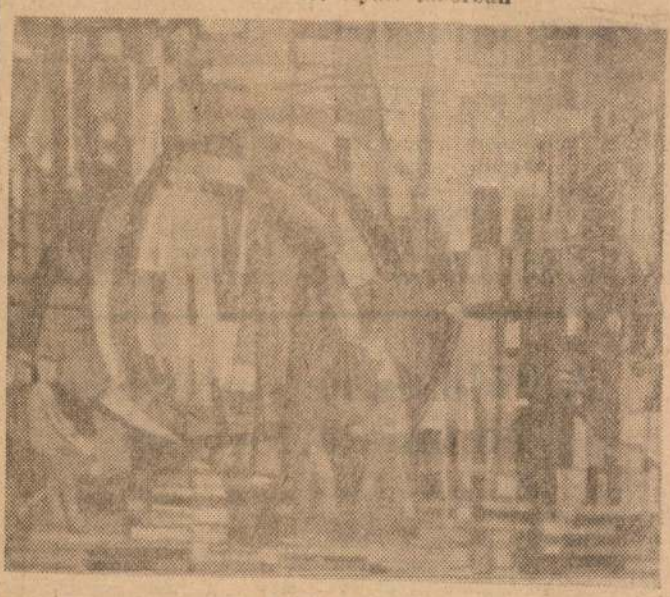

Bizse János: Szerelés

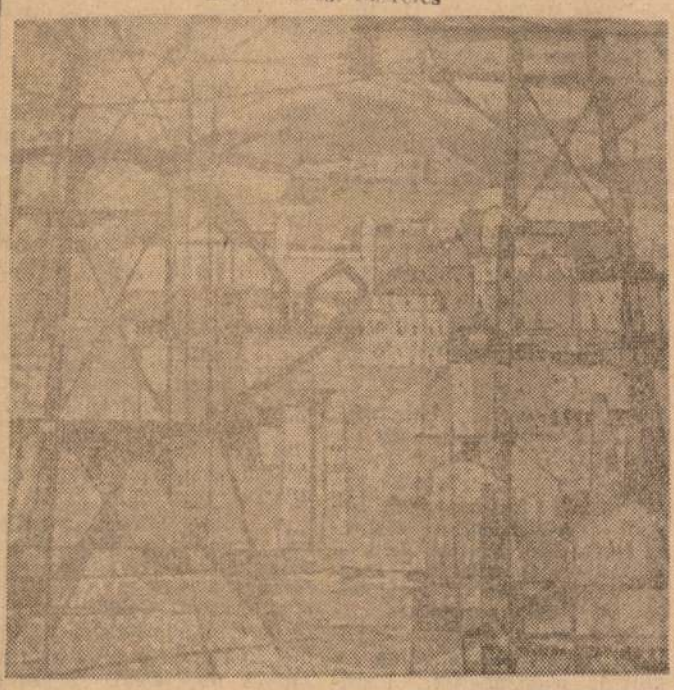

Bizse János: Pécs (mozaik)

Szokolai felvételei

Kapá[illegible]ja

Már exportra is termel az Orosház

Szóbeszéd Orosházán, hogy amikor a század eleji községi elöljáróság tanácskozásán néhány elöljáró betonjárda építésével hozakodott elő, a képviselőtestület többsége így nyilatkozott: „Minek ide betonjárda, hisz tudvalevő, hogy Orosházán csizmában járnak". Igen! Ez volt a század eleji Orosháza viriliseinek szemlélete, akik gondolkodás nélkül megszavazták az Urikaszínó építését, de fogukhoz verték a garast, ha arról volt szó, hogy gimnázium kellene.

számítottak. A kormány annak idején 531 millió forintot szavazott meg az üveggyár létesítésére és elkezdődött a munka. 1961. május 1-én volt az első kapavágás, azután fiatalok sokasága lepte el az építkezést. A KISZ felhívására fiatalok „bábáskodtak" az építkezésnél. A munkák irányítására operatív bizottság alakult, amely állandóan kapcsolatot tartott a kivitelező és gyártó vállalatok KISZ-szervezeteivel. Segítette az iparitanuló-képzést, a fiatal szakmunkások felké-

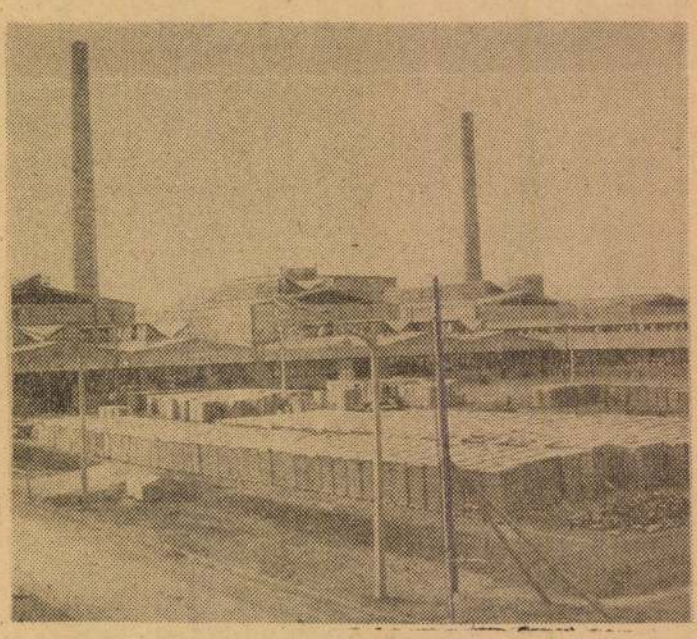

Szállításra kész termékek az új gyár udvarán

A haladást akadályozó „városatyák" azóta messze járnak, az egykori cselédek unokái pedig nagy közös gazdaságokban egyesítették erejüket. Készült betonjárda, Táncsics nevét hirdető nagy gimnázium és épült még valami, amire büszke nemcsak a város, hanem az ország is. Hatalmas üveggyár, amely szinte megváltoztatja az alföldi mezőváros fejlődését.

Fiatalok segítségével

Gyár...! Gyár...! Az orosházi emberek még mindig ízlelgetik e szót. Nem tudnak betelni vele, mert hiszen terveikben szerepelt ugyan valami gyárféle, amely a mezőgazdaságból felszabaduló munkaerőt befogadja, munkát, kenyeret ad sok leánynak, asszonynak, de ilyen óriásra nem

szítését az üvegipari munkára. A bizottság tárgyalt, levelezett a belföldi vállalatokkal, hogy rövidített határidőre szállítsák a berendezéseket. A baráti Csehszlovákia fiataljait is segítségül hívták. Az öntött-üveg gyártáshoz a berendezéseket a Klatovi Gépgyár szállította. A csehszlovák üzem fiataljait arra kérték: egy fél évvel hamarabb szállítsák a gépeket. És a határidőnél korábban, 1963. november 7-én, megkezdhette üzemszerű termelését a magyar üvegipar legkorszerűbb üzeme.

Járjuk a gyárat. Az iparvágányra vasúti kocsikat tolnak. Fehérvárcsurgóról fehér homokot hoztak. A dolomitot Pilisvörösvár szolgáltatja. A gyártáshoz nélkülözhetetlen

A Föld és az emberiség élelmiszerforrásai

Nyikolaj Zsavoronkov szovjet akadémikus úgy véli, hogy a földművelés akkor is biztosítani tudja az emberek teljes értékű táplálkozását, ha a Földön százszor annyi ember lesz, mint ma. Elvileg ugyanis a növényekben lévő minden anyag alkalmas, ha nem is az állatok, de a gombák és baktériumok táplálására, amelyek azután élelmiszerré alakíthatók át.

A Földön 1964-ben 3,3 milliárd ember élt. Az évi növekedés 65 millió.

A zöldnövények fotoszintézisének termékei együttesen többszázszorosan felülmúlják azt a mennyiséget, amely a növekvő emberiség táplálkozásának biztosításához szükséges.

A szovjet tudósok — biológusok, vegyészek, közgazdászok, statisztikusok — azt a nézetet vallják, hogy nem a lakosság számát kell összhangba hozni a gazdasággal, hanem ellenkezőleg, az élelmiszertermelés szintjét kell a lakosság szaporulatának megfelelően növelni. Ez pedig teljes mértékben lehetséges.

John Bernal tájékoztató jellegű adatait alátámasztva a szovjet szakemberek kiszámították, hogy a jelenlegi vetésterületek hétszeresére növelhetők. *Mihail Szokolov*, a moszkvai egyetem professzora, aki ezt az eredményt kapta, feltételezi, hogy az emberiség a már rendelkezésre álló tudományos vívmányok segítségével máris körülbelül hússzorosára növelhetné a mezőgazdasági termelést.

Konsztantyin Malinnak, a műszaki tudományok doktorának a napsugárzási energia elemzésén alapuló számításai szerint a jelenleg megművelt területekről 134 milliárd embert lehetne élelmezni. (A potenciálisan lehetséges vetésterületekről pedig 933 milliárd embert).

Ha figyelembe vesszük, hogy a tengerek és az óceánok felszínére körülbelül 2,4-szerte annyi napenergia jut, mint a szárazföldre, akkor kiszámíthatjuk, hogy az élelmiszerforrások több billió ember létfenntartásához elegendők, hangsúlyozza Malin.

A Föld élelmiszerforrásaival kapcsolatos elgondolások és számítások részletesebb kifejtését a szovjet tudósok az augusztusban Belgrádban sorra kerülő nemzetközi népesedési konferencia résztvevői elé fogják terjeszteni. A szovjet tudósok 42 előadással készülnek e konferenciára.

Kelle Sándor
festő

M.D.K.

A Baranya megyei Tanács művészeti díjában részesült.

—: Tiszatáj művészeti melléklete
Élet és Irodalom, 1963. november 16 - 10 lap.

Kelle Sándor

Rajz (reprodukció)

Jelenkor 1964 II. 123 oldal

Kelle Sándor

Férfifej (rajz, reprodukció)

Jelenkor 1964 II. 154. oldal

MDK

Kelle Sándor

Képzőművészeti kiáll. Mohácson. Magyarság 1943. márc. 19. 9.l.

Kelle Sándor
festő

Tájképet mutatta be a pécsi kiállitáson.

Koczogh Ákos
~~Szatmári Gyulla~~: Öntörvényes képzőművészek kiállitása Pécsett
Művészet, 1963. december - 42 kep

Kele Sándor, festő

Július 19-én tárlata nyílik meg Szombathelyen.

-: Hír

10.

NÉPSZABADSÁG Bm. 1964. júl. 15.

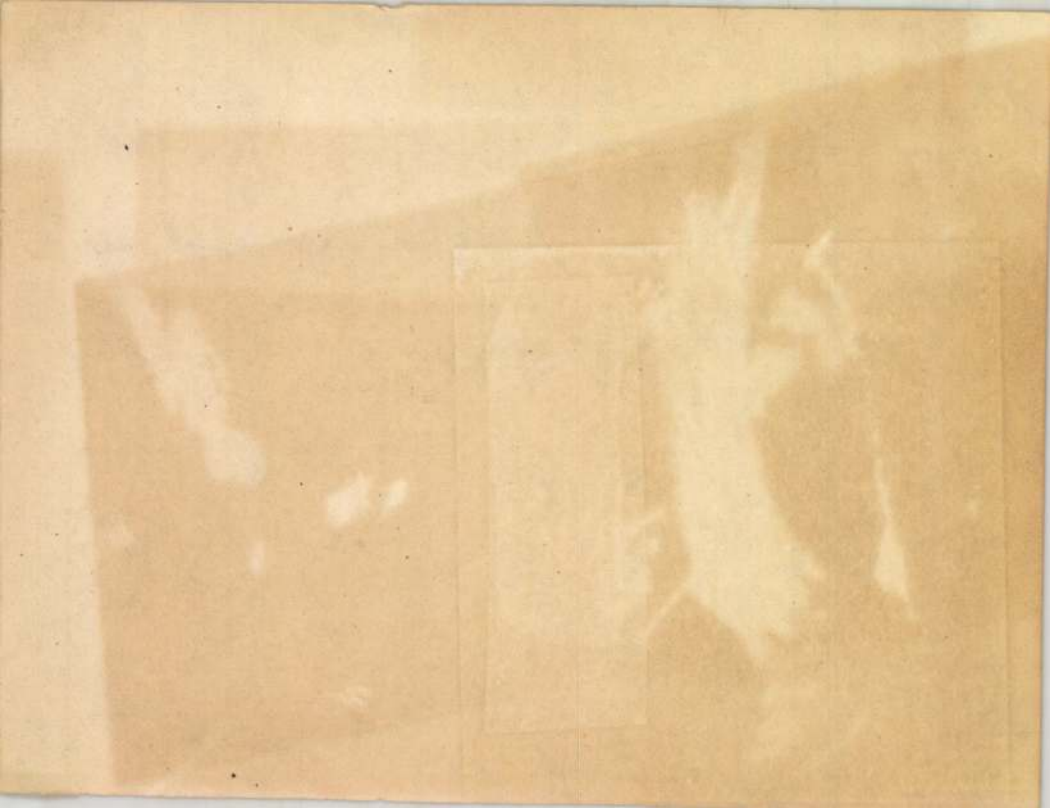

Kelle Sándor, festő MDK

Dunántúl cimmel Pécsett megnyílt kiállításáról kritikát írt a Dunántúli Napló. A glosszaíró vitába száll furcsa megállapításaival.

– old –: Jókívánság 2

ESTI HIRLAP Bp. 1963. jún. 10.

Kelle Sándor, festő MDK

Pérsett lakik és dolgozik évtizedek óta.

Kiállításának címe: Dunántúl:

Pesold ferenc: A festő útja 2

STI HIRLAP

Gy. 1963. máj. 29.

Kelle Sándor
festő

M.D.K.

Baranyai este
Szénaszárítók Bikalon } repro

Lehőcz Mária: Kele Sándor műtermében,
Művészet, 1963. október – 32 kep.

Kelle Sándor
festő

M.D.K.

„Aranyhegy", „Őszi domboldalon", „Szénaszárítók Bikalon", „Présház előtt", „Kilátás Lábdihegyről", „Öreg Pécs", „Bányász" c. műnei

Lehőcz Mária: Kelle Sándor műtermében
Művészet, 1963. október – 32 lap

Kelle Sándor

festő

M.D.K.

„Baranyai este", „Önarchép~~ém~~a" dél dunán-
túli piktura jellegzetes alkotásai. A pécsi Tanár-
képző Főiskolán tanár.

Lehőcs Mária: Kelle Sándor műtermében
Művészet, 1963. október – 32 kep

14.D.4

Kelle Sándor
festő

A „Sétatér esőben" című
képét mutatja be a tárlaton.

S.M.: Pécsi művek a vidéken . . .
Dunántúli Napló, 1954. dec. 14 – 4 lap

Helle Sándor
festő

M.D.L.

Bruday Kajos pécsi tárlatáni
a tárlatvezetést látja el.

— : Shulturális életünk lírei.

Dunantuli Napló, 1955 szept. 11 - 6 lap.

Kelle Sándor
fiskő

M.D.K

Reszt vett a tartaton

G.L.: A Magyar Szovjet Tarsaság szekhiaréban
Dunantúli Napló, 1955. jun. 2 – 4 kep

K

Kelle Sándor
Simon Béla
Soetra Elemér
festők

Kiáll. Műcsarnokban
1959 okt

Néptava
1959 okt 4

D

Hollósy Simon

und

Peter II.

167, 168.1.

Kelle Sándor
festő
Pécs
Magyarád u. 24

MKSz 1947

Kele Sándor

festő Pécs

Előadása Derkovics Gyuláról.

Független Néplap

1948. dec. 17

ga tek. Elnökségének,

Budapest.

Kelle Sándor

festő

l.

Szabad Művészet

1949. 43 i. l.

ának,

s t .

Endre-u.10.sz.

dolat, hogy a m. kir. posta rendes

Kelle Sándor

festő
szül. 1913.

l.

Szabad Művész
1948. 206. l.
207. l.

ából vac [illegible] két értékes művészeti
ogy továbbiakkal fog gyarapodni nagyobb
az ősi városnak.

Kelle Sándor

pécs. festő
Koll. kiállítása.
1949. maj. 22-31.

Pécs. szabadszerveret
53-ik kiáll.-kat.
a pécsi katalogusok
között

B.

tü Elnökségének

Budapest.

és kir. katonai

ság f.é. 15166. sz.

tatai templom

dő 965 □ m. nyi

mezt rekvirált-

tte ki: Minthogy

plom is az or-

emlékek közé

kötelességemnek

m. o. B-át erről

Kelle Sándor
festő

l.

Szabad Művészet

1948. 232 l.

177. kép. *Magyar pálos szobrász, Királyok imádása.*

MAGYAR SZOBRÁSZ, XVIII. s
Női szent
Fa, mag. 46 cm.

NÉMET SZOBRÁSZ, XVIII. sz
Feszület
Körtefa, rajta domborúan faragott
Mag. 24·5 cm.

NÉMET SZOBRÁSZ, XVIII. sz
Királyok imádása
Fadombormű, 19×18 cm.

MAGYAR SZOBRÁSZ, XVIII. s
Mária a halott Krisztussal
Fa, mag. 77 cm.
A győrmegyei Vitnyéd templom
vétel.

MAGYAR PÁLOS SZOBRÁSZ,
Királyok imádása (177. kép)
Körülmetélés
Körtefa, egyenkint 62×38 cm.
Mindkettő Hendrick Goltzius mets
Gerevich PA, 221—222. l. —
kiáll., 1930., 150—151., szám. –

Bevétel		Kiadás	
korona	fill.	korona	fill.

Szabad Ifjúság

1947. 39. f.

Kelle Sándor

Másolat 84/1905 számról.

Folyó szám	Kelet hó	Kelet nap	Tárgy
			A vallás- és közoktatá[illegible]
			nuár hó 30 ikán 108.877/1904 szám [illegible]
			számolása. –
1.	1904 XII.	2.	402/1904 sz. a. kelt elsz[illegible]
			a 45.366/1904 sz. alatt kiút[illegible]
2.	1905. I.	30.	Kiutaltatott
			Kifizettetett:
3.	1905. II.	21.	Gerecze Péter dr. nak pe[illegible]
4.	" "	"	Gróh Istvánnak friszi, gáns[illegible]
5.	" "	"	Möller Istvánnak torda[illegible]
			Bene Kázor rajzólának ko[illegible]

MŰSOR:

1947

OKT. 21. BÁRDOSI NÉMETH JÁNOS: *KRÚDY: VÖRÖS PÓSTAKOCSI.*

ÓKT. 28. RABINOVSZKY MÁRIUS: *AZ ÚJ FESTÉSZET NAGY ALKOTÓI. (VET. KÉPEKKEL)*

NOV. 4. DR. CSER LÁSZLÓ: *ANTIK ÉLET – MAI RÓMA. (VET. KÉPEKKEL.)*

NOV. 11. DR. FEKETE MIKLÓS: *KEMÉNY ZSIGMOND: ZORD IDŐ.*

NOV. 18. DR. VÖRÖS MÁRTON: *UPSALA. (VET. KÉPEKKEL)*

NOV. 25. DR. BAJCSA ANDRÁS: *SWIFT: GULLIVER.*

DEC. 2. DR. BOROS ISTVÁN: *A MAI MOSZKVA. (VET. KÉPEKKEL)*

DEC. 9. UJVÁRI PÁL: *FLAUBERT G.: BOVARYNÉ.*

DEC. 16. DR. HEGEDŰS LAJOS: *SOUTHAMPTON. (VET. KÉPEKKEL.)*

DEC. 23. HUNYADY JÓZSEF: *DOSZTOJEVSZKIJ: A FÉLKEGYELMŰ.*

1948.

JAN. 13. DR. VÁRKONYI NÁNDOR: *JÓKAI: A KŐSZIVŰ EMBER FIAI.*

JAN. 20. KOVÁCS GYULA: *FERRARA ÉS MODENA. (VET. KÉPEKKEL.)*

JAN. 27. ARATÓ LÁSZLÓ: *MÓRICZ ZSIGMOND: LÉGY JÓ MINDHALÁLIG.*

FEBR. 3. DR. SZABÓ PÁL ZOLTÁN: *A HATALMAS VELENCE. (VET. KÉPEKKEL.)*

FEBR. 10. ANDRÁS ENDRE: *THORNTON WILDER: SZENT LAJOS KIRÁLY HIDJA.*

FEBR. 17. TAKÁCS JENŐNÉ, PASTEINER ÉVA: *GENF ÉS ZÜRICH. (VET. KÉPEKKEL.)*

FEBR. 24. KELLE SÁNDOR: *SZINEK ÉS FÉNYEK A MAGYAR MŰVÉSZETBEN. (VETITETT KÉPEKKEL.)*

A **SORSUNK** A DUNÁNTÚL LEGJOBB IRODALMI FOLYÓIRATA. FIZESSE ELŐ!

Kelle Sándor

festő

A BATSÁNYI JÁNOS IRODALMI TÁRSASÁG

PÉCS THJ. VÁROS SZABADMŰVELŐDÉSI FELÜGYELŐJÉNEK TÁMOGATÁSÁVAL, AZ 1947-48. ÉVBEN

LICEÁLIS ELŐADÁSSOROZATOT

RENDEZ.

AZ ELŐADÁSOK KEDDI NAPOKON, D.U. 6 ÓRAKOR KEZDŐDNEK A VÁROSHÁZA KÖZGYŰLÉSI TERMÉBEN.

MŰSORMEGVÁLTÁS EGY ELŐADÁSRA 50 FILL, AZ EGÉSZ SOROZATRA 4 FRT. MŰSOROK KAPHATÓK A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT KÖNYVESBOLTJÁBAN ÉS ELŐADÁS ELŐTT A PÉNZTÁRNÁL.

Kelle Sándor

vrod

Dunántuli Népszava

1948. marc. 20

(K. előadása Munkácsyról és Paál Lászlóról.)

Kelle Sándor

Festő

Koll. kiáll. 1947

1947. máj Pécsett,

az ottani szabad-
szerveret rendezése-
ben.

Lásd a pécsi ka-
talogusok között.

vegyes

h. 16

1 köt. 8°

Ipolyi

Arnold

Az omágos magyar képzőművészeti
társulat 1880. március 14-iki
közgyűlését megnyitó beszéd

Kelle Sándor I.é

Ferkápzomfoiskèvk

1933-34. 43. p.

Der Arbe

Vorsitzender: Dr. Burgemeister, Landesbaurat, Provinzial-Konservator für Niederschlesien, Breslau
Behrendt, Stadtbaudirektor, Breslau
Dr. Braune, Prof., Direktor des Schlesischen Museums der bildenden Künste, Breslau
Effenberger, Architekt BDA, Breslau
Dr. Friedel, Stadtrat, Breslau
Dr. Grisebach, Univers.-Professor, Breslau
Hadelt, Pfarrer, Provinzial-Konservator von Obrschlesien, Alt-Wette
Hallama, Verkehrsdirektor, Breslau
Dr. Hintze, Prof., Kustos am Schlesischen Museum für Kunstgewerbe und Altertümer, Breslau

ındesausschuß:

Dr. Grund, Handelskammerpräsident, Breslau
Dr. Grundmann, Direktor des Hausfleißes, Warmbrunn
Dr. Dr. v Guenther, Oberpräsident a. D., Wirkl. Geh. Rat, Breslau
Hadelt, Pfarrer, Provinzial-Konservator von Oberschlesien, Altwette-Neiße
Fürst v. Hatzfeldt, Herzog zu Trachenberg, Vorsitzender des Niederschles. Provinzialausschusses, Trachenberg
Dr. Heinevetter, Museumsdirektor, Gleiwitz
Heyer, Prof., Direktor der Handwerker- u. Kunstgewerbeschule, Breslau
Herrmann, Geh. Oberreg. u. Forstrat, Geschäftsführer des Komitees für Naturdenkmalpflege, Breslau
Dr. Herschel, Bürgermeister, Breslau
Dr. Jaenicke, Regierungspräsident, Breslau
Dr. Dr. jur. h. c. Jecht, Stadtbibliothekar, Görlitz
Irmer, Vizepräsident d. Prov. Schulkollegiums, Breslau
Dr. Kirchner, Landrat, Münsterberg
Dr. Knötel, Prof., Breslau
Kuhnert, Domkapitular, Breslau
Dr.-Ing. h. c. Malcher, Hüttendirektor, Gleiwitz
Dr. Manigk, Prof. Geh. Justizrat, Rektor d. Universität, Breslau
Dr. Masner, Prof. Direktor des Museums für Kunstgewerbe und Altertümer, Breslau

tattak el először a Várhelytől 16 km. távol

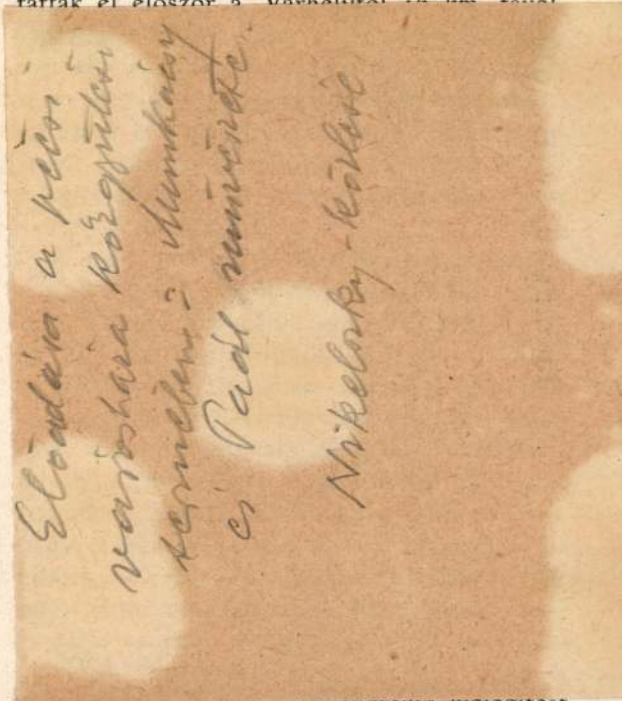

nzeknél nem történhetett
a Head, sem Babelon
ami mindenesetre sokat
alógus értékéből. Most
ótolható, mert Babelon m
t birtokában van. A
logatása lassan halad elő
t okok miatt, de remélhe
égéig ez is megtörténhe
bán az őr 320 darabból á
nzekből álló gyüjtemény
Mielőtt őrévé lett a ré
ez érmeket, részben gyü
onban ő a maga részére
miután ez őri tisztével

GED. A *Somogyi-Könyvt*
mnál a gyüjtemények e
ló épületben csak kisebb
A kupolacsarnok fedelén
kellett kittelni, az előcsarn
árát pedig meghosszabbí
A könyvtár beosztott törzsanyag-

Kelle Sándor
1948. márc. 17.

ZATMÁR. A szatmári *Kölcsey-Kör* a 1913-ban igyekezett gyüjteményei közönség érdeklődését ébren tartani. *yvtárt* 80 nyitási napon 164 egyén s kikölcsönzés útján 699 kötetet ; a múzeum látogatója 88 nyitási oo egyén volt. A könyvtár vétel , adomány útján 140 kötettel gyara- az év végén 4959 darabból állott. *iségtár* 51 darabbal adomány útján dva, 3436 db tárgyat számlál; a *nép-* 81 darabot (ebben a gyarapodás *képzőművészeti* gyüjtemény 194 dbot, *természetrajzi* gyüjtemény 536 dbot. etőség a múzeum fenntartására saját eiből 1057·10 K-t fordított, az állam- l pedig: a könyvtárnál 219·02 K-t, tárnál 6·10 K-t.

losan *dr. Pósta B.* orsz. felügyelő meg a múzeumot s a város intéző- egy kulturház létesítésének tervéről

ZÁSZVÁROS. A *szászvárosi ref.* táros tiszteletdíja). Vásároltak 221 művet 238 kötetben.

Ajándékokból gyarapodott a könyvtár 294 művel 305 kötetben (93 önálló mű, 104 kötetben, 5 folyóirat 5 kötetben, 196 iskolai értesítő ugyanannyi kötetben), mintegy 692 K 14 f. értékben, beleszámítva a Révai nagy lexikon ama két példányát is, melyeket a kultuszminisztériumtól és a Főfelügyelőségtől kapott a könyvtár ajándékba.

Az egész évi gyarapodás 641 mű 682 kötetben, ami 2535, illetőleg 2211 K értéket képvisel, ezzel a könyvtár törzsállománya 17,514 kötetre emelkedett.

A szászvárosi ref. főgimn. *érem- és régiségtárának* őre a Főfelügyelőség támogatásával többször megfordult Várhely, Veczel, Kiskalán és Kőboldogfalva hunyadmegyei községekben, mely helyeken főleg a tavaszi s őszi mezei munkálatok alkalmával a véletlen folytán sok római emlék szokott előkerülni. Mindannyiszor azzal a czélzattal tette meg útjait, hogy főképen a leleteket megszerezve, biztos helyre szállítsa

Kelle Sándor

1948. márc.

A szabadságharc centennáriuma alkalmából festette Örök magyar c. képét, melyet Pécs városának a centennárium alkotott minek jutalmazására adományozott önzeg III. díjavát jutalmazták.

Nikelszky közlése.

T V Á NY

rintról,mely összeget .....napi

Kelle Sándor

festő

1946. a Bassányi János Irodalmi Társaság. püspöknádasdi műsoros kirándulásán Kelle tartott az új képzőművészetől népszerű előadást. A pécsi szabadszervezet 1947-ben vándortárlatát rendezte és ismertette.

Nikolszky Géza közlése.

Nagybecsü felszóli

a kivánt árajánlattal az alábbi

5000 pld. csatoltan visszas

szerinti karton .

Áraink aranypengőb

számitjuk fel.

Fizetendő a számla

Készséges szolgála

rendelését és vagyunk

Mellékelve:

1 minta vissza.

A legmodernebb szedőgépekkel felszerelt, a l
nyomdavállalat ◎ Könyvkötészet ◎ Betű

Kelle Sándor

festő Pécs.

1953. dec. hó.
Kiállítása volt
Pécsett - Kata-
lógusa nem volt -

Király János

Körlevél

számadás, alapítványi mise
nehei összehozni ilyenkor
ét, hogy plétónos nincs itt –

ereztettel ündrösli.

. oltóntes tvér

Pados Gábor
plétónos

BIZSE JÁNOS.

1920-ban Pécsett született. Középiskoláit a Ciszterci Rend Pécsi Nagy Lajos gimnáziumában végezte, majd, mint Aba-Novák Vilmos növendéke, a Képzőművészeti Főiskolán tanul. Ugyanott tanársegéd, majd tanári oklevéllel jelenleg a Pécsi Pius gimnázium művészet tanára.
Elméleti és gyakorlati művészeti tevékenységet fejt ki. Budapesten a Szabad Nemzeti Kiállításon és a pécsi művészek tárlatain szerepel képeivel.

GÁDOR EMIL

1911-ben Pécsett született. Középiskolai érettségi után, a Képzőművészeti Főiskolán tanult, mint Glatz Oszkár növendéke. 1933-ban állította ki először három festményét a Nemzeti Szalonban, hol a Szinnyei Merse Társaságtól kitűntető elismerést nyert. 1945-ig Budapesten dolgozott, mint festő és iparművész. Külföldi kiállítást épített Belgrádban, Velencében, Bolognában és Pozsonyban. 1945 nyarán hazajött Pécsre, és itt a művészeti oktatás terén fejt ki tevékenységet.

KELLE SÁNDOR

1913-ban született Jánoshalmán. A pécsi Pius gimnáziumi érettségi után a Képzőművészeti Főiskolán, a nagybányai Réti István növendéke. Utolsó éveiben tanársegéd. 1938-ban Mohácsra kerül a gimnáziumhoz, majd 1946-ban Pécsre, a leánygimnáziumhoz.
A művészeti oktatáson kívül, mint alkotóművész, képeivel Budapesten és a pécsi művészek tárlatain szerepel. Az 1946. évi pécsi Művészeti Hetek kiállításán a kultúrminisztérium megvásárolta egyik művét.

BIZSE JÁNOS képei:

1. Tavaszi napsütés	olajf.	14. Esőben	olajf.
2. Gyár	„	15. Fürdető	„
3. Ritmusok	„	16. Havas háztetők	„
4. Csendélet I.	„	17. Havas udvar	„
5. Lámpafénynél	„	18. Borus Duna	vízf.
6. Első fények	„	19. Árnyékos fűzfák	„
7. Harkályok	„	20. Dunai Táj	„
8. Csendélet II.	„	21. Szöszke	„
9. Vöröslő dombok	„	22. Női portré	„
10. Kőzúzó	„	23. Két cső kukorica	„
11. Lendülő munka	„	24. Csendélet	„
12. Pirkadó hajnal	„	25. Citromos csendélet	„
13. Domboldali házak	„	26. Tájkép	„

GÁDOR EMIL képei:

27. Tavasz	pasztell	44. Halárus	pasztell
28. Nyári napsütés	„	45. Baromfiudvarban	„
29. A baba reggelije	„	46. Görcsönyi kastély	„
30. Erkélyen	„	47. Tanulmány feleségemről	„
31. Nárcisz és tulipán	„	48. Asszonyok	„
32. Reggelizö asztalnál	„	49. Kislányom	„
33. Fénybenéző	„	50. Barátom présháza	„
34. Kékszemű	„	51. Plain-air tanulmány	„
35. Fényből jövő	„	52. Gyümölcsszüret	„
36. Festő Velencében	„	53. Széchenyi-tér télen	„
37. Két akt	„	54. Cséplés	színes rajz
38. Rózsaszín házak	„	55. Behordás	„
39. Irgalmasok tornya	„	56. Nagyharsányi présházak	„
40. Ősz	„	57. Parasztudvar	„
41. Siklósi vár	„	58. Gyümölcsszüret	„
42. Havihegy	„	59. A boci	tempera
43. Pécs napfényben	„		

Kelle Sándor

1947

KELLE SÁNDOR képei:

60.	Park a Püspöktemplommal	78.	Marika a csörgővel vízf.
	szénaquarell	79.	Marika alszik pasztell
61.	Tanya vízf.	80.	Ágneska „
62.	Mohácsi emlék szénaquarell	81.	H. I. író arcképe „
63.	Őszi domboldal vízf.	82.	Édesapám olvas „
64.	Görcsönyi színek olajf.	83.	Szigetvári táj „
65.	Parkvázlat „	84.	Mohácsi gimnázium „
66.	Olvadás „	85.	Vágoti emlék „
67.	Mohácsi szőlők „	86.	Kastély „
68.	Székesegyházas táj „	87.	Felvidéki emlék vízf.
69.	Olvadás után „	88.	Mohácsi házak pasztell
70.	Kismosás „	89.	Öreg orosz vízf.
71.	Marikáim „	90.	Présházak „
72.	Merengő „	91.	Álmodik a park pasztell
73.	Marika karácsonya 1946 „	92.	Mese I. „
74.	Ébrednek a szőlőhegyek „	93.	Mese II. „
75.	Tavaszi este „	94.	Mese III. „
76.	Virágbaborulás „	95.	Mese IV. „
77.	Verandán „		

A képek eladók, árak csak az egyes termekben kifüggesztett íveken láthatók.

Felelős kiadó: TURY-NAGY SÁNDOR — Barátság-nyomda Pécs

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABADSZERVEZETE PÉCS
XXII-IK CSOPORTKIÁLLITÁSA

BIZSE JÁNOS: HÁZAK ÉS DOMBOK

BIZSE JÁNOS
GÁDOR EMIL
KELLE SÁNDOR
FESTŐMŰVÉSZEK

„Uj szinek" képkiállitása KATALOGUSA

1947. ápr.

1947. máj. 15-23-ig.

Kelle Sándor

Réti István egyhori tanársegéde, pécsi rajztanár, koll. kiáll. Pécsett.

Achátz Imre:

Művészet. Sorsunk 1947. 365. l.

Kelle Sándor

Jegyző Pécs

l.

Szabad Művészet

1947. 154. l.

8. sz.

már 140·— P-től kezdve,
süveget 15·— pengőért.

EK, HÁZAK, TELKEK

tele, bérlete ügyé-
on bizalommal

DIENES JÓZSEF

tlanforgalmi irodájához

GÁZOLTALMI- és LÉGVÉDELMI CIK

Papi palástot és süv
a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E.
jutányos áron készíti
Szénási Sá
Hódmezővásárhely, Tava
JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI
Református iparos.

A „TAKARÉKOSS
KERESKEDELM
kötelékébe tartozó cégek m
tozatlan feltételek
s zavartalanul állanak

Kele Sándor

Festő

Pécs

l.

Szabadművészet

1947. 80 l.

104. l.

FELSŐDÖRGICSE

Templomrom

Römer Flóris: Archaeologiai levél Zalamegyé-
ből. VV 1863, 434.l.

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABADSZERVEZETE, PÉCS

64. kiállítás a Városi Múzeumban (Rákóczi-út 15)

A Magyar Dolgozók Pártja Nagypécsi Szervezete számára készült faliképek és szobrászati munkák

KIÁLLÍTÓK:

Bozsogh Zoltán, Bizse János, Bolvári Alajos, Csoh László, Érdi Győző, Exner Lajos, Gádor Emil, Gebauer Ernő, Kelle Sándor, Klug György, Martyn Ferenc, Mertlich László, Nikelszky Géza, Őry József, Raáb Lukács, Sinkó András, Szepesi Freund Lajos, Tury Nagy Sándor, Vándor Béla, Zágon Gyula

1950 II. 26—IV. 2. Naponta 10-1 és 4-7-ig

A kiállítást 26-án fél 12 órakor megnyitja:

Deák Livia

a MDP Nagypécsi Szervezetének titkára

Pécsi Szikra Nyomda NV 7493

~~Gebauer Ernő~~

Kelle Sándor

~~Csek László~~

Gádor Emil

Gebauer Ernő

~~Érdi Györö~~

Kelle Sándor

Martinszky János

Martyn Ferenc

Nikelszky Géza

Sinkó András

Turi Nagy András

Vigh László

Szabad Művészet

1948. 4. sz. 159. l.

(a pécsi csoport) –

(a pécsi városháza)

tovább

2

Ez oldalon mindegyik

többszörös és emlékve

lásd

Vegyes

Fraknói

Vilmos

Werbőczy István

l. „Magyar történeti életrajzok" alatt

~~Gebauer Ernő~~
~~Berzegh Lottan~~
Kelle Sándor
~~Bizse János~~
~~Bolvári Alajos~~
~~Erdi György~~
~~Exner Lajos~~
Gádor Emil
Gebauer Ernő
Kelle Sándor
Klug György
Martyn Ferenc
Metlich László
pécsi festők

Szabad Művészet

l.

1950. 78. l.

A m. képzm. Sz. Sz.
pécsi csoportja

– ein.

R

9.

[illegible]

[illegible]

a Miscel. Arch. Bis. Tagja

18. SZ. KUNSTÄDTER VILMOS BUDAPEST

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABAD SZERVEZETE, PÉCS

XLI. KIÁLLITÁS

a pécsi városi múzeumban (Rákóczi-út 15.)

PALKOVICS LAJOS szobrászművész

és a

PÜSPÖKNÁDASDI MŰVÉSZTELEP

Bizse János, Bolvári Alajos, Érdi Győző, Kelle Sándor, Martyn Ferenc, Mertlich László, Miklósi Gyula, Nikelszky Géza, Tury Nagy Sándor, Vigh László

Megnyitja: Abelovszky József szeptember 5. napján 12 órakor

Látogatható szept. 5-től 12-ig, naponta 10—14 és 16—19 h között

BELÉPÉS 50 FILLÉR

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABAD SZERVEZETE, PÉCS

NYOMTATVÁNY

Martyn Ferenc úrnak

festőművész

Pécs

Barátság nyomda

Kelle Sándor

Pécsi pedagógus - festő.

Simon Bélával és Soltra Elemérrel közösen rendezték meg kiállitását a Mücsarnok kamaratermében.

Müvészetében nagybányai jelleg felismerhető.

László Gyula: Kiállitások
Rajztanitás 1960. Isz. 30.l.

Kelle Sándor

Pécsi pedagógus- müvész

"Bányász" /repr/

Rajztanitás 1962. V. sz. 15.1.

Kelle Sándor

festő

M.D.K

A dunantúli művészek
tárlatáru részt vesz.

Kelle Sándor: A dunantúliak tárlata.
Dunantúli Napló, 1958. okt. 5 - 3 lap.

M.D.K.

Mikle Sándor
festő

Részt vesz a Nevelők Házában
július 1-én megnyíló tárlaton.

– Képzőművészeti kiállítás a Nevelők Házában
Dunaújvárosi Napló, 1958. máj. 4 – 2 lap

Kelle Sándor
festő

M.D.L.

Tizenkilences veterán harcos"
"A tanácsköztársasági pályázaton díjazott archípsorozatból.

— 1. —

Dunantúli Napló, 1959. május 10 – 5 lap

Kelle Sándor

M.D.L.

fotó

A tanácsköztársaság hanosai'

"szerzeje 2000 Ft. jutalmat

nyert

—: Megnyílt a tanácsköztársaság emlékére...

Dunaújtúlé Napló, 1959. márc. 22-5 lap.

Kelle Sándor
festő

M.D.K

A Baranya megyei képzőművészek
Munkacsoportjának gazdaszerem-
vezetője lett

Hivék.

Dunántúli Napló, 1959. jan. 20-5 lap

MDK.

Kelle Sándor

Kiállitási hir

Dunántuli Napló 1967 márc.16.

Kelle Sándor,

~~Bezzegh Zoltán~~

~~Bíró Gáros~~

tovább 2 ~~Csek László~~

~~Gádor Emil~~

Kelle Sándor

a pécsi Képzőművészeti Szabadliceum tanárai 1946-47. ben.

Niketszky Géza körlevé

BUDAPEST.

tása értelmében van szerencsénk
akban szolgálnunk:
zolgáltatott minta
. . . . . P. 405.--
en értendők, a forgalmi adót külön

vételekor, minden levonás nélkül.
tainkat felajánlva, kérjük nb.

kiváló tisztelettel

STEPHANEUM
NYOMDA ÉS KÖNYVKIADÓ
A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT
EGYESÍTETT ÜZEMEI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

gnagyobb munkák elkészítésére is berendezett
öntöde ⊙ Tömöntöde ⊙ Galvanoplasztika.

~~Gábor Jenő~~

~~Gádor Emil~~

Kelle

Kolbe

Martinszky

Martinszkyné

Nikelszky

Mosshammer

Szomor László

1944. márc. Budapesten a Nemzeti Sportcsarnok téli kertjében rendezett Pécsi képzőművészek kiállitásán vettek részt fentiek

Nikpkiáll

BUDAPEST
43 M 30-5

Kelle Sándor
Kolba Mihály
nincs éd. ~~Gábor Jenő~~

A pécsi öregdiákok képzőművészeti kiállítása

Ma délelőtt nyilt meg a Horthy Miklós Sportcsarnokban a Pécsett végzett *öregdiákok képzőművészeti kiállítása*, amelyet a hősi halált halt „Nemes Gulner Gyula Társaság" rendezett a pécsi hadiözvegyek és hadiárvák felsegélyezésére.

A nagy gonddal megrendezett kiállításon az ismertnevű festők, szobrászok és grafikusok *70 képpel és szoborral* szerepelnek. A kiállítás anyagát *Gádor* Emil festőművész állította össze. Gádor Emil csendéletei, finom pasztelljei, óbudai utcarészletei tanubizonyságot tesznek a művész tehetségéről. *Martinszky* János olajfestményekkel és rendkívül érdekes szövött gobelinekkel szerepel. *Martinszkyné Rohacsek* Anna színes rézmetszetei, magyar motivumú szőtt gobelinjei figyelmet keltenek. Rendkívül érdekesek *Gábor Jenő* munkástematikájú képei, festőjük főleg formai megoldásokra törekszik. *Nikelszky* Géza olajképekkel, akvarellekkel szerepel, „Márévár völgye", „Eső után", „Erdőn át a Mecseken" című akvarelljei finomak. *Kolbe* Mihály két temperával szerepel. Pécsvidék környékét *Mosshammer* György esős, ködös hangulatú akvarelljei idézik, míg *Kelle* Sándor szénakvarelljei és vízfestményei a délbaranyai tájat elevenítik meg. *Szomor* László szobrász terrakotta tanulmányfeje és dalos csoportja a művész izmos tehetségéről tanuskodik. A kiállítás március 30-ig marad nyitva.

Magyarország 1944. márc. 18
(Esti lap.)
továbbítani

rgen, XVIII. Jh.

elől vadász, puskával. Erdély, XVIII. sz. — Alvin-
irnseite Jäger mit Flinte. Siebenbürgen, XVIII. Jh.

ı elől virágcsokor. Erdély, XVIII. sz. — Alvincer
rnseite Blumenstrauss. Siebenbürgen, XVIII. Jh.

k alapon kék disszel. Magyar, XVIII. sz. — Krug,
lauer Fond blau dekoriert. Ungarisch, XVIII. Jh.

ı elől férfi ásóval. Erdély, XVIII. sz. — Alvincer
eite Mann mit Schaufel. Siebenbürgen, XVIII. Jh.

liszitéssel. Magyar, XVIII. sz. — Krug mit Zinn-
t. Ungarisch, XVIII. Jh.

elől táncoló férfi korsóval. Erdély, XVIII. sz. —
der Sitrnseite tanzender Mann mit Krug. Sieben-

elől férfialak bottal. Erdély, XVIII. sz. — Alvin-
Stirnseite Männerfigur mit Stock. Siebenbürgen,

ánbarna mázzal. Magyar, XVIII. sz. v. — Krug
ganbraun glaisert. Ungarisch, E. XVIII. Jh.

) —

Kelle Sándor

~~Bizse János~~

~~Gádor Emil~~

tovább

Kelle Sándor

pecsi rapszanárok

koll. kiáll.

vod

z

Nikelszky Géza:

Uj Nincs tárlata

a Baranyavármegyei

Muzeumban.

Dunántúli Nép

Nava 1947.

ápr. 27

~~Fónyi Géza~~ 336.l.
~~Gádor Emil~~ 338.l.
Holló László 336.l.

Kádár György 336.

Kelle Sándor 338.l.kép

Lantos Ferenc 338.l.

Martyn Ferenc 337.l.

Nikelszky Géza 338.

Sarkantyu Simon 337.l.

Soltra Elemér 338 kép

Végvári L.: Az I.Pécs-Bara-
---
nyamegyei orsz.kiállitás.

SZABAD MŰVÉSZET.1956. 7.sz.

Kelle Sándor

~~Gádor Emil~~

festő mincs cíd

* **A pécsi képzőművészek kiállítása a nemzeti sportcsarnokban.** Szombaton nyilt meg nagy érdeklődés mellett a pécsi származású képzőművészek kiállítása a nemzeti sportcsarnokban. A kiállítás anyagát igen ízlésesen Gádor Emil festőművész válogatta és állította össze. Az igen szép anyagból Gábor Jenő figurális kompozicióit, Gádor Eml temperáit, Kelle Sándor szénakvarelljeit, Martinszky és Martinszkyné gobelinjeit, Mosshammer György pécsi és balatoni vonatkozású vízfestményeit és a közismert Nikkelszky Géza hangulatos képeit kell kiemelni. A szép anyag kimagasló értékei Szomor László szoborkompozíciói. A kiállítás március 30-án zárul.

Új Magyarság

1944. márc. 23.

Kelle Sándor
Gador Ernő

A pécsi képzőművészeti szabadiskola fenti vezetése alatt működik (1947-48) a pécsi Városi Szabad-művelődési Felügyelőség előadóterében A gyakorlati rajzoktatáson kívül itt elmélet oktatást is kapnak a növendékek a művészettörténettől, vodalomból, szabadmeretektől, mesterségbeli eljárásokból, Alb, Kelle Sándor, Berzsek Zolsán, Csoh László, Bizse Zavics tanárok előadása szerint

Nikelszky Geza kösbére

yelősége

űség szerint a Koszkáé
körül készült. Valószinűle
származik az az 1857-ből va
egyik lapján egy menyec
evél van. Szereztek mé
zin, Modor és Szentgyörgy
szép habántálat Váguhely
vidéke Pápa és Kősze
bel a gyüjteményben.
szerszámot és fegyvert
k közt különös figyelme
asütő-vas Széleskútról, eg
alakítású pallos a XVI
nt egy ólmozással éke
ól.

Tivadar dr. apáttól ajándékozott gyüjteményből folytatólag 2586 darabot dolgoztak fel.

A könyvtár használati statisztikájából következő adatok érdemelnek figyelmet: Az olvasóterem 238 egész és 49 félnapon, összesen tehát 525 félnapon volt nyitva a közönség számára. Ez idő alatt 2347 darab látogatógyet állítottak ki. Az olvasóteremben használt anyag mennyisége 3717 darab volt. Óvadék ellenében 705 térítvényre kikölcsönöztek 2790 kötet, 291 egyszerű térítvényre óvadék nélkül) 2001 kötetet. Összesen tehát 3343 látogató 8508 darab könyvet, folyóiratot egyéb könyvtári anyagot használt. A kezelt ovadékösszeg (készpénz és takarékpénztári

A városházán levő helyiségekben felállított tárgyakat a mult évben alapos tisztítással jókarba helyezték. E munka, mely egyszersmind újabb s tetszetősebb elrendezéssel kapcsolatosan folyt, jó 8 heti időt s fáradságos felügyeletet vett igénybe. Dicsérettel kell megemlítenünk Csákós József múzeumi segédőr fáradságot nem ismerő buzgóságát, mellyel a felügyeletet gyakorolta s az új elrendezést végezte. A múzeum azóta, sokkal kedvezőbb benyomást tesz s az ember most már *sejtheti*, milyen szép és gazdag lesz egyszer a városi múzeum, ha megfelelő helyiségek fognak rendelkezésére állani.

Nagy baj az is, hogy az őrök rendelkezé-

KELLE SÁNDOR képei:

1200	60. Park a Püspöktemplommal	szénaquarell	78. Marika a csörgővel	vízf.	—
600	61. Tanya	vízf.	79. Marika alszik	pasztell	—
200	62. Mohácsi emlék	szénaquarell	80. Ágneska	„	—
600	63. Őszi domboldal	vízf.	81. H. I. író arcképe	„	—
500	64. Görcsönyi színek	olajf.	82. Édesapám olvas	„	—
300	65. Parkvázlat	„	83. Szigetvári táj	„	—
300	66. Olvadás	„	84. Mohácsi gimnázium	„	200
800	67. Mohácsi szőlők	„	85. Vágoti emlék	„	150
600	68. Székesegyházas táj	„	86. Kastély	„	200
500	69. Olvadás után	„	87. Felvidéki emlék	vízf.	150
50	70. Kismosás	„	88. Mohácsi házak	pasztell	200
—	71. Marikáim	„	89. Öreg orosz	vízf.	300
—	72. Merengő	„	90. Présházak	„	200
—	73. Marika karácsonya 1946	„	91. Álmodik a park	pasztell	250
1000	74. Ébrednek a szőlőhegyek	„	92. Mese I.	„	200
800	75. Tavaszi este	„	93. Mese II.	„	200
900	76. Virágbaborulás	„	94. Mese III.	„	200
—	77. Verandán	„	95. Mese IV.	„	200

A képek eladók, árak csak az egyes termekben kifüggesztett íveken láthatók.

Felelős kiadó: TÚRY-NAGY SÁNDOR — Barátság-nyomda Pécs

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABADSZERVEZETE PÉCS
XXIII-IK CSOPORTKIÁLLITÁSA

BIZSE JÁNOS: HÁZAK ÉS DOMBOK

BIZSE JÁNOS
GÁDOR EMIL
KELLE SÁNDOR
FESTŐMŰVÉSZEK

„Uj szinek" képkiállitása KATALOGUSA

1947. április

BIZSE JÁNOS.

1920-ban Pécsett született. Középiskoláit a Ciszterci Rend Pécsi Nagy Lajos gimnáziumában végezte, majd, mint Aba-Novák Vilmos növendéke, a Képzőművészeti Főiskolán tanul. Ugyanott tanársegéd, majd tanári oklevéllel jelenleg a Pécsi Pius gimnázium művészet tanára.
Elméleti és gyakorlati művészeti tevékenységet fejt ki. Budapesten a Szabad Nemzeti Kiállításon és a pécsi művészek tárlatain szerepel képeivel.

GÁDOR EMIL

1911-ben Pécsett született. Középiskolai érettségi után, a Képzőművészeti Főiskolán tanult, mint Glatz Oszkár növendéke. 1933-ban állította ki először három festményét a Nemzeti Szalonban, hol a Szinnyei Merse Társaságtól kitűntető elismerést nyert. 1945-ig Budapesten dolgozott, mint festő és iparművész. Külföldi kiállítást épített Belgrádban, Velencében, Bolognában és Pozsonyban. 1945 nyarán hazajött Pécsre, és itt a művészeti oktatás terén fejt ki tevékenységet.

KELLE SÁNDOR

1913-ban született Jánoshalmán. A pécsi Pius gimnáziumi érettségi után a Képzőművészeti Főiskolán, a nagybányai Réti István növendéke. Utolsó éveiben tanársegéd. 1938-ban Mohácsra kerül a gimnáziumhoz, majd 1946-ban Pécsre, a leánygimnáziumhoz.
A művészeti oktatáson kívül, mint alkotóművész, képeivel Budapesten és a pécsi művészek tárlatain szerepel. Az 1946. évi pécsi Művészeti Hetek kiállításán a kultúrminisztérium megvásárolta egyik művét.

BIZSE JÁNOS képei:

1.	Tavaszi napsütés	olajf.	14.	Esőben	olajf.
2.	Gyár	„	15.	Fürdelő	„
3.	Ritmusok	„	16.	Havas háztetők	„
4.	Csendélet I.	„	17.	Havas udvar	„
5.	Lámpafénynél	„	18.	Borus Duna	vízf.
6.	Első fények	„	19.	Árnyékos fűzfák	„
7.	Harkályok	„	20.	Dunai Táj	„
8.	Csendélet II.	„	21.	Szöszke	„
9.	Vöröslő dombok	„	22.	Női portré	„
10.	Kőzúzó	„	23.	Két cső kukorica	„
11.	Lendülő munka	„	24.	Csendélet	„
12.	Pirkadó hajnal	„	25.	Citromos csendélet	„
13.	Domboldali házak	„	26.	Tájkép	„

GÁDOR EMIL képei:

27.	Tavasz	pasztell	44.	Halárus	pasztell
28.	Nyári napsütés	„	45.	Baromfiudvarban	„
29.	A baba reggelije	„	46.	Görcsönyi kastély	„
30.	Erkélyen	„	47.	Tanulmány feleségemről	„
31.	Nárcisz és tulipán	„	48.	Asszonyok	„
32.	Reggeliző asztalnál	„	49.	Kislányom	„
33.	Fénybenéző	„	50.	Barátom présháza	„
34.	Kékszemű	„	51.	Plain-air tanulmány	„
35.	Fényből jövő	„	52.	Gyümölcsszüret	„
36.	Festő Velencében	„	53.	Széchenyi-tér télen	„
37.	Két akt	„	54.	Cséplés	színes rajz
38.	Rózsaszín házak	„	55.	Behordás	„
39.	Irgalmasok tornya	„	56.	Nagyharsányi présházak	„
40.	Ősz	„	57.	Parasztudvar	„
41.	Siklósi vár	„	58.	Gyümölcsszüret	„
42.	Havihegy	„	59.	A boci	tempera
43.	Pécs napfényben	„			

Kelle Sándor
Pogány Géza
Simon Béla
Soltra Elemér

Hegedűs Géza:

Példányszám és népszerűség

Illés Béla könyvéről és olvasóiról

Rendkívül szép kiállításban jelent meg Illés Béla világhíres könyvének, a Kárpáti rapszódiának tizenkettedik hazai kiadása. Hincz Gyula, ez a nagy illusztrátorművésszé nőtt grafikus, Lengyel Lajos, a kitűnő tipográfus, és a Szépirodalmi Könyvkiadó nagygyakorlatú és lelkes műszaki osztálya összefogott, hogy olyan ünnepi kiadást hozzon létre, amelyet nyugodt büszkeséggel állíthatunk oda bármely nemzet modern könyvművészei elé, mondván: »Így dolgozunk mi, így becsüljük meg saját élő irodalmunkat, ilyen könyveket szánunk saját olvasóink könyvespolcaira.«

Nincs ebben a kivitelben semmi hivalkodó: maga a könyvművészetben testet öltött mértéktartás és ízlésesség ez teszi széppé (s könyvterjesztői zsargonban szólva »blikfangossá«) a kötetet, amelyen még a tizenkettedik kiadás jubiláris jelzése is diszkréten apró betűkkel, páros oldal aljára rejtve, mintegy mellékesen említi, hogy az élő magyar széppróza alighanem versenytárs nélkül legnépszerűbb könyve kapta meg méltó köntösét. — Ezzel a tizenkettedik kiadással a Kárpáti rapszódia túllépte a 175 ezredik magyar nyelvű példányszámot. (Nem sajtóhiba: egyszázhetvenötezer.) — És ez csak a magyar nyelvű kiadások mennyiségét jelzi, holott azzal kezdtük, hogy világhíres könyvről van szó, amelyet földkerekségszerte a hazai olvasók számánál sokszorosan nagyobb olvasótömeg tart számon irodalmi ismeretei között. Minthogy eddig a magyaron kívül 17 (tizenhét) különböző idegen nyelven jelent meg, ki tudja hány példányban, hiszen például a cseh fordítás elérte a nyolcadik kiadást, és Kína is már a hetedik kiadásnál tart. (S ismerve a kínai arányokat, elképzelhető, hogy ott egyikmásik kiadás példányszáma felér féltucat egyéb nyelvű kiadással is.)

Egy könyv ilyen méretű és viszonylag gyors elterjedése — hiszen másfél évtizeden belül futotta meg eddigi útját — íróban, olvasóban egyaránt felveti az irodalmi népszerűség titkának kérdéseit. Hadd fűzzek hát Illés Béla könyvének tizenkettedik kiadásához néhány gondolatot úgy is, mint kortárs író, aki egy kicsit együttdrukkol minden magyar íróval könyveinek sikeréért; úgy is mint irodalomtanító, aki igyekszik magyarázatot találni az irodalomban előforduló jelenségekre; s úgyis, mint olvasó, aki olvasás közben hajlamos elfelejteni minden írói és irodalmi szakmai szempontot, s elvárja a kezében tartott könyvtől, hogy lebilincselje, gyönyörködtesse, megrázza, mulattassa, pihentesse, tettre biztassa, felizgassa, megnyugtassa, közelebb vigye a valósághoz, távolabb vigye a valóságtól satöbbi, satöbbi... vagyis, hogy magát az életet hozza, felfokozottan, bizalmas közelségbe.

Tizennégy évvel ezelőtt, első hazai megjelenése idején olvastam először a Kárpáti rapszódiát. És azóta sem haboztam sohase bevallani, nem egyszer le is írtam, hogy a kortársi — vagyis az utóbbi két évtizeden belül kelt — magyar széppózából nem tudnék olyan könyvet említeni, amelyet szívem szerint valóbbnak éreznék.

Nemegyszer megtörtént, hogy egynéhány nálam kényesebb ítéletű — bár irodalmi dolgokban talán nem mindig jártasabb — író- vagy irodalmártársam ezért rosszízlésűnek nevezett... De ez sohasem zavarta véleményem kialakítását, mivel sohasem jutott eszembe, hogy a magam véleménye helyett bármikor is valamelyik szomszédom, barátom vagy kartársam véleményét hangoztassam. S ugyanez az ízlésem színvonalas voltát kétségbevonó, gyanakvás akkor is elért, amikor nem rejtettem véka alá, hogy nagymértékben szeretem Jókait, Victor Hugót, Byront, Schillert s még jónéhány olyan szerzőt, aki birtokában volt a hatáskeltés és a nagytömegekhez szólás művészi titkainak. (Pedig évtizedeinkben irodalmi szakdivat volt hol az egyiket, hol a másikat nem becsülni a fent említett írók-költők közül.) És habár amúgy gépiesen nem is állítom, hogy az irodalmi népszerűség és tömeghatás önmagában bizonyítaná az irodalmi értéket, ráadásul hiszek a viszonylag kevesekhez szóló művészet művészi értékében is, amely csak áttételeken keresztül, más írókra tett hatásában szól a nagytömegekhez — mégis, ahol a népszerűség olyan arányokat ölt, hogy semmiféle kultúrpolitikai reklámozással nem lehet indokolni... ott már szükségképpen az irodalom művészi varázslata lappang.

Ezreket lehet elméleti meggondolásokkal rábeszélni, hogy szeressenek, vagy ne szeressenek egy könyvet, talán még tízezreket is meg lehet bűvölni, hogy illendőnek véljenek jól vagy rosszul nyilatkozni egy könyvről, tekintet nélkül arra, hogy tetszett, vagy nem tetszett nekik... De a százezreket — s világméretben milliókat — valójában csak az érdekli, hogy miféle olvasmányi élményt ad a könyv. És 175 000 példány magyarul, számlálhatatlan kiadás tizenhét idegen nyelven — ez az olvasók sok millióját jelenti, minthogy egy-egy példányra legalább is öt, de talán még több olvasót kell számítani. S mondjuk a hollandus olvasók nagy részének bizonyára még az is édesmindegy, hogy az a bizonyos Bela Illes nevű író miféle politikai-világnézeti okokból írta meg ezt a terjedelmes és szövevényes regényt. És mégis olvassa: mert érdekli, mert emberei és helyzetei gyönyörűséggel tágítják ki a világát. S közben észre sem veszi, hogy lelke közelebb került a kommunista író világnézetéhez is, és ahhoz a sajátos elbeszélőmódhoz is, amely a Kárpáti rapszódiát szervesen és eltéphetetlenül fűzi a legjellegzetesebb magyar nemzeti elbeszélő hagyományokhoz.

Kezdet óta úgy hiszem, itt rejtőzik a titok nyitja: Illés Béla világnézete töretlenül kommunista, eszmevilága közvetlenül táplálkozik a szovjet irodalom szocialista realizmusából; elbeszélő-anekdótázó formája azonban egyenest következik — minden másfajta ráhatás nélkül! — a hazai századok kiformálta epikus módszerből. Kisfaludy Tollagi Jónásától Vas Gerebenen, Jókain, Mikszáthon és Móra Ferencen át egyenes az út a Kárpáti rapszódiáig. Ez az a sajátosan ismerős, amiért annyira magáénak érzi a magyar olvasó, és amiért olyan érdekesen egzotikusnak érzi az idegen olvasó. És ezért oly fontos jelenség irodalomtörténetünkben is: ez a csevegő, lebilincselő, szeszélyes szerkezetű, furcsa helyzetekkel rendkívüli alakokkal és csattanóra végződő epizódokkal teljes regény a maga romantikus beütéseivel együtt: a szocialista realizmus és a magyar nemzeti regényhagyományok első találkozási pontja, ahol a két elem harmonikusan egyesül s nincs benne megalkuvás sem a szocialista tartalom, sem a nemzeti forma rovására.

Sokféle meggondolás igyekezett háttérbe szorítani ezt a könyvet: nem ártott neki. Néha nem a legszerencsésebb propaganda igyekezett népszerűsíteni: ez sem ártott neki. Az olvasók — itthon és külföldön — a milliók szokása szerint nem irodalomelméletet, hanem irodalmat akartak olvasni. S a példányszámot egy bizonyos mennyiségen felül már csakis az olvasók érdeklődése szabja meg. Illés Béla győzött. Mint olvasó nagyon örülök ennek a sikernek, mert szeretem a könyvet. Mint irodalmár nem kevésbé örülök, mert tapasztalhatom, hogy ízlésem egybeesik a nagytömegek ízlésével. De legjobban, mint magyar írókortárs örülök, mert egy kicsit a magam sikerének érzem minden magyar könyv hazai és külföldi sikerét.

Földessy Gyula, az Ady-versek poéta-adminisztrátora 85 éves

Földessy Gyulát a nagy költő maga nevezete így egyik versének ajánlásában, kifejezve ezzel is, hogy »társszerzője« hozzáértését milyen nagyra becsüli. Még a költő életében rendezte sajtó alá A menekülő élet és a Ki látott engem című köteteket. A verseket ő csoportosította ciklusokba, ő adta a ciklusok és a kötetek címét. Pedig abban az időben Ady értőjének lenni — nem volt kis dolog. Az, hogy Ady költészetének annyi sajátossága, elsősorban szimbólumrendszere értelemmel is követhető módon közel került olvasóihoz, jórészt az ő érdeme.

Örvendetesen hosszú életét főleg és elsősorban az Ady-hagyaték gondozásának szenteli. Mintegy tíz kötet tanulmánya jelent meg. Emellett cikkek, tanulmányok légióját írta. Megteremtette az Ady-filológiát. Az utolsó hajók című posthumus Ady-kötet után a költő összes verseit és prózai műveit rendezte sajtó alá. Dóczy Jenővel együtt szerkesztette az Ady-múzeumot.

A közelmúltban baleset érte, de felgyógyulva, egészségesen ismét itt van közöttünk, fáradhatatlan szellemi frissességével, a mai költészetre is olyan nagy figyelemmel ügyelő érdeklődésével. Ő nemcsak Ady barátja volt, hanem élő tanúja az egész újabb kori magyar irodalom kibontakozásának: négy évvel előbb született Krúdy Gyulánál, öt évvel Móricz Zsigmondnál és három évvel előbb, mint Ady Endre. Páratlan irodalomtörténeti ismereteit a személyes élmények teszik tehát mindenkor elevenné.

Földessy Gyulát 85. születésnapján meleg szeretettel köszöntjük és kívánjuk, hogy gazdag ismereteit még sokáig gyümölcsöztesse népünk javára.

Szombathelyi Ervin

KOMMUNIZMUS: Itt vagyok, talán tárgyalnának velem is az urak.

(Ez a rajz [Bér Dezső munkája], sok más érdekes dokumentummal együtt, az »Újságrajzok, 1919« című kötetben jelent meg, amelyet a Tanácsköztársaság 40. évfordulója alkalmából tett közzé a napokban a Párttörténeti Intézet és a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata.)

Simon Lajos:

HA AKAROD...

Ha akarod, hogy ne szeresselek
takard előlem fényességedet.

Járj lomposan, és akkor meglehet,
hogy elfordítom tekintetemet.

De jól vigyázz, ha látlak valahol
szavaddal nehogy szívembe karolj!

És nézéseddel lelkembe ne bujj,
mert van fogoly, ki sosem szabadul.

Kit öldököl a menni-izgalom
lehet hogy áttör rácson és falon,

de néked — hogyha megszerettelek
hiába mennél — nem kegyelmezek!

Pogány Géza kiállítása

Fiatal, most induló művész kiállítása nyílt meg a Hazafias Népfront I. kerületi helyiségeiben, a Szilágyi Dezső téren. Pogány Géza az Operaház díszletfestője és csak kevés alkalma nyílik az önálló művészi alkotásra. Ezért van az, hogy kisebb lélegzetű munkái — temperaképei —, amelyeken egy-egy tájrészlet, színház belső hangulatát és látványát egyetlen lendülettel rögzíteni tudta, többnyire sikerültebbek, mint nagyobb szabású olajfestményei. De ezek között is akadnak a valóság másolásán felülemelkedő, szép festői kompozíciók.

Három pécsi festő

A Dunántúl kultúrcentruma, Pécs küldte el három művészének munkáit a Műcsarnok kamaratermébe. Mindhárman pedagógusok is és ez még örvendetesebbé teszi festői eredményeiket. *Kelle Sándor* és *Simon Béla* művészete nagy vonásaikban hasonló jellegűek. Az egyszerű emberek szemével tekintenek körül a hangulatos vidéki városban. *Soltra Elemér* képeinél a kiegyensúlyozott kompozíciók létrejöttében döntő szerepet játszik a formák és színek előre megfontolt összehangolása.

A kiállításon a képek mellett *Fekete János* tíz szoborműve is szerepel.

Tímár György:

Édes szél

Fúj az édes szél, Bagoly, nehezet sóhajt a város,
fúj a te szeled, az őszi, meglegyinti a lódenkabátos
gesztenyéket, az uszoda vizén levelek úsznak,
feledett költő a nyár, körötte hervadt koszorúszag,
elnémult gyerekzsivaj cincog a napozó szögletében,
vadlibák V-je húz el fönn a szikkadt-sárga égen,
a domb zöldje még igyekszik, nem tudja: véget ért a munka;
zörgő bánatok peregnek elhagyott asztalunkra,
ásít a pincér, a csapos valami italt készít,
ez volt a széked, buta tárgy, semmire sem emlékszik...
Fogócskák kedve hova tűnt? Ki tud ma kergetőzni?
Fúj az édes szél, Bagoly, a te szeled, az őszi.

Csurka István:

Az utolsó dobolás

Kint állok az erkélyen, lenézek az utcára. Este van. Lassan csendesül a város, de teljes, igazi mély csend sohasem lesz itt. Sem a mozgás, sem a munka nem szűnik meg, gyárak zúgnak távol s néhány villamos egész éjjel rója köreit, fel sem lehet sorolni, mennyi minden dolgozik, zakatol még a pihenés óráiban is. Állok a tompult zajongásban, a fényfoltos sötétben s a nappal jut eszembe, a teljes iramú, a dübörgő, a minden idegszálával bekapcsolt száguldó nappal. A nappalok viszik hátukon a száguldó életet — gondolom. Kissé patétikus ez a gondolat, vélem. Száguldó élet? Van ilyen? S azért mégis, nem bánom, aláírom a kifejezést, száguldó élet, igen, száguldó az élet. Szüntelenül teremt és szüntelenül temet. Mást nem is tehet.

Tündéri kép jelenik meg előttem. Ragyog, mert nappali kép, igaz, hogy csendes. Egy hosszú, széles utca egy verőfényes júliusi délelőttön, abban a kis, szerény faluban, ahol a nyáron voltam. Ez a kép és még nem mozog, minden áll és szinte izzad benne a hőségben. Aztán megmozdul a kép és peregni kezd, mint a film.

A sarkon feltűnik a kisbíró. Önérzetes tartással hozza a dobot a hasán, lépked be az utca közepe felé, láthatóan azzal a céllal, hogy olyan helyet válasszon ki magának, ahol jó csomó háznak a figyelmét magára vonhatja. Felém jön a kisbíró, majd elmegy előttem, aki kint állok a kapuban. Biccentünk egymásnak. Éppen indulnék utána, hogy a közelében maradjak, de látom, hogy hirtelen megáll. Átnéz a túloldalra. Követem a pillantását. Az én arcomra is mosolyt terít a látvány, amit most már ketten szemlélünk: a túloldali ház kerítése fölött egy kissé kajla gémeskút vödre lóg a magasban s szabályos időközökben egy formás kis kéz ugrál föl a vödörért, de nem éri el. Pedig ruganyos a kéz gazdája, mert néhányszor a fejecske is megjelenik a kerítés fölött, szöszke lányfej. A kisbíró hátranéz.

— Kapával húzd le, Jucika! — kiáltja be a kerítésen. Az ugrálás abbamarad s a kislány felnevet odabent, hogy ez neki mért nem jutott eszébe. A kisbíró továbbsétál, nem várja meg az eredményt, én is csak visszanéztemben látom aztán, amint a tanácsolt kapa beleakaszkodik a vödör peremébe s lehúzza.

A kisbíró verni kezdi a dobot. A dobszóra sorra benépesednek a kiskapuk. Leginkább asszonyok és öregek gyülekeznek ki, dologidő van most. Meggyorsul a tempó, a dobos elfoglalja azt a bizonyos központi helyet és végsőket ver a dobra. Ott állok előtte, várom a szavát. Két pontosat, hegyeset üt még a dobra, aztán eldugja a verőket a bújtatóba. Megpöccinti a kalapját és fennszóval köszönti a hallgatóságot. Ünnepélyes torokköszörülés. Aztán előveszi a belső zsebéből a híranyagot s gondosan szétteregeti a papirost. Ismét megköszörüli a torkát és éneklő hangon olvasni kezd.

Kint állok az erkélyen, lekönyöklök a párkányra. Miért ilyen színpadias ez az emlék, kérdezem magamtól. Így történt, pontosan így történt, vagy csak most színeződik így ki ebben a fülledt, zsongó városi estében?

— Mélykerék község tanácsának végrehajtó bizottsága felhívja a lakosság figyelmét, hogy folyó hó huszonhatodikán reggel hét órakor kezdetét veszi a községben a baromfiak baromfivész elleni védőoltása. A tanács felkéri a lakosságot, hogy senki ne eressze ki a jószágot az ólból, amíg az oltást végző szervek meg nem jelennek, mert a szétszéledt állatok összefogdosása sok időt venne igénybe.

Itt megáll a kisbíró, hogy világos-e, amit kihirdetett. Világos. Akkor rápöccint a dobra és azt mondja:

— Más. A mélykeréki Szabad Hajnal Termelőszövetkezet kultúrcsoportja közli, hogy szombaton este hét órai kezdettel műsoros bált rendez, amely azonban a tűzoltó zenekar elfoglaltsága miatt nyolc órakor kezdődik.

Ismét a szemmel való kérdezés: világos? Az, feltétlenül.

— Más — mondja újra. — Mélykerék tanácsának végrehajtó bizottsága felhívja a lakosság figyelmét, hogy folyó hó huszonötödikétől kezdve — s itt a kisbíró saját megjegyzése következett —, tehát mától kezdve, megszűnik a hirdetések dobolás útján való közhírré tétele.

Emlékszem ott álltam a kisbíró előtt s ebben a pillanatban hirtelen lekaptam róla a tekintetem. Nem szeretek kínlódó, szenvedő embereket bámulni. Csakhogy a kisbíró folytatta és a hangja éppen olyan szenvtelen volt, mint eddig.

— Ezzel szemben a piactéren hangszóró állíttatik fel, melyen át a hírek, rendeletek közlést nyernek. A hang az egész község területén hallható lesz és a rendeletek éppen úgy érvényesek lesznek, mintha kidobolás útján tétettek volna közhírré.

A kisbíró pontokat vert a dobra, befejezte. Nem nézett körül, hogy értik-e. Hivatalos nyugalom és fensőbbség volt az arcán, hiába kerestem rajta az állása vesztett ember keserűségét, nyoma sem volt. Nem tudtam belenyugodni. Körülnéztem, a hallgatóság oszladozott. Senki sem találta jelentőségteljesnek a bejelentést. Három egyforma nyomatékú közlést vettek tudomásul: tyúkoltás, műsor, megszűnik a dobolás. Jól van, helyes, menjünk vissza dolgunkra. És mentek is. Sehogyan sem értettem. Hiszen ez az ember, ez a kisbíró ki tudja mióta hirdet nekik, barátjuk, az imént is csak úgy bekiabált Jucikának, itthon van ez az ember az egész faluban. Miért ez a közöny s egyáltalán, hogyan van ez? Sarkallt a kíváncsiság, utána eredtem a kisbírónak.

— Hogy esett ez magának, ezt kidobolni? — kérdeztem minden kertelés nélkül.

— Mármint mi?

— Az, hogy nincs többé dobolás. A saját trónfosztása.

— Nem esett az sehogy, kérem — mondta. — Régen készülődik ez már, csak nem jött meg a mikrofon, meg a tölcsér, vagyis a hangszóró.

— No, dehát, hogy? Magával most mi lesz? — firtattam.

— Nyugdíjba megyek.

— Nem sajnálja?

— Egyáltalán. Nem olyan könnyű dolog ez, pláne télen. Nincs rá szükség, kérem, a technika elveti a hangot mindenüvé, egyszerre. Maga a titkár fogja bemondani, ott lesz a mikrofon az asztalán.

Egyetlen egy bánkódó, szomorú szót nem tudtam kiszedni belőle s el kellett fogadnom a tárgyilagosságát.

A filmecskének vége. Itt állok az erkélyen, lent zúgva elfut egy sárga villamos. Bentről, a szobából hívnak be vacsorázni. Még egy percnyi időm van, hogy erre a tárgyilagos temetésre gondoljak. Az volt ez, temetés, de furcsa temetés, résztvevők, sírók nélküli elföldelése valami avult dolognak, ami helyett már ott van az új, a mai. Annyira ott van, olyan biztonsággal foglalja el a helyét, olyan keményen és határozottan, és főleg olyan természetességgel, hogy a közönségnek sem csodálkozni, sem sopánkodni nincs ideje. Akkor hát nekem is minek? Megyek vacsorázni.

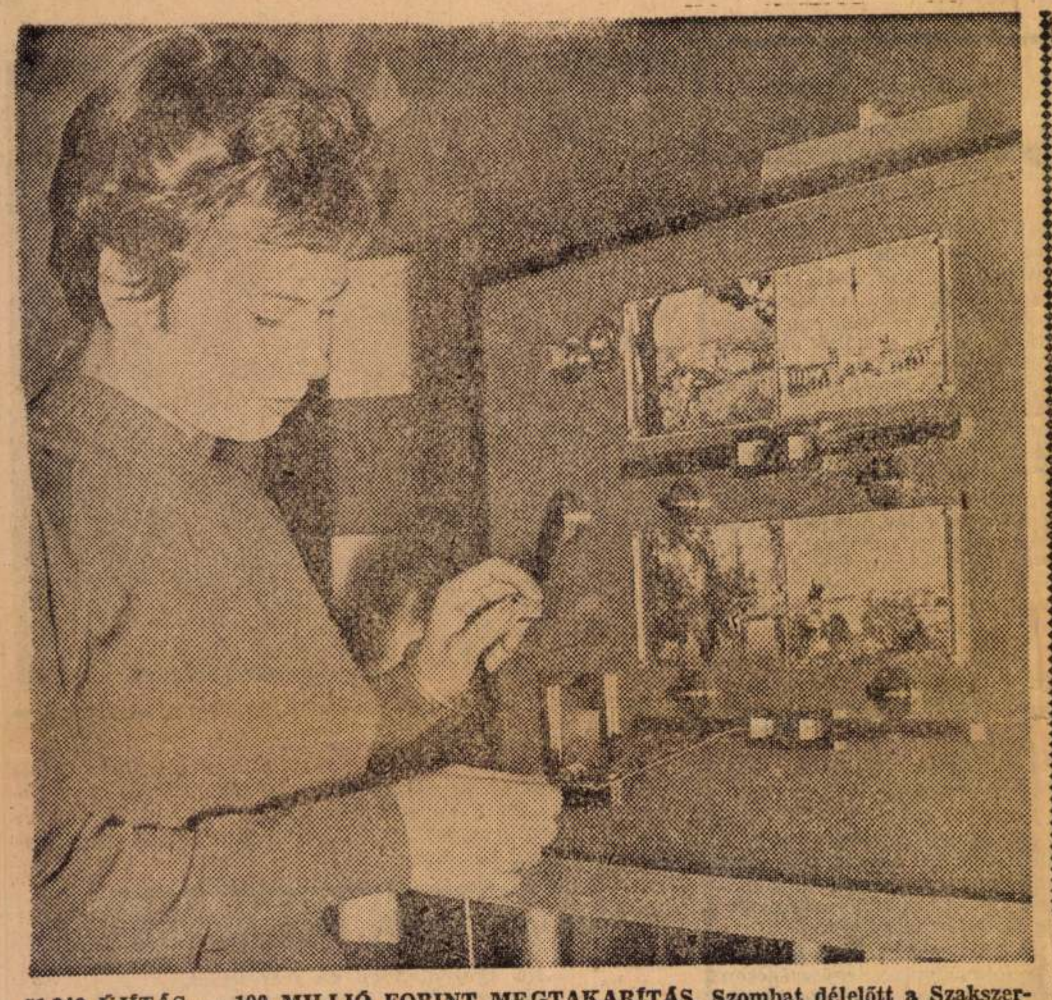

51 340 ÚJÍTÁS — 190 MILLIÓ FORINT MEGTAKARÍTÁS. Szombat délelőtt a Szakszervezetek Egressy Gábor Klubjában Katona Antal közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettes nyitotta meg a III. országos postás újító kiállítást, amelyen közel 400 új berendezést és műszert mutatnak be. A postások — mint a miniszterhelyettes elmondotta — az elmúlt tíz évben 51 340 újítást nyújtottak be és ezekkel 190 millió forint megtakarítást értek el. Egy egész sor műszaki újítással elsősorban a postaforgalom meggyorsítására törekednek. A kiállításon például bemutatják Kanyó Mátyás telefonérme, bélyeg- és levelezőlapárusító automatáit. A pénzolvasó berendezések sorozatgyártását a közeljövőben megkezdik. Ezek az óránként 15 000 érmét osztályozó és számoló berendezések a nagyobb postahivatalok dolgozóinak munkáját könnyítik majd meg

(Gyulavári Béla felvétele)

Levél Győrből — és ami mögötte van

Vak bosszúvágy helyett: munkás igazságérzet

A levél, amelyet szerkesztőségünk kapott, így kezdődik: *»Nekünk, a győri fűtőház kocsiszolgálata dolgozóinak súlyos panaszunk van. A részleg dolgozói Mohácsi Aladár főművezető magatartásáról már 1958 júniusában feljegyzést írtak a budapesti igazgatósághoz. Szerintünk a főművezető részeges, igazságtalan, részrehajló és bosszúálló.«*

Idézhetnénk még a levelet, amely tizenegy hosszú oldalon át foglalkozik szinte naplószerű pontossággal azzal, hogy a főművezető mikor mit tett és hogyan viselkedett részegségében, miként állt bosszút az őt bírálókon? De úgy véltük, az idézgetések helyett többet ér, ha a helyszínen győződünk meg a valóságról. Ezért a vasutas szakszervezet területi bizottságának elnökével, *Parti* elvtárssal együtt felkerestük az érdekelt feleket.

‚Nem tudok megváltozni'

— Nekem soha semmiféle bajom nem volt a főművezetővel — mondja *Tóth István*, a fűtőház munkása. — De tűrhetetlennek tartom Mohácsi Aladár *modorát.* A közelmúltban egy Horváthné nevű munkásnő kereste fel. Köztudomású, hogy ez az asszony nem tartozik Mohácsi kedvencei közé. Horváthné két nap szabadságot kért, mert festették a lakását, és a három gyerek közül egyikre sem bízhatja ilyen nagy munka idején a háztartást. A főművezető rákiabált: *»Majd decemberben megkapja a két napot.«*

— Sajnos, ami a bejelentésben van, *mind igaz* — folytatja *Lengyel* alapszervi párttitkár. — Mikor mi figyelmeztettük Mohácsit, vállat vont és azt mondta, *ő nem tud megváltozni.*

Ugyanilyen véleményen van *Dallos Jenő*, a szakszervezeti bizottság titkára, de a tárgyilagosság kedvéért hozzáteszi azt is, hogy Mohácsi kemény fegyelmet követel meg, s olykor *emiatt is* vita támad közte és beosztottjai között.

Pataki mozdonyvezető is ugyanerről tanúskodott és megtoldotta azzal, hogy ő igyekezett barátként közeledni Mohácsihoz, elmagyarázni, hogy miként kell egy vezetőnek viselkednie a fegyelem megszilárdítása érdekében, ha ugyanakkor emelt fővel, közmegbecsüléstől övezve, munkatársai szeretetét is érezhesse.

Sajnos, az ügy főszereplője, Mohácsi Aladár *minden bírálatból csak személyes rosszindulatot vél kicsendülni.* Akiről azt tartja, hogy neki ellensége, arról *adatokat gyűjt és igyekszik »visszafizetni«.* Így teszi ezt például *Bukta László* kocsivizsgálóval is. Velünk beszélgetve is az után kutatott, vajon *ki tette a bejelentést?*

Az elhúzódó vizsgálat tovább rontja a légkört

Azt is tapasztaltuk, hogy Mohácsi főművezető az utasítások mögé bújik és helytelen intézkedéseit, vagy személyes hibáit ezekkel próbálja fedezni. Az igaz, hogy a vasútnál az utasítás törvény, mert a legkisebb fegyelmezetlenségből is súlyos balesetek származhatnak, de oly módon fegyelmet tartani, ahogy ő akarja, nem helyes. Az a véleménye például, hogy *a dolgozók szabadságuknak csak a felével rendelkeznek, a többit a vállalat, vagyis ez esetben ő, a közvetlen főnök tartalékolhatja.*

Az ügy már több mint másfél éve húzódik. Fegyelmi fegyelmit követett, mégis továbbra minden maradt a régiben. A MÁV budapesti igazgatósága tűri, hogy személyeskedésbe fulladjon ez az egész ügy. Az is történt: most már nemcsak Mohácsi jegyezget mindenkiről minden rosszat, hanem az ő ellenfelei is lesik minden lépését, feljegyzik, mikor volt italos, ki ellen mit vétett.

Mohácsi csoportjában 40—50 ember dolgozik. Már az is megengedhetetlen, hogy ennyi ember munkáját feldúlják. De az ideges légkör átterjedt a fűtőház más dolgozóira is.

Határozott, igazságos intézkedést várnak a fűtőháziak

Ezek után a MÁV budapesti igazgatóságának IV-es osztálya határozatot hozott, ezzel Mohácsit egy fizetési fokkal alacsonyabb bérbe sorolja. Az intézkedéssel az ügy látszólag lezárult.

De *nem ez történt* Győrött és ezzel külön érdemes foglalkozni, mert a helyzet a munkások mélységes emberszeretetét, igazságérzetét tükrözi. *Ugyanazok* a munkások, akik korábban a legélesebben bírálták, *az sz. b.-titkár, a párttitkár* és még többen azt kérték, ne sújtsák így Mohácsi Aladárt, hiszen két év múlva nyugdíjba megy és akkor *egész öregségén át »ráfizetheti« azt a különbözetet, amely a fegyelmi határozat után kialakult fizetés és a régi illetménye közt van.* Inkább állapítsák meg, hogy alkalmas-e vezető beosztásra, és ha nem, legyen szakmunkás, vagy kapjon más beosztást. Komoly figyelmeztetés lesz számára ez is.

A fellebbezés beérkezett a MÁV budapesti igazgatóságára. *Szeptember 25-e óta a jogi osztályon foglalkoznak az esettel, de még semmiféle döntés nem született.* Pedig ez nem tesz jót sem az igazságukat kereső munkások hangulatának, sem Mohácsi művezetőnek. Ahogyan a munkások kiálltak igazukért, a hibás módszerekkel dolgozó főművezető ellen, majd megmondták véleményüket akkor is, amikor túl súlyosnak tartották az ítéletet, ugyanilyen bátran és határozottan kellene intézkednie a MÁV budapesti igazgatóságának is.

Lendvai Vera

Visszapillantó tükör

VÁLTOZOTT NÁLATOK AZ ÉLET. *Sok tekintetben várakozásomon, elképzelésemen felüli benyomásokat szereztem. Ezt azért mondhatom, mert négy esztendővel ezelőtt is jártam az országban és most három hetet töltöttem itt, tanulmányoztam fővárosotok, egyes vidéki városok, az üzemek, a dolgozók életét. Nem, nem udvariasságból mondom ezt, meggyőződésből, őszinte szívvel és örömmel.*

Külföldről nálunk járt barátunk, vendégünk ezekkel a sokszor ismételt szavakkal búcsúzott tőlünk. Barátunk megállapításait sokan aláírják nálunk. Sokan? *Százezrek, milliók. Hiszen nincs olyan munkás ember, dolgozó ember, család, akinek, amelynek életkörülményeiben ne következett volna be változás, javulás.* Nemcsak az anyagi javak előteremtésében, mennyiségében, minőségében, változatosságában tettünk nagy lépést előre, hanem a belőlük való részesedés, elosztás is egészségesebb módon történik. *Olyan politikai légkör alakult ki hazánkban, amely bizakodást, munkakedvet, lendületet ad a dolgozó embereknek saját ügyük, a szocializmus felépítésében.*

Külföldi barátunk gyakran jegyezte meg: az emberek szeretettel szólnak vezetőitekről, hisznek, bíznak bennük, mert meggyőződtek a meghirdetett célok megvalósításáról és felismerik, hogy a helyes politika megvalósításának maguk is döntő részvevői. Sokan szóltak arról is, hogy *a szakszervezetek ma már összehasonlíthatatlanul jobban segítik munkájukat és szenvedélyesen, emberien intézik ügyes-bajos dolgaikat.*

A MUNKÁSOSZTÁLY ÉRDEKEIT KIFEJEZŐ POLITIKÁNK kétségkívül kedvezően befolyásolja szakszervezeti mozgalmunk tevékenységét a dolgozók élet- és munkakörülményeinek állandó javításában. *Szakszervezeteinknek nagy érdemeik vannak gazdasági és kulturális életünk mai eredményeinek elérésében. Elmondhatjuk, hogy történelmünk során még sohasem dolgozhattak ilyen kedvező körülmények között és soha nem volt olyan kézzelfogható munkájuk értéke, mint az utóbbi esztendőkben.*

Így van ez? A kapitalista Magyarországon szűk területekre korlátozódott a szakszervezetek tevékenysége, a mindennapi kenyérért folyó harcban csak részeredményeket érhettek el. A felszabadulással alapvetően megváltozott a helyzet, s *szakszervezeteinknek nagy részük volt rendszerünk győzelmében, a dolgozók gazdasági, szociális és kulturális vívmányainak kiharcolásában.* Ezt követően azonban az akkori politikai vezetés évekig eltorzította szakszervezeteink munkájának célját is. Egyoldalú tevékenység folytán elsősorban csak az anyagi javak termelésének serkentésére koncentrálták erőiket és kevés figyelmet fordíthattak a dolgozók bérügyi, szociális, kulturális kérdéseinek ápolására, intézésére. *A XX. kongresszus* általános hatására, de különösen a Magyar Szocialista Munkáspárt helyes politikája nyomán *olyan feltételek keletkeztek szakszervezeteink vezetői, valamint száz- és százezreket számláló mozgalmi munkásai számára, amelyek a szervezett munkások és dolgozók helyeslésével és megelégedésével találkoztak.*

MIÉRT MONDHATJUK EL, hogy ma már a várakozásoknak megfelelően dolgoznak szakszervezeteink a dolgozó emberek céljainak, ügyeinek érdekében? Mert *szakszervezeteink ma jobban, mint bármikor segítik az anyagi javak előteremtését, a jobb élet kibontakozásának legfőbb feltételét.* Termelési tanácskozásokon, a gazdasági vezetőkkel folytatott tárgyalásokon, de közvetlenül a munkahelyen is segítik a dolgozókat termelési problémáik megoldásában, a termelés egyszerűsítésére, gazdaságosságára irányuló javaslataik érvényre juttatásában. *Egyre gyakoribb, hogy éppen szakszervezeteink közbelépését, közreműködését kérik a munkások a folyamatos termelést gátló okok megszüntetésében, újításaik, ésszerűsítéseik alkalmazásában.*

De ma már nemcsak ezeken a területeken tevékenykednek szakszervezeteink, hanem ugyanakkor részt vesznek az anyagi javak elosztásában is. Ott vannak és véleményükkel, javaslataikkal *részt vállalnak nemzeti jövedelmünk elosztásában, a termelés felújítására, a beruházásokra és az életszínvonalra fordított javak arányainak helyes kialakításában.* Nagy részük van abban, hogy bérpolitikánk és bérrendszerünk — kisebb hibáktól eltekintve — lényegében helyesen alakult ki, hogy az iparágak, szakmák közötti bérarányok egészséges irányban fejlődnek. Szakszervezeteink munkájának jelentős érdeme, hogy az ország teherbíró képességét felmérve, javaslataikkal is hozzájárultak különböző kategóriák kereseti viszonyainak megjavításához: kormányunk felemelte a nyugdíjak egy részét, a magányos és többgyermekes anyák családi pótlékát és előnyösen rendezte egyes, nagyon fontos területeken dolgozók béreit.

A szakszervezetek munkáját abból a szempontból is értékelik a dolgozók, vajon menynyiben őrködnek a törvényes rendelkezések felett, vajon képesek-e megakadályozni egyes gazdasági vezetők túlkapásait; egyszóval: megvédik-e az emberek közvetlen, mindennapi életükkel összefüggő érdekeit? *Az egyre javuló munkakörülmények, a munkavédelmi előírások fokozottabb betartása, az egészségügyi ellátás javulása, a munkajogi törvénytelenségek számának csökkenése, a számtalan munkáslevél és személyes kapcsolat s az ügyek gyorsabb, eredményesebb intézése arról győzhetnek meg bennünket, hogy a szakszervezetek itt is egyre jobban betöltik szerepüket.*

MINDEZEK UTÁN azt állíthatjuk-e, hogy a szervezett munkások teljesen elégedettek érdekképviseleti szerveikkel? Hogy az elégedettség, a bizalom tovább növekedjék, s erősödjék, *még sok nehézséget és hibát kell leküzdeniük a szakszervezetek százezreket számláló tisztségviselőinek.* A munkások, a dolgozók igényei egyre nőnek, egészségesen fejlődnek. országunk egész fejlődésével párhuzamosan. Ahhoz, hogy szakszervezeteink ezeknek az igényeknek megfeleljenek, nemcsak az eredményes munka megszilárdítására, a még meglevő hibák megszüntetésére van szükség, hanem *egyre jobb, egyszerűbb munkastílusra, a jelenleginél magasabb színvonalú felkészültség[illegible]s.*

Az anyagi javak termelésében való közreműködés ugyanúgy, amint az anyagi javak elosztásában való részvétel, valamint a dolgozók élet- és munkakörülményeit érintő törvényes rendelkezések betartásán való őrködés: az ügyszeretőten túl most már minden szinten a gazdasági kérdések, a rendeletek, a törvények jobb, alaposabb ismerését, magasabb kulturáltságot követel pártunk egyik legszilárdabb támaszának mozgalmi munkásaitól. A múlt eredményeiből úgy kell erőt merítenünk, hibáiból úgy kell okulnunk, mint ahogy a gépjármű vezetője tekint a visszapillantó tükörbe: közben állhatatosan vizsgálva a pálya új szakaszát, a jelent, a jövőt...

Hogy majd, ha mégegyszer ellátogat hozzánk kedves barátunk és tanulmányozza népünk életét, ismét elmondhassa: nagyot változott nálatok az élet...

Timmer József

Gárdos Miklós: Cérnaváros

Élmunkás tér

Egy vaslábon álló óra van a hatalmas V-betű két szárának hegyében és amerre a házakból, utcakőből kirakott betűóriás elterpeszkedik, reggeli párából, gyárkémény füstjéből, szálló porszemekből elegyedett ködön fénylik át az októberi nap. Piros padon bácsika ül; kezében újság, de inkább a játszótér hintájára bámul, egy szőkevarkocsú, pici lány kapaszkodik a láncba. Hány éves lehet a bácsika? Hetven, nyolcvan? Már mesterlegény lehetett, ütköző bajusszal, amikor itt, a téren, egy májusi csütörtökön rendőrkard pengéjén villant a napsugár... Hát a kislány? Tíz vagy tizenegy — talán éppen annyi, mint a négy új ház itt, a templom mögött...

Ez a tér is nevet változtatott világ változása idején! Akkor, régen, a bácsi ifjúkorában a körtefejű Ferdinánd császár és király nevére keresztelték, annak a Ferdinándnak a nevére, aki Haynau gazdája, Bach Sándor császárja volt. Még akkor is a Habsburg-császár nevét viselte, 1912-ben, amikor a véres csütörtök hajnalán a Ferdinánd-híd felől bekanyarodott a térre Boda főkapitány hírneves kétfogatúja, a két sárgával — a főkapitány megszemlélte a kordont. Itt volt a parancsnoki állás, éppen itt, ahol most az óra áll; elől a dobozsapkájú rendőrök álltak s a híd másik oldalán, a Podmaniczky utcában a csukaszürke hadoszlop, a katonák. Csöndes, üres volt a tér, ezen a reggelen nem vert szikrát a szürke kövön a konflisló öntöttvas patkója, nem sietett a gyárba, az óriás háromszög Újpest és Rákospalota felé mutató partjain a Roessemann és Kühnemann, a Schlick, a Röck, a Wörner és a Nicholson főrészvényes-igazgatója. Aztán elindult a munkások menete — a parlament elé indultak, Tisza István ellen, éhbérek ellen, rabság ellen tüntetni. Idáig jutott az első hullám a térig, a császár nevét viselő háromszögig — itt rántottak kardot a rendőrök, itt üvöltötte először az izzadó tisztúr, hogy: »Tölts! Tüzelj!« és itt esett el elsőnek a véres csütörtökön Holub Kristóf negyvenkétesztendős munkásember.

A V-betű óriás szárai mentén, messzi-messzi, kis munkásházak ablakán verve riadót, szállt északnak, keletnek a véres üzenet. Álltak a villamosok, lépcsőik előtt a kalauz, meg a vezető s visszhangozták a hírt. Odakünn, Palotán, alig értve még, mi történik, Babits tanár úr verset írt: »Pest utcái között rohanó nép, puskalövések / rendőr, tört üvegek, népszava, forradalom / ... tán míg írom ezt, Magyarország nagy betegágyán vér és kínok közt megszületett a Jövő.« Nem, akkor még nem születhetett meg, ez az 1912-es májusvégi csütörtök csak az első szülési fájdalmak ország testét megrázó rángása volt. A jövőt nem kilenc hónap alatt hordja ki a történelem...

Hol van kiömlő véred nyoma, Holub Kristóf? Balról, reggeli zsivajával, árusok rekedt szavával, zörgő kocsival, csipegő csirkék hangjával a piac forgataga, jobbról a Lehel úton téglát szállító pótkocsis teherautó nehéz dübörgése.

S amikor a jövő végre megszületett, a császárnevű téren álltak meg pihenni a dübörgő tankok is. Újpest felől jöttek, az egyikről csizmás, kékszemű katonalány ugrott le, kezében kis zászló, azzal integette: te továbbmész a Váci úton, te meg felkanyarodsz a hídra!

Akkor még nem volt itt játszótér, csak a templom vén, szürke tömbje bámult hidegen s ahol most az első munkásház egyik erkélyén szőnyeget porol egy ifjú asszony, teherautó hűtőjére terített várostérképén húzta előre ujját egy szovjet tiszt.

Aztán mint az újszülött torkán az első, nem bánatot, életet jelentő sírás, itt a tér sarkában is felhangzott az első élethang: a Váci útról kalapács-zaj, a Lehel útról transzmissziók éledő surrogása, a piacról tejeskannák csörgése. És a villamosok hozták-vitték a Váci út és Angyalföld népét — Ferdinánd császár nevét éppen olyan gyorsan elfelejtették, mint azt, hogy a kormányzói hitves tiszteletére éppen a munkásvárosrészt nevezték el Magdolnavárosnak. Állványokat emeltek a téren, az első terv elsőszülöttei között volt a négy munkásház. A régi utcatábla eltűnt, helyette azt hirdetik a betűk: Élmunkás-tér.

A bácsika pihen a padon és nézi a hintázó, szőkevarkocsú kislányt, ott messzi, túl az órán, a hídra iramodik a troli, az óriás V-betű partjain száz meg száz műhelycsarnokban esztergapadot, villanykörtét, rádióit, kazánt teremt magának az ember. Nyugalmas októberi reggel a téren — ezért halt egyszer régen, ezt a földet áztatva vérével Holub Kristóf.

Kelle Sándor festő

Szabad Művészet 1979

III. évf. 1. sz. 176. o. A Szabadművészet körkeményei.

Pécsi csoport.

Kele Sándor festő

Szabad Művészet 1977

I. évf. 5. sz. 104. o.

Szabadnemzeti körlevelek.

Pécsi Hírek.

Kelle Sándor / Tanár festő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 4. sz. 80. o.

Szabadszerveseti közlemények.
Pécsi lírik.

Kelle Sándor festőművész

Magyar Nemzet 1950.
júli. 20. 4. old.

Pécsett már vasárnap megindul a
a délmagyarországi művészek kiállítása

Kelle Sándor festőművész

Magyar Panzet 1950
juli. 27. 4. old.

A Magyar Képzőművészeti Kiállítás zsűrije megkezdte a vidéki kiállítások megbirálását.

Kelle Sándor

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 3. sz. 39. o.
kiállításokról. – kiállítás Pécsett.

Kelle Sándor festő

Szabad Művészet, 1979

III. évf. 9-10. sz. 431. o.

Hirek. - Pécsi Szerveszeti Csop.

„Műszak előtt." Kelle Sándor festő-
művész

Magyar Panzet 1950
juli. 27. 4. old.

A Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Zsűrije megkezdte a vidéki kiállitások
megbirálását.

Kelle Sándor,

1950. júniusban Gádor Emil és Martyn Ferenccel közös kiállítás,

Emlétve.

Jelenkor, 1965, 5. n. 450. old.

Kelle Sándor

Nemzeti Szalonban közös kiállítás.

Emlékbe.

Jelenkor, 1965. 5. 27. 450 l.

MDK

(Kelle Sándor) [festőművész]

(Rajz MS. 954 jelzéssel rapr.)

Dunántúl, Pécs, 1954. 7. sz.
[címlap.]

MDK

Kelle Sándor festőművész

Részt vett a január 14-én megnyílt pécsi képzőművészeti kiállításon. Művei: falurégi fasor, dűlőutat, házsort megjelenítő pasztelképek; Szalántai udvar domű olajkép.

Bardoszky Jób László: Vázlat egy pécsi kiállításról.

Dunántúl, Pécs, 1956. 15. sz. (V. évf. 1. sz.) 73. l.

MDK

Kelle Sándor [festőművész]

A folyóirat (adott számának) rajzai Gádor Emil és Kelle Sándor művei.
(Szöveg a címlap visszáján.)

Dunántúl, Pécs, 1954. 7. sz.
[címlap visszája.]

Kelle Sándor

Szepessy park, olaj
Parkrészlet templommal, szén és vizf.
Arckép, viz.

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága első szobai kiállítása, Szobája, 1943. katalogusa
12 lap

XVIII. Magyar Grafikusok kiállitása, Budapest, 1923. december. katalgusa

MDK

Kelle Sándor

a Pécsi Csop. tagja

M. Képzőműv. Szab. Szervezete I. kiáll. Pécs,
1946, dec.

Kelle Sándor

MDK

Pécsi Képzőm. Szabadszervezete.XXV.kiáll. 1947. szept.

Kelle Sándor, Pécs

Gyár, olaj

Baranyai falu, olaj

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I. kiáll.
Ernst Muz. 1947. jul. 7 1.

Kelle Sándor, Pécs,
Mecsekvidék, olaj

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I.kiáll.
Ernst Múz. 1947. jul. 7 l.

Kelle Sándor
Pécsi bányász, szén

M.Pedagógus Szakszerv. kiáll. 195o. jun.

MDK

Kelle Sándor

Öreg magyarság
Pécsi táj

Pécsi Képzőművészek Szab. Szerv. kiáll. 1948. máj.

KDK

Kelle Sándor

Pécsi Képzőm. Szabadszervezete XVII.kiáll. 1946, nov.

MDK

Kelle Sándor

Pécsi képzőművészek Szab.szerv. csop.kiáll. Pécs-bányatelep, 1945. dec.

Kelle Sándor, Mohács

felvették a Rajztanárok Egyesületébe.

Rajzoktatás. 1941. II. évf. 3.sz. 24 l. - 4.sz. 37 l.

Kelle Sándor festőművész
kiállítása a tokaji múzeumban
megnyílt.

Kiállítás

Szabadságharcosnő, 1974. okt. 5.

Kelle Sándor

Péterr Sándor tanára volt a
Pécsi tanárképző Fő-iskolán

Kovács Gyula: Négy festő Somogyban.
Művészet, 1975. október - 7. oldal

KELLE SÁNDOR, festő

Az 1940-es években Mohácson pezsgő művészi élet folyt. A Pécsett élő Kelle is itt kezdte rajztanári pályafutását. 301.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs. 1971.

KELLE SÁNDOR, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár anyagát a pécsi, vagy a már korábban onnan elszármazott művészek alkotásai egészitik ki..Igy Kelle Sándor művei is. 302.old.

KOMJÁTHY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

Kelle Sándor (Baranya m. Pécsi Tanárképző Főiskola) 1972. évben Székely Bertalan emlékérmet kapott. A rajzpedagógusok képzését a főiskolai munkán túl nyári művésztelepek szervezésével és vezetésével segíti. A megyei rajzkiállításoknak állandó résztvevője és támogatója. 1938 óta szerepel kiállításokon, s azóta közel 100 alkalommal állított ki.

Dr. Maksay László: Az 1972. évi Székely Bertalan emlékérmesek.

Rajztanítás 1972/5 29 old.

Kelle Sándor

Kossuth alma, repr.

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22 - jún. 18-ig

Kelle Sándor

Havas Dunatáj, repr.

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22 - jún. 18-ig

Kelle Sándor

A miskolci Munkás, repr.

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22 – jún. 18-ig

Kelle Sándor

41, Két sárga táj, 1969. v. techn. 30x55 cm
42, Hárman, 1967. v. techn. 30x43 cm

Kelle Sandor Kiállítása
1972. máj. 22 – jún. 18 – ig

Kelle Sándor

39, Türes barázdát, 1968. v. techn.
40, Ketten, 1968. o., 92×122 cm

Kelle Sándor Riállítása
1972. máj. 22 – jún. 18 – ig

Kelle Sándor

37, Baranyai évszakok: Nyár 1968. v. tak
38, : Ősz —"—

Kelle Sándor Kiállítása
1972. máj. 22 – jún. 18 – ig

Kelle Sándor

35, Baranyai évszakok: Télvégestek.
36, (1968) Tavasz -k-

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22 - jún. 18 - ig

Kelle Sándor

33, Daru 1970. o. tech. 45×30 cm
34, Együtt, 1970. o. tech. 62×86

Kelle Sándor Kiállítása
1972. máj. 22 – jún. 18-ig

Kelle Sándor

31/ Duna II. 1971. v. tekn. 30×43 cm
32/ Duna III. 1971. — " — 30×38 cm

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22 - jún. 18-ig.

Kelle Sándor

29, Fa motívum VII. 1971. v. tech. 42×30
30, Duna I. 1971. vegyes tech. 52×47

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22 - jún. 18-ig.

Kelle Sándor

27, Fa motívum V. 1971. vegyestech
42 × 30 cm

28, —"— VI. 42 × 30 cm

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22 – jún. 18-ig.

Kelle Sándor

25. Fa motívum III. 1971. v. tedm. 42×30

26. ——"—— IV. ——"—— 42×30

Kelle Sándor kiállítása

1972. máj. 22 – jún. 18-ig.

Kelle Sándor

23, Fa motívum I. 1971. o. tech. 43×30

24, —"— II. 1971. —"— 43×31

Kelle Sándor kiállítása

1972. máj. 22. – jún. 18. Y

Kelle Sándor

21, Variációt három fára II. 1971. v. tech.
22, ——— " ——— III. 1971. — " —

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22. – jún. 18. y

Kelle Sándor

19, Konturos táj, 1971. v. techn.
20, Variáció három fára I., 1971. v. techn.

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22. – jún. 18. y

Kelle Sándor

17, Táj házakkal, 1970. v. techn.
18, Pinos táj, 1971. — " —

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22. – jún. 18-ig

Kelle Sándor

15, Bányatáj II. 1971. v. techn.
16, Bányavidék, 1971. —"—

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22 - jún. 18 - ig

Kelle Sándor

13, Badacsony, 1970. o. tech.
14, Bányatáj I. 1971. o. tech.

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22 - jún. 18 - ig

Kelle Sándor

11) Szürke Balaton, 1970. v. techn.
12) Vitorlások, 1970. v. techn.

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22 – jún. 18 – ig

Kelle Sándor

9, Havas Dunatáj +, 1972. olaj
10, A Duna játéka, 1972. olaj

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22 - jún. 18 - ig

Kelle Sándor

7, Zalából, 1970., olaj
8, Dombokkal, 1970. olaj

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22 – jún. 18 -ig

Kelle Sándor

5.) A mohácsi (?) mohanyar +, 1971, olaj
6.) Este, 1969. olaj, ø

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22 – jún. 18 – ig

Kelle Sándor

3, Virágzó fák, 1971. olaj
4, Kossuth Anna +, 1972 olaj

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22 – jún. 18 -ig

Kelle Sándor

1, Ünnepi Baranya 1970. o. 83×125
2, Mecseki bánya + 1972. olaj

Kelle Sándor kiállítása
1972. máj. 22 – jún. 18 – ig

Kelle Sándor

Bázakerettye, olaj – repr.

Dél-Szimantúli képzőművészet kiállítása
1970-71

Kelle Sándor

A sörgyár öreg hazakkal, olaj, 60x70
Bázakerettye, olaj. 70x123

Dél-Annántúli Képzőművészek
kiállítása, 1970-71

Kelle Sándor

Mahácson 1968-ban nyílt meg a magyar művészet galériája, ahol művei szerepelnek.

Jelenkor, Pécs, 1942. 3. 286. old.

Kelle Sándor festőművész

Ma nyitja meg a technika Házában a szabadkai képzőművészek kiállítását.

Dunántúli Napló, 1972. febr. 20.

Kelle Sándor festőművész

A jugoszláv-magyar kulturális kapcsolatok keretében Pécsett megnyílt a szabadkai képzőművészek kiállítása. A tárlatot a művész nyitotta meg.

Földessy Dénes: Szabadkai művészek kiállítása a Technika termében.

Dunántúli Napló, 1942. febr. 22.

Kelle Sándor

„Anyám" (vers.)

Jelenkor, Pécs, 1941. dec.

Kelle Sándor, Jenő

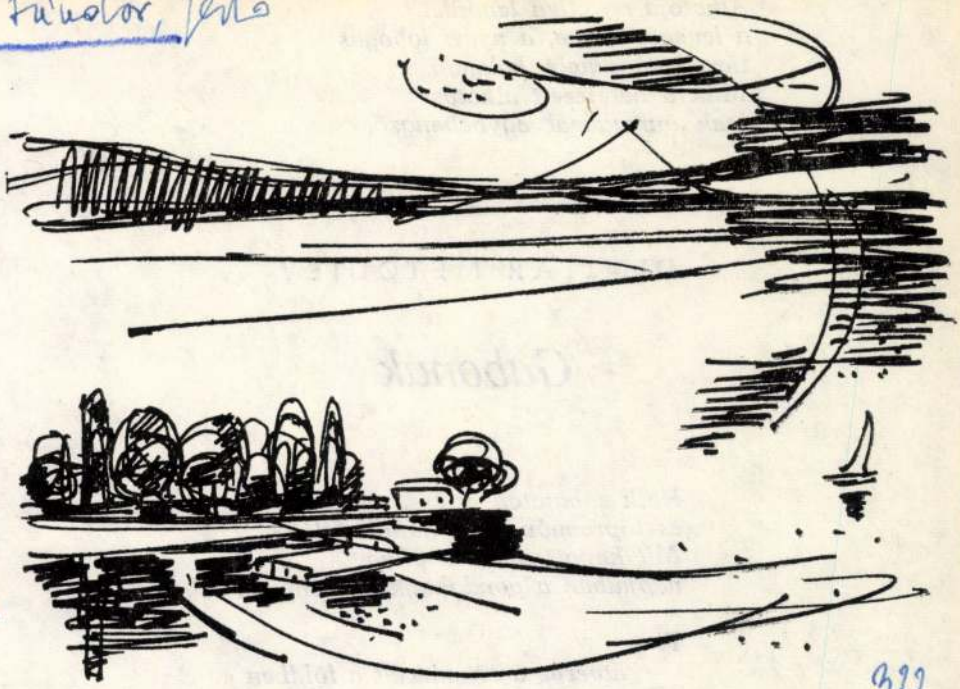

elle S..
Nejla

322.

...kor, Pécs, 1976. április XIX/4.

[illegible]
melybe csorbítatlan merül a véső.
Alkotója egyetlen lendület
a levegő, a nap, a nyári lobogás
táncában, amely halandó.
Mint a befejezett alkotás,
csak önmagával egybehangzó.

DIMITÂR METODIEV

Gabonák

Halk sóhajotok értem, gabonák,
és töprengőn fejet hajtok felétek.
Mit kapott tőlem a világ
napjaiban a gondoknak, reménynek!

Ti –
átverve a rögpáncélt a földben
felnőttetek, magot nevelve bőven
dúsultatok,

Kelle Endre, Pécs

Kelle Endre : rajza

327. dd

Jelentés, Pécs, 1976. április XIX/4.

327

tai vagyunk. A világ sötét, és ezt kell világossá tennunk. Íme, egy olyan apológia, amiért megérdemeljük a nyilvános gúnyt és megvetést. De mi vállaljuk ezt is. És be kell számolnunk a szomorúságról is, ami megoszthatatlan. A mi szomorúságunk az értelem alázata. Az értelem kénytelen alázattal fordulni a világossághoz, mégis, mert az olyan sötét, hogy kénytelenek vagyunk világossá tenni. Így hisszük, amit megtagadunk, így tagadjuk meg, amit hiszünk. Egyik hitből igenis a másik hitbe, igenis a még másikabba, és abból is . . ."

GARANCIA

Ezek a mindennapos séták! Éjszaka. Kint visszafojtottan a díszletek, a Duna, a dombok. Bogdány fényei. Halk veszkődés a sötétben, hogy kicsit még maradjon minden a helyén. Nincs semmi garancia reggelig. A sötétbe süllyedt gyümölcstároló bódé réseit megpróbálja feszegetni a túlsó partról a fény. Még ott áll, amikor visszafelé jövök. Nincs semmi garancia tegnapig.

HELYZET

Aggmenhelyen két egykori politikai ellenfél, funkcionáriusok. Rossz vese, rossz hólyag. Hajnali kicsoszogások. Slájmos köhögés, egymással szemben az ágyon. Egymásra meredő üveges szemek. Erőtlen ujjak. A citromban a fele lé benne marad. Zsufa takarítólány húzza ki alóluk a lepedőt, és dobja a két ágy közé. Egymásra.

Kelle Sándor, festő

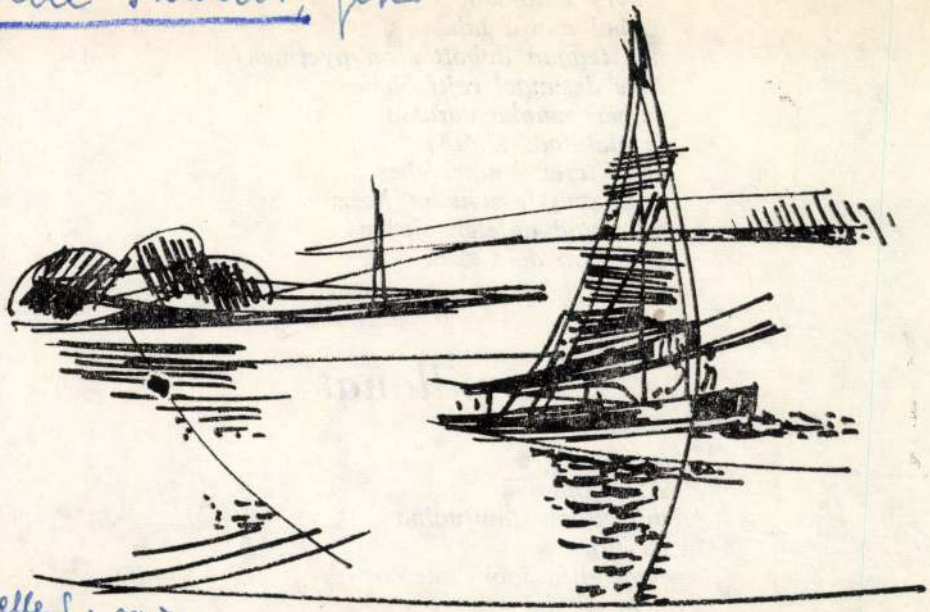

Kelle S.: rajza

Jelenkor, Pécs, 1976. április XIX/4.

391.o.

hadával, a tágas
udvarok zöld gyepsorain
fényes autókkal, –
ó, hol van a labda
mit tegnap dobott el a gyermek?
Más dzsungel rejti ölébe:
emberi munka varázsa
te alakítod, tágítva
utat, teret, műhelyeket
ragasztva fészekként hozzá,
hol majd a lélek sípján
a holnap dala szól.

Az a pillanat

Az a pillanat
mit ellophattam volna
az fáj,
hogy ifjúságom idején
nem álltam meg
egy-egy fa lombja alatt

Kelle Sándor, festő

9

A 349. oldalon olvasható befejező

rész Bodri ferenc: Mű vészeti könyvnemile [A kubismus – A Bauhaus] c. írásának első oldalával [350...] együtt Kassák címszó alatt található.

Türkés T.: Képzőmű vészek ... 341-349.

JELENKOR, Pécs, 1976. április. XIX/4.

Kelle Sándor, grafikus

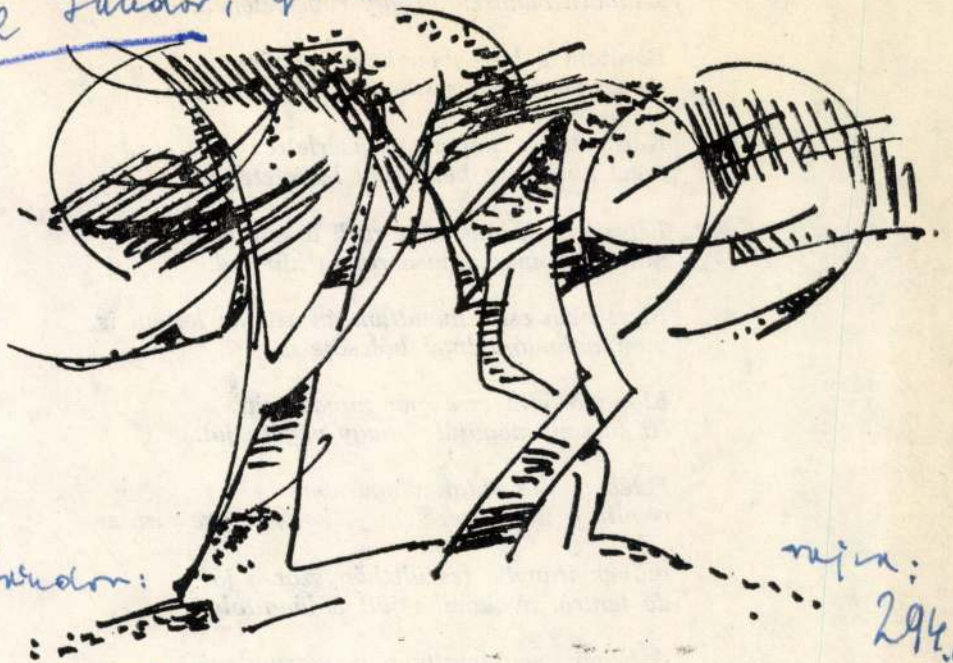

Kelle Sándor: rajza: 294.o

Jelenkor, Pécs, 1976. április XIX/4.

Kezem a fehér habból fölemelem –
szomorú bennszülött egy roncstelepen.

Barátom e közegben lenne néhány,
de én vagyok keserű, mint egy vénlány.

Kárhoztatva magam a kisérletre:
szert tettem itt belül egy kisértetre.

Látszik a dráma után csak a színpad,
mint vallomás után a ronda kín-pad.

Mert nem csak mondtam én azt, de lettem is
mondanivalóm ingó bölcsője is.

Elgyöpösödik erre már minden út.
Itt sorsom megújúl – vagy végére jut.

Felében álló hidak magasában
rémlik – mint szerelem –, hogy merre jártam,

milyen irányba feszült hányszor a jó! –
de lentről nyakamba jött a láng-folyó.

A végén megszerettem, hogy romlani . . .
ha kötődni nem, akkor elbomlani!

Tudomásomra jutott sokminden így

Kelle Sándor, grafikus

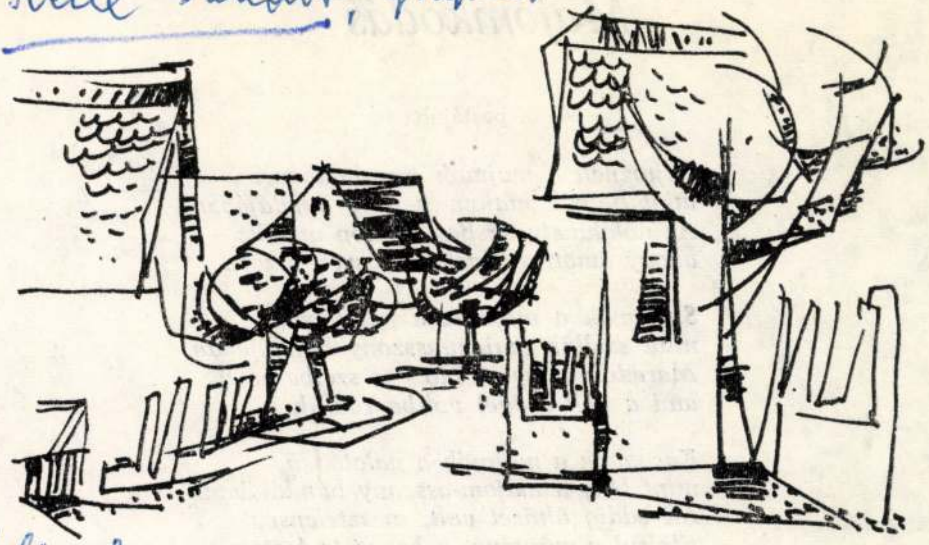

Kelle Sándor: rajza

291

291

Jelenkor, Pécs, 1976. április

XIX/4.

Majomkodás

W. S. postájába

Rejtőznek a majmok a palotában,
mint bolhák majom-asszony bundájában.
Az ablakmélyedésben, oszlop mögött –
ahogy amott a ráncban, a szőr között.

Susognak a majmok a palotában,
mint szellők majom-asszony bundájában.
Maradva megy az idő – s szélbe porlik,
ami a volt idővel voltba romlik.

Kacagnak a majmok a palotában,
mint fény a majom-asszony bundájában.
Mi eddig öltözet volt, mesztelenség.
Elpirul a márvány, a bronz, a festék.

Kelle Sándor MDK

Szerepelt a "Tájak-Emberek" c kiállitáson a győri műcsarnokban.

2 "Üszögi völgyben"

Borbáth Sándor: Tájak-emberek.
KISALFÖLD 1964 jan. 22.

Kelle Sándor, Jestő

Kiállított Mohácson. (febr.)

– : A Jelenkor krónikája 287-288.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. március 3.

Kelle Sándor, Pécs

Tanítványa volt
Dóczi Erzsi.

Romvári Ferenc: Zala megyei képzőművészek
kiállítása Pécsett

446-447
XVII
5.

JELENKOR, Pécs, 1974. május

Kelle [Sándor], festő

Megemlítve.

Koczogh Ákos: Simon Béla képei a Műcsarnok ban

891-894.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. október 10.

Kelle Sándor, festő

Kiállítótársa volt Kisse Jánosnak. (1946-47?)

Tüskés Tibor: Képzőművészek műhelyében 827-838.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. szeptember 9.

Kelle Sándor

Zala olaj 60×80

IV. Debrecen Országos Nyári
Tárlat 1974.

Kelle Sándor
festő

A pécsi múzeum 1938-ban a mohácsi gimnáziumban kezdte művészpedagógiai munkásságát. 1946 óta Kelle Pécsett él és alkot.

---:Kiállitási naptár.

Művészet, 1973. augusztus - 46. oldal

Kelle Sándor, Jestő

A Szabadliceum tanára volt. (1946-47.)
Szerepelt az Új színek c. képkiállításon
(1947.)

– A pécsi képzőművészet kistükre (10)

1053-1056.

Jelenkor, Pécs, 1971. november XIV/11.

Kelle Sándor, festő

Anyám c. festménye:

Repr.

– : A pécsi képzőművészet kistükre (11.)

1149–1152.

Jelenkor, Pécs, 1971. december

XIV/12.

Keller Lívia

Komédiások ol. 50×60

V. Északmagyarországi területi
képzőművészeti kiállítás
Salgótarján 1969.

Kelle Sándor
festő

Zalaegerszegen augusztus 23 –
szeptember 15 között látható Kelle
Sándor kiállítása.

---:Kiállitási naptár.
Müvészet, 1973. augusztus - 46. oldal

Kelle Sándor
festő

1955-től a pécsi Tanárképző
Főiskolán tanítva, ez a zala-
egerszegi a művész 17. önálló
kiállítása.

---:Kiállítási naptár.
Művészet, 1973. augusztus - 46. oldal

Kelle Sándor, Jestő

Kiállítása nyílik meg Zalaegerszegen aug. 23-án.

— : □ Szentiványi Lajos

Zn.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 aug. 22.

Kelle Sándor

Tél Zalában, repr.
Jégrajlás a Dunán, repr.

Kelle Sándor fotónyvéri kiállítása
Zalaegerszeg, 1973. aug-szept.

Kelle Sándor

Reggel, 1973. 40×60

Kelle Sándor festőművész kiállítása
Zalaegerszeg, 1973. aug-szept.

Kelle Sándor

Téli képzőművészek tárlata nyílik meg ma Szabadkán, melyen művei szerepelnek.

Magyar Szó, 1943. szept. 30.

Kelle Sándor

a pécsi művészek először állítanak ki újvidéken. A tárlaton szerepelnek művei.

dr. József: Pécsi képzőművészek kiállítása Újvidéken.

Dunatáji Napló, 1974. jan. 30.

Kelle Sándor festő

A Kaposváron megnyílt dél-dunántúli képzőművészek III. kiállításán szerepelnek művei.

H.B.: Dél-dunántúli képzőművészek.

Somogy Megyei Néplap, 1968. dec. 3.

Kelle Sándor

Badacsony és Gulács, 1973. 50×80
A Balaton örökme, —"—, —"—

Kelle Sándor fertőművész kiállítása
Zalaegerszeg, 1973. aug-szept.

Kelle Sándor

A Duna reggel, 1973. 60×80
A Duna este, —"—, 50×80

Kelle Sándor festőművész kiállítása
Zalaegerszeg, 1973. aug-szept.

Kelle Sándor

Bárakerettyei emlék, 1973. 50×90
Zalai táj " — " 60×80

Kelle Sándor festőművész kiállítása
Zalaegerszeg, 1973. aug–sept.

Kelle Sándor

Mecsekvadasd télen, 1973 60×90
Baranyai tél, —"— —"—

Kelle Sándor festőművész kiállítása
Zalaegerszeg, 1973. aug–sept.

Kelle Sándor

Zalai csendélet, 1973., 60×90
A mohácsi szőlőhomlok-u-, —"—

Kelle Sándor festőművész kiállítása
Zalaegerszeg, 1973. aug-szept.

Kelle Sándor

Zalai szőlőbeggen, 1973., 60×90
Magyarádi pásháról, —"—, —"—

Kelle Sándor festőművész Ziállítása
Zalaegerszeg, 1973. aug-szept.

Kelle Sándor

Dombok ritmusa, 1972. 40×60
Szines Dunapart, —"— —"—

Kelle Sándor festőművész kiállítása
Zalaegerszeg, 1973. aug-szept.

Kelle Sándor

Téglagyár a Dunán 1972. 50×65
Dombokkal télen —"— 40×80

Kelle Sándor festőművész kiállítása
Zalaegerszeg, 1973. aug - szept.

Kelle Sándor

Horgászó, 1972 50×80
Falu Zalában — " — 50×65

Kelle Sándor festőművész kiállítása
Zalaegerszeg, 1973. aug – szept.

Kelle Sándor

Virpart 1972 50×80
Meseháj 1972. —"—

Kelle Sándor festőművész kiállítása
Zalaegerszeg, 1973. aug - szept.

Kelle Sándor

Tél, 1972. 50×90

Erbe a szőlőhegyen 1972. 50×80

Kelle Sándor festőművész kiállítása

Zalaegerszegen, 1973. aug - szept.

Kelle Sándor

Tél Zalában, 1972. 60×90.
Őszi Zala, 1972. 50×90

Kelle Sándor festőművész kiállítása
Zalaegerszegen, 1973. aug - szept.

Kelle Sándor

Őszi barázdák, 1971, 60×80

Andrássy Duopart 1977, 60×90

Kelle Sándor festőművész kiállítása

Zalaegerszeg, 1973. aug - szept.

Kelle Sándor

Egy dunántúli mandulafárol e. alkotása kellemes szinhatásával, finom kidolgozásával hívja fel magára a figyelmet.

Kádár Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1972/8 69 old

Kelle Sándor, Pécs

1963-ban a pécsi Tanárképző főiskola új épületszárnyának díszítésére kapott megbízást.

—: A pécsi képzőművészet kistükre (12.)

93-96.

JELENKOR, Pécs, 1972. január XV 1.

95

KELLE SÁNDOR, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár az 1968-as mohácsi kiállitással kapcsolatban több helyi művész alkotásával gazdagodott. Igy Kellének "Bascsarcsija" c. művével. A művész ajándéka. 302. old. "Tavasz" c. müve "Domonkos utca" c. művét a Baranya Megyei Tanács Ajándéka.

KOMÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs. 1971.

Kelle Sándor. [ ]

A mohácsi állandó tárlaton szerepel.

–: A pécsi képzőművészet kistükre (14)

285–288.

JELENKOR, Pécs, 1972 március XV/3.

Kelle Sándor
festő

„Bascsarsia"
(repro)

Aknai Tamás: Festők a Mecsek alján.
Müvészet, 1973.szeptember - 21.oldal

Belle Sándor
festő

A Főiskolán tanított Belle Sándor,
aki a Baranyai táj megbízható
krónikása.

Aknai Tamás: Festők a Mecsek alján.
Művészet, 1973. szeptember - 21. oldal

Kelle Sándor

festőművész volt a tanára

Kozák Jánosnak.

Torda István: Négyen Sopronból

Ország-Világ 1969/26 15 old.

Kelle Sándor , festő

Megemlítve.

Türkés Tibor: Képező művének műhelyében
(Beszélgetés Soltra Elemérrel) 1013-1024.

JELENKOR, Pécs, 1974. november XVII/11

Kelle Sándor

Kiállít Zalaegerszegen (Kossuth Lajos u. 15).

Műgyűjtő 1972/V. 52. „kiállítási naptár"

Kelle Sándor, festő

Kiállítása nyílt meg

Tokajban (Petri Napok Tokajban)

— : A Jelenkor krónikája 1157–1152

JELENKOR, Pécs, 1974. december XVII/12

Kelle Sándor

Tíz esztendeje nyerte el Vincze Győzővel együtt a Megyei Tanács öntöndíját és mindketten Bikalra jöttek festeni.

Kampis: Bikal festője

Dunántúli Napló, 1972. júl. 18.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1976 SEP 26

Kelle Sándor

MAJTÉNYI ZOLTÁN fordítása FODOR ANDRÁS fordítása

1021

Kelle Sándor rajza

és Kántor S
lmi igazgatóh

◆

orházi
lvételes
yeletek

RNAP

dennapos felvételi ügye-
gyermekbelbetegek ré-
: Pécs város: POTE Gyer-
linika, Szigetvár város és
, a pécsi és a volt sely-
járás: Megyei Gyermek-
z. Gyermeksebészeti, gyer-
ilészeti betegek, égett és
zott gyermekek részére
lan napokon: POTE Gyer-
linika, páros napokon:
ei Gyermekkórház Pécs és

Tanács mezőgazdasági osztályának vezetője, dr. Diófási Lajos, a Szőlészeti

István agronó
olvasóink tele
10-046-os tel

Világ proletárjai, egyesüljetek!

hetfői
Dunántúli
Napló

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT PÉCS VÁROSI PÁRTBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

ITT A MAGYAR TELEVÍZIÓ PÉCSI KÖRZETI STÚDIÓJA!

LOTTÓ
tájéko

A Sportfoga
Igazgatóság kö
39. játékhéten
vény nem vol
szelvénye 114
nyereményük
forint. Három
fogadó ért
egyenként 326
találatos szé

Kelle Sándor, festő

a Műcsarnokban látható a Festészet '44 c. kiállítás, melyen szerepel a pécsi művész műve.

Gellér István: Festészet '44.
Délmagyarországi Napló, 1948. márc. 5.

Kelle Sándor

- Gádor Emillel együtt 1953-ban csoportkiállításon vett részt a Jan. Pan. Múz-ban Pécsett.

A Jan. Pan. Múz. kiállításai

Jan. Pan. Múz. Évk. 1974 XIX

Kelle Sándor

- képeiből kiállítást rendezett a pé-
csi Jan. Pan. Múzeum 1963-ban

A Jan. Pan. Múz. kiállításai

Jan. Pan. Múz. Évk. 1974 XIX

Kelle Sándor, festő

L: Altorjai István

Tüskés Tibor: Képzőművészek műhelyében 1083-1090. o.

Jelenkor, Pécs 1976. dec. 12/XIX.

Kelle Sándor

Tájképeivel részt vett a tárlaton.

Tasnádi Attila: Dunántúli művészek...
Népszava, 1976. dec. 10 - 5. oldal.

Kelle Sándor

Attorjai István 1951-ben találkozott Martyn Ferenccel. Kelle Sándor műtermében kezdtek el dolgozni. – Volt ott egy szakkör. Egy papírtekercset és egy kockát kellett lerajzolni, ez volt a fölvételi.

Tüskés Tibor: Beszélgetés Attorjai Istvánnal. Jelenkor, 1976. 12. 1084. old.

Kelle Sándor, festő

Második rendezése még a Somogyi Képtárban a Dunántúli tájakat. Szerepelnek a művén tájképei a kiállításon.

Tasnádi Attila: Dunántúli művészek kiállítása Kaposvárott.

Népszava, 1976. dec. 10.

Kelle Sándor, rajztanár

Celldömölkön megnyílt Zala és Vas m.-i rajztanárok munkáinak kiállítása – „Zala ősszel" c. festménye (emlétve)

– zentai –: Zala, Vas rajztanárainak kiállítása Celldömölkön.

Vas Népe, 1975. nov. 6.

Kelle Sándor, festő

L.: Vincze György

Szluka E.: Egy festő Bikalról 7.

Népszabadság Bp. 1976. júl. 21.

Kelle Sándor

Részt vett a „Táblakép '72" pályázáton egy dunántúli mandulafáról c. alkotása kellemes színhatásával, finom kidolgozásával hívja fel magára a figyelmet.

Kádár Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1973/8 69 old

Kelle Sándor festőművész

Zalaegerszegen a Képcsarnokban rendezett kiállitását augusztus 23.-án nyitják meg, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. aug. 5.
XVII. évf. 34. sz. 2. lap.

Kelle Sándor

Az 1946-ban megnyílt Pécsi Képzőművészeti Szabadiskolának tanára volt.

Jelenkor, Pécs, 1991. 11.

Kelle Sándor.

1963-ban kapott megbízást az államtól a Tanárképző Főiskola új épületszárnyának díszítésére.

Jelenkor, Pécs, 1972. (2). 1.

Kelle Sándor

A sörgyár öreg házakkal, ol. 60x70
Bázakerettye, ol. 70x123

Dél-dunántúli képzőművészek kiállítása
Szekszárd – Nagykanizsa – Zalaegerszeg

Kelle Sándor

Bázakerettye, el., vegy.

Dél-dunántúli képzőművészek kiállítása
Szekszárd — Nagykanizsa — Zalaegerszeg

Kelle Sándor

festő

A pécskörnyéki kultúra[2] képzőmüvészeti[1] szerjesztésében együtt működött Gádor Emillel, Martyn Ferenccel, Bizse János-sal.

Ury Endréné: Gádor Emil 60 éves.

Müvészet, 1972.január - 29.oldal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 JAN 20

Északmagyarország

Kelle Sándor festőművész

1021

Pécs és Szekszárd bemutatkozása Tokajban

Tavaly Tokaj 900 éves jubileuma szolgálatába állította igényes rendezvényeit a Zilahy György Művészetbarát Kör. Az idén sem lankad a Kiváló együttes címet kiérdemelt kör közhasznú tevékenysége: minden évszakban változatosan gazdag művészeti eseménysorozattal kívánja emlékezetes élményekben részesíteni a helybeli művészetkedvelőket, s a nagy számban ide látogató hazai és külföldi vendégeket.

A NEVEZETES jubileum is maradandó művészeti eredménnyel kamatozik: a két évtizeden át csak nyaranta fenntartott művésztelep állandó otthont kapott, ahol az év bármely szakában kedvükre alkothatnak az ország távoli tájairól is ide kívánkozó képzőművészek. A volt művelődési klub Tisza-parti épületét alakítják át a művészek szállásává, s műtermévé. Az átalakítási munkák már a befejezéshez közelednek; hamarosan fogadhatja első vendégeit az állandó tokaji művésztelep.

Az idén folytatása következik a néhány éve megkezdett példamutató vállalkozásnak is: az ország jellegzetes tájegységének művészei összefüggő rendezvénysorozatokban mutatkoznak be a Tisza partján. A tavaszi idényben, a szekszárdi napokon Tolna megye népművészetével ismerkedhet meg Tokaj közönsége és vendégserege. A népművészeti kiállítás megnyitóján közreműködik a szekszárdi néptánc együttes is. Egy következő kiállításon a Tolna megyei fiatal képzőművészek stúdiója szerepel a tokaji művelődési otthonban.

A pécsi napokon a képzőművészetet Kelle Sándor festőművész, főiskolai tanár, Haraszti Pál és Gazder Antal iparművészek, valamint a Mecsek Fotóklub kiállításai képviselik. Élményszerző irodalmi, zenei és színházi rendezvényekkel is közreműködnek a pécsiek. Csorba Győző és Pákolitz István — mindketten József Attila-díjas költők — irodalmi esten mutatkoznak be, a pécsi Doktor Sándor Művelődési Központ irodalmi színpadának közreműködésével. Tokajban vendégszerepel a Mecsek fúvósötös, és az országszerte népszerű Bóbita bábegyüttes is.

A közvetlen szomszédból, Szabolcs megyéből a nyírbátori pedagógus képzőművész stúdió tagjai rendeznek együttes kiállítást Tokajban, s a nyírbátori napokhoz kapcsolódik a József Attila-díjas Ratkó József költő estje is. A szabolcsi gyermekrajzok kiállításának megnyitóján — stílusosan — a nyírbátori gyermek-kamarakórus is szerepel.

Szűkebb pátriánkból az ózdi képzőművészeti kör jelentkezik kiállítással Tokajban, s a Kazincbarcikán élő és alkotó Szerdahelyi Sándor festőművész mutatja be képeit a Tokaji Helytörténeti Múzeumban.

A sorozathoz nem kötött kiállítások közül megkülönböztetett figyelmet kelt bizonyára Németh Kálmán fóti szobrászművész tárlata, Varga Mátyás Kossuth-díjas érdemes művész grafikai, kerámiai alkotásainak, s díszletterveinek bemutatása. Az író—olvasó találkozókon a már említett költőkön kívül megismerkedhetnek Tokajban Palotai Boris és Raffay Sarolta irónőkkel is.

A zenei rendezvények közül emlékezetesnek ígérkezik a SZÖVOSZ-iskolában sorra kerülő népzenei est, Halmos Béla, Sebő Ferenc, Budai Ilona, Faragó Laura, Mazsaroff Mária és Karsay Zsigmond közreműködésével. Budapesti, szegedi, szabolcsi, és borsodi énekkarok szerepelnek majd Kodály műveivel a nagyszabású ifjúsági kórushangversenyen, amelyen közreműködik a budapesti I. István Gimnázium szimfonikus zenekara is.

A ZILAHY GYÖRGY Művészetbarát Kör programját a tokaji művésztelep tíz képzőművészeti estje és évadzáró kiállítása gazdagítja.

Berecz József

— Mit jelentett a dolgozóknak 1973., s hogyan ösztönöznek anyagilag a jobb munkára?

— A Központi Bizottság 1972 novemberi határozata, s a kormány intézkedése nyomán — a központi alapból — jelentősen nőtt a dolgozók bére. Saját erőből 4 százalékkal fejlesztettük ezt. Így a fizikai dolgozók és a művezetők bére 12, az alkalmazottak bére 4 százalékkal nőtt. Az anyagi ösztönzésben tovább léptünk előre. Az anyagi ösztönzést a nettó árbevételhez, a termékek szűkített önköltségéhez kapcsoltuk. Az ösztönzés lényege abban van, hogy a termelés folyamatosságát helyezte előtérbe. Közelebbről azt kívánja, hogy minden hónapban teljesíteni kell az előírt feladatokat.

— Igen, gyárunkban „átprogramoztuk" a naptári hónapokat. Nálunk a hónap 25-ével zárul. Ez önmagában is jobban ösztönzi az adott termelő kollektívákat, másrészt így elsejére a banknál is elszámolunk. A folyamatos termelés több vonatkozásban ösztönző. A prémiumnak ez az alapja, ennek alapján értékeljük az adott egység munkáját, s ennek alapján kapják meg a kisebbnagyobb kollektívák a szocialista brigád, szocialista üzem, szocialista gyáregység címet, a vele járó erkölcsi és anyagi elismeréssel egyetemben.

— Milyen feladatokat akarnak megvalósítani 1974-ben?

— A hazai igények kielégítésén túlmenően mindenekelőtt tovább növeljük az exportot. A szocialista országokba a múlt évitől 23, a tőkés országokba 13 százalékkal több terméket akarunk készíteni és így a gyár ter-

A Miskolci
Vállalatnál ú
denki ismeri
rik Miklóst,
szb-titkárát,
tizede mind
választották,
vállalatnál
tisztelő funk
Miklóst janu
lalati szaksz
ülés — saját
mentette funkciójából. Pet- január 16-án.

Készülnek a kereskedelem részére a műanyag csomagolóeszközök a Tiszai Vegyikombinát II-es üzemében.
Fotó: Laczó József

Mintaüzem lesz

A Pamutfonóipari Vállalat miskolci gyára 1975-ben lesz húsz esztendős. Az üzem pamutfonalat termel, a szövődéknek ad alapanyagot. A távolabbi cél azonban az

teljes rekonstrukciós munka folyik a textiliparban országosan is. A miskolci gyárban a régi kártológépeket nagy teljesítményű, lengyel gépekkel cserélik ki. A teljes

Kelle Sándor

Múvészet Budapest, 1973. szept. 21.

Kelle Sándor: Bascsarsia

Rétfalvi Sándor és Fürtös Ilona

1021

Pár évvel ezelőtt, amikor még repülőgéppel is lehetett Pécsre utazni, a legszebb az utolsó néhány perc volt, a lassú körözés a Mecsek és a város felett. Ahogyan a magasból szinte körültapintotta az ember a hegyek plasztikáját, összetorlódó, elsimuló formájukat, dús és szelíd erdőik tömegét, az épületkockák lassan, ferde síkban elforduló, apró kristályait — olyan volt, mintha egy hatalmas, a végtelenben kezdődő, a végtelenbe nyúló, ismeretlen erők, rejtett kezek által formált, gyönyörű szobor felett repülne. És aki ma belép Rétfalvi Sándor műtermébe, viszontláthatja ezt a „szobrot", kicsiben, bronzba öntve és különböző változatokban. Közös címük: „Pannonia dicsérete", Janus Pannonius emlékére készültek 1972-ben. Valóban olyanok, mint lágy hangú, a táj szeretetével átitatott „dicséretek", zsoltárok. Formáik elsősorban plasztikai formák, elsődleges jelentésük maga a sűrű, erőteljes anyagból keletkező szobrászi tömeg; a széles, kagylószerű formákra felgyűrődő, magas formákra, tömör, bozontos felületű formákra, töredezett, kristályszerű formákra felbontott, elterülő síkokban megnyugvó tömeg. De a tapintás vagy szemlélődés folyamán — ahogy a gép alatt elforduló táj — a tiszta plasztika észrevétlen „elfordul", átváltozik hegycsúcsokká, szakadékokká, lezúduló hegyolda-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

Kelle Sándor

1971 OKT 3

1021 KETTEN

Kelle Sándor festménye

jelent? Hátha a munkának

kiállítóterem

(Selmeczi Tóth János felvétele.)

E. DIVI

A múl
tem, és l
tankönyv
megyek,
Tehát me
etnek.

De miért kell feltétlenül valahová menni? Lehet otthon ülni is. Mint például mi-nekünk ezen az estén.

Én úgy ülök, mintha a fiam nyelvtani házi feladatát ellenőrizném.

De uram, teremtőm! Mi az, hogy én ülök? Hisz nekem gyűlésre kellene mennem.

Én mintha gyűlésre men-nék.

Te mintha a barátnődhöz mennél.

Ő mintha a barátjához menne elkészíteni a házi feladatot.

Érzem, hogy itt valami nincs rendjén. A részletek valamelyike, mintha nélkülöz-né a valóságot. Ám azonnal rájöttem: Az igeragozással van baj! Valahogy így:

Én hazudok neked.
Te hazudsz nekem.
Ő hazudik nekünk.

hogy erre nem gondolta hamarabb?!

Bűnbánóan tovább rago zok:

Én jó férj leszek.
Te jó feleség leszel.
Ő jó fiúnk lesz.

Na! Így mindjárt má Rendben is van minden. Al kor én holnap bemegyek munkahelyemre, megmoso a kezemet, leülök az íróasz talomhoz, és így fogok ragoz ni:

Én hiszek neked.
Te hiszel nekem.
Ő hisz nekünk.
Mi hiszünk nektek.
Ti hisztek nekünk.
Ők hisznek mindenkinek.

Ugye, milyen szépen hang-zik? Lám, mit szül a helye igeragozás, amely mindig egyes szám első személlyel kezdődik!

Fordította: **Sigér Imre.**

KELLE SÁNDOR festő
Jánoshalma, 1913

A Képzőművészeti Főiskolát Réti István tanitványaként 1938-ban fejezte be, azóta művész-pedagógusként dolgozik. Jelenleg a Pécsi Tanárképző Főiskola tanára. Számos hazai bemutatója mellett (Budapest, Pécs, Debrecen stb.) képei Finnországba és Jugoszláviába is eljutottak. 1956-ban elnyerte Pécs város művészeti díját, 1972-ben a Székely Bertalan emlékérmet. - Festői érdeklődése a természet és az ember egymásra hatásából fakad. Szükebb hazájának,a Dunántulnak változatos formavilága és szerkezeti élményei szerveződnek nála monumentális hatásu képpé. Dekorativ szinvilág, lendületes, összefogott nagy formák uralkodnak festményein.

Művészéletrajzok 197

Kelle Sándor festő

7-8.

Bikali szénaszárító, Egyházaskozár (1963), *Bascsarsija, Kilátás a tengerre, Dalmát város* (1965), *Fa tavasszal, Fa ősszel* (1966), *Baranyai évszakok I–IV.* (1968) . . . A festő érdeklődésének változása címekben elbeszélve.

– Mik a kedvelt témáid mostanában? – kérdezem.

– Leginkább a tájkompozíciók. Kedvelt motívumaim a dombok, a fák, a vizek. Ezek játéka, egybeszerkesztése érdekel. Az ezekre építhető szimbólumokkal fejezem ki magam. Szeretem a házat is. A figurákat is szeretem táji környezetbe állítani . . . Szeretek sorozatban, variációkban gondolkodni. Legutóbb a vízzel foglalkoztam, a Dunával és a Balatonnal. Érdekes a kettő közti különbség. Aztán a beállt Duna és a folyóvíz változatai. A jég és a hó motivációja . . . Sok tennivalóm van még, a vázlataim földolgozásra várnak.

– Tájképeid a természetben vagy a műteremben készülnek?

– Itt! – kiált föl Kelle Sándor. Az ablak előtti polchoz siet, fölmarkol két csomó jegyzetfüzetet, karjait a feje fölé emeli, megrázza: – Csak ezek készülnek kint, a helyszínen. A vázlatok. Most jöttem meg a nagymarosi művésztelepről. Ott is ilyeneket készítettem. Nézd csak meg ezeket a rajzokat! – A festő végigpörgeti ujjaival a füzeteket. – A természet ma egészen mást jelent, mint régen. A táj szerepe a festészetben is átértékelődött. A látványfestészetnek vége. A nagybányaiak még úgy festettek, hogy a modellel együtt kivonultak a szérűskertbe. Ez csak egy korszaka volt a festészetnek. Ma a tájkompozíciók is a műteremben készülnek. Az alkotó személyisége, egyénisége így sokkal jobban jelen tud lenni a képen. A reneszánsz idején volt egy főúr, aki portrét készíttetett magáról. Amikor elkészült a festmény, megnézte, és azt mondta: „Nem veszem át, mert nem én vagyok. Nem hasonlít rám." „Jó, majd kétszáz év múlva hasonlítani fog" – mondta a festő, és a fal felé fordította a képet. Hát én se lefesteni akarom a természetet. A panoráma szerepét átvette a fényképezés, a színes dia, a film. Egy kritikus egyszer azt írta rólam: „Kelle Sándor hűséges krónikása a baranyai tájnak." Hát krónika ez szerinted? – Kelle a műterem sarkából egy nagyméretű képet húz elő, és a festőállványra helyezi. – *Dunántúli mandulafácska*, ez a címe. Janus Pannonius emlékére festettem. Krónika ez? A kutya fülét! Én szimbólum-jeleket keresek. Ez tájköltészet, és nem krónika. Ez a természet elemeiből való komponálás.

– Az Alföldön születtél, a Dunántúlon élsz. Miben nyilvánul meg a festő számára a két táj különbsége?

– A messze horizont nagynekilódulású embereket nevel, a felhőnézők romantikusok. Az alföldi iskola festői nemes értelembe véve ezeket az eredményeket képviselik művészetükben. Koszta József, Tornyai, Rudnay, Holló László . . . Dunántúlon a dombok, a hegyek játékosak. Örömükben leradírozzák a sík horizontot, a földtől az égig járják táncaikat. Ez a játékosság, ez a dunántúli alaphang gazdag alakításra késztet. Rippl-Rónait, Vaszaryt, Egryt, Martynt nem az indulatosság, nem a romantikus hangvétel jellemzi.

– Magadat hova tartozónak érzed?

– 1970-es önálló kiállításom katalógusának előszavával felelek. Ez az én ars poeticám: „Életünk ritmusa a természet, az ember és a társadalom mozgásrendjébe ágyazódik: a tavasz-nyár-ősz-tél, a társkeresés és a munka törvényében létezünk. Benne érzem magam ebben a világban. Az együttélésből gondolatok-érzelmek születnek. Keresem az állandót és a változót: a festőileg kifejezhetőt. Bár az Alföldről jöttem, mégis a Dunántúl tart fogva: dombjaiba vésett barázdáiból tüzes bor terem, a fák ízes gyümölccsel kínál-

egyetemen nyelvtanár. Tőlük és tanítványaimtól kapom vissza azt az ajándékot, amit kiváltott belőlük emberi magatartásom.

Sajtostallért ropogtatunk, majd Kelle egy üvegből sárgás fényű bort tölt.

– Saját termés – mondja. – Feleségemnek a Makár dombon van egy kis szőlő öröksége. Egy kis épület is van rajta. Szép hely. A Makár olyan, mint a Badacsony. Akárhonnét nézi az ember, mindig ugyanazt a formát mutatja. Nyáron a műteremben kibírhatatlan. 34 fokra fölmegy a hőmérőben a higany.

– Sok könyvet látok a polcokon – mondom. – A szakkönyvek mellett mit olvasol?

– Költőket. Illyés Gyulát. Gyönyörű vers a *Szekszárd felé*. Bárdosi Németh Jánost a kenyérszagú versek költőjének neveztem el. Csorba Győzőt a komolyságáért szeretem. Pákolitz Pistában mindig az eleven, pajkos kalocsai diákot látom. Aztán Takáts Gyulát, Simon Istvánt... Fodor Bandit tizenhárom éves kora óta ismerem...

– Tizenhárom éves kora óta?

– Hát persze. Amikor 42-ben haslövéssel feküdtem...

– Mivel?

– Miért csodálkozol? Idenézz! – Kelle egy pillanat alatt kigombolja elegáns, hamvaszöld kordbársony zakóját, és fölgyűri fekete-sárga kockás ingét. Hasán keresztben-hosszában forradások. Olyan a bőre, mint a fonott kalács kitüremkedései, horpadásai. – Ezt nem tudja senki! Hét hasműtétem volt. Pár szilánk még bennem van. Itt vannak a legnemesebb szervek – mutatja, – az uréter, a vese, a máj. Ha ezek közül egy is megsérül... Így is majdnem elvéreztem...

– A szilánkok még benned vannak?

Kérdésemet mintha nem is hallaná.

– Huszonnyolc éves voltam, élni akartam. Tartalékos tiszt voltam, sza-

Kelle Tudor 1976

Kelle Sándor, festő 5-6.

megállt az első állványnál, nézte a modellt, nézte a képet, két-három szót szólt: „Itt a kéz... Itt a fej... Itt a láb..." Nem mondott többet. Nálunk már fáradt volt, nem sokkal azután, hogy elkerültem a főiskoláról, nyugdíjba ment. A legnagyobb dicséretet akkor kaptam tőle, amikor a szakdolgozatomat elolvasta. Azt mondta: „Kolléga úr olyan szép dolgozatot írt, hogy elengedem a szóbelijét." Ez nekem nagy elégtétel volt. Többet nem is láttam...

– Katalógusaidban azt olvasom, hogy pályádat 38-ban Mohácson kezdted. Hogyan emlékszel ezekre az évekre?

– A pályakezdés, az első sikerek, a fészekrakás mindig izgalmas az ember életében. De az én szép fecskefészkemet a háború összetörte. Sajnos, nagyon jól „feküdtem" az akkori katonai kiegészítő parancsnokságok kartotékozóiban, s ha megzördült a falevél, azonnal behívtak. Évente kétszer-háromszor is kaptam SAS-behívót. Lehet-e fiatal festőre és tanárra nézve gyötrelmesebb pályakezdés, mint az enyém? Csak két behívó között állhattam a festőállvány elé. De amikor tehettem, dolgoztam. Mohácson szerettem meg a Dunántúlt. Tevékeny művészkolónia alakult ki ott a 40-es évek elején. Kolbe Miska, a Martinszky-házaspár, Virányi Endre élt akkoriban Mohácson. A kertes kis benyíló udvarunkba egyszer ellátogatott Martyn Ferenc. Megnézte a kert virágait, szép növényzetét, kisétált a nagy udvarrészbe, végigmérte a hatalmas körtefát, aztán a repkényes előszobába lépve visszanézett a lépcsőről a nagy udvar többi lakására, és azt kérdezte: „Érdekes emberek laknak ott?" – Igen – mondtam. „Egy életet lehetne itt végigfesteni, és még csak ki se kellene menni témáért" – mondta. – Témáért nem, csak a viszonyításért – feleltem.

Kelle Sándor üveget bont. Az üveg címkéjének cirillbetűs szövegét szemüveggel vizsgálgatja:

– Aranyérmes, kétszer főzött szerb szilvapálinka.

– Te érted ezt a szöveget? – mutatok a cirillbetűs föliratra.

– Elég jól beszélek szerb-horvátul. Mohácson tanultam meg a sokacoktól meg a pópától. Arra gondoltam, több hasznát veszem ennek a nyelvnek, mint az angolnak. Nagyon sok szerb-horvát barátom van. Többször voltam Jugoszláviában. Szeretem azt az országot. Ösztöndíjjal leküldtek egy hónapra. Akkor nyelvvizsgát is kellett tennem. Ott megvan a bizánci-keleti hatás, meg a nyugati kultúra hatása is. Megfestettem a szarajevói Bascsarsiját...

Koccintunk és iszunk.

– Odlicsnó! Ennyit én is értek – mondom. – Kitűnő pálinkád van... – csettintek a nyelvemmel, és leteszem a kupicát. – A képzőművészet nagy korszakai közül melyikhez vonzódsz igazán?

– A jelenben élek, ezt érzem legközelebb magamhoz.

– A mai magyar festők közül kiket becsülsz, kiket szeretsz?

– Nem tudom, mai magyar festő alatt mit értesz. A ma is élőket, vagy a ma is élőnek számító mestereket, akik talán már meghaltak, de életművükkel meghatározói a mai magyar művészetnek? A pécsi Csontváry Múzeumnak és az ott föllelhető értékeknek nagy tisztelője vagyok. Mindig újat kapok, többé válok ott. Hitben és szakmai ismeretben. Szürrealizmusa, színbólumrendje ma is időszerű. Színeit nézni: a szakembernek magasiskola, a látogatónak ünnep. Martyn Ferenc is kései elismertetésű. Most itt Pécsett egy környezetbe került Csontváryval. Martyn is, mint minden nagy mester,

– Ezt nem tudnám megmondani... Eddig tizenhét önálló kiállításom volt, és mintegy százötven csoportos kiállításon szerepeltem. Most jutottam abba a helyzetbe, hogy mindent rendezzek magam és a dolgaim körül. Szeptembertől nem tanítok a Tanárképző Főiskolán. Most már teljesen festő lehetek. Nagyon vártam az összegezésre alkalmas időszakot... Adok néhány katalógust, ezekben a szükséges adatokat megtalálod.

A festő a galériára kalauzol. Amíg a polcon válogat, szemlélődöm. Egy állványon élére állított, üres léckeretek sorakoznak.

– Háromféle méretet szeretek – mondja a festő. – A hatvanszor kilencvenes, a hatvanszor nyolcvanas és a harmincszor kilencvenes képeket. A nagyobb képeim kilencvenszer százhuszasok.

A sarokban álló heverő takaróján fölfedezek egy madártollat.

Kele fölmutat a tetőzet magasságába:

– Beköltöztek a galambok a szellőzőnyílásba. Betömtem a lyukakat, de úgy látszik, hiába.

Üvegek címkéjét olvasom: Firnisz, terpentin, pastel fixatief, művész lakklenolaj, dammárlakk.

– Milyen anyagokkal dolgozol?

– Olajfestékkel elsősorban. Szeretem még az olajpasztellt is. Vízfestékkel már régebben dolgoztam. Adós vagyok a grafikával... Van egy sgrafittóm, amit Soltra Elemérrel csináltam a Tanárképző Főiskola külső falára. És van egy harminc négyzetméteres farostintarziám a sombereki téesz ebédlőjében. Ezt Gádor Emillel közösen terveztük... Elsősorban táblaképeket festek...

Kelle megmutatja a farostintarzia tervét, aztán újból leereszkedünk a műterem alsó szintjére, a festmények közé.

Régi pécsi csoportos kiállítások jutnak eszembe. Kelle neve után ezek a képcímek álltak: *Bányatelep* (1959), *Tanakodók* (1960), *Bányász, Bikal,*

Kelle Sándor, Jert" 3-4.

kell, hol lehet rögtönzés, hol lehet a játékosságnak, a fantáziának szabad utat adni, és hol kell fegyelmezett rendnek lenni.

– Farostlemezre dolgozol?

– Mégpedig a durva felére. A vásznat kevésbé szeretem. Tudod, én energikusan dolgozom, és nem akarom, hogy az ecset átbökje a vásznat... Most felteszek egy másik muzsikát neked. Figyeld csak meg. Beethoven: *Esz-dúr zongoraverseny*. Nagyon szeretem Beethoven zenéjét. Csodálatos ennek az embernek a muzsikája. Az erő, a kérlelés, az imádság, a lázadás, minden emberi benne van. Figyeled? Egy tömör, megszólító erejű zenekari akkorddal kezd... Most hosszan improvizál a zongora, rendezi a mondanivalóját, meditál. Aztán nekiugrik, és megszólal a nagyzenekar összes hangszere. Végig ezt a kettőt variálja. Ez a zene tudatosan építkezik. Körülbelül ez a festő munkája is. Én is így építem föl a képeimet...

A festő magyaráz, érvel. Néha fürge ujjaival a levegőben játszik, mint egy karmester. Máskor kezét ökölbeszorítja, s ilyenkor mozdulatai olyanok, mint egy bokszbajnoké.

Észreveszi, hogy még mindig ácsorgok. Hellyel kínál. Az asztalon szétteregetem papírjaimat.

– Talán ott kezdjük, hogy a neved... Ugye nem vagy pécsi?

Kelle Sándor nevet.

– A családom a Dunántúlról, Zalából származott az Alföldre. Én meg visszahonosodtam. A nevünket eredetileg egy l-lel írták. Van egy kicsi, szálkás húsú halféle, a pontyokkal rokon, kele. S van egy régi magyar fegyver, a kelevéz. Talán innét származik a szó. Nagyapámat még Kele Mihálynak hívták. De apám nevét már két l-lel írták az anyakönyvbe. Nagyapám juhász volt a Duna–Tisza közén. Ő mesélt a dunántúli eredetről... Öt-hat éve Bázakerettyén jártam, ott megvan még a név. Sőt, képzeld, találtam egy Kele bácsit is, aki festegetett. Afféle parasztfestő volt. Az apám karakterét láttam az arcában... Én már Jánoshalmán születtem. Gondosan őrzöm anyám nyelvének egyéni és tájzamatát. Még a katedrán és a tárlatvezetéseknél is öntudattal és büszkén beszélem ezt a nyelvet. Minden valamire való ember a lelke mélyén dajkál egy emberpárt és egy tájat, ahonnét vétetett. Ez a maga élettartalmának hozzáadásával kifogyhatatlan érzelmek, gondolatok és megnyilatkozások újrateremtőjévé válik. Így vagyok én is: A szónak legyen íze, a mondatnak értelme, az embernek embersége... Hogy honnan indultam? Jánoshalma híres almatermő hely Baja és Kiskunhalas között. Ott váltanak át a futó homokbuckák zsíros feketeföldé. Egy tanyát félig eltakaró se sík-, se dombot már hegynek mondanak. Nagyon szorgalmas, színmagyar alföldi nép lakja. Akkoriban látástól vakulásig dolgoztak. Szüleim hajnalban keltek. Tudod, néha reggel ma is úgy érzem, hogy fölraktak a kocsiszalmára, korán van, „aludjon még a gyerek, amíg a kocsival kiérünk a szántóföldre". De jó volt érezni a kocsizörgést, és késleltetni a megállást! Mert az már a hajnali kötélcsinálást jelentette az alig tízéves gyereknek. Talán innét bennem az alföldi ember szívóssága és messzetekintése. Földhöz, fához, vetéshez, aratáshoz tanultam meg hozzámérni az embert... De a gyerekkori emlékekből talán ennyi elég is lesz. Nem akarok a múlton merengő öregembernek látszani.

– A rajzolással, az ecsettel, a festészettel mikor találkoztál?

– Hát persze festészet, az nem vett körül. Annál inkább a fülembe cseng az akkor már „okosjuhász"-nak nevezett és templomi előénekessé avanzsált

nagyobb, mint a katonaláda!) oldalfiókjába tettem. Naponta többször lecsavartam a kupakokat, meg-megszagoltam, érezni akartam az olajfesték illatát... Aztán beiratkoztam Gigi bácsihoz, a gimnázium rajztanárához úgynevezett művészi rajzra. Ott Schöffer Miklós nyújtott kezet, és azt mondta: „Nyugodtan ülj le, és fesd meg ezt az ócska lámpást." Afféle poros bakterlámpa volt, valami színes drapériával festőileg körítve. Schöffer egy osztállyal fölöttem járt. Ő tősgyökeres kalocsai volt, én meg falusi kosztosdiák, így nem alakult ki közöttünk barátság. Tudod, Nicolas Schöfferről van szó, a kinetikus művészet vezéralakjáról. A lexikonban azt olvasom, hogy a Képzőművészeti Főiskolán tanult. Két főiskolai értesítőm van, de egyikben sem találom a nevét. Személyesen nem láttam Kalocsa óta. Nem tudom, melyik főiskolán végzett. De nem is ez a lényeg, hanem amit csinál. Az pedig híressé tette.

– Kalocsáról Pestre kerültél?

– Nem. A gimnázium felső két osztályát Pécsen végeztem. Itt készültem a fölvételire Gebauer Ernő festőiskolájában akt- és fejrajzolással. Jó iskola volt, Ernő bácsi szigorúan a szerkezetből indított, logikusan épített rajzokat kívánt. Jó figuralista volt, Székely Bertalan kedvelt tanítványa. Mint ember, Fra Beato Angelico angyali lelkületét örökölte. Ártatlan és tisztalelkű volt, mint egy gyermek. Elmondta, hogy az első világháború idején egyszer a laktanyában festegetett. Meglátta az őrmester, és rákiáltott: „Micsoda maga, festő? Menjen, fogjon fegyvert, mert vegye tudomásul, hogy egyetlen puskagolyó többet ér, mint a maga összes mázolmánya!" Erre Gebauer csak anynyit mondott: „Igenis!"... Nagy volt az öröme a sikeres fölvételim után. Később is sokszor jártam nála, barátokká lettünk, én búcsúztattam a sírjánál.

– Ki tanított a főiskolán?

– Réti István. Tudod, az érdekes volt, ahogy bejött... Mindig ünneplőbe öltözötten járt, de a szavait is ünneplőbe öltöztette. Kedden és pénteken korrigált. Szigorú, zárkózott ember volt. Az egyik lába merev. Nyílt az ajtó,

Kelle Sándor Jenő 1–2

TÜSKÉS TIBOR

KÉPZŐMŰVÉSZEK MŰHELYÉBEN 1

BESZÉLGETÉS KELLE SÁNDORRAL

Öt-hat évvel ezelőtt Pécsről a Balatonra utaztam. Vasárnap reggel volt, s Kaposváron a vonatról egy elegánsan öltözött úr szállt le. Kabátja finom, kockás szövetből készült. Bolyhos, világos sálat viselt a nyakán, fekete baszk sapkát a fején. Arca frissen borotválva... Kelle Sándor volt, kaposvári kiállításának megnyitójára utazott. Ahogy az állomás zűrzavarában elvesző alakja után néztem, elgondolkodtam: a festőművészeket én mindig pontosan ilyennek képzeltem. Javakorabeli férfi, aki éppen kiállításának megnyitójára siet. Elegancia, amit nem a szabó, sokkal inkább viselője ad a ruházatnak. Ha fest, félrecsapott sapkáját munka közben sem veszi le a fejéről. Tekintélyes, szimatoló orr. Képeket látó tekintet. A bal karján mintha mindig palettát, a jobb kezében ecsetet tartana. Az utcán, egy hirdetőoszlop előtt is úgy tud megállni, mintha a festőállványra helyezett képét vizsgálná.

Ma is vasárnap reggel van, téli ajándékidő, ragyogó napsütés. Kelle Sándor a Széchenyi tér alsó sarkánál, a tél elől faköpenybe burkolt Zsolnay-kút mellett vár.

– Fordulj csak vissza – mondja. – Nézd a teret, mögötte a Mecseket és az eget. Milyen festői! Fönt, a kép felső szegélyében hideg színek, kékek, acélos szürkék. Lent a dzsámi, meg kétfelől a házak, a kollégium és a Nádor Szálló: meleg-barnák és sárgák.

Amikor telefonon megbeszéltük a találkozót, a festő a jó pedagógus tapasztalatával mondta:

– Csak ennyit jegyezz meg: kettő, három, négy. Ezt nem fogod elfelejteni. Kettő a házszám, három az emelet, négy az ajtó...

A két utcára néző, tekintélyes sarokházat a millennium táján emelték. A pécsiek úgy ismerik: Lóránt-palota. Amíg a lift (talán az egyetlen, ami a háború előtt Pécsett magánházban működött) fölvisz a harmadik emeletre, Kelle megismertet műtermének történetével:

– Tulajdonképpen a manzárdig megyünk... A műterem a padlástér beépített része. A háború előtt a Könnyű-féle fényképészeti szalon volt itt. Ma a feleség a régi lakásban folytatja a szakmát. A háborút követően festészeti szabadiskola működött ezen a helyen. Szántó Karcsi, a szabadművelődési felügyelő Gádor Emilt bízta meg az iskola vezetésével. Bezzegh anatómiát, Bizse rajzot, Cseh Laci festészetet tanított, én szintén festészetet, Gádor is festészetet. Ő vezette, szervezte is az iskolát. Martyn is el-eljárt. Nagyszerű tanítványaink voltak: Tillai Ernő; Kiss Tibor, az építész; Garányi József, a keramikus; Bokros László, aki később a Képzőművészeti Főiskolára került, ma Szolnokon él, nemrég Pesten nyílt kiállítása; Drégely László, aki a tévénél jónevű díszlettervező; és a legfiatalabbak közül Altorjai István. Akkoriban itt jártak iskolába, itt érettségiztek... Később szegény Buday Lajos műterme volt itt... Tíz évvel ezelőtt pedig én kaptam meg. Gábriel

349. /4.

vatal vasárnap délelőtti nyugalma! Piros [illegible]
Uszkáló zöldbúrás íróasztallámpák. Tátogó, szomjas fikuszok. Majd hétfőn jön a gépírónő és megöntözi.

Az ábrándozásból zene riaszt. Kelle közben lemezt tett föl, de lehet, hogy a lemez már korábban a készüléken volt, csak el kellett indítania.

– Egy kis hangulatfestésnek... Megismered? Vivaldi. *A négy évszak*ból a Tél. Figyeled? Most olyan a zene, mint amikor esik a hó... – Kelle könnyed ujjmozdulatokkal mutatja a szállongó hópelyhek játékát. – Ez meg olyan, mint amikor a jó meleg szobából az ablakon át nézi az ember a kinti hóesést... Amikor téli képeket festek, szívesen hallgatom ezt a zenét.

Észreveszem, hogy a festőállványon két kép fekszik egymás mellett. Az egyik befejezett, a másik még munkában levő. A befejezett képre mutat:

– A téli Balaton. Ugyanaz a kétszólamúság és tételekből való építkezés van meg itt is, mint a zenében. Figyeled? – A képhez siet. – Itt egy amorf forma, itt meg egy geometrikus formarend... Beszélgetnek, válaszolnak egymásnak...

Még mindig nem tudok betelni a műterem tágasságával, harmonikus rendjével, impozáns méreteivel.

– Itt van tágas hely a munkára – mondom.

– A képet csak akkor teszem az állványra, amikor fölvázolom. Nekem egészen sajátságos technikám van: asztalon, vízszintesen festek. Tudod, azért, mert sokat lazúrozok. Munka közben néha beleillesztem a képet a keretbe, és fölrakom az állványra. Ilyenkor megnézem, hogy a kompozíció jó-e. Meg hagyom, hogy a festék kissé lecsorogjon... Nálam a kép a játékos és a fegyelmezett elemek összhangjából születik. – Kelle egy mázas, festett köcsögöt vesz a kezébe. – Nézd meg ennek a mintázatát! Itt a mester határozott vonalakat húzott. Itt pedig hagyta, hogy a festék szétfolyjon, játsszon. Ami ezen a köcsögön megvan, ugyanazt keresem a képeimen. Azt persze tudni

98

SZÁMUNK SZERZŐI:

BÁRDOSI NÉMETH JÁNOS
BERTÓK LÁSZLÓ
BÉKÉS SÁNDOR
BÉLÁDI MIKLÓS
BODNÁR GYÖRGY
BODRI FERENC
BOR AMBRUS
BORBÉLY SÁNDOR
BOTEV, HRISZTO
CSÁNYI LÁSZLÓ
CSUKA ZOLTÁN
CSŰRÖS MIKLÓS
GALAMBOSI LÁSZLÓ
HALLAMA ERZSÉBET
HORVÁTH ZSOLT
KIRÁLY ISTVÁN
KIRÁLY ZOLTÁN
METODIEV, DIMITÄR
MÉSZÖLY MIKLÓS
NAGY LÁSZLÓ
NIKOLOV, [illegible]
POMOGÁTS BÉLA
TAKÁCS IMRE
TUSKÉS TIBOR
VARGA LAJOS MÁRTON
VAS ISTVÁN

KÉPEK:

KELLE SÁNDOR
LANTOS FERENC

Kelle Sándor festő grafikus

Két rajz

Kelle Sándor: rajzai

Borító: 3.
Borító: 4.

JELENKOR, Pécs, 1976. április XIX/4.

Kelle Sándor

ösztöndíjas tanársegéd
1937/38.

KELLE SÁNDOR V. é.
a „Művészetek története" c.
tárgynál.

Ferk Képzőmfoiskèvk
1937/39.
136. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

TÓTH FERENC
M. kir. dohány- és szivar áruda
Váltó-, árlap- okmány-, förvénykezési bélyegek. Posta értékcikkek. Játékkartya. Helyi- és fővárosi hírlapok eladása
Kiskőrös. — Tel. 31

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kelle Sándor

1937/38. tanév végén középiskolai rajztanári oklevelet kapott.
Elfogadott művészettörténeti értekezése:
Festészetünk a XIX. század elején. 4 r.

Ferképzőmfoiskévk 1937/39

182, 184. l

Kelle Sándor

Veves

1937/38. 90 P állami

ösztöndíj

1 4 9 1 115. l.

Ferképzőmfoiskévk

1937/39

HIRLAPTREJESZTŐ VÁLLALATA
ZOMBOR
TELEFON: 116.

T.

Europa könyvterjesztő vállalat

Budapest

[redacted]

Visegrádi 36

Kelle Sándor

festő Mohácson

részt vett az alábbi

kiállításon.

Magyarság

1943. márc. 18.

(Képzőművészeti kiállítás

Mohácson.)

Kelle Sándor

IV. éves középisk-
tanárjel.

Ferképzomfolskévk

1936/37. 75 l

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 NOV . 7
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Kelle Sándor

Kegen volt. Most csak azért [illegible],
mert én voltam az.

Rab Zsuzsa fordítása

1021

Kelle Sándor rajza

. Az acél
ermelésén
ra).

SZÍV

udomanyos egyut

lvovi és pécsi egye

Mihail Dar
professzor

Lvovi Orvostudományi
etem rektora, Mihail Đanyi-
co professzor a Pécsi Orvos-
ományi Egyetem díszdokto-
A cím adományozásával
aránt elismerték a profesz-
tudományos eredményeit
a két testvéregyetem közötti
csolatok fejlesztésében el-
személyes hozzájárulását.

be a saját konstrukciójú mes
terséges vérkeringtető berende
zéseket. A klinikán huszonket
ten szerezték meg az orvostu
domanyok doktora, harmincöte

Kelle Sándor, grafikus

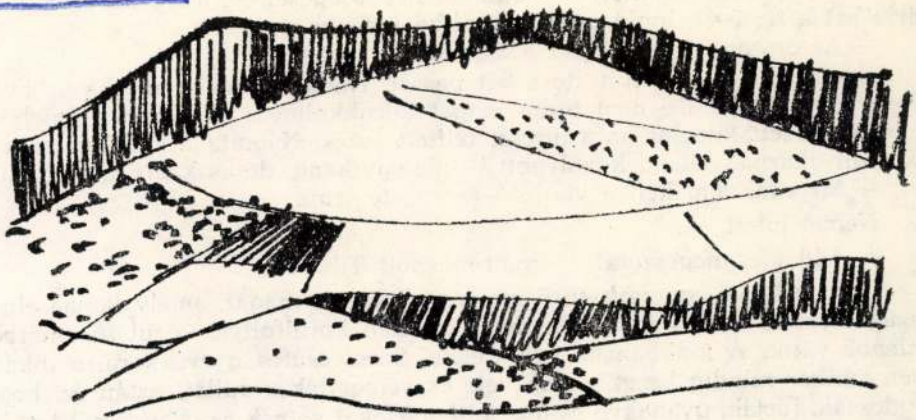

Kelle Sándor: rajz 300.0.

300

Jelenkor, Pécs, 1976. április XIX./4.

– Tudod, mi ebben a tragikum? – mondta a másik. – Hogy ha lenne egy kis intelligenciája, belátná, hogy nincs annyi intelligenciája, hogy . . .

A terpeszkedő fölkacagott.

– Csak azért drukkolj – mondta fensőbbségesen –, hogy az ország kibírja azt a tíz évet, amíg ezek nyugdíjba mennek.

– Az ország? – hőbörgött a cigarettázó. – Én!

Csupor Lajos merőn nézte a két pasast. Hangoskodnak, mintha az övék lenne a vendéglő. De nem tudta magát felcukkolni, a gyomrában émelyítő nyomást érzett, megint az a furcsa, telített érzés. Nyomta a szék, nyomta a sör. Mit akarnak tőlem, kóválygott benne egy hang, de csak ült tehetetlenül.

– Mi van, nem kell a virsli? – kérdezte Irma.

Nemet intett.

– Add ide, megeszem! – izgett-mozgott Tiborka.

Csupor Lajos egy zsák sűrű masszának érezte magát, amely lassan elnehezül, fölveszi a szék formáját, majd egészen körülfollya, végül fölismerhetetlenné válik. A zsákban az egész élete. Szép, csúfos gyerekkora, a diadal évei, amikor mindig kezet ráztak vele és veregették a vállát, aztán ez, hogy rúgdossák, fúrják, gyanakvó és üres pillantásokat vetnek rá. Miért, mit tett ő? Ugyanaz, aki volt. Bármi történt vele, nem tehet semmiről.

A két ember az asztal másik oldaláról idenéz. Ingjük elegáns, szemük kifejezéstelen. Legalább gyűlölnék. Továbbsiklik a szemük, végig a székeken,

Kelle Sándor, festő, grafikus

Címoldal:
Borító: 1.
s' Borító: 2.

Kelle Sándor: rajzai

JELENKOR, Pécs, 1976. április XIX/4.

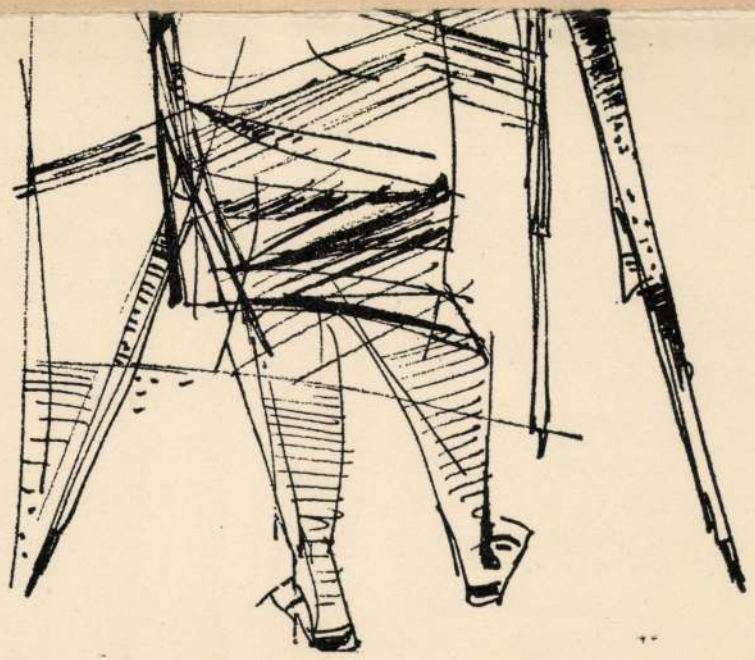

JELENKOR

IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT — 1976

A TARTALOMBÓL:

BÁRDOSI NÉMETH JÁNOS
BERTÓK LÁSZLÓ
GALAMBOSI LÁSZLÓ
TAKÁCS IMRE
VAS ISTVÁN
VERSEI

*

BOLGÁR KÖLTŐK:
NAGY LÁSZLÓ
KIRÁLY ZOLTÁN
MŰFORDÍTÁSAI

*

BÉKÉS SÁNDOR
BOR AMBRUS
HALLAMA ERZSÉBET
MÉSZÖLY MIKLÓS
SZÉPPRÓZÁI

*

CSUKA ZOLTÁN:
JUGOSZLÁVIAI KÖRKÉP

KIRÁLY ISTVÁNNAL
BESZÉLGET
BÉLÁDI MIKLÓS

*

TUSKÉS TIBOR:
KELLE SÁNDOR
MŰTERMÉBEN

4

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kelle Sándor
JELENKOR
1964 — 12

Kegyelettel gondolnak vissza rá mint emberre, büszkeséggel és hálával mint tanárukra, történetírói alkotásaihoz pedig mindenkor a biztonság érzésével nyúlnak.

1021

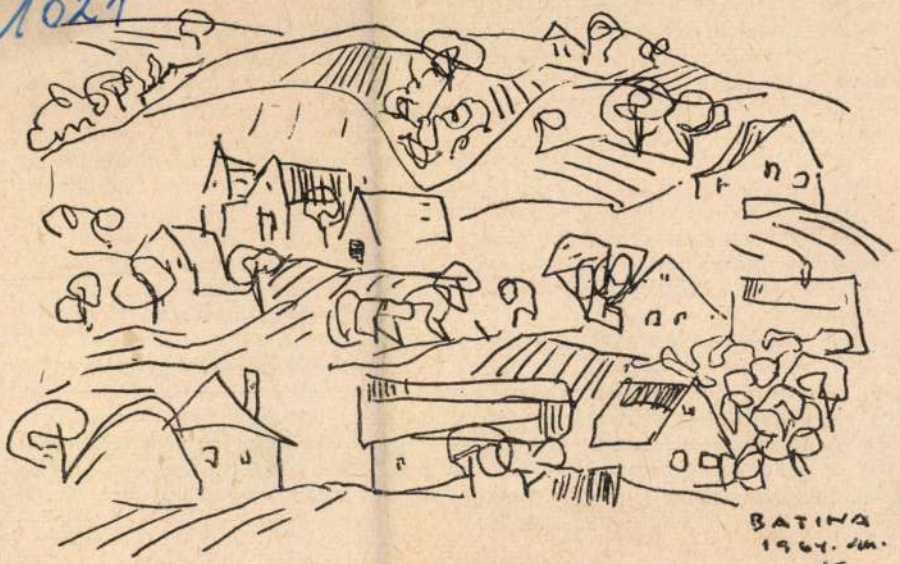

KELLE SÁNDOR rajza

Hodinka Pécsett a magyar történelmi tanszéket az
cserélte fel. Helyét a közelmúltban Pécsett elhunyt
foglalta el.

Nagy távlatokban a Monarchia összeomlása,
bizonyos értelemben módosította Hodinka Antal tu
továbbra is Magyarországnak a szláv népekkel való
középpontjában, helyzeti adottsága történetkutatás
jainkhoz közelebb hozta.

1923 előtti tudományos munkásságának legkiemelkedőbb dokumentumai a következők: Thallóczy Lajossal együtt készítette el a „Magyarország melléktartományainak oklevéltára" címen tervezett sorozat első kötetét (1903), amely a horvát véghelyekre vonatkozó dokumentumokat adja 1490–1526 között. A kötet bevezető tanulmányát Hodinka írta. Önállóan megjelent délszláv vonatkozású munkáiban foglalkozott az egyház küzdelmével a bosnyák bogumil eretnekekkel (Bp. 1887.), a szerb történet forrásaival és első korával (Bp. 1891.), a bosnyák-djakovári püspökség történetének egyes problémáival. A Magyar Tudományos Akadémia Történeti Bizottságának felkérésére írta meg „A munkácsi görögkatolikus püspökség története"-t (Bp. 1909). Két év múlva pedig megjelent e könyv tartozékaként a dokumentációs kötet is (A munkácsi görög szertartású püspökség okmánytára. Ungvár, 1911.). Ugyancsak az MTA Történeti Bizottsága megbízásából gyűjtötte össze és fordította magyarra az orosz évkönyvek magyar vonatkozású részeit (Bp. 1916.). Egy-egy tanulmányában foglalkozott a tokaji görög kereskedőtársulat kiváltságának ügyével (Bp. 1912.),

Kelle Sándor
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1964 — 12.
JELENKOR
1021, É

KELLE SÁNDOR rajza

Az ötezer tőke gazdája elindul.

Egyik kezében az égről letépett szárny, ma

– A szárnyat klozet-gödrébe veti! A fürtöt mosolyo

múlva sietve a szárny fölé guggol, hogy megkönnyebbülve

EGY MEGHÖKKENT BARÁTRA

Bosszant, hogy elhagytam Árkádiám
s nem dőlhetsz tiszta fám alá? . .
Én most is ott lakom,
de mind, ami neked
csak árnyék volt és fa, lugas,
nekem szívgörcs, – míg műveltem
és verejték sós magja volt
hogy legyen lomb, öröm, ha jössz
e tüzes és kemény hegyen.

AZ ÜGYES PESSZIMISTÁRA

A létezés, ez értelmes valóság,
ha rettent is, mert meg nem értheted,
jogot nem ád, hogy megszakítsd s leszóld,
nyakadra kötve kender köteled . . .
– Csak hirdesd! – Ismerlek! – Úgy sem teszed!
Tested kutadba mindig úgy veted,
hogy egyre jobb partokra vet az ábránd,
melyel e pózaid ötvözve
mindig máshoz csapsz, mindörökre . . .
S müved, mint fülledt szénaboglya,
melyben egyetlen tiszta szál sincs,
füstöl, mint divatos oázis . . .

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Zalai Hírlap

1973 AUG 24

Kelle Sándor festőművész

1021

8

HÍREK

Tegnap nyitották meg Kelle Sándor, Pécsett élő festőművész harminchárom olajfestményből álló kiállítását Zalaegerszegen, a Képcsarnok Vállalat üzlethelyiségében. A kiállítást szeptember 8-ig tekinthetik meg az érdeklődők.
(Bakonyi Erzsébet felvétele)

Forgalomelterelés Nagykanizsán

Értesítjük az utazóközönséget, hogy **a 7. sz. főközlekedési út Nagykanizsa Lenin úti szakaszán a Letenyéről Budapest felé haladó forgalmat 1973. augusztus 27-én 7 órától szeptember 29-én 24 óráig** útépítési munkák miatt **lezárjuk.**

Terelőút Letenyéről—Budapest irányába: Zrínyi Miklós utca — Kossuth Lajos tér — Kórház utcán át.

Közúti Építő Vállalat
Zalaegerszeg

244

Raktárról azonnal szállítunk

kompresszorokat

Járműves és Stabil kivitelben 6—7 atm. vegnyomással, 150—300 m^3/perc légszáll.

Áramfejlesztőket

Járm. Stabil és Szántalpas kivitelben 12 KVA-tól 115 KVA teljesítményig.

Azonnali rendelés esetén árengedmény!

Felvilágosítás: **GANZ MÁVAG KISKUNHALASI GYE.** Telefon: 122, Telex: 82221.

84 993

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 AUG 28

Zalai Hírlap

Kelle Sándor festőművész

— Nagy közönségsikere van Kelle Sándor festőművész kiállításának. A Megyei Képcsarnok-teremben rendezett bemutatót eddig több százan tekintették meg és máris öt festményre került ki a „megvásárolták" tábla.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUL 7

Zalai Hírlap

Kelle Sándor festőművész

1021

Kiállítási előzetes

Egyelőre szünetelnek a kiállítások a Képcsarnok Vállalat zalaegerszegi bemutatótermében, de folynak már az előkészületek a nyárvégi, őszi tárlatokra. A legközelebbi kiállítást Kelle Sándor festőművész munkáiból rendezik augusztus 23—szeptember 8 között. A kiállításon a tervek szerint huszonöt olajfestménnyel szerepel a művész, főként tájképekkel, amelyek ihletője a dunántúli táj, a zalai dombok, a mohácsi Dunapart, a Balaton, Kőszeg és Pécs városa.

Kelle Sándor 1938 óta szerepel kiállításokon, több mint hetven alkalommal állított ki. A zalaegerszegi kiállítása lesz a tizenhetedik önálló tárlata. Több alkalommal járt Zalában, s erről vallanak Bázakerettye környékén festett tájképei is.

DSZA 6 pont (3). 2.
,5 p. (2), 3. Vojvodina
Utasellátó 4,5 p. (3). A
szovjet Levityina á
,5 ponttal, a másodil
p. (1). 3. Veröczi 4 p

Havannában folytató
bda IVB. A magya
ásodik mérkőzésén K
atával találkozott és
lényes győzelmet ar

Montevideo: Uruguay
álogatottja 3 pontot
umbia és Ecuador ott
gbajnoki selejtező merkőzésen.
Minden jel arra mutatott, hogy az
uruk" páholyban vannak, s biz-
osan óriási meglepetés született.
Kolumbia legyőzte Uruguayt. A
ajdani világbajnokoknak vasár-
ap Ecuador ellen győzni kell ah-
oz, hogy Kolumbiával semleges
pályán döntő mérkőzést vívhassa-
ak. Kolumbia—Uruguay 1:0 (0:0).

keretében végez
FORGALMI ÉRT
LAKÁSCSERÉK
ÉS LEBONYOLÍT
VÉTELRE, CSER
ingatlancímek kis

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Zalai Hírlap

1973 AUG 26

Kelle Sándor, tanár festőművész

HÍRLAP 1973. augusztus 26.

1021

Két egerszegi kiállításról

Az Alkotmány-ünnep tiszteletére rendhagyó tárlat nyílt a megyeszékhelyen *„Budapesti képzőművészeti alkotások vázlatai"* címmel, csütörtöktől pedig Réti István egykori növendékének, *Kelle Sándornak*, a pécsi Tanárképző Főiskola tanárának a festményeit tekinthetik meg az egerszegiek a város képcsarnok-bemutatótermében.

Fővárosi műalkotások — vázlatban

Számos, ma már világhírű köztéri szoborral, domborművel, középületben elhelyezett festménnyel gyarapodott a felszabadulást követő 28 év során fővárosunk; tulajdonképpen ezek az évek változtatták Budapestet a modern szobrok—freskók világvárosává. Zalaegerszeg újonnan kialakított, a Göcseji Múzeum épületében elhelyezett képtára most méltó keretet nyújt annak a vándorkiállításnak, amely e világhírű műkincsek vázlatait, műhelytanulmányait tárja az érdeklődők elé.

Aki a fővárost ismeri, lépten-nyomon ismerős szobrokba, festményvázlatokba ütközik a tárlaton, amelyet a Budapesti Történeti Múzeum anyagából rendeztek. Balassi Köröndön felállított szobrának kismintája — Pátzay Pál remeke —, Somogyi Józseftől többek közt a Mednyánszky-síremlék vázlata, Mikus Sándor Bózsa Ferenc emlékét idéző emlékkút-tanulmánya, Medgyessy Ferenc középületi domborműveinek kismintái, Barcsay Jenőnek a Nemzeti Színház mozaikjában készített vázlatai, Domanovszky Endre Budavári Palota-beli gobelinjéhez készített olajpasztell-tanulmányai és sok más, műhelytanulmányként is kitűnő, szemléletes műalkotás látható a képtár falain. A 33 vázlat egyik legkiemelkedőbb darabja Kerényi Jenő Csontvári-síremlékének kismintája, amely annak idején először a Műcsarnok-beli országos bemutatón hódította meg expresszív, keményveretű ábrázolásával a nézőket, illetve Kisfaludy Stróbl Zsigmond, a megyénkből elindult, világhírű alkotó ma már történelmi jelentőségű, 1932-ben született Kossuth-emlékművének fő-alak-vázlata.

És sorolhatnánk tovább a gazdag műhelytanulmány-bemutató látnivalóit, amelyek közéleti, művészettörténeti ismeretterjesztő funkciójukon túl egy-egy nagy alkotó belső, vívódásokkal teli világába is szemléletes bepillantást nyújtanak.

Zalai festővé vált

A hatvanéves Kelle Sándor, Pécs országos hírű, eddig több mint száz kiállításon sikeresen szerepelt festője ezúttal hozzánk hozta el képeit, miután több nyáron át festett a zalai dombok közt, mint a kerettyei pedagógus nyári festőiskola vezetője. *„Szívesen jöttem Zalába, Pécsről, Baranyából. Az ottani hegyek-dombok lompos elnyúlása után a zalai dombvidék játékosabb! Három éven át heteket töltöttem itt, megszerettem Zalát — a képeim vallanak"* — írta a kiállítás vendégkönyvébe a nyíltszívű művész, s aki megtekinti Zalaegerszegen kiállított műveit, örömmel igazolja ezt a vallomást.

Pátzay Pál Balassi-szobrának kismintája.

Hogy milyen alkotó Kelle Sándor? Ihletett tájfestő. Amit festői szemmel meglát, azt dús színekkel, rusztikus erővel és mégis bő költői vénával bontja ki a vásznon. A színek harmóniájából építi fel a tájat képein. Néhány kismű — az oldott *Bárkák*, a lírai *Színes Dunapart*, a villódzó bájú *A Duna este* stb. — mellett elsősorban éppen számos zalai képe bizonyítja ezt. A Pusztamagyaródon megörökített présházak, az *Őszi Zala*, a *Tél Zalában*, a *Zalai szőlőhegyen* és a *Zalai csendélet* súlyos vonalakból szőtt, derűs színekkel oldott világa új és jelentékeny festői felfedezése a megye pompás tájainak és sok alkotó festő figyelmére méltó kísérlet mind-mind. *Zala* című képe minden bizonnyal a legösztönzőbb hatású mai hazai tájképek egyike lehet.

Kelle pontos, s a legjobb hagyományokat újjáteremtő festője a téli vízi világnak, amint Duna-képei tanúsítják. *A mohácsi Duna-kanyar*, a *Jégzajlás a Dunán* látványosság és igényes festői példa. Vagyis ritka vendég az egerszegi Képcsarnok-teremben Kelle Sándor, s nemcsak mint a zalai táj újrafelfedezője. Alkotásain keresztül egy hatvanévesen is tevékeny, újító kedvű festőt ismerhettünk meg személyében.

T. A.

Vörös Ferenc: ZALAI EMLÉK (tus)

„LEVÁGJUK A KAPÁNKAT A RÉPATÁBLA SZÉLÉRE"

Kétszáz munkás- és summásdal közkinccsé tételéért

Vaskos kotta és kézirat-köteg Horváth Károlynak, a lenti járásban mindenfelé ismert népművelési szakemberének íróasztalán. Az *„Átimennék a Kerkán"*, a *„Leégett a zalalenti kávégyár"*, a *„Szép Zalában születtem"*, és más, hajdan népszerű zalai népdalok újrafelfedezőjénél ez nem lenne szokatlan látvány, most azonban népdalgyűjtő tevékenységének szerinte is legfontosabb eseményéhez érkezett. Vajda József mellett ő kapott megbízást a megyénkből az itt egykor széles körben ismert-énekelt munkásdalok felkutatására.

Eddig a tárgyilagos híradás, ezután már egy egész más embert tájékoztat. Dalokat énekel, súlyos szavú summásnóták keserűségével illusztrál egy régi világot, nekiforrósodott hangon érvel a népdal mai létjogosultsága érdekében, a gyűjtés epizódjait meséli és dicséri sok-sok segítőtársát.

Summásnótáktól a fúrósnótáig

— Húsz éve, Nován és Hernyéken kezdve a tanítói pályát, Vajda József és falubeli parasztemberek keltették fel bennem ezt a népdalgyűjtő szenvedélyt, s noha máig közel háromezer zalai dalt kottáztam le, mindvégig éreztem, hogy hiányos a gyűjtés — szögezi le. *— De mások is látták ezt, ezért hirdették meg tavaly az országos munkásdalgyűjtést. Miért maradt el ez eddig? Időben talán még a zalai ember számára is közeli az a kor, amikor a 30-as évekbeli nyomor az ország távoli tájaira üzte munka után a falvak népét, s az olajipar is fiatal. Talán ezért tűnhettek eddig kevésbé becsesnek előttünk is e frissebbkeletű munkás- és summásdalok a régi, közismert népdaloknál. De ha*

150 éves a Miskolci Nemzeti Színház

Hazánk legrégibb színháza, a Miskolci Nemzeti Színház 150 évvel ezelőtt, 1823. augusztus 24-én Eder György színigazgató társulatával nyitotta meg kapuit.

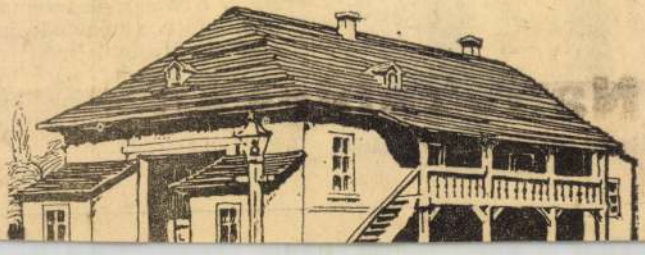

Kelle Sándor, festő

Kelle Sándor: rajza. 369

369.
XIX/4.

vészetét végigkiserte a fiatalkori, szimbolikus és romantikus hatás,
ekezett elmenekülni abból a valóságból, amelyben népe élt. Nyelve
os, képei szabatosak, tiszták, egy-egy rövid mondattal is széles je
tájról és embereiről.

Szlovén Tudományos és Művészeti Akadémia februárban kezdte meg
ünnepségek előkészítését; erre Magyarországról is meghívták fordítói
szerint a Magyar Rádió a *Szolgák* c. dráma magyar bemutatásáva
duló megünneplésére.

*

egutóbbi Körképben beszámol
ünnepli fennállásának száz
rodalomtörténeti jelentő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPKIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Kelle Sándor

tengerpartra szolt, ahol arany-
színű a napsugár. A férfi ké-
résére idejöttek.

erdore lila kodok szalltak, ismet
felszöktek a Csurgóhoz. Aztán
minden reggel és minden este.

1021

Kelle Sándor rajza

a Szár

túr, az össz
radjon. Az
területre, h
nálati eng
évig még ü
lenlegi hel
millió forir
végrehajtar
vő két szint mellé újabbat nyit-
nánk.

Tervezés

Jelenleg 730 000 tonna követ termel a bánya egy esztendőben. Ez a szint tartható kedvezőtlen döntés esetében is. Viszont veszélybe került a jövőre

kívül harmadkori maradványfe
jokban is gazdag. Egyedül
nyílik a magyar kikerics és r
kaságnak számít a törpe sz
do·gó, a génbanknövény: ba
szarvú lepkeszeg, a törp
mandula. *Kitaibel Pál* 1808-b
a tetején rozsdás gyűszűvirág
bukkant. Csak itt tanyázik k
féle bagolypille, néhány fu
rinka- és cincérfajta, az eleve
szülő Saga Pedo szöcske és

TÜSKÉS TIBOR

KÉPZŐMŰVÉSZEK MŰHELYÉBEN

BESZÉLGETÉS KELLE SÁNDORRAL

Öt-hat évvel ezelőtt Pécsről a Balatonra utaztam. Vasárnap reggel volt, s Kaposváron a vonatról egy elegánsan öltözött úr szállt le. Kabátja finom, kockás szövetből készült. Bolyhos, világos sálat viselt a nyakán, fekete baszk sapkát a fején. Arca frissen borotválva . . . Kelle Sándor volt, kaposvári kiállításának megnyitójára utazott. Ahogy az állomás zűrzavarában elvesző alakja után néztem, elgondolkodtam: a festőművészeket én mindig pontosan ilyennek képzeltem. Javakorabeli férfi, aki éppen kiállításának megnyitójára siet. Elegancia, amit nem a szabó, sokkal inkább viselője ad a ruházatnak. Ha fest, félrecsapott sapkáját munka közben sem veszi le a fejéről. Tekintélyes, szimatoló orr. Képeket látó tekintet. A bal karján mintha mindig palettát, a jobb kezében ecsetet tartana. Az utcán, egy hirdetőoszlop előtt is úgy tud megállni, mintha a festőállványra helyezett képét vizsgálná.

Ma is vasárnap reggel van, téli ajándékidő, ragyogó napsütés. Kelle Sándor a Széchenyi tér alsó sarkánál, a tél elől faköpenybe burkolt Zsolnay-kút mellett vár.

– Fordulj csak vissza – mondja. – Nézd a teret, mögötte a Mecseket és az eget. Milyen festői! Fönt, a kép felső szegélyében hideg színek, kékek, acélos szürkék. Lent a dzsámi, meg kétfelől a házak, a kollégium és a Nádor Szálló: meleg-barnák és sárgák.

Amikor telefonon megbeszéltük a találkozót, a festő a jó pedagógus tapasztalatával mondta:

– Csak ennyit jegyezz meg: kettő, három, négy. Ezt nem fogod elfelejteni. Kettő a házszám, három az emelet, négy az ajtó . . .

A két utcára néző, tekintélyes sarokházat a millennium táján emelték. A pécsiek úgy ismerik: Lóránt-palota. Amíg a lift (talán az egyetlen, ami a háború előtt Pécsett magánházban működött) fölvisz a harmadik emeletre, Kelle megismertet műtermének történetével:

– Tulajdonképpen a manzárdig megyünk . . . A műterem a padlástér beépített része. A háború előtt a Könnyű-féle fényképészeti szalon volt itt. Ma a feleség a régi lakásban folytatja a szakmát. A háborút követően festészeti szabadiskola működött ezen a helyen. Szántó Karcsi, a szabadművelődési felügyelő Gádor Emilt bízta meg az iskola vezetésével. Bezzegh anatómiát, Bizse rajzot, Cseh Laci festészetet tanított, én szintén festészetet, Gádor is festészetet. Ő vezette, szervezte is az iskolát. Martyn is el-eljárt. Nagyszerű tanítványaink voltak: Tillai Ernő; Kiss Tibor, az építész; Garányi József, a keramikus; Bokros László, aki később a Képzőművészeti Főiskolára került, ma Szolnokon él, nemrég Pesten nyílt kiállítása; Drégely László, aki a tévénél jónevű díszlettervező; és a legfiatalabbak közül Altorjai István. Akkoriban itt jártak iskolába, itt érettségiztek . . . Később szegény Buday Lajos műterme volt itt . . . Tíz évvel ezelőtt pedig én kaptam meg. Gábriel

Jóska egyszer azt mondta a tanácson: „Eleget dolgoztál, Sándor. A többiek sorra kapják a műtermes lakásokat, te is megérdemled már, hogy műtermed legyen." Igen ám, mondtam, csakhogy én ismerem azt a helyet: nyáron dupla meleg, télen dupla hideg. „Át fogjuk építtetni" – mondta Gábriel Jóska. Máté András bízták meg a tervezéssel . . .

Kilépünk a liftből, megkeresem a négyes számú ajtót, keresztülbotorkálunk egy társbérleti előszoba zsúfoltságán, majd a közös helyiség végén föltárul a műterem fehér ajtaja. A Lóránt-palota legtetején járunk. A hajdani fényképészeti műterem apró ablakszemekből összerakott üvegfala az utcára néz. A terem átellenes falán galéria húzódik. A műteremben mértéktartó rend honol. A fal mellett festőállvány, a sarokban háromlábú, a szabadban való festéshez használt, könnyű, tábori felszerelés. Az ablak alatt kettészelt koponya. Népi köcsögökben ecsetek. Az asztalon finom, drága festőanyagok: tubusok, dobozok, üvegek szabályos rendben. A beépített könyvespolcon nagyság szerint sorakozó könyvek.

– A legszebb műterem a városban – csúszik ki számon az elismerés.

– Az, az – erősíti Kelle. – Azt mondta Gábriel Jóska: „Itt van ez a műterem, rendbe kell tenni. Legyen a város szívében egy reprezentatív műterem, ahová bárkit el lehet hozni . . ." Itt mesterséges fény nélkül tudok dolgozni. Mindig valamilyen szép, ezüstös fényben derengenek a tárgyak.

Elsétálok az üvegfalig, és kinézek az utcára. Szemben, az utca túlsó oldalán a városi tanács egyik irodahelyiségébe látok. Vasárnap van. Egy hivatal vasárnap délelőtti nyugalma! Poros dossziékban alvó aktakötegek. Uszkáló zöldbúrás íróasztallámpák. Tátogó, szomjas fikuszok. Majd hétfőn jön a gépírónő és megöntözi.

Az ábrándozásból zene riaszt. Kelle közben lemezt tett föl, de lehet, hogy a lemez már korábban a készüléken volt, csak el kellett indítania.

– Egy kis hangulatfestésnek . . . Megismered? Vivaldi. *A négy évszak*ból a Tél. Figyeled? Most olyan a zene, mint amikor esik a hó . . . – Kelle könnyed ujjmozdulatokkal mutatja a szállongó hópelyhek játékát. – Ez meg olyan, mint amikor a jó meleg szobából az ablakon át nézi az ember a kinti hóesést . . . Amikor téli képeket festek, szívesen hallgatom ezt a zenét.

Észreveszem, hogy a festőállványon két kép fekszik egymás mellett. Az egyik befejezett, a másik még munkában levő. A befejezett képre mutat:

– A téli Balaton. Ugyanaz a kétszólamúság és tételekből való építkezés van meg itt is, mint a zenében. Figyeled? – A képhez siet. – Itt egy amorf forma, itt meg egy geometrikus formarend . . . Beszélgetnek, válaszolnak egymásnak . . .

Még mindig nem tudok betelni a műterem tágasságával, harmonikus rendjével, impozáns méreteivel.

– Itt van tágas hely a munkára – mondom.

– A képet csak akkor teszem az állványra, amikor fölvázolom. Nekem egészen sajátságos technikám van: asztalon, vízszintesen festek. Tudod, azért, mert sokat lazúrozok. Munka közben néha beleillesztem a képet a keretbe, és fölrakom az állványra. Ilyenkor megnézem, hogy a kompozíció jó-e. Meg hagyom, hogy a festék kissé lecsorogjon . . . Nálam a kép a játékos és a fegyelmezett elemek összhangjából születik. – Kelle egy mázas, festett köcsögöt vesz a kezébe. – Nézd meg ennek a mintázatát! Itt a mester határozott vonalakat húzott. Itt pedig hagyta, hogy a festék szétfollyon, játsszon. Ami ezen a köcsögön megvan, ugyanazt keresem a képeimen. Azt persze tudni

kell, hol lehet rögtönzés, hol lehet a játékosságnak, a fantáziának szabad utat adni, és hol kell fegyelmezett rendnek lenni.

– Farostlemezre dolgozol?

– Mégpedig a durva felére. A vásznat kevésbé szeretem. Tudod, én energikusan dolgozom, és nem akarom, hogy az ecset átbökje a vásznat... Most felteszek egy másik muzsikát neked. Figyeld csak meg. Beethoven: *Esz-dúr zongoraverseny*. Nagyon szeretem Beethoven zenéjét. Csodálatos ennek az embernek a muzsikája. Az erő, a kérlelés, az imádság, a lázadás, minden emberi benne van. Figyeled? Egy tömör, megszólító erejű zenekari akkorddal kezd... Most hosszan improvizál a zongora, rendezi a mondanivalóját, meditál. Aztán nekiugrik, és megszólal a nagyzenekar összes hangszere. Végig ezt a kettőt variálja. Ez a zene tudatosan építkezik. Körülbelül ez a festő munkája is. Én is így építem föl a képeimet...

A festő magyaráz, érvel. Néha fürge ujjaival a levegőben játszik, mint egy karmester. Máskor kezét ökölbeszorítja, s ilyenkor mozdulatai olyanok, mint egy bokszbajnoké.

Észreveszi, hogy még mindig ácsorgok. Hellyel kínál. Az asztalon szétteregetem papírjaimat.

– Talán ott kezdjük, hogy a neved... Ugye nem vagy pécsi?

Kelle Sándor nevet.

– A családom a Dunántúlról, Zalából származott az Alföldre. Én meg visszahonosodtam. A nevünket eredetileg egy l-lel írták. Van egy kicsi, szálkás húsú halféle, a pontyokkal rokon, kele. S van egy régi magyar fegyver, a kelevéz. Talán innét származik a szó. Nagyapámat még Kele Mihálynak hívták. De apám nevét már két l-lel írták az anyakönyvbe. Nagyapám juhász volt a Duna–Tisza közén. Ő mesélt a dunántúli eredetről... Öt-hat éve Bázakerettyén jártam, ott megvan még a név. Sőt, képzeld, találtam egy Kele bácsit is, aki festegetett. Afféle parasztfestő volt. Az apám karakterét láttam az arcában... Én már Jánoshalmán születtem. Gondosan őrzöm anyám nyelvének egyéni és tájzamatát. Még a katedrán és a tárlatvezetéseknél is öntudattal és büszkén beszélem ezt a nyelvet. Minden valamire való ember a lelke mélyén dajkál egy emberpárt és egy tájat, ahonnét vétetett. Ez a maga élettartalmának hozzáadásával kifogyhatatlan érzelmek, gondolatok és megnyilatkozások újrateremtőjévé válik. Így vagyok én is: A szónak legyen íze, a mondatnak értelme, az embernek embersége... Hogy honnan indultam? Jánoshalma híres almatermő hely Baja és Kiskunhalas között. Ott váltanak át a futó homokbuckák zsíros feketeföldré. Egy tanyát félig eltakaró se sík-, se dombot már hegynek mondanak. Nagyon szorgalmas, színmagyar alföldi nép lakja. Akkoriban látástól vakulásig dolgoztak. Szüleim hajnalban keltek. Tudod, néha reggel ma is úgy érzem, hogy fölraktak a kocsiszalmára, korán van, „aludjon még a gyerek, amíg a kocsival kiérünk a szántóföldre". De jó volt érezni a kocsizörgést, és késleltetni a megállást! Mert az már a hajnali kötélcsinálást jelentette az alig tízéves gyereknek. Talán innét bennem az alföldi ember szívóssága és messzetekintése. Földhöz, fához, vetéshez, aratáshoz tanultam meg hozzámérni az embert... De a gyerekkori emlékekből talán ennyi elég is lesz. Nem akarok a múlton merengő öregembernek látszani.

– A rajzolással, az ecsettel, a festészettel mikor találkoztál?

– Hát persze festészet, az nem vett körül. Annál inkább a fülembe cseng az akkor már „okosjuhász"-nak nevezett és templomi előénekessé avanzsált

nagyapám szép tenorhangja. Lehettünk vagy három-négyszázan a jánoshalmi elemiben, amikor a kántor énekversenyt hirdetett. A versenyt megnyertem, díjként kaptam egy ezüst ötkoronást, és összesúgtak mögöttem, hogy tanittatni és zenei pályára kéne adni ezt a gyereket. Az ösztöndíj összejött, kalocsai diák lettem. Zenésznek készültem. Nagyon szerettem a muzsikát. Zenekarban hegedültem, énekeltem ... Hm. Kalocsa ... Ha hallom a szót, mindig elmosolyodom. Főutcájára szeptember elején szekérrel érkeztünk. Apám ünnepélyesen pipára gyújtott. A negyven kilométeres út után így dukált. Egyszer pityeregve cipőt kértem, mert a kettőstorony városában már nem illett a csizmaviselés. Csizmás kandúrnak csúfoltak az osztálytársaim ... Akárhányszor találkozom Pákolitz Pistával, mindig összemosolygunk. Ő ugyanazt az utat járta, mint én, csak nem Jánoshalmáról, hanem Paksról indult, és hét évvel később. Amit az *Évgyűrűk*ben olyan pompás diákhumorral megírt, én is átéltem. Dr. Rechner Konrád kanonoknál kapott kosztot. Én is. Kész Rózsi néninél lakott. Én is. Mind a ketten gyúrtuk a latint, s körülbelül azonos intenzitással ... De Kalocsán a festészet is megérintett. Az egyik hegedűóráról hazafelé tartva az Árpád-féle könyv- és papírkereskedés mellett vitt el az utam. A kirakatban Mussini felírással, színespapír borításban három tubus olajfestéket láttam. Ragyogtak a színek: sárga, piros, kék. Minden nap arra kerültem. Végül nem állhattam ellen a kísértésnek. Egyhónapi zsebpénzemből megvettem a három színt, hazavittem, és a diákládám (ez nagyobb, mint a katonaláda!) oldalfiókjába tettem. Naponta többször lecsavartam a kupakokat, meg-megszagoltam, érezni akartam az olajfesték illatát ... Aztán beiratkoztam Gigi bácsihoz, a gimnázium rajztanárához úgynevezett művészi rajzra. Ott Schöffer Miklós nyújtott kezet, és azt mondta: „Nyugodtan ülj le, és fesd meg ezt az ócska lámpást." Afféle poros bakterlámpa volt, valami színes drapériával festőileg körítve. Schöffer egy osztállyal fölöttem járt. Ő tősgyökeres kalocsai volt, én meg falusi kosztosdiák, így nem alakult ki közöttünk barátság. Tudod, Nicolas Schöfferről van szó, a kinetikus művészet vezéralakjáról. A lexikonban azt olvasom, hogy a Képzőművészeti Főiskolán tanult. Két főiskolai értesítőm van, de egyikben sem találom a nevét. Személyesen nem láttam Kalocsa óta. Nem tudom, melyik főiskolán végzett. De nem is ez a lényeg, hanem amit csinál. Az pedig híressé tette.

– Kalocsáról Pestre kerültél?

– Nem. A gimnázium felső két osztályát Pécsen végeztem. Itt készültem a fölvételire Gebauer Ernő festőiskolájában akt- és fejrajzolással. Jó iskola volt, Ernő bácsi szigorúan a szerkezetből indított, logikusan épített rajzokat kívánt. Jó figuralista volt, Székely Bertalan kedvelt tanítványa. Mint ember, Fra Beato Angelico angyali lelkületét örökölte. Ártatlan és tisztalelkű volt, mint egy gyermek. Elmondta, hogy az első világháború idején egyszer a laktanyában festegetett. Meglátta az őrmester, és rákiáltott: „Micsoda maga, festő? Menjen, fogjon fegyvert, mert vegye tudomásul, hogy egyetlen puskagolyó többet ér, mint a maga összes mázolmánya!" Erre Gebauer csak annyit mondott: „Igenis!" ... Nagy volt az öröme a sikeres fölvételim után. Később is sokszor jártam nála, barátokká lettünk, én búcsúztattam a sírjánál.

– Ki tanított a főiskolán?

– Réti István. Tudod, az érdekes volt, ahogy bejött ... Mindig ünneplőbe öltözötten járt, de a szavait is ünneplőbe öltöztette. Kedden és pénteken korrigált. Szigorú, zárkózott ember volt. Az egyik lába merev. Nyílt az ajtó,

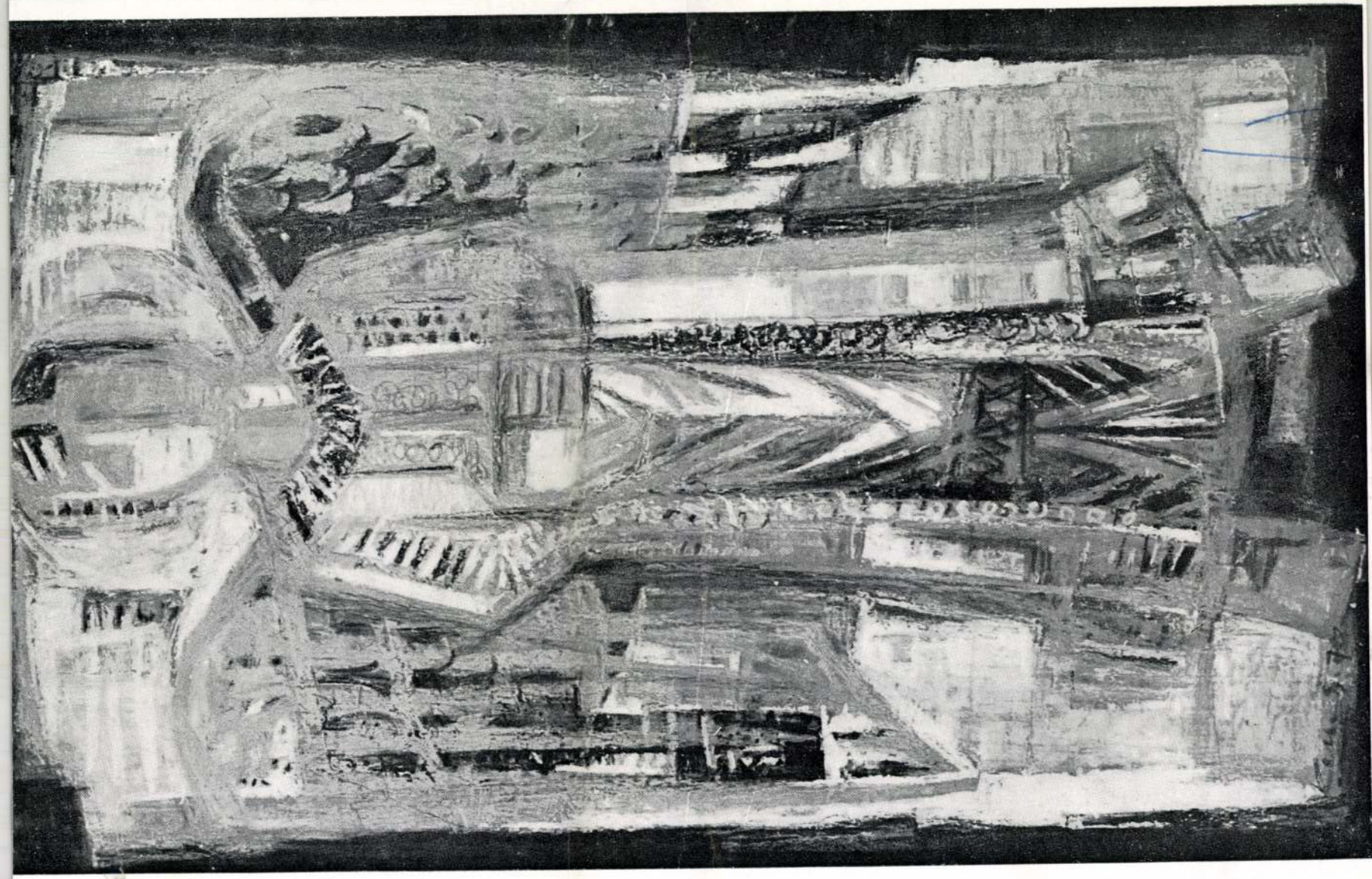

megállt az első állványnál, nézte a modellt, nézte a képet, két-három szót szólt: „Itt a kéz... Itt a fej... Itt a láb..." Nem mondott többet. Nálunk már fáradt volt, nem sokkal azután, hogy elkerültem a főiskoláról, nyugdíjba ment. A legnagyobb dicséretet akkor kaptam tőle, amikor a szakdolgozatomat elolvasta. Azt mondta: „Kolléga úr olyan szép dolgozatot írt, hogy elengedem a szóbelijét." Ez nekem nagy elégtétel volt. Többet nem is láttam...

– Katalógusaidban azt olvasom, hogy pályádat 38-ban Mohácson kezdted. Hogyan emlékszel ezekre az évekre?

– A pályakezdés, az első sikerek, a fészekrakás mindig izgalmas az ember életében. De az én szép fecskefészkemet a háború összetörte. Sajnos, nagyon jól „feküdtem" az akkori katonai kiegészítő parancsnokságok kartotékozóiban, s ha megzördült a falevél, azonnal behívtak. Évente kétszer-háromszor is kaptam SAS-behívót. Lehet-e fiatal festőre és tanárra nézve gyötrelmesebb pályakezdés, mint az enyém? Csak két behívó között állhattam a festőállvány elé. De amikor tehettem, dolgoztam. Mohácson szerettem meg a Dunántúlt. Tevékeny művészkolónia alakult ki ott a 40-es évek elején. Kolbe Miska, a Martinszky-házaspár, Virányi Endre élt akkoriban Mohácson. A kertes kis benyíló udvarunkba egyszer ellátogatott Martyn Ferenc. Megnézte a kert virágait, szép növényzetét, kisétált a nagy udvarrészbe, végigmérte a hatalmas körtefát, aztán a repkényes előszobába lépve visszanézett a lépcsőről a nagy udvar többi lakására, és azt kérdezte: „Érdekes emberek laknak ott?" – Igen – mondtam. „Egy életet lehetne itt végigfesteni, és még csak ki se kellene menni témáért" – mondta. – Témáért nem, csak a viszonyításért – feleltem.

Kelle Sándor üveget bont. Az üveg címkéjének cirillbetűs szövegét szemüveggel vizsgálgatja:

– Aranyérmes, kétszer főzött szerb szilvapálinka.

– Te érted ezt a szöveget? – mutatok a cirillbetűs föliratra.

– Elég jól beszélek szerb-horvátul. Mohácson tanultam meg a sokacoktól meg a pópától. Arra gondoltam, több hasznát veszem ennek a nyelvnek, mint az angolnak. Nagyon sok szerb-horvát barátom van. Többször voltam Jugoszláviában. Szeretem azt az országot. Ösztöndíjjal leküldtek egy hónapra. Akkor nyelvvizsgát is kellett tennem. Ott megvan a bizánci-keleti hatás, meg a nyugati kultúra hatása is. Megfestettem a szarajevói Bascsarsiját...

Koccintunk és iszunk.

– Odlicsnó! Ennyit én is értek – mondom. – Kitűnő pálinkád van... – csettintek a nyelvemmel, és leteszem a kupicát. – A képzőművészet nagy korszakai közül melyikhez vonzódsz igazán?

– A jelenben élek, ezt érzem legközelebb magamhoz.

– A mai magyar festők közül kiket becsülsz, kiket szeretsz?

– Nem tudom, mai magyar festő alatt mit értesz. A ma is élőket, vagy a ma is élőnek számító mestereket, akik talán már meghaltak, de életművükkel meghatározói a mai magyar művészetnek? A pécsi Csontváry Múzeumnak és az ott föllelhető értékeknek nagy tisztelője vagyok. Mindig újat kapok, többé válok ott. Hitben és szakmai ismeretben. Szürrealizmusa, szimbólumrendje ma is időszerű. Színeit nézni: a szakembernek magasiskola, a látogatónak ünnep. Martyn Ferenc is kései elismertetésű. Most itt Pécsett egy környezetbe került Csontváryval. Martyn is, mint minden nagy mester,

összefoglal és folytonos megújulás jellemzi. Tanulni kell tőle, nem utánozni... Bene Géza és Gadányi Jenő piktúráját szeretem még. Az ő világképükhöz közelállónak érzem magam. Bene megmutatja, hogy a kis méretekben milyen monumentális erő lakozhat. Gadányi a természeti témát költőiséggel és gazdag formateremtő erővel írja át. A látványt látomássá fokozó festői erejükkel ragadnak meg... Nem hazaikat is említhetek?

– Természetesen.

– A mai Jugoszlávia képzőművészei közül sokat ismerek, nagyra értékelem maiságukat. A pécsi születésű Zlatko Pricával érdekes módon ismerkedtem meg. Még hét éves korában elkerült innét, Zágrábban él, a mai jugoszláv képzőművészet kimagasló alakja, művei a világvárosok nagy múzeumaiban megtalálhatók. Egyhónapos jugoszláviai ösztöndíjas időmben látogattam meg először. Elmondtam, hogy a jugoszláviai múzeumokban láttam képeit, a katalógusok adataiból megtudtam, hogy Pécsett született, kikerestem anyakönyvi bejegyzését, s most eljöttem, hogy személyesen megismerkedjem. Erre ő átölelt, bevezetett a műtermébe, és negyvenöt év után azonmód lerajzolta a pécsi Széchenyi teret, a belőle kiágazó tizenkét utcával. Amikor egy évre rá Pécsett találkoztunk, hagynom kellett, hogy ő vezessen el szülőházáig. A kapu ugyanaz volt, a lépcsőfeljáró is. Megörült az ablaknak, ahová a Mikulás tette az ajándékot, és elszomorodott, mert a kis játszótárs Brigitta már csak emlék volt.

– Hány képet festettél életedben?

– Ezt nem tudnám megmondani... Eddig tizenhét önálló kiállításom volt, és mintegy százötven csoportos kiállításon szerepeltem. Most jutottam abba a helyzetbe, hogy mindent rendezzek magam és a dolgaim körül. Szeptembertől nem tanítok a Tanárképző Főiskolán. Most már teljesen festő lehetek. Nagyon vártam az összegezésre alkalmas időszakot... Adok néhány katalógust, ezekben a szükséges adatokat megtalálod.

A festő a galériára kalauzol. Amíg a polcon válogat, szemlélődöm. Egy állványon élére állított, üres léckeretek sorakoznak.

– Háromféle méretet szeretek – mondja a festő. – A hatvanszor kilencvenes, a hatvanszor nyolcvanas és a harmincszor kilencvenes képeket. A nagyobb képeim kilencvenszer százhuszasok.

A sarokban álló heverő takaróján fölfedezek egy madártollat.

Kele fölmutat a tetőzet magasságába:

– Beköltöztek a galambok a szellőzőnyílásba. Betömtem a lyukakat, de úgy látszik, hiába.

Üvegek címkéjét olvasom: Firnisz, terpentin, pastel fixatief, művész lakklenolaj, dammárlakk.

– Milyen anyagokkal dolgozol?

– Olajfestékkel elsősorban. Szeretem még az olajpasztellt is. Vízfestékkel már régebben dolgoztam. Adós vagyok a grafikával... Van egy sgrafittóm, amit Soltra Elemérrel csináltam a Tanárképző Főiskola külső falára. És van egy harminc négyzetméteres farostintarziám a sombereki téesz ebédlőjében. Ezt Gádor Emillel közösen terveztük... Elsősorban táblaképeket festek...

Kelle megmutatja a farostintarzia tervét, aztán újból leereszkedünk a műterem alsó szintjére, a festmények közé.

Régi pécsi csoportos kiállítások jutnak eszembe. Kelle neve után ezek a képcímek álltak: *Bányatelep* (1959), *Tanakodók* (1960), *Bányász, Bikal,*

Bikali szénaszárító, Egyházaskozár (1963), *Bascsarsija, Kilátás a tengerre, Dálmát város* (1965), *Fa tavasszal, Fa ősszel* (1966), *Baranyai évszakok I–IV.* (1968) ... A festő érdeklődésének változása címekben elbeszélve.

– Mik a kedvelt témáid mostanában? – kérdezem.

– Leginkább a tájkompozíciók. Kedvelt motívumaim a dombok, a fák, a vizek. Ezek játéka, egybeszerkesztése érdekel. Az ezekre építhető szimbólumokkal fejezem ki magam. Szeretem a házat is. A figurákat is szeretem táji környezetbe állítani ... Szeretek sorozatban, variációkban gondolkodni. Legutóbb a vízzel foglalkoztam, a Dunával és a Balatonnal. Érdekes a kettő közti különbség. Aztán a beállt Duna és a folyóvíz változatai. A jég és a hó motivációja ... Sok tennivalóm van még, a vázlataim földolgozásra várnak.

– Tájképeid a természetben vagy a műteremben készülnek?

– Itt! – kiált föl Kelle Sándor. Az ablak előtti polchoz siet, fölmarkol két csomó jegyzetfüzetet, karjait a feje fölé emeli, megrázza: – Csak ezek készülnek kint, a helyszínen. A vázlatok. Most jöttem meg a nagymarosi művésztelepről. Ott is ilyeneket készítettem. Nézd csak meg ezeket a rajzokat! – A festő végigpörgeti ujjaival a füzeteket. – A természet ma egészen mást jelent, mint régen. A táj szerepe a festészetben is átértékelődött. A látványfestészetnek vége. A nagybányaiak még úgy festettek, hogy a modellel együtt kivonultak a szérűskertbe. Ez csak egy korszaka volt a festészetnek. Ma a tájkompozíciók is a műteremben készülnek. Az alkotó személyisége, egyénisége így sokkal jobban jelen tud lenni a képen. A reneszánsz idején volt egy főúr, aki portrét készíttetett magáról. Amikor elkészült a festmény, megnézte, és azt mondta: „Nem veszem át, mert nem én vagyok. Nem hasonlít rám." „Jó, majd kétszáz év múlva hasonlítani fog" – mondta a festő, és a fal felé fordította a képet. Hát én se lefesteni akarom a természetet. A panoráma szerepét átvette a fényképezés, a színes dia, a film. Egy kritikus egyszer azt írta rólam: „Kelle Sándor hűséges krónikása a baranyai tájnak." Hát krónika ez szerinted? – Kelle a műterem sarkából egy nagyméretű képet húz elő, és a festőállványra helyezi. – *Dunántúli mandulafácska*, ez a címe. Janus Pannonius emlékére festettem. Krónika ez? A kutya fülét! Én szimbólum-jeleket keresek. Ez tájköltészet, és nem krónika. Ez a természet elemeiből való komponálás.

– Az Alföldön születtél, a Dunántúlon élsz. Miben nyilvánul meg a festő számára a két táj különbsége?

– A messze horizont nagynekilódulású embereket nevel, a felhőnézők romantikusok. Az alföldi iskola festői nemes értelembe véve ezeket az eredményeket képviselik művészetükben. Koszta József, Tornyai, Rudnay, Holló László ... Dunántúlon a dombok, a hegyek játékosak. Örömükben leradírozzák a sík horizontot, a földtől az égig járják táncaikat. Ez a játékosság, ez a dunántúli alaphang gazdag alakításra késztet. Rippl-Rónait, Vaszaryt, Egryt, Martynt nem az indulatosság, nem a romantikus hangvétel jellemzi.

– Magadat hova tartozónak érzed?

– 1970-es önálló kiállításom katalógusának előszavával felelek. Ez az én ars poeticám: „Életünk ritmusa a természet, az ember és a társadalom mozgásrendjébe ágyazódik: a tavasz-nyár-ősz-tél, a társkeresés és a munka törvényében létezünk. Benne érzem magam ebben a világban. Az együttélésből gondolatok-érzelmek születnek. Keresem az állandót és a változót: a festőileg kifejezhetőt. Bár az Alföldről jöttem, mégis a Dunántúl tart fogva: dombjaiba vésett barázdáiból tüzes bor terem, a fák ízes gyümölccsel kínál-

nak, életrevaló ember és elhatározás születik. Vize pihentet és játékossá tesz. Mozgás és nyugalom, intim és monumentális váltja itt egymást, összeszövődik ember és táj. Már maga a dunántúli valóság gazdag alakításra késztet. Ösztönzést nyújt ahhoz, hogy kifejezni kívánjam a természet és az ember ősi együttélését, együttgazdagodását és az ebből származó gondolatokat. De mindenkor a festő nyelvén: színnel, formával, ritmussal."

Amíg olvas, arca egyre jobban áttüzesedik.

– Milyen szép gondolatok... Egy író se tudná szebben megfogalmazni – mondom elismerően. – „Dombjaiba vésett barázdáiból tüzes bor terem..." „A természet és az ember ősi együttélése..." És a nők? Milyen szerepet játszottak életedben a nők?

– Az ars poetica után az ars vitaeről, az életvitel művészetéről kérdezel? A nő és a férfi kapcsolata az élet forrása, éltetője és előrelendítő ereje. Röviden: a fajtám szemérmes volt, hárman voltunk a családban fiútestvérek, lányok csak a távolabbi rokonságban adódtak. Szerintem ez sok mindent meghatároz. Édesanyám szeretete, az ő lelki gazdagsága és gondos szorgalmú lénye véste belém a női eszményképet. Tiszteletet parancsoló magatartásomnak ez az alapja. A játszótárs kislányt megvédtem a verekedő fiúk ellenében, segítettem neki, öröm volt valamit tenni érte. Anyám papnak szánt, de a muzsikálás hangjai és ott, a zenekarban egy leánytekintet más irányba tereltek. A párválasztásban is az anyám alakította eszménykép vezetett. Két lányom van, a nagyobb röntgenszakorvos Kaposváron, a kisebb itt a jogi egyetemen nyelvtanár. Tőlük és tanítványaimtól kapom vissza azt az ajándékot, amit kiváltott belőlük emberi magatartásom.

Sajtostallért ropogtatunk, majd Kelle egy üvegből sárgás fényű bort tölt.

– Saját termés – mondja. – Feleségemnek a Makár dombon van egy kis szőlő öröksége. Egy kis épület is van rajta. Szép hely. A Makár olyan, mint a Badacsony. Akárhonnét nézi az ember, mindig ugyanazt a formát mutatja. Nyáron a műteremben kibírhatatlan. 34 fokra fölmegy a hőmérőben a higany.

– Sok könyvet látok a polcokon – mondom. – A szakkönyvek mellett mit olvasol?

– Költőket. Illyés Gyulát. Gyönyörű vers a *Szekszárd felé*. Bárdosi Németh Jánost a kenyérszagú versek költőjének neveztem el. Csorba Győzőt a komolyságáért szeretem. Pákolitz Pistában mindig az eleven, pajkos kalocsai diákot látom. Aztán Takáts Gyulát, Simon Istvánt... Fodor Bandit tizenhárom éves kora óta ismerem...

– Tizenhárom éves kora óta?

– Hát persze. Amikor 42-ben haslövéssel feküdtem...

– Mivel?

– Miért csodálkozol? Idenézz! – Kelle egy pillanat alatt kigombolja elegáns, hamvaszöld kordbársony zakóját, és fölgyűri fekete-sárga kockás ingét. Hasán keresztben-hosszában forradások. Olyan a bőre, mint a fonott kalács kitüremkedései, horpadásai. – Ezt nem tudja senki! Hét hasműtétem volt. Pár szilánk még bennem van. Itt vannak a legnemesebb szervek – mutatja, – az uréter, a vese, a máj. Ha ezek közül egy is megsérül... Így is majdnem elvéreztem...

– A szilánkok még benned vannak?

Kérdésemet mintha nem is hallaná.

– Huszonnyolc éves voltam, élni akartam. Tartalékos tiszt voltam, sza-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

JELENKOR
1976 — 6

kaszparancsnok. Támadásban voltunk, éppen távcsöveztem, amikor váratlanul oldaltüzet kaptunk. Tudod, mi az oldaltűz? Voltál katona? Két géppisztolytár volt a hasamon, azokat érte a találat. Felrobbantak a lövedékek, és teleszórták szilánkokkal a hasamat. Csipesszel szedték ki a derékszíjat, a zubbony foszlányait. Tudom, mi a halál szélén lenni. Augusztus közepe volt. Vittek hátra... Ez egy novella, kérlek. Egyszer mondtam már, hogy keresek egy írót, akinek elmondom... Szeptikus láz... Szív kell hozzá. Ha nincs, nem tudod átvészelni. De eszembe se jutott, hogy ebben meg lehet halni. Halál-gondolatom sose volt. Fegyelmezett ember voltam világéletemben... Hát amikor Budapestre hoztak, a kórházban, a mellettem levő ágyon Bandi sógora feküdt. Neki a féllábát vették le. Fodor Bandi akkor mint kisdiák jött sógora látogatására. Azóta tartjuk a kapcsolatot...

Kelle visszagyűri az inget nadrágjába.

– Megbántál már valamit életedben? Mi az, amit másképp csinálnál?

– Csak azt bántam meg, ha valakinek szükségtelenül lelki fájdalmat okoztam. Mit csinálnék másképp, ha erre mód volna? A másnapok arra valók, hogy ne essünk ugyanabba a hibába. Egyébként minden maradjon úgy, ahogy történt. Vállalom.

– Melyik emberi tulajdonságot tartod a legértékesebbnek?

– Az értelemtől és az érzelemtől átfűtött emberséget. A céltudatosságot, a szívósságot. Szeretek kiegyensúlyozottan élni. Gebauer Ernő derűs, vidám kedélyét szeretném visszaidézni. Az emberekkel néha ellentétbe került, mert jóhiszeműségét kihasználták. Az állatokat viszont nagyon szerette. Szellemes volt, mindig kész a sziporkázó viszontválaszra. Egyszer templomot festett falun. Reggel munkába indult, és találkozott egy már többször látott asszonnyal, aki éppen a ház előtt a járdát söpörte. Ernő bácsi a tőle megszokott grandezzával, mély meghajlással, kalapemeléssel köszönt: „Kezét csókolom, asszonyom!" Az asszony megijedt, azt hitte, valóban meg akarja csókolni a kezét: „Hagyja csak! Nagyon vizes, siettem ki, nem értem rá megtörölni." Erre Gebauer mester mosolyogva: „Kérem, asszonyom, nem tesz semmit. Ha óhajtja, tisztelettel szárazba teszem."

Az órámra nézek: dél elmúlt. Szedelőzködöm. Keresztülmegyünk a társbérleti előszobán. Vasárnapi ételszag terjeng a levegőben. Rántott hús, sült tészta szaga. Kelle a lépcsőház ablakához hív, és lemutat a városra:

– Egyszer ezeket a tetőket is szeretném megfesteni...

BODRI FER

MŰVÉSZETI KÖN

A KUBIZMUS – A BAUHAUS

A kötetek hasonló külleméből *(Fajó János* szép kötéstervei), a megközelítően egységes szerkezetből arra következtetünk, hogy a Gondolat Kiadó az átfogóbb és inkább irodalomtörténeti Izmusok mellé a címben jelzett két szöveg- és képgyűjteménnyel elindította a modern képzőművészet alakulatait bemutató sorozatot. Tartalmas és hozzáértő tanulmányok előzik az antológiákat: a kubizmus rövid idejének szerteágazó történetét és változó esztétikáit, az egykorú szövegeket bemutató apró portrékat *Gera György* írta, a progresszív emlékű iskola és mozgalom („A Bauhaus elmélete és gyakorlata") tudósan sokoldalú ismertetőjét *Mezei Ottó*, ugyanők válogatták a képanyagot, a dokumentumokat is.

A kubizmus harcait és stílusváltásait elemző *Gera György* esszéje történeti fordulatokban és szellemi szaltó mortálékban gazdag, mint volt maga a mozgalom is, ha itt a „mozgalom" szó egyáltalán jelent valamit. Gera megkísérel természetes és mélységes vonzalmai ellenére tárgyilagos maradni, bevezetője a termékeny lobogás és az önfegyelem következetességével vállalt impasszibilitás mindegyre eldöntetlenül végződő összecsapásaiból áll, akár a Montmartre és a Puteaux-negyed mestereinek egykori párharcai. Minden elemzően tudományos igény és szigorú pontosság mellett a tanulmány legelébbis önálló és írói alkotás: *esszé*, aminőt keveset olvashatunk az újabb magyar képzőművészeti irodalom „hűvösre fogott" kódexlapjain. Gera nem „értékítéletet alkot", inkább feltárja az egykorú elemzők érveit és ellenérveit, az egymásnak szembeágaskodó vallomásokat és emlékezéseket, a kubizmus napi vonzalmait és értékítéleteit, a mozgalom adatanyagát. Cézanne, a néger plasztika, netán a matematika? – a döntések jogát (vagy kényszerét?) az író az olvasóra bízza, vegyen részt ő is a szellemi tornában, ha már megismerte az alapelemeket. Hiányérzetünk csak végül keletkezik: szívesen lapoztunk volna egy szikár és szűkre fogott kronológiát összefoglalásul a tanulmány és a szövegek között.

A szövegekben pedig megszólalnak a történet gábrieli vagy éppen luciferi hősei *(Apollinaire, Vauxcelles, Max Jacob, Otto Gutfreund, Gleizes és Metzinger, Burgess, Salmon, Raynal, Reverdy, Breton* és mások), krónikások és kritikusok, költők és festőmesterek, az „egész kozmopolita banda", akiknek ebben a korszakos kavarodásban része volt. Néhányuk először magyarul, és ez a könyvecske külön érdeme. Közöttük szép számmal hazánkfiai *(Csáky, Hevesy Iván, Kassák, Pán Imre, Bölöni, Kállai Ernő* stb.), az egykori vagabundusok és a mozgalom historikusai.

Gera tanulmányának külön figyelemre érdemes része éppen a „mozgalom és a magyarok" címszó alá sorolható, szempontjai újak és érdekesek, helytállók és eredetiek.

A szöveggyűjtemény négy egysége (A kubizmus születése; – – esztétikája; – – mesterei; – – költészete) a „változó aspektusú" tudományos vizsgálódás és a profán érdeklődés forrása egyaránt lehet: a történész, az esztéta, a festő és az egyszerű polgár a lapokon egyként örömét lelheti. Több nehezen fellelhető szöveg az ismertek mellett, jónéhány felleghajtó portré és fanyalgó elemzés olvasható az okos miniszék után. Kár, hogy a megidézett évszámok között akad néhány hamis: *Léon Werth* (1879) feltehetően már nem él, *Salmon* sem talán, és *Kassák* szerencsére túlélte halála itt 1957-tel jelzett dátumát.

A magyarok mellett kiemelnénk a kelet-európai mesterek és írók (csehek és oroszok) remek szövegeit; tanúskodnánk a fordítások, a színes és fekete-fehér rep-

Kelle Sándor, Jestő

L.: Németh János

Tüskés Tibor: Képzőművének — . 539-546

Jelenkor, Pécs, 1976. Június XIX/6.

AKNAI TAMÁS

Szemle

Pécs, Dóm Múzeum
2005. szeptember 5–29.

Giovanna Martinelli kiállítása

A bazilika szentélye mögötti Dóm Múzeum nem tartozik ma még Pécs bevezetett kiállítóhelyei közé. Hivatása szerint az egykori pécsi nagytemplom középkori faragott kőanyagának bemutatására szolgál — és teszi is ezt —, miközben szabadon maradt üres tereivel csalogatóan kínálja magát újabb és újabb kulturális események befogadására. Jó érzékkel használta ki mindeddig ezt a lehetőséget a PTE Műszaki Kara. Építészeti bemutatóit rendre idehozta. Ezúttal is egy szakmai találkozóra került sor, amennyiben az egyetemi építészképzésbe bekapcsolódó római művész, *Giovanna Martinelli* kiállítása annak tekinthető. E helyt azonban aligha azt kellene fejtegetnünk, hogy az autonóm vizuális művészetek és az építészet milyen viszonyban vannak egymással. Sokkal inkább azt, hogy a hazánkban oly kevéssé ismert kortárs olasz művészetnek milyen eredeti ízei sejlenek fel ezen a bemutatón és, hogy milyen beidegződések, olykor vélelmek, hiedelmek ellenjegyzésére adódik lehetőség egy ilyen szemle során.

Kevesekben kapcsolódik ugyanis össze az olasz kultúrával, képzőművészettel a geometria képzete, a szigorú, matematizált alapú és formai algoritmusokat mezítelenül alkalmazó szerkesztés gyakorlata. És a kortárs olasz művészet ugyancsak számos mintát ad arra is, hogy az antikvitással együtt élő modernizáció, az időtlen kultúra öröksége és a modern mobilitás milyen páratlanul érdekes mesélőkedvvel járhat együtt, hogy a megújulás piaci kényszere miképpen képes párosulni az ember egyik legősibb ösztönével, a játékos alkotóképességgel.

Giovanna Martinelli (1957), aki Rómában végezte művészeti tanulmányait — szinte hiánytalanul végigjárta azokat az állomásokat, amelyeken tanulságokat, életre szóló muníciót szerezhet egy pályakezdő művész. Bejárta a világot, jó műhelyekben gyakorlatozott, és nincs úgyszólván megnyilvánulási forma, amelyet ne próbált volna ki. De nem mesélő. A Rómában minden bizonnyal kevés művész közé tartozik, aki a tér és a forma érzéki és megélt kapcsolatánál általánosabb érvényű alapvetésre vágyott. Távolabb a tapasztalattól, közelebb a képalkotás, a szemlélet „örök" képleteihez. De ez alkalmi csapda is, amely a modern művészre vár, hisz az említett alapkérdések, alapformák, alapösszefüggések kutatása és nyilvánossága szinte tökéletesnek, alig folytathatónak, befejezettnek látszik. És mégis. Giovanna Martinelli ragaszkodott a tiszta tagoláshoz, a kihagyások és beszédes sorminták mértanias rendezéséhez. Újraírta közben azokat a fogásokat, amelyek — miközben tökéletesen ismertnek látszanak — minden befejezettségük és formai perfekciójuk ellenére éppen ellentmondás-mentességükkel nyugtalanították. Nincsen tökéletes — súgják munkái —, mert

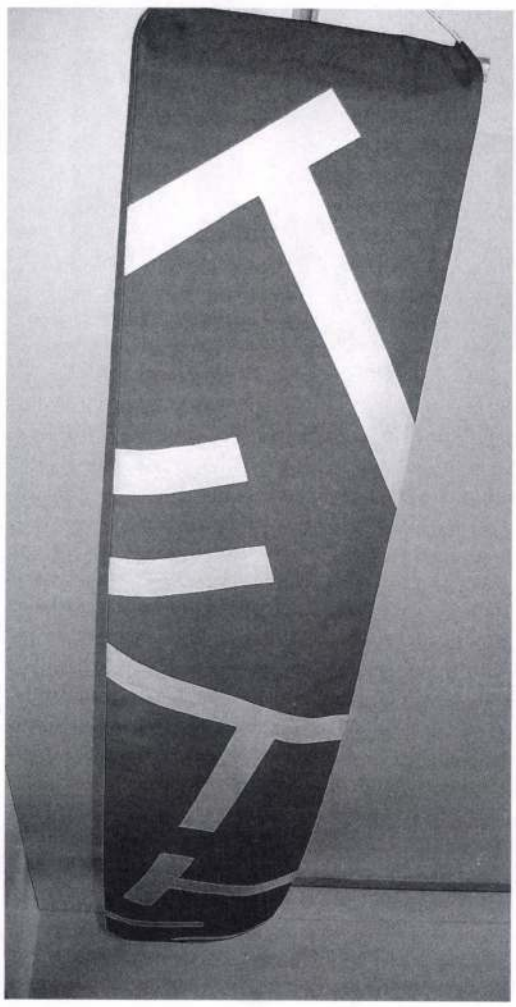

Giovanna Martinelli munkája

a tökéletes is sokféle. És belekezd Pécsett is felmérhető kalandjába, amely éppen az itáliai művészet érzéki finomságokra és formai árnyalatok kiaknázására hivatott készségével vált az egyszerre jól olvasható konvenció megerősítésévé. És egyszerre egy új, a hagyományostól eltérő érzékvilág, ezúttal már új arányokkal, szokatlan — de megnyugtató — léptékekkel feltűnő dokumentumává. Páratlan érzékkel szabta a Dóm Múzeum tartószerkezeteihez és belmagasságához a képeket, — mintha öröktől fogva ide készültek volna a munkák — miközben felületükön az osztások keleties szabálytalanságai, a festett és rajzolt faktúrák, felületi érdekességei már-már a csipke finomságával vetekedve igéznek meg. Három ciklus szól más-más anyagban ugyanarról. Miről? A világ lehetséges rendben látásának módozatairól, amelyekben — mint sokféle léptékű keretben — minden másképpen szerveződik, mint azt megszoktuk. Alig észrevehetően szólal meg egy — a hagyományos antik arány és felosztásrendszeren messze túlmutató — finom, de mindent átható utalás arra, hogy az élő természet mértékei is magyarázatot adhatnak az ember formákkal építkező próbálkozásaira.

Pécsi Kisgaléria
2005. szeptember 2–25.

Major Kamill és a fotográfia

A kiállítás tartalmas lecke a művész — alkotásokban megmutatkozó — életének megmagyarázhatatlan belső ritmusairól. Ellentmondó adatok sora ahhoz a hiedelemhez, hogy a művész éppen úgy, mint mindenfajta felfedező vagy gyarmatosító — jól meghatározható irányokba tart, biztosan kimérhető távolságokat jár be és az ezekre jellemző élményeket egyre gyarapodó puttonyából rendre belegyömöszöli a folyvást előállított műtárgyakba. Páratlan élmény Major Kamill kiállítása, eseményként pedig a valamiképpen Pécshez köthető egyetemes kortárs művészet ritka telítettségű megjelenése. Mert a művészmesterség művelésének ma kevéssé nagyra tartott gyakorlatával bizonyítja, hogy szellem és anyag, az idő és a tér mozgásának, fizikai és szemléleti változásának bármely szándékkal történik is a felidézése, meggyőző előadással szükséges párosulnia. A meggyőzés és elfogadtatás pedig eszközöket követel. Kifejezőeszközöket éppúgy, mint technikaiakat és természetesen módszereket is. A kiállítás címe mintegy magától értetődőnek tekinti, hogy Major Kamill és a fotográfia kapcsolata mögött mindenki érzi (vagy tudja) azt az alkotói légkört, ami éppenséggel nem kizárólag a fotográfiával elkötelezett. És valóban, Major Kamill az elmúlt negyven évben a vizuális művészetek (és élet) valamennyi regiszterén módszeresen gyakorlatozik, így éppenséggel alkalmas megszorítással él a kiállítás címe. Annyi minden más lehetőség mellett most tehát „csak" a fényképekkel, vagy fénykép természetű jelekkel végzett vizsgálatait tekinthetjük át. Becsületes a meghatározás és meggyőzően válogatott az anyag, noha alcímként jobban magyarázná mindazt, amit láthatunk. Ekkor azonban találkoznunk kellett volna egy — a kiállított munkák mindegyikére jellemzően illő — mondattal, ami főcímként esetleg „megemelte", valamelyest minősíthette volna az alkotó és a műnem — fotográfia — itt megnyilvánuló kapcsolatát. A főcím ebben az esetben lehetett volna ezernyi verssor az elmúlásról, az ember és az ember teremtette dolgok használatban elhasználódásáról, az oxidáció és redukció folyamatait jellemző tudományos kifejezés, a természet nagy átváltozásait, az anyagok elementáris átalakulását idéző verbális fordulat. De nem ok nélkül való dolog, hogy még evvel sem éltek. Olyan kiállítást látunk, amelynek elemeihez vétek lenne bármit is társítani, magában való komplexitásához tanító vagy eligazító, esetleg hangulatkeltő célzatú utalásokat biggyeszteni. A jelentéskör, amit a fotográfia eszközeivel idéz fel Major, maga a fotográfia, illetve annak egy alkalmazott — közismert — változata. Az emlékezés karbantartásának eszközeként tételezett fotó egyik felhasználási formája, amikor a temetőben a legkülönbözőbb minőségű és stílusú síremlékek, sírjelek részeként jelenik meg az elhunyt portréfelvétele (olykor egy igazolvány-, olykor egy esküvői kép porcelánlemezre másolva stb.). De a

Major Kamill: Családi kép

Major Kamill: Plasztikai műtét 3.

fénykép sokszorosított változatai szentkép — relikviaként is bekerülhetnek az ember mindennapi környezetébe, felidézéseként ugyancsak érzelmi színezetű emlékeknek, megerősítőjeként lelkiismereti és erkölcsi természetű személyes programoknak. Major Kamill már mintegy harminc éve áll tartós kapcsolatban a fotográfiával, miközben művészi munkásságának egy-egy periódusában független is tudott maradni attól. Jelenléte az életműben tartós, miközben megmutatkozása egyre különb, más és más hívószavakra válaszoló. A pécsi kiállítás színes kínálattal segíti áttekinteni a fotómédium Major számára lényegesnek tetsző rétegeit. A dolgozószoba-rekonstrukció valószínűsíti, hogy az eredeti és különböző módon kezelt dokumentumok az alkotó mindennapi terének részeként szolgálnak. A szinte stilizálástól mentes, egyszerűen csak felnagyított és roncsolódott anyagszépségével tüntető daraboktól (A Pére Lachaise legszebb asszonya, Barcelonai nők, Családi kép) a Plasztikai műtét sorozat képeinek — kreatív tagolás és faktúra betétektől is függetlenül tökéletes — olykor humorral elegyes egynemű közegéig „játszik" Major Kamill a maga választotta „szűk csapás" végtelen lehetőségeivel.

Kelle Sándor „Az örök magyarság" című festményével, 1988

Pécs, Dulánszky Studió Galéria 2005. szeptember 9–30.

Kelle Sándor festőművész emlékkiállítása

Kelle Sándor festőművésznek családja tulajdonában őrzött képeiből rendeztek kiállítást a Ferenciek utcai Galériában.

Kelle Sándor 1913-ban született Jánoshalmán. Gimnáziumi tanulmányait Kalocsán kezdte, majd a pécsi Pius Gimnáziumban folytatta, ott érettségizett. Jelentkezett a Képzőművészeti Főiskolára, s a felvételi vizsgára a Pécsett élő *Gebauer Ernő* útmutatásai szerint készült fel.

A főiskolán Réti Istvánnak, a nagybányai első nemzedék festőjének és teoretikusának lett a növendéke, aki tanársegédi feladatokkal is ellátta. Művészettörténeti érdeklődésére felfigyelt tanára, Lyka Károly, a neves művészettörténész, művészeti író is. Pécsett állított ki először 1934-ben a Képzőművészeti Főiskola nyári művésztelepének kiállításán.

1938-ban kapott diplomát, s Mohácson kezdte meg tanári munkálkodását. A szellemi pezsgéséről híres városban akkor neves művészek éltek (Kolbe Mihály, Martinszky János, Rohacsek Anni, Stehló Lili, s az Árkayak).

Társukká nőtt.

A háborúban szerzett sebesülésből kigyógyulva Mohácsról Pécsre került. Tanított a Leánygimnáziumban, a Tanítóképzőben, majd a pécsi Tanárképző Főiskola Rajz Tanszékén. Docensként vonult nyugdíjba 1976-ban. Tanári munkáját nagy szakértelemmel, hivatásszeretettel végezte, tanítványai tisztelték, szerették.

A megye, a város közéletében betöltött szerepe is jelentős volt. Sok éven át vezette a Nevelők Háza fiatal rajztanárainak kollégiumát, szervezte, vezette a baksai művésztelepet a nyolcvanas években. Meghívott vezetője volt a bázakerettyei, kőszegi pedagógus-alkotótáboroknak.

Korai képei akvarellek, olajképek. Ezt az érzékeny lírai világot váltotta fel a hatvanas években készült munkák sora, amelyek rendről, átgondoltságról és nagy életszeretetről tanúskodnak. Képein a szerkezeteket hangsúlyozza, egymásnak feszülő színkontrasztokat használ, s a feszes formák a síkon síkká rendeződnek. A változás szarajevói, mosztári és itáliai utazásoknak köszönhető. Örök témája volt a táj és az ember. Festett pécsi városképeket, figurális kompozíciókat, portrékat, tájképeket, s készített rézkarcokat és egyedi rajzokat is.

Kedvelte a baranyai, zselici dombokat, a téli Balatont. A látottakat átírta, sokszor jellé, jelképpé alakította. Fái szimbolikus jelentést kaptak, s emberi kapcsolatokra utaltak.

Utazásai, sétái során apró kis vázlatfüzetbe rajzolt, jegyzetelt tollal, színes krétával, s ezekből építkezett műtermi munkájában. Idős korában is tudott megújulni. Képalkotó munkájában a felületek alakításában olyan messzire merészkedett, hogy az eredmények már a nonfiguratív törekvéseket közelítik meg. Utolsó éveiben munkáit rendszerezte, és életútjának dokumentumait számbavette.

Közel 30 egyéni tárlata volt s számos országos és nemzetközi kiállításon vett részt. Több szakmai, művészeti díj tulajdonosa volt.

1984-ben volt gyűjteményes kiállítása a Pécsi Galériában. Murális műve, napórája (1963) ma is látható a pécsi tudományegyetem Ifjúság úti épületének homlokzatán. Számos tanulmány, rádió- és tv-riport őrzi emlékét.

Kelle Sándor 2003-ban, 90 éves korában hunyt el Pécsett.

Pandur József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

'96 MAR 28

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Kelle Sándor

1021

Kelle Sándor rajza

ildöttségéve
je Kalevi S
áldemokrat
agjai Johan
árt tanács
undquist,
Paavo Lippo
ezési osztály
ő, a nemz
etője voltak.

Az őszinte,
ezajlott meg
párt képvisel
ékoztatták e
helyzetéről
tenységéről, valamint véleménycserét folytattak a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseiről. Megállapították, hogy tovább halad előre a feszültség enyhülésének folyamata, mindinkább ért hódít a békés egymás mellett élés gyakorlata, szélednek a különböző társadalmi rendszerű országok közötti kölsönösen előnyös kapcsolatok. Hangsúlyozták, hogy további lépéseket kell tenni a politikai enyhülés kiteljesedése és viszafordíthatatlanná tétele, a egyverkezési hajsza megfékése érdekében, azért, hogy a olitikai enyhülést katonai nyhülés támassza alá. Szükség an valamennyi haladó, demoktikus, békeszerető erő közös llépésére, hogy elhárítsák az nyhülés szélsőséges ellenfeleiek támadásait.

A Magyar Szocialista Munspárt és a Finn Szociáldemokrata Párt képviselői egyetően állapították meg, hogy

kezett Svédországból.

✦ *RÓMA: Az Egyesült Nemzetek Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) idén a tavalyinál 7 százalékkal nagyobb mennyiségű búza- és takarmánygabona termésre számít. A kedvezőtlen időjárás miatt az Egyesült Államokban 5 millió tonnával kevesebb búzatermés várható, mint 1975-ben.*

✦ OAXACA: Tíz iskolásgyermek és két felnőtt vesztette életét pénteken a mexikói Oaxaca város közelében egy autóbusz-szerencsétlenség következtében. Az autóbusz megcsúszott és egy csatornába zuhant.

◆

Az új lengyel

KELLE SÁNDOR -jé

Kelle Sándor fe[redacted]ény
nyílt a Műhelygaléri[redacted], mely

[redacted]pécsi festőművé[redacted]
[redacted]inthető meg

[redacted]űvét összegző k
FOTÓ: TÓT

Oldalszerkesztő:

Bóka Róbert

Ahány iskola, annyif

A nyári táborok kapui nem nyílnak ki

Az iskolák jó része már készül a diákok szervezett nyári táboroztatására, de ez főként csak a városok iskoláira jellemző. A falvak kisdiákjai csak álmodozhatnak a Balaton-partról.

HÍRCSATORNA

Országos döntő. A Gordiusz matematika tesztverseny országos döntője ma 9 óra 30-kor nyílik Pécsett, a Művészeti Szakközépiskolában 115 diák részvételével. A versenyen tíz megye 2650 középiskolása indult. Eredményhirdetés vasárnap 9 órakor lesz.

Új szaktanterem. A napokban Pécsett, a Fehérhegyi Általános Iskola szám[illegible]

BARANYAI KÖRKÉP

A nyári táborok hagyományos célpontja a pécsi iskolák számára Balatonfenyves, a komlóiaknak vagy a szigetváriaknak Balatonmária, a sásdiaknak, harkányiaknak Fonyódliget. De száz gyereket, vagy annál is kevesebbet számláló kisiskolák többségének – Drávaszabolcs, Gödre iskolájának, de még a siklósiak két is[illegible]

désének köszönhető. Az utazók általában „alapanyagot" is visznek magukkal.

A vándortábor – ha egyáltalán indul – nem sokkal drágább. A Tinódi Általános Iskola 10 ezer forintért szervez 14 napos túrát Szlovákiába, az ANK. I. Iskolája 12 ezerért egy heteset a Börzsönybe.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 327-748, 340-726

Kelle Sándor, festőművész

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1981 MÁJ 2 4

gyözöen, olyan rendreutasítón jegyet ad el, az jó magának?"
nyújtja ismét, hogy eszembe „Azt gondolom". „Hát, bátyám,

1021

Kelle Sándor rajza

változata. 15.10:
néprajz. 15.15:
kből. 15.45:
ek. 17.12: Nép-
a Volga men-
ágerlista. 18.20:
ezek. 19.03: A
próza századai.
riák. 20.02: Vi-
Tarlekin halála.
verseny. 22.42:
el, a Miskolci
áz színművészé-
Antal Magda.
szerzők művei-

TI STÚDIÓ

lapszemle. —
jegyzete. — Va-
zin. Szerkesztő:
amás. 9.30: Mű-
0: Szerb-horvát
Kulturális pano-
alomból: Nemze-
1867—1944. Dr.
sorozata. — 75
Novak Simic köl-
Agnes írása. —
a népköltészet
ből. — Kívánság-

9.45: Egészségünkért! (sz.). 10.00: Évadnyitó a Velencei-tónál (sz.). 11.30: Szegedi Volán—Tatabánya bajnoki férfi kézilabda-mérkőzés. 14.10: Kiss Anna énekel (sz.). 14.40: Műsorainkat ajánljuk (sz.). 15.45: Reklám. 15.10: A dunai hajós. Tévéfilm. I—II. rész (ism., sz.). 17.10: Reklám. 17.20: Győzni jó (sz.). Dokumentumfilm. 17.55: Lehet egy kérdéssel több? 18.25: Reklám. 18.35: A Közönségszolgálat tájékoztató-

MASODIK MÜSOR

15.25: Motocross vb. 1
Róma: Tornász EB. 17.00: R
filmek. 18.00: Visszatérés
hamuból — amerikai
19.45: Visszaemlékezések:
JKSZ és az ifjúság. 20.55:
este. 21.00: Dzsessz a ké
nyőn. 22.00: Huszonnégy
22.10: A színpad fényei. 2
Az ifjúság napjának me
neplése Frankfurtban.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1981 MÁR 2 21

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Kelle Sándor, festő
a művész

1021

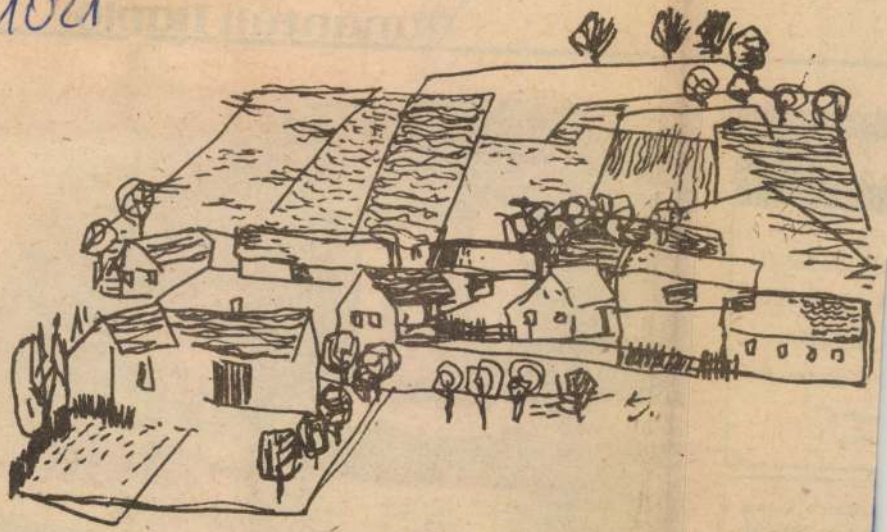

Kelle Sándor rajza

D

K

el köszöntjük
k alkalmából
. IZOLDA
es olvasóinkat
rakor.
rakor.

születetett Burton
akinek 1976-ban
j részecske fel-
sztva nyerte el
talabb korban,

SAJTOFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1977 JUL 1

Csepel

Ifj. Keleti Jenő

Ifj. Keleti Jenő: Arc kézzel

lei: hányás,
testszín, szilv
tétkék arc, sár
tükör... Köve
múlt század el
a hatóság, hog
csak csepegők
ve szabad fog
volt ház, hogy ne lett volna a
kamrában vagy a pincében
csepegőkő. A háromlábon álló
puha mészkőből faragott méh-
kasformájú edényt megtöltöt-
ék vízzel, s a víz cseppenként
zivárgott át egy kisebb
edénybe.

Az 1848-as szabadságharc
emléke, hogy Érden, *a mai*
Csillagcsárda vidékén ütközött
meg a honvédség az osztrák
Dramont dandárral, melyet
éres küzdelemben visszavo-
ulásra késztetett. 1849. ja-
uár 3-án a móri csatából
isszavonuló honvédek *Ottin-*
er osztrák tábornok csapatai-
al ütköztek meg, s igen nagy
eszteségeket szenvedtek. A
Pelikán beszálló vendéglőt (a
mai tanácsháza) ekkor alakí-
ották át hadikórházzá. Meg-
mlítjük, hogy a Pelikán Buda
s Fehérvár között vendéglő
olt és a postakocsiknak, uta-
aiknak szolgált pihenőhe-
véül.

Az érdiek az I. világháború
latti éveket már a főváros
onzáskörében élték át. A Ta-
ácsköztársaság kikiáltása
tán a proletárállam eszméi
le is elhatoltak, majd a két
ilágháború

települési forma központjává
kívánják tenni. Környezeti
kapcsolatai és adottságai te-
szik erre alkalmassá, s ezt se-
gítendő, az elmúlt években
számos intézkedést hoztak.
Igazgatási, kulturális, oktatási,
kereskedelmi és egészségügyi
intézmények máris találhatók
itt szép számban, ámde ko-
rántsem kielégítő mértékben.
Az alapfokú intézményi háló-
zat is kiegészítésre szorul.
Közlekedési hálózata a fővá-
ros felé kitűnő, és jó kapcso-
lata van Diósddal, Törökbá-
linttal, Tárnokkal, míg Száz-
halombatta és Budaörs lénye-
gében kiesik a vonzásából.

Érd a tervezett feladatkörét
vagyis a korszerű üdülőövezet
és nagy lakáskultúrájú, műve-
lődési légkört is megteremt
feladatkörét csak akkor lát
hatja majd el, ha megépítik
rendezési tervben is szerepl
városias települési magot, j
színvonalra emelik az alapfo
kú intézményhálózatot és meg
oldják a női foglalkoztatást.

Mindezekről a kérdésekről
a jövő faggatásával *Piszá*
Imrével, a nagyközségi pártbi
zottság titkárával beszélget
tünk egy egész délutánon

Kelle Sándor,
festőművész

Dunántúli Napló,
1981. aug. 2.

Kelle Sándor rajza

HÍREK

1981. AUGUSZTUS

2

VASÁRNAP

Szeretettel köszöntjük névnapjuk alkalmából

LEHEL

nevű kedves olvasóinkat

A Nap kél 5.23 — nyugszik 20.17 órakor.
A Hold kél 7.43 — nyugszik 21.47 órakor

Kilencven évvel ezelőtt, 1891. augusztus 2-án alakult meg — Dimitar Blagojevnek, a bolgár munkásmozgalom első vezetőjének kezdeményezésére — a Bolgár Szociáldemokrata Párt, amely három évvel később a Szociáldemokrata Szövetséggel egyesülve Bolgár Szociáldemokrata Munkás-

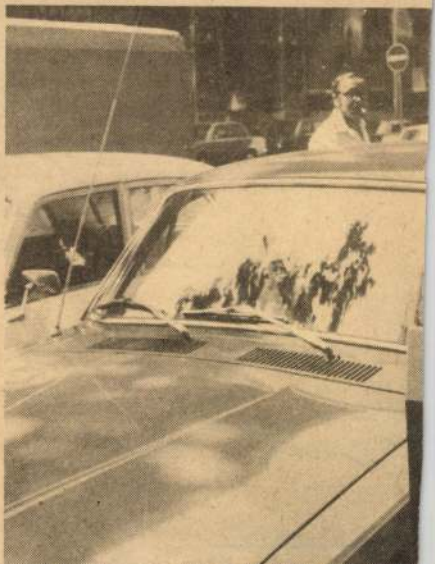

Kelle Sándor, festőművész

Kelle Sándor: Palkonya ritmusa

A Somogyi képtárban nyílt meg a IV. Országos Tárlat.

Horányi Barna: IV. Országos Tárlat. Somogyi Néplap, 1981. okt. 3.

A Pécsi Galéria
tisztelettel meghívja
a 80 éves

KELLE Sándor
festőművész

kiállításának megnyitására
a Pécsi Kisgalériába
(Szt. István tér 4.)
1993. március 12-én, pénteken
délután 5 órára.

Megnyitja: dr. Husz Mária
egyetemi adjunktus

A kiállítás megtekinthető
április 4-ig, naponta 12–18
óráig, szombaton 10–18 óráig.
Kedd szünnap.

PÉCSI GALÉRIA • Pécs • Pf.: 162 • H-7601 • Tel./fax (72)15-623

DÍJELŐLEGES

1993
III
8

Lóska Lajos
művészettörténész
Budapest
Felsőzöldmáli u. 61-65.
1025

Kelle Sándor, [ ]

l. Ráthay Endre

Lánczi S: képzőmüv. krónika 931-934

Jelenkor, Pécs, 1982 okt. XXV/10

Kelle Sándor, [ ]

L: Keri Adóm

Lánox S: Képzőmüv. krónika 715-718

Jelenkor, Pécs, 1982. júl- aug. XXV/7-8

Kelle Sándor

Lánez Sándor: Képzőművészeti kronika

Selenkor, 1984. XI.

Kelle Sándor
Kiállítás Pécsen

Olga Neuwirt 1984. IX. 25.

Kelle Sándor, festőművész

a körmendi színház előcsarnokában rendezték meg Káldy Lajos és Klimaj György közös kiállítását. – Káldy Lajos harmincöt éve fest. Mesterei a Főiskolán Horváth János és Kelle Sándor voltak.

Sibinger János: Két festő közös kiállítása Körmenden. Vas Népe, 1983. febr. 2.

Kelle Sándor festőművész

1910 körül született

mint Bene Géza
máltó követője
említve

→ Bene Géza fm

MŰVÉSZET 1985/11,12/40

Kelle Sándor festő- és grafikusművész

Kelle Sándor rajza

Dél-dunántúli Napló, 1984. máj. 12.

Kelle Sándor, festőművész

„Téli Duna-kanyar Mohácsnál" c. (repr.) 138. old.

Szövényi Zsolt: A főiskolai rajztanárok első kiállítása.
Szabolcs-Szatmári Szemle, 1984. 2. 135-143. old.

Kelle Sándor, festőművész

A Pécsi Galériában egy órával ezelőtt nyílott meg Kelle Sándor festőművész gyűjteményes tárlata. A 70 éves mester 40 éve van jelen a hazai képzőművészetben. Konstruktív látását minkenkor alapvetően lírai egyéniségének szűrőjén átranszponálta festménnyé. Abból a nemzedékből való Kelle Sándor, amely ma is képes tájélményét emberérzelmekkel kitölteni.

./.

Pannon krónika,

1984. V. 4. TV., 17.25

Kelle Sándor

Jegyzetek az V. Dunántúli Tálalról

Mühely 1985/5

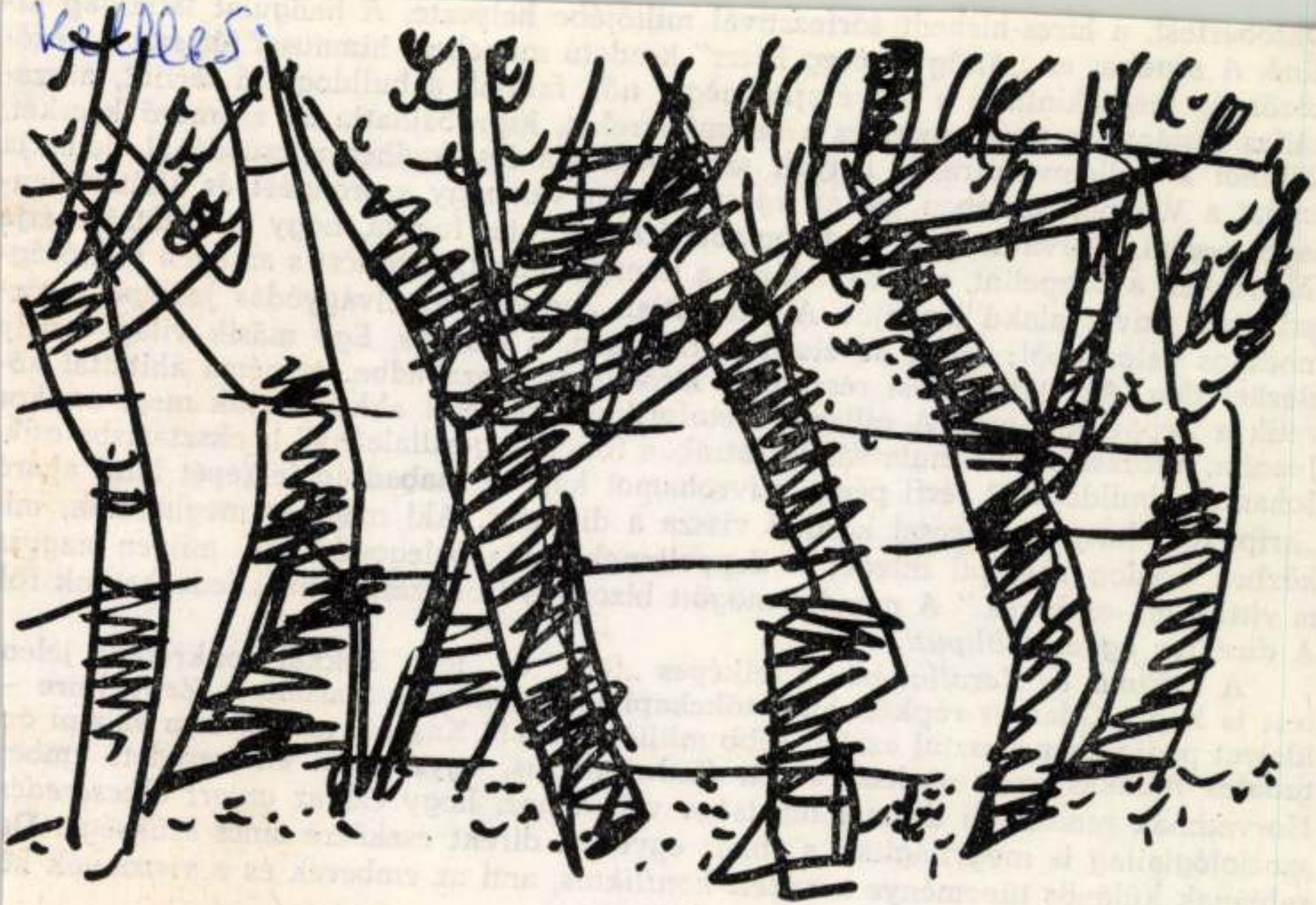

Oktoberfest, a híres-hírhedt sörfesztivál miliőjébe helyezte. A hangulat látszólag kitűnő. A zenekar az „Amíg az öreg Péter" kezdetű müncheni himnuszt játssza, a nézőközönség megtekintheti a tányérajkú néger nők faluját, a bulldogfejű férfiút, a szakállas kislányt, a teveembert és a sziámi ikreket, kipróbálhatja az erőmérő kecskét, fölülhet a hullámvasútra, a lányok szoknyája alá leselkedhet a csúzdánál, leihatja magát a Wagner-pincében, de az egész mögött valahogy szorongást és kilátástalanságot érezni. Horváth egyik legfinomabb dramaturgiai fogása, hogy a mulatság rétje fölé röpteti a Zeppelint, a kor csodáját, a könnyű gázokkal töltött s az égen méltósággal úszó, szivar alakú léghajót. A láthatatlan Zeppelin az elvágyódás jelképe a sörmocskos valóságból; maga az éterikus tisztaság, a lebegés. Egy másik világ, amely elérhetetlen. Az Oktoberfest résztvevői kitódulnak a szabadba, és néma áhítattal követik a Zeppelin röptét. A pillanat metaforikus jelentését akkor értjük meg, amikor Juanita, a torzszülöttek mutatványossátrában föllépő „gorillaleány" is eksztázisba esik, Johann, a bulldogfejű férfi pedig szívrohamot kap. A szabadság jelképét látni akaró „kripliket" kutyakorbáccsal kergeti vissza a direktor. Aki maga is meghatódik, mi közben boldog sóhajjal integet a Zeppelinnek: „Ha belegondolunk, milyen nagyra is vittük mi, emberek." A mondat mögött bizonyos írói szarkazmust fedezhetünk fel. A direktor ugyanis *liliputi.*

A *Kasimir és Karoline*-ban a jelképes „fönt" és „lent" sokkal konkrétabb jelentést is kap. „Odafönt röpköd húsz tőkekapitány – mondja Kasimir a Zeppelinre – idelent pedig éhen pusztul azalatt több millió ember!" Kasimir persze nem valami öntudatos munkás vagy szakszervezeti funkcionárius, egyszerűen elkeseredett ember. Horváthnak rendkívüli drámai tehetsége van ahhoz, hogy ezt az *amorf elkeseredést* szociológiailag is megvilágítsa, s ehhez egyetlen direkt eszközre sincs szüksége. Dramarabjának különös tüneménye a *rejtett konfliktus,* ami az emberek és a viszonyok között feszül, anélkül, hogy látványosan kitörne.

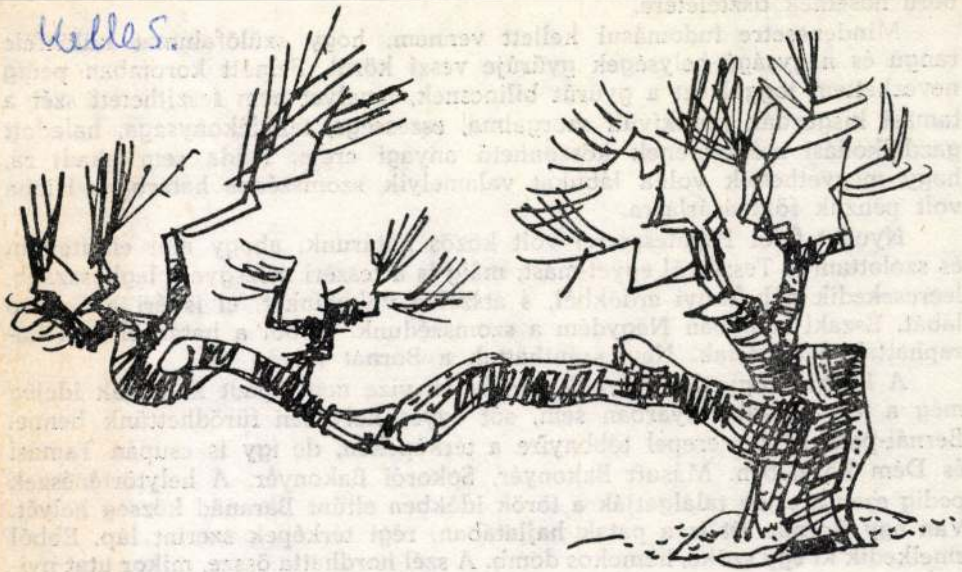

boru hőseinek tiszteletére.

Mindenesetre tudomásul kellett vennem, hogy szülőfalumat különféle rangú és nagyságú helységek gyűrűje veszi körül. Felnőtt koromban pedig nevezhettem joggal ezt a gyűrűt bilincsnek, amelyet nem feszíthetett szét a tamási kisgazdák rendkívüli szorgalma, eszessége, tanulékonysága, haladott gazdálkodási módszerének köszönhető anyagi ereje. Példa sem akadt rá, hogy megvethették volna lábukat valamelyik szomszédos határban. Hiába volt pénzük földvásárlásra.

Nyugat felől Pápateszérrel volt közös határunk, ahogy már említettem és szólottam is Teszérről egyet-mást, máig is a teszéri mezsgye a leghosszabb, leereszkedik a bakonyi erdőkből, s átszelve völgyünket, el is éri a Sokoró lábát. Északi irányban Nagydém a szomszédunk. Abból a határból sem haraphattak a tamásiak. Nem szánthattak a Bornát folyón túl.

A Bornát! Egyetlen folyónk, amelynek vize nem apadt ki annak idején még a legszárazabb nyárban sem, sőt egyes helyeken fürödhettünk benne. Bernát-patakként szerepel többnyire a térképeken, de így is csupán Tamási és Dém közelében. Másutt Bakonyér, Sokorói Bakonyér. A helytörténészek pedig ezen a tájon találgatják a török időkben eltűnt Baranád község helyét. Van egy Bornát rét is a patak hajlatában, régi térképek szerint láp. Ebből emelkedik ki egy szőke, homokos domb. A szél hordhatta össze, mikor utat nyi-

Kelle s.

Vasott lóbőncök piszka éget
aluljárónyi messzeséget
kerítések és laza pázsit
a tetőn lampion világít.

Mit sem tehetsz. Az értelem
szimatol lenn a végeken.
Ha szándékos a zavar a létben,
a rend akkor sem észrevétlen.
Ujjaimban mozog a törvény.
Nem írhatok büntetlenül.

Állapot

Ez a szoba befogad engem.
Szememhez mért a forma, szín.
Megvagyok a bőrömben is.
Kerül a testi kín.

Kelle S.

411

A ragyogó márványfedelet,
Úgy hajtod be a könyved,
Csendben vagy,
És nem mesélsz tovább.
Mi pedig szépen,
Aranykarcolatú sorokon összemelegedünk,
Mint a pontos törvények áldozatai,
Vallomásainkkal egymás emlékei leszünk
Az évezredes lapokon,
Hogy megszabadítsuk
Az elveszett estétől a hajnal szégyeneit,
A felhőtől és a mezőtől pedig eloldjuk
Napnyugta alá sietõ,
Szomjas bárányaidat.

Kelles.

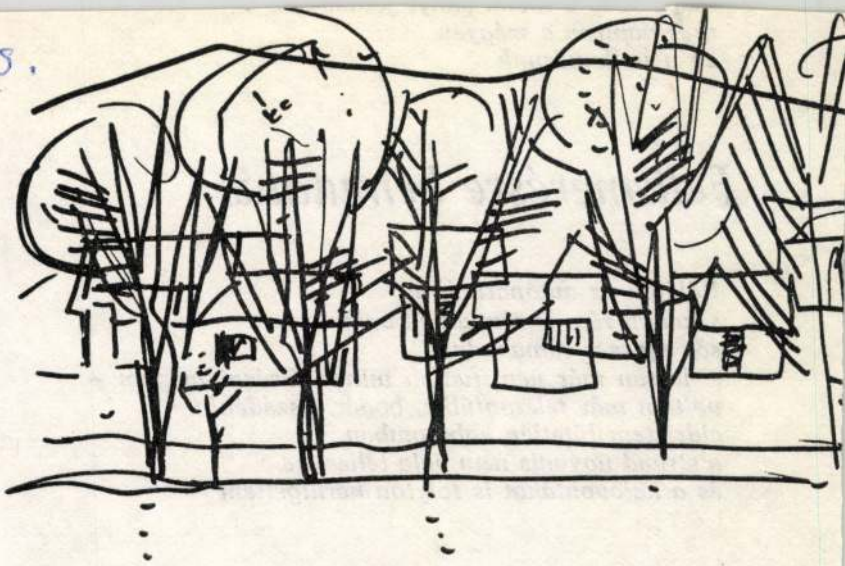

üres papíron a szégyen
ez a vallomásunk

Felismerésre bemutatás

Rálátok az autóparkolóra
s tudom rám is rámlátnak valahonnan
sőt egyszer rámakadnak
– lassan már nem tudom minek álcázni magam –
voltam már telefonfülke, bogár, uszadékfa
cidriztem fűtetlen kabinomban
a strand ugyanis nem vala téliesítve
és a hajóvontákat is folyton kerülgettem

KELLE Sándor

Jelenkor, 1983/5.

KEPEK

KELLE SÁNDOR rajzai 398, 411, 414, 423, 433, 441, 468

Kelle Sándor

Részt vett a kiállításon

Pogány Gábor: A VI. Dunántúli Tárlat
Somogy, 1987. 6. sz. 96. l.

KELLE Sándor

Huss Mária

Kelle Sándor festménygei

Pécsi Galéria

Új Tükör 1984. június 10. XXI. évf. 24. a. 4.

16 alaprajz, 19
alapján
33 alaprajz, 10 homlokzat
ill. homlokrajz

VESZPRÉM MEGYE Települések s

Eddig összegyüjtött anyag: 2
leirása
- a megye fontosabb ka
/alaprajzok/
- evangelikus templom
- A Nemzeti Muzeum és
tárgyainak listája
- az rk. templomok fe
tonjai az Actio Cat
- a várak története é
- részleges bibliográ
- Veszprém város 150

KELLE Sándor

Láncz Sándor

Kép 2 C művészeti krónika

① Pécs, Pécsi Galéria; Kelle Sándor, 1984

② Pécs, Hajnóczy Hai, Gellér B. Hlván A novelvi vám c. Zsiill, 984

③ Bp. Ernst, Frissen festve, 1984

Jelenkor, 1984. nov. XXVII. évf. 11. n. 1011-1014

There were probably 25 legions during Augustus' reign. Each legion had a *number* and a *title*. For example, the 4 legions originally sent to Britain were:

'The Emperor Augustus' Second Legion': LEGIO II AUGUSTA
'The Ninth Spanish Legion': LEGIO IX HISPANA
'The Fourteenth Combined Legion': LEGIO XIV GEMINA
'The Twentieth Valerian Legion': LEGIO XX VALERIA

KELLE Sándor

HEITLER László: Természet és érzés : Kelle Sándor kiállításáról, Müvelődési Központ, Pápa, 1984. szeptember. = Müvészet, XXV.évf.12.sz. 1984 59 - 61.p. ill.

Pápa, Műv. Közp.

Kelle Sándor, [festő]

d.: fürtös Flóra

Kelle Sándor: Népdal nyomán Műmellékl. 2.

Jelenkor, Pécs, 1981. márc.

XXIV/3

Kelle Sándor, festő

L: Korniss D.

Lánc S: Képzőmův. krónika 536-540

Jelenkor, Pécs, 1980 jún - XXIII/6.

Kelle Sándor, festő

L.: Varga Hajdu István

–: A Jelenkor krónikája 96.

XXI/1

Jelenkor, Pécs, 1978. januar

Keller Emese

a Flét, 1976. dec. 29.

Keller Emese kollázsa

so évével kezdődő adatsorok 1975 derekáig mennek csak el, ám ezen a több évtizedes távon olyan vonalakat rajzolnak ki, amelyek nélkül közelmúltunkról lehetetlen képet alkotni. Az évkönyv hatalmas anyagából az emberhez közvetlenebbül kapcsolódó adatokkal lehet talán a legérzékletesebben ábrázolni azt, hogy jelenkori történetünkben az elmúlt közel három évtized mekkora átalakulásokhoz vezetett.

1948—1975 összevetésben mindenekelőtt az tűnik fel, hogy egyharmad résszel több lakója lett ennek a földnek: a köztársaság első évében kevesebb mint tizenhat, 1975-ben több mint huszonegy millió ember élt Románia területén. A korszak elején a lakosság alig több mint ötöd része volt városi, míg a korszak végén már több mint kétötöde. S noha még mindig van olyan megye — mint például Szilágy —, amelyben a városi lakosság az 1948-beli országos arányt mutatja, másfelől viszont Hunyadban a lakosság héttizede, Brassó megyében közel kétharmada városon élt. Amíg 1948-ban egyedül Bukarest népessége haladta meg a kettőszázezres szintet, s a legnagyobb vidéki városok százezres színvonalon állottak, 1975 derekán öt város — Kolozsvár-Napoca, Iaşi, Temesvár, Brassó, Galaţi — lakossága volt kétszázezer felett, és további két város — Craiova és Constanţa — közelíti meg, ha ugyan nem lépte már át időközben ezt a határt.

Nemcsak több az ember, nemcsak

Kelle Sándor, Pécs

Zalaegerszegen nyílt meg kiállítása.

– : A Jelenkor Krónikája 959-960.

JELENKOR, Pécs, 1973. okt. XVI/10.

Kelle Sándor [ ]

A pécsi Társaság első „vidéki" kiállításáról Mohácson (1943) volt szó.

—: A pécsi képzőművészet kistükre (8)

861–864.

JELENKOR, Pécs, 1971. szeptember XIV/9.

Kelle Sándor, Pécs

Kiállít Szabadkán.

—: A Jelenkor Krónikája 1055–1056.

JELENKOR, Pécs, 1973. nov.

XVI
11.

Kolle Sándor festő

A Kaposvári Somogyi Képtárban rendezett I. Dunántúli Tárlaton festményei szerepelnek.

Losonci Miklós: Gondolatok az első dunántúli tárlatról.
Életünk, 1974. 1. 65. old.

Kelle Sándor festő

60. születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend bronz fokozatát kapta.

-----: A művészeti közélet hireiből.
Művészet, 1973.december - 11.oldal

Veleti Jenő
festőművésznek kiállítása október 1-én
nyílik meg a Tanács-körúti Med-
nyánszky teremben.

Magyar Hírlap 1971/271 Pald.

Keleti Jenő

„Munkádrak" (repr.)

Népszavod, 1973. nov. 3.

Keleti Jenő festőművész

A kaposvári Vaszary János teremben nyitják meg a művész kiállitását május 9.-én, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. május 4.
XVIII. évf. 18. sz. 2. lap.

Keleti Jenő

Bemutatott műve:

"Pirosruhás nő", olaj, 62 x 48

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,

Budapest, 1968

Keleti Jenő

Vastej olaj

Tej olaj

Keleti Jenő kiállítása, Bp.
Mednyánszky Terem 1971.

Keleti Tenó

Két fej I olaj

Két fej II olaj

Keleti Tenó kiállítása, Bp.
Nemzetközi Terem 1971

Keleti Jenő

férfifej I. olaj

férfifej II. olaj

Keleti Jenő kiállítása, Bp.
Mednyánszky terem 1971.

Keleti Jenő

Szürke férfifej olaj

Szemüveges férfifej olaj

Keleti Jenő kiállítása, Bp.

Medvyánszky terem 1971.

Keleti Jenő

Szürke fej olaj
Szakállas fej, olaj

Keleti Jenő kiállítása, Bp.
Medgyaszky terem 1971.

KELLE Sándor festő

Kiáll. Somogyi Képtár, 1985. febr. 8. – márc. 31.

ism. TÜSKÉS Tibor: Valóság és valóság: Kelle Sándor képei elé. = Somogyi Múzeumi tájékoztató, 1985. 3. 1-7:ill

[megnyitó]

Kelle Sándor

Kiáll. Kaposvár, Somogyi Képtár, 1985
ism. TÜSKÉS TIBOR: Kelle Sándor festményei.
= Ü Tük. 1985. febr. 24. 4. ill

Kelle Sándor

Kaposvár, Somogyi Képtár, 1985

Heitler László

Kelle Sándor képei Kaposvárott

Népszava 1985. márc. 1. 6.

is the point where--d
18 that I am your pupil.'
section concerning th
in his Heidelberg Aes
tion as follows: "Al
einzelnen Dinge bedeu
der Dinge, die Schwer
Form, das simultan zu
19 wie der Einheit der D

The catego
of the ultimate, idea

KELLE Sán or

ROMVÁRY F renc: Kelle Sándor. = Örökség 1989,
33 -35.p. ill

Kelle Sándor, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:
1953-ban rendezett kiállitás: Csoport kiállitás /Gádor Emil és Kelle Sándor/. 384.old

Barkadi Nestor: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a felszabadulástól napjainkig 374.old

A Jan.Pann.Múz.évk. XIX. 1974. Pécs

Kelle Sándor, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1947 között:

1963-ban rendezett kiállitás: Kelle Sándor képei.
385.old

Barkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vá-latos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Kelle Sándor

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1979 MÁJ 13

grafi [illegible]

1021

Kelle Sándor rajza

ény autóparkolóra találunk. nnen már csak gyalog (helye- en!) vezet fel az út a várhoz,

kép. A magya kanyargó Völg tén üde kasz

ilátás a várból a völgység lankáira

egykori pécsi muzeológus, aki főleg az alacsonyabb rendűeket vizsgálta. Sokat gyűjtött itt dr. Móczár László, a szegedi egyetem jelenlegi professzora, elsősorban méhfélékre vadászva.

Jelenleg csak a lepkevilág kutatása folyik a vár övezetében. Az eddigi vizsgálatok sok új és állatföldrajzilag érdekes fajjal gazdagították ismereteinket.

Meg kellene oldani — s erre a tájvédelmi körzet rangja is kötelez —, hogy a vár kiállítótermében a történelmi emlékek mellett az élővilág is szerephez jusson. Kár lenne, ha a későbbi években odalátogatók mindevvel szegényebbek lennének!

Fazekas Imre
tanár, tudományos kutató

Kelle Sándor

Népszava
1985. III. 1.

Kiállítási kalauz

Kelle Sándor képei Kaposvárott

Gyűjteményes kiállítással szerepel a kaposvári *Somogyi Képtárban* március végéig a pécsi *Kelle Sándor* festőművész. Tavaly lakhelyén volt nagy jubileumi tárlata, majd Pápán mutatta be munkáinak kisebb együttesét. Öt évtizedes művészpálya állomásai ezek a kiállítások, benne föllelhetők a baranyai művész munkásságának jellemző vonásai és értékei.

Jánoshalmán született 1913-ban, de egész munkássága a Dunántúlhoz köti. A Képzőművészeti Főiskolán *Réti István* tanítványa volt. Tanulmányai után Mohácson, majd Pécsett telepedett le, 1959-től a Tanárképző Főiskolán tanított, s eközben elmélyülten folytatta festői mesterségét.

Réti István Nagybánya szellemét képviselte, melyet ebben a fogalompárosban jelölt meg: „természet és érzés". A természet Kelle Sándor munkásságában is *döntő jelentőségűvé* vált, társául azonban az *élet* kívánkozott, azaz az emberek — köztük a festő — élete, küzdelmei, örömei. Kifejezésmódját már fiatalon maga igyekezett megtalálni, ösztönző erőért pedig mindig a környezetéhez fordult. Ahhoz a tájhoz és azokhoz az emberekhez, amelyek és akik körülvették Mohácson, a Duna mentén, Pécsett, Baranyában, Zselicben és Zalában.

Két fő elem kért magának megkülönböztetett helyet és szerepet képépítő munkásságában: *a ritmus és a szín*. A világ tárgyi alakzatai egyre inkább ívelő vagy szögletes, hullámzó vagy töredezett vonalak és foltok kialakításának alkalmai játszottak és játszanak szerepet festői munkálkodása során. Ezt a formai játékot még meggyőzőbbé teszi és érzelemmel dúsítja a gazdag és kiérlelt változatokban alkalmazott szín.

Nem elégedett meg sem a tájjal, sem a festői munka formai-alakítási játékaival: *eszményeket, emberhez méltó magatartásformákat keresett és fejezett ki.* Fái emberi viszonylatok elgondolkodtató példázatai, az évszakok váltakozásában forgó vidék az életsors nagy fordulóit idézi meg az ő képein. És mint a világra, a világ mai kavargására érzékeny ember, a maga válaszait is megfogalmazza műveiben. Csendesek ezek a válaszok, de egyértelműek, és hittel telik. A *Madárijesztő*-sorozat fura figurájának átváltozása képes azt a negyven év előtti világot megidézni, mely Kelle Sándor nemzedékének máig ható legfájdalmasabb emléke. Képei tanúsága szerint úgy ítéli, hogy a háború ismétlődése ellen szavát hallatni a festészet eszközeivel is kötelessége.

Táj és ember összeforrt Kelle Sándor motívumaiban, egyre szűkszavúbb, vonzó festői tartalmakban azonban egyre gazdagabb festészetében, mely a pécsi—baranyai „genius loci" igézetében, szellemi sugárzásában virul ki, hatásában azonban túlnőtt szűkebb hazáján.

Heitler László

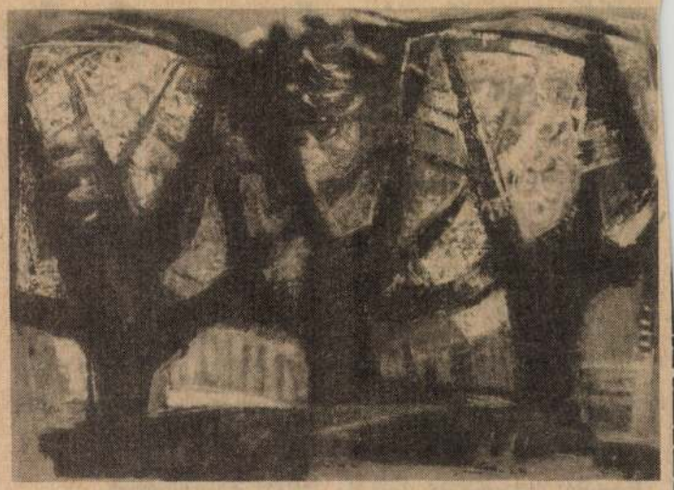

Kelle Sándor: Virágzó fák

Zámbó Kornél zalaegerszegi tárlata

Régi fixa ideám, hogy rosszul ismerjük — s ennek megfelelően rosszul is népszerűsítjük a mai magyar művészetet, mert arculatának megrajzolásakor többnyire csak annak a néhány tucat alkotónak a munkásságából indulunk ki, akik valamilyen ok folytán (s ezek az okok igen sokszor művészeten kívüliek!) a figyelem reflektorfényébe kerültek. Hogy konkrét példával éljek: külföldi útjaimon nemegyszer botlottam olyan „reprezentatívnak" mondott magyar kiállításokba, melyeken helyet kapott az éppen divatos fővárosi festők szinte mindegyike, de alig szerepeltek például a vidéken élő alkotók.

Pedig a magyar vidéken — tanúk reá a regionális képzőművész-szervezetek rendezvényei — komoly munka folyik, s nemegyszer sokkal több szociális és esztétikai élmény éri a látogatót, mint a budapesti kiállítótermekben. Távol a fővárostól ugyanis, ahol az intellektuális ráhatások és divatos áramlatok erősen rányomják bélyegüket a születendő alkotásokra, a vidéki visszavonultság esetenként komolyabb elmélyedést és eredetibb művészmunkát tesz lehetővé, hisz az itteni alkotók kevésbé függeleníthetik magukat szűkebb és tágabb környezetüktől.

Így van ez *Zámbó Kornél*, a fiatal, de máris ereje teljében levő oroszlányi festő esetében is, akinek most Zalaegerszegen, a *Kisfaludi Stróbl Teremben* láthatjuk képeit. A művész, aki 1983—84-ben elnyerte a SZOT művészeti ösztöndíját, pályakezdése óta tudatosan alkalmazkodik a valóság arányaihoz és tartalmaihoz. Ebbeli alapállásából adódik, hogy piktúrájában lényeges szerepe van az élménynek: csak annak az ábrázolására vállalkozik, amit ténylegesen is átélt. A dolgok személyes megtapasztalása mindamellett nem azonos nála szubjektív benyomásainak egyfajta parttalan felfokozásával, gondosan ügyel arra, hogy képi elvonatkoztatásai megőrizzék az *élményt kiváltó realitás jellemző jegyeit.*

Zámbó Kornélt egy időben előszeretettel nevezte a kritika a „bányászok festőjének", mert a pályakezdő művész szívesen és gyakran foglalkozott a tárnák népének életével, a bányászmunka kemény, és olykor tragédiákba torkolló mozzanataival. Jóllehet, a bányásztéma ma is fellelhető repertoárjában, igencsak tévedés munkásságát erre a motívumkörre leszűkíteni. Tévedés, mert Zámbót voltaképpen minden érdekli, ami körülötte történik, megihleti a táj, a Dunántúl népélete; érzékeli és ábrázolja azokat a feszültségeket és ellentmondásokat, melyek egy faluból várossá fejlődő közösség életében fellelhetőek.

Zámbó az utóbbi évtizedben nemcsak látókörét illetően lett szélesebb horizontú alkotó, de pikturálisan is sokat fejlődött. Korábban volt valami nyugtalan rapszódikum, egyfajta kívülről hozott és erőszakolt dramatizáltság képein — talán ilyetén próbált igazodni bizonyos elvárásokhoz, divatjelenségekhez. Újabb munkái azért is állnak hozzám közelebb, mert bennük meri vállalni önmagát, tehetségének sajátos természetét, azt a lírai hangoltságot, amely részben emberi alkatából, részben egykori mestereinek, elsősorban Szőnyinek hatásából következik. Líraisága természetesen távol áll a belenyugvástól, s nem merül ki csupán a szemlélődésben, mert végtére is olyan harmóniára törekszik, ami elemzés, kritika, önvizsgálat — tehát *küzdelem útján* jön létre. Mind a művészre, mind a produkcióra illik tehát ő: *tisztességes.*

Kórházban felejtett

Ágit *karácsony délutánján* dobták ki az ismeretlenbe. Az egyik rendelőintézet folyosóján „felejtette" — ki tudja, ki? Anyja, apja, vagy rokona menekült lopva a helyről, a *jószerencsére* bízva a csecsemőt? Itt leltek rá s vitték a legközelebbi kórház csecsemőosztályára. *Az ügyeletes nővérektől kapta a nevét.*

Szilvia anyja *régi ismerős* a kórházban. Négy, idősebb gyereke közül kettő intézetlakó. Egy fiát akkori élettársa fogadta magához, egy kislánya a nagymamánál lakik. Szilviát a kórházban hagyta. Innen a kislány útja a csecsemőotthonba vezet. A védőnő is úgy látja: *alkalmasabb otthon az állami intézet a kislány számára, mint anyja elhanyagolt lakása, zűrzavaros körülményei.*

Egy fiatal lány *már a szülés előtt kijelentette: nem viszi haza, nem vállalja a gyerekét.* Látni se akarta, a szoptatását se vállalta. Nem kell neki. Albérletben lakik.

Napló azokról, akik nem kellenek

Minden kórház csecsemőosztályán vezetnek egy szomorú naplót azokról, az újszülöttekről, akiknek sorsa a bizonytalanba indul, akiket nem vár családi otthon, akiknek világrajötte a szüleiknek nem öröm, hanem felesleges, nem vállalt teher.

A Jahn Ferenc Kórházban évente 2000 gyerek születik.

— S közülük *tizenöt—húsz, olykor több is, a kórházból intézetbe kerül* — mondja *Nagy Györgyné*, kórházi védőnő, s egy szomorú bejegyzésekkel teli naplót lapoz.

— *Még csak két hónap telt el az 1985-ös évből, s már öt olyan kisgyerekünk van, akikről majd az állam gondoskodik.* Vannak visszatérő ismerőseink, akik szinte évente szülnek nálunk, és hagyják el a gyerekeiket. Ezekkel a felelősségtudatról való beszélgetés is szinte reménytelen. Akad néhány olyan, rendezetlen körülmények között élő anya is, akiben *él a szándék: gondoskodik majd gyermekéről, ha rendeződik az élete*, de, hogy mennyi valósul meg ebből a szándékból, azt mi már nem követhetjük nyomon. Olykor — a beszélgetéseink eredményeképpen — felébred a gyereküket elhagyni szándékozókban a felelősségtudat, és mégis vállalják a nem szívesen fogadott gyereküket. Ám ezek a ritkább tapasztalataink.

Jogászok érve

Ágit például szívesen [illegible] fiatal

— Arra nincs példa, hogy gyerekszerető, fiatal anyák és apák vállalnák, hogy magukhoz veszik, sajátjukként felnevelik a más elhagyott, kórházban felejtett gyerekét?

— *Szinte minden esetben lenne, de ennek a legritkábban adottak itt, a kórházban a törvényes lehetőségei.* Így — noha ez lenne a legszerencsésebb megoldás — a már anyától-apától elhagyottnak született kisgyerekek útja a kórházakból a gyámhatóságon keresztül az állami csecsemőotthonokba vezet.

— Ahol pedig *a leggondosabb törődés mellett is óhatatlanul megsínyli minden csecsemő, hogy nem kötődhetett születése percétől valakihez*, aki számára ő a legfontosabb — jegyzi meg *dr. Siegler János*, a Jahn Ferenc Kórház csecsemő- és gyermekosztályának főorvosa. — Sokéves orvosi tapasztalatommal igazolhatom a pszichológusokat, *az érzelmi kötődésben, a későbbi kiegyensúlyozott életben az első életszakasz, a csecsemő- és kisgyerekkor ideje a legfontosabb.* És éppen ettől, a nagyon lényeges, személyes érzelmi kapcsolattól fosztanak meg — talán úgy is fogalmazhatunk: az örökbeadás nehézkessége miatt — a vér szerinti szüleik által elhagyott, nem vállalt csecsemők.

Györgyné e konkrét történettel [illegible]

nia őt sajátj[illegible] nevelőszüleine[illegible]

Példákat s[illegible] pontosan veze[illegible] sereg bizonyt[illegible] kisgyerek so[illegible] Olyanoké, ak[illegible] *hatósági fórun[illegible] tak le, de ne[illegible] őket a szülei[illegible]* csecsemőottho[illegible] legszerencsése[illegible] másfél eszten[illegible] ján — egy ő[illegible] gadó szülőkké[illegible] lád. Ám megl[illegible] a statisztika [illegible] ez a gyakorib[illegible] tézetlakó lesz [illegible] korúságukig. Holott — és ez köztudott — a Gyermek- és Ifjúságvédő Intézetekben *valósággal sorba állnak a gyerek után vágyakozó, gyerekszerető emberek...*

Dr. Kóti János, a fővárosi Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet igazgatója idézi a legfrissebb adatokat: *1984-ben 89 gyereket adtak Budapesten örökbe — 154-en szándékoztak örökbe fogadni gyereket.*

— Majdnem kétszer annyian, mint ahány gyereket örökbe adhattunk. S természetesen *legtöbben csecsemőre, egyéves kor alatti kisgyerekre vágynak — ez pedig szinte lehetetlen a jelenlegi jogrend szerint.* Ha egy gyerek bekerült az intézeti hálózatba, *csak akkor lesz örökbe adható, ha egy teljes* érvek is, a család egységét védő, a szülő és gyermeke kapcsolatát helyreállítani kívánó szándék szerint. És *jogos az aggodalom is, ami a kellő biztosíték nélküli, korai, és idővel meghiúsuló örökbe adást illeti.* Ez is későbbi tragédiák forrása lehet. A jogászok érve: ha egy édesanya kilenc hónapot vár, amíg megszületik a gyermeke, az örökbe fogadási szándékkal várakozóknak is el kell viselniük a várakozás hosszú hónapjait. De kérdem én: *miért kell a gyerekeknek hosszú hónapokig, olykor évekig intézetekben várakozniuk csupán azért, mert se nem vállalták őket, se nem mondtak le róluk végérvényesen a vér szerinti szüleik?*

Sem az egyik, sem a másik

— Én főképpen a teljesen elhagyott és szinte megjósolhatóan nagykorúságukig állami gondozott gyerekek sorsára gondolok, akiknek száma Budapesten *öt híján hétszáz ez idő szerint.* Ha ebből az aspektusból nézzük a 154 gyerek után várakozót, és azt a tényt, hogy mindössze 89 örökbe adás sikerült tavaly, még elgondolkodtatóbb, még szomorúbb a statisztika.

Nyilvánvaló, hogy *a törvényesség betartásával is lehetne valamiképpen rövidíteni, egyszerűsíteni az elhagyott gyerekek örökbe adásának menetét.* Talán épp sikertelen szülés okozta tragédiát.

— Erre van elvi lehetőség. *Az örökbe adás szinte percek alatt is megtörténhet, ha a szándék mindkét részről nyilvánvaló. Csakhogy mindkét szülő beleegyezésére szükség van, természetesen.* Vagy annak nyilvánvaló voltára, hogy ismeretlen az apa. Talán ez esetben *könnyítés lenne, ha a gyámhatóság illetékese keresné fel a kórházat*, mert arra — a példák szerint — kevés az esély, hogy aki a kórházban hagyta a gyerekét, később hajlandó önként megjelenni a hatóság előtt, hogy írásban adjon lemondó nyilatkozatot.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1982 JUL 17

1021

Kelle Sándor rajza

Kelle Sándor

tették kiderítene
megoldás módj
Mindjárt az
hogy több sörre
tunk: a Pannón
lenlegi kapacit
san kihasználj
pedig – jólleh
– belátható i
csak gondolni
van akkor a sö
az egy szó a
Előrebocsátjuk
palackos sörről
tanksörrel ninc
gyári tankautóval kiszállítják, nem akar polgárjogot nyerni a
átfejtik a helyi tankba és máris sörgyárnál, pedig jó módszer
mérhető pohárba, korsóba. A lehetne, ha valamennyi partner
gyár szorgalmazza is a terjesz- ezt szorgalmazza. Aztán azt is

*

lick-udvarban

Minden nap más cikk –

Az olcsó áru boltjában bemutatják a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kelle Sándor

DUNÁNTULI NAPLÓ
1963 MÁJ. 18

Ösztöndíjasok kiállítása

1021

Kelle Sándor: Egyházaskozár

1963. MÁ

SZER

AZ MSZMP BARANYA MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A M

XX. ÉVFOLYAM, ÁRA: 50 FILLÉR

LESZERELÉST!

legnagyobb visszhangra Hrus

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V, Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kelle Sándor

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1021

1960. SZEPTEMBER 15.

A baranyai tájak szerelmese

Kelle Sándor pécsi festőművész augusztusban Bikalon töltötte egyhónapos alkotószabadságát. A festőművész, aki a baranyai tájak, dombvidékek szerelmese, gazdag anyaggal tért vissza. Közel ötven tus-, akvarell- és olajvázlatot készített az állami gazdaságról, a környező tájakról, dolgozókról és a KISZ leánytábor lakóiról. A neves művész az ősztöndíjasok kiállításán kívül a tavasszal egyéni kiállításon bemutatja képeit.

Portrévázlat a leánytáborból.

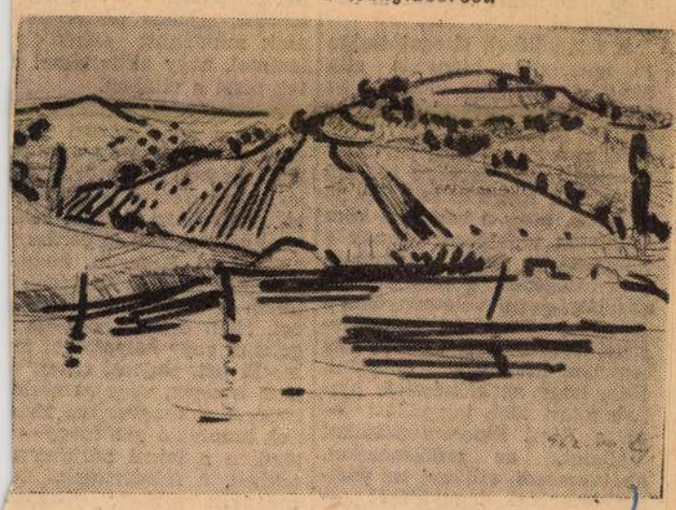

Halastó a bikali dombok alatt.

1982. SZ[illegible]

Alkotó viták — fo

A küldöttválasztó t

Az eddig lezajlott küldöttválasztó taggyűlések tapasztalatai azt mutatják, hogy pártbizottságaink és pártszervezeteink alapos gonddal készültek fel a VIII. pártkongresszusra. Ismerik és értik a Központi Bizottság kongresszusi irányelveit. Megfelelő kritikai érzékkel, őszinte nyíltsággal veszik számba saját munkájuk eredményeit és hiányosságait. A taggyűlések hatására feléledt a pártélet. A beszámolók és viták elősegítették a kongresszusi tézisek alaposabb megismerését, a tézisekkel kapcsolatos vitás kérdések, téves nézetek tisztázását.

Gondos előkészítés

Járási, városi pártbizottságaink a szokásosnál nagyobb gondot fordítottak a taggyűlések gondos előkészítésére. Az alapszervi titkári értekezleteken például több járásban (sellyei, mohácsi járás) csoportos vitákat rendeztek a párttitkárok számára. Instruktoraik a helyszínen segítették a taggyűlés beszámolójának elkészítését, a taggyűlés megszervezését. Kár, hogy több járásban (a pécsváradi, sellyei) késve küldték ki az instruktorokat és emiatt nem tudtak alapos munkát végezni.

Több pártbizottság, — az első taggyűlések tapasztalatai alapján, megfelelő operatív intézkedéseket tett a kezdeti hibák kijavítására. A mohácsi járásban például már az első taggyűléseken kitűnt, hogy a beszámolók elnagyoltak, általánosak, nem tükrözik a pártszervezet vezetőségének kollektív véleményét. A pártbizottság azonnal intézkedett és biztosította, hogy a soron követ kező taggyűlések beszámolói már a kollektív munkával készültek el.

A taggyűlések látogatottsága jó, igazolatlan hiányzás alig akad. Annál több viszont az olyan pártszervezet, ahol — mint a diósviszlói, szágyi, kárászi és a Pécs városi pártszervezetek nagy részében 100 százalékos a megjelenés. Ez is mutatja, hogy a baranyai kommunisták tudatában vannak a kongresszus előtti számvetés jelentőségével. Tömegesen ki akarják fejezni véleményüket a Központi Bizottság kongresszusi irányelveiről és azok szellemében kívánnak dolgozni. Kár, hogy az előkészítés hiánya miatt több taggyűlést — pl. a Pécsi Finommechanikai Vállalat, az erdősmecskei, apátvarazsdi, villányi tsz pártszervezetének taggyűlését — kénytelenek voltak elhalasztani. Fontos feladat lesz mindenütt ezek pótlása. Az is szükségesnek látszik, hogy a távolmaradókkal egy arra al-

vezetőbeosztású, munkába élenjáró pártonkívüliek tev keny részesei e politika valór váltásának. Semmi kár se származhat tehát abból, ho a kommunistákkal együtt, is részt vesznek a helyi po tika kialakításában, amelyek egyébként nélkülük — el se lehet képzelni.

A taggyűlésen a tézisek tü rében megvizsgálták a vezet ségválasztás óta végzett mu kát, meghatározták a soro lévő helyi politikai és gazd sági tennivalókat. A kivétel persze ez esetben is erősítik szabályt. Minden járásban, s még Pécsett, Komlón is el fordult, hogy a beszámoló eg oldalú volt. A helyi feladat kat elhanyagolva csak a téz sek ismertetésére, esetleg másolására szorítkozott, (Cs nyoszró, Hetvehely, Bükkös ÁG, Magyaregregy), vagy p dig a tézisek ismertetése h lyett csupán a szorosan v gyakorlati kérdésekkel — sz tás, betakarítás — foglalkoz (Boda, Görcsöny, Komló T nács, Szállító körzet). Az hiba volt, hogy az irányelv eddigi vitája során felmer vitás, téves nézetekkel töb nyire nem foglalkoztak, pe a taggyűlések egyik legfon sabb feladata éppen az, ho lezárja a vitás kérdéseket, ti tázza a tévedéseket és kia kítsa a tagság, az üzem, k ség vezetőinek egységes áll foglalását minden vitatott k désben.

Alkotó vita

Szerencsére a párttagság vita során kiegészítette a számolókat. A vita egyébk mindenütt színvonalas, nép bátor, kritikai hangú volt. gyűlésenként általában négy hat hozzászólás hangzott Köztük számos pártonkívü akik mindenütt élénk fig lemmel, nagy aktivitással v tek részt a vitában.

A felszólalók általában lyeslik a kongresszusi irá elveket, azonban egy-egy ré letkérdésben (pl. továbbta lás, törvénysértő perek lezá sa, nemzetközi helyzet érté lése) számos helyen parázs v alakult ki. Kiderült, hogy kan még nincsenek eléggé tában a tézisek részkérdé vel. Nem értenek egy-egy galmat, vagy helytelenül ér mezik azt. Sajnos, sokan nem ismerik, vagy nem elé ismerik a kongresszus tézis Sok tennivaló van még, — lönösen a falusi pártszerve tekben, a félreértések, té megnyilvánulások tisztáz a kongresszusi irányelvek sz lesebbkörű ismertetése tekin tetében.

Örvendetes, hogy a hozzászólók többsége jól ismeri a

3. Kelle Sándor:
Szalmalehúzás.

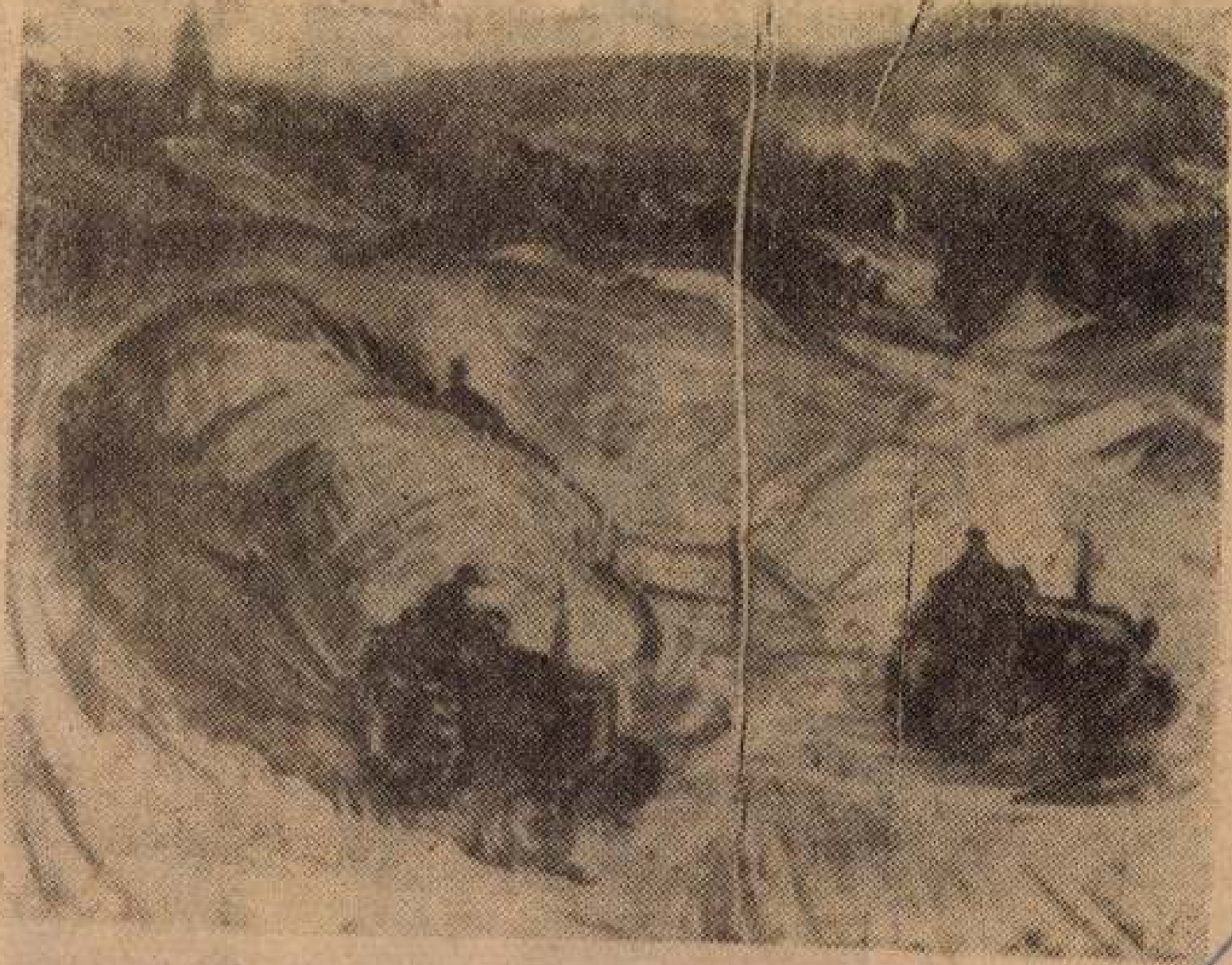

Esti Pécsi Napló 1962 máj. 17.

Kelényi Rudolf

Máramaros, vegyv.

Kelényi Rudolf festőművész
kiállítása 1972. máj–jún.

Kellényi Magdolna

textil

1933-34

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 45. l

Madonna Jézussal (84. kép)

Fa, tempera, 60×36 cm.

A Bertinelli-gyűjteményből.

Variánsa a müncheni FH. gyüjteményben Pietro di Lorenzo Pratese néven, más háttérrel. (L. Pantheon, V. kötet, München 1930., 265. l.). Berti Toesca szerint hasonló kompozíció a bostoni Gardner gyüjteményben. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 761. l. — Maszlaghy II., 100. szám. (Fra Filippo Lippi.) — Gerevich: Az Újság 1916., júl. 20, 3. lap. (Fra Filippo Lippi.) — Gerevich PA, 230. l. (képe 227. l.) (Fra Filippo Lippi.) — Van Marle, X. kötet, Hága, 1928., 343. l. (Fra Filippo Lippi.) — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 172. l. — Benesch Belved, 70. l. (Domenico Veneziano köre.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l. (Képe 3. l.) (Fra Filippo Lippi.) Berenson, 442. l. (Pesellino.) — Berti Toesca, 950—952. l. (Képe 951., l.) (Compagno di Pesellino.) — Esztergom, MM, IX., 1933., 61. l. — Babits Mihály: Szent István városa. Pesti Napló, 1938. szeptember 4, 31. l. — Lepold—Lippay, 55. l. (Képe XV. táblán).

LIPPI, FILIPPINO (firenzei festő, 1457—1504) KÖVETŐJE

Szent Erazmus püspök vértanúsága

Fa, tempera és olaj, 29×37 cm.

Kellenger Adam

1558. ÖTVÖS

IROD.

Te

Keller

épitész

Ipolyival jártabe az 1850-es években a pozsonyi helytartósági ~~[illegible]~~ kerületet és felvételeket készitett. (a műemlékekről)

Pór Antal. Ipolyi Arnold váradi püspök élete és munkái vázlata. Pozsony – Budapest, 1886. 34. l.

MAR.18.-8
R 2 R

MDK.

Kelle Sándor

Adatok Pécs müvészi életéhez

Jelenkor 1965 ápr. 378 lap.

Kelle Sándor

Pécsi festő. 1947 ben szerepel az „Új szinek" c. pécsi kiállítás az

1948-ban önálló kiállítást rendez.

Jelenkor, 1965, 4 sz., 378 old.

Kelle Sándor

Ampám (Szepkó)

Melenko, 1965, 4 n., mütem.

MDK.

Kelle Sándor

Pécsszabolcson kiállitott 1965-ben.

Mecseki Bányász 1965 ápr.6. lap -

Kelle Sándor

A D-Dunántúli képzőművészek szekszárdi Tárlatán képei. (Dalmát tenger, Jugoszláriai élmények) említve.

Jelenkor, 1965 2. szám, 154-l.

MDK

Kelle Sándor

Résztvett a vidéki művészek I. kiállitásán.

Rabinovszky Máriusz: Vidéki művészeink.

Szabad Művészet, 1947. 8.sz. 154.lap

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Kelle Sándor: (Utca részlet)

Festmény

Kelle Sándor

MIK

Szerepelt a pécsi Hazafias Népfront nagyteremében rendezett kiállításon.

aratéi

—: Ösztöndíjas képzőművészek kiállítása.

DUNÁNTULI NAPLÓ. 1962. ápr. 4.

MDK

Kelle Sándor, festöm.

Dombhullámok.	Olf.
Pécskörnyéki táj.	"
Nógrádi táj.	Vizt.
Ketten kicsi Marikámmal.	Paszt.
Scitovszky -téri részlet.	Olf.

Egy tollrajzának reprodukciója a katalogusban.

Pécs. Baranya vm. muz. - A M.Kpzöm.-k Szabad Szervezete. XX. tavo csop.kiáll. 1947.márc.11.-19.. Kat.

MDK

Kelle Sándor

Robotvilág, szénakvarell

Eszményeink, "

Pécsi kiáll. 1948. márc.

MDK

Kelle Sándor

Örök magyarság, szénakvarell

Pécsi kiáll. 1948. márc.

Molk

Kelle Sándor

szénrajok: portrék:
„A Tanácsköztársaság harcosai" c.

Selenkor 1959. 2 m. 80–81 l között
Pécs.

mdk

Kelle Sándor

rajza: Munkácsfej c.

reprodukció

Jelenkor, 1958. Pécs, 2. sz. Cimlap

mdk

Ilche Sándor

Székesegyház előtt e. műve

Jelenkor 1960. 3. sz

6 v. l. előtt
műmelléklet

Keller Adolf

Győr 1840–1843

l.

Jankó Ötvös-apródok

13. l.

TELEFON: 116.

43 XI 20 20

MAGYAR KIR. POSTA

T

Europa Film és Lapterjesztő RT.

Budapest

Visegrádi u

Keller Adolf

Győri ötvös

1845-ben 3 hónapon át

Becker J. Friedrich

pozsonyi ötvösnél dolgozott.

irod

Ksz 149

Keller, Adolf II.

ötvös, Győr, 1859–1877

31. l. 32

Jankógyöri ötv. 34. l.

Raab Christiannál tanult. hol 1843-ban szabadult fel. 1859-ben mutatja be remekét. Győrben mint mester 1877 ig szerepel.

Felszabadulása után 2 évig Raabnál dolgozott, 1845-ben vándorutra ment. Pozsony, Bécs, Linz voltak állomásai. 1848-ban Győrben Hauszer Gusztáv műhelyében dolgozott. 1850-ben Bécsben Wilhelm Bocknál, 1851-ben Győrött Ecker Adolfnál, majd megint Bécsben, 1854-ben Tatán 1855–58. Győrött Friedmann Bernátnál.

Keller Adolf I.

ötvös, Győr 1827

Jankógyörióta 29. l. 34. l.

Neve egy 1827-ben Érzült
ezüst kávéskanálon fordul
elő.

Keller Albert
Ő felsége mellszobra, Gips.

A Nemzeti Szalon első bajai kiállítása, 1906. 5 1

301. kép. 4. (Mss. I. 20.)

Ot-D.K

KELLER, A forehasmester

Habáre mester

Csángi 1954. 111.l. IV.t-

Keller főhadnagy

hajóács

l.

Szendrei. Mikole

varos tört

V. k. Bp. 1911

400. l.

Csat.: 2 db. bérjegyzék
2 db. nyugta
1 db. részletszámla
összesen 5 db. melléklet.-

Keller és Forgó (?) M.D.K.

Vörös kerve 800 K-ás megvételben részesült a kerepesi-úti temető Krematórium-pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1916. XXXVII. évf.

június. 29. sz. 7. old.

M.D.K.

Keller és Forgó, mérnökök

tervei szerint épült mai gyönyörű Palatinus-szálloda [ma „Nagyszálló"] ünnepélyes keretek között megnyitották.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1934. LV. évf.
máj. 2. sz. 3-4. old. + 2 fh.

MDK

Keller

Koronázási kiáll. Tört.Képes. 1916.dec.

KELLER AMBRUS, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozóknak névsora 1851-1950 között.
KELLER AMBRUS, gyári munkás 1885
Függelék, 297.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Keller Albert, szobrászm.

198. Dr.Dombovári G.ur mellszobra. Gipsz.

Műcsarnok. 1904/5. téli kiáll. Kat. 38.l.

Keller Albert MDK

Férfiképmás, gipsz

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Keller Albert MDK

Dr. Domborvári G. ur mellszobra, gipsz

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

MDK

Keller Albert

Dr. Dombovári G. mellszobra. Gipsz

Mücsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 38.l.

Keller Albert MDK

A bál előtt, olf.

Műcsarnok 1885. jun. 1o.

Keller Albert MDK

Ebéd után, olf.

Mücsarnok 1887. Őszi kiáll.
II. sorozat.

Keller Albert MDK

Ebéd után, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat

MDK

Keller Albert

résztvett az alábbi pályázaton

Az Erzsébet-emlékmü második pályázata. **Müvészet** 1903. 278.l.

KELLER Antal /KELLNER/ egri rézműves. Egerben 1753-66 közötti adóösszeirásokban szerepel. 1756-ban a város IV. negyedének 4. fertályában lakik saját házában. Szőlője van. 1759-ben Barkóczy Ferenc egri püspök számára dolgozik. Résztvesz a liceum munkálataiban is és annak homlokzatán az esőcsatornát rézzel fedi 1772-ben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

M.D.K.

Keller (Kellner) Antal ceri rezmüves

1759-ben Barkóczy püspök számára dolgozir, 1772-ben a liceum homlokzatán az csócsatornát rézzel fedi

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 348. old.

Keller Antal

festo

A XIX század elejen Zagrabán élt és működett. Von seiner Hand sind in der Maximilianscapelle der Kathedrale zu Agram zwei Gemälde, Scenen aus dem Leben des h. Maximilian vorstellend, beide im Auftrage des Bischofs Verhovac gemalt; in der Kirche zu Kneginec be Warasdin ein Altarbild „Die h. Barbara", auf welchem steht: A. Keller pictor 1811. zu Vinice auch bei Warasdin ein Altarbild: „Der h. Anton von Padua" unterhalb steht: Anton Keller pinxit 1815. und in der Schlosscapelle der gräflich Keglevich-sen Schlosses Lobor sind von ihm gemalt Die vier Evangelisten und die h. Dreifaltigkeit.

Kukuljević-Sakcinski Ivan Slovnik umjetnikah jugoslavenskih Agram 1858. 154. l.

Wurzbach. Biogr. Lex. Wien 1864. XI. K 139 l.

Keller Albert

Munkarnok nobrunn. Bpest

1904. tav. kiáll. 106.

1904-5. téli kiáll. 198.

Kondor Jenő

Munkarnok jeszö. München

1904. tav. kiáll. 308

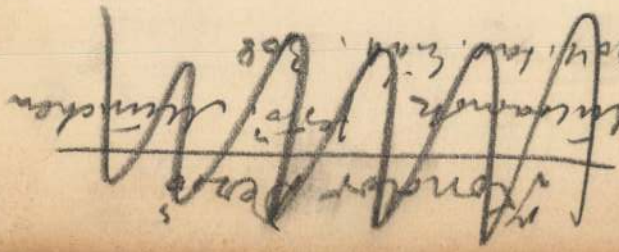

ula:

ló halad jobbra, ~~a~~ bottjára támaszkodók és
a vetett batyut, a melynek végét bal kezével
kalap van, mely kékes szinet játszik; haja
a ősz; kabátja és pantallója szürke; czipője
ak foglalják el ~~a melyek mentén~~ jobbra az utczá-
ja bontakozik ki. A sarok ház ablakjánál
Telése alól jobbra: „Kláber Gyula
99."

111:5: 80 cm.

4924. sz. leiratnak 800 Kán. – Elszámol-
9/900. 457/900), az elszámolás elfogadta-
3 sz. alatt (689/900).

Vid. Mur.

Keller Albert

Münzenberg 1903. 278

– 1914. 215–216

Keller Albert

vobrair

1899-1901

Eimisk 1930.84.l.

Kovács István IV. 174 "

mányzatnak segítségére lenni lesz hivatott.

E szervezeti szabályzat már jogerős, mert Ő Felsége azt a következő legfelsőbb elhatározásával jóváhagyta:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére a magyar országos képzőművészeti tanács új szervezeti szabályzatát jóváhagyom.

Kelt Bécsben, 1901. évi április hó 9-én.

Ferencz József, s. k.

Dr. Wlassics Gyula, s. k.

KIKÜLDETÉS. MIHALIK JÓZSEFET, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum őrét, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter augusztus hó 1-étől számítandó egy év tartamára szabadságolta s miniszteri biztosul küldötte ki a kassai városi múzeumhoz, hogy ott a szervezés munkálatait vezesse.

FEJEDELMI ELISMERÉS. LAPUNKban annak idején behatóan ismertettük azt a becses monografiát, a melyet *Mihalik* József, az Orsz. Iparművészeti Múzeum őre, a kassai ötvösségnek történetéről írt s a mely a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában jelent meg. Ezt a munkát II. Vilmos német császár és Luitpold bajor régensherceg saját könyvtáraik részére elfogadták s ez alkalomból Mihaliknak legmagasabb elismerésüket s köszönetüket fejezték ki.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI m. kir. miniszter a magyar művészek kitüntetésére 1886-ban alapított képzőművészeti állami nagy aranyérmet *Strobl* Alajos tanár szobrásznak, a külföldi művészek kitüntetésére ugyanakkor alapított állami nagy aranyérmet pedig *Lenbach* Ferenc tanár festőművésznek adományozta.

ANGOL IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍtás Budapesten. A jövő év tavaszán érdekes kiállítást rendez az Iparművészeti Múzeum. Elhozza Budapestre a mult hónapban megnyitott *glasgow*-i nemzetközi kiállításról a kiválóbb modern angol lakásberendezési tárgyakat s ezekből, valamint a nevesebb angol művészeknek külön a kiállításra készítendő tárgyaiból kiállítást rendez Budapesten. *Radisics* Jenő miniszteri tanácsos, az Iparművészeti Múzeum igazgatója júniusban megtekintette a glasgow-i kiállítást, a hol kiválasztotta a Budapestre hozandó tárgyakat. Az angol művészek és iparosok nagy örömmel fogadták a kiállítás tervét és megalakult a budapesti angol kiállítás előkészítő bizottsága, melynek élén a legkiválóbb angol művészek és műértők állanak, így többek között: *Purdon Clark*, a South Kensington Museum igazgatója, *M. H. Cundall*, *Walter Crane*, *Thomson Lyon*, *Holme*, a Studió szerkesztője stb. Különös érdekessége lesz a kiállításnak a glasgow-i Wylie and Lochhead-cégnek *Logan* tervei után készült pavillonja, mely akkora, hogy az Iparművészeti Múzeum üvegudvarának egész szélességét elfogja foglalni. A pavillon négy szobából áll és ennek, valamint a lakásnak minden részét a padlótól a lámpáig Logan tervezte. Az egész kissé bizar, de művészi példája a legújabb skót felfogásnak. A Bath Cabinet Makers Co. egy egész szobát készíttet a budapesti kiállításra és I. Broadwood and Sons, Anglia, de talán a világ legrégibb és legjobb zongoragyárosa, két pianinót készíttet külön a kiállítás számára, az egyiket *Scott*, a másikat *Ashby* tervei szerint. A Goldsmith's and Silversmith's Co. egy sorozat modern ezüst művet, a Guthrie and Wells cég üvegablakot küld a kiállításra. A kiállítást nagyban támogatja *Holme*, a világhírű Studió szerkesztője, a ki megigérte, hogy az októberben a Studió által Londonban rendezendő iparművészeti kiállítás színejavát is megszerzi a budapesti kiállítás részére. A legszebb reményekkel nézhetünk így az angol kiállítás elé, mely magas művészi színvonalával sok tanulságot fog szolgáltatni a magyar iparművészeknek.

Az Iparművészeti Múzeum igazgatója ezenkívül 1903. tavaszára egy francia iparművészeti kiállítás létrehozásán is fáradozik, melynek körvonalait Angliába menet Párisban már sikerült is megállapítania, oly művészekkel, mint René *Lalique*, a ki *Lévy* párisi könyvkiadóval együtt készíti elő a francia kiállítást. Lalique, a franciák világhírű poétaékszerésze egész sorozat ékszerrel készül a kiállításra és művésztársaival együtt személyesen is meg fog jelenni a budapesti kiállításon, melyet nem annyira a haszonra való kilátás hoz létre, hanem a francia művészeknek az az ambiciója, hogy a modern angol művészeket elhomályosítsák, s bebizonyítsák azt, hogy

a francia nemzet művészi géniuszát még nem szorították le az első helyről, a hol évszázadok óta áll.

MŰVÉSZNÖVENDÉKEK VERsenye. A m. kir. orsz. iparművészeti iskola igazgatósága nevezetes újítást honosított meg az intézetben. Versenyre szólítja a növendékeket, a kiknek az igazgatóság által minden szakosztály számára kitűzött művészeti feladatot bizonyos határidőre el kell készíteniök és pedig a tervezetet egy nap alatt, a tervezet végleges kivitelét négy hét alatt. Az első ilyen növendékverseny igen szép eredménynyel záródott. A növendékek pályázati kiállítását június 15-ikén szemlélte meg K. *Lippich* Elek miniszteri osztálytanácsos, legmelegebb elismerését fejezve ki a szép eredményért. Ugyancsak akkor osztották ki a növendékek között a pályázati jutalmakat is. — A *díszítő szobrászati* osztályban első díjat nyert Raab Ferenc, második díjat Klein Sándor, dicséretben részesültek: Schmidl Viktor, Gách István, Siklódy Lőrinc és Scheiner István. — A *fafaragási* osztályban második díjat nyert Keviczky Hugó, elismerő okmányt nyert Samuel Kornél. — A *kisplasztikai* osztályban második díjat kapott Murányi Gyula, elismerő okmányt Keller Albert. — A *díszítő festészeti* szakosztályban első díjat nyert Kern Péter, második díjat Wessely Vilmos. Dicséretben részesült Muhics Sándor és Scheibner Rezső. — Az *alakrajz-pályázaton* első díjat kapott Gách István, másodikat Szabó Kálmán. Dicséretben részesültek: Fehérkuti Bálint, Muhics Sándor, Bittlingmayer János és Pásztor János.

A M. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT választmánya 1901. május hó 22-én *Ráth* György elnöklete mellett ülést tartott, a melyen jelen volt *Beck* Dénes, *Béla* Henrik, *Faragó* Ödön, *Fittler* Kamill, *Forster* Gyula, *Gaul* Károly, *Gelléri* Mór, *Horti* Pál, *Nádler* Róbert, *Radisics* Jenő, *Szmrecsányi* Miklós, *Vig* Albert és *Györgyi* Kálmán vezértitkár, a ki a jegyzőkönyvet vezeti. Az elnök felkérvén Radisics Jenő választmányi tagot az ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére, jelenti, hogy Czigler Győző alelnök, Pap Henrik, Péterffy Lajos, Thék Endre és Zsolnay Miklós kimentették távolmaradásukat. A titkár előterjeszti a kereskedelemügyi miniszternek az iparművészet fejlesztésére engedélyezett 20,000 korona forgó tőke és a 4000 korona társulati segélynek kiutalványozása tárgyában érkezett leiratát, a melyet a választmány köszönettel fogad azzal, hogy a miniszter felvilágosítandó arról, hogy az úgynevezett forgó tőkének egy része előreláthatóan el fog veszni, miután annak terhére rendeli meg a végrehajtó bizottság a tervrajzoknak jó részét s valószínűleg az abból megrendelt tárgyak sem lesznek mindig a beszerzési áron értékesíthetők. Ez alkalomból kimondja a választmány, hogy a társulat által újabban beszerzett s jövőben beszerzendő minták s tervrajzok összegyűjtessenek oly célból, hogy esetleg külön műben kiadhatók legyenek s azokat más iparos is használhassa.

Örömmel vette tudomásul a választmány a kereskedelemügyi miniszternek egy másik leiratát, a melyben a választmány javaslatának megfelelően az aranyérem helyett egy 2000 koronás állami díjat alapított iparosok számára, mely évenként egyszer lesz odaítélendő.

Miután e leirat szerint a miniszter évenként még öt ezüst érmet is fog kiadni érdemes iparosoknak, a választmány elhatározza, hogy a folyó év szeptember havában rendezendő szegedi kiállításra való tekintettel javasolni fogja, hogy az öt érem közül kettőt a szegedi kiállításon adjon ki a miniszter s erre vonatkozó javaslattételre kivételképen a kiállítás rendező bizottsága bizassék meg. A megmaradó három ezüst érem pedig a társulat karácsonyi kiállításán kerülend majd kiosztásra.

Ezzel kapcsolatosan határozatképen kimondja a választmány, hogy a társulat által előirányzott s a karácsonyi kiállításon kiosztandó 1000 korona jövőben három díjra osztassék fel és pedig egy 500 koronás díj tervező művészek számára, egy 300 és egy 200 koronás díj pedig a kiállítás sikerének előmozdításáért ítélendő oda. A folyó évi karácsonyi kiállítás alkalmával kiadandó társulati díjak odaítélésével pedig megbízta a héttagú rendező bizottságot, mint juryt.

A kereskedelemügyi miniszter véleményes jelentést kért a társulattól egy felvidéki faszobrász-tanműhelynek a kassai kereskedelmi és iparkamara által javasolt állami támogatása tárgyában. A választmány a titkár előadása s több választmányi tagnak hozzászólása után elhatározta, hogy pártoló jelentést terjeszt ugyan a miniszter elé, miután a javasolt 1000 korona

Könyvtáravatás Nagyváradon
Elnémíthatatlan szószólóink

Ha igaz a historikusok megállapítása, miszerint az emberi tudás betűkre szedve, könyvekbe bújtatva szállt át apáról fiúra, nemzedékről nemzedékre - már pedig miért is ne lenne igaz? -, úgy mi itt most mindannyian, akik ezen ódon falak között ünneplő lélekkel összegyűltünk, voltaképpen a szellemi örökkévalóság, az erkölcsi maradandóság bizonyságtételének egy ritka pillanatát éljük át: az építés erőinek egy parányi győzelmét a megszürkülés, elembertelenedés elleni harc öröktől fogva létező küzdelmében. Nem csak azért, mert általában is "a könyvtárak a legbiztosabb és legmaradandóbb emlékezetei az emberiségnek" (Schopenhauer), ha úgy tetszik, "az emberiség szellemvilágának quintessentiái" (Fáy András), hanem elsősorban azért, mert a leggyilkosabb, leglélekrombolóbb, leggerincpróbálóbb időkben is a könyv, a betű, a nyomtatott beszéd létezése volt nyelvünk, kultúránk, nemzetiségünk fennmaradásának az egyedüli biztosítéka. A legsötétebb, legmegalázóbb, legcinikusabb években a könyvek voltak azok a "tanítóink, amelyek bot és virgács nélkül, ruha és pénz nélkül oktattak bennünket" (Richard de Bury) anyanyelvre, kitartásra, hitre: ők voltak lelki tusakodásainknak, gyötrelmeinknek, vajúdásainknak legközvetlenebb kifejezői, a szabad emberi gondolkozás bármennyire is üldözött, mégis elnémíthatatlan szószólói. Comenius szavait parafrazálva: ha könyveink nem lettek volna, tudatlanok és tanulatlanok maradtunk volna valamennyien, nem volna emlékünk a múlt eseményeiről, mint ahogy nem volna semmiféle ismeretünk sem az isteni, sem az emberi dolgok felől. Ha könyveink nem lettek volna, nem maradt volna meg végvárunk megtartó erősségünknek az anyanyelve. Ha könyveink nem lettek volna - talán nem is tudtuk volna túlélni.

Innen a nyomtatott betű iránt érzett felfokozott tisztelet. S innen a könyvtárak létesítése iránt támasztott felfogkozott igény. "A bibliothékák felette szükséges volta..."

A hely szelleme nem engedi meg, hogy itt és most szakállas előadást tartsunk Várad hajdanvolt könyvtárairól: sem alkalmi megbízatásom, sem hiányos felkészültségem nem jogosít fel erre. Mégis, amikor most, csaknem tíz hónapos áldozatos feldolgozó munka után a legkülönbözőbb származású könyvadományaink élő, működő, olvasókra-váró közkönyvtárrá szervesülnek, egy kicsit azért a kódexgyűjtő váradhegyfoki premontrei apátok utódainak, Vitéz János és Szalárdi János örökösének érezzük magunkat: egy kicsit Janus Pannonius és Perényi Ferenc, Thurzó Zsigmond és Hoczaki Márton szellemét érezzük megelevedni itt e falak között. Hiszen álszerénység nélkül állíthatjuk, ez a Bunyitay Vincéről elnevezett közkönyvtár egy kicsit azért az ő hagyatékuk továbbéltetője is.

VARGA GÁBOR
az RMDSZ Bihar megyei szervezetének alelnöke

Elhangzott a Bihar megyei RMDSZ Bunyitay Vince nevét viselő közkönyvtárának a megnyitóján. Az új nemzetiségi közművelődési intézmény bemutatására visszatérünk.

Kós Károly: Közszékely ház

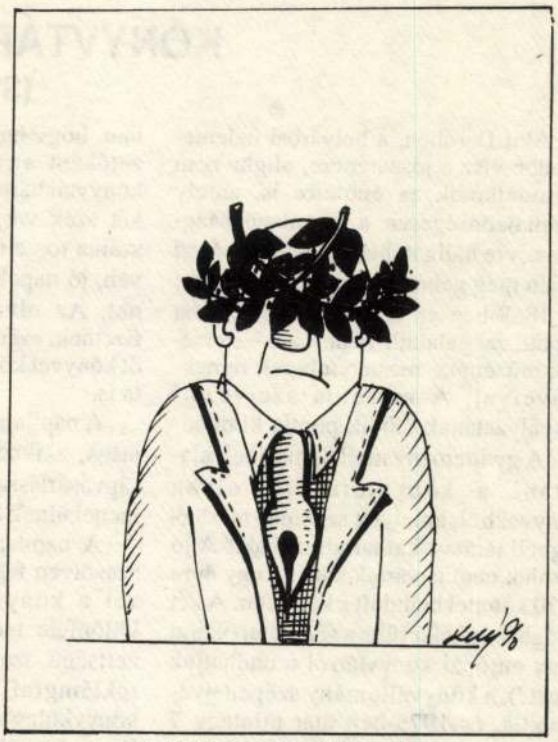

Keller Emese: Be sötét van!

(folytatás a 4. oldalról)

tüntetik el. Így kerülnek a titkos állományba 1955-ben az akkor nagyon magas beosztású emberek (Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica stb.) 46-ban, 50-52-ben kiadott brosurái.

Ezeket nyilvánosan nem is lehetett volna betiltani, csakis kivonni őket a forgalomból. Hiszen olyan vezetőkről van szó, akik nézeteiket minden további nélkül gyökeresen átigazították, úgyhogy azelőtti "meggyőződésük" írásos nyomait el kellett tüntetni. A titkos állományba való utalásuk erre megfelelő eszköznek bizonyult. 1957-ben állítják össze az utolsó olyan tilalmi listát, amelyen a megjelenés évét még feltüntetik. Az ezt követő füzeteken évszám nincsen, borítójukon csupán a sorszám és a példányokat azonosító rendszám található. Hat darab ilyen füzet került a kezembe. Annyi bizonyos, hogy az általuk titkos állományba parancsolt kiadványok megjelenési évei még az utolsóban sem haladják meg az 1956-57-es esztendőt (a 8-as számúban). Önműködően továbbvíve az évenkénti periodicitást, valószínűnek látszik, hogy ezt az utolsó füzetet valamikor 1963-64 körül állították össze.

KIRÁLY ISTVÁN

Peking

Az utóbbi napokban több mint 460 ezer könyvet semmisítettek meg Kínában a burzsoá liberalizmus és a pornográfia elleni kampány során. Az elégetett vagy bezúzott könyvek között politikai kérdésekkel foglalkozó művek, neves szerzőknek, a kínai Társadalomtudományi Akadémia volt tagjainak az alkotásai, továbbá pornográf kiadványok voltak, amelyek - hivatalos indoklás szerint - megrontják a fiatalságot.

(Tanjug, 1989. szept. 11.)

"Sokat beszélnek a könyv eltűnéséről: szerintem ez lehetetlen. Azt mondják, hogy nincs különbség egy könyv és egy újság vagy lemez közt. A különbség az, hogy az újságot a feledés jegyében olvassuk, a lemezt is azért hallgatjuk, hogy elfelejtsük, egy lemez gépies és épp ezért friol. A könyvet azért olvassuk, hogy emlékezzünk rá."

Jorge Luis Borges

KÖNYVTÁR A MAGHÁZBAN

(Svájci levél)

Akit Bernben, a belvárosi üzletnegyedbe visz a jószerencse, aligha nem rácsodálkozik az épületre is, amely mindközönségesen a Kornhaus-Magház-névre hallgat, hiszen a múlt század elején még gabonát árusítottak benne.

1869-ben az épület új rendeltetést kapott; megalakult benne a Mesterségek múzeuma, mesteremberek remekműveivel. A múzeum szervezeti szabályzatának ötödik pontja kimondja: "A gyűjtemény mellett meg kell alapítani a könyvtárat is, olyan könyvekből, amelyek szakmai-mesterségbeli tanításokat tartalmaznak." A jó berniek nem is vártak sokáig: egy évre rá 70 kötettel beindult a könyvtár. A két világháború elkerülte az épületet (vajon hány európai könyvtárról mondhatjuk el ezt?), a könyvállomány szépen gyarapodik, és 1975-ben már mintegy 7 ezer kötettel várja az olvasót a közben szabad polcos, tizedes rendszerűvé korszerűsödött intézmény. Jeleneg 12 ezer, főként német nyelvű kötet az állomány, a Kriterion könyvkiadó neve sem ismeretlen a könyvtárlátogatók számára. Jómagam megilletődve vettem kézbe Horst Klusch Siebenbürgische Töpferkunst - Erdélyi fazekasművészet - című kötetét, amely a kimutatás szerint mindezidáig három olvasóra talát, még ha vadonatújnak is látszik.

A három könyvtárosnő egyike, Brigitte Graf (akit közben felvilágosítottam, hogy hamutartója korondi) bevezetőként arról tájékoztatott, hogy a könyvtár három helyiségében negyvenkét szék várja az olvasókat, akiknek száma rossz napokon körülbelül negyven, jó napokon viszont eléri a hetvenet. Az olvasók évi 10 frank díjat fizetnek, ezért joguk van alkalmakként öt könyvet kölcsönözniük - akár naponta is.

A napilapolvasók általában nyugdíjasok, akiknek vagy pénzük nincs újságvásárlásra vagy pedig könyvtárba menekülnek az otthoni tétlenség elől.

A napilapok mellett mintegy kétszázötven féle szakfolyóiratra is előfizet a könyvtár - ezeket főként a különféle technikusok, közepes képzettségű szakemberek, műépítészek, reklámgrafikusok igénylik. Ami a könyvkölcsönzőket illeti, ők általában líceumi tanulók, grafikusművészek, tanárok, műépítészek, iparművészek, divattervezők, díszlettervezők, nyugdíjasok és a háztartásbeliek soraiból kerülnek ki. Az utóbbi két kategória felette kedveli az órakészítésről, divattervezésről, selyemfestésről, papírkivágásról (talán nem tudja a kedves olvasó, hogy Svájcban a papírnyirbálás a népművészet egyik ága) szóló köteteket.

Brigitte Graf arról is beszámolt, hogy a könyvtár évente harminchat ezer frankot kap a kanton elöjáróságától vásárlásra, ennek az összegnek egy negyede újságvételre megy el. Brigitte a felvásárló, s nem könnyű a dolga: kevés a pénz, drága a könyv, nehéz a tájékozódás. Igaz, ő maga hetente fél napot könyvesboltban dolgozik, s ezért önköltségi áron vásárolhat könyveket - a könyvtár számára is.

Kérdésemre, hogy hogyan számítják ki Svájcban a könyv árát, a következőket válaszolta: a könyv forgalmazási árának 50 százaléka a nettó ár, ez a nyomdai költségeket és a papír árát (húsz százalék), az írói honoráriumot (10 százalék), valamint a kiadói és az adminisztrációs költségeket jelenti. A másik 50 százaléka a következő képpen oszlik meg: a kiadói nyereség 10 százalék, a forgalmazási költségek 40 százalék.

Ami a képesítést illeti, Brigitte Graf például elvégezte a három éves könyforgalmazói szakiskolát (Svájcban ugyanis nincs könyvelárusító, csak - forgalmazó), ahol megtanult könyvesboltot megnyítni és irányítani. A szakiskolát követően két évig a Kornhausban dolgozott volontőrként, és hetente egy napon át elméleti kiképzésen vett részt. A tanfolyamzáró tizenkét vizsga sem éppen könnyű: egyebek mellett olyan tantárgyakból is kellett vizsgáznia, mint mondjuk a könyvtártörténet, a komputerizálás, a könyvtárrendezés, a dokumentáció összeállítása, a rádiós hangszalagtár osztályozása. Brigitte most írja diplomadolgozatát: A Kornhaus múzeuma több mint száz éves és több mint 7000 darabból álló plakátgyűjteményét osztályozza benne.

A Kornhausról most ennyit. Remélem, az olvasók képet kaptak, milyen ritka intézmény a szakkönyvek berni könyvtára. S hogy ne maradjunk csupa rózsás benyomással, hát számoljak be arról is, hogy éppen a Kornhausbeli látogatásom napján furcsa hírt olvastam a Neue Züricher Zeitungban: a zürichi egyetem 20 tonna (körülbelül 500 folyóméter, vagy 12 ezer) könyvet ajándékozott a különböző romániai egyetemi könyvtáraknak. A kötetek vagy másodpéldányok vagy pedig a tudomány mai állása szerint elavult könyvek...

FERENCZ ZSUZSANNA

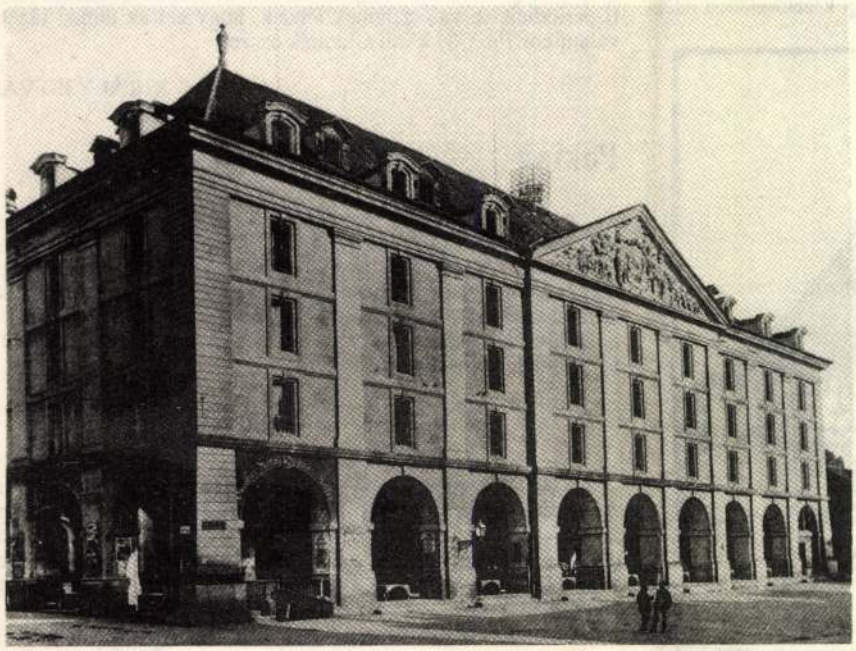

A berni Kornhaus, a könyvtár

Kellor Emese
Könyvtáros
1992. 1.

MDK

Kellér Dezső

rajza Rejtő Jenőről repr.

(Dr. Paulay Lajos: P. Howardtól Rejtő Jenőig.)

Ország-Világ, Bp. 1958. december 3. 20.l.

Kellér Dezső, író, mint kari-
naturista M.D.K.

következő rajzaival szerepel a könyben:
- Szász Zoltán
- Molnár Kálmán
- Báttaszéki Lajos
- Kellér Andor

A New Yorktól a Hungáriáig, Szerk.: Konrádyné Gálos Magda, Bp.1963. Minerva 176., 201., old.
209., 222. "

M.D.K.

Keller Dániel ötvösmester

Losoncon működő „Land-Meister" volt, ezt a besztercebányai céhbe tartozott (1778-1814).

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18.Jahrhundert.
Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.
281. old.

Keller Dániel /Daniel Keller/ 1812-1835

1812 febr.2. . . . . .

H.Mihalik Sándor: Besztercebányai ötvösök a XV-XIX. sz.-ban. Muzeumi és Könyvtári Értesitő, 1918. 2.sz.

138 l.

Keller Dániel II.

ötvös

1809-ben készült kelyhe a /[illegible]/ sámsonházai ev. templomban.

94.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

Keller Dániel

Ötvös

1778-1814.

Besztercebánya

Mikalik S.

Murčikot. Ert

1918. 133. l.

Rücksicht auf die durch die Raumverhältnisse

des Buches gebotene Beschränkung des Umfangs Beamte unter der IX. Rangklasse nur dann angeführt werden können, wenn dieselben als Amtsleiter fungieren.

Allfällig nachträglich eintretende Änderungen wollen bis Ende Dezember l. J. an die gefertigte Direktion eingesendet werden, um dieselben noch für den Jahrgang 1918 tunlichst berücksichtigen zu können.

Wien, November *1917.*

Die Direktion

der k. k. Hof- und Staatsdruckerei.

. H. U. ST. DR.

Keller Dániel

Otvös

1812 - 1835

Besztercebánya

Mihalik S.

Muz. és Kit. Ért.

1918. 138. l.

MAGYAR KIR. VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉR

43470. szám.

A Müemlékek Orsz. Bizottságának, f. évi május hó 16-án 266 sz. a. kelt felterjesztésére, tudomása és további megfelelő eljárás végett megküldöm.

Budapest, 1905. évi aug. hó 26.

Keller David

ötvös

1755 aug 17 Győrjén

Kapmagyarországon ötvösök 21. l.

Hadsereg:

A szekerészek:

A háttérfelé ha
nagy, ki jobb kezében
tök: csákó kétfejű sass
megfelelő szegéssel; kettős fekete
pöllal; sötétkél nadrág
val. Feliratai a kép

K. K. Milita

a jobb sarokban: „Stra
s legalól középütt: „Dru
Handlung Alois Ley
Könyomat, vonalkeretbe
Die k.k. österreich'sche
zeichnet und lithograp
gschwandtner:

Ltha 3597. (
4087 (o

Id. Keller Dániel
losonci ötvös

MDK

A sámsonházi ev. templom Urvacsora kelyhe.
1809. Losonc.

360.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

Keller Dániel /Daniel Keller/ 1778-1814

1778-ban iktatták be a céhbe

H.Mihalik Sándor: Besztercebányai ötvösök a XV-XIX. sz.-ban. Museumi és Könyvtári Értesitő, 1918, 2.sz.

133 1.

g alatt elpusztult, ~~ujra a XVIII. szá-~~
ég nem szerepel, 1720-ban azonban 3
t irták össze, 1715 óta a ~~Barthy~~ Hu-

tcás település.

ica Visitatio szerint Kohárу István
András épittette Szt.András tisztele-
ák.

orony, félkörives ajtó, felette kosári-
kerek ablak, majd négyszögü ablak,
k. Jobbról a kórusról nyilón egy ki-
a szentélybe nyilón egy félkörives
lokzatot négy lapos falsáv tagolja.
oldalával zárul, vegyes falazásu.
n az oldalon nincs oldalablak.
melybe három-három fiók nyilik. Szent-

	Tartozik	Kövétel	X	Egyenleg

Valgódarjáné Sz.:

	Tartozik	Követel	X	Egyenleg
	17 50	17 50		
	35.-	35.-		

Keller Daniel II.

ötv.

l.

Kömagyötvi. 1136 n

Athozat

35.						
V.	11.	1531. sz. számla	S.			
	27.	1614. "	S.			

A-NEO Budapest, Károly-körut 8.
Tel. T. 107—57.

Átvitel

Keller Dániel

ötvös

1828 Losonc

Kapmagyarországötvösök 37 l.

a háttérbeli, hegyek tetejét frissen hullott
hol pocsolyák is vannak, Fizennégy
izen innen egy jobbrafordultan magdalsan rag
tok zivataros felhők ~~kivakognak fordjak~~ kornyosulnak
rwig. 074.

m. -- Lelt. sz. 4469. -- Értéke 400 K. --
912 márczius 9-én (621-913). -- A
(1381-913). -- ~~Átvétetett 1913 ápri-~~
etett 1914 márczius 30-án (245-914). --

64

Keller Dániel

ötvös

Losonczon lakott, de a besztercebanyai ötvöscéhbe tartozott a XIX. sz. elején.

Irod

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvöscéh. Bpest. 1919. 45. l.

118/905.

J. és társa.

k és lépcsőzet.
tsó épület)

KELLER Dániel lesonci ötvös

MÉt 1995 -125.

múzeumok kiskönyvtára, 245.)
622. TOGNER, Milan: K průzkumu středověkých objektů v Kraskove a Kyjaticiach. = Archaeologica historica, 11, 1986 377-383. ill.
623. TÓTH Erzsébet: Pilisszentkereszt: a korai gótika gyöngyszeme. = Magyar Nemzet, 1986. november 22. 10.
624. TÓTH Sándor: Pásztó újabban feltárt műemlékei. = Honismeret, 14, 1986, 5. 58-60. ill.
625. TÖKÖLY Gábor: Román kori templom Hárskúton. = Új Tükör, 1986. január 26. 10. ill.
626. TÖKÖLY, Gabriel: Románská architektúra v Lipovníku.= Pamiatky príroda, 15, 1986, 2. 59-60. ill.
627. TÜSKÉS Tibor: Várak Baranyában. = Új Tükör, 1986. március 30. 12-13. ill.
628. URBÁNOVÁ, Norma: Bardejov, kláštor františkánov. = Pamiatky príroda, 15, 1986, 6. 222. ill.
629. URBANOVÁ, Norma: Levoča, Kláštor minoritov.= Pamiatky príroda, 15, 1986, 1. 21.
630. VALTER Ilona: Árpád-kori templomok. = Élet és Tudomány, 1986. január 10. 50-52. ill.
Valter Ilona: Középkori egyházi épületeink kutatása. > 543
631. VALTER Ilona: Óriszentpéter, Plébániatemplom. Bp., Tájak, Korok, Múzeumok, 1986 16 p., ill. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 232.)
632. VALTER Ilona: Román kori templomok a Nyugat-Dunántúlon. = A Dunántúl településtörténete. 6. XI-XIX. század. Szerk. Somfai Balázs. Pécs, Veszprém, MTA PAB-VEAB, 1986 29-38. ill.
633. Valter, Ilona: Romanische Sakralbauten Westpannoniens. Eisenstadt, Rotzer, 1985 > 1985. 919. ism. GÖMÖRI János: : Szakrális építmények Nyugat-Pannoniában. = Műhely, 9, 1986, 1. 76-78. H. GYÜRKY Katalin = Archaeologiai Értesítő, 113, 1986, 2. 301-302. MAROSI. Ernő = Acta Historiae Artium, 32, 1986, 1-4. 143-145. ROMÁN András = Magyar Építőművészet, 1986, 6. 63.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848. N. 145. I.

Név: Keller Carl

Foglalkozás:

Szárm. hely:

Hitfelekezet: Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1713. IX 25

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

Keller Béla

1917/18 - 1919/20. I.

Ferképzőmfoiskèvk

99. l.

ket azonban csakha-
mar ás kél birokra,
mint s revennai érsek
(545—556) áján, melyet végesvégig domborművek és sziriai jellegű ornamentumok díszítenek. Az E.-faragás virágzását a Konstantinápollyá lett Bizáncban a képrombolások csak rövid időre szakítják meg. Antikizáló stílusú triptychonjai, ereklyetartó szekrénykéi *(lipsanotheka)*, könyvtáblái egész Európát behálózó kivitel tárgyai s domborművei nem egyszer szolgálnak mintául a nyugati szobrászoknak és festőknek szinte a XIII. századig, amikor a művészet egyéb ágaival együtt a bizánci E.-faragás is konvencionálissá merevedik. Emellett azonban az E.-faragásnak Nyugaton is akadnak művelői s alkotásaikban új fejlődés csirázik, amely egyelőre megtartja a bizánci kompozíciókat, de a részletekben és a mozdulatokban a természetet utánozza, mint a Nagy Károly korabeli E.-faragványok. A XI. sz.-tól kezdve a középkor végéig az E.-faragásnak a profán világban is egyre nagyobb szerep jut, domborművei a lovagvilág életét, ennek különböző jeleneteit örökítik meg s ezekkel a tárgyak egész felületét beborítják, mint pl. az E.-nyergeken, aminőkre a mi Nemzeti Múzeumunkban is láthatók szép példák. A XVI. sz.-ban csökken az E.-faragás jelentősége, alig egy-két mester foglalkozik apró szobrok faragásával, de ezek aztán rendszerint remekművek. A XVI. sz. végén az Afrika megkerülésével megnyílt új kereskedelmi út Ázsiából rengeteg E.-ot juttat Európába s ennek faragása a XVII. sz.-ban ismét fellendül. Míg addig az E.-faragványokat színezték, ettől kezdve színezetlenül hagyják a barokk domborművekkel díszített E.-edényeket, szekrénykéket, kis szobrokat, amiken kívül most érmeket is faragnak E.-ból. Az E.-edényeket (serlegek, kupák) ötvösművű foglalattal látják el; a faragott domborművek történelmi vagy mitológiai s

Andreas Keller,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1685-től:"Andreas Keller biecksen schieffter gebiertlich Von Eberi3 /!/". 106.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosmüvességé~~xxxxxxxxxx~~nek történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Kantus János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz.Évkönyve

Jégmadarak szárnyai

Alkotás Point

A pusztában
Láttam egy lényt, pucér volt, vad
Ahogy a földön guggolt
Kezében tartotta szívét
És ette.
Szóltam: „Ízlik, barátom?"
„Keserű – felelte, – keserű
De épp azért szeretem,
Mert keserű,
És mert a szívem. „

(Stephen Crane: A pusztában.
Ferencz Győző fordítása)

ÉPÍTÉSZEK ARCHITECTS
Keller Ferenc
Hőnich Richárd
Cságoly Ferenc

AHOGY MÁR AZ IDÉZET is ráutaló magatartást tanúsít, e házról – de még inkább: e ház kapcsán – nem kívánok szabályos építészeti elemzést írni.

Az Alkotás Point-hoz kapcsolódó gondolatmenet egyes témakörei ugyanis tételes, pontos látleletét adják építészeti életünk disszonáns körülményeinek, korfestő jelenségeinek – nem lehet nem ezekről írni mindenekelőtt.

Sőt, ha most fegyelmezetten sorakoztatnám a „nagykönyv" szerinti építészeti kritika kellékeit: „funkció-építészeti koncepció-alaprajzi rendszer–szerkezet–tömegformálás–anyaghasználat–részletképzés–stb.", ezzel hamis ábránd cinkosává tenném az olvasót is, azt az illúziót sugallva, mintha a „dolgok" rendes kerékvágásban haladnának.

E történetet azonban, mind általánosságban, mind egyre konkrétabban vizsgálva egyrészt indulatot kelt, de egyben – visszaköszönő motívumai okán – unalmas is: majd' minden elemét tartalmazza egy újabb vesztes építészeti történetnek, melyet oly sokat hallunk, s sajnos még többet látunk.

Kibillen a *rendes kerékvágásból* a történetnek már a kezdete is, mikor még csak globálisan, városszerkezeti-városképi megfontolások mentén közelítünk. Hiszen a piaci realitások diktátuma nem vitatható, mégsem könnyű zokszó nélkül elfogadni, hogy fővárosunk újabb fontos, hangsúlyos pontján ismét egy olyan gondolatgazdag funkciójú ház épül, mint már megint pont egy *bérirodaház* – s a nagyon sok rossz példa óhatatlanul szkeptikus felhangokat, kérdőjeleket csal elő: vajon ismét egy újabb erőszaktételhez asszisztáltak-e kedves kollégáink, „megálmodva" egy újabb hatalmas mosógépet, esetleg dölyfös kis üvegpocakkal?

Közelítve a konkrétumok felé, jön a helyszín, s még messzebb kerültünk a *rendes kerékvágástól*. Hiszen az új bériroda a jobb sorsra érdemes Csörsz utca mentén épül, mely az autópályák forgalmának mintegy belső kapuzatként fogadózónája, egyben a budai belváros nyitányaként roppant fontos, meghatározó jelentőségű helyszín – ahol azonban az új kor hajnalát a Fotex-mosógép jelentette, majd átvette az uralmat az érzékelhetően árnyaltabb, jobb szándékú, ám éppen a kihasznált lehetőségek terén nagyobb hiányérzetet hagyó MOM Park (vajon mi a kritériuma, hogy valamit parknak nevezzünk?) tömb-sora.

S eljutva magához az épülethez, a kerékvágás már végképp nem rendes: hol a beruházói

FOTÓK · PICTURES · POLGÁR ATTILA

Keller Ferenc

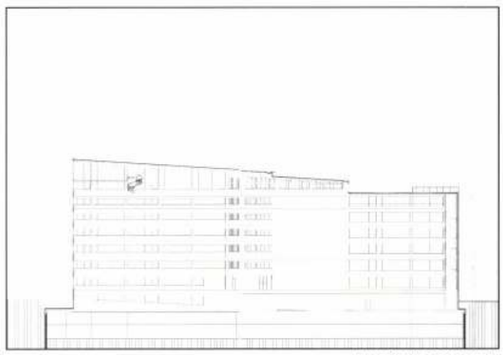

KERESZTMETSZET · **CROSS SECTION**

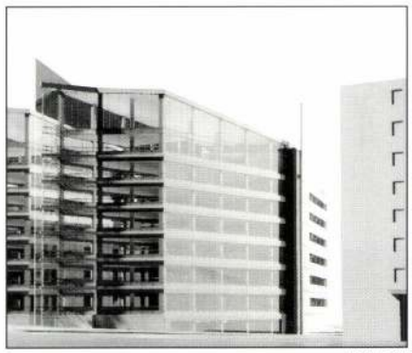

MODELL · **CAD**

igény köszöni szépen a tervezői szaktudást, de mégis inkább hombár nagy irodaszintekre vágyik; köszöni szépen a tervezői szaktudást, de mégis inkább nagy drum középilléreket lát üdvözítőnek; köszöni szépen a tervezői szaktudást, de nincs szüksége karakterben tartott belsőépítészeti megfontolásokra: az iroda-csarnokokban majdan vélhetőleg ad hoc falacskák hivatottak képviselni a humánus léptéket.

Keserű? Keserű. De még keserűbbek a több ezer kilométer távolságból, a helyszín ismerete nélkül is roppant perfekt módosító faxok, a megtervezett részletek lokális – gondolatmenetéből kiragadott, ezért esetenként más pontokon többletköltséget okozó – takarékossági okokból való „egyszerűsítései"; s mindezek melegágyaként az a korfestő szerződési passzus, melynek értelmében a beruházói oldalt közvetlen anyagi érdek fűzi a költségek lefaragásához.

Vajon miért „eleve elrendelt", hogy az építész egy idő után már nem tárgyal, hanem csatába megy – s egy idő után már nincs kedve kiszámolni a befektetett munkaóra/tervezési díj arányt?

Vajon mi indokolja azt a kényszeres paradoxont, amely a tervezési folyamat lezárulásának, a terv megszületésének pillanatában törvényszerűen kiengedi a palackból a tervtől való eltérés buzgóságának szellemét?

Vajon miért kell minden, az „alkotás misztériumát" komolyan vevő építészt belekényszeríteni, hogy a teremtő folyamat közben/helyett minden alkalommal belehaljon egy kicsit?

Vajon mikor jutunk el oda (vissza), mikor – mint a „nagykönyv szerint" – ismét az lesz a korfestő motívum, hogy a ház létrehozásában együttműködő derék partnerek – akik hangjegyet persze már láttak, véleményük is van róla – rájönnek: a kottában zene van, nem csak egy csomó hangjegy?

Az „indulatot keltő, de egyben, visszaköszönő motívumai okán unalmas" történet befejezése, megoldása sem a *rendes kerékvágás* jegyében fogant; csak míg eddig negatív irányú eltéréseket rögzíthettünk, a végső eltérés a lehető legpozitívabb. A fenti gondolatmenetet pontosan az ellenpélda ereje nyomatékosítja: éppen a megszületett alkotás színvonala, nagyvonalúsága mutatja fel legélesebben a hihetetlen kontrasztot, mely a produktum és születési körülményeinek szellemisége között feszül. A vesztes elemekből álló történetet ugyanis leiskolázták, fölényes győzelemre vitték alkotói – a „nagykönyv szerinti" építészeti elemző szakzsargonon túlmutatóan, az impulzusok, reflexiók, érzelmi kontrasztok kommunikációjának szintjére emelték:

- tömören szigorú, józan hátsó tömbökből indított, nyaktaggal ritmizált lendület-impulzusok;
- a városba ömlő autócsorda fény-pont-sorának dinamikus ívére szerkesztett szegmens-reflexiók;
- előtetővel hangsúlyozott-ellenpontozott falsík-metsződések, finom pasztell szögtörések.

Monokróm techno-homlokzat és a szabadság sziluettje. Vitorlák lebegő könnyedsége és szélhasító dac. Jégtömb fény-üveg kubus és „mozgásformák leképezése térben".
Jégmadarak szárnyai.

Persze, ez sem „nagykönyv szerinti" *rendes kerékvágás*: ezek totem-mondatok. De hagyományos építészeti elemzést bármelyik házról lehet írni. Örüljünk annak, amelyikről totem-mondatokat lehet.

Örülök.

Eleőd Ákos ■

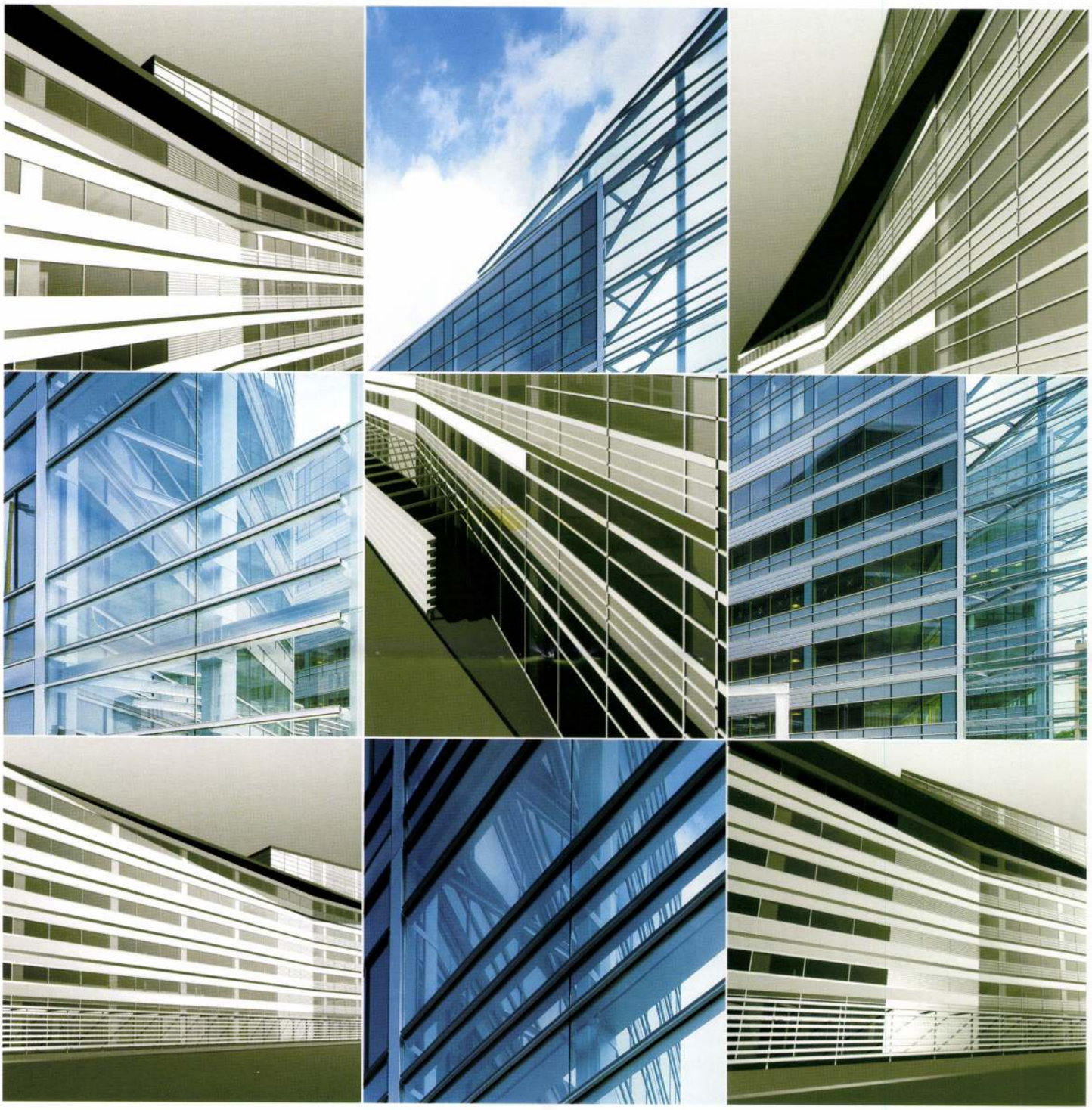

Alkotás Point irodaházak / Alkotás Point office buildings, Budapest 2002 **Generáltervező** / Design ▸ Építész Stúdió Kft. **Építészek** / Architects ▸ Keller Ferenc, Hőnich Richard, Cságoly Ferenc **Építész munkatársak 1** / Fellow architects 1 ▸ Szabó László, Szendrei Zsolt, Tündik Ferenc – Omega Design Bt. **Építész munkatársak 2** / Fellow architects 2 ▸ Fialovszky Tamás, Ivanics Éva, Sajtos Gábor, Csikós Bálint **Tartószerkezet** / Framework ▸ Volkai János, D. Hetesi Lilla – TM Janeda Kft. **Épületgépész** / Plumbing ▸ Oltvai András – Oltvai Gépész Stúdió **Elektromos tervezés** / Electrical planning ▸ Kun Gábor – HungaroProjekt Mérnökiroda Kft **Épületszerkezet** / Structure ▸ Becker Gábor – ADECO Kft **Környezet- és kerttervezés** / Landscape and environmental design ▸ Karádi Gábor – Land-A Kft **Közmű** / Public utilities ▸ Antosikné Magay Hanna – Főmterv Rt. **Akusztika** / Acoustics ▸ Kotschy András **Környezetvédelem** / Environmental protection ▸ Bite Pálné, Weiner László – Vibrocomp Kft-Toppeidon Kft. **Tűzvédelem** / Fire protection ▸ Gombik Károlyné – BO-SEC Bt. **Napvédelem** / Sun protection ▸ Majoros T. András **Közlekedés** / Traffic: Rhorer Ádám – Közlekedés Kft. **Beruházó** / Investor ▸ AIG/Lincoln Kft **Generálkivitelező – I. ütem** / Main contractor – 1st phase ▸ ERA Építő Rt. – STRABAG

ÉPÍTÉSZEK ARCHITECTS Rajk László
Balázs János

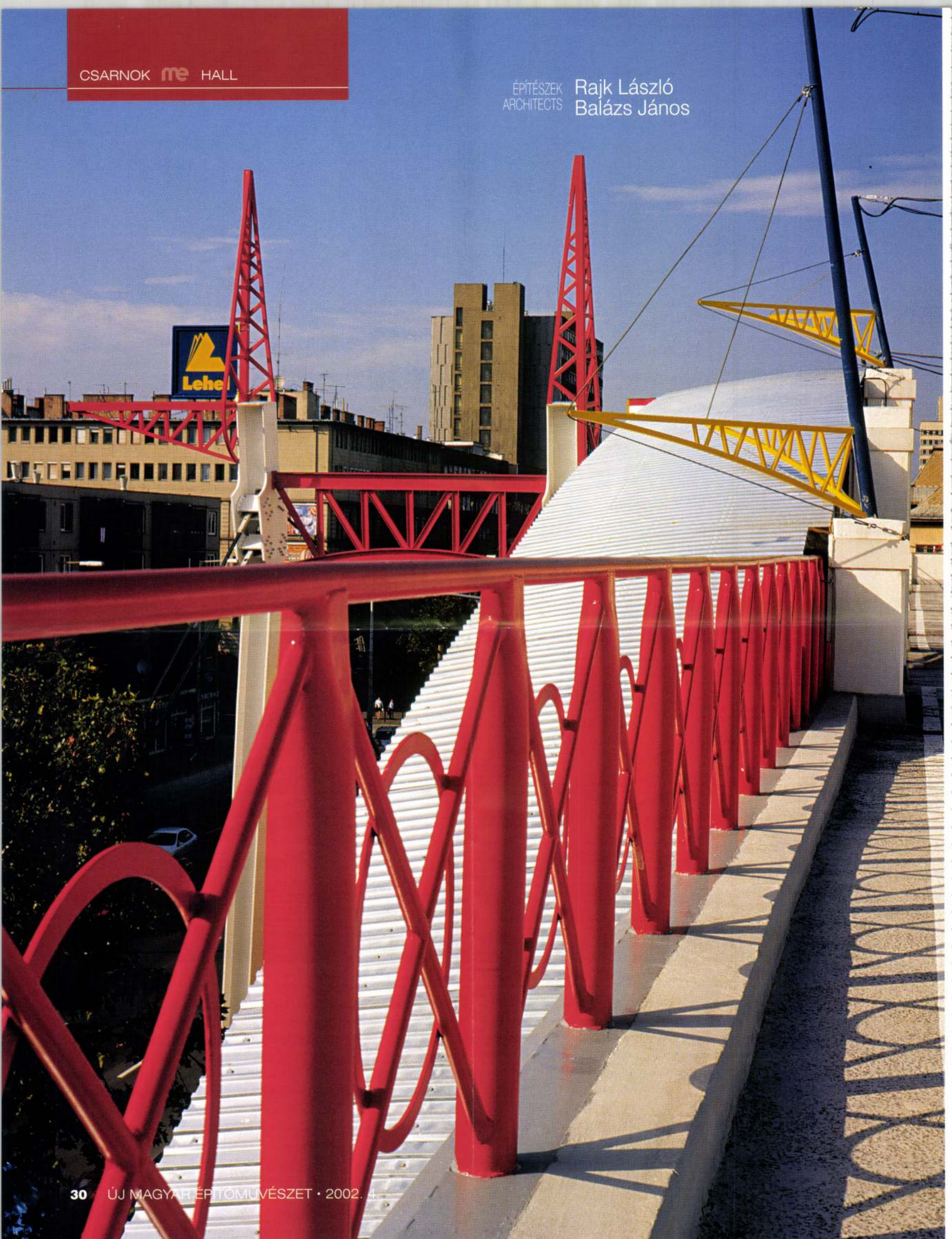

M.D.K.

Keller Domokos, rézműves

Egerben 1785-ben 3 segéddel dolgozik. 1796-1805-ig terjedő adó-könyvében, mint bér- és szőlőtulaj-donost írják össze. 1800-1. körül a megyei börtön rabjainak edényeit javítja.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 348. old.

KELLER Domokos egri rézmüves. Egerben 1785-ben mint három segédes rézmüves mestert irják össze. Az 1796-1805-ig terjedő adókönyvek szerint a város IV. negyedében, annak 4.fertályában saját házában lakik és két szőlőt bir. Szerepel még az 1800. évi adóösszeirásban is. 1808-ol-ig találkozunk nevével a megyei számadáskönyvekben, mikoris a megyei börtön rabjainak edényeit javitja.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Lakópark a Szemlőhegyi-barlang felett

A lankákon úgy fekszenek az egyforma nagyságú hasábok, mintha egy óriás építőjátékai lennének

A Barlang utcai épületsor határozott értékrendet testesít meg

Fukar és tömbszerű

FORRÁS: ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ

Hogy mit mondunk szépnek, az nehezen megfogható. Érzése ott van a megakadó lélegzetben, az azt követő elnyúló sóhajban. Ahhoz, hogy ilyen épület szülessen, nem csupán az építész tehetsége szükséges, de éppúgy elmélyült tudás is, világról, magunkról, kultúráról. Égető szükség van az ilyen tudatos állásfoglalásra, mely esztétikát és filozófiát visz a mindennapokba. Főként itt, a Rózsadomb szomszédságában, hisz ez a vidék boldogságkeresésnek és önmegvalósításnak is szolgált már terepéül. A Barlang utca végén nemrégiben elkészült lakópark ilyen szerény, ám határozott értékrend megtestesítője. A tervező Építész Stúdió vezetői, Cságoly Ferenc és Keller Ferenc jó néhány éve kitartó módszerességgel feszegetik az ingatlanpiac és a közízlés határait meggyőződésük irányába. Szép számmal épülő munkáik fejlődése furcsa evolúciót rajzolnak meg. Igényesnek mondható alapvetéseik nyomán többnyire hiteles, ám kompromisszumokkal terhelt épületeik születnek. Dilemmájuk ismert: a tervezői idea és a lehetőségek közti feszültség szüli az eredményeket. Egy biztos, az emígy csokorba gyűlő munkák és a hasonló korlátokkal küszködő szakmai elit eredményei lassacskán nemzeti irányzattá alakulnak. Olyan formanyelvvé, amely sok ponton nélkülözi a világ építészetével való kapcsolatot, egyúttal mégis korszakot ír, amikor a térség megnyilvánulásaival válik egyívásúvá.

Hisz ha van olyan gondolat, melyben a rendszerváltó kisnemzetek építészei azonosak, akkor az a kortárs szakmát átható közelítésekkel szembeni óvatos, ám egyre megalapozottabb ellenvetés. Óvatos, hisz a nagyvilág építészetének kimunkált és folyamatos eredményeit nehéz megkérdőjelezni, mégis annak jelen törvényei, így példának okáért az amorf formák, a földtől elemelkedő tömegek és az eddig sosemvolt térrendszerek szabadságának izgalma kevéssé hatja át honi alkotóink terveit. Tiltakozásuk nem csupán egyszerű szembenállásról, de annak a belátásáról is tanúságot tesz, hogy mindezek megvalósítására még felkészületlen a hazai építő- és építésztársadalom. Egyfajta regionalizmus kereteit rajzolják. Saját valóságunk számára fogalmazzák meg válaszaikat. Sokuk látható alapvetésében az épület tárgyszerűségének lehetőségével szemben ők épített módon kívánják megfogni feladatukat.

Ilyen épített, és valljuk meg, hely- és árfekvés ellenére is szerény, kiszámított lehetőségekből gazdálkodó lakópark ez a Barlang utcai is. Anyagaiban ott van minden felkapott alkotóelem: a látható nyersbetonfelületek, téglaborítás és – hogy végképp kommersz, közös nevezőre jusson – műanyag nyílászárók. A homlokzat osztásai pedig az építettség jelszavához hűen elszórt, mímelt spontaneitással tagolják a tömeget. Minden úgy, ahogy az megannyi manapság épülő hasonló stílusú házakon található. Mégis mintha olyan gondolati többlet rejtőzne itt, amely építészetelméleti értéke által jócskán felül akarja múlni a hasonló témájú helyeket.

A tervezők jelen esetben nem elégedtek meg holmi formai, külcsínbéli célkitűzéssel, hanem a tárgyszerűség elvonatkoztatott eszközeivel éltek már az épületek helyének és alakjának kiválasztásánál is. Az egymás mellett s felett párhuzamosan sorakozó tömbök mérete kettőtől négy lakásig terjed. Úgy fekszenek a terület lankáin az egyforma nagyságú hasábok, mintha egy óriás építőjátékai gyanánt kerültek volna oda. Panoráma felé forduló oldalukon a homlokfalat esetlegesen tördelő nyílások, hátsó frontjukon szigorú, vízszerű ablakok árulkodnak arról, hová milyen funkciók jutottak. Az egyszerű, szinte prűd alapvetés módjával mért igényes lakótereket kínál valahol félúton egy társasházi lakás és a valódi funkcionalizmus helykínálata között. Ám a fukar és tömbszerű kialakítás okán a végeredmény nélkülözi a hely fő vonzerejéhez, a lankák alatt elnyúló város látványához való aktív viszonyt. A lakótelep és a villa közé kalibrált mértékletes léthelyzetet valósít meg csupán.

A hely progressziója kifullad gondolatiságában, pragmatizmusa közelebb sodor a mai magyar valósághoz, mintsem a tervezés végső lehetőségeihez. Ezért válik értelmiségi modellé, korlátai és állásfoglalása végett a tudatosan szerény visszahúzódás terepévé, amely most egy vezető létforma keretei közt alakítja lehetőségeit. Ha jól meggondolom, éppen ettől szép.

Sütő András Balázs

az OCTOGON Építészetkritikai Műhely tagja

Fogott rajta a tanári átok

Gregor József operaénekes a XVII. kerület díszpolgára lett

Gregor József operaénekest tünteti ki idén az önkormányzat a XVII. kerület díszpolgára címmel. Az ünnepség a kerület napján, június 2-án, délután négy órakor lesz a helyi Dózsa György Művelődési Házban.

– Rákosligeten születtem, ott is jártam általános iskolába. Rossz tanuló voltam. Csak a kémiát szerettem, a Béla bácsi tanította – valószínűleg neki köszönhetően akartam vegyész lenni. Aztán ez a vágy tizenhat éves koromban elpárolgott: az egyik helyi zenetanár édesanyját temettük ötvenhét februárjában, és mivel a gyászoló C. Nagy Béla tudta, hogy rendszeresen ministrálok az iskola melletti katolikus templomban, megkért, hogy legyek alkalmi kántor a szertartáson, mivel a hivatásos előzőleg disszidált. A temetés utáni napon C. Nagy Béla azt mondta nekem: énekesi pályára születtem, a konzervatóriumban lenne a helyem.

Szüleim, nevelőapám és édesanyám azonban jogászt akartak faragni belőlem, így a budai Petőfi gimnáziumba írattak be. Tizennégytől tizennyolc éves koromig reggel fél hatkor már a vonaton ültem, mert azzal lehetett Rákosligetről Budára bejárni; este hat-hét óra volt, mire hazaértem. Aztán egyik tanárom a szó szoros értelmében megátkozott. Fölhívott felelni, mire én a vállamat vonogattam: nem tudom. A tanár leültetett, hogy egyszer olvassam el a szöveget, utána mondjam föl. Fölmondtam. Mire ő: „Fiam, akinek ilyen jó feje van, az bűnt követ el, ha nem használja. Megátkozlak hát: egész életedben tanulni fogsz." Jelenleg, hatvanéves fejjel a cseh nyelvet biflázom – két cseh opera bemutatójára készülök ugyanis.

Gregor József

A gimnázium mellett a konziba is jártam. Tudta az egész tantestület, csak a szüleimnek nem volt róla fogalmuk, ám az érettségi előtti értekezleten az egyik tanár, aki pikkelt rám, befújt a nevelőapámnál. Erre otthon azzal álltam elő, hogy dehogyis a konziba járok én, csak a Lukács uszodába, azért érek haza később. A nevelőapám egyébként remek ember volt, jogászként az akkori Szövoszban (Szövetkezetek Országos Szövetsége) dolgozott, ott ismerkedtek meg anyámmal, miután az apám 1945-ben bekövetkezett halála után megözvegyült. De tekintélyes helytörténész is volt a nevelőapám, dr. Bartók Albert. Levéltárakban kutatta a városrész történetét, sok cikket publikált a témában. A hatvanas évektől vezette a Rákoskeresztúri Helytörténeti Klubot.

Mi családi házban laktunk, amely a nagyapámtól maradt ránk, aki 1900-ban első telepesként érkezett Rákosligetre. Később, a két háború között a budapesti értelmiség, azon belül is a minisztériumi tisztségviselők üdülőhelye lett a városrész, gyönyörű villákkal, kertekkel. Negyvenöt után aztán munkáskerületet csináltak belőle, igazi alvóvárost, hiszen munkalehetőség helyben nem lévén, a lakosság többsége Budapestre járt be dolgozni. Habár mi tisztviselőcsalád voltunk, nem foglalkozott velünk a politika. Még annak sem volt semmi következménye, hogy a negyvenes-ötvenes években ministráltam a templomban. Sorban álltunk az élelmiszerért, sokszor nekem kellett tartanom a sort, míg a szüleim oda nem értek.

Mára megváltozott a régi Rákosliget. Egyre többen építkeznek itt, a kép most meglehetősen eklektikus. Az én kötődésem meglazult, hiszen mindkét bátyám meghalt már. Ezért borzasztóan jólesik a díszpolgári kitüntetés. Átlag kétévente lépek föl a Rákosligeti Polgári Körben, egy kis helyi színházteremben, ahol többnyire jótékonysági koncertet adok. Ilyenkor dugig van a terem. Az is jólesik.

Lejegyezte: Rados Virág

Világversenyről a helyi egyesületbe

A kihívás napján, május 30-án adják át a XVII. Kerület Legjobb Sportolója, 2000 Díjat. A Rákos menti önkormányzat az idén Hajtós Bertalan cselgáncsozónak, illetve dr. Diósi Éva karatézónak ítélte oda a kitüntetést.

Hajtós Bertalan, a sokszoros magyar bajnok hosszú évekig űzte a cselgáncsot. Először Miskolcon lett híres versenyző, majd amikor 20 éves korában behívták katonának, a Honvédban folytatta.

A 35 éves kiváló sportember tavaly hagyta abba az aktív cselgáncsozást. Eredménylistájáért nem kell szégyenkez-

nyert Európa-bajnokság

pedig a Pál Apostol Általános Iskolában is indul a Hajtós-iskola. Sok segítséget kap az önkormányzattól, ahol egyetértenek elképzeléseivel.

Sokan talán nem tudják, hogy *dr. Diósi Éva* jogász és rendőr egy személyben. Most külföldön tartózkodik, de edzője, *Tóth Tivadarné* háromdanos oktató majdnem mindent tud róla.

– A Magyar Tradicionális Kyokushin Karate Szövetséghez tartozunk, ez a második legnépszerűbb szakág hazánkban a sportágon belül. Éva ötször nyert magyar bajnokságot, de már bizonyított a nemzetközi porondon is. Ezt az Európa-baj-

HIRDETÉS

Adonyi

Erdei iskola városi gyerekeknek

A mai budapesti gyerekek tehenet már csak a csoki papírján látnak, a lovat, a kismalacot és a többi őshonos háziállatot is legfeljebb plüssjáték formájában ismerik. Nincs ez így másként a hajdani tanyavilág helyére épült külvárosi kerületekben sem. *Adonyi József* XVII. kerületi vállalkozó alaposan elszomorodott, amikor azt hallotta egy tévéreklámban, hogy a gyerekek szerint a tehén színe lila. Ekkor született meg benne az erdei iskola ötlete.

A gondolatot tettek követték: a XVII. kerületi Merzse-mocsár szomszédságában található több mint tízhektáros területet szemelte ki a háromgyerekes cégtulajdonos az Erdei Iskola – Mezőgazdasági Oktató Centrum számára. Ebben helyet kapna dísznövénykertészet, konyhakerti és szántóföldi növények, no és természetesen az őshonos háziállatok is.

Az erdei iskola majdani látogatói a gyakorlatban ismerkedhetnének meg a biológiai, környezetismereti tananyaggal, amely így szó szerint kézzelfoghatóvá válhatna a számukra. *Adonyi József, a tizenkét éve működő Adonyi Kft. tulajdonosa harminchat település gáz- és közműhálózatának kiépítése, és különböző magasépítészeti munkálatok elvégzése után, most egy gyerekeknek szóló vállalkozás megvalósításán dolgozik.* Terve kivitelezéséhez a Földművelésügyi Minisztérium pályázata és a Széchenyi-program mellett a XVII. kerületi cégek segítségére is számít.

A XVII. kerületi erdei iskola szabályozási tervei már tavaly elkészültek és elfogadásra kerültek. Optimális esetben másfél-két év múlva fogadhatják az első csoportokat. Az oktatócentrumban naponta száz-százhúsz látogatóra számítanak. Hétköznapokon a bentlakásos részeken 40–60 gyermek elszállásolását vállalják. Az erdei iskola megálmodója reméli, hogy azok a gyerekek, akik falusi rokonok híján náluk ismerkednek majd meg az igazi lóval, szarvasmarhával, nyúllal és a baromfival, nem gondolják majd, hogy a tehén színe lila.

Adonyi Kft.

1656 Bp., Pf. 11. Telefon: 258-2884. Telefax: 257-7140

Euro Quattro

Euro Quattro Biztosítás Közvetítő Brókerház – Alkusz Kft.

Exkluzív lakásbiztosítási akció!

Az Euro Quattro 10-15%-os díjkedvezményt ad minden ügyfelének, ha 2001. december 30-ig irodánkban vagy üzletkötő munkatársainkkal lakásbiztosítást köt házára, lakására.

ményez, amit ma a biztosítási piacon csak a biztosítási alkusz (bróker) tud biztosítani.

Biztosítási szolgáltatásaink költségmentesek!

Keller Ferenc, építész

Helyesbítés:

E lap 1987/3. számában a vejérbátori műv.-i központ és zeneiskola pályázatának ismertetésében tévesen közölte a pályázók csoportjait. A pályázok felsorolása helyesen: „Cságoly Ferencék": Jancsó Miklós, Keller Ferenc, Kolba Mihály, Boda Ilona, Kotschy András és Budai László.

Magyar Építőművészet, 1987., 6., 62-old.

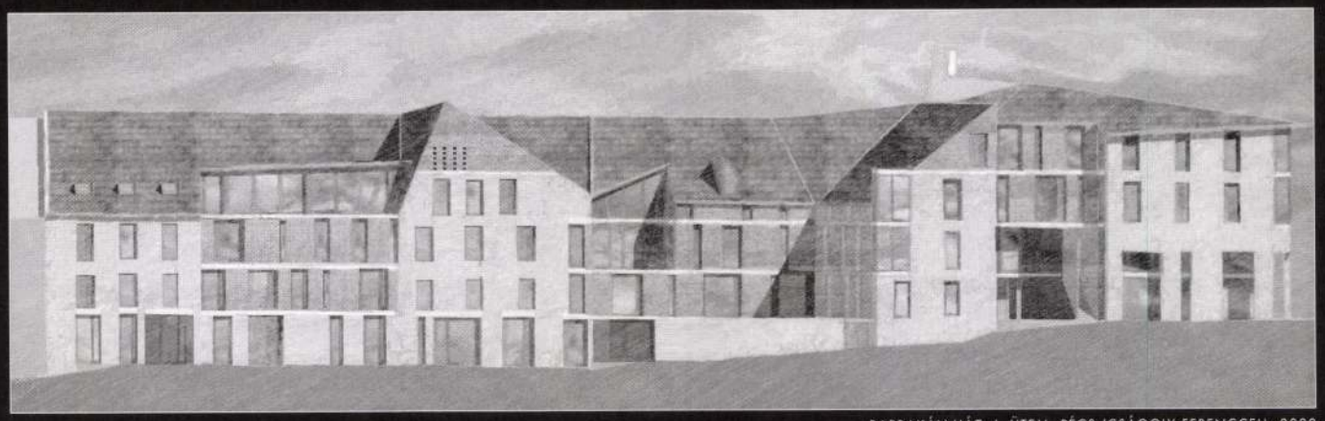

BARBAKÁN-HÁZ, I. ÜTEM, PÉCS (CSÁGOLY FERENCCEL), 2000

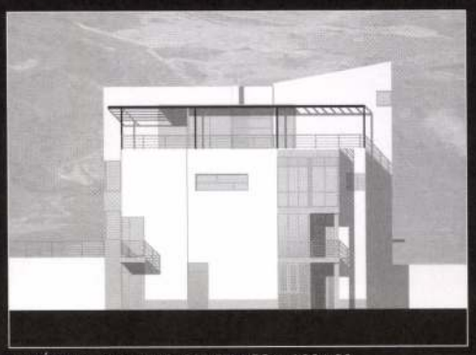

LAKÓPARK, BUDAPEST, CSEJTEI UTCA, 1996-98

NYUGATI FILMPALOTA, BUDAPEST (ENGEDÉLYEZÉSI TERV), 1998-99 (PÁLFY SÁNDORRAL, LÁZÁR ANTALLAL)

VÍZTORONY, BUDAFOK (MEGVÉTEL), 2002
(HŐNICH RICHÁRDDAL, FÉLIX ZSOLTTAL)

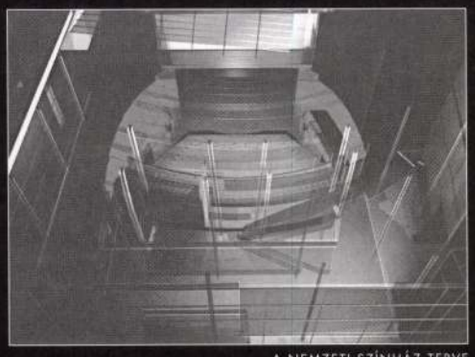

A NEMZETI SZÍNHÁZ TERVE

ROOSEVELT TÉRI IRODAHÁZ, (III. DÍJ), 2001 (PÁLFY SÁNDORRAL, HŐNICH RICHÁRDDAL)

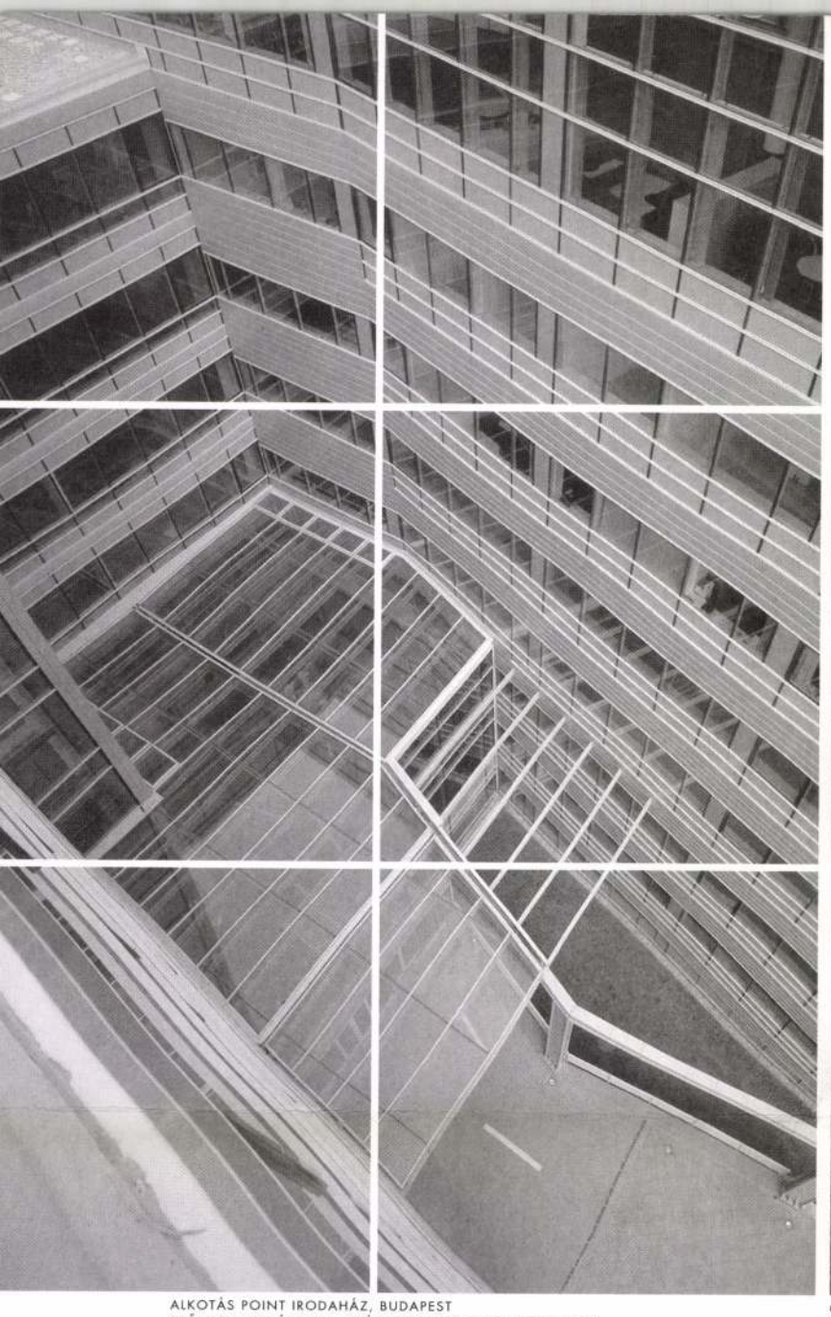

ALKOTÁS POINT IRODAHÁZ, BUDAPEST
(HÔNICH RICHÁRDDAL, CSÁGOLY FERENCCEL), 2000-2002

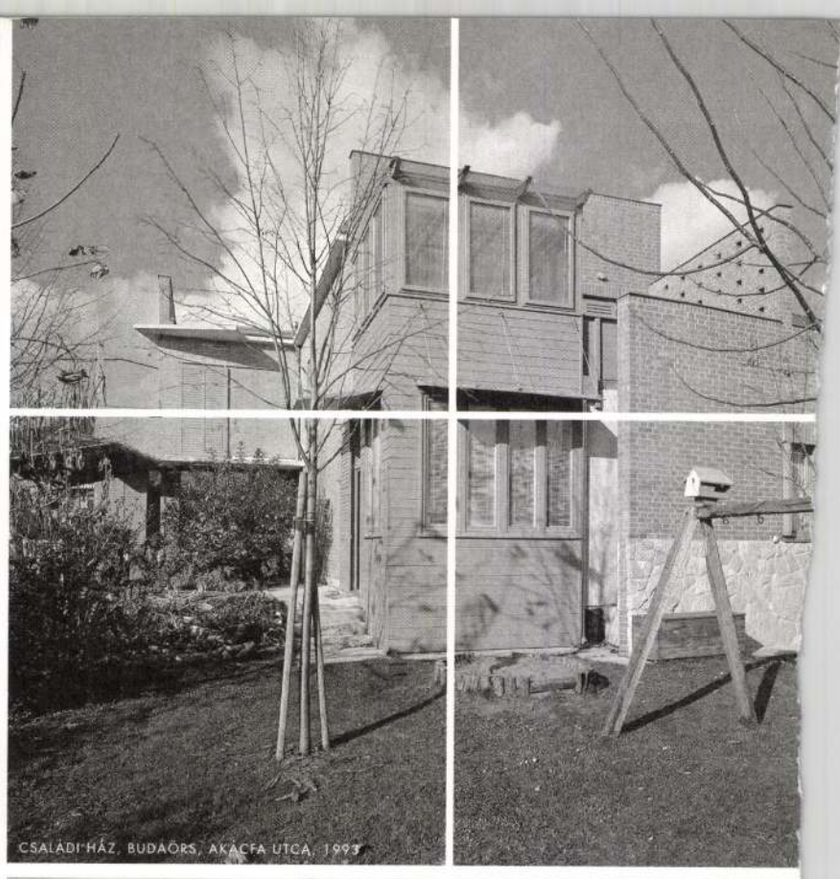

CSALÁDI HÁZ, BUDAÖRS, AKÁCFA UTCA, 1993

GRAPHISOFT INFORMÁCIÓS PARK – IRODAÉPÜLETEK,
BUDAPEST, 1996-98

CSALÁDI HÁZ, BUDAÖRS,
AKÁCFA UTCA, 1993

KELLER FERENC az Általános Épülettervező Vállalatnál Varga Levente műtermében kezdte pályáját, ez a '80-as évek egyik legjelentősebb szakmai-szellemi műhelye volt. Olyan, napjaink építészetét alapvetően meghatározó mestereknek volt itt munkatársa, mint Turányi Gábor, Tomay Tamás, Sugár Péter, Karácsony Tamás, U. Nagy Gábor, Balázs Mihály, Janesch Péter vagy Cságoly Ferenc, akivel később együtt alakította meg cégét, az Építész Stúdiót. Nem egyszerű tervezőiroda volt ez, hanem több építészgenerációt összekapcsoló iskola, mely voltaképpen még a Jurcsik Károly és köre által kezdeményezett építészeti hagyományt folytatta. A bizonytalan, útkereső '80-as években, amikor a tervezők egyre újabb alkotói attitűdöket próbáltak ki, a merev gazdasági ütemterveknek alávetett állami építészirodák hivatalos elvárásait helyettesítő alternatívák után kutattak, ez a műhely egyértelmű, tiszta, mégis sokszínű, az egyéni invenciónak teret engedő szemléletet alakított ki. A nyugati posztmodern törekvéseket utánzó, díszítőelemekkel feltupírozott panelépítészettel szemben az itt dolgozó építészek megkísérelték visszakeresni a hazai modern hagyományokat, elkülöníteni az elsősorban politikai-gazdasági célokat szolgáló, a „modern" jelszavával propagált építészeti produkciót és a „valódi" történeti-szellemi háttérrel rendelkező modern alkotásokat. Ugyanakkor az épületeknek helyt adó környezetre érzékeny felfogásukkal annak egészen új változatát hozták létre. Nem valamiféle neomodernről volt szó tehát, épp ellenkezőleg: kísérleteztek az örökséggel, új tartalommal töltötték meg azt. Az építészetnek ez az egyszerre történeti és kontextuális-regionális értelmezése az egykori „Varga Levente-műtermes" tervezők jelenlegi munkájában – így Keller Ferencében is – tovább él.

Az adott feladat lényegére, az épületet övező építészeti kultúra sajátosságaira figyelő, ugyanakkor markáns, esztétikai értelemben önálló műveket létrehívó szemlélet jellemzi Keller alkotásait is. Hozzáállása a legkevésbé sem normatív, nem kötődik semmiféle konkrét eszmerendszerből leszűrt formavilághoz, mindig új „stílust" teremt – hol a történeti hagyományokra, hol az anyagiságra, hol a transzparenciára koncentrál. Mindemellett Keller eddigi életművében néhány, egymással formai-szerkezeti-anyaghasználatbeli szempontból egymáshoz nagyon hasonló épületekből álló csoportokat lehet egymástól elkülöníteni.

Elemi formák, tégla-és kőburkolatok és az egyszerű, leginkább a klasszikus

BARBAKÁN-HÁZ, I. ÜTEM, PÉCS (CSÁGOLY FERENCCEL), 2000

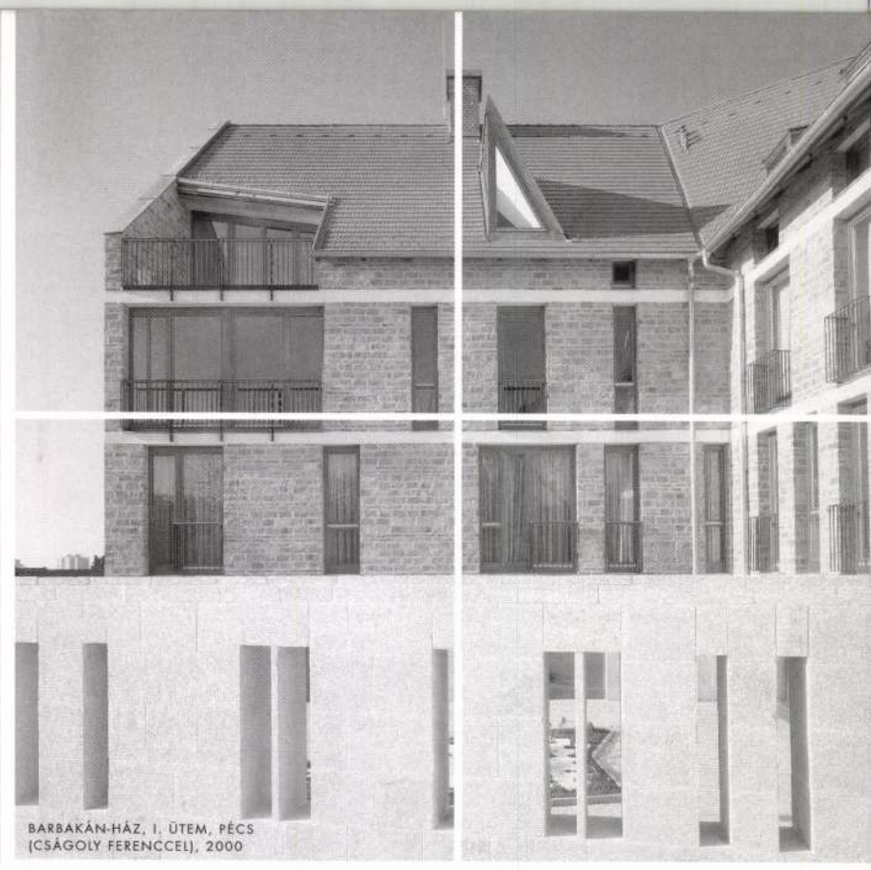

BARBAKÁN-HÁZ, I. ÜTEM, PÉCS (CSÁGOLY FERENCCEL), 2000

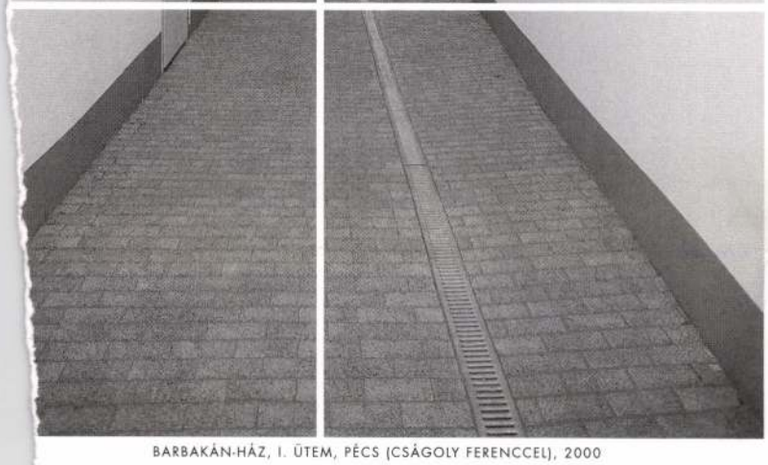

BARBAKÁN-HÁZ, I. ÜTEM, PÉCS (CSÁGOLY FERENCCEL), 2000

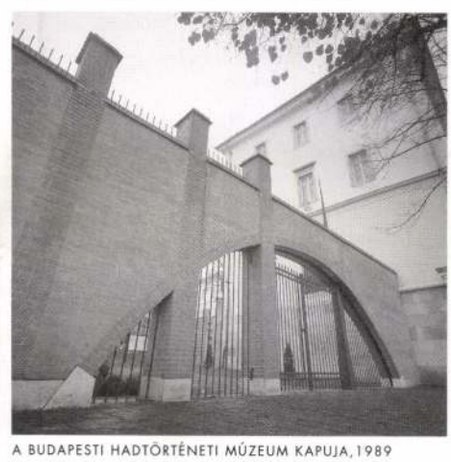

A BUDAPESTI HADTÖRTÉNETI MÚZEUM KAPUJA, 1989

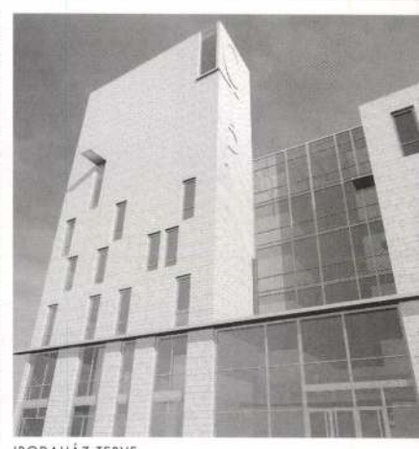

IRODAHÁZ TERVE

modernizmust idéző homlokzatképzés jellemzi a budaörsi és pomázi családi házakat, illetve a Babér utcai lakónegyedet (ez utóbbi Hőnich Richárddal és Cságoly Ferenccel).

A konkrét hely építészeti szituációjához való szoros illeszkedés, a környező látványra reflektáló, rusztikusabb formai megoldások, a rapszódikusabb, szabálytalannak tűnő nyíláskiosztás a pécsi Barbakán-házak (Cságoly Ferenccel), a budapesti II. Rákóczi Ferenc Gimnázium és a Roosevelt téri irodaház átalakítási terveinek sajátosságai.

A Csejtei utcai lakónegyed Pálfy Sándorral közös terve – a környék gazdag '30-as évekbeli építészeti örökségére reagálva – a Bauhaust követi, az elmúlt évek „modernizmus-kísérleteinek" egyik legmagasabb színvonalú példájaként. Részben ide kapcsolható a már említett Barlang utcai lakónegyed is.

Az előző két csoport közötti átmenetként értékelhető Cságoly Ferenc és Keller Ferenc legismertebb alkotása, a Graphisoft Információs Park kialakításának első ütemében elkészült épületcsoport. A tervezők a cég arculatához illeszkedő levegős, áttört, villaszerű épületeket emeltek – kompozíciójuk elgondolása során nem kevesebbre vállalkoztak, mint arra, hogy szintetizálják bennük a 20. századi modern építészet legjelentősebb eredményeit. Az együttesre jellemző túlfutó végfalak és tetők, a könnyed fémosztókkal tagolt üvegfalak, karcsú oszlopok tartotta teraszok rendszerében a Bauhaus, a holland De Stijl vagy a konstruktivizmus szemlélete tűnik fel, de – ahogy maguk az építészek vélik – „mindezek nem holmi múltba nézés nosztalgiáját jelentik, hanem a ma nemzetközi építészetének azt a tendenciáját, amely gyökereit a saját századában keresgéli (...), saját századelőjének reneszánszát valósítja meg a század végén." A hely építészeti kultúrájára az itt hagyományos, a századelőn az Óbudai Gázgyár építésekor alkalmazott vörös tégla utal.

A „high-tech", a transzparencia, az egész városképet meghatározni igyekvő látványos építészeti gesztusok az Alkotás Point irodaházhoz (Hőnich Richárddal és Cságoly Ferenccel) és néhány tervhez, a Nyugati Pályaudvar szomszédságába szánt Filmpalotához, valamint az Expo területén elképzelt Egyetemi Kulturális Központhoz (Cságoly Ferenccel) kapcsolódó fogalmak.

Haba Péter

Kultúrák találkozása az etnodivatok kora előtt

A kaland nyomában / Gróf tolnai Festetics Rudolf óceániai utazásai
Néprajzi Múzeum, 2003. április 25. – szeptember 28.

A jelentések hálója egyre szövevényesebb. Amikor a párizsi születésű, 28 esztendős gróf tolnai Festetics Rudolf a számára épített elegáns yachton útra kelt öt évig tartó – s amúgy válással végződő – nászútjára a Csendes-óceáni szigetek felé, ez kaland volt. Egy magát magyarnak valló különc arisztokrata veszélyt sem nélkülöző kalandozása a vadak között. Festetics gróf fényképekkel és tárgyakkal megrakodva, a zátonyra futott hajóját maga után hagyva érkezett vissza Európába, útjának történetét francia nyelven adta közre, értékes gyűjteményét hazájának szánta. S bár az adomány egy része az első világháború miatt Franciaországban maradt, még így is másfélezer tárgy és több mint négyszáz fotó került – alig dokumentáltan – a Néprajzi Múzeum elődjéhez. A szakemberek ismerték jól a Festetics-gyűjtemény hatalmas értékét, alkalmanként ki-kiemeltek belőle egy-egy tárgyat kiállításra, de csak az adományozás után száz évvel kerül nyilvánosságra a gróf nevével jelezve a kollekció java, először Keszthelyen, 2001-ben, majd most a Néprajzi Múzeumban.

Mire elénk került *A kaland nyomában* című kiállítás, nem tudjuk csupán furcsálkodva látni a vademberek egzotikus tárgyait, sem sajnálkozva a naiv szigetlakók kirablását, nézőpontjaink száma megsokasodott. Sokféleképpen szólnak a másságról ma ezek a képek és tárgyak: egzotikusak önmagukban, ám egzotikus maga a gróf is eltűnt életformájával, ahogyan egzotikus mindezen múlt a mai szigetlakók számára is. A jelentésekkel együtt az esztétikumok ugyancsak megszaporodtak. Ami akkor az áporodott Európa számára formai mámor volt, az ma az etnodivatok révén hétköznapi lett: vizualitásunk, dekorációnk szelíd része, közkeletű identitás- és státuszjelző mifelénk is.

A fiatal arisztokrata emberi érzékenységét jellemzi, ahogyan útja során megpróbálta levetni magával hozott fölényét, előbb „nemes vadembereknek" tekintve a szinte meztelen szigetlakókat („én még érintetlenül ismertem meg ama hősies erkölcsöket"), majd egyre inkább csak embereknek, akik a maguk környezeti adottságai közepette, a maguk hagyományaival alakítják életüket. Hisz a 19. század végének Polinéziája, Melanéziája már rég nem volt érintetlen. Terjeszkedő birodalmak hadihajói, emberkereskedők bárkái járnak mindenhol Festetics előtt, tért hódít a civilizáció. A hajóérkezéskor partra özönlő szigetlakók alkalmi piacokat alakítanak ki, hogy gyakorlottan elcseréljék áruikat. Gazdálkodnak az egzotizmussal. Festetics pedig cserél, vásárol, útleírásai szerint azt sem igen tudja, mire tesz szert, a gyöngykötényekben és szeletelőbárdokban, buzogányokban és karperecekben a meghatározhatatlan „jellemzőt" keresi.

Fotói hasonlóképpen az érdeklődő szem, s nem a rendszerező tekintet képei. Állványos-üveglemezes gépével családi emlékképeket éppúgy készít (egyre riadtabb sápadt felesége különféle kézműves technikákat tanul el virágzó szépségű bennszülött asszonyoktól), mint „műtermi" beállításokat az egyes szigetlakók típusairól, vagy falusi tájképeket. Ez utóbbiak különösen érdekesek, hisz míg portréin a beállítási és viseleti elemek inkább Festetics tipizáló szándékát jellemzik, addig a házakat nem tudta átrendezni a fotográfia kedvéért. A véletlenszerű éles metszeteken tanulmányozható a kultúrák találkozásának, egymásra hatásának pillanatnyi állapota, megfigyelhetjük, hogy anyag és célszerűség – s amit a fotó nem tud bemutatni: a rítus – hogy teremt szerkezetet, kapcsolódást, formát.

A kaland nyomában című kiállítást Antoni Judit gondozta, aki egyúttal a gyűjtemény értelmező katalógusának elkészítésén is munkálkodik hosszabb ideje. Kincses Károly erőfeszítéseket tesz a fotóanyag kiadására. S szó van arról is, hogy a közeli években megnyíló új párizsi egzotizmus-múzeum, a Musée du quai Branly a Festetics gyűjtemény szétszóródott részeinek egybegyűjtésére, rekonstruálására tesz majd kísérletet egyik első kiállításán.

B. A.

SIMBO- VAGY EDDISTONE-SZIGET. A FŐNÖKÖK KOPONYATRÓFEÁI

FALU RUBIANA LAGUNÁJÁBAN. FESTETICS GRÓFNŐ A GYÉKÉNYEK FONÁSÁT TANULJA

Keller Ferenc,
Óvodai játszóházak Rákosfalva park 6-8.

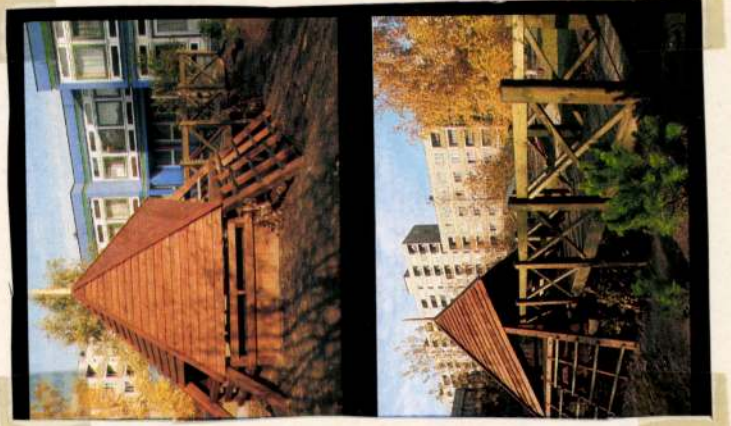

Magyar Építőművészet, 1986. 1., 28-29-old.

Keller Ferenc, építész 1.) folytatás.

Nyíregyháza, Művelődési Központ és zeneiskola tervpályázat, 1986.
Rangsorolás nélküli II. díj: 6. fordulati sorozatú pályamű.

Szerzői: Csagoly Ferenc, Jancsó Miklós, Keller Ferenc, Kolba Mihály, Boda Ilona, Kotschy András, Budai László.

Ökonometria. /repr./
a Művelődési Központ földszinti alaprajza. /repr./
a zeneiskola metszetei és homlokzatai. /repr./

Magyar Építőművészet, 1987. 3., 5-ok.

Keller Ferenc, építész 2.) Folytatás,

Nyírbátor Művelődési Központ és zeneiskola tervpályázat, 1986.

Rangsorolás nélküli II. díj: 6. bírálati sorszámú pályamű.

7 szerző műve.

A művelődési központ homlokzatai

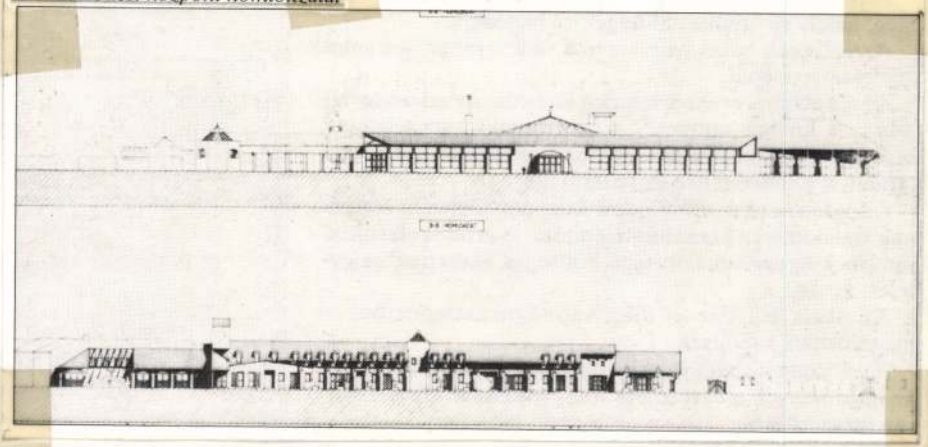

Magyar Építőművészet, 1987. 3., 5-old.

KELLER Ferenc építész

Új magyar építész.
Bp. Dorottya Galéria, 1998.
28.

szakasz,

tárolt dűlt

álkozását

etsző pontjain

ek rajzát Ipolyi

rott

sz, mely az

ókon, a

kövön

zent Pál és

ület,

özött a

Georg Keller

Dilich Wilhelm kompozíciói alapján készített lőtképet Egerről.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II. kötet. Magyarország műemléki topográfiája, VIII. kötet. Budapest, 1972. 779 l

370

Georg Keller

„Eger ostroma" 1596 című rézkarc vázlata

103 × 144 mm.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II. kötet. Magyarország műemléki topográfiája, VIII. kötet. Budapest, 1972.

411

Keller Illés

ötvös

1816, 1828 Eperjes

Kapumagyarországi ötvösök 38 f.

4472.

Kifüggepsésére vonatkozó adatok:

a) Krasznahorkán. 1909: 30. Kaulbach F. A.: Érett gyümölcsök

b) Budapesten. 1913: 462. Fr. A. von Kaulbach: Erett ⊥

Jegyzet. E festményre vonatkozólag l. még a Krasznahorkavár-alján /1913 április 17-iki 65 sz. közjegyzői leltár és /1381-913/ és az 1913 április 23-iki elismervény /2046-913/ 30. tételét.

† fehvett

⊥ gyümölcsök (Reife Früchten)

67a

M.D.K.

J.Keller,festő.

A nagyszombati jezsuita templom ~~xxxxxxxx~~ főhajójának festményeit az 1700-as években ő és Christian Kern osztrák mesterek készitették.437.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek, a zene, a szinház és a film.Minerva.1960.Bpest

Keller, J.

MDK

festő

A nagyszombati jezsuita /későbbi egyetemi/ templom /épült 1639-37/ belső díszítésénél dolgozott.

Magy.Műv.Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 330.o.

Repr. Nagyszombat Egyetemi templom, belső.

U.o. 331.o. 254. kép.

J. Keller festő M.D.K.

A nagyszombati jezsuita tyrlom főhajójá-
nak díszítésén dolgozott az 1700-as évek-
ben.

Kanyris, hegy. műv. Bp. 1960 437

MDK

Keller J.

Hegyi táj, of.

Árv.Közl. 1929. jun. 4.rk.sz.

23 l.

MDK

Keller J., festö
/XIX.sz. élsö fele./

Egy magyar ur arcképe. Jel.:J.Keller 1840.

Miniatür.

gr. Almásy-Teleki Éva müv.int. /v.Ernst-Muz./
IX.Müvészeti aukció. 1942 máj.10.-töl kiáll. 18.-án
Kat. 18.1. aukció

KELLER János rézmüves. Az egri belvárosban 1827-ben mint egy segédes rézmüves mestert irják össze. Szerepel még az 1928-42-ig, valamint az 1834-45-ig terjedő adókönyvekben, mint vgyontalan polgár.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

KELLER János egri asztalos. Szerepel 1785-95 között az egri adóösszeirásokban, majd 1814-34-ig is találkozunk egy hasonló nevü asztalossal. Utóbbi azonos lehet azzal a mesterrel, aki 1822-ben az egri városház levéltárának uj állványzatát készíti, amelynek terve is fennmaradt.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

KELLNER /KELNER, KÖLLNER/ János Mihály egri, illet
. ve demjéni kőfaragómester. 1747-61-ig szerepel Eger város adóösszeirásaiban. 1757-ben a város IV. negyedének 4. fertályában lakik, ahol saját háza van és szőlője. 1753-ban szerepel a megyeház épitkezésénél, ahol annak köveit faragja. Ugyanezen munkával foglalkoztatják 1762-ben, 1763-ban, 1764-ben és 1766-ban is. 1763-ban bérbeveszi --+ Hágen Józseffel együtt a püspöki kőbányát Demjénben. 1764-ben az egri püspöki

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

rezidencia kőfaragványait már özvegye készitte-
ti --+ Miller és --+ Hágen kőfarag´kkal együtt.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

KELLNER /KELNER, KÖLLNER/ János Mihály egri, illet
. ve demjéni kőfaragómester. 1747-61-ig szerepel
Eger város adóösszeirásaiban. 1757-ben a város
IV. negyedének 4. fertályában lakik, ahol saját
háza van és szőlője. 1753-ban szerepel a megye-
ház építkezésénél, ahol annak köveit faragja.
Ugyanezen munkával foglalkoztatják 1762-ben,
1763-ban, 1764-ben és 1766-ban is. 1763-ban bér-
beveszi --+ Hágen Józseffel együtt a püspöki
kőbányát Demjénben. 1764-ben az egri püspöki

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

M.D.K.

Kellner (Köllner) János király
egri, ill. demjéni kőfaragómester

1753-ban a megglás kőveit faragja, – 1764-ben a püspöki rezidencia kőfaragó munkáit már ár örvegye készítteti. [Szerő előrőlep míg 1766 is tulajdonit neki munkát!]

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

348. old.

Keller János

Kártyafestő

Sopronból, 1829-ben iratkozott be a rézmn. szakosztályba.

lásd

Fleischer Béla. 57. l.

Temesvár.

A középtért a bástyákkal
város foglalja el, az előtérbe
mot hajt, a háttért pedig hegy
kép felett:

SCHLOS TEMESWAR
verloren Ao 1550

alól jobbra: 36.

Rm., mér.

KELLER János egri rézmüves. Az Almagyar u.15. sz. házban /Hrsz.455, 456/ lakik, mint bérlő 1830-35 között. A ház tulajdonosa --+ Plitzner János egri kőfaragómester.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

M.D.K.

Keller János, rézműves

1827-ben az egri összeírásokban mint egy-segédes mester szerepel, – 1828-42-ig, valamint 1834-45-ig terjedő adókönyvekben, mint vagyontalan polgár.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 348. old.

M.D.K.

Keller Ferenc, egri asztalos

1822-ben az egri városháza levéltárának új állványzatát készíti.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 348. old.

M.D.K.

Keller János, ácsmester

Egerben 1827-ben egy-segédes mesterként működik a Belvárosban.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 348. old.

Keller János

órás

Sopron

1833. jul. 17. polg.

eskü

Háží

970. Perlaszka Sán

Életrajzi adatai u

970. Dr. Loch Szombati Sámuel.

látható

Derékig, kissé jobbra
li, de bajuszt és szakállt nem
jét csomora kötötte, ingéne
hér és egyelejü kabátjának
alól balra: „Perlaszka metz.“
irásának másakép: „Dr. Loch
Rl., mér. 21.7:14.6 cm
Vétetett 1905: III. 3
Elszámoltatott 1905: V
elfogadtatott 1905: XI. 30-ár

Ea 1096.

Keller János

rézművesmester Egerben 1830 után.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarország műemlékei topográfiája, VIII. köt.
Budapest, 1972.

192 P

JOHAN MICHAEL KELLNER, pékinas

1754-ben Maria Terézia zászlót adott a soproni pék-céhnek. Ünnepen a zászlót kék sapkában és fehér leibliben az inasoknak kellett vinniök. A ruhát a céh adta nekik, de egyizben 50 magyar forintot kellett fizetniök érte. Johan Michael Kellner gebürtig von Angehtsheim 50 fo-
---rintot fizetett. 167.old. 42.jegy

DOMONKOS OTTÓ: A soproni pékház és a pékek XVI-XIX. századi céhemlékei 143. old.

ARRABONA, A Győri Xantus János Muzeum Évkönyve 17. sz. Győr, 1975.

KELLER JÁNOS, bábos, mézeskalácsos

A háboru alatt kezdett dolgozni. Volt Szombathelyen egy cukorkafőző, aki embert keresett az üzletébe. Keller jelentkezett, bár nem értett az iparhoz. A cukorkafőző felvette, de két hét mulva elbocsátotta. Ezután kezdett bele a mézeskalácsos szakmába. A konjunktura miatt abbahagyta a mesterséget, [illegible] háziszolga lett egy kárpitosnál.
248.old. 7.jegyz

HORVÁTH MARIA: A mézeskalácsos kismesterség 242.old

VASI Szemle, Helyismereti Évkönyv, X.I.évf. 1967
2.szám. Szombathely, 1967.

KELLER JÁNOS, bábos, mézeskalácsos

1890-től 1919-ig Szombathelyen iparengedélyt kap:
Cukrász: 13.
Bábos: 5. Ezek:
Dax Alajos, Müller Károlyné Lajosné, Varga János,
Kaltanecker Ferenc, Keller János.
248.old. 6.jegyz

HORVÁTH MÁRIA: A mézeskalácsos mesterség 248.old.

VASI SZEMLE: Helyismereti Évkönyv, XXI.évf. 1967.
2.szám. Szombathely, 1967

KELLER JÓZSEF, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora 1851-1950
KELLER JÓZSEF, gyári munkás 1945
Függelék. 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Keller József, amatőr festő

Tatán, a megyei művelődési központban látható az amatőr képzőművészeti kiállítás. Erdélyi János és Keller József mindketten tehetséges, erős festői egyéniség. – Keller József „Amikor a jég születik" c. alkotása kitűnően megoldott saját szín- és formavilágról tanúskodik. A, [említve]. A télre bezárt kiscsikók" c. alkotása sajnos a figurákkal nem tudott kellőképpen megbirkózni. [említve és repr.]

Zámbó Kornél: Amatőr alkotók.
Dolgozók Lapja, 1982. febr. 25.

Keller Kristóf MDK

A rappi /Nógrád m./ templom épitéséről Conráth 1767 jan. 22. kelettel költségvetést dolgoz ki, melyen szerepelnek Nauser Johann Heinrich,kőfaragó pallér. Pallier Lipot üveges , Keller Kristóf ácsm. és Nohl Fülöp lakatos.

Bónisné, Wallon Emma: Conrath János György építőmester.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp. 1961. 65-85. l.
78.l.

MDK

Keller F., testöm.
Karlsruhe.

a Zalánkeményi ütkezet, mely azonban kissé nagyon
is tarka. nagyobb kompozició.

Vermes Adorján: A müncheni nemzetközi kiállitás.
Képzömüvészeti Szemle. I.évf. 1879.okt. 10.sz. 125.l.

MDK

Keller f., festöm.

karlsruhe-i festö a "Zalánkeményi ütközet" -e nagyobb kompositió, mely azonban kissé nagyon is tarka.

Vermes Adorján:
A müncheni nemzetközi kiállitás.
Képzömüvészeti Szemle. 1879. I.évf. 10.sz.
123.-124.l.

Keller

K., 2. *Ferdinand*, német festő, • Karlsruhe 1842, † 1922. Canon tanítványa, utóbb a karlsruhei műv. akadémia tanára. A velencei mesterek hatása alatt. Makarthoz hasonlóan, nagyméretű, színekkel pompázó, de lényegükben üres történeti képeket festett. Példa: A zalánkeméni csata (Karlsruhe, Kunsthalle).

L. Gy. I. 540 l

Heisler D:

Mellig, szem ~~köt~~ be rér, [illegible]
veszuck körül. Parokája [illegible]
Vértbe ~~van~~ öltöött, [illegible] es
lógnak. A talapzaton [illegible]
alatt czimertől megs[illegible]

„Der Wo_lgeborne H[illegible]
Edler von Heitersha[illegible]
Herr auf Ratiborsi[illegible]
Wachtmeister u. [illegible]

Rézmetszet, méretei [illegible]

91[illegible]

Boethius Ch: Kriegs-[illegible]

140/[illegible]

KELLER, F. ötvös

Temesvár, 19.sz. első fele

F.K. jegy talán Ő s nem Franciscus Klamer mint Kőszeghy azonositja

GROTTE András: Kísérlet néhány magyarországi ötvösjegy feloldására. 2. = Művészettörténeti Értesitő, 1991. 1-2. 69.

tendő halotti kamráról. Ebben az évben a hullakamrában → Stigovics, → Lessenprandt, → Hartmann és → Fischer gyöngyösi mesterekkel dolgozik együtt. (EÁL Heves vm. ép. VM. é.) A következő évben javítja és meszeli a megyei nagy katonai kvártélyházat. Ez évben a tarnamérai r. k. plébániaház helyreállításánál → Valter fazekassal, → Gruber lakatossal, → Sárközy asztalossal és → Gruber asztalossal, valamint → Stillesz ácspallérral — valamennyien gyöngyösi iparosok — dolgozik együtt. (EÁL mmi. 91.) 1837-ben kifizetik a megyei magazin, hajdúház, istállók stb. kőműves munkáinak munkadíját, amelyért az építőeszközökkel együtt 2820 forintot számolnak el. (EÁL mmi. 97.) Rabl Károly neve utoljára 1839-ben merül fel a megyei levéltár mérnöki iratai között őrzött tervekkel kapcsolatban, amikor is benyújtja a gyöngyöspatai völgyön át építendő hidak terveit.

RADECZKY Pál palakőfedőmester. Egerben 1832-ben az érseki palota déli szárnyának átépítésénél dolgozik. (EÁL ÉrsGazd L V. cl. szd. 1513. sz. cso. rat. aed. 1832.)

RADITH György asztalos. A hatvani városi összeírásban 1827-ben találkozunk nevével. (EÁL vegy. összeír. 12.)

RADITS Ignác asztalos. A hatvani városi összeírásban 1827-ben szerepel az összeírt iparosok között. (EÁL vegy. összeír. 12.)

RADLER Gáspár kőműves. Egerben 1845-ben említi az adókönyv.

RAIBER Ignác egri kőművesmester. 1820-ban igazoltatja vándorlását és 1821-ben a kőműves céh jegyzőkönyve szerint az egri kőműves céh mestere. Előzőleg → Zwenger József pallérjaként Fedémesen,

Keller Ferenc

rajzai a kör
műben

Polgárdy Géza:

Zsámbék és környé-
ke kalauza. Ma-
gyarországi utikalau-
zok-6. Bp. ~~[illegible]~~
1940.

st székesfőváros polgá

Központi borítékok **15.** sz. mintája — 8379

Keller, Pfilipp, asztalos legény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztalos legények jegyzéke: "Keller, Pfilipp, Mieselbach, Ausztria, 1677 v. 78". 116.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalos legények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967
A Győri Múz. Évkönyve

Pfilipp Keller, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1675-től: "Pfilipp Keller von Mie3elbach au3 Österreich Dischler gesell". 103. old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93. old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967. - A Győri Múz. Évkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Keller, G.

Hatvan. T.5699.

A középtért a bástyákkal és köröndökkel megerősitett város foglalja el, a honnan a törökök vonulnak ki, mig körülötte az ostromló csapatok helyezkedtek el. Balra az iránytű van adva. Jelzése az előtérben középütt a kövön: 16 GK 04.

Rm., mér. a vk. 20: 29.1 cm.

140-95

Metszette: G. Keller.

Eger. T. 4006.

A bástyákkal és kőfalakkal körülvett várban és városban nagy élénkség uralkodik, az előtérben pedig a szövetséges csapatok vannak, a melyek a város kapuja felé haladnak. Felirata fölül:

ERLA

alól a jobb sarokban: G. Keller
1607.
körülötte pedig latin nyomtatás olvasható.

Rm., mér. a rl. 10.3 : 14.4 cm.

L jobbra vágtató

9000.

Gradiska.

A Lisonzo fluuius innenső partján van az ostromlott vár, a hová a ~~balról közeledő~~ lovasság menekülni látszik. Az előtérben balról Farra mellett Der Venetianer Feldt-Laeger van, mig a háttérbeli Rubia-n és Sagra-n innen lévő hegyeken a Reduict vnd Schantz der Ertzhertzogischen látszanak. Felirata fölül:

BELAGERVNG DER FESTVNG GRADISCA

jelzése alól jobbra: G.Keller 1616.

Rm.,mér. a vk. 18.9:28.3 cm.

Szn. 86-908
516-908-10

Keller György

Az ügyes Keller György (1576-1640) Amann Jost tanítványa Nürnbergből, bentazza Magyar és Erdélyországot, hogy csinnal rajzolt csataképeit a hírneves Feyerabend Zsigmond Gladó számára Karczolhassa; jelen volt Budapestnél 1602, — Hatvannál 1604, Russwurm táborában.

Bubics. Magyarországi várak

rtb. VI. l.

Donner Rafael

Szobrász.

Keller György

Amman Jost

legügyesebb tanítványa, Keller György (1568—1634)[184] Egyik beutazta Magyarországot, Erdélyt s Feyerabend Zsigmond számára rajzolt csataképeket. Jelen volt Buda 1602-i ostrománál s Hatvannál 1604-ben.[185] Stílusa könnyed, szellemes s mesterére emlékeztet.

Amberger
69. I.

Keller György

Zarto

l.

Szendviselet

3. l.

11. szám.

Műemlékek Ors

Tárgy:

A bea

Mellé

Egyút

Előira

Utóira

Másol

Össze

Csalsi István
eskütétele

M.D.K.

Georg Keller, rézmetsző

Kanizsa ábrázolása Keller után. 1601-ből. W. P. Zimmermann az 5 "Ikonográfia"-jában ezt felhasznált, de 90 százalékkal elforditotta képet. I. Katalógus. 51. - M. T. Kcs. grafikai gyüjt. 3919. T. sz. 200. o.

Jennerné, Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187. o.

Folia Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. B. 1957

M.D.K.

Georg Keller, rézmetsző

Kolonics és hajdúi felgyújtják Kanizsát 1603-ban. W.P. Zimmermann az ő Eikonographia -jában Keller 1601 es rézkarcából vette át a várképét. II. Katalógus. 2. sz. 200.o.

Gennerné, Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Georg Keller,rézmetsző

Bocskay Érsekújvárt ostromolja 1605-ben.* W.P.Zimmermann az ő "Ikonographia"-jában a várat Kellernek rézkrca után ábrázolja.II.katalógus.28. 201.o.

Gennerné,Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.D.K.

Georg Keller, rézmetsző

Kanizsa ábrázolása Keller után. 1601-ből. " .P. Zimmermann az ő "Ikonográfiájában felhasználta Kellernek e metszetét. I. Katalógus. 55. sz. M.T.Kos. grafikai gyüjt. 3919. T. sz. 200. o.

Jennerné, "ilhelmb Gizella: "ilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187. o.

Folia Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Georg Keller,rézmetsző

Hatvan elfoglalása 1603-ban.W.P.Zimmermann az ő "Eikonographia -jában Kellernek 1604-es metszetét használta fel.II.Katalógus.8. 201.o M.T.Kos.grafikai gyüjt. 5699.T.sz.

Gennerné,Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

KELLER, Georg rézkarcoló M.D.K.
/1568-1634/

Bocskai hadai Érsekujvárt ostromolják. 1605-1606 .repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 120.l.

M.D.K.

Keller, Georg, frankfurti festő és rézmetsző, (1568-1634)

Buda ostromát ábrázoló (17x27.2 cm. méretű) metszete 1602-ben jelent meg, négyhasábos németnyelvű verses szöveggel.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp. 1963. 108. old. XV. t

Georg Keller, rézmetsző

K.D.K.

Dominicus Custosnak 1600-ban készült rajzát lekicsinyítve lemásolta. Rézkarc. 21+30. cm. 246. o.

Gizella Genner Wilhelmb_ Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn, 227. o.

Folia Archaeologica. XIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

A kiadvány hiteléül:

min. s.hiv.igazgató.

A MAGYAR KIR. VÁLLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM
Magyarországi Egyszerűsítve

Keller Gizella
Vajtanárjelölt

Ferk pzomfoisk vk
1939-41. 148. l.

6 sz.csekkszámla terhére:

..... 170 P

.....200 P

összesen 370 P

gőt.

39 sz. csekkszámla terhére:

.000.- pengőt azaz Egyezer pengőt.

44. évi április hó 27-én.

A miniszter megbizásából:

dr. Takács Menyhért s.k.

miniszteri osztálytanácsos.

éül:

tó.

Keller Gizella

Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 141.l.

Budapest 1944. szept. 12-

ÁCS GÉZ
EZÜST KOSZORÚS
könyvkötő mester
Bpest, IX., Bakáts-
Telefon: 184-

Teljes tisztelettel:

Keller G

věrní

l.

Tragor Vacvárk

51. l.

Csik vármegye X. 138.

Keller G.

Sopron ostroma 1605-ben, rézkarc fentitől az alábbi muzamban

Storno Miksa

A Storno-család magángyűjteménye

Sopron, 1942.

16 l.

Keller Gj.

rézmetsző

Zengg város. Rézmetsek
Keller Gj. tol 1617 év.

Kir. orsz. levéltár Zágráb.

Keller Gyula

nehézipari munkás
Gúnyképrajzoló
rajzai feltűntek
a nehézipari dolgozót
képrőmüvészeti kiállí-
tásán (Bpest Vármegye
háza)

Gesztelyi Zoltán:

Ecset és kalapács

Jövendő 1947
máj 7.

Ogle, J. J.: The free library. London, 1897

III. 89

Keller Gyula Magyar Nemzet 1998. IV. 7

Újraavatott emlékmű

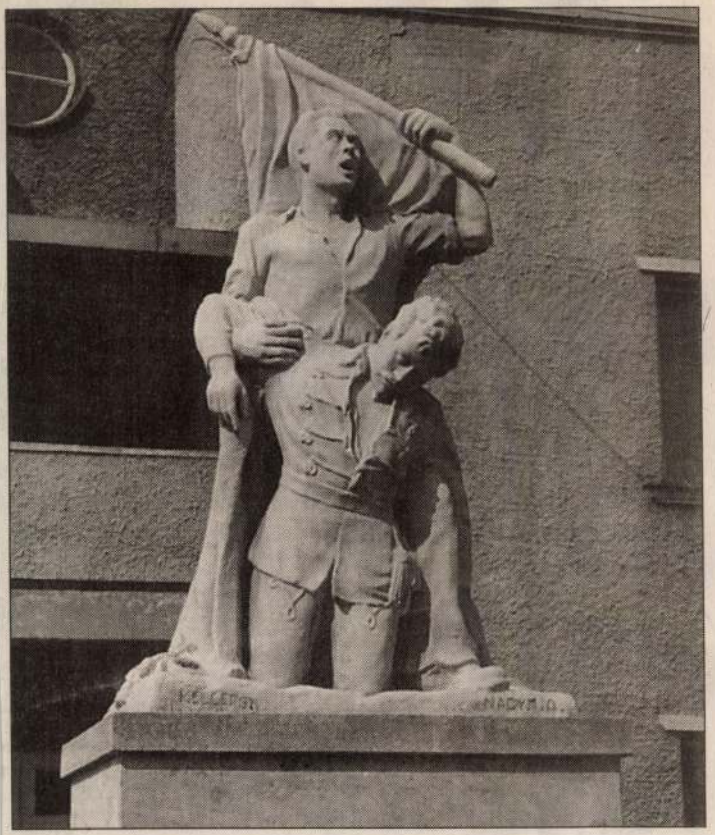

A százötvenedikévfordulón népünnepély keretében avatták újra a szabadságharc centenáriumi emlékművét a Borsod megyei Hódoscsépányon. Keller Gyula és Nagymengyi András alkotása az egyetlen ilyen, 1948-ban elkészült – Petőfi Sándor alakját is magában foglaló – szoboralakzata a térségnek. Felállítására a pénzt a madiszosok annak idején amatőr színielőadások bevételéből teremtették elő. Az emlékmű jellegét a rendszerváltozás után megváltoztatták, világháborús emléktáblát helyeztek el rajta. Az Együtt a Városért helyi civilszervezet kezdeményezésére – s a csépányiak megelégedésére – az emlékmű most visszanyerte eredeti funkcióját.

DIETIKER

Egri Bútorgyár Kft.

Telefon: 06-36/413-25
Telefax: 06-36/
H–3300 Eger, Faiskola u. 7. I

BELSŐÉPÍTÉSZEK, BERUHÁZÓK RÉSZÉRE

- ✔ a legtartósabb...
- ✔ a legerősebb...
- ✔ a legpraktikusabb...
- ✔ a legszebb...
- ✔ a legkedveltebb

székeinket és asztalainkat ajánljuk éttermek, szállodák, tárgyalók és konferenciatermek kiváló minőségű berendezésére.

VÁRJUK EGERBE,
A BEMUTATÓTERMÜNKBE.

AUTÓKER

Autóker Gamma Kft.

Gyál, Landler J. u. 73.
Telefon: 29/340-004

Garantált minőséggel, a legszélesebb áruválasztékkal a járműalkatrész kereskedelem minden területén

*

– Keleti és nyugati gyártmányú teher- és személyautó alkatrészek
– UAZ, Isuzu, Gaz haszongépjárművek
– Subaru gépjárművek értékesítése

RIA-PLAST ÉS

- ◆ PET flakon
- ◆ PET előfor
- ◆ Használt m
- ◆ Műanyag-fe

Cím: 6000 Kecs

ÚJÍTSA FEL LAKÁSÁT PARAFAB

Környezetbarát, hő- és hangszigetelő

A PARAFA SZALAGPARKET

élettartama hosszabb, könnyen kezelhető. Tulajdonságai miatt konyhá
Több színváltozatban is kapható. Ha érdeklődését felkelt

Piktor

festékboltjaiban, ahol részletes információval szolgál
GYÖNGYÖSÖN a Mátrai út 8. sz. alatt. Telefon:
Nyitva: h–p: 7–18 óráig, sz: 8–12 óráig. HATVANBAN a Tanács utca
Nyitva: h–p: 7.30–16.30, sz: 8–12 ór

DIETIKER

Egri Bútorgyár Kft.

Telefon: 06-36/413-255
Telefax: 06-36/
H–3300 Eger, Faiskola u. 7. L

BELSŐÉPÍTÉSZEK, BERUHÁZÓK RÉSZÉRE

- ✔ a legtartósabb...
- ✔ a legerősebb...
- ✔ a legpraktikusabb...
- ✔ a legszebb...
- ✔ a legkedveltebb

székeinket és asztalainkat ajánljuk éttermek, szállodák, tárgyalók és konferenciatermek kiváló minőségű berendezésére.

VÁRJUK EGERBE,
A BEMUTATÓTERMÜNKBE.

AUTÓKER

Autóker Gamma Kft.
Gyál, Landler J. u. 73.
Telefon: 29/340-004

Garantált minőséggel, a legszélesebb áruválasztékkal a járműalkatrész kereskedelem minden területén

*

– Keleti és nyugati gyártmányú teher- és személyautó alkatrészek
– UAZ, Isuzu, Gaz haszongépjárművek
– Subaru gépjárművek értékesítése

RIA-PLAST
ÉS

- ◆ PET flakon
- ◆ PET előfor
- ◆ Használt m
- ◆ Műanyag-fe

Cím: 6000 Kecs

Magyar Nemzet 1998 IV. 7.
Rápiók

KELLER GYULA

ladékfeldolgozó cég buk- fel a láthatáron: az Alad- Láss csodát, ennek a tulajdonosa ugyanaz, akié a Sztancs–Vidor cég volt. Most a vasúttól bérelt területen játszotta el újra a régi játszmát; ennek is bírság lett a vége, s a vasút felmondta a bérleti szerződést. Vajon sikerül-e harmadik céget is gründolni a mesehősöket kedvelő tulajdonosnak? Mondjuk, most nem a földet, hanem a levegőt szenynyolnak telefonhoz, ha valahol fekete füst tör az ég felé; tudják: előbb-utóbb ők fogják beszívni – s velük együtt mi mindannyian – annak koromrészecskéit. (Buktak már így le kábeltolvajok is, akik így teszik szabaddá a rézdrótot, hogy eladhassák a hulladékgyűjtő cégeknek.) S a történetben szereplő Piremon-dolgozók is közös veszélynek érezték a szemük láttára megvalósuló környezetszennyezést. **(gőz)**

Újraavatott emlékmű

A százötvenedikévfordulón népünnepély keretében avatták újra a szabadságharc centenáriumi emlékművét a Borsod megyei Hódoscsépányon. Keller Gyula és Nagymengyi András alkotása az egyetlen ilyen, 1948-ban elkészült – Petőfi Sándor alakját is magában foglaló – szoboralakzata a térségnek. Felállítására a pénzt a madiszosok annak idején amatőr színielőadások bevételéből teremtették elő. Az emlékmű jellegét a rendszerváltozás után megváltoztatták, világháborús emléktáblát helyeztek el rajta. Az Együtt a Városért helyi civilszervezet kezdeményezésére – s a csépányiak megelégedésére – az emlékmű most visszanyerte eredeti funkcióját.

KELLER Kornélia
Csomaköz, 1934.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő

Bannər Erdély

idézni. Ezzel nem merül
metrius, Synerotas, Mor
sok estek áldozatul a 1

A Pannóniában szület
katonából lett keresztе
már nem nyilt alkalma a
re ontásával tegyen tan
tetét mégis kiérdemelte
lálbüntetéstől sem, ha
nakodott a munkától, au
a hitről, annak terjes

Keller László, író
Csomos Tibor: Folyóiratszemle.

Százéves a budapesti helyiérdekű vasút és villamosvasút.

Kevéssé ismert, gazdaságtörténeti szempontból is érdekes témakört dolgoz fel *Keller László* A budapesti helyiérdekű vasút és villamosvasút teherforgalmának történetéből című tanulmánya (336-350. l.). A lóvasút korától napjainkig ad áttekintést a teherszállító vasutvonalak fejlődéséről, a különböző budapesti villamosvasúti és helyiérdekű vállalatok teherforgalmáról, az ágazat szerepéről az építkezések, üzemek, gyárak kiszolgálása, a piaci ellátás, szemétszállítás stb. területén. Olvashatunk az ágazat és a MÁV mindenkori kapcsolatairól, a Kőbányai Gőzmozdonyú Iparvasútról, az 1893-tól működő Cséry-féle szemétszállító iparvasútról, a fővárosi iparvágány-hálózat és a járműpark fejlődéséről, a felszabadulás utáni csarnoki villamosjáratokról, a HÉV darabáru- és postafuvarozásáról, a tehrforgalom fontosabb adatairól 1890-1896 között, az ágazat mai tevékenységéről.

Budapest folyóirat, 1988., 7., 47-old

M.D.K.

Keller Lénárd, építőmester

1757-ben Schwörtz Lukács, Sax, és Serlary mesterekkel együtt folyamodott Szegeden céhkiváltságáért.

Nagy Zoltán: Vedres István művészi munkássága. (1765-1830)
Bp. /1956./ Műsz. tud. történeti kiadványok 6. sz.
Tankönyvkiad. (95 o. + XXIV t.) 8. old.

M. D. K.

KELLER Lénárd kőműves mester

Szegeden elhiváltságokért folyamodik Sax Zakariás, Schwörtz Lukács mesterekkel

XVIII. sz. első fele

Nagy-Papp-Bortsók: Szeged Bp. 1960. 77. l.

MDK

Keller Lénárd épitőmester XVIII.sz.vége

Könyvesnlo. Hegy Z oltán:Vedres István művészi munkássága /1765-1830/ Művért 1957.VI.évf.4.sz.331.l.

Keller Lénárd

ácsm.

Bé. 1747.

Tp. Reged

Schneider 220.l

Keller Lénárd

ácsm. (?)

Szeged XVIII u.

Reizner

Szeged tört.

III. k. 457 l.

A képzőművészeti főiskola részéről.

Országos Széchenyi Könyvtár [illegible]

Magyar Történeti Múzeum főigazgatója:	*dr. gróf Zichy István*
Szépművészeti Múzeum főigazgatója:	*dr. Csánki Dénes*
Természettudományi Múzeum főigazgatója:	*dr. Pongrácz Sándor*

b) A külföldi magyar intézetek kuratóriumának elnöke, tagjai és az intézetek igazgatói:

A Kuratórium elnöke:	betöltetlen
A Kuratórium tagjai:*	*dr. Gerevich Tibor*
	dr. Szekfű Gyula
Bécsi Magyar Kultúrintézetek főigazgatója:	*dr. Miskolczy Gyula*
Berlini Magyar Intézetek igazgatója:	*dr. Farkas Gyula*
Római Magyar Intézetek igazgatója:	*dr. Koltay-Kastner Jenő*
Római Magyar Papi Kollégium igazgatója	*dr. Luttor Ferenc*
Varsói Magyar Intézet igazgatója:	*dr. Divéky Adorján*
Franciaországi Magyar Tanulmányi Központ igazgatója:	*dr. Molnos Lipót*

* A többi kuratóriumi tag más címén is tagja a Tanácsnak, ezért itt nem soroltatnak fel, hanem nevük után *-gal jelöltetnek meg.

MDK

Keller Livia, Erdély

Felsőbányai részlet, olaj
Bamba Rózsi, olaj
Csend, olaj

Visszatért területek képzőmüv. főisk. ifjusága
kiáll. 1942. dec.

Keller Livia , Miskolc
Utkanyar Hollóstetőn, lavir.kr.r.

III. Miskolci Orsz. Kiáll. Hermann Ottó Múz. 1957.

Ismeretlen festő

Árverési Közlöny. 1936. márc. 2. rendk.sz. 1.

Keller Livia

festő (Erdély)

Felsőbányai rézi-
let, olaff.

Bamba Rózsi, olaff.

Csend, olaff.

Kat F. E. D.

Gönczy Elemér dr. V. 61.

Gyarka[2] András ötvös 1590 k. Debrecenben. (Mys-
kovszky V. / Felsőmagy. Múzeumegyl. évk. Kassa 1879 16. l.)

Keller Lívia

Szűrteli képe szerepelt a borsodi képzőművésznők III. miskolci kiállításán.

Hajdu Béla: A Borsod megyei képzőművés znők III. kiállitása a Herman Ottó muzeumban. Északmagyarország 1961. III. 5. 5.1.

Keller Lívia

Kivályné szokmyája, fibe

Rajzok
Miskolci Galéria

Keller Lívia

Komédiások olaj 50×60

V. Észak-Magyarországi Területi Képző-
művészeti Kiállítás Salgótarján 1969

Keller Lívia festő

Ezév II. felében kiállítása lesz Tokajban

(benedek): Pergő művészet-élet Tokajban

Észak-Magyarország 1970. I. 8.

Keller Lívia

Háztetők alv. 49x63

II. Országos Akvarell Biennálé
1970. Eger

Keller Lívia

Résztvesz a Riállítása

Farkas András: A második országos akvarell – szemléről
Népújság Eger 1970. jan. 14. 4. e.

MDK

Keller Livia

Este, o.

4.Észak-magyarországiterületi képzőm.kiáll.
Salgótarján 1968.

Keller Livia

Éjjel a váróteremben linó 9 x 40,5

II. Miskolci Orsz. Grafikai Biennale. Miskolc 1963.
Herman Ottó Múzeum. Kiáll. Zat. Bev. Kocsoph
Ákos

KELLER LÍVIA

FESTŐMŰVÉSZ. KOCZOR SÁNDOR KERAMIKUS-SAL KÖZÖS KIÁLLITÁSA A TOKAJI HELYTÖRTÉNETI MÚZEUMBAN.

ÉSZAK MAGYARORSZÁG, 1970. OKT. 23.

Keller Lévia

fs 60"

1970-ben kiállítása lesz Tokajban.

Perspektíva-i élet.

Ésrahmagyarország 1970. I. 8. 4.

KELLER LIVIA / Miskolc-Győri grafikus

őri vidéki aquarell

Vidéken élő képzőművészek kiállitása. 2. Ep., 1955. /Kat./

18

KELLER ZÍVIA /

Éjjel a városkertben linómetszet
9 x 40.5

II. Miskolci országos grafikai biennálé Kat. bev. Koczogh Ákos Miskolc, 1963.

Keller Lívia

30. Kálvária, olaj, 50×60 cm.
31. Esőben, gouache, 36×52,5 cm.

Ének Magyarországi Területi képzőművészeti kiállítás 1965.
Bp. Kat. Ben.
Bracht Vera

Keller Lívia

Öregember c. képe a „Műegyetemi Napok 1947. V. 11-én nyílt tárlatán.

Északmagyarország 1966. szept. 18. 6.1.
H.B.: Mütörténeti adatok görbe tükörben

Keller Livia

101. Vonatsavázók, lino - 31x50

Ernak Mai képzőművészeti kiállítás 1966

Kat. bev. Aradi Nóra Bp 1966

Keller Lilla

TSz szüretel megörökítő lapja a VI. Miskolci Országos Kiállításon.

Hajdu Béla: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás

Északmagyarország 1960. dec. 18. 4.l.

Keller Lívia

Akvarellt állított ki az V.
miskolci országos kiállításra.

Hajdu Béla: Az V. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás
Északmagyarország 1959. okt. 30. 4.l.

Keller Lívia

Útkaparat Hollóstetőn c. képe a III. Miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: Néhány gondolat a III. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitásról

Északmagyarország 1957. nov. 14. 5.1

Keller Lilla

„Szendélet" — tept.

Képek a Borsod megyei képzőművészek grafikai kiállitásának anyagából.
Északmagyarország 1962. szept. 28. 6.l.

Keller Livia

Faliszőnyeg-terv, v.techn.

3. [illegible] kiáll.
1967. [illegible]

MDK.

Keller Livia

Kritika

Pedagógusok lapja 1966 aug.22.

.

Keller Livia

Palotaszálló c. képe bemutatva a borsodi müvészek 1952-es tárlatán.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek megyei kiállitása az MSZT miskolci székházában

Északmagyarország 1952. aug. 29.

Keller Livia MDK

Külváros, olf. 50x60

Esőben, gouache, 36x52.5

I. Észak-Magyarorsz.Ter.Képzőm.Kiáll. 1965.
Salgótarján

MDK

Keller Livia

Éjjel a váróteremben, linó

II. Miskolci orsz. grafikai biennale, Herman

O. Muz. 1963.

Keller Lívia [festő :] MDk
[Képzőművész ?]

A szakkör tagja. Ma már „mint hivatásos
művész dolgozik

—: Női képzőművészeti szakkör Borsod megyében
10. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. nov. 19.

Keller Lilla

Részt vett a borsodi művészek 5. megyei kiállitásán 1955-ben Miskolcon.

Hajdu Béla: Az ötödik megyei képzőművészeti kiállitá
Észa kma gyarország 1955 okt. 23.

Keller Lícia

Akvarellekkel szerepelt a 4. borsodi kiállításon Miskolcon.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek negyedik megyei kiállítása /III/.
Északmagyarország 1954. okt. 27.

Keller Lida

A borsodi müvészek az árvizkárosultak megsegitésére rendezett kiállitásán 1956 ápr-ba n részt vett.

Északmagyarország 1956. ápr. 24.

Keller Lívia

Ripáshutai részletek szerepeltek az 1953-as megyei kiállításon.

Hajdu Béla: A borsodi képzőmüvészek harmadik megyei kiállitása

Északmagyarország 1953. okt. 29.

Keller Lívia

A grafikai teremben szerepeltek munkái 1953-ban a borsodiak kiállitásán.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek harmadik megyei kiállitása

Északmagyarország 1953. okt. 29.

MDK

Keller Livia, Ujdiósgyőr

Őszi virágok, akv.

Vidéken élő képzőművészek kiáll.II. N.Szal. 1955.

18. 1.

Keller Livia

MDK

Szerepelt a kiállitáson.

Komáromi Jézsef: Néhány szó a sátoraljaujhelyi képzőművészeti kiállitásról.

NAPJAINK 1962. okt. 1.

MDK.

Keller Livia grafikus, Ujdiósgyőr,

"Őszi virágok" /akvarell/

Vidéken élő képzőművészek Kiállitása
Nemzeti Szalon, 1955. 18.1.

Keller Livia Jestő
Ézsaknapanorszig 1959 márc. 17.-
Boldal.-

Keller Lívia

A Szőnyi István-teremben, a borsodi művészek sokszorosító grafikai munkái kiállításán művei.

Említve.

Napjaink, 1962. 6. szám, 6. lap.

Keller Livia

polg. isk. rajztanari
oklevelet kapott
1941-ben

Ferkèpzomfoiskivk

1939-41. 176. l.

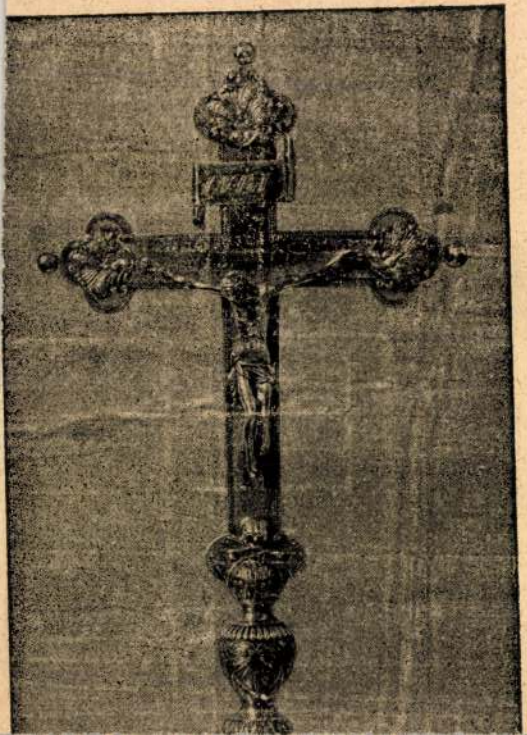

Keller Livia

polg. isk. rajz tanarjelölt

Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 150. l

sh[illegible] 11-én.

egri érsek.

MDK.

Keller Livia

Hevesmegyei Népujság 965 juni.2o.

MDK.

Keller Livia

Kiállitási hir

Uj szó 1967 jan.17.

MDK.

Keller Livia

Vonatravárók

Nógrád 1966 ápr.23.

MDK.

Keller Livia

Kiállitási kritika

Nógrád 1966 ápr.24.

Keller Lívia, festő M.D.K.

felajánlott művét kiállították a "Borsod képzőművészei az árvizkárosultak" c. kiállításon a miskolci Herman Ottó muzeumban.

Északmagyarország, Miskolc, 1956. ápr. 24.

Keller Lívia.

Miskolcon, a Borsodi Képzőművészek megyei kiállításán „Palotaszálló" c. festménye szerepelt. (említve.)

Északmagyarország, Miskolc, 1952. Aug. 29.

MDK

Keller Livia, Miskolc

A martinban, akv.

Szüret az Alkotmány tszben I. akv.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz. 1960.

Kettős czél lebegett az olas
előtt: egyrészt gondoskodn
tén lévő összes, már fölfedez
m ásott, a szó legtágabb
ngó és ingatlan műtárgyak f
és szakszerű gondozásáról,
onnal szemben kivételes, de
rénitásából eredő jogokkal
ra hivatott hatóságokat és h
szt nemzeti és tudományos
cadályozni bizonyos ingók ki

legjelent a M. és K. Értesítő 19
zetében.

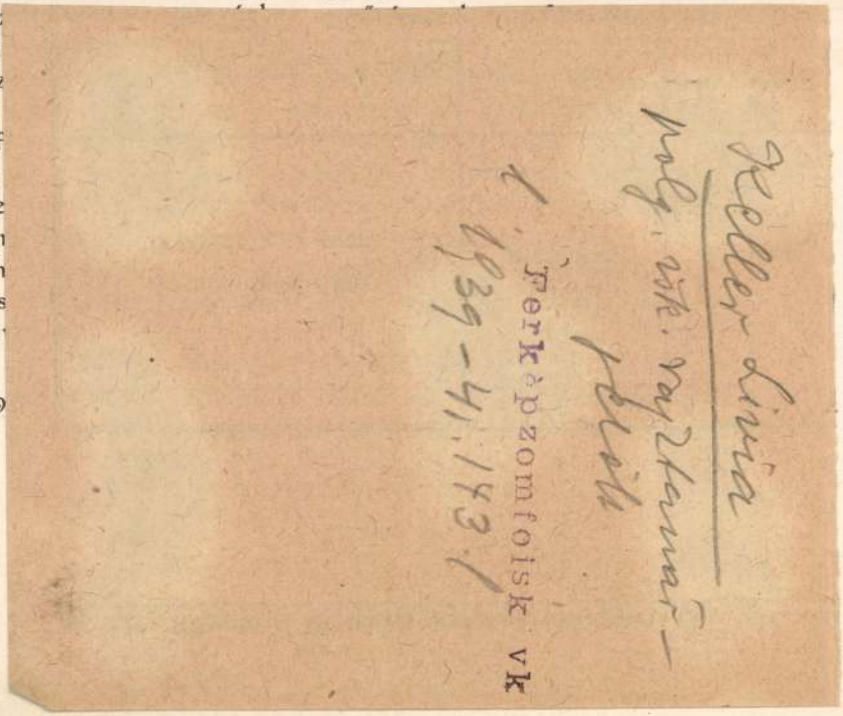

ezek száma megnövekedik, municipium-jogot nyernek, de előbb lesznek municipiumok, azután coloniák. Aquincum és Carnuntum városoknál, mikor municipiumok lettek, ezt a benszülöttek kapják és csak akkor olvad össze

(Kolozsvár), Hidvéghy Sándor közs. (Gia), Keczer Géza tanár (Szeged), M nean Sándor tanár (Zombor), Zs. Nagy pád tanárjelölt (Kolozsvár) és Szász Fe tanár (Újverbász).

Keller Líra

Komédiások, o. 50×60

V. Északmagyarországi területi képző-
művészeti kiállítás, Salgótarján
1969.

Keller Lívia

Éjjel a váróteremben p-lívió
82 x 40 cm

Városi gyűjtemény, miskolci képtár, 1971.

Keller Lívia

Királyné szokmyája, fik, 32×48

Rajzok. É – magyarországi festő és grafikus műveszek rajzkiállítása a Miskolcy galériában

Keller Lívia

Született Diósgyőrött 1918-ban. 1937-től 1943-ig a Képzőművépeti Főiskolán Menkhard Ágoston, majd Moldizsár István vezetése alatt tanult.

Morbély László: Városi gyűjtemény Miskolci képtár, Miskolc, 1971

Keller Lívia

2

1944 óta Miskolcon rajztanár, 1953-től rendszeresen szerepel megyei és országos kiállításokon. 1960-ban volt önálló tárlata Lengyelországban.

Borbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, 1971 Miskolc.

340

Keller Livia

A miskolci héptár gyűjteményben szereplő műve: „Éjjel a várotérember," 1963. papír, lineáretszet, 82 x 400 mm.

Barbály László: Városi gyűjtemény, Miskolci héptár, Miskolc, 1971

348

Kellner Livia festő

Kiállítása nyílt a tokaji helytörténeti múzeumban

Eszak magyarország 1970 XI. 31

Keller Lívia

Miskolcon, a Kossuth utcai minigalériában hétfőn megnyílt Keller Lívia, Miskolcon élő és alkotó festőművész kiállítása.

Magyar Hírlap 1986. VII. 22.

KELLER Lívia

Déli Hírlap 1996. június 12

KIÁLLÍTÁS

Miskolci Galéria Hunyadi u. 12. Tel.: 355-004
A Miskolci Galéria állandó kiállításai: Kondor Béla-gyűjtemény és Szalay Lajos rajzai

Feledy-ház Deák tér 3. Tel.: 355-472
Feledy Gyula állandó kiállítása.
Nyitva: k–v: 10–16

Kós-ház Görgey A. u. 32. Tel.: 361-413
Kós Károly élete és munkássága, állandó kiállítás
Nyitva: h–cs: 13–17

MissionArt Galéria Széchenyi u. 14. Tel: 326-906
Kortárs avantgarde művészet: A 19–20. századi magyar művészet, különös tekintettel a nagybányai iskola tagjaira. Adás-vétel
Nyitva: h–p: 10–13 és 14–18

Montázs Galéria
Széchenyi u. 9., 1. emelet, Tel.: 06-30 534-205
Mág Tamás festőművész kiállítása – júniusban
Nyitva: h–p: 10–18; szo: 9–13

Vian Galéria–Klub
Győri kapu 57. Tel.: 357-072
Kiállítás a MissionArt Galéria anyagából. Nyitva: k–szo: 19 órától

Levente Galéria–Söröző
Levente vezér u. 8. Tel.: 325-005
Ujfalusy Gábor festőművész kiállítása
Nyitva: h–v: 10.30–22.30

Mini Galéria Kossuth u. 11. Tel.: 327-665
Keller Lívia kiállítása – 05.06-tól 06.20-ig
Nyitva: h–p: 10–18 szo: 10–14

Lillafüred Galéria
Lillafüred, Erzsébet sétány 1. (Palotaszálló)
Pataki János festőművész kiállítása 06.28-ig.

Szakmunkás Galéria
Ifjúság u. 16-20. Tel.: 360-411
Kiállítás a Szemere Bertalan Középiskolában működő szakiskola végzős tanulóinak munkáiból

Fotógaléria Győri kapu 27., Tel: 411-747, 412-508
Fejér Ernő grafikusművész, Balogh Rudolf díjas fotóművész kiállítása.
Nyitva: h–p: 9–18; szo: 10–17

Nagy és Tsa. Galéria – Művészellátó
Szentpéteri kapu 1/A., Tel/fax: 412-363
Budapesti Képzőművészeti Kft. anyagából festménybemutató (Bod László, Losonczi Lilla, Hévizi Éva, Markó Erzsébet festményei)
Megtekinthető: 06.03-től 06.15-ig
Nyitva: h–p: 9–17; szo: 9–12.

1898 (7) 52; 4:1901 (17)
822; 10:1899 (17) 270;
Múzeumi és Könyvtári
Hungarian Academy of
IX. c. (Ausst.-Kat. Nat.-
Arch. der Ungar. Akad.,
G. Papp

KELLER Paulus soproni ötvös

(1829) 1858-ig

MÉrt 1995 123-124. e ll

M.D.K.

Keller [József] és Forgó [Gábor], építészek

munkáit sorolja fel a lap egy margitszigeti szakmai séta keretében. Az ő tervcik szerint épült fel: a Margaréta hotel, a Parisien Grill, a Poló-bár, a Casinó és a Palatinus Nagyszállo

Vállalkozók Lapja. Bp. 1937. LVIII. évf.

szept. 4. sz. 4. old.

M.D.K.

Keller József. építész

Forró Gáborral közösen készített tervét a budapesti krematórium pályázaton megvették.

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1916 évf. 16 sz. 97. old.

M.D.K.

Keller József, építész

és Forgó Gábor líros tervei szerint a Parlament mellett felépült bérpalotá-ban kialakított „Biarritz" kávéházat ismerteti a lap egy belső felvétellel.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.

jún. 2. sz. 7. old.

Johann Keller

és Christian Kern osztrák mesterek az 1700-as években hénítették a nagyszombati jezsuita templom főhajó-boltozalának stukkódíszét.

Kampis Antal: A magyar művészet a XIX. századig. Bp. 1968. 167 l., képes /Minerva zsebkönyvek/

114. l

MDK

Keller Julius,festő

a nagyszombati templom osztrák mestere.

A magyarországi művészet története I. 375.1.
Bpest,1961.II.kiadás

M. D. K

KELLER, Karl asztalossegéd

Vogel S. alkalmazottja 1805

L. S. Vogel 210,

M. D. K.

KELLER, Carl

Vogel alkalmarotteja 1802

Z. S. Vogel 205.

Keller Klotild

läst

Exlibr 56

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztan

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

MDK

Keller Klotild

Kuun Géza gróf. Rézmaratás Keller Klotildtól.
"Mens utinam in caelum nobis immota maneret"
(Varjú Elemér Bp.)

Czakóexlibr. 56.1.

338. *Ernszt Lajos.*
Mátyás király Kálváriájáról vett alak.
Fametszet 1888-ból.
ERNSZT LAJOS
Budapest.

339. *Luby Károly (benedekfalvi).*
Horganyedzés. VARJÚ ELEMÉR
Budapest.

340. *Lisznyay Damó Endre,*
belügyminiszteri titkár, Budapest. Rajzolta
VARGA JÓZSEF 1902-ben.
«Higyj, bizzál és dolgozzál.»
IPARMŰVÉSZETI MUZEUM
Budapest.

341. *Kuun Géza gróf.*
Rézmaratás KELLER KLOTILD-tól.
«Mens utinam in caelum nobis immota maneret.»
VARJÚ ELEMÉR
Budapest.

342. *Leiningen-Westerburg Ármin gróf,*
honvédhuszár százados, Budapest. († 1901.)
Kőrajz 1897-ből. VARJÚ ELEMÉR
Budapest.

343. *Domokos László.*
Rajzolta VADÁSZ MIKLÓS.
VADÁSZ MIKLÓS
Budapest.

332. *Baróti Lajos, szerkesztő, Budapest.*
Rajzolta VARGA JÓZSEF.
BARÓTI LAJOS
Budapest.

333. *Czövek Lajos dr.*
DR. CZÖVEK LAJOS
Budapest

334. *Tüköry-Falkenberg Paula*
Rajzolta PEKÁR GYULA, fába metszette MORELLI GUSZTÁV.
IPARMŰVÉSZETI MUZEUM
Budapest.

335. *Gulyás Pál dr., Budapest.*
Rajzolta MALACHOVSZKY NÁNDOR 1900-ban.
«Inter folia fructus».
VARJÚ ELEMÉR
Budapest.

336. *Dirsztay Béla, Budapest.*
Rajzolta VARGA ISTVÁN 1902-ben.
«In labore nobilitas» jelmondattal.
VARJÚ ELEMÉR
Budapest.

337. *Puky József (bizáki), Kis-Kun-Félegyházán.*
PUKY JÓZSEF
Kis-Kun Félegyházán.

Ajánlja állandó raktáron levő

ERDÉLY
LEGNAGYOBB
FÉNYKÉPÉSZETI
MŰTERME
JOANOVICS
UTÓDA
CLUJ-KOLOZSVÁR·PIATA·UNIRII·32
SPECIÁLITÁSOK: GYERMEKFELVÉTELEK
AKVARELLEK NAGYITÁSOK·

Keller József

Vas. Lap. 1900. 730. l.

názium rendes tanára, életének 44-ik évében. — Keller József, építőmérnök, Abbáziában, s holttestét Budapestre hozták. — Takács Jenő, vasuti felügyelő, Budapesten, 60 esztendős korában. — Id.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

JÚLIUS

31 nap 30. hét

23 Vasárnap	
24 Hétfő	
25 Kedd	
26 Szerda	
27 Csütörtök	
28 Péntek	
29 Szombat	

Keller József

Budavár. 1940. sept.

Keller József okl. mérnök és építőmester, VI. Andrássy-út 81.
421-159

Keller Lőrinc

épitőmérnök.
† 1900 ben Abbazia-
ban.

Vas Zsj 1900. 7 Jul

KELLER János ácsmester; Egerben 1827-ben irják össze a belvárosban, ahol egy segéddel dolgozik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

MDK

Keller J., szobrászm.

Szakállas férfi mellszobra. Terrakotta.
mag. 36. cm.
Jel.: mintázta Keller Juczi 98.

Magyar Studio. II. aukció. Évsz.?

KELLER, Johannes, pozsonyi fazekasszegéd

J. K., Hafnergesell, 4 éves fia meghalt. (1802, 172 l)

—

J. Kellner, Hafnergesell, 6 hetes lánya meghalt. (1803, 543 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

M.N.K.

Johann
Keller ,xxkrixtian üveg -és porcelánfestő

esztrák

a szombathelyi templom főhajójának stukkódiszei

Christian Kermel

1700.

Kampis Antal: A képző üvé zetek története 643.1.

A Kultura Világa Kp. 1963.

M.D.K.

Johann Keller, bécsi diszítő szobrász

Készítette a XVIII. sz. elején. Christian Kern-nel együtt, a nagyszombati Egyetem-(azelőtt jezsuita) templom főhajójának gazdag stukkódiszítményeit

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

144. old.

Keller János

óras 1825. k.

lásd

Csipkés sopronióra kiáll

9. l.

imádkozó szerzetest, pelikán madarat tiával, a Szentlelek megjelenését, Krisztus mennybemenetelét, gótikus csipkézetű háttér előtt Krisztus születésének kedves jelenetét, továbbá emberfejű dróleriekat, sárkányokat.[16] A Cod. lat. m. ae. 94. jelzetű pozsonyi

[16] A 6a, 16a, 53a, 103a, 105b, 118b, 123a, 130a, 168b, 170b, 178b, 185b. 227b, 530b. lapokon.

*Missalé*ban szintén hasonló modorban festett díszítéseket láthatunk. E kódex 21 iniciálét tartalmaz, többek között az Angyali Üdvözlet, Dávid király, Krisztus, egy imádkozó szerzetes, egy női mellkép ábrázolását.[17]

[17] A 9a, 18a, 24a, 35a, 59a, 88a, 94b, 144a, 159b, 165a, 165b, 174b, 217a, 219b, 223b, 230b, 259a, 278a, 286a, 303b, 338b. lapokon. Ezenkívül a Missale 140a. lapján a kánonkezdő T iniciálét a XV. században festette Pozsonyban Han János miniátora, aki Henrik csukárdi plébános XIV. századi kódexét is díszítésekkel gazdagította. — ORTVAY T. id. m. II/4. 387—388. l. — KOLLÁNYI F.: id. m. 38. l. 9 sz. — ZALÁN MIHÁLY: A Pray-kódex benedictiói. MKSz 1927. 98. l. — HOFFMANN E. id. m. 72—73., 92. l. — BARTONIEK E. id. m. 86. l. — DERCSÉNYI D. id. m. 139. l.

Nyilvántart az irodalom e korból még egy pozsonyi *Missalét*, amely a pozsonyi káptalan tulajdonában van. E kódex naptárában február 17-én ugyancsak ott találjuk a Cod. lat. m. ae. 214. jelzetű *Missale* azonos szövegű följegyzését.[18] E kézirat díszítését nem

[18] KNAUZ N.: A pozsonyi káptalan kéziratai. 135. l. 10. sz. — KNAUZ N.: Kortan, 117. l. 6. sz. — KNAUZ N.: A magyar egyház régi szo-

Keller János

óris 1814–1833.

Sopron

laid

Csatóráseéh

46. l.

Keller. J.

Kossuth Lajos. 10751.

Imája.

A kápolnai temetőnek előterében, a hol a balra fordult Kossuth Lajos térdre ereszkedve összetett kézzel imádkozik, tölgylevél füzérrel és allegorikus ábrázolásokkal ékesitett diadalkapu-szerü keret van, fölül Bem, Kossuth és Dembinsky mellképeivel és a legürben Kossuth's Gebet auf den Gräbern der Gefallenen, in der Schlacht bei Kapolna 1849 feliratú imával, melynek kezdete: Erhabener Herr! és befejezése: ruhen möge in Heiligkeit. Felirata

alól középütt: Lith. von J. Keller in Basel.

Kny., már. 39.2: 27.6 cm.

Sz.n. 135-901
616-901-2.

Keller Henrik özv.

1715 Eperjes

Kapmagyarorszötvösök 21. l.

Hadsereg:

A csendőrség:

A előtérben
a szolgálatban lévő A
sassal, lőszőtrel vagy a
szinű passepoillal és
megy szinű szegéssel s
nélkül. A felszerelés szi
kaiban: „F.J.i" monogr

K. K. Ge

a bal sarokban: „An
s legalól középütt: „Dru
lung Alois Leykum
Könyomat, vonalkeretb

Die K. K. österrei
rung. Gezeichnet un
A. Strassgschwandtne
Ltfa 3604.

4094

Keller Lívia

■ A miskolci Mini Galériában tegnap nyílt meg Keller Lívia festőművész kiállítása.

Népszabadság, 1986. VII. 22

Keller Lajos

Művei szerepelnek a Miskolci
Galéria Rajzkiállitásán

Napjaink 1971 junius
4.old.

Keller Mária MDK

Bordó tál kristály

Mücsarnok 1960.Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

M. D. K

KELLER Márton műmárványozó

Vác, Székesegyház, műmárványozó munkák (1774.)

Dercsényi-Gronasztói: Vác, Bp. 1960. 142. l.

Keller Mátyás

miscantalus

XVIII. 27

+ 1734 dec. 2

leisd

Schoenjersuita

282. l.

M. D. K.

KELLER Mátyás asztalos,
jezsuita laikus

1719 - 1733. Kolozsvár

1743. Nagyszebenben halt meg

Aggházy: Barokk szobrászat... Pth. 1959.
I. 222. l.
II. 145 - 189. l.

Keller Mihály

okl. építészmérnök

szül. Pest, 1910.

Oklevelet nyert 1937.

József nádor 1937/38.

208. l

35 Domokos Miklós I. II.

125. Pécsi István I.
Pfeiffer István I. II.
Pfeifer Jenő I. II.
Pintér János II.
Podhradszky Ernő I. II.
130. Radák Albert I. II.
Radics József II.
Rakaczki János I. II.
Repa Imre I. II.
Róbert Ottó I.
135. Rónai Zoltán II.
Sándor György I. II.
Sántha Zoltán I. II.
Schmidt Kálmán I. II.
Sebestyén Lajos I. II.
140. Séra Lajos I. II.
Skuteczky Ernő I.
Solti Tibor I. II.
Strozzi Vidats István I. II.
Szabady Egon I. II.
145. Szabó István II.
Szabó Pál László I. II.
Szászi Ferenc László I. II.
Székely András I. II.
Szentgály Dániel I.
150. Szentjóby Olivér II.
Szita Ferenc I. II.
Szödényi András I. II.
Szökendi István I. II.
Szőnyi László II.
155. Tamásy József I. II.
Tarczali Béla I. II.
Tarnóczi Lóránt I. II.
Tésy István I. II.
Tihanyi József I. II.
160. Torma István II.
Tóth Endre I.
Tóth Endre Zsigmond I.
Tóth Gyula I.
H. Tóth Mihály I. II.
165. Tóth Pál I. II.
Török Zoltán I. II.
Török Aladár I. II.
Udvardy Ferenc I. II.
Üchtritz Amade gróf I. II.
170. Vávzy Tibor II.
Várady Sándor II.
Vargha Dezső I. II.
Várhegyi Vilmos I. II.
Veisz József I.
175. Viniczai Tibor I. II.
Vikovich Dénes I. II.
Walek Károly Rudolf II.
Wallentiny Géza I.
Wölfinger Lajos I.
180. Wrabel Jenő I. II.
Wrublovszky Andor I.
Zajcz László I. II.
Zimmermann Antal I.

Keller/Käler/,Mathie3,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztalolegé-
nyek jegyzéke:"Käler/Keller/,Mathie3,Mie3elbach,
Ausztria,1677 v.78,1682". 117.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.szá-
zadban ~~[illegible]~~ - Adatok Győr város asztalosmüves-
ségének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967
A Győri Múz. Évkönyve

Mathias Keller,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő cén legénykönyvéből,1675-tól:"Mathias Keller Von Miszelbach auß Österreich Dischler gesell". 103.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosmüveszégének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Kantum János Ház.Győr.1967.-A Győri Ház. Évkönyve

Mathie3 Keller,asztaloslegény

Ausztriából jött.Nevével Győrben 1677 és 1682-ben találkozunk. 95.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVIX.században Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Kantus János Máz.Győr,1967.-A Győri Máz.Évkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Keller Mihály MDK

építészmérnök, született Budapest 1910

az oklevél keltének éve 1937 száma 107

József nádor 1937/38

MDK

Keller Otto

Bauzeitung für Ungarn, 1884. 2o8 l.

Keller Otto .

Zeitschrift für Organ. Chem. 1894. 208 f.

Keller Otto

Liste der beim Opernbau thätig gewesenen Künstler und Industriellen. Projectant: Architect Nicolaus v. Ybl. Bauleitungs-Chef: Architect Heinrich Schmahl; Hilfs-Architecten: Géza Györgyi, Ludwig Sonheitl, Otto Keller, Ludw. Medetz, Jul. Hans; Baumeister Ludw. Hofhauser. Maler: Robert Scholz; Decorations-Bildhauer: Wilhelm Marchenke.

K

irod

Bauzeitung für Ungarn, 1884. 208. l. fenti cim alatt

M. D. K.

KELLER Otto építész

Ybl munkatársa az Operaház építésénél

Ybl levél: Ybl Miklós 1744

Keller Pál

arany és ezüstmives

Sopron

1830. jan. 21 –

volgáreskü

Hází

Keller Rudolf

MDK

Tehén itatás

Műcsarnok 1877. dec. 16.

M D K

Keller Paulus, pictor judaicus, Temesvár.

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Miv. Ért. 1952. 1.sz. 138 l.

Keller Pál
Kőrmagyarszt
339 1

2027	Nr. 2000	**Paulus Keller**, civis 1830, e. —1858. Kanalak, gombok stb. — *Löffel, Knöpfe etc.* Rosenstingl N. Szombathely és többfelé — *Steinamanger u. mehrorts.*
2028	Nr. 2006—2008	Ugyanaz a mester. — *Derselbe Meister.* Hasonló tárgyak. — *Ähnl. Arbeiten.* Mus. Nat. Hung. és magántulajdon — *und Privatbesitz.*

Keller Pál

ötv.

l. Kőmagyötvi

2027. 7/8.

Athozat

1935.				
V.	28.	1021.	n. sla	H.
		1022.	" "	H.
VI.	3.		à conto	
	25.	1031.	n. sla	H.
VII.	6.		à conto	H.

Keller, Paul

Ötvös, 1830 – 1856

Sopron

d.

Csabapromontor

19. d.

A SZÉKESFŐVÁROSI KÉPTÁR

új szerzeményei kiállításának a nemzeti gyász miatt elhalasztott megnyitása

szerdán, folyó évi április hó 9.-én déli 12 órakor

fog megtörténni.

Szíves megjelenését kéri

Szendy László

polgármester

Keller, Paul

ötvös

l.

Csatsopromötv.

39 l.

Keller Ottó

építész

az Operaház építési irodájában dolgozott

Vas. Lyc. 1884. 616. l.

OMÁNYEGYETEM KÖZPONTI ÉPÜLETE.

epette, 1914 szeptemberében nyílt meg a
ly később a Kollégium egyik legnagyobb
t életével és halálával bizonyságot tevő
zzel a debreceni református Kollégium
szünt meg. Kebelében ma is működik

Kellar Otto

epitesz

Részt vett az operaház ejű tereben.

Az operaszinház. Vas. Nyo 1884.

616 l

Keller Otto

oj.

laid

Györgyi Géza

világutazó budai tartózkodása utáni időbe tesszük, ahogy ezt Supka fent idézett kis cikkében javasolja. Hiszen akkor is még mindig magyarázatra szorulna, vajjon miért kellett a kezdettől fogva épen maradt és 124 éven keresztül megkímélt reliefnek pont az 1664 és 1666 közötti időszakban elpusztulnia. Hogy Evlia Cselebi feltétlenül autópszia alapján beszél, igazolja részletes, szinte látleletszerű leírása. Az előkelő török úr ezenkívül sokkal nyugodtabban és tüzetesebben vizsgálhatta az épületet, melynek pontos méreteit is neki köszönhetjük, mint az ellenséges delegáció tagja, kinek minden lépését szigorúan ellenőrizték, kivált egy ilyen fontos objektum, a fegyvertárul szolgáló templom környékén. Azonkívül nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy Szulejmán szultán intézkedésének, tilalmának (. . . a musulmánok ne lássák . . .) később is érvényt szereztek és a keresztény tárgyú domborművet rendesen eltakarták az igazhívők szeme elől, illetve a nagy gházi sálját később más valamivel pótolták. Sőt az a feltevés sem utasítandó vissza »a limine«, hogy ez az óvatosság elsősorban a fej eltüntetésére irányult, mert ez a nagy nimbusszal körülvett arc árulta el elsősorban az ábrázolásnak szent, Mohamed követőit esetleg provokáló jellegét. Ebben láthatták az inkább

pusztítási vágy, ha csak fel nem tételezzük azt, hogy a vértanú ábrázolásán véghezvitt kegyetlenség megtorlásaképen merült fel ez a gonosz képromboló ártó fejében, vagy pedig az utóbbit hajtotta végre először, hogy aztán esztelen szabadossággal dühönghessen a szentkép ellen.

Mindjárt melléje iktatjuk a másik erre vonatkozó hírt Evlia Cselebi útleírásából Karácson Imre fordításában.[4])

»Összesen huszonegy mihrábos dsámija van. Solejman khán dsámija előbb díszes templom volt. E régi dsámiknak a keleti kapujától egészen a mihrabig 200, szélessége pedig 100 láb. Egy minaretje van, mely régente harangtorony volt. 210 lépcsős magas minaret, és ó én szegény onnan Pest, Buda sikságait áttekintettem. Tiszta fehér márványból készült igen szép minaret ez. E dsaminak két kapuja van. A keleti oldal fölé fehér márványra a szobrászmester egy szárnyas sárkány alakot készített, mely mintha élő volna. Száját kinyitja, ajkait előrenyujtva s farkát összekunkorítva áll. E sárkány előtt hasonlíthatatlanul Szent György alakja lovon ülve van és a kezében levő dárdával a sárkányra egy szurást mér s a sárkányt lábai alá vevén, összetiporni készül. Az ostrom idején Ebu-Szuud mondá: E

Keller Sámuel

otvös

1858 - 72

Besztercebánya

Mihalik S.

Muz és kat. Ert

1918. 141. l.

átékok engedélyezése a Budakörnyéki
252/1936.kig. számu igazolása alapján
a fenti szám alatt már megadatott.
a tekintetes Elnökség szives jóindu-
kedvező elintézését kérve, vagyok

igaz tisztelettel:

esperes - plébános,

Keller Sámuel /Samuel Keller/ 1858-1872

Szül. 18o8. aug. 21.

1858 ápr. 4-én a céhbe iktatják, Losoncon lakik

[illegible] Sándor: [illegible] a XV-XIX. sz.-ban; [illegible] és könyvtári Értesítő, 1918, 2.sz.

141 1.

rilátással, alatta a temető. A torony
em volt haranglába. /Bent a faluban áll
l való, harangokkal./ Az egyhajós temp-
en kifelé hajlitott barokk zárókővel
ablak, efelett pedig az egyszerü, sima,
fali fülkével. A homlokzat lizénás ta-
égy mérmü nélküli gotikus ablak, a két
a harmadik és a negyedik, utolsó a ré-
ablaka. A templom északi oldalán nem
idejében csak amikor az orgonakarzat-
ak ott is egy barokk ablakot.
val záruló és támpilléres középkori
ábazat. A templom egyszerü barokk mel-
(1000 Ft)
barokk sikmennyezettel, ~~fehérre mezsel-~~
ely beugrása látható és a volt diadal-

Keller Samuel

Lásd

2

Mur. és Kőpt. ért

1913. 238

Keller Sámuel, losonczi ötvös

Muz. č. Kvt. Ert. VII. 238.

Keller Sámuel

A klezmer a kelet-európai jiddisül beszélő zsidó közösség hagyományos hangszeres népzenéje. A klezmer zene amerikai újraéledésének hatására 1990 tavaszán megalakult a Budapester Klezmer Band, amely a Holocaust óta az első ilyen jellegű népzenei együttes Magyarországon. A Budapester Klezmer Band célja a zsidó ünnepek, esküvők és színházak zenei hagyományainak népszerűsítése Magyarországon és külföldön.

***

Le klezmer est la musique folklorique traditionnelle des communautés juives parlant le yiddish en Europe de l'Est. Inspiré par les groupes américains qui font revivre cette musique, le Budapester Klezmer Band a été fondé au printemps de 1990 comme le premier ensemble de cette sorte depuis le Holocaust en Hongrie. Le but du Budapester Klezmer Band est la popularisation des traditions musicales des fetes, des mariages et des théatres juifs en Hongrie et a l'étranger.

***

Klezmer is the traditional instrumental folk music of Yiddish speaking Jewish communities in Eastern Europe. Inspired by the revival of klezmer music in America, the Budapester Klezmer Band was founded in the spring of 1990 and it is the first band of this kind in Hungary since the Holocaust. Our goal is to reclaim and teach the musical traditions of Jewish festivities, weddings and theater performances in Hungary and abroad.

***

Klezmer ist die Volksmusik mit traditionellen Musikinstrumenten der in Ost-Europa jiddisch sprechenden Judengemeinschaft.
Budapester Klezmer Band ist auf Wirkung der Wiederauflebung in USA im Frühlung 1990 entstanden, welches seit den Holocaust-Zeiten erste Volksmusikgruppe von solchem Typ in Ungarn ist.
Das Ziel des Budapester Klezmer Bandes ist die Popularisierung von musikalischen Traditionen der jüdischen Feiern, Hochzeiten und Theatern in Ungarn und im Ausland.

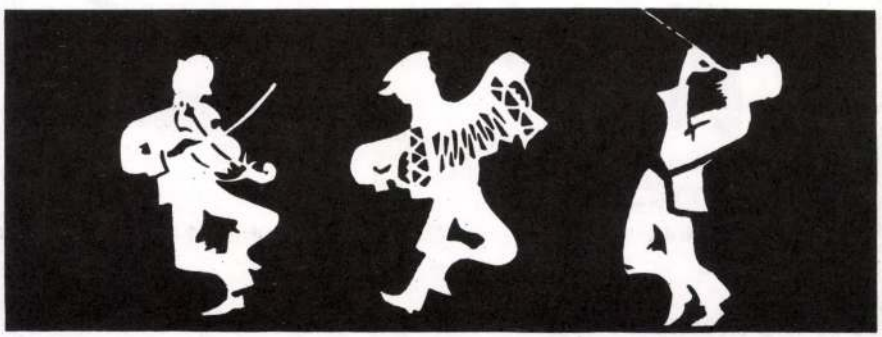

A zenekar tagjai:

BOB KOHEN – hegedű, ének
KOHÁN ISTVÁN – klarinét
TAMÁS GÁBOR – pozan
ZOLTÁN GYÖRGY – dob
HORVÁTH ERNŐ – bendzsó
NAGY ANNA – tangóharmonika
TEMPLE RICHÁRD – bőgő
ZOLTÁN PÁL – trombita

Az együttes vezetője:
JÁVORI FERENC – zongora, hangszerelés

Levélcím: Budapest, 1052 Váci utca 15. Telefon: 118-2290

A Veszprémi Művészetek Háza TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

1993. július 11-én, vasárnap 11 órára

a várbeli Kis Galériába (Veszprém, Vár u. 3.)

KELLER TIBOR

fotóművész

(Jeruzsálem-Kiron)

kiállításának megnyitójára.

Megnyitót mond:
WOLLÁK LÁSZLÓ
a Veszprémi Új Chevra Kadisa
Alapítvány elnöke

Közreműködik:
(60' koncert)
BUDAPESTER KLEZMER BAND

MŰVÉSZETEK HÁZA
Veszprém
Vár u. 17.
Telefon: 88-325-204, Tel./fax: 88-320-867

Telefon:88-325-204,Tel./fax:88-320-867

meghívó

A Veszprémi Művészetek Háza TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

1993. július 11-én, vasárnap 11 órára

a várbeli Kis Galériába (Veszprém, Vár u. 3.)

KELLER TIBOR

fotóművész

(Jeruzsálem-Kiron)

kiállításának megnyitójára.

Megnyitót mond:

WOLLÁK LÁSZLÓ

a Veszprémi Új Chevra Kadisa Alapítvány elnöke

A kiállítás megtekinthető

1993. július 28-ig, naponta 10–18 óráig.

הנכם מוזמנים לתערוכת הצילום של

קלר טיבריו (צבי)

ירושלים - קרית אונו - ישראל

אשר תתקיים ב- ווספרם (VESZPREM) - הונגריה

באולם התצוגות של הגלריה הקטנה
רחי וואר מס. 3 (Var u. 3 sz.)

בין 11.7.93 - 24.7.93

טכס הפתיחה ביום אי 11.7.93 שעה 11:00 (לפהיצ)

דברי פתיחה: כבי הרב טמאש ראי

ובהשתתפותם של נאני ק. יויר בית האומנויות וחי פרלמנט
ו- וולאק ל. יויר חיק החדשה

Keller Zsuzsanna

rajztanárjelölt

Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 148. l

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
377 1940.
1940 jul. 16.
Ér. ... ho. ... n.

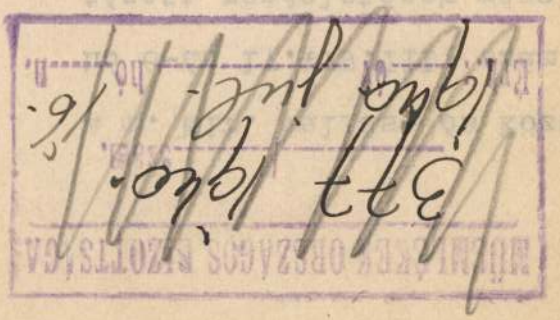

A m. kir. vallás- és közok
hó 6-án 17.479.III. szám a
tézett rendeletének másola

Utasitom, ho
utaljon ki B o r b é l
lónya/ a nagylónyai műem
állitási költségeinek te
Háromszázhuszonkilenc pe
án. A miniszter rendelet

Keller Zsuzsánna

Kolozsvár

1940-ben a bukaresti szépművészeti akadémia első éves hallgatója.

Agyagfigurával vett részt az alábbi kiállításon

Juhász István:

Magyar képzőművészeti kiállítás Bukarestben.

Pásztortűz 1940

367. l.

Kellerné Bojár Adél

Borús hangulat c.
képe repr.

Képzőművészet

1933. 126. l.

67335

MDK

Kellerné Bojár Adél

Képzőművészet 1934. VIII. 74. sz. 144.l.

MDK

Kellnerné Bojár Adél

Kissvábhegyi táj, of.

Öreg földmüves, paszt.

Tav.tárlat, N.Szal. 1934. jun. 5 l.

Kellémé Gl. Adrienne

A Nőcsarnok 1927-es tavaszi tárlatán a Magyar Képzőművésznők Egyesülete tagjaként szerepelt.

? 1927. IV. 1.

Kellerhoven

Károly fhg:

Egész alak, hat nyolczad jobbra, az ágyúhoz támaszkodva. Parókája sima s arcza s bajusza leberetvált. Leeresztett jobb kezében összedugott távcső van s baljával, melylyel az ágyura támaszkodik, a derekát szorító öv kétfejű sasos csatját fogja. Öltözete: fekete nyakravaló, fehér mellény, szürke kabát vörös hajtókával és beléssel s paszománt szegéssel, szűk sárga nadrág s magas szárú csizma sarkantyúval. Balra a fán innen álló ágyún zöld tollas kalapja van s a háttérben, mely hegyes vidék várossal lovas csata foly. A kép alatt hadi ékítményekkel körülvett czimer van, melyen a két fejű sas ül. Feliratai

alól balra: „Peint par M. Kellerhoven"
s jobbra: „Gravé par Schiavonelli."

Rézmetszet, szinezve, méretei a keretnek 61 : 44. s a rézlapnak 67.2 : 47.7 c/m

Ltfa 7690

55/93 N° 1853.

MDK

Kellerhoven

I.Ferenc király, sz.rézm.

Tört. Képcs. graf.kiáll. 19o7. 97 1.

Kellermann Dezső műkereskedés

#

Nizzában, kilencvenegyedik évében elhunyt Kellermann Dezső műkereskedő, akit közeli szálak fűztek a Párizsi Iskola legkiválóbb mestereihez. A kecskeméti születésű magyar fiatalember a század elején vándorolt ki Franciaországba, ahol kapcsolatba került a szobrászból műkereskedővé lett Brummer Józseffel. Kellermann Pissaro, Signac, Vlaminck, Seurat műveivel foglalkozott, de a legszorosabb barátság Derainhez fűzte. Miután tavaly elvesztette a feleségét, aki az 1945-ben tragikus körülmények közt elhunyt Bálint Rezső festőművész özvegye volt, Kellermann Dezső ezt írta: „Megpróbálok továbbra is tevékeny maradni . . .” Ez egy ideig sikerült is neki. Több mint félévszázadon át tevékenykedett a művészet fáradhatatlan szolgájaként. Sajnos, emlékeit nem írta meg . . . (ble)

⊕

B. Hegyi László keramikus kiállítása március 19-én nyílik meg a Ferencvárosi Pincetárlaton.

Magyar Nemzet
1981. III. 18.

Kellermann Emil dr

koll. kiält

Tamás Galéria

172. n. 1943. febr.

...szivógépek, alkatrészek. Márkás rádiók Bp VI Vörösmarty u 31 220-858

Szende József, Bp. IV Magyar-u. 3. **ELECTROLUX** porszivógép s egyéb műszaki és háztartási cikkek. 186-415

Varga **testvérek ventilátor és lemezárugyár. Bp. XIII Röppentyü u 61 291-326 490-722**

Portálok.

Budapest

Haas és Somogyi R.-T. **Bpest, XIII. Frangepán-u. 7. ✳299-080**

Imrei Aladár címfestőmester cégtáblák Fémbetük Bpest, Szabadság tér 1. 111-194

Márkus Lajos rt. Bp. XIII. Hun-u. 4/b. ✳298-855

Posztó.

Baja

Bajai posztó- és takarógyár r.-t. Baja, Szent János-u. 3. 4-41

Békéscsaba

Cupfer és Schwarcz «posztóház» Békéscsaba, Andrássy-út 15. 5-53

Budapest

Kraszner Lajos **posztókeresk., Budapest,**

Gárdonyi Gyula posztókereskedő. Karcag, Medgyesi-u. 2. 1-44

Kolozsvár

Csenka Gábor posztóház, Kolozsvár, Kossuth Lajos u. 4/6. 17-83

Scherg Vilmos és Társai R.-T. **Brassói posztó- és divatárugyárak kolozsvári lerakata, Mátyás király-tér 23. *13-03***

Kula

Brandecker Ferenc **posztógyára r.-t. Kula. 40**

Miskolc

Merinó posztókereskedelmi r.-t. Miskolc, Széchenyi-u. 27. 55-98

Weisz Miklós, posztókereskedő, Miskolc, Széchenyi-u. 85 56-81

Nagyvárad

Berger Simon és Tsa, textil és posztókeresk. Nvárad. Kossuth Lajos-u. 13. 11-40

Havas és Grünfeld posztóáruház, Nagyvárad, Bémer-tér 1. Tel.: **11-54**

Nyiregyháza

Hartos Lajos, férfi és női gyapjuszövetek, Nyiregyháza, Vay Ádám- u. 2. 23-74

Szeged

■ Lévai Henrik, Szeged, Tisza L.-krt 39. 26-49

Szántó és Megyeri, Szeged, Kárász-u. 13. 27-28

Pótkávé

DR. KELLERMANN EMIL

73. Az orvosnő, pasztell ..... mgt.
74. Kilátás a turistaházból, pasztell ..... mgt.
75. Kisfiam, bronz ..... mgt.
76. Torzó, fa ..... mgt.
77. Az öreg, fa ..... mgt.
*78. Az orvos, pasztell ..... mgt.

Pécsi kiáll, 1933. ugyan

Kellermann Emil

Keller Vilmos

soproni órás.

1852-ben céhbeli mester.

Biedermeier álló órája a soproni városi tanácsteremben.

Csipkés kálvária:

Újabban restaurált régi órák.

Soproni Hírlap

1938. 247. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Keller, Vilmos

órás 1855 k.

lást

Csipkéssoproniórakiáll

10 l –

francia miniatúrafestészettel, az arctipusok és figurák festésével attól már nagyon is távol áll.

*

Az első műhely kétségtelenül ágostonrendi szerzetesek kolostorában virágzott: de kérdéses most már, hogy a második és harmadik műhely termékei melyik szerzet kolostorában keletkeztek?

Hangoztattuk már, hogy a magyarországi termékek a nyugati szerzetesművészet szellemében készültek. Így nemcsak a magyar kolostori műhelyek alkalmaztak franciás jellegű kalligrafikus díszítéseket: a miniaturaművészet rokon megnyilatkozásaival találkozunk külföldön is. A XIV. században a francia miniaturaművészet hatására azonos jellegű díszítőmodorban dolgoztak a német, osztrák, cseh és magyar kolostorokban is, kisebb lokális eltérésekkel. A külföldi szerzetesrendek egyszerűbb munkái azonban még nagyrészt feldolgozatlanok, és az egyes szerzetesrendek művészetére csak itt-ott felbukkanó szerzetes kódexek díszítésein keresztül következtethetünk. A XIV. század első felében francia hatás alatt készült cseh kolostori termékeket Max Dvořák általában ciszterci munkáknak tekinti.[22] A pozsonyi missalékat így ma-

[22] Dvořák Max: Die Illuminatoren des Johann von Neumarkt. — Gesammelte Aufsätze zur Kunstgeschichte, München, 1929. 82—86. l. — A prágai főszékesegyház könyvtárában különben található két olyan ismeretlen származású kódex, egy Biblia és egy Petri Comestoris Scholastica Historia Sacra Scripturae, amelyeknek díszítése, nyersebb vonalvezetésben igen közel áll a pozsonyi Missalékhoz. E két prágai kódexet lásd: Podlaha, Anton:

Keller Vilmos

órás XIX. sz Sopron

lásd

Csatóráscéh

46. l.

színszerelésű tájképeit és csendéleteit a gyűjteményes kiállításon láthatjuk. Nyilván lélektani törvényszerűség, hogy igen sok kiváló művész csak idősebb korában, a tudás végső, mesteri fokán lazít a formai zsilipeken, amelyek a kifejezésre törő érzelmességnek, a hevesebb és gyökeresebb lelki fölbuzdulásnak útját zárják. Iványi-Grünwald esetében az expresszionak ezt a késői hajlamát korunk uralkodó festői áramlata is ösztönözte. Újabb művei szemre és lélekre egyaránt közel állanak ahhoz a képstílushoz, amely nálunk a negyvenes-ötvenes nemzedék java festőinek sajátja. Ez a rokonság annál is könnyebben támadhatott, mivel az új magyar festőművészet sem a kubizmus építményes szellemű formai iskoláján, sem az expresszionizmus emésztő lázálmain és metafizikai révületein nem ment át igazán. Gyökerében sohasem szakadt el a természet érzékletes képétől. Igy találkozik Iványi-Grünwaldnak a naturalizmuson túlérző művészete a fiatalabbakkal, akik a látomás szakadékaitól és a formai kombinációk távoli síkjától innen, az arany középúton tartanak.

A mester új képei nagyobbrészt finom árnyalatú, szélesen, nyugodtan tagozott színekből állanak. A sárgák, pirosak, kékek, zöldek élénkebb világ-

Keller Vilmos

órás 1844. Sopron

Lad

Csatórás céh

45. l.

BSTEFELÉ

márciusban Aba-Novák Vilmos, áprilisban Egry József következik. A továbbiakban Diener-Dénes és Czóbel Béla gyüjteményes kiállítása van soron.

* * *

Berény Róbertről még a tél folyamán 32 képmelléklettel ellátott monográfia jelenik meg, Oltványi-Ártinger Imre dr. tollából, az Ars Hungarica könyvsorozat új kötete gyanánt, Bisztrai Farkas Ferenc kiadásában.

Keller, Wenzl

puskamüves
Pozsonyban

1775-tól való
puskája a körmendi hg. Batthyány
gyűjteményben.

Kalmár János
közlése.

VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI
M. KIR. MINISTER

131948/912. szám.

Divalo
íveskori számyasolta
nak egy példányát
tára részére, ide m
Budapest 19

Szécsénybe; jelentkezése után a szegedi 5-ik honvéd gyalogezredhez továbbítta

z tették át, honna

ultuszminisztériumh

tiklósy Ferencz, a k

ít szolgálatot 1914.

yvtáros távozásakor

86. eln. sz. a. kelt

1-én 16515/1914. s.

einek őrét, *Höllrigl*

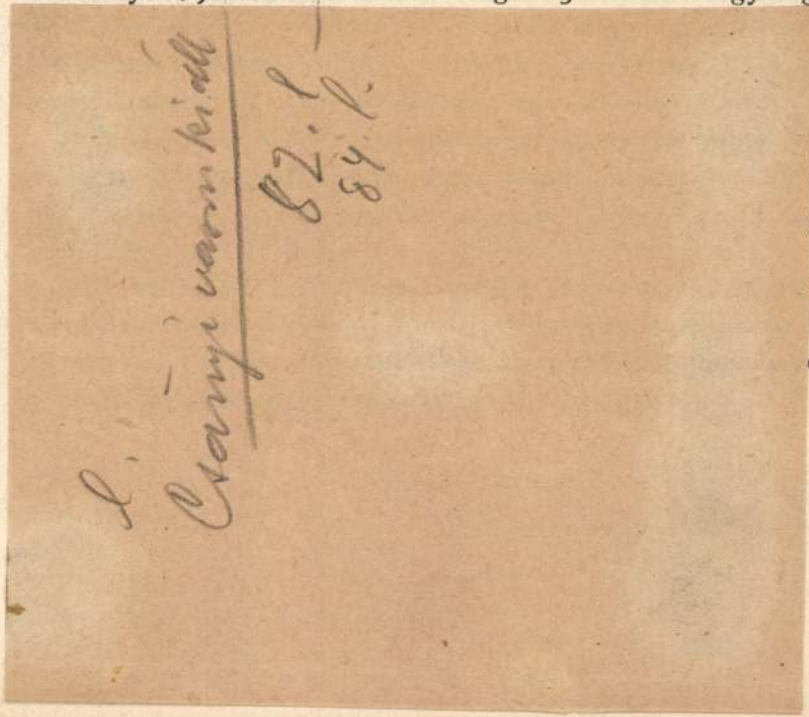

i és még most sem merik visszarakni őket, mert az egyik fal alaposan meg-
Az olvasók száma gyarapodott tíz új taggal, sőt a kezelő még a csütörtök
i olvasóórákat is megújítja az utóbbi időben, noha ezek iránt eddigelé még
deklődés nem volt.

AGYVÁRAD. A *városi nyilvános könyvtárt* a világháború valósággal meg-
tte. Megakasztotta ugyanis azt a legjobb úton haladó mozgalmat, amelyet
i könyvtárbizottság a könyvtár *állandó* elhelyezése érdekében indított s amely
láig haladt, hogy rövidesen a könyvtárpalota felépítését eredményezte volna.
al inkább, mert e mozgalmat a város vezető emberei: *Rimler* Károly polgár-
Kőszeghy József főmérnök, *Lukács* Ödön tanácsos, *dr. Thúry* László főügyész,
orján Ármin és Emil neves ügyvédek, *dr. Mártonffy* Marcell egyetemi tanár,
oston Péter és *dr. Hoványi* Gyula jogtanárok, *Rádl* Ödön kir. tanácsos, *Sas* Ede

Keller Vencel

pozsonyi publikációs

l.

Arch. Ért

1911. 221, 222. l.

vagy nálam

Magyar publikáció

vessék alatt

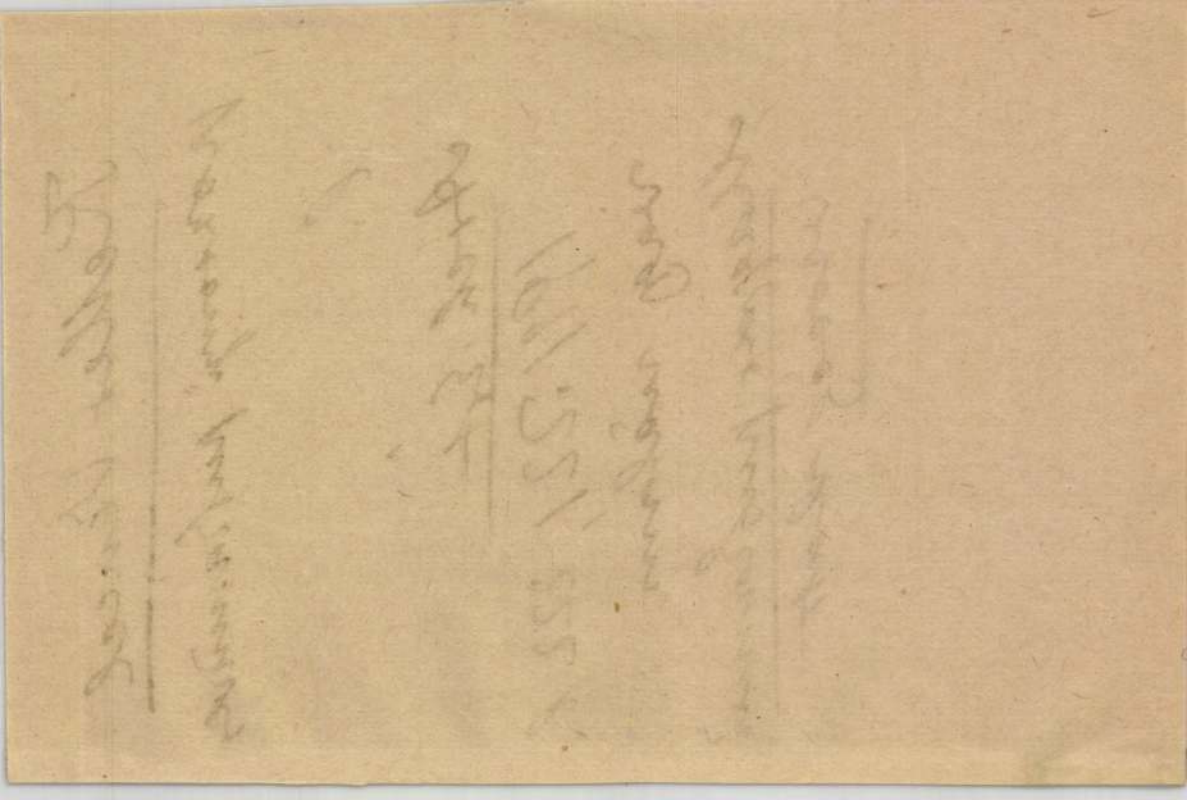

Keller Vencel

poesonyi puszaminos

l.

Arch. Ert.

1911. 221. l.

222. l.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom

Többször és nyiltan szállta
mely a mai veszedelmes külpoli
vezetett. Nem sikerült. Ezért mé
pártjából.

Az ország sorsáért való m
kapcsolatom arra kötelez, hogy t
érdekeit, a polgárság nyugalmát

Én tehát felveszem a h
ki az országot a mai szörnyű hel

kibontom a legiti

„Istené

Keller Vencel

pozsonyi fegyverkovács

2 vadászfegyver XVIII-ik

hag Batthyány Strattmann

Körmend.

Ismt

DEBRECEN

Déry-Múzeum: Hajdúsámsoni raktárlelet,
bronzker.

Ecsedi István: Debrecen város Déri-muzeuma.
Budapesti Hírlap, 218—1930, 13/1.

KELLERMANN Bálint /Valentin/ egri kőművessegéd --+ Valkner kőművesmester segédjeként tartják számon Egerben 1752-ben, majd egy év mulva mint önálló kőműves szerepel az adóösszeirásban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Kellermann Bálint, egri kőműves

1752-ben Valmer kőműves mester segédje, majd egy év múlva mint önálló kőműves szerepel az adó összeírásokban.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 348. old.

Kellermann Emil dr

pécsi festő meghalt
1944-ben ? tragikus
halállal - 1947. dec.
-ben 25 művéből em-
lékkiállítás ~~volt~~ nyílt meg
a pécsi Városi Mu-
zeumban

Szabad Művészet
1948. 1. sz. 32. l.

/ állandó jellegű

Kellermann Emil

gyüst. kiäll-

l.

Pécsi K. hab. herv

1946. pl.

XIII. csop. kiäll

1480 körül: *Apostolfejek.*

Szent Pál megtérése
Vászon, olaj, 84×98 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Őszi kiállítás, 1930. Ipolyi, 88. szám.

POUSSIN, GASPARD DUGHET (francia festő, 1613—1675)
Krisztus sírbatétele

Kellermann Emilda

1

Pécsi KMT. 1929

tav. kiáll

7 l.

161. kép. *Zick, Johann: Jézus és a szamariai asszony.*

1923—1924., 242. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 244—245. l. (Képe 248. l.) — Lepold—Lippay 56. l.

SEITZ, HANS (prágai festő, † 1809)

Bogáncskóró madarakkal és lepkékkel

Virágos bokor madarakkal és lepkékkel

Bádog, olaj, egyenként 67×50 cm.

Jelezve lent jobbra: Johann Sitz F.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II. évf., 1875., 43. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 33. l. — —ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Z.: Az eszterrgomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 845. l. — Maszlaghy II., 135—136. szám. — Gerevich PA, 248. l.

Kellermann Emil

1

Pécsi KMT 1929

tav. kiáll

11.l

akowie.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 845—846. l. — Maszlaghy II., 254. szám.

GIRIKOW (orosz festő, XX. sz. eleje.)
árevics arcképe
szon, olaj, 42×27 cm.

ÁR

yes lakosztályaiban és a folyosókon függenek.

KÉPEK

ezve jobbra lent, vászon, olaj, 26×16 cm.
. szoba.)
Maszlaghy II., 384. szám. — Gerevich PA, 254. l.

AGYAR FESTŐ, XV. század
ria

nt János ev.
gyobb Kálvária töredékei, fa, tempera, egyen-
it 57×39 cm. (39. szoba.)
iszka György szepesi püspöktől.
Maszlaghy II., 336—337. szám.

Kellermann Emil dr

festő

Pécsi kiáll. 1935. dec

őszi kiáll.

Öröm (balatoni holdas este), pasztell

Bánat (a gyászház), pasztell

BUDAPEST
42 III. 18 12

Kellermann Emil dr

Pécsi kiáll. 1936. jun.
tavassi kiáll.
Disznóölés, pastell
mgt.

Ószentiváni leletek VII. 244

Kellermann Emil dr
festő, Pécs, Felsőmalom u. 3

Keszthelyi Károly
festő, Pécs, Marcsvárárhely,
dr Lyecse Dániel u. 28

Király János, festő
Barcs, Közsélek u. 14.

Király Lajos, festő
Pécs, Alsómalom u. 8/2

Klie Zoltán festő
Bpest, Wahrmann u. 33.

Klug K. György szobrász
és festő, Pécs, Bálics u. 3.

Kolbe Mihály, festő
Mohács, Kossuth L. u. 8.

Koszorus Károly
Pesszimistlőrinc

A Pécsi Képzőművészek
és Műbarátok Társaságának
művésztagjai 1942-ben

Müv.

g. 81

1 Röt. 8°

Bock,

Dr. Fr.

Karl's des Grossen Pfalzkapelle

und ihre Kunstschätze.

Kunstgeschichtliche Beschreibung des Karolingischen Octogons zu Aachen, der späteren gothischen Anbauten und sämmtlicher im Schatze daselbst

Kellermann Emil
dr

l.

Pécsi kiáll. 1940
Ötz.

EGYETEMI NYOMDA

DECEMBER

31 nap 51. hét

17 sárnap	
18 Hétfő	
19 Kedd	
20 zerda	
21 ütörtök	
22 éntek	
23 ombat	

Kellermann Emil dr

grafikai és akvarell hagyatékának kiállítása a 1947. nov. téli tárlat keretében Pécsett.

Nikelszky Géza
közlése

A múzeum jelenlegi állaga 10.799 darab, melynek megközelítő értéke 300.000 K.

A múzeum költségére 1913-ban rendelkezésre állott 900 K állami segély, 750 K városi segély és a szépítőegyesülettől 300 K.

A város birtokában levő 6 darab régi gobelinből 5 már stilszerűen renoválva a városházán a polgármester szobáiban diszíti a falakat s már csak egy van a gödöllői műintézetben a javítás befejezése végett.

Az egyedüli pénzbeli forrás, melyből a múzeum *néprajzi* gyüjteményét gyarapíthatják, az államsegély, ami 1913-ban 400 K volt. A néprajzi beszerzések tehát szűkös keretek közé szorítva mozoghatnak. Odatörekedtek tehát, hogy a már meglevő gyüjtemény lehetőleg kiegészíttessék. Beszereztek egy hintett virágdiszű kávéscsészét aljjal a bécsi gyárból, egy áttört peremű tányért Frainból, valamint egy kenőcstégelyt, egy kávéscsészét s ugyancsak egy kávéscsészét aljjal ugyanonnan, végre egy «K»-jelű kávés- és tejesfindzsát. Ezek igazolják azt a kapcsolatot és befo-

kal egészítették ki. Különösen é
aranyhimzésű és ékköves zsidófők
ból. Megszereztek még egy kád
elül nyolczszögletű, hátul pedig ov
előlapján faragással.

58. POZSONY. III. A *Pozsony Természettudományi Egyesület múzeum*
töztetése a primáspalota átalakítás
aktuálissá lett, mert a város az ed
lenesen átengedett helyiségeket
számára foglalta le. Ismét új hajlé
tehát keresni, mert a múzeumépüle
tése még mindig késik, az egyesü
szerény anyagi viszonyai miatt n
a múzeumnak megfelelő helyiséget

A város az V. kerületi egykor
kaszárnya néhány megürült szobájá
át ideiglenesen a múzeum számára
költözésnél nagy segítséget nyujtot
Tódor másodpolgármester, aki a
nagyobb részét városi munkásokk
tette.

A múzeum őrének működése n

Kellermann Emil

dr

l.

Pécsi kiáll. 1928. ősz

Kellermann Emil

l.

Pécs Kiáll. 1941. 07

RONI M. KIR. ALL
NÉGYÉVFOLYAMÚ
AY ANDRÁS.
ELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA.

Nyomtatvány.

314-1937.

Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula

úrnak

Budapest.

VI. Budafoki út 10/c. IV

ehet csalás, mert
valóságos bére a
az erény.

Nous présentons les trois statues formées, d'une fantasie abondante et d'une main précise, par M. Jules Glasz. Le développement du jeune artiste nous révèle un bel avenir

Ifj. Glasz Gyula nagy fantáziával és biztos kézzel megalkotott három szobrát mutatjuk be. A fiatal művész fejlődése nagy reményekre jogosit.

HONGRIE . MAGYARORSZÁG . HUNGARY

II-III. 1927

Kellermann Emil dr
Magyarország (Hongrie - Hungary) II - III 27

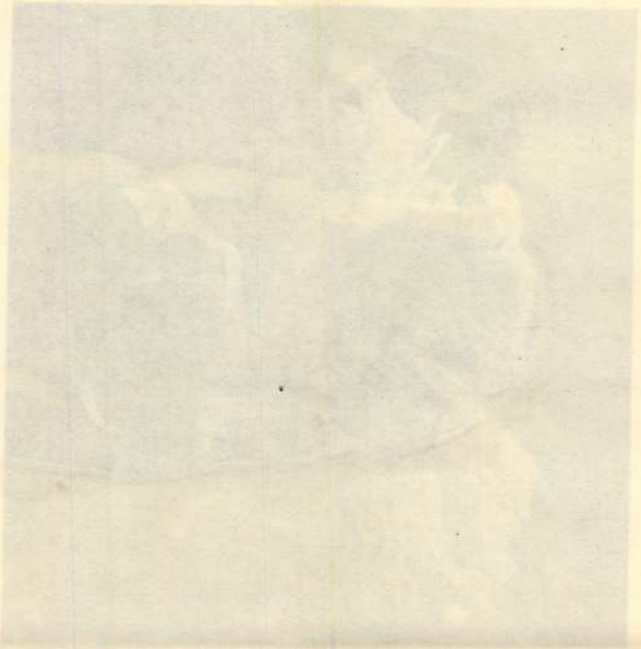

Kellermann Emil

Pécs, kiáll. 1933
május

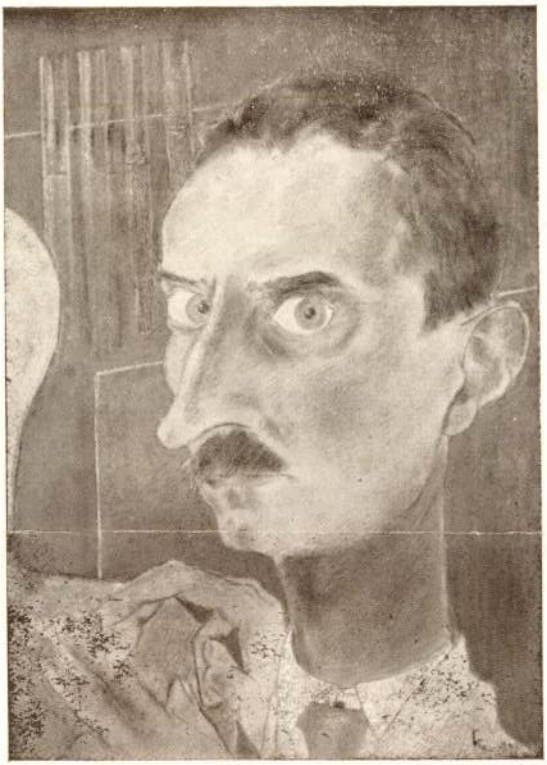

KELLERMANN EMIL DR: Az orvos

MDK

Kellermann Emil

Művei a pécsi képzőm.kiáll.-án.

Cikk: A pécsi képzőm.és műbarátok társ.
kiállítása.

Képzőművészet, 1932.108.1.

MDK

Kellermann Emil dr.

A Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. művésztagjai 1938.

MDK

Kellermann Emil dr.

A téli Kismakár, paszt.

A nagy beteg, paszt.

Fát hoztak, paszt.

A Pécsi Képzőm. és Mübarátok Társ.1938.őszi kiáll. tárgym. 11.1.

MDK

Kellermann Emil dr., szobrászm.

szintén egy gipsztanulmányfejjel/mint Engelné/
- uj oldaláról mutatkozik be.

Nikelszky Géza: A pécsi képzőművészek őszi tárlata.
Pécsi Vigadó.- Emlékkiállitás Weber X.Ferenc képeiből és
a Gebauer-Martyn festőiskola növendékeinek munkáiból.
Dunántul. 1929.okt.20. 8.old.

Kellermann Emil.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat

Kellermann Emil.

1943-ban a Tamás Galériában kiállitották müveit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Kellermann Emil dr.

Műveinek kiállitása.

Halápy János: Ébrednek a múzsák.

Hétfő Reggel, 1943.febr.8. 4.1.

MDK

Kellermann Emil dr.

"Fájdalom" c. falifigurája és az "Orvosnő" c. képe. Repr.

Magyarország (Hongrie-Hungary) II.- III. sz.46.l.

MDK

Dr. Kellermann Emil

A pécsi villamosban, paszt.

Pécsi utcarészlet, paszt.

Pécsi Képzőm. Társ. 26-ik kiáll. 194o. november

MDK

Dr. Kellermann Emil

Béltisztitók, paszt.

Aszfaltozók, paszt.

Pécsi Képzőm. Társ. 25-ik kiáll. 1939. október.

Kellermann Emil dr. festő, Pécs MDK

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

MDK

Kellermann Emil pécsi festő

a Társaság tagja

Pécsi Képzőm. és Mübar. Társ. 23.kiáll. 1938.jun.

MDK

Kellermann Emil dr. festő, Pécs

Pécsi Képzőm. és Mübar. Térs. kiáll. 1937. máj.

MDK

Kellermann Emil

ZPA: "Új romantika" és még 2 kiáll. Magyarország, 1944. márc. 3.

MDK

Kellermann Emil dr.

Társaság, paszt.

Temetés előtt,"

Nyár, "

Pécsi Képzőmüv. és Mübar. Társ.kiáll. 1937. máj.

Kellermann Emil dr
orvos festőművész

emlékkiállitása
a Városi Muzeumban.

Uj Dunántul. 1947. nov. 30.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos:1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960. 221-250.l. 239.l.

Kellermann Emil dr. MNK

1946. jul. 21-én nyilik meg a Képzőművészetek Szabadszervezet rendezésében Károly Ernő, Kellermann Emil dr., Király Lajos és Reder Judit pécsi festőművészek kiállitása.
Uj Dunántul. 1946. jul. 14.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l.
238.l.

MDK

Kellermann Emil dr. festőm.

Nikelszky: Tav.kiáll. a Városi Muz.ban.
Dunántuli Napló, 1949. ápr. 7. Pécs.

Kellermann Emil MDK

Szent János kuti völgy, vizf.

Pécsi Képzőművészek és Hibernták Tára.
IX. Őszi kiáll. 1931. dec.

MDK

Kellermann Emil dr.

Emlékezés egy hegyi turára, paszt.

A beteg, paszt.

Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. 1934.évi kiáll.
Pécs. 1934. okt.-nov. 16.1.

MDK

Kellermann Emil dr.

Szent János kuti völgy, vf.

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társ. Pécs,

1931. dec. 2. 1.

MDK

Kellermann Emil

Kilátás a turistaházból, kréta

Az orvos, kréta

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társ.
11. kiáll. Pécs, 1932. dec.

~~K~~ Kellermann Emil festő

Z

Neve megemlítve.

Művészet

Uj Dunántúl. 1946. II. évf. jún. 26. 4.

Kellermann Emil dr. depotált festő. MKk

Hagyatékából kiállításra kerültek képei.

„Művészet"

Új Dunántúl, 1946. III. évf. júl. 27. 4. l.

Kellermann Emil dr. festő MDK

Orvos volt. Még a koncentrációs táborban is rajzolt, ezért csaknem halálra verték. Eltűnt.

Martyn Ferenc:
„Egy képkiállítás elé"
Új Dunántúl: 1946. III. évf. júl. 20. 3. l.

Kellermann Emil dr. festő MDk.

A deportált művész régi festményeinek kiállítása.

„Művészet"
Új Dunatul 1946. III. évf. júl. 14. 8. l.

+ Dr Kellermann Emil festő MDG.

is akvarelljét látjuk viszont

Nikelszky: „Tavaszi Kiállítás a Városi Múzeum-ban".

– Dunántúli Napló, 1949. VI. é. ápr. 7. 4. l.

Kellermann Emil dr. orvos-festőművész. MDK.

Megemlíti a rovatvezető, hogy az áldozatul esett festőművész külön emlékkiállítást kap.

"Képzőművészeink jövő munkásságáról"
Dunántúli Népszava. 1946. V. évf. jún. 10. 4. l.

dr. Kellermann Emil-festő MDK.

A város tulajdonába került egyik alkotása.

„Modern pécsi képtár Pécs-Baranya régi mestereket a Városi Múzeumban!"

Dunántúli Néplap. 1946. II. évf. aug. 18. 6. l.

MDK

Kellermann Emil, dr., festő-graf.

Rajz, grafika

Tájkép vízfestm.

Kis nobor variator (fa és plastilis nobor.)

Pécsi Vigadó. - A Pécsi Kéjzőm és Műbar. Társ. X. kiák.

1932 III-27-IV-5. - Kat. 20/21. l.

Kellermann Emil festő

MDK

Neve szerepel a kiállításon.

Nikelszky Géza: „Bpesti és pécsi képzőművészek egyéves csop. kiállítása.

Dunántúli Népszava. 1946. II. 06 f. dec. 8. 8.

+ Dr. Kellermann Emil festő MDK

Emlékkiállítás lesz az eltűnt festőtől.

„A modern képtár téli tárlata a városi múzeumban"

Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. dec. 2. 2. l.

Dr Kellermann Emil festő MDK.

A tragikus sorsu orvos-festő 25 képe.

„Művészet"

Uj Dunántúl 1947. IV. évf. nov. 30. 4. l.

† Dr. Kellemann Emil festő MDK.

Az elhúnyt festő finom művészi akvarelljeit és pasztelljeit mutatjuk be.

„Képzőművészet – – –"

Dunántúli Néplap, 1942. III. évf. 30. (nov.) 4. l.

+ Dr. Kellermann Emil festo MDK.

A világégésben eltűnt magyar festő grafikáiról emlékkiállítás készül.

„Téli tárlat lesz a Városi Múzeumban!"

Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. nov. 27. 2. l.

MDK

Kellermann Emil dr.

Pécsi táj, vf.

Kis-Makár, vf.

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. 2.kiáll.
Mohács, 1944.
6 l.

MDK

Kellermann Emil dr.

Pécsi táj, vr.

Kis-Makár, vf.

Pécsi Képzőmüv. .... Társ. 2. mohácsi kiáll.
1944. jan. 6 l.

Dr Kellermann Emil orvos, festő MDR.

Dunántúli Népszava. 1946. júl. 21. II. évf.
„Négy festő emlék-kiállítása a Baranyavármegyei Múzeum-ban." 6. l.

MDK

Kellermann Emil dr.

Disznóülés, paszt.

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs, 1936. jun. 16 l.

Várdomb /Tolna/

R.k.plébániaház, benne olasz k
ferences rendházból.

/Magyarország, képes melléklet

MDK

Kellermann Emil dr. festőmüv. Pécs

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ. kiáll.
Pécs, 1936, jun. 11 l.

Szekszárd (Tolna)

Sztálin-tér 9. R.k.plébániaház, s
kapuszárnyak. Építette Rodt Feren

(Szekszárd V. é. MV. Bp. 1952, 72 l.)

dr.Kellermann Emil

Hosszuhetény, vizf.

Hosszuhetény, vizf.

Pécsi Képzőművészek és Művarátok társasága első mohácsi kiállitása, Mohács, 1943. katalogusa, 12 lap

XVIII. Magyar Grafikusok kiállitása, Budapest, 1923. december. katalógusa

MDK

+Kellermann Emil

a Pécsi Csop. tagja

M. Képzőmüv. Szab. Szervezete I. kiáll. Pécs,
1946, dec.

MDK

dr.Kllermann Emil

Mecseki részlet, vizf.
Szénavári táj, "
Pécsi táj, "
Gőringi táj, sz.rajz
Szénavári részlet, sz.rajz.

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ. VII.kiáll.
193o. nov. 4 l.

MDK

Kellermann Emil

Nikelszky G: Pécsi képzőművészek őszi kiáll.
Dunántul, 1928. nov. 4. 9 l.

Kellermann László épitész
Családi ház, tervezet

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének kiáll. 1923. 11 1.

Kellermann Emil dr.

MDK

Nikelszky G: Pécsi képzőművészek...tárlata...
Dunántul, 193o. nov. 23. 8 l.

MDK

Kellermann Emil dr.

Rajz, grafika
Tájkép, vizf.
Kis szobor vázlatok, fa és plastilin szobor/

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs, 1932, márc. 2e-21 1.

MDK

Kellermann Emil

Balatoni emlék. Pasztell

Uj romantika. Tamás-Galéria CLIV. Kiáll. 1944. febr. 6 l.

MDK

Kellermann Emil dr.

Nikelszky Géza: Tavaszi képtárlat a Vigadóban.
Dunántul, 1929. márc. 24. 7 l.

Kellermann Emil dr

festő

lásd

Pécsi Képzőm. Társ.

1933 nyár

Kellermann Emil dr

festő

lakik: Pécs, ~~Felső~~ malom

u. 5.

Pécsi KMT művésztagja

1933.

V. Négy 3·375 m.-es kerettel elátva

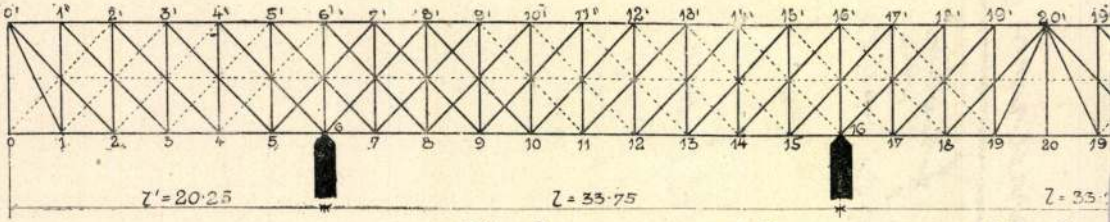

A legnagyobb nyomatékok

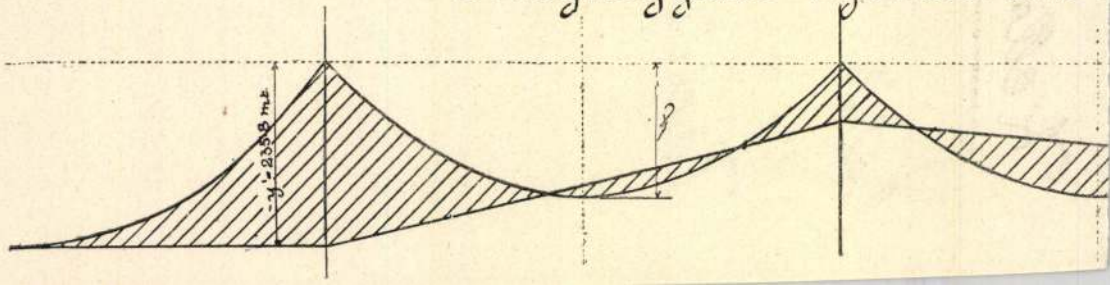

Kellermann Emil dr

A *Tamás Galéria* kiállítása érdekes meglepetést hoz: egy nem »céhbeli« festő, dr. *Kellermann* Emil pécsi orvos temperáit és pasztelljeit mutatja be. Kellermann — némely fogyatkozása ellenére is — komoly figyelemre számottartó, értékes amatőr-tehetség. Ahogy Kállai Ernő a kiállítás katalógusának előszavában találóan írja: képein csupán a rajz helyenkint szembeötlő naivitása és félszegsége vall műkedvelőre, egyébként színkultúrája igen sokszor mesteri fokon nyilvánul. De még rajzi kezdetlegességében sem nélkülözünk bizonyos értékeket, főkép ami a lényeg megragadását és sajátos kifejezését illeti. Témáit a kórház, a betegek világából meríti, a valóság-ábrázolást mindig valami felfűtött, lírai átérzés szenvedélyességével, nem egyszer keserű, sőt kísérteties hangulatával telítve, ami különös, fanyar zamatot ad könnyedén odalehellt vagy komorabb színekbe nehezedő képének. Legszabadabban, minden hatás alól kibontakozva mégis pécskörnyéki tájmotívumain, ezeken a derűs természet-szemléletre valló akvarell-lapjain mutatkozik meg érdekes festői egyénisége és bensőséges művészi tehetsége.

— p —

Kellermann Emil dr

koll. kiáll. Tamás
Galéria

irod

Ujság 1943. febr. 7.

(e.a.: K. E. képei)

Buda-Pest.

Ez a lap azt a jelenetet
jelölt kortesei a városháza e
jön a főkortes, ki jobb kezéb
fiatal leányt vezet, ki a m
götte a kocsit látjuk, melyn
lévő hordón két kortes ül
A előtérben balról hárman
irat van s jobbról egy fiata
kinek kezeiben egy papiros v
jobbról: „A követek vál
balról: „L'elezione de
fölül: „Wobby deput
salól: „Die Deputirt
végre legalól: „N° 29."
Könyomat, vonalkeret

L A háttérben a városházát és jobbra a belv

Kellermann Emil

Tamás Galéria
Új romantika
1944 febr.-márc.
Balatoni emlék,
pasztell.

Nem azonos
Kelemen Emillel!

Érsekújvár

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kellermann Emil dr

F (Orvos-festő a Tamás galériában-)

Öreg hölgy
Az öngyilkos
Öregek
Villamoson c. képei
repr.

Hid. 1943. márc. 1.
33. l.
F

Kellermann Emil dr

koll. kiáll.

Tamás Galéria 142. sz.

1943. febr.

Kellermann Emil dr

festő

Az orvos (Önarc-
kép?) c. képe repr.

Pécsi Képzőművész Társ

1933. nyár

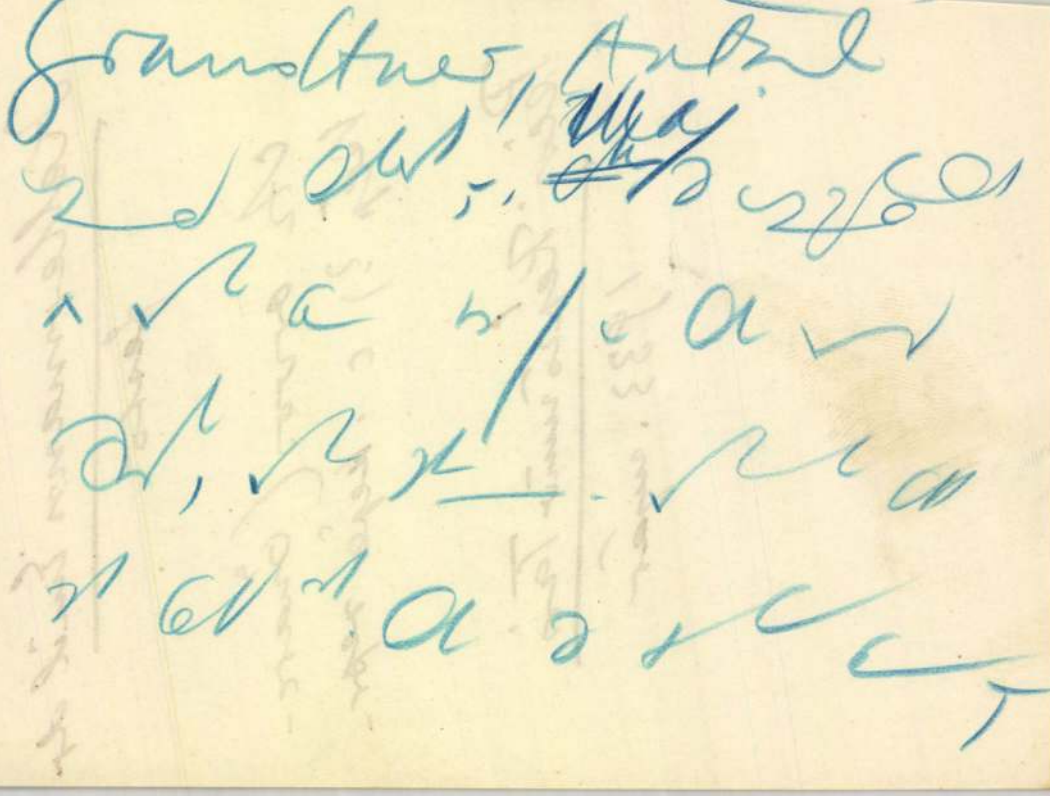

Kellermann Emil

Nikelszky Ej:

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Dunántuli Napló. Pécs.

Megjelent: 1949 APR. 7.

93

Tavaszi kiállítás a Városi Múzeumban

A tavaszi tárlatot Martyn Ferenc rendezte. Ezúttal ő maga is három olajképét állította ki. Valósággal üdítően hatnak megjelenésükkel ezek a spanyol hajós-népéletből vett románcok. A rendezés meghagyta a kiállítás részére az előbbi tárlatról Sinkó András szobrászművész komlói bányász emlékművét. „Hősi elszántsággal a közösségért" címet viseli e nagyszerű kerámiai domborm?, amely a Zsolnay-gyárban készült. A mű talán a legszerencsésebben képviseli Sinkó jellegzetes művészetét. Az alakításnak teljes művészi voltát őrzik Sinkó Petőfi-szobor-studiumai is, amelyek komoly elmélyedésre vallanak, épúgy, mint a művész két munkást ábrázoló terracottája. Kellermann Emil dr. hagyatékából is őriz néhány maradandó színes munkát a tárlat. Tizenöt akvarelljét látjuk viszont. Finom, ízléses dolgok ezek, mint Derkovits Gyula és dési Huber István grifikái. A 16 grafikai műnyomat bevezetőül szolgál a fiatalon elhunyt jeles festő, dési Huber és a szobrászművészek ma is örökifjú tagjának Vedres Márknak közeli együttes pécsi kiállításához. A tárlat anyagát még Szepesi Freund Lajos négy kitűnő ceruzarajza és Goda E. szobrász egy női tanulmányfeje egészíti ki.

NIKELSZKY

250. kép. *Úrmutató, XV. sz. vége.*

özv. Keller Henrikné

ötvösmühelye volt.

1715 ben Eperjesen elég jó módban élt.

dr. Illéssy János: Magyarországi ötvösök 1732-ben. Arch. Ért. 1904 évf. 392. l.

000321

VÁROSKERI KIR. ADÓHIVATAL
ÉRK. 1905 JUL 19
006327 szám.

28021 KÖZSÉGI NYOMDA, BUDAPEST, VI., VÁCZI KÖRÚT 65.

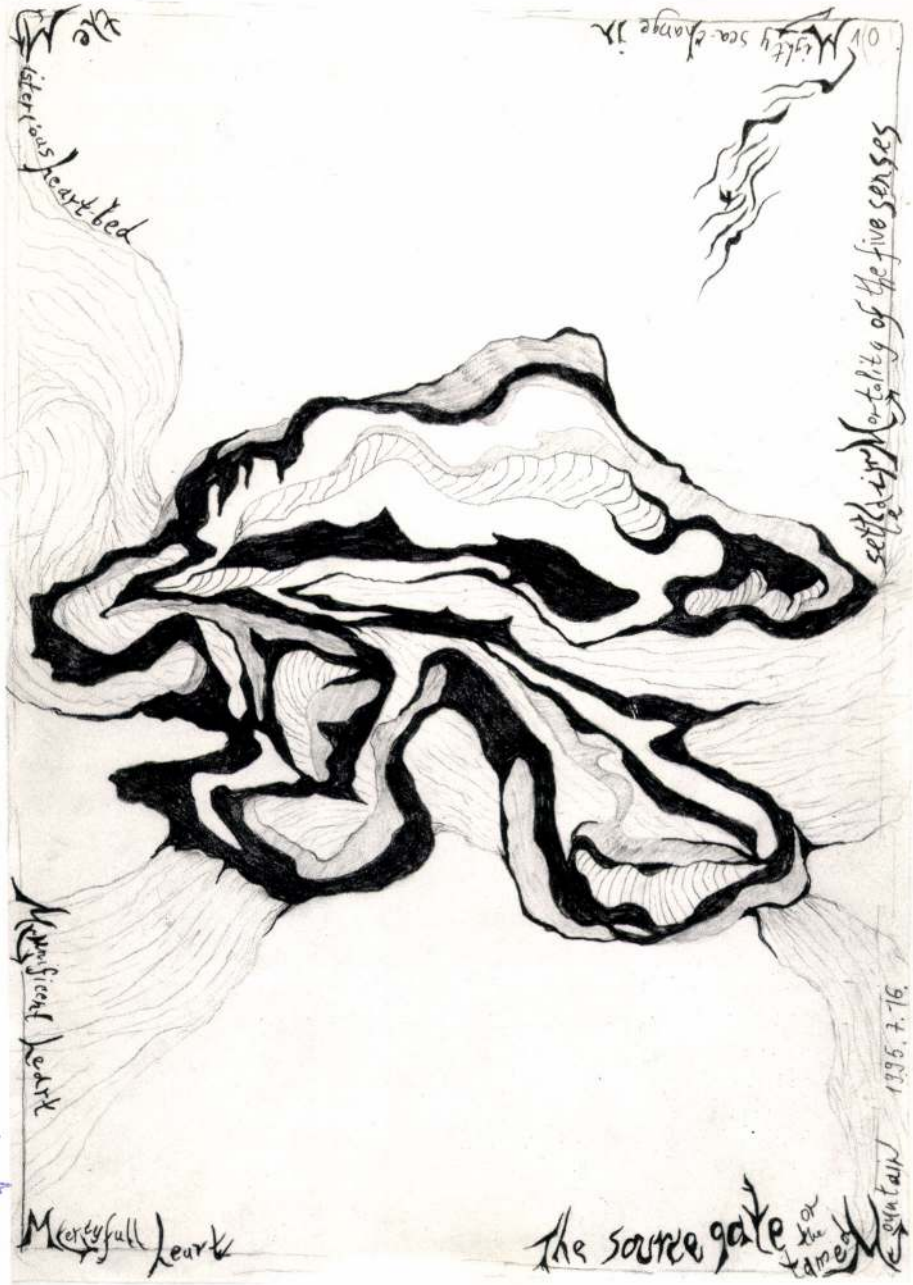

Kemenczky Judit

A Tragor Ignác Múzeum tisztelettel meghívja Önt, **KEMENCZKY JUDIT** – ***KELET-NYUGAT SZAKRÁLIS TEREI*** *(KERESZTÉNY MISZTIKA – JAPÁN BUDDHISTA SZÓTÁR-KÉPEK – VERSSZOBA)* című kiállításának megnyitójára. A kiállítást megnyitja **SZABADOS GYÖRGY**, 1997. május 9-én, 17 órakor a Görög Templom Kiállítóteremben, 2600 Vác, Március 15. tér 19. A kiállítás megtekinthető május 28-ig, hétfő kivételével 10 és 18 óra között.

Fotó: Jutka Rona

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

1975 APR 8

Keller Krisztina (6 éves)

1021

Fővárosi képek

Keller Krisztina (hatéves) rajza

A fenti képünk arra a vonzó hangulatú kiállításra emlékeztet, melyet a Fővárosi Tanács művelődési főosztálya rendezett a budapesti tanulók rajzaiból a József Attila gimnázium dísztermében, felszabadulásunk 30. évfordulója alkalmából.

E rövid tudósításunkat lezáró grafika alkotója pedig számos kollegájával együtt ott szerepel a fővárosi pedagógus képzőművészek jubileumi kiállításán. Az ugyancsak rangos tárlatot április 2-án nyitotta meg dr. Voksán József főtitkár a Fáklya klubban. A nagy érdeklődéssel kísért megnyitó ünnepségen részt vettek a felszabadulásunk ünnepére érkezett szovjet vendégek is. A kiállítás április 15-ig látható.

f. a.

Egy hetet a nevelőotthonért

A Nevelőotthoni Nevelők Fóruma a Fővárosi Tanács művelődésügyi főosztálya és a Pedagógusok Szakszervezetének nevelőotthoni bizottsága, valamint a Fáklya klub gondozásában immár fél évtizede szolgálja a fővárosi pedagógusok továbbképzését, tapasztalatcseréjét és kulturális nevelését. Az idén április 22—29. között zajlott le a Fórum-hét. Eseményei közül kiemelkedett az a kerekasztal beszélgetés, amelyen a *főváros egységes nevelőotthoni hálózatának megvalósítását vitatták meg.*

A bevezetőt *Trombitás Imre*, a nevelőotthoni és kollégiumi osztály vezetője tartotta. Elmondotta, hogy az egységes hálózat megvalósításának koncepcióját a nevelőtestületi értekezletek és az igazgatói munkaközösségek észrevételei, javaslatai alapján június 30-ig dolgozzák ki.

Az előadó hangsúlyozta: az egységes hálózat kialakítására részben a tanácstörvény, részben a családjogi törvény miatt működés. Természetesen ez utóbbi a követendő példa.

Az egységesítésnek ki kell terjednie a gazdálkodásra, az ügyintézés, a személyzeti és a munkaügyi területre is. Hasonlóképpen nem nélkülözhető az egység a továbbképzésben sem.

Az osztályvezető tájékoztatóját *hozzászólások* követték. Többek között *Váczi András*, a Cseppkő utcai gyermekotthon igazgatója hangsúlyozta, hogy az egységes hálózat megvalósításában biztosítani kell magának az ifjúságnak a részvételét. *Gereb Andor* igazgató arra hívta fel a figyelmet, hogy a lehetőség szerint a megvalósítás minél kevesebb adminisztratív intézkedéssel és „papírmunkával" járjon. Ezután a jelenlevők *kisebb csoportokban* vitatták meg az egységes bentlakásos intézményhálózat koncepciójának kérdéseit.

A zárónapon került sor a nevelőotthoni és kollégiumi pedagógusok számára hirdetett *pályázat* értékelésére. Ennek

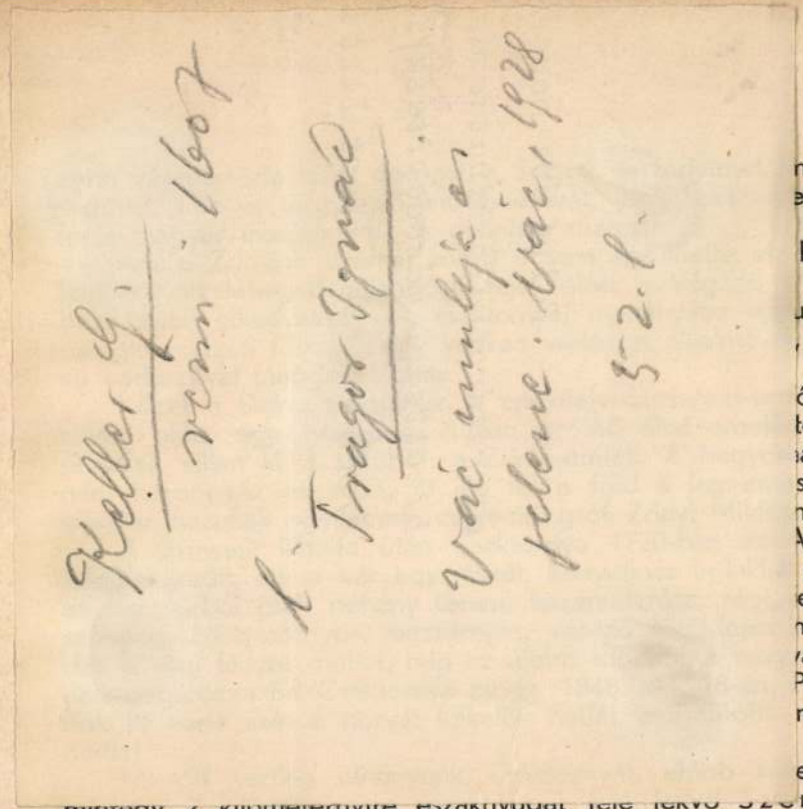

nely patinás szép-
etetével, minden-

Ellenségei gyülö-
mikor a vasvári
ult vissza, Monte-
Póka István ne-

őben, ősi tölgyek
tett fehérmárvány
ány szerint csak-
sebb, legkiválóbb
nak a vérét.
Althan-grófok bir-
építették át. Ma
estmény, fegyver,
márványcímer hir-
ar honvédek dia-
Percel Mór tábor-
meg tőlük a Mu-

essük föl még a
mintegy 2 kilométernyire északnyugat felé fekvő 320 ntilona majort,

Nagykanizsától—Pécsig.

Vonaton hasítjuk végig a teljesen alföldi jellegű Muraközt. Keresztúrnál átlépjük a trianóni határt, honnan 14 kilométernyire, a Kanizsai-patak mindkét partján, Zalavármegye legnépesebb városát Nagykanizsát találjuk.

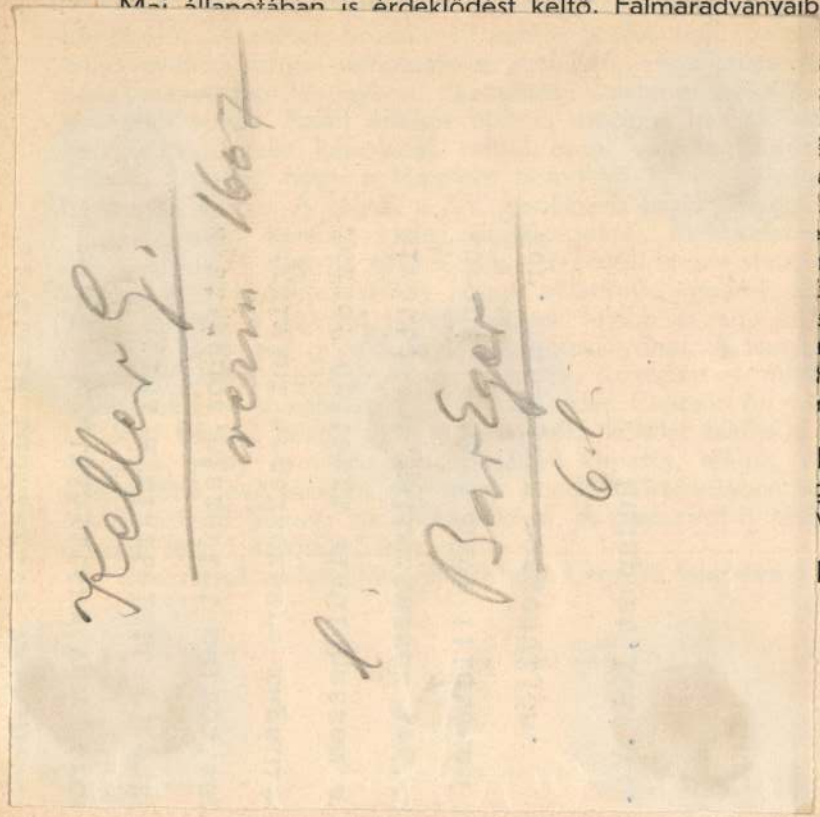

Mai állapotában is érdeklődést keltő. Falmaradványaiból ítélve, hajója
ilye, — mint a
átalakítás elle-
ragású ívbordái,
lték, akárcsak a
ágára következ-
es római téglák
viselik.
k tartó ország-
uzódnak. Egyre
nak. Éles fütty-
s kanyarnál zö-
ron túl megnö-
ha óriások lakta
r széteső romja.
hajdani sivatag-
ksággá formálta
gykor nagy sze-
vesnek, barátsá-

kő, majd bronz-

erdővel fedett kupja. A sötét lombkeretből szemünkbe villan a Nagyvázsony-veszprémi országút fehéren kigyózó vonala. Mellette Nemesvámos és a római idők magasfokú kultúrájáról, egykori fényes életéről tanúskodó Baláca-puszta. Mintha ködrajz volna, úgy tűnnek föl a tejfehér távlatba olvadó aligai magas partok, közben az Öreg Kattyó, Recsek és Somhegy csúcsai.

Délkeletre a Balatonfelvidék peremhegyeinek érdekes alakjai jelentkeznek. Mögöttük ki-kicsillan a Balaton tükre. Aztán a kb. 30 kilométer légtávolban levő Tihany földnyelve nyomul a látómezőbe, Párkányán jól kivehető csipkék sora következik. Az erdőszőnyeg fölé ott ütögeti fejét a Derék-, Hideg- és Halomhegy. Folytatásában ott tűnik szemünkbe a csicsói Fenyveshegy s a zánkai öböl fölött álló Hangyás. Dél felé jól ismert nevekkel találkozunk. Hosszan húzódik itt a Boncos-tető. Közelében a Badacsony, mellyel mintha össze volna nőve a Gulács és Szigliget. Kissé odébb a Tapolcai-öbölből kiemelkedő Szentgyörgyön pihenhetik meg a szemünk. Előtte a cukorsüveg alakú Hegyesd ácsorog, a legszélen pedig az Edericsi-hegy.

Észak és nyugat felé, a felnövekedett szálerdő fogja el a kilátást.

A Kabhegy délnyugati oldalán leereszkedve, hegyen-völgyön, árkon-bokron át, itt-ott keskeny ösvényeken, vadcsapásokon járjuk az erdőt. Abban a hiszemben, hogy valami szép kilátásban lesz részünk, megmásszuk

Keller Daniel

ötvös Losonc

Kömagyötvj. 196. l.

1136

Nr.

„1

3 Klotild		Görög Lucillián vt. Izraelita Sziván 13
CSÜTÖRTÖK 4 Karaccs. Fer.	mosás	Protestáns Kerény Görög Metrofán Izraelita Sziván 14
PÉNTEK 5 Bonifác	Holdtölte 6 óra 22 pk.	Protestáns Bonifác Görög Tiri Dórót Izraelita Sziván 15
SZOMBAT 6 Norbert pk	1936 Junius 30 nap	Protestáns Norbert Görög Hilárion Izraelita S. Behal.

23-ik hét

Nap kelte 4 óra 8 pk. — Nyugta 19 óra 54 pk

132.733-1921. szám.

III/a.

A Műemlékek Orsz. Bizottságának,

Budapest.

Múlt évi julius hó 20-án 16
sz. a. kelt felterjesztésére tudo
más és további megfelelő eljárás
végett másolatban kiadom.

Budapest, 1922. január hó 27.

Vass

niszternek jelen kelet és ügyszám
kir. államépztárhoz intézett

MAG
MŰVÉ

FŐSZERKESZTŐ (1

MAJOVSZK

FELELŐS SZERK

OLTVÁNYI-ÁRTI

Kellemesi Melczer
Andor

l.

Schoenkörpvarosh

57. l -

mdk.

Kelle Sándor

Székesegyház előtt (olaj)
c. mure

műmelléklet

Jelenkor. 1960. 3. sz. 65 l. előtt

mdk

Kelle Sándor

az ösztöndíjat Érsék-Baranyát utazta be és ott festett

./. Irók, festők az ösztöndíjról

Jelenkor 1963, 4. sz 367, 369.

Mdk

Kelle Sándor

rajzai

| reprodukciók |

Jelenkor 1963, 4. sz. 318, 384.

Kelle Sándor MDK

Pécsi kiskapuk, olf.
Püspöknádasd, olf.
Tájkép a Mecsekről, olf.

Magy. Képzm. Szabadszervezete Pécsi Csop.
XXV. kiállitás 1947. szept.

Kelle Sándor

MDK

Szerepelt a kiállitáson.

"Szalmalehuzás" olajpasztell

Lehócz Mária:A IX.Magyar Képzőművészeti Kiállitásról.
JELENKOR 1962. 4. 541-543. l.

A TAMÁS-GALÉRIA

CXLII. KIÁLLÍTÁSA

KELLERMANN EMIL DR.

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

TAMÁS-GALÉRIA

V., AKADÉMIA-UTCA 8

ÁRA 1.— PENGŐ

Kellermann Emil nem „céhbeli" festő, hanem polgári foglalkozására nézve orvos. Képein főleg a rajznak nem egyszer szembeötlő naivitása és félszegsége vall a műkedvelőre; színkultúrája igen sokszor mesteri fokon nyilvánul. De rajzának bizonyos mérvű kezdetlegességével is jelentős érték: csak a lényegre szorítkozó, egészen rendkívüli és sajátos kifejező erő jár együtt. Orvosi gyakorlatának is része lehet abban, hogy olyan kitünően, mondhatnók: szívbe és vesébe látóan figyeli meg az embereket. A realizmus odaadó, olykor aprólékosan tárgyias figyelmével ábrázolja és jellemzi egy villamoskocsi utazóközönségét, egy adóhivatalban a tisztviselőket és ügyfeleket, egy pince mélyén a bélmosó munkásokat, egy polgári enteriőrben az asztal körül üldögélő és tereferélő társaságot — de alakjai körül, a valóság álarcában mindamellett a képzettársítások kalandos és titokzatos szövevénye, gyakran pokoli és groteszk fantasztikuma kísért. A sötétebb színű és az ábrázolás stílusára nézve testesebb pasztelleken ennek a fantasztikumnak nyomasztó súlya, úgyszólván kézzelfogható, tömör plaszticitása van. A halványsárgás, rózsás, kékesszínű lapokon, e teljesen légiessé és áttetszővé szellemült műveken néha álomszerűen imbolygó, egybefolyó és tovalengő jelenségek: fényködös emlékek, sejtelmek és révületek derengenek. Ezekben a végtelenül finoman árnyalt, szürrealista látomásokban a tisztán festői érzékletnek is kedve telhetik, de a szép felület csak egyik fele a képnek: közvetítő médiuma annak a lelki mélyvilágnak, mely az ábrázolás hátterében rejlik.

Miként a gyóntató pap, az orvos is mélyen beleláthat az emberi élet feneketlen nyomorúságába. Érthető, hogy a festő Kellermann a maga orvosi tapasztalataira emlékezve, kórtermek, betegágyak és halottas szobák körül mindegyre ennek a nyomorúságnak a vígasztalan képét idézi. De művészetében ezektől az orvosi látomásoktól eltekintve is vajmi kevés a derűs ábrázolat. Igazán megkönnyebbült szívvel csak a természetnek, a pécskörnyéki tájak üde színességének tud örülni. Az ember kapcsán majdnem mindig baljóslatú, diszharmónikus képzetei támadnak. Művészete már csak ezért sem számíthat könnyű sikerre, népszerűségre. Viszont annál inkább megérdemli, hogy szellemi elmélyülésre hajló, komoly műértőink, mint a modern magyar festészet meglepő, eredeti, új értékét szeretettel fogadják és megbecsüljék.

Kállai Ernő

	Pengő	
1. Az öngyilkos	1000	Pasztell
2. Vak cigány	1000	„
3. Villamoson	1000	„
4. Parádi üveggyár . . .	1000	„
5. Öreg hölgy	1000	„
6. Adóhivatal	1000	„
7. Bélmosók	1000	„
8. Embercsúszda	1000	„
9. Öregek	1200	„
10. Behavazott város . .	1000	„
11. Fejek	800	Tempera
12. A halott körül . . .	800	„
13. Család	Mgt.	Pasztell
14. Beteg a szürke . . .	1000	„
15. Öreg kovács halála . .	500	„
16. Édesanyám	Mgt.	„
17. Édesanyám	„	„
18. Balatoni emlék . . .	„	„
19. Anna néni a kutyával .	600	„
20. A beteg kisfiú . . .	Mgt.	Tempera
21. A kegyelet	500	Pasztell
22. Tél van	500	„
23. Disznóöléskor	Mgt.	„
24. Egy város körül . . .	500	„

Kellermann Emilné

	Pengő	
25. A Mecsekben	500	Pasztell
26. Haláleset	500	„
27. Próbareggeli	500	„
28. Női akt	Mgt.	„
29. Bélmosók	500	„
30. Disznóölés	500	„
31. Pletyka	500	„
32. Kártyavető	500	„
33. Öreg béres	500	„
34. Az özvegy	500	„
35. Balatoni kép	Mgt.	„
36. Önarckép	„	„
37. Egy orvos emlékére .	„	„
38. Aszfaltozók	500	„
39. Balatoni látomás . . .	600	„
40. Viszi a libát	500	„
41. Kis Makár télen . . .	500	„
42. Látogatás	600	Tempera
43. Egyedül	500	Akvarell
44. Szobasarok	500	Pasztell
45. Nyár	500	„
46. Téli kép	500	„
47. A bibliai asszony . .	600	„

A vitrinekben akvarellek és rajzok.

11611-943-I. Pesti Lloyd-nyomda

KEMENCZKY Judit

MEZEI Ottó: Tekercsképek, zászlók, fénytérképek. Kemenczky Judit kiállítása az Óbudai Társaskör Galériában. V. 29 - 31., 85. ill

Nagy B. István 2164
Nagy Elemér 62, 1187, 1553, 2067
Nagy Előd 2165
Nagy Enikő 2166
Nagy Ernő 2167
Nagy Ferenc 2168
Nagy Gábor 2169
Nagy Géza 905
Nagy Gy. Margit 2170
Nagy Ignác 547
Nagy Ildikó 317, 845, 1323, 1365, 1367, 1796, 2380
Nagy Imre, Zsögödi 2171
Nagy István 1377
Nagy István **615**
Nagy Iván 84
Nagy Izabella 2151
Nagy Jenő 1042
Nagy Judit 1340
Nagy Katalin 2172
E. Nagy Katalin 245, 831
Nagy T. Katalin 1513, 2058
E. Nagy Lajos 1423, 1427, 1504, 1505, 1821
Nagy László 1905
Sz. Nagy László 92, 862
B. Nagy Margit 429
Nagy Mária Éva 1670
Nagy Márta 774, 2263
Nagy Péter 2132
Nagy Sándor 701
Nagy Sz. Júlia 1671, 2380
Nagy Tamás 2352
Nagy Zoltán 1065, 1439, 1483, 1636, 1680, 1795, 2022,

KEMENCZKY Judit

kiáll. Bp.,Ernst, 1993

ism. VADAS József: Az élet vonalai. = Magyar Hirlap, 1993. április 19. 19.

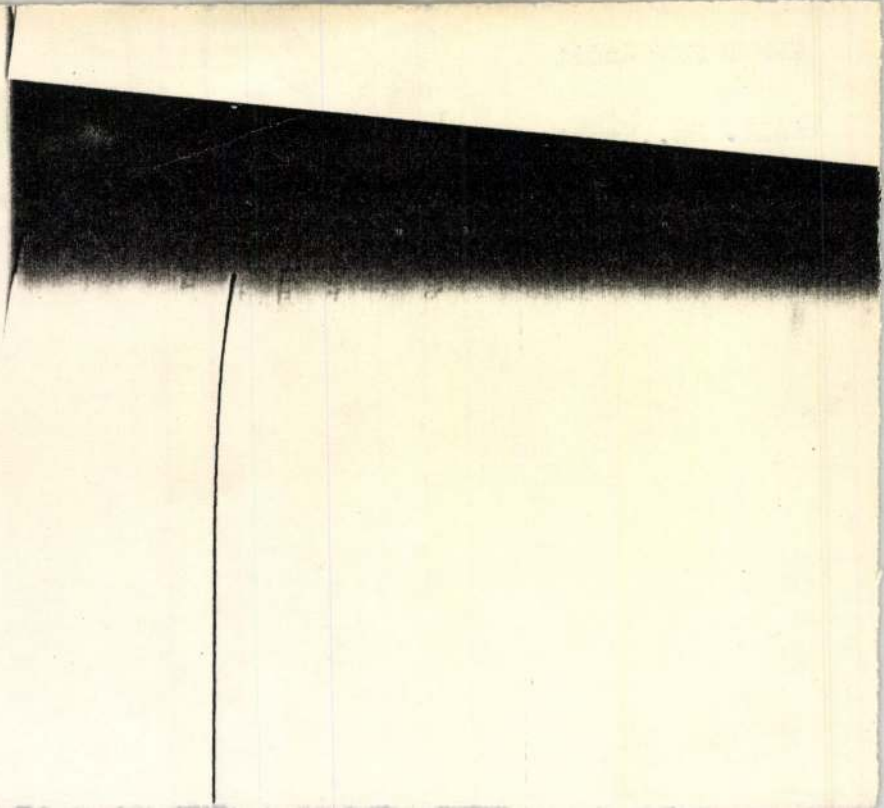

KEMENCZKY Judit

FRANK János: Célzott gésztúsok. = ÉS XXXVI.évf. 5.sz. 1992. január 31. 13. p.

Bp.,Óbudai Társaskör Galéria, 1992

KELLERMANN Jakab egri kőműves. A városi adókönyv 1790. évi kötete őrizte meg nevét.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Kellermann Ferenc

1876/77

Ferképzőmfoiskolák

99. l.

szönhető, hogy éppen a renaissance alatt megszűnik az ötvösök névtelensége és híres művészek foglalkoznak az É.-tervezéssel. Az olaszok közül Ghiberti, Michelozzo, Verocchio, Finiguerra, Ghirlandaio, Francia, Cellini; a németek közül Dürer és Holbein és a számos kismester, akik közül a legjobbak Altdorfer, Beham, Brosamer, Jamnitzer, Aldegrever; a franciák és hollandusok közül Ducerceau, Vlyndt, Boyvin, Mignot említendők.

Amilyen ragyogó és gazdag a renaissance-É., olyan rövid életu: a drágakövekkel és zománccal díszített arany kisplaszika, a kő és főként a gyémánt egyeduralma által hamarosan kiszorult a divatból. Ezt az ízlésváltozást egyrészt a gyémántmezők felfedezésével, másrészt Mazarin személyével hozzák összefüggésbe. Az 1641. esztendőben a hollandiak által feltalált gyémántcsiszolás diadalra juttatja annak fényét és ezzel a főszerepet az É. fejlődésében. Az ötvösmunka mellékessé válik, a foglalat gyakran ezüst és feketére zománcozott, hogy a gyémánt fényét jobban kiemelje. A formák mértaniak és merevek, vagy a barokk művészetből vettek és nehézkesek. Franciország veszi át a vezérszerepet, a XV. Lajos ízlés finomvonalú kagyló- és lombdísze ismét művészi alapformákat teremt, de azért a kő marad mindig a fontosabb. A XVIII. század vége és a XIX. század eleje az É.-nél is a hagyományos formák utánzásához s így sablonos készítményekhez vezet.

A XIX. sz. közepétől kezdve különösen a németek próbálkoznak a régi renaissance-É. utánzásával a gyémánt és más kövek túltengését ellensúlyozni. A század végén a természetből vett, de erősen stilizált növényi

Kellermann Ferenc

szül. 1858. dec. 29.

Verseczen

1876/7 I. osztondyas rajztanárjelölt volt. Hiányos látókepessége miatt 1877 márc. 16. osztondyas rajztanárjelölt állomásáról önkint lemondott.

M.D.K.

Kellermann Jakab, kőműves

az 1730. évi egri városi adókönyvben szerepel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 348. old.

Kellermann László

tervezte az alábbi
épületeket:

Béhár a Mester-
Béhár utcában
a Csanády-utcában
6. szám
Repr.
Becz Jenő: Építészeti kritika.
Művészet 1942. 44. sz 37. l.
38. l. 39. l.

Állala tervezett házak
vannak a Szív utcában
Logodi utcában és a
Lovas úton

68.918 szám.

emlékek Országos Bizottsága tek. Elnökségének,

Hivatalból.
zszolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

Budapest IX.
Hőgyes Endre-u.1o sz.

MDK

405. Kellermann László, ép.

Szül.: Szokolya, 1902 Okl. kelte: 1925 Sz.: 8465

A m. kir. József műegyetemen oklevelet, absolutoriumot vagy oklevélhez hasonlót építésznek névjegyzéke 1873-1928 nyert

EP-IP - EP-MÜV. 1931. márc. 1. 41. l.

Kellermann Lénló épitén

Tér és Forma, 1931

dV. évf. 283-294.0.

dr. B. V.: Bérházépítés Budapesten a.d. 1931.

M.D.K.

Kellermann László, építész

Ivak Istvánnal közösen készített terve harmadik díjat nyert a debreceni „Temető" és épületeire kiírt pályázaton.

Építőipar — Építőművészet, Bp. 1918. évf. 16. sz. 126. old.

M.D.K.

Kellermann László építész

és Mak István 2000 K-ás harmadik díjat nyert a debreceni temető építkezésének tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1918. ~~XXXVIII~~ IX. évf.

febr. 20. sz. 3. old.

Kellermann László
épitész
szül Szokolya 1902
okl. mjert. 1925.

Névjegyz. Müegyetem 10 l.

10586.

szruhában Haller mentével. Jobb-
pedig kardját tartja. Rendjelei
ncsnoki csillagját, a Ferencz József
ndet viseli. A háttérben jobbról
ak másakép:

s

Kádár Gáb[illegible] Páris 1897.

cm.

96-903
03-1.

Kellermann László
Ny. Magyarság Vasárnapja
1935 május 12.

Liptói-uti villa; tervező: Kellermann László építészmérnök

A t. Ház visszhangja

Tíz órán keresztül állt tegnap a kormány az interpellációk pergőtüzében, komoly, országos érdekű kérdésekre és demagógizű, politikai szenzációkká dagasztott „leleplezésekre" kellett válaszolnia. A kérdések és válaszok körül meg-megújuló viharok robbantak ki, de már az első percekben bebizonyosodott, hogy ezek a parlamenti szócsaták mindenesetre tisztább és élesebb fényt vetnek a felvetett kérdésekre, de egyúttal az ország közhangulatára is, mint a kirakatbetörésekkel füszerezett utcai tüntetések, vagy az ügyész elől bujkáló sajtó garázda förmedvényei. A parlament olyan gépezet, melynek csavarjai és küllői, tengelyei és kerekei emberekből vannak szerkesztve s így csak természetes, hogy a gépezet nem működhet mindig a legtökéletesebb precizitással. Tegnap azonban újból kiderült, hogy a szerkezet a maga egészében pompásan funkcionál, egyéb fontos és közérdekű szerepén kívül a nyilvánosság napfényére hoz visszafojtott aggodalmakat, sehol másutt ki nem mondható kérdéseket, de egyszersmind levezet felgyülemlett izgalmakat és keserűségeket is, melyek különben váratlan kirobbanásokban törnének felszinre.

A tegnap elhangzott interpellációk egyrésze kisérletet tett ugyan arra, hogy az utca garázda hangjával, hazugságokra és ferdítésekre épített lázítás féktelen demagógiájával fertőzze meg a Ház levegőjét, de a parlament megállta a nagy próbát, rendet teremtett a mesterséges zürzavarban, fényt derített szándékosan eltorzított és meghamisított beállításokra, kíméletlenül leleplezte a melldöngető és öblöshangú „leleplezőket". Az egyik interpelláció például kitűnő alkalmat adott Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszternek, hogy hiteles adatokban tárja a nyilvánosság elé a december 1-én lezajlott lázadásszerű zavargásnak egész politikai hátterét és azokat a metódusokat, melyekkel e tüntetés értelmi szerzői és irányitói dolgoznak. Miből áll ez a módszer?

A tények tudatos elferdítéséből, koholt dolgoknak konokul valóságként való beállításából, a legmerészebb és legvakmerőbb rágalmak folytonos terjesztéséből, minden tekintélynek sárbarántásából, röviden hazugságból és hamisításból, rágalomból és ferdítésből, melynek nem is titkolt célja az, hogy alaknázza a társadalmat, gyűlölködő csoportokra bontsa szét a nemzetet, megingassa és szétrombolja állami életünk legszilárdabb tartóoszlopait.

Ezzel a politikai módszerrel szemben, amennyiben az utcai tüntetések formájában jelentkezne, a magyar rendőrség teljes erővel és határozottsággal felveszi a harcot, erről a belügyminiszter mindenkit biztosit. De a nagy parlamenti leleplezés után, remélhetőleg azok a szerencsétlen és félrevezetett emberek is, akiket állandóan a felforgatás első tűzvonalába küldenek, tisztán fogják látni, milyen célokért viszik vásárra a bőrüket és mit jelentenek a valóság megvilágításában azok az izgató jelszavak, melyekkel fanatizálják őket.

A fogadtatás, melyben a miniszterelnök és a belügyminiszter szavai a Házban és a közvéleményben részesültek, nemcsak a közhangulatot mutatja meg a maga őszinte valóságában, hanem annak is bizonyitéka, hogy a rendért és biztonságért síkraszálló felelős miniszteri szó is egészen más súlyt kap a parlament hátterével, mintha csak az irányított sajtó fanyalgó kommentárjaiban tükröződik.

Disznóólban,

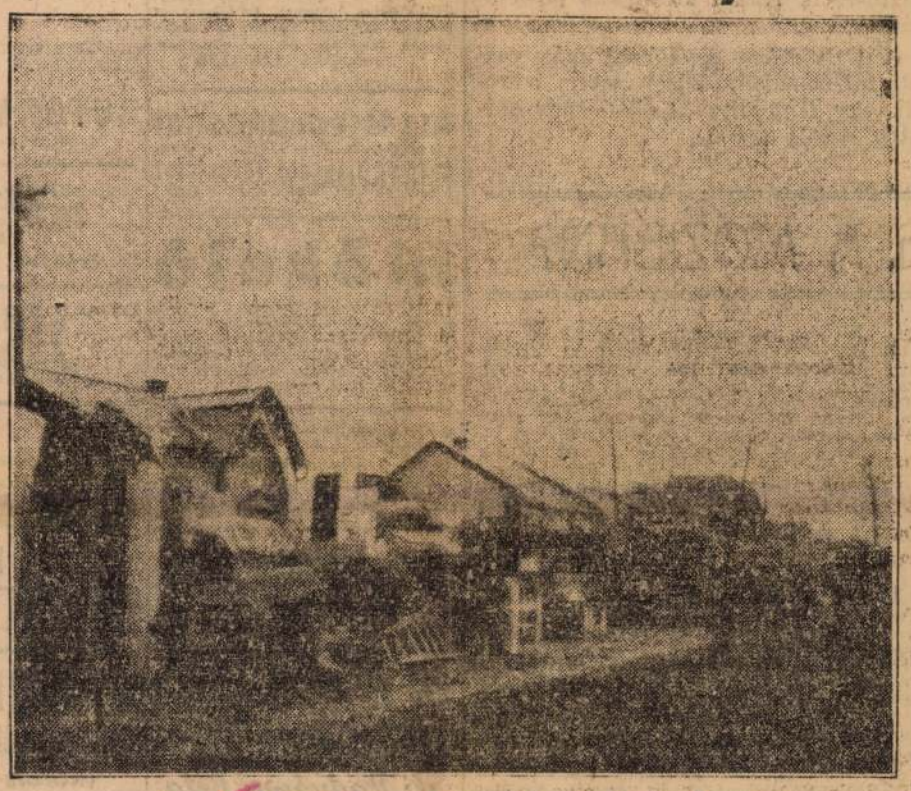

nyomortanyákon tengődött a cseh uralom jóvoltából 3000 ungvári magyar

Kilakoltatják a Sasady-úti „nyilas múzeumot"

— A 8 Órai Ujság tudósitása —

A pestvidéki járásbíróság érdekes kilakoltatási pert tárgyalt ma. A keresetet *Ferencz* Kornélia budafoki polgáriiskolai tanárnő indította *Hunyady* Mária bölcsész-szigorlónő ellen. Eszerint Hunyady Mária tíz éven át *Kellermann* László műépítésznek volt az irodakisasszonya, az *épitész egyik Sasady-úti villáját Hunyady Mária rendelkezésére bocsátotta és ott luxuslakást rendezett be számára.* Hunyady Mária később peres viszonyba került Kellermannal, majd igen *agilis szerepet vállalt a hungarista mozgalomban.*

Minthogy *Szálasi* Ferenc és a mozgalom vezetői *gyakran használták ezt a villát összejövetelek céljára* és ott — állitólag — *valóságos nyilasmúzeumot rendeztek be,* a villa ezidőszerinti tulajdonosnője, Ferencz Kornélia felszólította Hunyady Máriát, hogy több hónapos lakbér tartozását rendezze és gondoskodjék arról is, hogy *a lakók nyugalmát ne zavarja állandóan a zöldinges fiatalemberek zajos sürgés-forgása.*

Dr. *Latkóczy* Imre, Ferencz Kornélia ügyvédje előadta, hogy a kilakoltatást főleg azért kéri, mert *türhetetlen a villának a szélsőséges mozgalomra való felhasználása, ami a többi lakó nyugalmának rendszeres megzavarásával jár.* Szabó járásbiró itéletet hozott: *elrendelte a kérdéses villa azonnali kiürítését* és kötelezte Hunyady Máriát az elmaradt lakbér és a felmerült költségek megfizetésére.

„Tisztogatnak" a GPU-ban

Moszkva, dec. 15.

(A 8 Órai Ujság távirati tudósitása)

Jezsov, GPU rettegett főnökének elbocsátása csupán *kezdete volt egy nagyszabású tisztogatási akciónak,* amelyet az egész GPU szervezetében végrehajtanak. Az akciót maga a GPU új vezetője, *Berija* végzi.

Rádióállomás 15 méterrel a föld alatt

London, dec. 15.

(A 8 Órai Ujság tudósitása)

Az angol rádió londoni palotájához óriási toldalékot épit harmincmillió pengő költséggel. A harminchárom méter maga új épület nyolcemeletes lesz; a föld alatt tizenöt méter mélységben öt egymástól független tűz-, gáz- és bombabiztos óriási studiót foglal magában, amelyek mindegyike teljesen *önálló rádióleadóállomásként működhet, még akkor is, ha az épületből a föld szine fölött kő kövön nem marad.* A földalatti studiók sokkal mélyebbre kerülnek a föld szine alá, mint az Angol Bank páncélpincéi. A földalatti rádióállomásokat óriási szellőztető készülék, bombabiztos villamos erőmű és földalatti artéziforrás egészíti ki. Az új épületben a rádió háború esetén a legheveseb légi támadás idején is folytathatja működését.

A munkások családi pótlékát tárgyalja a Ház

Elfogadták az OTBA-javaslatot

— A 8 Órai Ujság tudósitása —

A képviselőház ma délelőtt folytatta az OTBA kiterjesztéséről szóló javaslat részletes tárgyalását.

Tíz óra után pár perccel nyitotta meg az ülést **Darányi Kálmán** elnök, majd **Farkasfalvi Farkas Géza** tette le az esküt a Ház plénuma előtt, mint az összeférhetetlenségi bizottság új tagja. Ezután az OTBA-javaslat hátralévő szakaszait fogadta el hozzászólás nélkül a Ház majd az egyes külállamokkal kötött kereskedelmi szerződésekről szóló javaslat került napirendre, amelyet szintén hozzászólás nélkül szavazott meg a Ház.

Ezután **Ronkay Ferenc** előadó ismertette

az ipari munkásság családi pótlékáról szóló javaslatot.

amely hasonlóan a német-olasz és francia törvényekhez, rendezi nálunk is ezt a kérdést.

Propper Sándor volt az első felszólaló. Azt fejtegette, hogy minden szociálpolitika alapja a munkásság anyagi helyzetének és bérviszonyainak megfelelő javitása. Ha teljesitették volna nálunk, — mondotta, — a szociáldemokrata párt évtizedek óta hangoztatott munkabérköveteléseit, nem történt volna annyi igazságtalan és aránytalanul **nagy vagyonfelhalmozás,** *melynek egy tekintélyes része most külföldre menekül az országból.* A javaslat mindenesetre haladást jelent, de a tempója túlságosan lassú. Ki kellene terjeszteni a családi pótlék intézményét *a kereskedelmi alkalmazottakra és a magántisztviselőkre is.*

DOXA
a tökéletes svájci óra
Karácsonyra DOXA órát vegyen!
Az ólomplombára ügyeljen!

Kellermann László

Feltámasztják Kassán a régi MÁV-üzletvezetőséget

— *A 8 Órai Ujság tudósitása* —

A felvidéki magyar területekkel *több mint ezer kilométerrel gyarapodott az ország vasúthálózata.* Ehhez a vasúti vonalhosszhoz mintegy 250 vasúti állomás tartozik és nagy feladatot jelent ennek az anyaország vasúti forgalmába való bekapcsolása. Az államvasutaknak elsősorban arról kell gondoskodnia, hogy a közvetlen vasúti igazgatásra megfelelő szervet létesítsen. Az átmeneti időre a budapesti, miskolci és a debreceni üzletvezetőségek igazgatása alá vonták a visszacsatolt terület vasúti közlekedését. Most azonban, hogy a közigazgatási berendezkedés véglegessé válik, *a vasútigazgatás végleges beosztásáról is gondoskodni kell.* Ez azt jelenti, hogy részben új üzletvezetőséget kell felállítani, illetve *a kassai régi üzletvezetőséget kell föltámasztani.*

A kassai üzletvezetőség létszámát 260—280 főben akarják megállapitani, tehát az új üzletvezetőség valamivel kisebb lenne a többinél. A Felvidék nyugati részeinek vasúti igazgatását a budapesti üzletvezetőség munkakörébe utalnák át s ezzel kapcsolatban az a terv merült fel, hogy *Budapesten a meglévő üzletvezetőség mellé még egy új üzletvezetőséget állítsanak fel.*

A régi kassai üzletveeztőségnek 600 főnyi személyzete volt s ennek megfelelően fokozni kívánják a tisztviselői létszámot, miért is az üzletvezetőségen kívül *más vasútigazgatási hivatalok szervezéséről, illetve áthelyezéséről kívánnak gondoskodni.* Hír szerint a Leszámitolóhivatalból nagyobb személyzetet áthelyeznek Kassára, sőt *a MÁV központi főosztályából a nyugdíjosztályt is Kassára akarják áthelyezni,* hogy ilymódon biztositsák Kassa kulturális pozicióját.

A Felvidékre egyébként más vasúti intézmények létesítését is tervezik, így *Ungvárra MÁV-kórház építését vették tervbe.*

MIT NÉZZEK MEG A MOZIBAN?

ADMIRÁL (Margit-krt. 5/b. T. 35-37-07): **Nyugat leánya. Híradó.** (3, ¾6, ½8, ¾10, vas. ½2, ¼4, ¾6, ½8, ¾10) Vas. d. e. ¾10 és ½12 órakor: **Hazatérés.** — **ALKOTÁS** (I., Gömbös Gyula-út 1. T. 155-374): **Asszonyok a börtönben. Kacagó kabaré. Híradó.** (½4, ½6, ½8, ½10) Vas. d. e. 11-kor: **Burleszk-matiné.** — **ALFA** (Kápolna-u. 3/b. T. 348-185): **Szentpétervári éjszakák. Híradó.** (5, 7, 9, vas. 3, 5, 7, 9) — **ANDRÁSSY** (Csengery-u. és Andrássy-út s. T. 124-127): **Észak felé! Sárga kalózok. Híradó.** (¾4, ¾6, ¾8, ¾10, vas. 2, 4, 6, 8, 10) — **ASTORIA** (Szt. László-tér 14. T. 146-030): **Észak felé! Kisérőműsor. Híradó.** (5, 7, 9, vas. 3, 5, 7, 9) — **ASTRA** (Ugocsa-u. 10, Böszörményi-útnál. T. 154-422): **Észak felé! Szent István élete. Holdrakéta.** (¼4, ¼6, ¼8, ¼10, vas. ½2-től) Vas. d. e. 11-kor: **Az új rokon.** — **ATRIUM** (Margit-krt. 55. T. 153-034): **Csavargókirály. Híradók.** (½6, ½8, ½10, szomb., vas. ½4, ½6, ½8, ½10) — **BELVÁROSI** (Irányi-utca 21. T. 384-563): **Nyugat leánya. Híradó.** (Jobb t. ½5, ¾7, ½10, bal t. 6, 8, vas. jobb t. ½2, 4, ½7, 9, bal t. ½3, 5, ½8, ½10) Vas. d. e. ½11 és 12-kor: **Kölcsönkért kastély.** — **BÉKE** (Szt. László-út 48): **Asszonyok a börtönben. Kisérőműsor.** (5, ½8, ½10, vas. ½2, ½4, ½6, ½8, ½10) — **BODOGRAF** (József-krt. 63. T. 149-513): **Nyugat leánya. Híradó.** (3, 5, ½8, ½10, vas. 1, ¼4, ¾6, ¾8, 10) — **BUDAI APOLLO** (Csalogány-u. 46. T. 351-500): **Az élet tükre. Kincskeresők. Híradó.** (½5, ¾7, 9) — **CAPITOL** (Baross-tér 32. T. 134-337): **Péntek Rézi. Híradók.** (½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is) — **CITY** (Vilmos császár-út 36—38. T. 111-140): **Csavargókirály. Híradó.** (¾6, ¾8, ¾10, szombat, vasárnap, ünnepnap ¾4, ¾6, ¾8, ¾10) — **CORSO** (Váci-u. 9. T. 182-818): **A nagy ábránd. (La Grande Illusion.) Híradók.** (¾5, ½8, ½10, szomb., vas., ünn. ½4, ½6, ½8, ½10) — **CORVIN** (József-krt. és Üllői-út s. T. 138-584): **Varjú a toronyórán. Kisérőműsor. Híradók.** (½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is) Vas. d. e. ½11-kor: **Kékszakáll 8-ik felesége.** — **DAMJANICH** (Damjanich-u. 1. T. 134-803): **Mr. Moto veszélyben. Charlie Chan Montecarloban.** (½4, ½6, ½8, ½10, vas. 2, 4, 6, 8, 10) — **DÉCSI** (Teréz-krt. 28. T. 125-952, 121-343): **A nagy ábránd. (La Grande Illusion.) Híradók.** (6, 8, 10, szomb., vas., ünn. 4, 6, 8, 10) — **ELIT** (Szt. István-krt. 16. T. 114-502): **Játék a halállal. Mesebeli játékboltban. Híradók.** (4, 6, 8, 10, vas. 2, 4, 6, 8, 10) — **ELDORÁDÓ** (Népszínház-u. 31. T. 133-171): **Hazatérés. Híradó.** (4, 6, 8, 10, vas. 2, 4, 6, 8, 10) Vas. d. e. 10 és ½12-kor: **Trópusi vihar.** — **FORUM** (Kossuth L.-u. 18. T. 189-543, 189-707): **Asszonyfaló. Híradók.** (½6, ½8, ½10, szomb., vas., ünn. ½4, ½6, ½8, ½10) — **FLÓRA** (Kispest. T. 146-702): **Májusi kaland. Bőg a tehén. Híradó.** (Előadások kezdete: ½5, ¾7 és 9) — **HOMEROS** (Hermina-út 7. T. 296-178): **Mr. Moto veszélyben. Sárga kalózok. Híradó.** (¾5, 7, ¾10) — **HOLLYWOOD** (Bethlen-tér 3. T. 142-455): **Játék a halállal. Kisérőműsor. Híradó.** (½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is) Vas. d. e. ½11-kor: **Pompeji pusztulása.** — **JÓZSEFVÁROSI** (Kálvária-tér 7. T. 134-644): **Nyugat leánya. Híradók.** (3, ¼6, ½8, ¾10, vas. ½2, ¼4, ¾6, 8, 10) Vas. d. e. ½11-kor: **Fehér sas.** — **KORONA** (Attila-krt. 15—21. T. 153-318): **Asszonyok a börtönben. Ezerszínű vadnyugat. Híradó.** (½4, ½6, ½8, ½10) — **KULTUR** (Kinizsi-u. 16. T. 386-193): **Észak felé. Szent István élete. Híradó.** (5, ½8, ½10, vas. ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10) — **LLOYD** (Hollán-u. 7/a. T. 111-994): **13 kislány mosolyog az égre. Híradó.** (Mindennap: 4, 6, 8, 10, vas. 2-kor is) — **NYUGAT** (Teréz-krt. 41. T. 127-162): **Új bálványok. Híradó.** (½5, 7, ½10, szomb. 4, 6, 8, 10, vas. 2, 4, 6, 8, 10) — **ODEON** (Rottenbiller-u. 37/f. T. 130-263): **Az élet tükre. Hableányok előnyben. Az olasz Lybia. Híradó.** (Folyt. ½5, ¾7, ½10) Vas. d. e. ½11-kor: **Az új földesúr.** — **OLYMPIA** (Erzsébet-krt. 26. T. 342-947): Prolongálva! **Asszonyok a börtönben. Földi paradicsomok. Híradó.** (D. e. 11, 2, 4, 6, 8, 10) — **OMNIA** (József-krt. és Kölcsey-u. s. T. 130-125): **Csavargókirály. Kieg: Híradó.** (5, ½8, ½10, szomb., vas. 4, 6, 8, 10) — **ORIENT** (Izabella-u. és Aradi-u. s. T. 114-925): **Borcsa Amerikában. Hableányok előnyben. Jazzpárbaj. Híradó.** (Folyt. ½5, ¾7, ½10) — **OTTHON** (Beniczky-utca 3. T. 146-447): **Az élet tükre. Cirmos bajban. Híradó.** (½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is) Vasárnap d. e. 10-kor: **Éjféli keringő.** — **PALACE** (Erzsébet-krt. 8. T. 136-523): **Uz Bence. Híradók.** (Mindennap: d. e. 11, 2, 4, 6, 8, 10) — **PATRIA** (Népszínház-u. 13. T. 145-673): **Mr. Moto veszélyben. Vadászat Magyarországon.** (¾4, ¾6, ¾8, ¾10, vas. ¾2-kor is) Vas. d. e. matiné: **Féltékeny barátok.** — **PHÖNIX** (Rákóczi-út 68. T. 144-454): **Az élet tükre. Vacsora ¾8-kor. Híradó.** (Folyt. mindennap: 11, 1, 3, 5, ¼8, ½10) — **RADIUS FILMPALOTA** (Nagymező-utca 22—24. Tel. 122-098, 120-564): **Asszonyszeszély. Rádium. Híradók.** (¾6, ¾8, ¾10, szomb., vas. ¾4-kor is) Vas. d. e. 11-kor: **Popey- és Micky-műsor.** — **REX** (István-út 39. T. 139-416): **Az élet tükre. Bőg a tehén. Híradó.** (½5, ¾7, 9, szomb. ½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2, ½4, ½6, ½8, ½10) — **RIALTO** (Rákóczi-út 70. T. 139-497): **Nyugat leánya. Híradó.** (½11, ½1, ¾3, 5, ½8, ½10, vasárnap és ünn. 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10) — **ROYAL APOLLO** (Erzsébet-krt. 45—47. T. 141-002, 342-946): **Csodák csodája. Híradók.** (½6, ½8, ¾10, szomb., vas. 4, 6, 8, 10) Vasárnap d. e. 11 órakor: **Havi 200 fix.** — **SAVOY** (Kálvin-tér, Üllői-út s. T. 146-040): **Heidi. Ravasz farkas.** (½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2-kor is) Vas. d. e. ½11-kor: **Féltékeny barátok.** — **SCALA FILMSZINHÁZ** (Teréz-körút 60. T. 11-44-11): **Kisasszony a mostohám. Híradók.** (¾6, ½8, ¾10, szomb., vas. 3-kor is) — **SIMPLON** (Horthy Miklós-út 64. T. 268-999): **Vágyak. Kisérőműsor.** (½4, ½6, ½8, ½10, vas. ½2, ½4, ½6, ½8, ½10) — **STUDIO** (Akácfa-u. 4. T. 140-840): **Egy mozgalmas éjszaka. Híradó.** (Mindennap: d. e. 11, 2, 4, 6, 8, 10) — **TISZTI KASZINÓ ZÁRTKÖRÜ FILMSZINHÁZA:** 15-én: **Varjú a toronyórán.** 18-án: **13 kislány mosolyog az égre.** 20—21-én: Moziszünet. (½5, ¾7, 9) — **TIVOLI** (Nagymező-u. 8. T. 126-649): **Az élet tükre. Hableányok előnyben. Híradók.** (Folyt. ½5, 7, ½10, szomb., vas. ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10) Vas. d. e. 11-kor: **Az új földesúr.** — **TURÁN** (Nagymező-u. 21. T. 128-401): **Nyugat leánya. Híradó.** (½4, ½6, ¾8, 10, vas. ½2, ½4, ½6, ¾8, 10) Vasárnap délelőtt ½10 és 12 órakor matiné: **Hazatérés.** — **URÁNIA** (VII., Rákóczi-út 1. T. 146-046): Prolongálva! **A berlini olimpiász. II. rész: „A szépség ünnepe." Híradók.** (5, ½8, ½10, szomb., vas. ¾3, 5, ½8, ½10) Vas. d. e. 11-kor dr. Baktay Ervin előadása: „A radzsputok földjén és látogatás Gandhi telepén." — **WINKLER** (Róbert Károly-krt. 61. T. 292-012): **Nyugat leánya. Híradó.** (6, ½9, vas. 3, 5, 7, 9) — **ZUGLÓI** (Angol-u. 26. T. 296-369): **Asszonyok a börtönben. Jazzpárbaj. Híradó.** (¾5, ½8, ½10, szomb. ¾4, 6, 8, 10, vas., ünn. ¾2, 4, 6, 8, 10)

A NAGY ÁBRÁND
La Grande Illusion
3-IK HÉTRE DÉCSI — CORSO
PROLONGÁLVA!

Pengős hirdetés

Minőség-újdonságok olcsó szabott árak CSÁNGÓ FERENC női táska specialistánál! kizárólag IV., SZERVITA-TÉR 4 (udvarban)

JÁTÉK A LEGOLCSÓBBTÓL A LEGFINOMABB KIVITELIG KAPHATÓ DETAILBAN IS SPIELBERGER játéknagykereskedésében V., Vilmos császár-út 8.

CSEMEGE DIÓBÉL 25 deka 1'06 fillér a Párisi Nagy Áruházban (IV. em. Élelmiszerosztály)

Eső-bőr, ballon- és lódenkabátok, sportmellények legolcsóbban **Márton és Szász** Bálvány-utca 3. Cimre ügyeljen. Ezen hirdetés felmutatója 5% eng. kap

Csak **Halász kabátot, ruhát** viseljünk! Nivója magas! *Olcsó szabott árak!* **HALÁSZ DEZSŐ** női divatháza, VII., Rákóczi-út 54.

DRÁGÁM! DRÁGÁN CSAK A **Gyémántházban** (Rákóczi-út 56) **adhatsz el** ékszert és zálogjegyet.

ZÁLOG jegyet, férfi ruhát, író-, varró-, fényképezőgépet, ékszert, szőnyeget és minden tárgyat, csodálatos árban veszek Király-u. 50. sz. udvarban Telefonáljon: 118—439

SÍMA **HÁLÓ** DIÓFORN. MAHAGÓNI BELSŐVEL ÍZLÉSES KIVITELBEN KOMPLETT . . . . P **258** **BUTORMAGAZIN** Mária-utca 48.

Uj vagy használt **irodabutort, pénz- és okmányszekrényt Universáltól** VII., Wesselényi-utca 8 Vidéki szállítás, bútorautóval teljes jótállással. Kérjen díjtalan árajánlatot, vagy árjegyzéket.

ÁLLAMPOLGÁRSÁGI okmányok és iratokról készít **FOTOKÓPIÁT** TÓRY FÉNYKÉPÉSZ Wesselényi-u. 4. (udv.)

Szép hajkefe, jó ruhakefe és borotvaecset évtizedes öröm! **MAYER** IV., Irányi-u. 25. Alapítva: 1873

Előkelő vendégkörrel, elsőrendű étterem, szállodai, kávéházimulató-szakember, főpincéri vagy vezető állást keres, lehetőleg Felvidéken. Leveleket «Honvédségtől leszerelt» Blocknerhez, Erzsébet-körút.

Prima **LIBA ... 1,10 JÉRCE ... 1,48** BAUER, Andrássy-ut 38.

Órák propaganda árban **Schulhof órásszaküzlet,** Deák Ferenc-u. 14.

Karácsonyra 3 soros gyöngyöt P 7'—ért Collier modern ékszerboltból Párisi-u. 2. Váci-u. sarok

Karácsonyra 3 rekeszes puder dobozt P 7'—ért Collier modern ékszerboltból Párisi-u. 2. Váci-u. sarok

Karácsonyra kölnis flakont P 7'—ért Collier modern ékszerboltból Párisi-u. 2. Váci-u. sarok

Ajándékozzon **töltőtollat!** Készíti **BACSIK,** Wesselényi-u. 24 Telefon: 149-788

Mossunk — kifőzés nélkül HYPO-val

Használt, felújított **ajándéktárgyak** tálak, tálcák, gardinettek, tea-, kávéskannák, szamovárok, kávéfőzők **evőeszközök** igen olcsón. **HEXNER, KIRÁLY-U. 25.**

Művészi kerámiák *ifj Radványi Béla* szobrászművész **műteremkiállításán.** IV., Ráday-u. 31, földszint.

AJÁNDÉKOT AJÁNDÉKBOLTBÓL (Károly-körút 1) Különleges külföldi Flap Jack, csukott. . . . 4.50 Ezüst fésű . . . . 2.90 Tömör ezüst férfi cigarettatárca 19.80

Díszmagyar ezüst ékszerkarddal, remek figurális antik ötvösmunka, gyönyörű karácsonyi ajándék, **privátnak eladó.** V. Láng László-utca 14.

KIS ÜZLET — KIS ÁR! **ZONGORÁK** pianinók részletre is **Murainál** zongorakészítő mester, **Thököly-út 28.** Telefon: 143—859.

ORVOSOK, LÉGVÉDELMI PARANCSNOKOK FIGYELMÉBE! **GÁZHARC!** A LÉG- ÉS GÁZVÉDELEM Irta: Dr. Frühwald István főorvos, lég- és gázvédelmi szakelőadó. 34 képpel. Fűzve P 4.— Kapható a 8 Órai Ujság kiadóhivatalában, VI., Andrássy-út 47. sz.

Német és angol levelezését pontosan, olcsón elintézi németországi nagyvállalat most hazaérkezett levelezési főnöke saját gépén. Nyelvórák. Deutsch, Thököly-út 27/18. Telefon: 335—661 délután.

Használt butor lerakat Mária-utca harminchat.

Különbejáratú szépen butorozott utcai szoba fürdőszoba használattal. Jókai-u. 12. III. 1.

Veszek, eladok, cserélek mindenféle szőrmebundákat, garniturákat, béléseket, azokról zálogcédulákat, Weiszmann, Rombach-utca 4. 145-799.

Magyar Tempo 3- és 4-kerekű gyors- **TEHERAUTÓK** 600, 750 kg, 1 tonnára VEHICULUM KFT. KOSSUTH LAJOS-TÉR 4.

Anglia részére keresek a női divatszakmában képviseleteket. «Jól bevezetett» jeligére a főkiadóba.

Cifra nyomorúság Irta, SZABÓ ZOLTÁN Ára: kötve 6.—, fűzve 4.80. Kapható: 8 Órai Ujság kiadóhivatalában VI., Andrássy-út 47.

Ujság makulatura kisebb tételekben is kapható **Preismann és Jansen** Bpest, VI., Kálmán-u. 21. Telefon: 117—303

Ma a 6. oldalon is közlünk Pengős hirdetéseket

MINDEN TRAFIKBAN FELADHATJA PENGŐS HIRDETÉSÉT

MDK.

Kelly Zsigmond

Fotópályázaton dijat nyert

Magyar Nemzet 1966 dec.17.

Kelndorfer József

kőfaragó munkák

A szt.István tpl. megnyitása. Vállalkozók Közl. 1905. nov. 22. 3-5.l.

MDK

Kelndorfer József
kőfaragó munkák

Bpesti Szt.István-templom. Épitő Ipar. 1905.
nov. 2o. 391-94 l. képek.

< Kelnek vára >

(Kellinger Burg)

Halaváts Gyula

< >

Hadtört. Közt.

1912. 41 és kv

M.

Trsnád h. n X. 137.

(Kolozsvár)

Halavács Gyula:

( ) Kny. Hadtört.
Közl. 1912.

Gent (877)

Kelnek vára

Varjú: Magyar várak

Kelner D. Ny. Szeben vm. Vízvár - Parasztu.

Kelnik vára

l. Halavats Gyula
Hadtört. Közl.
1912. évf.

M. E. Ny.

<Kelnek vára>

Halavats lyula < >

Hadtört. Közl.

1912. 41. és kv. ll.

lásképp és alapraja

Aradi Gerő:

Mellig, kissé balra, for
pödrött. Ingének gallérja l
nye magas, kábátja egy el
Felirata a kép alatt két

„ARADI G
SZINIGAZG
a bal karnál: „HUSZKA
a lap hátán pedig: „Arad
szöveg olvasható.
Tametszet, mére
Metszette: Husz

Lénhardt Ede: A m.

Lspa 8

Kelnicki vár

(Kelling, Szeben vm)

kéje

repr -

Sigerus

für Behörden und Private:

Adressen, Diplommappen, Albums und Prachteinbände jeden Genres;

für Handel und Industrie:

Einbände für Kataloge, Warenverzeichnisse und Musterkarten etc.;

für Photographen und Kunsthandel:

Wiener und englische Passepartouts und Gruppen-Kartons in verschiedenen Farben und Ausstattungen.

Muster und Offerte auf Wunsch gratis und franko.

Kelneki vár

dakótornya.

Képe repr.

Magy. Művelődéstört.

I. 290. l.

Kelneki vár

l.

Arch. Ert. 1907

205 — 208. l.

Keppel

kben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le=
klós, aki félországot hódított meg a nemzeti nép=
vertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
és kalandmentes külpolitikát akar.
hez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat=
. Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
ájáért, küzdöttem a panamák ellen és segítettem
em tehát a főváros közönségétől, hogy segítsen

ne és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=**
nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
erepel.
sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Kelneki vár

Teutsch Fr.: Unsere Burgen. 15. Die Kellinger Burg. Jahrbuch d. siebenbürg. Karpathen-Verein. 1889.

kben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le=
klós, aki félországot hódított meg a nemzeti nép=
vvertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
és kalandmentes külpolitikát akar.
hez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat=
. Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
ájáért, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
em tehát a főváros közönségétől, hogy segitsen

he és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=**
nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
erepel.
sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

< Kelnek vará >

Halaváts Gyula < >

Hadtört. Közl. 1912.

41-53. l.

DERECSKE

R. kath. templom, renoválás

A derecskei kath. templom V 7865, 442

Halaváts Gyula: Kelnek vára

Kelnek vára

Kny. Hadtörténeti közlemények
8°, K, L, Budapest, 1912.

Kelnek vára

Varjú: Magyar várak

Kelnek vára

Varjú: Magyar várak

Kelner udvarrészt.

Szeben vm.

AZ ELMÉLKEDŐ FEHÉR KŐ

Tekercsképek, zászlók, fénytérképek

KEMENCZKY JUDIT

kiállítása

az **Óbudai Társaskör Galériában**

Budapest III., Kiskorona u. 7.

A kiállítást megnyitják

Kemenczky Judit, Mezei Ottó és Györe Balázs

1992. január 14-én 18 órakor

Megtekinthető 1992. február 9-ig

hétköznap 14–18; szombat-vasárnap 10–18 óra között.

Hétfőn zárva.

Kelneki Henk

Gyulafehérvári székesegyhaz
1291. marc. 31-en kelt
okirat szerint Péter püspök
szerződést köt Krakói Szyfrid
Fejérvári Jakab, Urbói
Herbord, Kelneki Henk
aismesterekkel az önzes
famukára. Kapnak ezért
90 ezüst márkát 24 sing
posztot, megből a penzt
különböző részletekben
vehetik fel. A szegeket
kötelek és egyéb szükséges
dolgokat a püspök ur adja
valamint az erdőben levágott
fát szintén ő tartozik az
épülés szinhelyére ozálli-
tani. A főnt nevezett
Szyfridést és Jakabést

...agyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... évi

.....

tanu.

.....

tanu.

Fejérvári Jakab

1291. L 2

Arnold kamonok, Herbordert Urbói Dániel Gróf és Henkért, Daniel Gróf, Chel fia állott jót, azon kikötéssel, hogy ha valamelyik ács betegsége vagy halálattal munkájatban akadályoztatnak, köteles a jótallo helyébe alkalmas ácsot keresni és állítani.

Lásd Bunyitay művéti Alt hiszen ez nem kell

Irod

Eslygy

Epitolpar 1899

magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

MDK

Kelneki Henz, Orbói Herbard, Krakói Siegfried, Fehérvári Jakab szász ácsok

1291-ben megállapodnak a püspökkel a gyulafehérvári templom tetőzetének helyre állitásában.

A magyarországi művészet története I.
Bpest, 1961. II. kiadás. 82.1.

M.D.K.

Kelneki Henc ácsmester
XIII. n.

1291 ből nemzödés a gyulafehérvári tpl. tetőmunkáira.

Entz Géza: A gyulafehérvári nézeregyház.
Bp. 1958 97–99.

Kelnęki Henk

épitesz s. Erfurgó

XIII. szárad.

Lásd

Krakói Szigfrídet

Kelner, Christian Alexander

harangöntő

Nagyszebenben. 1757-ben öntötte a krasznai ref. egyház magyar feliratú harangját.

Kádár Imre: A krasznai ref. egyház története. Zilah, 1910. 11. l.

TÉTEL	Megnevezés.
1.)	Az állomány = 1 kakas a. 12 P, 15
2.)	Az ól anyaga és berendezé zilag ell
3.)	Élelemre az év folyamá
4.)	Üzemi kiadás (óljavitás, sierszám
5.)	160 db 10 hetes csirke a 0.60 kg = 96
6.)	Tenyészáll at 4 kakas a K-P 16 tojó a
7	2160 db tojásból 250 keltető a -30 f 19
	Levonva a forgótők
	Marad tiszta jövedele

Kelp Joachim

fegyverdarék gárto

1600. Kassa

L.

Arch. Ért. 1913

55. l.

M.D.K.

Hans Kels

A 8.-as sz. egyoldalu öntött bronzéremmel kapcsolatban 22. sz. jegyzet rovatban hivatkozik Gumowskira, aki szerint az érmek eredetijének utánzata a bécsi Kunsthist. Muzeumban őrzött fadoboz tetején lévő két medálion. A doboz Hans Kels müve 1535-ből. Arravonatkozóan, hogy az érmeket is Hans Kels készitette-e, nincs elég bizonyitó adat.

Harsányi Pál: II. Lajos és a mohácsi csata emlék érmeinken. Kny. Bp. 1926. 9. és 14. l.

HANS KELS, éremművész

268.-I.FERDINÁND és ANNA.--E/.Ferdinánd mellképe j.szé
les kalap,Aranygy.r.---H/.Anna mellképe j.széles kalap,
nyaklánc.-É.n./1536 körül/.öntvény magas peremmel.46 mm
ezüst.Hans Kels modorában készült utánzat.-11.old.
Fekete repr.44.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legré
gibb időktől 1850-ig.I.Ujkor.1526-1657.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadása. 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

HANS KELS, éremművész

267.-I.FERDINÁND és ANNA.--E/ Ferdinánd mellképe j.szé
les kalap,Aranygy.r.--H/.ANNA mellképe j.széles kalap,
nyakláne.-É.n./1536 körül/.Öntvény magas peremmel,46 mr
ezüst.-Hans Kels modorában készült utánzat.-11.old.
Kép. 44.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legré-
giob időktől 1800-ig.I.Ujkor.1526-1637.

A Magy.Éremgyujtok Egy.Kiadása. 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

VEIT KELS, éremművész

269.-I.FERDINÁND,ANNA,V.KÁROLY.--E/. Értelmetlen,elron
tott körirat.Hármas mellkép j.korona alatt,mindharman
kalappal.---H/.----É.n./1536/.egylapu öntvény.39 mm.
ezüst.-Veit Kels müve.-11.old. Kép. 45.old

HUSZÁR LAJOS: A régi magy.emlékérmek katalógusa a leg-
régibb időktől 1600-ig.I.-Tört.érmek.Z.ujkor,1526-1657

Magy.Éremgyüjtők Egy.kiad.-5 csoport,10.szám.Bp.1973

Kelsz Jakab

Jegyző

1840, 1841

l.

Bíró Nagyvárad

152. l.

Fig. 23. Busto di San Panfilo della cattedrale di Sulmona.

VEIT KELS, éremművész

269.-I.FERDINÁND,ANNA,V.KÁROLY.--E/. Értelmetlen,elron tott körirat.Hármas mellkép j.korona alatt,mindharman kalappal.--H/.É.n./1536/.egylapu öntvény.39 mm.ezüst. Veit Kels müve.-11.old. Fekete repr. 45.old.

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.Tört.érmek.Ujkor.1526-1637. I.

Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadása. 5.csoprot,10.sz.Bp. 197

VEIT KELS, éremművész

270.-I.FERDINÁND,ANNA,V.KÁROLY és IZABELLA.--E/.K.CARO LVSäKäFERDINANDIäKäISABELäKäANNAäMäDXXXVI-levéldisz, Korona alatt négyes mellkép j.Lent mélyitve.V.K.-- H/.----1536,egylapu öntvény 35 mm.ezüst.Veit Kels müve. 11.old

HUSZAR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa.A.legrégibb időktől 1850-ig.I.Ujkor.1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

Kemendi (heq) rk.

templom

(Zala vm)

Szent Kristóf tiszteletére

épittette Biró Márton

püspök. 1757-ben A

nepeski Can. Vis. Wrint

1746 ben.

Pehm. 460 l.

Aranyosott?

Kémendi ref. templom

~~Tavisakos, galeriás Torony~~

Kerek szentéllyel,

tampillérekkel.

alaprajz.

menyezet felirata 1792.

szószék korona 1734.

Ezüst és önedények

XVIII. sz.

Harang 1796 bis

Távlati képei a

templomnak

Harangtorony nagyszerű

rajza

textiliák.

Debreczeni László

1930. 19. l. 20, 21.

25. l. 26, 27, 28. l.

~~29. l.~~

számol be a Külügyi Szemle [illegible]
olasz kulturális vegyesbizottsági ül
zet folyamatáról. Az időszerű kisebb
gazdaság csomópontjait külön rovatok tá
számnak a Nemzetközi Okmánytár, amel
Csáky István külügyminiszter nagy kö
külpolitikájáról, válaszát Gafencu r
gróf Teleki Pál miniszterelnök képvi
delméről, valamint a német-szovjet or
angol-francia kölcsönös segélynyújtá
tumot. Az irodalmi szemle az alkalom
politikai irodalom legújabb termékei
le a Magyar Külügyi Társaság legutób
Társaság Balkánbizottságának és Ifjú
részletesen hozza azokat a beszédek
külügyi sajtófőnök a Külügyi Szemle
járól és vitéz Imrédy Béla volt min
sági Csoportjának Anjou-sorleg-vacs

A rovatokat dr.
Pongrácz Kálmán, dr. Balás Gábor, d
vitéz Vásony György, Jeszenszky Ant

A januártól kétha
alakban megjelenő Külügyi Szemle év
kónti árá 2.-P. Mutatványszámot kés
hivatala, Budapest, V. Országháza.

- - - - -

Kemendollári vár

l.

Lukácsból

129. l.

Kéméndy Jenő, [grafikus]

megemlíthe

L: Goldfinger Ernő

Varannai Aurél: Régi emlékek 2.

Élet és Irodalom Bn. 1986. júl. 11. XXX/28

Kelsz Jakab

Nagyváradi festő
1830-as évek

l. Gölsz J.

KELTINGER János Mihály fazekas. Egerben 1733-56 közötti adóösszeirásokban szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Kély Róbert építész

Tervezőcsoportjának terve
költségtérítést kapott az
alábbi pályázaton

Kovács Ferenc: A tabáni Rácz
fgóg fürdő tervpályázata 1969

hagyaj Építőművészet 1970/4 2 d.

KELZ, Jakob, pozsonyi kőművesegéd

J.K., Maurergesell, † 49 éves korában, 1843
március 21. (1843, 163 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Kelz

ℓ.

Lykanemzromantika

48. ℓ.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kelz József
festő

l.

Biró Nagyvarád
113. l.

lásd még Göltz József
alatt is.

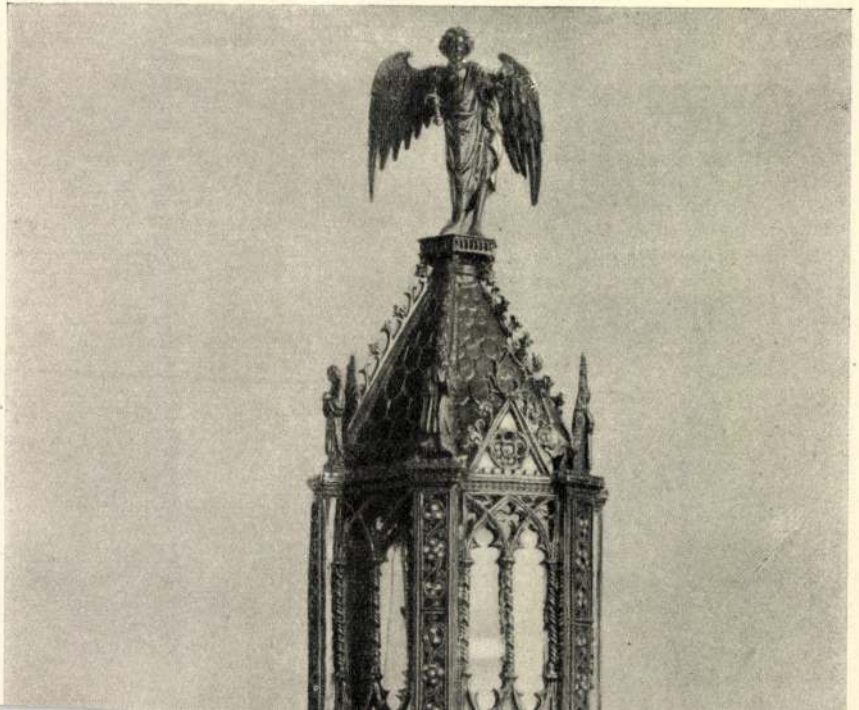

Kelz József

Tövès, mül. Nagyvárad

1834

Bécsi akadémia
könyvtár

Mohl Adolf V. 178.

Kemecse

Kemecsei bronzle-
let. Arch. Ért. 1893
166. l.

Kemecsei bronzcsótár.
Arch. Ért. 1895. 113. l.

Kemecsei bronzlelet.
Arch. Ért. 1896. 146 l.

~~397 l~~

Borovszky Magy. orsz. vm

Szabolcs vm.
397 l.

83 Kemecse
(Szabolcsvm) 5 km
178 km

Kath. templom
XIX. sz. második felében

Nyirségi utam 1938

Ref. templom
XIX. század
második felében

KIRÁLYI MAGYA
EGYETEMI NYOMDA

MÁJUS

31 nap

19. h

8 Vasárnap	
9 Hétfő	
10 Kedd	
11 Szerda	
12 Csütörtök	
13 Péntek	
14 Szombat	

Kemecse
(Szabolcs vm.)

Rk. templom:
1332-ben már fennállott, a XVI. században a reformátusoké lett. (Utóbb elpusztult??)
Uj rk. templom
Épült 1811.
Uj-ref. templom
Épült 1809.
1685-ben vert erűst tanyer.
2ti dó templom

Borovszky: Magyarsz. vm Szabolcs

Niczky-Eastély 34. l.
XIX. sz. elp.

BIBLIOTEKA PRZY

Kemecsei Gyula

27 éves, MÁV-raktárnok

1943-ban a Debreceni Képzőművészeti Szabadiskola hallgatója volt.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 195.l.

Budapest, 1965.

Kemenczegyártó Benedek

(Benedictus Kemenczegyartho)

Jarekas

1506.

l.

Balogh Erdélyi ren

153, 160/27. l.

Kemenczky

festo

l.

Mücsarnok

1898. 23 l.

Vesö bronzból, tokos füllel VII · 244

R. Kemenczky

Árpád

festő

Miskolc

Szendrei V. k

396. l.

Faragó József.

Miskolci atelier-k

Miskolci Napló

1909. 216 sz

lesszek bátor bennutatni, hz

tem: rajzokat.

méltóztarich tudatni, teszem

u postán a rajzokat magarató

jzoknak – alapvrajzoknak –

k.

ő tiltele temet upívánítva

tiros választ kérő és váró

Kimmach Ödön

okl. áll. reálisk. kolai

rendes tanár.

*

Kemenczky Árpád
festő
XII. Böszörményi u. 15
Meghalt 1946.

MKSz 1947

Halováts Gyula: Útijegyzetek Kelnek, Kingárd, Szászerbó környékéről.

Kelnek

Kny. Archaeologiai Értesítő.
8°, K, L, Budapest, 1907.